

Віктор Мазаний

**БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ
ПОКАЖЧИК**

2023

УДК 016 : 929

М – 13

Рекомендовано до друку Вченою радою Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука (протокол №5 від 22 грудня 2022 року).

Рецензенти:

Мітчук О. А., доктор наук із соціальних комунікацій, професор (Київський університет імені Бориса Грінченка);

Бондар Ю. В., кандидат політичних наук, доцент (Навчально-науковий інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка).

Упорядник Л. Малишева.

Віктор Мазаний : біобібліографічний покажчик / упоряд. Л. Малишева. – Рівне : Волинські обереги. – 2023. – 628 с., 44 с. іл.

ISBN 978-966-416-986-5

У покажчику відображені художня, публіцистична, наукова творчість, культурологічна діяльність, життєвий шлях українського письменника, заслуженого журналіста України, лауреата міжнародної літературно-мистецької премії імені Пантелеймона Куліша, рівненської міської літературної премії імені Уласа Самчука, рівненської обласної літературної премії імені Світочів, літературно-мистецької премії імені Авеніра Коломийця, члена редакційної колегії «Української літературної газети», доцента кафедри соціальних комунікацій факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука Віктора Мазаного.

Уміщено бібліографію його праць, що охоплюють період від 1970 по 2022 рр., відгуки, рецензії про його творчість, додані окремі його публікації, у тому числі й англійською мовою, фотогалерея.

Низку бібліографічних описів супроводжують QR-коди, якими оперативнo за допомогою смартфонів візуалізуються інтернет-джерела, зокрема Українське національне інформаційне агентство Укрінформ, газети «Літературна Україна», «Українська літературна газета», «Голос України», «Свобода» (США), – це дає можливість використовувати вміщені тут твори інформаційних, аналітичних, художньо-публіцистичних жанрів, фоторепортажі Віктора Мазаного як приклади майстерності у навчальних курсах на факультетах журналістики університетів.

Для дослідників історії української журналістики, викладачів, аспірантів, студентів, бібліотечних працівників, краєзнавців.

УДК 016: 929

ISBN 978-966-416-986-5

© Мазаний В. С., 2023

© «Волинські обереги», 2023

ЗМІСТ

Від упорядника	5
Доля у слові іскриться.....	9
У змісті нашого часу.....	16
Біографічний нарис	46
1. Праці Віктора Мазаного	51
1. 1. Окремі видання.....	51
1. 1. 2. Проза	51
1. 1. 3. Художньо-документальна проза.....	51
1. 1. 4. Навчальні посібники	52
1. 2. Публікації поезії та художньої прози у збірниках і періодичних виданнях	52
1. 3. Публікації нарисів, репортажів, інтерв'ю, рецензій, коментарів.....	55
1. 3. 1. Публікації у періодичних виданнях і збірниках України та україномовних виданнях США, Канади.....	55
1. 3. 2. Публікації в періодичних виданнях іноземними мовами.....	149
1. 3. 3. Публікації в інтернет-джерелах.....	150
1. 3. 3. 1. Фоторепортажі в Українському національному інформаційному агентстві Укрінформ (тексти українською мовою).....	212
1. 3. 3. 2. Фоторепортажі в Українському національному інформаційному агентстві Укрінформ (тексти англійською мовою).....	238
1. 4. 1. Інтерв'ю в друкованих виданнях	245
1. 4. 2. Інтерв'ю в інтернет-джерелах.....	259

1. 5. Видання, проілюстроване фотографіями Віктора Мазаного.....	270
1. 6. Записи пісень у виконанні Віктора Мазаного в інтернет-джерелах.....	271
2. Література про життя і творчість Віктора Мазаного.....	273
2. 1. Публікації у книгах, періодичних виданнях і збірниках України	273
2. 2. Публікації в іноземних періодичних виданнях.....	297
2. 3. Публікації в інтернет-джерелах	298
2. 4. Довідкові видання	337
2. 5. Відзнаки та премії	339
2. 6. На здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка.....	341
2. 7. Інтерв'ю із Віктором Мазаним у періодичних виданнях	343
2. 8. Інтерв'ю із Віктором Мазаним в інтернет-джерелах	345
Довідковий апарат.....	348
Іменний покажчик.....	348
Псевдоніми Віктора Мазаного	363
Список використаних періодичних видань	364
Список використаних сайтів	366
Додатки.....	369
Тексти рецензій, статей про Віктора Мазаного, інтерв'ю із ним	369
Тексти нарисів, статей, рецензій, інтерв'ю Віктора Мазаного	455

ВІД УПОРЯДНИКА

Видання присвячене Віктору Мазаному – відомому українському письменнику, заслуженому журналісту України, науковцю, життя і діяльність якого тісно пов'язана з Рівненщиною.

Віктор Мазаний – надзвичайно талановита, багатогранна та обдарована людина. Він є автором прозових та поетичних творів, художньо-документальної прози, навчальних та методичних посібників із журналістики, співавтором шістнадцяти колективних збірників публіцистики, автором соціально-культурних проєктів «Городецький автограф», «Городець у вишиванці», засновником Поліського літературного музею, Алеї та парку письменників України у селі Городець Сарненського району на Рівненщині, а також виконавцем українських пісень.

Крім того, Віктор Мазаний – шанований педагог, який виховав цілу плеяду нових українських журналістів. Із 2007 року працює доцентом кафедри соціальних комунікацій факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету (МЕГУ) імені академіка Степана Дем'янчука.

Заслуги Віктора Мазаного були відзначені багатьма нагородами і преміями: званням «Заслужений журналіст України» (2004), Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (2013), «Почесною відзнакою» Національної спілки письменників України (2012), найвищою відзнакою Національної спілки журналістів України «Золота медаль української журналістики» (2010). Переможець журналістського рейтингу Рівненської області у номінації «За внесок у журналістику» (2017). Переможець рейтингу м. Рівне «Гордість міста» у номінації «Кращий письменник» (2005). Лавреат міжнародної літературно-мистецької премії імені Пантелеймона Куліша (2021), рівненської міської літературної премії імені Уласа Самчука (2020), літературно-мистецької премії імені письменника

Авеніра Коломийця (2010), рівненської обласної літературної премії імені Світочів (2004). Книга Віктора Мазаного «Тінь павука» стала переможцем конкурсу «Краща книга Рівненщини» у номінації «Краще прозове видання» у 2016 році.

У біобібліографічному покажчику акумульовані, систематизовані і упорядковані відомості про всі документи, які несуть інформацію про художню, публіцистичну, наукову творчість, культурологічну діяльність, життєвий шлях письменника і журналіста Віктора Мазаного.

При підготовці видання послуговувались довідково-бібліографічним апаратом та фондами Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки, електронними каталогами бібліотек України, матеріалами з особистого архіву Віктора Мазаного, а також ресурсами з мережі «Інтернет».

Автор друкувався під псевдонімами Віталій Гарт, Віктор Марієнко, Віктор Марчук, Віктор Мокренко. Ці записи у посібнику позначені (*).

До видання включені бібліографічні описи книг, статей із збірників та періодичних видань, електронних ресурсів українською, англійською, латиською мовами. Уміщено праці Віктора Мазаного, а також матеріали, що відображають його наукову, педагогічну та культурно-громадську діяльність, відгуки, рецензії про творчість, фотоілюстрації та ін.

У покажчику документи систематизовані за двома основними розділами:

1. Праці Віктора Мазаного
2. Література про життя і творчість Віктора Мазаного

У основних розділах виокремлено підрозділи і окремі дрібніші ділення в залежності від значення та наявності документів. Матеріал у межах розділів та підрозділів впорядковано за алфавітом прізвищ авторів або назв творів.

У перший розділ увійшли всі праці Віктора Мазаного, написані в період з 1970 по 2022 роки. Це – окремі видання, пу-

блікації в періодичних виданнях та збірниках, публікації в інтернет-джерелах, фоторепортажі, інтерв'ю, звукозаписи пісень у виконанні Віктора Мазаного. Бібліографія праць автора налічує близько 1200 назв, які відображають багаторічну наукову, науково-педагогічну діяльність, а також його внесок у журналістську справу України.

Публікації про життя і творчість Віктора Мазаного включають статті з книг, українських та іноземних періодичних видань, з інтернет-джерел, довідкових видань, бібліографічних посібників, інтерв'ю із Віктором Мазаним. Всього понад 300 публікацій.

У Додатках подані окремі оцінки науково-творчої діяльності письменника і журналіста, а саме: тексти рецензій, статей про нього, інтерв'ю із ним, фотографії з особистого архіву, а також деякі його нариси, статті, інтерв'ю, рецензії.

Видання доповнене біографічним нарисом, в якому вкладається інформація про основні періоди життєвого і творчого шляху Віктора Мазаного, його становлення як письменника, журналіста та науковця. Додаткова, не менш цікава інформація про нього міститься у статтях В'ячеслава Медведя «Доля у слові іскриться» та Зіновія Жижари «У змісті нашого часу», які розміщені на перших сторінках видання, і є своєрідними передмовами до видання.

Бібліографічні описи здійснено згідно із діючими державними стандартами: ДСТУ 7.1.2006 «Бібліографічний запис. Загальні вимоги та правила складання», ДСТУ 3582:2013 «Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила».

Бібліографічні описи більшості документів у посібнику анотовані. Анотації мають довідковий та уточнюючий характер.

Новаторським елементом у покажчику стало додавання QR-кодів до низки бібліографічних описів, що дає можливість

оперативно візуалізувати за допомогою смартфонів інтернет-джерела – новини, інтерв'ю, коментарі, фоторепортажі Віктора Мазаного – і використовувати їх, зокрема, на заняттях як приклади майстерності у навчальному курсі «Медіавиробництво: контент» на факультетах журналістики університетів. Також тут QR-коди відкривають в ресурсах Youtube записи пісень української естрадної класики у виконанні Віктора Мазаного.

Зручність користування покажчиком забезпечує допоміжний апарат, який складається з іменного покажчика, списку переглянутих періодичних видань, списку використаних сайтів, списку псевдонімів автора. Іменний покажчик складений за алфавітом прізвищ авторів, співавторів, укладачів, редакторів, осіб, відомості про котрих є в передмовах, «Бібліографічному нарисі», бібліографічних описах документів, анотаціях і додатках.

Видання адресоване дослідникам історії української журналістики, викладачам, аспірантам, студентам, бібліотечним працівникам, краєзнавцям.

Автор і упорядник висловлюють вдячність завідувачу відділу періодичних видань імені Мар'яна та Іванни Коців Львівської національної наукової бібліотеки імені Василя Стефаника, кандидату історичних наук, доценту Юрію Романишину, спеціалістам – сектору періодичних видань Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, бібліотеки, відділу рукописних фондів і текстології Інституту літератури імені Тараса Шевченка НАНУ, відділу краєзнавчої роботи Волинської державної обласної універсальної наукової бібліотеки імені Олени Пчілки, провідному бібліотекарю відділу краєзнавства Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки Тетяні Матушевській.

***Лідія Малишева,**
завідувачка відділу наукової інформації та бібліографії
Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки.*

ДОЛЯ У СЛОВІ ІСКРИТЬСЯ

Особлива грань таланту Віктора Мазаного – письменницька. Про досягнуте свідчить факт: у 2008 році його книга «Тінь павука», що складається із повісті з однойменною назвою та повісті «Погляд сльози», пройшла всі тури відбору на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка і була внесена у фінальний список для остаточного голосування. Щоправда, перемогу не виборов, але до і після того мав багато схвальних, а часом і критичних читацьких відгуків у місцевій та всеукраїнській пресі. Наприклад, у рецензії Неоніли Диб'як «Притча про павука», опублікованій 8 лютого 2008 року в газеті «Дзеркало тижня», зазначено: «У сюжеті є низка епізодів, співзвучних з Еклезіастом, художньо-сміслові насичення яких детонує експресію повісті, творить її колорит... Тонка ліричність, філігранність та яскравість художньої деталі, своєрідна мова ставлять твір [йдеться про «Тінь павука»] у ряд художньо вартісних і самобутніх».

У поданні на здобуття премії, здійсненому Конгресом українців Холмщини і Підляшшя, вказано, зокрема, що доля українства, яке шукає шлях із рабства, – лейтмотив повістей Віктора Мазаного. У «Тіні павука» головним героєм є одноногий повстанець на псевдо Брова, який після Другої світової війни переховувався у схроні і виконував посильну роботу – малював листівки та плакати, розмножував їх на примітивному ручному друкарському верстаті. У цих роботах закликав населення не полишати надії на українську волю. Він сам себе прирік на такий чин, вкладаючи у нього власний зміст. Його крок – то водночас виклик трагічному розбрату у національно-визвольному середовищі, що було розколоте через «вождизм» і спричинило міжособне кровопролиття. Письменник худож-

ньо відобразив цей національний біль, який є суголосним сучасному протистоянню, а тому твір актуальний і має потужний пізнавальний заряд. Прикметною є новаторська манера письма, основана на асоціативних фрагментах, де правда життя є лише натяком, відлунням для творення художньої реальності, у якій і кохання, і патріотична честь постають як естетичне первинне начало.

Повість «Тінь павука» сповнена символів. То сам павук як істота неприваблива і гидка, то його перевтілення у персонаж, що говорить голосом загиблого повстанця до того, хто обірвав життя підпільнику-патріоту. То пошук схронів, де переховувалися повстанці, за допомогою залізної рамки, то провалювання під землю будинків у молодому місті... Отже, відплата рано чи пізно настає, і не треба думати, що лихий твій вчинок не буде помічений Тим, хто над нами...

Книга Віктора Мазаного «Тінь павука» приваблює лексичними глибинами, вмінням створювати неповторні художні світи. Як майстер слова автор виражає страшні події через взаємовідносини художніх персонажів, кожного з яких ретельно індивідуалізував, зокрема мовно.

Без сумніву, повість є значним явищем сучасної української літератури. Це щільна проза, де рушієм відображення є містка художня деталь.

У повісті «Погляд сльози» життєпис головного героя Тимоша Сухави покладено на тло воєнної та повоєнної пори, коли під час переселення українців із їхніх етнічних земель у Польщі він покинув рідну Холмщину і став ізгоем у сталінській державі. Тут все для нього було неприйнятним, незрозумілим, закони того життя пригнітили, а тому Тиміш кидає себе у вир рятівних обставин задля пошуку волі.

Звертає на себе увагу манера індивідуалізації художнього образу героя, задля чого автор використовує, зокрема, власти-

ві мовні особливості холмщанського етносу. Загалом стилістична палітра засвідчує нову якість прози Віктора Мазаного, що проявляється і в моно- та діалогічній побудові, багатстві синонімічних засобів, синтаксичних структур письма, у спробі реалістично-піднесено вдивлятися у спалахи любові, виповідати інтимні почуття своїх героїв, не опускаючись до натуралізму.

«Погляд сльози» – перший в українській літературі художній твір, історичним ґрунтом для якого стала трагедійна депортація українців та їхні поневіряння у непривітних чужих краях. В образі головного героя викристалізувалася безвихідь людини, яку пригнічує тоталітарна натура.

«Погляд сльози» – це лірична, а водночас динамічна й філософська повість. І патріотична. Вона увібрала характерні ознаки типажів, яких автор знав з дитинства. Стилістичний інструментарій ніби вирізьблює делікатно-протестну натуру носіїв неординарної культури, визначальним у якій, з-поміж іншого, є трепетне бажання захищати свою християнську віру, а відтак і українську ідентичність. Тут мова про вічну біду, яку завжди накликали у душі українського і польського народу війни: брак релігійної толерантності. Психологічний прозапис переконливим є і в картинах, що підкреслюють у типологічному зрізі характерів таку рису, як вроджена кмітливність створювати добробут власними руками. А він – основа моральної рівноваги і самоусвідомлення селянської гідності.

Того, 2008 року, Шевченківську премію одержала письменниця Любов Голота, а в галузі театрального мистецтва – директор Рівненського обласного академічного музично-драматичного театру Володимир Петрів. Віктор привітав їх заочно, виступаючи як номінант 9 березня 2008 року в театрі від імені громадськості Рівненщини із доповіддю про велич Тараса Шевченка з нагоди річниці із дня народження Кобзаря.

Володимир Петрів і Віктор у травні 2008 року долучилися до роботи оргкомітету із заснування Академії Шевченківських лавреатів, рішення про яку було прийняте у травні 2007-го під час першої Асамблеї лавреатів Національної премії України імені Тараса Шевченка, що відбулася у Рівному. Як співголова разом з ними розробив план діяльності майбутньої структури, яка мала бути незалежною культурною організацією, обстоювати державницькі пріоритети, всіляко сприяти діяльності та добробуту лавреатів, перевиданню, перекладу їх творів, залученню широких суспільних кіл до ознайомлення із шедеврами вітчизняної архітектури, музичного, театрального мистецтва, живопису. Таким чином це стало б гарантією того, що спадщина української творчої еліти була б широко відома і належно оцінена сучасниками та гідно передана нащадкам. Академія також мала б відіграти свою роль і в сприянні професійній діяльності лавреатів, збереженню їх високого статусу в державі, відстоюванні їх честі, гідності, охороні авторських і соціальних прав.

Академія була задумана як платформа для зустрічей і піднесення ролі літератури та мистецтва України.

Потреба такої організації була висловлена саме тоді, у травні 2007-го, чи не кожним, хто приїхав на Асамблею. Це, зокрема, звучало і під час дев'яти пресконференцій із лавреатами, які організував і провів за три дні Віктор Мазаний. Про їхні думки, пропозиції, до речі, йшлося у його публікаціях в Укрінформі, газетах «Літературна Україна», «Молодь України», інших виданнях.

На жаль, потім наміри про Академію не здійснилися через різні вагомі причини.

Проте все ж існує в Україні майданчик, де Шевченківські лавреати відчують і прояв високої шани, і мають можливість спілкуватися із громадськістю, – це літературно-мистецьке

свято «Городецький автограф», яке Віктор заснував у 2003 році у своєму селі. Обов'язковою умовою його проведення є участь у ньому лавреата Національної премії України імені Тараса Шевченка. Відтак тут побували Петро Перебийніс, Михайло Слабошпицький, Олексій Дмитренко, Степан Сапеляк, Анатолій Кичинський...

Я тричі приїздив на «автограф» і щоразу переконувався в тому, які потужні поклики продукує цей формат донесення кращого, що є в нашій культурі, і прилучення до цього різних верств людей, особливо молодих. Особисто я пізнав гостинність та щирість місцевих мешканців, і пишаюсь, що рішенням депутатів сільської ради мені присвоєне звання «Почесний громадянин Городця».

Власне, звідси походить моя ідея проведення Асамблеї Шевченківських лауреатів – тільки мета моя була у тому, щоб об'єднати їх, підтримати, посилити відчуття ліктя кожного з нас...

Здійснюючи свою культурологічну діяльність, Віктор Мазаний ініціював та забезпечив встановлення меморіальних дощок двом своїм старшим товаришам, яких вважає своїми вчителями в журналістиці і літературі, – Григорію Дем'янчуку у Рівному та Сергію Мельничуку у селі Великий Житин Рівненського району, а також відомому у 30-х – 40-х роках минулого століття публіцисту, поету, драматургу, театральному режисеру, уродженцю Городця Авеніру Коломийцю, класику світової літератури Юзефу-Ігнацію Крашевському, який впродовж десяти років в середині XIX століття періодично проживав у Городці, та поетесі, в'язню сталінських концтаборів Галині Гордасевич, котра теж мешкала в Городці у 1943 – 1953 роках.

Також меморіальні дошки відкрив тут Шевченківським лавреатам, письменникам Олексію Дмитренку та Степану Сапеляку.

Отже, Городець наповнений літературними символами. А ще ж згадаймо, що тут народився у 1838 році відомий польський письменник, краєзнавець, автор повісті про Рівне і багатомного дослідження про Волинь Тадеуш Єжи Стецький. Тому якось Віктор подумав, що варто було б ці віхи взяти з минулого і якимось чином зафіксувати їх експозиційно. Не можна було допустити, щоб літературна слава села згасла!

Так у нього виникла ідея створити Поліський літературний музей. Допомогли її реалізувати директор школи Ганна Сернюк, тодішній сільський голова Лідія Кузьмич, вчителі Галина Чекан, Любов Кухоцька, Василина Салівоник, директор місцевого дослідного господарства «Городецьке» Василь Василюк, голова Володимирецької районної ради, випускник місцевої школи Петро Мартинюк.

Віктор надав багато матеріалів, якими створили експозиції про літературну славу Городця, сучасних письменників Рівненщини.

Музей відкрили у 19 листопада 2005 року – у день сторіччя із дня народження Авеніра Коломийця.

«Тоді я зрозумів, що всі ми зробили внесок в управління часом – ми видобули визначні віхи й дали їм існування в сьогодні», – зазначив тоді Віктор.

Я теж у той день брав участь у цій події і подарував музею деякі свої особисті речі, книги.

Тоді ж кожен із учасників «Городецького автографа» посадив своє дерево – так ми заклали першу в Україні Алею письменників України.

Віктор ініціював і перейменування центральної найдовшої вулиці села (Жовтневої) на вулицю Авеніра Коломийця. А ще він запровадив мистецьке свято «Городець у вишиванці», яке проводиться щороку на день села 22 травня. Зважаючи на

таку його активність сільська влада присвоїла йому першому звання почесного громадянина села Городець.

До своєї батьківщини у Віктора особливе ставлення. Він стверджує, що «сам Бог своїм благословенним перстом вказав на цю точку планети – Городець – і послав сюди енергетику нечуваної сили, аби вона у різні часи притягувала сюди першових людей свого часу...».

Чи ж не серце Віктора закликала і закликає сюди його відомих сучасників – світочів української культури? Це ж і воно продиктувало його руді слова, що стали гімном села:

Городець у короні Волині –
Мого серця кохана столиця.
Рідний брате Горині,
Хай же буде віднині
Наша доля, як чиста криниця.

В'ячеслав Медвідь,
*письменник,
лауреат Національної премії України
імені Тараса Шевченка,
заслужений діяч мистецтв України.*

У ЗМІСТІ НАШОГО ЧАСУ

І все-таки – писати!

У дитинстві Віктор ще не розумів викликів своєї долі... Сирота лише знав (його батько Степан Іванович Мазаний помер від інфаркту, коли сину було 7 років): слід бути в усьому кращим і все здобувати своїми руками. Так заповів йому його дідусь Тиміш, ім'я якого через багато років він дасть головному герою своєї повісті «Погляд сльози»...

Вже у шостому класі пробував писати вірші, пізніше – етюди. Три роки посилав свої дописи у різні центральні газети України, але одержував відмови публікувати їх. Мама Марія сумувала, коли читала із редакцій листи, в яких повідомляли: поки що не можуть надрукувати... І заспокоювалася, коли адресанти висловлювали поради, як писати, що читати, на що звернути увагу у мові, заохочували. А одного разу із обласної рівненської партійної газети прийшла цинічна відповідь, у якій нетактовно насміхалися з його «писань», радили поміняти перо на... вила і йти працювати в колгосп... Що ж, адресант, очевидно, вважав, що принизив хлопця, але він від того тільки посміхнувся, адже з друзями під час канікул вже працював і на току, і силос вивантажував, і цеглу, та й вдома все робив. То ж не білоручка...

Тоді маму огорнула тяжка розпука, її серце, здавалося, не витримає... Але син попросив у неї п'ять копійок на один конверт (тоді була така ціна), аби послати свою розповідь (вона була написана) тепер вже у володимирецьку райгазету (нині «Володимирецький вісник») – про першу вчительку.

«Це буде востаннє», – сказав матері сумно дев'ятикласник, хоч думка його клекотала і пручалася та підказувала інше: «І все-таки ти писатимеш!»

Через чотири дні одержав схвальну відповідь! Ні крапки, ні коми, ні букви, ні жодного слова не правили – все досконало, а тому матеріал буде надрукований.

Його текст «Лелеки з дитинства», що підходить під жанр замальовки, зайняв чільне місце на третій сторінці газети, присвяченій Дню вчителя. За цю публікацію юнак одержав перший великий гонорар – 9 карбованців 87 копійок. Він вирішив віддати ці гроші матері, але несміливо висловив бажання взяти із суми собі один карбованець на конверти і таким чином матиме їх 20 штук. Тобто: писатиме і посилатиме!

Він не знав, що таке жанри і яких законів слід дотримуватися, але як потрібно писати, скажімо, про людину, відчував інтуїтивно. Щастя, що на тодішньому шляху вирішально підтримали хлопця щедрі душею, доброзичливі до нього люди – тодішні завідувачі відділів Іван Кидрук, Володимир Дрозюк (згодом заступник редактора), відповідальний секретар Єва Хутка, редактор Костянтин Маринченко, Яків Жданюк (він певний час теж потім очолював газету). Відтоді часто з'являлися в «районці» дописи школяра із Городця. А відтак і приходив гонорар.

А публікація його етюдів «Літо в zenіті» у всеукраїнській газеті «Зірка» з десятимільйонним тиражем окрилила, дала віру, а матері – надію...

Тому у майбутньому себе бачив студентом факультету журналістики Львівського університету імені Івана Франка. Проте, коли вирішив вступати сюди, то багато вчителів у школі відмовляли його, мовляв, така висота недосяжна для вдовиної дитини без підтримки. Але його благословила мама, яка любила літературу (вона певний час працювала бібліотекаркою у Городці), чудово співала (їй пропонували виступати в обласному театрі), сама римувала строфи, особливо сатиричні, тож розуміла, що в написаних ним віршах, етюдах, замальовках від-

дзеркалюються його здібності. А часом і сварила, що допізна «палить світло», – читає не начитається... А йому як же те все встигнути охопити – оберемками журнали носить із сільської книгозбірні: «Вітчизна», «Дніпро», «Україна», «Жовтень»...

Його вступ на факультет журналістики Львівського державного університету імені Івана Франка був надзвичайно драматичним – вже на першому екзамені міг «провалитися», адже не тим чорнилом написав чорновик твору і, отже, розсекретив свою роботу... Допомогла випадковість: саме нагодився в аудиторію тодішній декан факультету Павло Йосипович Ящук, який дозволив швиденько переписати той злочасний папірець. Він-бо, очевидно, запам'ятав, що цей абітурієнт здав разом із документами в приймальну комісію 62 вирізки з газет зі своїми матеріалами, а також рекомендації від редактора володимирецької районної газети Костянтина Маринченка, голови Рівненського радіокомітету Семена Тумановського (твори Віктора звучали у 1970 – 1972 роках по обласному радіо у молодіжній програмі), характеристику головного редактора програми «Старшокласник» Національної радіокомпанії України Галини Дмитрієнко, яка часто читала в ефірі його вірші, етюди, як і диктор Микола Козій своїм незрівнянно теплим голосом. А, можливо, й не тримав у голові цього всього мудрий Павло Йосипович, що більш вірогідно. Можливо, Вікторова доля саме в потрібну мить покликала декана в екзаменаційну аудиторію, і щось підказало йому пробачити юнакові, який схибив несамохіть і ось вже ледве стримував схлипування...

Кілька років тому ми із Віктором «зустрілися» під обкладинкою колективної книги «Про близьке і далеке» – тут вміщено мої і його спогади, як і багатьох інших, хто закінчив факультет журналістики Львівського університету. Із цього тексту видно, що високу планку журналістики він виставив

собі ще в студентські роки і саме тому був улюбленим учнем нашого незабутнього професора Володимира Здоровеги, у якого навчався у майстер-класі із літературно-художньої критики. Результатом цього стала, зокрема публікація у дев'ятому номері за 1976 рік журналу «Жовтень» (нині «Дзвін») рецензії Віктора на книгу Григорія Дем'янчука «Барви Полісся».

За рекомендацією Володимира Здоровеги Віктор двічі перебував на практиці (і пройшов її блискуче!) після третього і четвертого курсу – у газеті «Молодь України» разом зі своїм другом Володимиром Боденчуком (у його сина Ярослава Віктор пізніше стане хрещеним батьком). Вони були прикріплені до щотижневого додатку «Молоді України» газети «Студентський гарт», якою керував Борис Олександрович Чайка. Для Віктора то був час знайомства із вже тодішніми і майбутніми письменниками, які працювали у «Молоді України», – Федором Зубаничем, Анатолієм Драгомирецьким, Іваном Лепшею, Василем Іваниною, Михайлом Шевченком, Тарасом Нікітіним, Костянтином Пісоцьким, Сергієм Чирковим.

Віктор сподівався, що працюватиме у «Молоді України»... Однак, коли стало зрозуміло, що в той випускний рік вакансії тут не буде, вирішив спробувати працевлаштуватися ближче до своєї материнської домівки.

У середині лютого 1977 року сміливо зайшов у кабінет редактора рівненської обласної молодіжної газети «Зміна» Михайла Микитовича Горобахи, з яким не був знайомий. У цьому виданні він якось надрукував лише один свій вірш, і чомусь мало вірив, що одержить позитивну відповідь. А що, коли Михайло Микитович має таке ж переконання, як тодішній декан їхнього факультету журналістики, який казав: «Поет – це стихійне лихо для газети»?

Віктор показав свої публікації. Розмова була недовгою.

«Я беру вас у штат із 1 березня 1977 року», – сказав редактор.

«Але ж я ще пишу дипломну роботу і мені треба бути у Львові», – розгублено сказав студент.

«Нічого страшного. Оформимо з 1 березня, зайва копійка не завадить, а на роботу прийдете, як одержите диплом, у серпні. А для того, щоб вас розподілили до нас, я зараз дам лист-прохання до керівництва факультету».

Вийшов хлопець і наче підводив підсумок свого короткого ще життя, дякував Михайлу Микитовичу і долі, яка була позначена, здавалося, лише оцим одним-однісіньким постійним безпросвітним клопотом: писати, писати, писати... І тоді сформулював для себе істину, яку потім повторюватиме вже в численних інтерв'ю: «Все, що відбувається з нами, то є вдячність або кара долі за прожите»...

Чим керувався Михайло Микитович Горобаха, зараз не збагнути, та й не запитаєш у нього – відійшов цей світлий чоловік у засвіти... Одне зрозуміло: він проявив нечувану адміністративну сміливість, знехтувавши всіма процедурами прийняття спеціаліста на роботу. Якби про це хтось тоді дізнався, не працювала б більше людина редактором...

У «Зміні» Віктор працював разом із відомими журналістами, серед яких були Микола Камінський, Василь Басараба, Людмила Патрікац, Євген Гербольд, Василь Бойчук, Людмила Дендюк, Тетяна Ляшенко, Євген В'юн, Зінаїда Голоденко, Василь Авдимирець, Леонід Власенко, Поліна Вальчук, Тамара Шатілова, Євген Шепітько.

У той час він виступав і по обласному радіо у тій же молодіжній програмі, що й тоді, коли був школярем, – в ефір його запрошували нові друзі, радіожурналісти Андрій Ситай та Петро Кулінець.

Михайло Микитович не помилився, адже Віктор став важливим для редакції працівником, подавав нові ідеї, втілював

їх, писав неординарно, експериментував, за що не раз потерпав, адже декому це не подобалося, проте редактор його ініціативи підтримував і захищав. Дехто казав позаочі, що за нього хтось пише... Започатковані Віктором рубрики «Майстер мого міста», «Диско-студія «Орфей» довго існували у «Зміні» навіть і після того, як він став власним кореспондентом «Молоді України» у лютому 1981 року.

У «Молоді України»

Тоді і здійснилася його найбільша юнацька мрія – бути у «Молоді України». Тут вже тоді працював його друг Володимир Боденчук.

П'ятирічний період роботи у цьому флагмані української преси був для Віктора визначальним. До нього тепло ставився редактор Ігор Федорович Лубченко, який сам невтомно генерував ідеї і любив, коли його працівники теж ініціативні, живуть турботою про бездоганне реноме «Молоді України». Як зазначав Віктор, Ігор Федорович привчив його до її величності жанрової культури. Наприклад, щоденно починав «планірку» запитаннями до завідувачів відділів: «У нас є нарис, стаття (аналітична стаття), добірка новин, інтерв'ю, репортаж, есе, фейлетон, рецензія на книгу або на спектакль?» Вдалим вважався номер газети, якщо в ньому була присутня вся ця жанрова палітра. Школа Ігоря Федоровича Лубченка – як редактора, і як людини – була визначальною для становлення Віктора Мазаного.

Важливу роль відіграв у його житті й Іван Сидорович Бокій, який став наступним редактором «Молоді України».

У цій газеті сповна розкрився Віктор Мазаний як нарисовець – тут став помітний його стиль художньо-документальної прози. Серед тодішніх десятків його публікацій такого жанру, був, зокрема, нарис «Цілюща трава» про відомого ботані-

ка, знавця лікарських рослин Івана Носаля. Тут поєдналися і лірико-філософські відступи, і внутрішні монологи як автора, так і його героя, і поради, які спрямовують людину на використання оздоровчої сили цілющого зела... Прошло майже 40 років із часу цієї публікації, а народний артист України, заслужений діяч мистецтв України, професор Святослав Мельничук напам'ятає цитує її початок: «Пам'ятаю погляд фіалки...

Коні пішли самопаш, затулились туманом, пофуркували десь на узліссі, в якому вже почали солов'ї».

У «Молоді України» підтримували художньо-публіцистичний стиль, який плекали тут її журналісти десятиліттями, серед яких, зокрема, Федір Маківчук, Борис Олійник, Василь Симоненко, власний кореспондент в Івано-Франківській області Роман Федорів... Неодноразово висловлювала Вікторові своє схвалення його нарисів багаторічний літературний редактор газети, незабутня Ольга Федорівна Ярошенко – справжня берегиня культури українського слова, вчитель газетної стилістики кількох поколінь молодозакарпатців. Її виняткове подвижництво оцінене державою – нагороджена орденом Княгині Ольги, їй присвоєно почесне звання «Заслужений працівник культури України».

Багато статей Віктора в «Молоді України» мали широкий резонанс, особливо ті, що були написані за листами читачів Рівненської, Тернопільської та Волинської областей (загальний тираж газети на цих територіях сягав 120 тисяч примірників). Також цікавою зажди була його ціла друга сторінка «У приймальні власкора», де він публікував свої есе про унікальних людей – справу їхнього життя. Авторитет йому створили і художньо-публіцистичні виступи на теми екології – захист водних, лісових ресурсів. Було прийнято низку важливих рішень місцевою владою після виходу його аналітичних статей про проблеми розвитку молодого міста рівненських атомни-

ків. Кваліфіковано торкався він і питань збереження та популяризації фольклорних надбань Українського Полісся.

Сьогодні Віктор викладає в Міжнародному економіко-гуманітарному університеті імені академіка С. Дем'янчука. І коли мова заходить про дієвість засобів масової інформації, наводить приклад із власного життя. Наприкінці 80-х років минулого століття він взявся підтримувати лікаря із міста Дубно Володимира Козявкіна, який займався мануальною терапією, лікуванням дитячого церебрального паралічу немедикаментозним способом, – Віктор саме у «Молоді України» (тоді вже працював інформаційному агентстві) опублікував про нього статтю «Руки, які бачать». Це було перше широке оприлюднення результатів популярного у місцевого населення лікаря. Через чотири дні хворі люди із найближчих до Дубна областей, які прочитали газету, створили довжелезну чергу біля будинку лікаря : прибули, аби допоміг... Проте місцеве компартійне і керівництво медичної галузі області і району приклеїло йому негативний ярлик знахаря. Звідси й переслідування Володимира. Віктор став на його захист. Він написав правду про нього ще й у тодішніх всесоюзних газетах, і тоді чиновницька рать притихла, від медика відстали. Але Віктору інструктор обкому компартії погрожував: якщо заступатимешся, то начувайся...

Володимир Козявкін став Героєм України, професором, доктором медичних наук, лавреатом державних премій, членом низки медичних академій різних країн, очолив створену ним Міжнародну клініку відновного лікування у Трускавці. На жаль, у грудні 2022 року він відійшов у засвіти...

Поетика новин

Пригадую початок літа 1985 року. До мене у кореспондентський пункт інформаційного агентства РАТАУ (нині Україн-

форм) у Луцьку завітав Віктор – ми попередньо домовилися про зустріч. Я його знав, адже він у той час був власним кореспондентом газети «Молодь України» у Рівненській, Тернопільській та Волинській областях, і ми часто бачилися в Луцьку під час його відряджень. Тепер він прийшов за порадою: чи варто переходити на роботу в інформаційне агентство – йому запропонували. За час роботи в «Молоді України» він став співавтором дев'яти публіцистичних книг, що вийшли у видавництвах «Каменярь», «Радянський письменник», «Здоров'я», «Молодь», в той час у «Молоді України» видав серію нарисів. Аналізуючи це, я сказав, що такої можливості для самовираження у нього не буде в агентстві, – там використовують переважно лише два жанри: новину та інтерв'ю. Тоді також було відомо, що Віктору пропонували переїхати у Луцьк – тут давали квартиру і міг продовжувати в «Молоді України». Тож зважував...

Але в агентстві, сказав я, є перевага: працювати стане цікавіше, адже ти поринеш у всі сфери життя, а так звана молодіжна тематика... Ми всі розуміли її умовність...

Незабаром він став членом нашого колективу. Як згодом з'ясувалося, на посаду власкора у Рівненській області, яку він зайняв, претендувало сім осіб, кандидатури яких керівництво РАТАУ у Києві відхилило у зв'язку з їх недостатньою кваліфікованістю.

Віктор не мав проблем щодо власкорівської самоорганізації і самодисципліни, яка була в нього залізною, – це набуток власного цільного і наполегливого характеру, наслідок глибокого усвідомлення статусу та обов'язку власкора республіканської газети «Молодь України», яка мала майже мільйонний тираж. Він вмів носити звання власкора! Складнощі виникали в іншому: його душа противилася написанню коротких (5 – 7 речень) новин, у яких лаконічно слід було відобразити подію. Вже, було, подумував: а чи не повернутися назад? Редактор «Молоді України» Іван Сидорович Бокий тримав вакансію для нього ще півроку...

Перейшовши в інформагентство він фактично теж постав перед проблемою жанру, але того, який має суворі композиційні та смислові закони, – жанру новини. Попри певне спочатку несприйняття його та проблеми, пов'язані з цим, він проявив свою, набуту в дитинстві, наполегливість і вже незабаром став провідним журналістом агентства. Віктор успішно опанував і методикау написання новин, адресованих зарубіжній аудиторії, зокрема, для вісника «Українська панорама», завдяки чому його повідомлення публікували видання української діаспори в Європі, Північній та Південній Америці. До речі, впродовж останніх 10 років Віктор був лідером серед власних кореспондентів Укрінформу з підготовки новин, перекладених англійською мовою. Цим засвідчено його рівень власного кореспондента світового інформаційного агентства.

Вражає його доробок на всеукраїнській стрічці новин. Статистика показує, що в середньому за тридцять років праці в Укрінформі він передавав 349 новин за рік – у них відображено найважливіші події в області, які мали значення в масштабах тодішньої країни Радянського Союзу та України минулої і нинішньої.

Першим у тодішній країні Віктор почав висвітлювати процес ліквідації пускових установок РСД-10 ракет меншої і середньої дальності, який влітку 1988 року почали здійснювати на військовій базі у місті Сарни Рівненської області у відповідності із Меморандуму між США та СРСР.

Писав про візити в область Президентів України, голів Верховної Ради, Прем'єр-міністрів України, про потрясіння нової доби і її рушіїв...

Він на своєму посту був і є державником, його новини уособлюють оперативність, цікавість, актуальність, об'єктивність – базові принципи цього жанру. Написані за законами гармонії, вони легко сприймаються реципієнтом. Він майстер ліду (початку) – основної частини новини, у якій сказано

70–80 відсотків про подію. Недаремно він стверджує: «Лід – це маленьке диво журналістики».

А ще є автором фоторепортажів про події у Рівненській, Волинській, Хмельницькій областях, про подорожі Туреччиною – ці добірки, що складаються із близько трьохсот світлин, опубліковані на сайті Укрінформу. То приклади сутності зображальної журналістики, майстерного відтворення на фотографіях факту – панорамно і в деталях, у потрібних жанрових ракурсах із відповідним змістовим наповненням.

Повертаючись у роки роботи в Укрінформі, Віктор зазначає: «З теплотою згадую своїх колег-друзів, зокрема власних кореспондентів, професіоналів вищої проби, з якими працював в агентстві, – Ігоря Бачуна, Василя Крицяка, Нінель Кисилівську (м. Львів), Романа Фабрику (м. Івано-Франківськ), Володимира Пелеха (м. Чернівці), Володимира Новака (м. Одеса), Олега Снітовського (м. Тернопіль), Володимира Шевченка (м. Хмельницький), Ярослава Ядловського (м. Ужгород), Михайла Стецюка (м. Севастополь), Наталію Межигурську (м. Житомир), а також журналістів центрального офісу – директорів Володимира Бурлая, Віталія Возіанова, генерального директора Віктора Чамару, керівника власкорівського корпусу Петра Кулінця, Ольгу Коростельову, Ірину Мамчур, Петра Бучеля, Володимира Жуковського, Юрія Заболотного, Івана Сайка, Валерія Козловського, Юрія Зайцева, Євгена Парійського, Станіслава Волнянського, Ларису Кисельову, Анатолія Григор'єва, Сергія Белова, Михайла Сороку, працівників секретаріату, сервісної служби Ганну Гулу, Нінель Холодову, Ірину Бугаєву, Світлану Коваль, Ларису Василенко, Дмитра Воробченка, Ірину Удовенко...».

Свій досвід роботи в інформагентстві Віктор поклав в основу написаного ним навчального посібника «Журналістика інформаційного агентства» – це перший в Україні посібник

із технології творчості в такому засобі масової інформації, написаний діючим практиком. Його вже використовують для навчання за спеціальністю «журналістика» в університетах України. Рецензентами цієї цікавої праці є відомі вчені – доктори наук із соціальних комунікацій, професори Ольга Мітчук із Київського університету імені Бориса Грінченка та Володимир Садівничий із Сумського державного університету.

Писати коротко і сильно

Саме таку манеру у журналістиці обстоює Віктор у на-званому посібнику і намагається, аби вона стала ключовою у творчій діяльності його вихованців, яких він готує для роботи у всеукраїнських ЗМІ. Його настанови – із власного досвіду, що сформувався в руслі світової практики функціонування інформаційних агентств. Не можна не погодитися із його висновками, висловленими в посібнику: «Писати коротко не означає писати найгірше.

Це означає писати найкраще.

Але таке можливе лише тоді, коли створюєш текст усвідомлено, іншими словами: коли володієш жанром.

Світові школи журналістики своїх новачків зобов'язують тижнями писати тільки новини, бо вважається, що інакше журналіст ніколи не стане професіоналом.

Загалом мова йде про поетику новини та введення у журналістикознавчий обіг науково-практичних обґрунтованих технологій її написання».

Загалом викладацька діяльність Віктора – то окрема сторінка його творчого шляху, яка з'явилася завдяки прикладу його університетського професора Володимира Здорови, який викладав у 2005 – 2006 роках і в Міжнародному економіко-гуманітарному університеті імені академіка Сте-

пана Дем'янчука. Саме він тоді переконав діючого журналіста спробувати навчати тут студентів факультету журналістики. Коли улюбленого вчителя і друга не стало, його предмет «Вступ до спеціальності» почав викладати Віктор – і робить це й зараз.

У книзі спогадів «Сторінками пам'яті. До альма-матер – через 40 літ: випускники факультету журналістики 1977 року Львівського національного університету імені Івана Франка про мрії та сподівання, про долі і вдячність» він пише про такий свій новий виклик.

Загалом його робота в університеті має інноваційний характер: він заснував Студентське інформаційне агентство (СІА) як навчальну базу для освоєння інформаційних жанрів та середовище, у якому проводить пресконференції із видатними особистостями – ця форма навчання стала елементом технології підготовки якісних спеціалістів для якісних всеукраїнських ЗМІ. Ідею такого методу благословив Володимир Здоровега, саме із зустрічі студентів з ним започатковано проведення таких пресконференцій. До них студенти готують запитання і виносять їх на конкурс, у якому арбітрами виступають і доцент Віктор Мазаний, і самі студенти. Ні, це не цензура, це форма аналізу і зважування доречності та компетентності запитань, їх обговорення, відбору найзмістовніших, спосіб навчити лаконізму їх формулювання. Всі, хто був тут гостем (а це майже сто осіб), знають: якщо запрошений у Студентське інформаційне агентство, то добряче підготуйся, бо тобі сипатимуть запитання найнесподіваніші, найнезручніші. У цьому переконалися визначні діячі економічної, культурної, наукової, релігійної, військової, атомно-енергетичної сфери України та закордону. Серед них Герой України, Герой праці, народні артисти України, народні художники України, видатні письменники – Шевченківські лавреати, архієписко-

пи, директори музеїв, голови облдержадміністрації, обласної ради, міські голови, відомі політологи, ректори зарубіжних університетів, іноземні представники дипломатичних місій в Україні, керівники правоохоронних органів, військові журналісти.

Ті, кого він навчає, йдуть у життя із запропонованим Віктором гаслом: «Писати про те, про що ніхто не писав, а якщо й писав, то невдало». Цей вислів його улюбленого письменника, Нобелівського лауреата Ернеста Хемінгуея є клятвою репортера, яку дають студенти, завершивши вивчення дисципліни «Інформаційні жанри», після чого він присвоює їм... нову «групу крові» – репортерську! Цим справджується в реальності ще один його постулат: «Навчання, звісно, це робота, але це ще й урочистість».

Саме тому він під час вивчення теми «Інформаційні жанри» дає завдання студентам прослухати, наприклад, частину п'ятої симфонії Бетховена або знамениту «Мелодію ля-мінор» Мирослава Скорика і тут же написати про те, що відчував кожний, коли вникав у звуки музики.

«Це – репортаж зі свого серця», – зазначає Віктор.

Іншого разу посилає студентів у клініку до його знайомого пластичного хірурга, і вони спостерігають під час операції, як той проводить корекцію носа своїй пацієнтці. Опісля описують атмосферу того дійства, яке проходило під спів майстра лицевої краси – така його методика...

Або закликає в аудиторію скрипаля, і той грає, а майбутні журналісти мають відобразити словом, про що говорять струни...

А ось тема для першокурсників: написати новелу-казку про... коробку сірників. У зв'язку із цим Віктор зазначає: «Які дивовижні історії народжують вчорашні школярі, вони радіють, що одержали імпульс, завдяки якому відкрили у собі

здатність фантазійного мислення, а це – необхідний крок до творчості», – ділиться Віктор.

Практикує й таке: несподівано перериває заняття і веде за собою студентів вниз із п'ятого поверху на перший у приміщенні університету, не кажучи, куди і чому так поспішають, а потім різко змінює маршрут, і всі повертаються назад в аудиторію.

«Що це було?» – в очах юнаків і дівчат здивування.

«Напишіть репортаж про цю міні-мандрівку: хто що бачив під час неї, чув, спостеріг, про що картини, повз яких пробігли», – розкриває секрет.

Для з'ясування спостережливості ще один спосіб: ділить групу навпіл, розсаджує студентів в різних аудиторіях і дає список запитань, що стосуються зовнішнього вигляду тих, котрих кожний бачив на початку пари, але зараз вони за стіною у сусідній аудиторії: йдеться про одяг, взуття, помаду, перстені, сережки, макіяж, колір очей, волосся, зачіску тощо.

«Коли знову сходяться всі разом, тоді учасники цього тесту співставляють відповіді і роблять висновок про те, чи вже мають таку необхідну для журналіста рису – уважність», – резюмує Віктор.

Віктор продовжує жити так, як і раніше: у тому, чим займається, хоче бути досконалим. Власне, цього бажає і своїм студентам, щоразу закінчуючи заняття фразою, яку пам'ятають вже сотні його вихованців: «Будьте успішні і не схожі на інших!» Власне, йому доводиться вимовляти лише першу частину цієї фрази, бо другу вголос хором закінчують самі студенти...

Віктор Мазаний в університеті успішно втілює свою методику підготовки майбутніх журналістів для центральних ЗМІ, яка базується на його досвіді роботи власним кореспондентом всеукраїнської газети «Молодь України», тираж якої тоді сягав майже мільйона примірників, та у світовому інформа-

ційному агентстві Укрінформ, яке випускає новини, інтерв'ю, коментарі, зокрема, українською, англійською, польською, іспанською, німецькою, французькою, японською мовами.

На одному із етапів навчання перед своїми вихованцями він ставить завдання оволодіти жанрами журналістики і художньої літератури так, щоб вони їх застосовували усвідомлено. Звісно, йдеться про знання жанрологічних законів. Він, наприклад, проводить експеримент: дає студентам прочитати три різні тексти – новину, уривок із публіцистичного твору, уривок із художньої повісті. Потім запитує: «Скільки авторів писали ці тексти?» Відповідь завжди одна і та ж: трое. І яке ж здивування у всіх, коли вони дізнаються, що автор – один: їхній викладач. Отже, він демонструє, як можна чітко оволодіти кожним жанром, вміло використовуючи його можливості і тонкощі, дотримуючись композиційних та мовно-стилістичних вимог.

Він також дає рецепти, як вберегти себе від фальшивої чи неточної інформації, якою атакує юних інтернетівська мережа. «І якщо вже з неї хочуть черпати новини, то скеровую до надійних джерел – інформаційних агентств, – зазначає Віктор, – адже тільки вони в мережі «Інтернет» є засобами масової інформації, оскільки зареєстровані згідно із Законом України «Про інформаційні агентства». Отже, несуть юридичну відповідальність за точність і правдивість повідомлень. Всі решта сайтів лише імітують, що є якимись «інтернет-виданнями», – їх існування не регулює жодний закон України, тому вони й дозволяють собі поширювати, зокрема, сумнівні тексти, фейки, чутки тощо».

Принагідно Віктор дає зрозуміти, який статус мають працівники подібних структур: «У зв'язку з цим розкриваю першокурсникам на стартовому занятті суть терміну «журналіст», спираючись на єдине його визначення, що міститься тільки в

Законі України «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста» – у статті 1. Навіщо знати точне тлумачення цього терміну? А передусім для того, щоб вміло оперувати статтею 171 Кримінального Кодексу України – «Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів». Її застосовують правоохоронні органи виключно лише тоді, коли йдеться про захист прав того, хто справді є журналістом у відповідності із трактуванням, зафіксованим в Законі України «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста».

Його викладацьке життя сповнене і роздумів про майбутнє української журналістики, яка опинилася перед багатьма загрозами. Перша з них – зменшення тиражів газет. «В Україні перервалася традиція читання газет на межі ХХ і ХХІ століть – у перше десятиліття незалежності України, – якось поділився він. – Старі дешеві видання зникли, а нові не змогли стати масовими, зокрема через їх дорожнечу. Плюс тоді вже мережа «Інтернет» взяла на себе функції інформування, а нині й поготів: замість шпальт у руках молоді – смартфони... Чи ви побачте десь в нас, щоб вранці в кафе хтось насолоджувався кавою і читав водночас газету? А в Парижі чи Венеції, де я недавно побував, вихід «на каву» вранці, вдень, ввечері не можна увити без цього. Ось і тиражі тут не падають. Скажімо знаменита італійська «Corriere della Sera» («Вечірній кур'єр») щодня виходить трьохсоттисячним тиражем... Звісно, все залежить від редакторського мистецтва і таланту журналістів, яких він очолює. Тому той із українських газетярів, хто поширю тезу, що наша преса незабаром виродиться, засвідчує своє повне безсилля і невміння завоювати свого читача. На щастя, є й позитивні приклади друкованих видань – вони засвідчують, що сповна виконують функції ЗМІ і цим привабливі, зокрема, диктують порядок

денний. І я розглядаю зі студентами такі газети – вітчизняні та зарубіжні, зокрема «The New York Times», «Financial Times»: вивчаємо тематику, жанрову палітру, моделі дизайну тощо».

Втілювати практичні засади у навчанні майбутніх журналістів допомагала Віктору доктор наук із соціальних комунікацій Ольга Мітчук, яка багато років була деканом факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука, а нині – професор кафедри журналістики та нових медіа Київського університету імені Бориса Грінченка. Вона рішуче підтримувала і організовувала процеси нововведень.

Ще одним порадиником став і декан факультету журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка, доктор історичних наук, професор Іван Крупський. Підтримка відомого вченого була важливою, адже вона свідчила про його сприйняття і схвалення універсальності методів, які Віктор реалізував.

Завдання щодо практикоорієнтованого освітнього процесу, які постають сьогодні, Віктор здійснює разом із теперішнім деканом факультету журналістики, кандидатом наук із соціальних комунікацій Вікторією Золяк та колективом викладачів.

Віктор Мазаний переконаний: «Для того, щоб у журналістики України було майбутнє, необхідна селекція талантів, і її слід починати ще серед школярів». Можливо, він згадає, як сам прагнув бути автором газети у чотирнадцятирічному віці...

Очевидно, і з цього теж йдуть витоки його ідеї – він весною 2022 року запровадив перший на Рівненщині обласний конкурс «Турнір юних журналістів» серед учнів 8–11 класів загальноосвітніх шкіл. До справи були залучені викладачі факультету журналістики, де працює, серед них є і практик, заслужений журналіст України, редактор часопису «Вільне слово» Андрій

Бабінець. Учасники змагалися в номінаціях «Відкритий лист до українського воїна, який захищає Україну від російських загарбників, «Запитання для інтерв'ю із народним артистом України Святославом Вакарчуком», «Відеофільм, фоторепортаж», «Створення шкільного медіа-сайту». Цей експеримент був успішним, і у листопаді 2022 року Віктор продовжив розвивати проєкт, оголосивши про другий «Турнір юних журналістів».

Не згаси чисті роси землі...

Відомо, що однією із основних тем Віктора Мазаного у журналістиці стала атомна енергетика. У книзі «Власкор» я написав: «Він настільки глибоко копатиме пласти цієї тематики, що йому сміливо можна було присвоювати звання доцента чи професора... Розробляючи багаті поклади цієї для нього уже «своїї теми», не лише видасть «на гора» сотні і тисячі неординарних повідомлень на головну вітчизняну й зарубіжну стрічки. Але й видрукує кілька солідних книг про АЕС і її людей, що швидко розійдуться в Україні, СНД, Європі».

«Важливим з точки зору пізнання специфіки АЕС було моє довготривале (по чотири місяці безперервно у 1979-му і 1980-му роках) відрядження на Рівненську АЕС – я називав це «засланням» у глушину, – згадує Віктор. – Тоді я у складі редакційної групи працював кореспондентом виїзної редакції, яка видавала раз на тиждень спеціальний додаток до республіканської газети «Радянська Україна» у передпусковий період (була така «мода» на «ударних» будовах). Моїм керівником був власний кореспондент цього видання у Рівненській області, відомий журналіст, письменник-гуморист, сатирик Сергій Мельничук. Тоді відбулися перші знайомства із майбутніми експлуатаційниками, які зацікавили мене як представники особливої, так би мовити, касти людей – атомників. Кожний

з них певною мірою був моїм наставником, адже тематика і будівництва АЕС, і тодішнього кураторства на АЕС була для мене нова. А оскільки прагнув писати точно, без помилок і відповідально, то доводилося багато консультиватися із героями моїх розповідей, погоджувати з ними тексти на предмет виявлення технічних огріхів. Всі герої моїх замальовок, репортажів були людьми доступними, простими. Першим із керівників, з якими я познайомився, був начальник гідротурбінного цеху Володимир Бондаренко (згодом – заступник генерального директора РАЕС із економічних питань). Він попри велику зайнятість охоче давав інтерв'ю, можливо, тому, що його підрозділ демонстрував найкращу готовність до пуску. Вже пізніше, коли на станції запрацювали два блоки, і я став цікавитися експлуатаційними справами, модернізацією, питаннями ядерної та радіаційної безпеки, ядерним паливом, системами захисту реактора, моїми особливими вчителями стали відомі у світі атомники – генеральний директор РАЕС Володимир Коровкін та Микола Панащенко, який тоді працював на різних керівних посадах РАЕС, а із 2004 року півтора десятиліття очолював Хмельницьку АЕС».

Чорнобильська аварія змусила Віктора ще глибше поглянути на процеси безпечного управління АЕС. Він вивчає регламенти МАГАТЕ, пише про вимоги «Зеленої книги» МАГАТЕ, де визначено дефіцити безпеки АЕС України, подає новини про реалізацію заходів модернізації за програмою Європейської комісії і «ТАСІС».

Він кваліфіковано і пристрасно у своїх публіцистичних виступах в пресі, у тому числі й американській (газети «Свобода», «Українські вісті», «The Gazette», США), активно обстоює процеси створення вітчизняних автоматизованих систем управління технологічними процесами для атомних електростанцій України, на основі коментарів спеціалістів показує шляхи поліпшення екологічної надійності. У багатьох районних, облас-

них, всеукраїнських виданнях, на сайті Урінформу виходять його матеріали, присвячені добудові четвертого енергоблока Рівненської і другого Хмельницької атомних електростанцій, їх удосконаленню. Відомі і його інтерв'ю, коментарі щодо валідації симптомно-орієнтованих аварійних інструкцій на цих ядерних об'єктах, впровадження заходів безпеки, вжитих як відповідь на стрес-тести після аварії на японській АЕС «Фукусіма-1» тощо.

Відтак у Віктора з'явилася своя тема, а її наявність у журналіста – умова успішності. Це аксіома. Закономірно, що у 1998 році паралельно із виконанням основної роботи він почав випускати щомісячний науково-популярний публіцистичний журнал «РАЕС-панорама» (виходив 10 років) і того ж року видав свою першу книгу про РАЕС «І мить у вічність проростає...» (надрукована у Словаччині). Це було перше таке повнокольорове видання про АЕС в незалежній Україні.

Тут у післямові він написав: «Світ вже обпечений атомом не раз – на тілі планети він лишив доволі ран, які тільки здається, що гояться, а насправді вони ятрять і можуть бути такими незмірно довго, якщо людство, захопившись вічним джерелом енергії, норовитиме будь що шукати в ньому тільки зиск...». І він звертається до кожного атомника: «Не накликай нам біди, не потривожи, не згаси чисті роси землі...».

Така вимога порядної відповідальності рефреном проходить через усі його наступні книги про атомні електростанції: «Рівненська АЕС: доля», «Спалах ядра» (два видання), «Корінь вогню», «Енерговелет Хмельниччини», «Хмельницька АЕС: гармонія із довкіллям». Не випадково він заснував і першу в Україні лабораторію атомної журналістики – вона діє на факультеті журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка С. Дем'янчука. Її актуальність стала особливо очевидною після того, як ро-

сійські окупанти зайняли Чорнобильську і Запорізьку атомні електростанції: виникла нагальна потреба кваліфіковано висвітлювати кризові ситуації, пов'язані із ядерною та радіаційною безпекою. На жаль, як вважає Віктор, українські журналісти виявилися некомпетентними у цьому, не знали термінології, технологічних процесів, а тому не могли задати кваліфікованих запитань керівникам галузі, генеральному директору та експертам МАГАТЕ, не зуміли залучити інсайдерів із числа експлуатаційників і стати з ними рівнозначними співрозмовниками. Відповідно наші ЗМІ користувалися лише сухою галузевою інформацією. Цієї прогалини у знаннях, без сумніву, не буде у його вихованців.

Віктор своїми книгами про АЕС довів, що той, хто у журналістиці займається темою атомної енергетики, її екологічними аспектами, виконує важливу місію.

У його книгах про АЕС пульсує художньо-публіцистична інтонація, яка дозволила створити образ атомника як людини екологоцентричної на фоні неоднозначної нашої доби. Зрештою, всі його книги про АЕС мають спільний мотив – вони про прояв людського розуму, про бажання і здатність змінювати, про талановите осягнення інженерами їхнього призначення – удосконалювати доручений їм технологічний світ та оберігати світ довколишній.

На Капітолійському пагорбі

Особлива сторінка в його житті – навчання в Міжнародному центрі місцевої журналістики (International Center for Community Journalism) у місті Гріннелл (США, штат Айова) та стажування у найтиражнішій газеті штату «The Gazette». Це була тренінг-програма «Розвиток незалежних медіа в Україні» («Independent Media Development in Ukraine»). Таку можливість

одержав в результаті перемоги у конкурсі, який організувало USIA (Інформаційне агентство Сполучених Штатів) та факультет журналістики Айовського університету для журналістів із посткомуністичних країн.

У цей час він виконував обов'язки і власного кореспондента Укрінформу у США. Зокрема, передав повідомлення про свою зустріч у місті Еймс із президентом США Біллом Клінтоном, який прокоментував стан українсько-американських аграрних відносин.

Пізніше у своїй публіцистичній книзі про США «З Капітолійського пагорба», яка введена в українську експозицію Музею світової імміграції Міннесотського університету в місті Міннеаполіс (штат Міннесота), Віктор напише: «Щойно ми обмінялися рукостисканнями із сорок другим президентом Сполучених Штатів Америки Біллом Клінтоном. Після цього мішма пішли думки...

Подавши мені руку, президент Сполучених Штатів приязно сяйнув м'яким, променистим, запитальним, мудрим усміхом. Я назвав себе, розповів, що стажуюся в «The Gazette».

Показую йому номер газети, у якому вже була опублікована моя стаття про співробітництво компанії «Піонер» та української агрофірми у галузі вирощування ранньостиглих гібридів кукурудзи «Pioneer, Ukrainian venture bears fruit».

Я усвідомлював, що стою перед Біллом Клінтоном тільки завдяки тому, що я журналіст...».

До речі, окремі новини Віктора з Америки тоді були надруковані і у рівненському тижневику «Сім днів», очолюваному в той час Валентиною Шумик, на жаль, вже покійною.

У газеті, де проходив стажування під опікою журналістів Марлен Лукас, Бетсі Кіттер і Дейла Катера, Віктор опублікував також аналітичні статті про майбутнє закриття Чорнобильської АЕС, використання екологічно чистої енергетики

в Україні і світі. До речі, коли вийшов перший його матеріал «Pioneer, Ukrainian venture bears fruit» у «The Gazette», то біля цього тексту вмістили карту України (без відома автора), на якій міста Рівне і Київ подавалися англійськими буквами в російській транскрипції. Після цього Віктор висловив зауваження редактору газети й показав, як має бути, і вже його наступна публікація «Chornobyl officials question shutdown» супроводжувалася картою із правильним написанням цих назв, а також Хмельницького, Південноукраїнська, Запоріжжя, Чорнобиля – з українським звучанням.

Великий резонанс мав публіцистичний виступ Віктора Мазаного «Замах на Волинський університет не відбувся», надрукований тоді у газетах «Українське слово» (Чикаго, США), «Свобода» (Джерсі-Сіті, США) та «Наше життя» (Торонто, Канада). Автор закликав українську громаду Північної Америки стати на захист Волинського університету, якого чиновники в Україні намагалися позбавити високого статусу. Про такий їх намір автору повідомив телефоном із Луцька завідувач кафедри історії України університету, професор Іван Кічий. Одним із наслідків його виступу стало те, що українська діаспора почала збирати кошти на підтримку навчального закладу, які її представники у 1996 році привезли у Луцьк і заснували в університеті благодійний фонд імені Лесі Українки для студентів-сиріт. Віктор теж брав участь у церемонії оголошення цього фонду в університеті разом із ректором Іваном Олексеюком.

Віктор також організував та передав гуманітарну допомогу від української громади Міннеаполіса для медичних закладів Рівненщини – приладдя, системи, шприци, стерильні рукавички тощо.

У названій книзі Віктор багато пише про стиль американської журналістики, особливо звертає увагу на створення новин – послуговується прикладами журналістів із «Голо-

су Америки», з якими, зокрема із знаменитим Володимиром Біляївим, він зустрічався у Вашингтоні в редакції цієї радіо-телекорпорації. Також подає фаховий аналіз новинних продуктів провідних інформаційних агентств США – ЮПІ та АП. Саме сторінки, де йдеться про це, є навчальним матеріалом. Відомо, що ним користуються і його студенти.

Згадує він у книзі і свої відвідини Білого дому (побував у червоній, блакитній, зеленій кімнатах), зустрічі та розмови із відомими сенаторами Робертом Доулом (брав у нього інтерв'ю як кандидата на пост президента США) та Ричардом Лугаром – «батьком» ядерного роззброєння, з яким розмовляв у редакції «The Gazette».

Побував також у залі засідань Конгресу США у Капітолії. Він зазначив, що «тут не просто йдеш його коридорами – тебе водить тут за руку тітонька Американська Історія... Думаєш про це, коли споглядаєш на стінах коридорів промовисті портрети конгресменів минулих століть. Капітолій – це не просто споруда, а найсолідніша робітня, де будуються Сполучені Штати».

Тоді ж у нього зародилася мрія: його діти мають теж побувати в Америці! Так і сталося – спочатку донька Юлія, а через три роки син Микола завдяки відмінному знанню англійської мови стали переможцями Програми обміну «Акт на підтримку свободи» (FSA) і закінчили середні школи у штатах Нью Джерсі та Небраска відповідно, проживаючи рік в американських сім'ях.

Після того донька закінчила Міжнародний християнський університет у Києві, Geneva School of Diplomacy and International Relations (Женева, Швейцарія), Aspen Institute Kuiv, Українську школу політичних студій, а син – Київський національний економічний університет імені Вадима Геть-

мана, Лундський університет (Lund university) у Швеції, Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

Діти Віктора сповна пізнали західний світ, і він побував у багатьох країнах, серед яких США, Польща, Франція, Німеччина, Туреччина, Греція, Ізраїль, Чехія, Словаччина, Грузія, Швейцарія, Італія – майже всі із них він відвідав разом зі своєю коханою дружиною Євгенією, з якою у парі вже майже сорок років. Він стверджує, що саме завдяки її підтримці, турботі, розумінню нею його креативної натури він зміг присвятити себе творчості.

«Браво, маестро Улас Самчук!»

Віктор з'ясував при допомозі свого однокласника – експосла України у Туреччині, Республіці Польщі та США Олександра Моцика, – що у США проживає... похресник класика української літератури Уласа Самчука. Це астрофізик українського походження, головний науковець дослідницьких програм Центру космічних польотів імені Годдарда NASA США (NASA Goddard Space Flight Center) Теодор Костюк – син видатного українського літературознавця Григорія Костюка, який був близьким другом Уласа Самчука. Віктор у своїх публікаціях згадує, наскільки був здивований: не міг уявити, що героєм багатьох розповідей Уласа Самчука (книга «Планета Ді-Пі») малий Теодор (його називає автор Тодьо) є нашим надзвичайно дієвим сучасником – вченим зі світом ім'ям, дослідником атмосфери Марса і Місяця!

Із ним Віктор налагодив телефонне спілкування, дізнався багато про його інших хресних – Юрія Шевельова, Докію Гуменну, Ганну Шерей: так виникли знамениті інтерв'ю із Теодором Костюком, есе, опубліковані у багатьох виданнях, зокрема в «Літературній Україні» та «Українській літературній

газеті». Вони ілюстровані фотографією, яку надав Теодор Костюк, – на ній зображені він, його батько, а також Юрій Шевельов та Улас Самчук.

Власне, до таких несподіванок закономірно привело те, що Віктор впродовж кількох останніх років періодично веде дослідження архіву Уласа Самчука, що знаходиться у відділі рукописних фондів і текстології Інституту літератури імені Тараса Шевченка у Києві, – з благословення його директора, лавреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, академіка Миколи Жулинського та з допомогою заступника директора Сергія Гальченка і завідувачки відділу, кандидата філологічних наук Наталії Лисенко.

Ця робота дала свої плоди, які одного разу він показав: справжньою сенсацією стала перша в Україні (проведена в Рівному) публічна демонстрація вивчених і відсканованих ним в архіві Уласа Самчука 16 машинописних копій листів, які свідчать про досі невідоме кохання автора «Волині» із молодшою на 19 років за нього художницею, теж українською емігранткою, Любою Генуш. І цим він зруйнував стереотип про те, що в Уласа Самчука було три жінки-«музи», які його надихали: дружини Марія Зоц (перша), Тетяна Прахова (друга) й поетеса Олена Теліга...

Таке відкриття – результат наполегливості дослідника, його прагнення глибоко проникнути у почуття Уласа Самчука, відображені в його епістолярії, а потім майстерно покладені в канву роману «На твердій землі»: нещасливе, нерозділене його кохання трансформувалося саме таким чином... Про це Віктор написав із цілковитим розумінням письменницького прийому («Українська літературна газета», «Буковинський журнал»), який полягав у тому, що потоки реальності Улас Самчук спрямував у єдине русло «фантазійного письма», що і постало як віртуозно-мистецький художній витвір літератури.

І саме це викликало у Віктора вигук захоплення: «Браво, маестро Улас Самчук!»

До речі, тут же в архіві він виявив дитячі і юнацькі листи Теодора Костюка до Уласа Самчука, про які адресант вже забув, і дуже радів, коли Віктор йому надіслав їх фотокопії. Є тут і листи письменника до свого похресника.

За листами Уласа Самчука до Стефанії Пауш він також дослідив історію першого перекладу роману «Марія» англійською мовою.

Віктор спонсорував для Поліського літературного музею у Городці задуману ним експозицію, присвячену взаєминам Уласа Самчука і Теодора Костюка, – сюди увійшли, поміщені в ошатні виставкові рамки, портрет письменника, фотографії, надані Теодором, на яких зображений він разом зі своїм батьком та хресними Уласом Самчуком і Юрієм Шевельовим (Шерехом), а також світлини, надіслані Віктору доктором філологічних наук, видатною дослідницею життя і творчості Лесі Українки, працівницею Української Вільної Академії Наук (УВАН) зі США Тамарою Скрипкою. В експозицію також увійшов і примірник «Української літературної газети» від 31 грудня 2021 року (ч. 26) із інтерв'ю Віктора з Теодором Костюком «Похресник Уласа Самчука досліджує космос у NASA».

Фундатор цього музею Віктор Мазаний підкреслив: «Я давно хотів, щоб означити тут присутність Уласа Самчука, і тому цю своєрідну виставку про нього я порекомендував розмістити поруч із портретом Авеніра Коломийця – автора-дописувача часопису «Волинь» у 1941 – 1943 роках, який редагував Улас Самчук. Ось вони й «зустрілися» тут, у Городці, – творчі побратими. І так утворилося ще одне концентричне коло мого тяжіння, приготовлене, очевидно, мені моєю долею з тим, щоб рукотворно – через знаки епох – сполучити тут світи велетів українського духу».

Відомі презентації у рівненському літературному музеї Уласа Самчука тревелога Віктора Мазаного «Улас Самчук. Українець Вітчизни» про перебування Уласа Самчука у різні роки в містах і селах Рівненської, Тернопільської, Закарпатської, Львівській областей, у Києві: це поєднання публіцистичної розповіді із демонстрацією фото, зроблених Віктором під час подорожі місцями, якими пройшов Улас Самчук у 30-х – першій половині 40-х років минулого століття.

Ще одним аргументом того, що Улас Самчук, має бути присутнім у сучасному культурному просторі, є успішний проект Віктора Мазаного «Україна читає листи Уласа Самчука» – у ньому взяли участь студенти, учні та вчителі шкіл Рівненщини і Тернопільщини, котрі прокоментували листи письменника, у яких він пише про свої твори. Відтак новітні читачі подали власний погляд на всю палітру його романів – «Марію», «Волинь», «Морозів хутір», «Темноту», «Втечу від себе», «Гори говорять!», «На твердій землі», «Юність Василя Шеремети», «Кулак», «Чого не гоїть вогонь», «Сонце з Заходу», мемуари «На білому коні», «На коні вороному», «П'ять по дванадцятій», «Плянета Ді-Пі», художньо-публіцистичні книги «Слідами піонерів», «Живі струни».

Саме результати таких дій, ініційованих й організованих Віктором, є, на його переконання, незаперечним і стійким аргументом на користь того, що Улас Самчук цікавий і актуальний, а, отже, його конче необхідно повернути у шкільні та університетські програми. Варто зазначити, що цю справу підтримав як меценат і творчий партнер проекту, екс-депутат Верховної Ради України, перший заступник голови Рівненської обласної ради, земляк Уласа Самчука Микола Кучерук (народився в селі Дермань нині Рівненського району Рівненської області). Долучилася також депутатка Рівненської міської ради, директорка «Радіо Трек» Галина Кульчинська, а завіду-

вачка методичного кабінету управління освіти рівненського міськвиконкому Мирослава Жовтан стала промоутером цього проекту, у якому також взяла участь завідувачка відділу рукописних фондів і текстології Інституту літератури імені Тараса Шевченка Наталія Лисенко.

Віriamo, що збудеться і велика мрія Віктора Мазаного – він хоче видати вибрані листи Уласа Самчука окремою книгою, і робота над цим вже почалася. Така самовіддана праця, безумовно, збудить інтерес до особистості великого трудівника пера, перипетій його складного, а подекуди важкого життя в еміграції, сповненого тріумфів і розчарувань, але завжди з переможним мотивом.

Відтак Віктор йде в українському самчукознавстві власним шляхом і створює свою Самчукіану – здійснює відкриття у біографії Уласа Самчука, заглиблюючись у його листи до різних осіб. І тому він переконаний: «Ми зацікавлюватимемо Уласом Самчуком в тому числі і тоді, коли видобуватимемо із його незвичайного епістолярю тільки незнане».

Віктор Мазаний встигає зробити стільки, скільки надиктовує йому і сумління, і доля у мінливому нашому часі, яка обдаровує його нестримним бажанням в усьому бути новим.

Зіновій Жижара,
письменник, заслужений журналіст України.

БІОГРАФІЧНИЙ НАРИС

Мазаний Віктор Степанович народився 28 лютого 1955 року в селі Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) на Рівненщині.

У 1977 році закінчив із відзнакою факультет журналістики Львівського державного університету імені Івана Франка.

У 1977 – 1980 роках працював кореспондентом, завідувачем відділу рівненської обласної молодіжної газети «Зміна», відповідальним секретарем газети «Студентський гарт» – щотижневого додатку до всеукраїнської газети «Молодь України» (м. Київ). У 1981–1985 роках був власним кореспондентом газети «Молодь України» у Волинській, Тернопільській та Рівненській областях.

Із 1985 по 2015 рік працював власним кореспондентом інформаційного агентства (до 1991-го року – РАТАУ, із 1991-го – Українське національне інформаційне агентство Укрінформ) у Рівненській області.

У 1995 році навчався у Міжнародному центрі місцевої журналістики «The International Center for Community Journalism» США за проектом «Independent Media Development in Ukraine» Інформаційного агентства США (The United States Information Agency) та факультету журналістики і масової комунікації Айовського університету (США). Проходив стажування у найбільшій газеті штату Айова «The Gazette» (м. Сіде Репідс), де опублікував статті про співпрацю агрофірми «Зоря» (Рівненський район Рівненської області) із компанією «Піонер» (США), аналітичні статті про Чорнобильську АЕС, альтернативну енергетику в Україні. Виконував обов'язки власного кореспондента інформаційного агентства Укрінформ у США.

Брав інтерв'ю у 42-го президента США Білла Клінтона у місті Еймс (штат Айова, США) – йшлося про стан американсько-українських аграрних відносин.

Публікував різножанрові матеріали в найстарішій у США українській газеті «Свобода» (орган Українського Народного Союзу), яка виходить із 1893 року, а також у газеті «Українські вісті» (м. Детройт, США), канадському щотижневику «Життя і слово».

Доцент кафедри соціальних комунікацій факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету (МЕГУ) імені академіка Степана Дем'янчука (2007). Викладає освітні компоненти «Основи медіавиробництва (вступ до спеціальності)», «Медіавиробництво: контент», «Основи роботи в інформаційному агентстві», впроваджує принципи практикоорієнтованого навчання.

Засновник Студентського інформаційного агентства МЕГУ (2007), яке є навчальною платформою для проведення, зокрема, пресконференцій із керівниками органів місцевого самоврядування, виконавчої влади, директорами підприємств, митцями, дипломатами, письменниками, вченими України і закордону.

Автор методичних посібників із новинної журналістики «Функції заголовка у новинах інформаційного агентства» (2009), «Посилання на джерело у новинах інформаційного агентства» (2009), «Кризова журналістика: методичні поради» (2009), хрестоматійного посібника «Публіцистика» (2019).

Автор навчального посібника «Журналістика інформаційного агентства» (2022), у якому відображає свій досвід роботи в Укрінформі та практику інших світових інформаційних агентств і на цій основі формулює методiku написання новин, подає зразки свого творчого доробку, в тому числі й англійською мовою. Навчальним матеріалом цього посібника мо-

жуть скористатися не тільки студенти, викладачі інститутів, факультетів, відділень, кафедр журналістики, а й журналісти-практики, фахівці пресслужб, соціальних мереж.

Створив і очолює навчально-практичну лабораторію МЕРУ (2018) із висвітлення в засобах масової інформації тематики атомної енергетики, зокрема питань ядерної і радіаційної безпеки атомних електростанцій України.

Член Національної спілки письменників України (2003), член Національної спілки журналістів України (1977). Заслужений журналіст України (2004). Нагороджений Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (2013), «Почесною відзнакою» Національної спілки письменників України (2012), найвищою відзнакою Національної спілки журналістів України «Золота медаль української журналістики» (2010).

Переможець журналістського рейтингу Рівненської області у номінації «За внесок у журналістику» 2017 року. Переможець рейтингу м. Рівне «Гордість міста» у номінації «Кращий письменник» 2005 року.

Автор книг художніх повістей «Осінь жінка» (2002), «Погляд сльози» (2003), «Тінь павука» (2006).

«Тінь павука» була номінована у фіналі на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка в галузі літератури у 2008 році. У 2016 році вона визнана «Кращою книгою Рівненщини» останнього десятиліття в прозовій номінації, перемагала в читацькому рейтингу Державної бібліотеки України для юнацтва.

Автор книг художньо-документальної прози «Спалах ядра» (2000, 2004) (два видання), «...І мить у вічність проростає» (1998), «Танок бджоли» (2008), «Енергетичний велет Хмельниччини» (2007), «Корінь вогню» (2005), «Рівненщина працює» (2009), «Професія успіху» (2010), «Працею осяяна земля» (2011), «Хмельницька АЕС: гармонія із довкіллям» (2012), «Поклик долі» (2010), «Дубно – зоря століть» (2014, 2016) (два

видання), «Кров репортера» (2019), «З Капітолійського пагорба» (2001). Остання введена в експозицію Всесвітнього музею імміграції у Міннесотському університеті (США).

Співавтор шістнадцяти колективних збірників публіцистики, що побачили світ у видавництвах «Радянський письменник», «Каменяр», «Молодь», «Здоров'я» у 80 – 90-х роках минулого століття та у 2005 – 2019 роках.

Художні твори друкувалися у журналі Національної спілки письменників України «Дзвін» (колишній «Жовтень»), у «Літературній Україні», «Українській літературній газеті».

Головний редактор науково-популярного, публіцистичного журналу «РАЕС-панорама» (1997 – 2008 рр.).

Член редакційної колегії «Української літературної газети».

Лавреат міжнародної літературно-мистецької премії імені Пантелеймона Куліша (2021), рівненської міської літературної премії імені Уласа Самчука (2020), літературно-мистецької премії імені письменника Авеніра Коломийця (2010), рівненської обласної літературної премії імені Світочів (2004).

Дослідник і популяризатор творчості класика української літератури Уласа Самчука, його епістолярної спадщини. Автор проекту «Україна читає листи Уласа Самчука» (2023), тревелогу «Улас Самчук: українець Вітчизни» (2023).

Автор соціально-культурних проєктів «Городецький автограф» (2002), «Городець у вишиванці» (2010), засновник Поліського літературного музею (2005), Алеї та парку письменників України (2005) у селі Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області. Ініціатор встановлення у цьому селі меморіальних дощок на честь Авеніра Коломийця (2005), Галини Гордасевич (2012), Юзефа-Ігнація Крашевського (2012), лавреатів Національної премії України імені Тараса Шевченка Степана Сапеляка (2016) та Олексія Дмитренка (2016), а також пам'ятних дощок на честь

Сергія Мельничука (2015) у селі Великий Житин Рівненського району, Григорія Дем'янчука (2002) у місті Рівному.

Почесний громадянин села Городець (2001).

Співорганізатор першої Асамблеї лавреатів Національної премії України імені Тараса Шевченка, яка відбулася у Рівному у травні 2007 року у Міжнародному економіко-гуманітарному університеті імені академіка Степана Дем'янчука.

Відповідальний редактор енциклопедії «Уславлені постаті України» у Рівненській області.

Запровадив творчі зв'язки митців Львівщини та Рівненщини із літературно-меморіальним музеєм Лесі Українки у місті Сурамі (Грузія).

Упорядник альманаху «Рівне літературне» (2018), упорядник та редактор першого видання українською мовою книги Тадеуша Єжи Стецького «Місто Рівне. Сторінка історії Волині» (2019).

Видав аудіодиск «Люблю» (2016) із записом у своєму виконанні пісень «Тихо падає цвіт» (слова Олександра Богачука, музика Климента Домінчена), «Розплети свою чорну косу» (слова Олександра Богачука, музика Анатолія Горчинського), «Троянди на пероні» (слова Олександра Богачука, музика Анатолія Горчинського), «Кохана» (слова Ігоря Бараха, музика Ігоря Поклада), «Мамина світлиця» (слова Богдана Стельмаха, музика Ігоря Білозіра), «Забілили сніги» (слова Бориса Олійника, музика Олександра Білаша), «Besame Mucho» (слова та музика Консуело Веласкес Торрес).

Одружений. Дружина Євгенія працює вчителькою української мови та літератури у Рівненському лицейі № 9. Виховали доньку Юлію і сина Миколу, які навчалися в середніх школах України і США. Вищу освіту здобули: Юлія – в Україні, Швейцарії й Австрії, Микола – в Україні та Швеції. Проживають і працюють у Києві.

1. ПРАЦІ ВІКТОРА МАЗАНОГО

1. 1. ОКРЕМІ ВИДАННЯ

1. 1. 2. Проза

1. **Осіння жінка** : повість / В. Мазаний. – Рівне : [б. в.], 2002. – 96 с.
2. **Погляд сльози** : повість / В. Мазаний. – Рівне : Літератор, 2003. – 96 с.
3. **Тінь павука** : повісті / В. Мазаний. – Рівне : Овід, 2006. – 160 с.

1. 1. 3. Художньо-документальна проза

4. **Енерговелет Хмельниччини** / В. Мазаний. – Рівне : АЕС-ПРЕСА, 2007. – 96 с.
5. **З Капітолійського пагорба** : нотатки на межі світів / В. Мазаний. – Рівне : Ліста, 2001. – 142 с.
6. **...І мить у вічність проростає** : Рівненській АЕС – 25 років / В. Мазаний. – Рівне : МіК°, 1998. – 166 с. : фотоіл.
7. **Корінь вогню** / В. Мазаний. – Рівне : АЕС-ПРЕСА, 2005. – 168 с.
8. **Кров репортера** : публіцистика / В. Мазаний. – Рівне : Оповідач, 2019. – 464 с.
9. **Поклик долі : 30-річчю пуску Рівненської АЕС присвячується** / В. Мазаний. – Рівне : Каліграф, 2010. – 38 с. : фотоіл.
10. **Працею осяяна земля : до 20-річчя створення Рівненської обласної служби зайнятості** / В. Мазаний. – Рівне : [б. в.], 2011. – 64 с. : фотоіл.

11. **Професія успіху** / В. Мазаний. – Рівне : [б. в.], 2010. – 64 с. : фотоіл.
12. **Рівненська АЕС : доля** / В. Мазаний. – Рівне : Ліста, 2001. – 92 с.
13. **Рівненщина працююча** / В. Мазаний ; фото А. Похилюка [та ін.]. – Рівне : Л. О. Нестерова, 2009. – 64 с. : фотоіл.
14. **Спалах ядра : есе-монологи** / В. Мазаний. – Рівне : АЕС-ПРЕСА, 2004. – 168 с. : фотоіл. – (Серія «Рівненська АЕС : люди і долі»).
15. **Танок бджоли** : публіцистика / В. Мазаний. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – 152 с.

1. 1. 4. Навчальні посібники

16. **Журналістика інформаційного агентства** : навч. посіб. / В. Мазаний. – Рівне : Волин. обереги, 2022. – 420 с.
17. **Публіцистика** : хрестомат. посіб. / В. Мазаний. – Рівне: [б. в.], 2019. – 464 с.

1. 2 . Публікації поезії та художньої прози у збірниках і періодичних виданнях

18. **Весняне ; А надворі весна, а надворі прозорість... ; Весна задзвеніла струмками...** : [вірші] / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1971. – 1 трав. – С. 4.
19. **Вечір ; Ліричне** : [вірші] / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1972. – 26 лют. – С. 4.
20. **Вічний борг** : [новела] / В. Марієнко // Зміна [Рівне]. – 1977. – 15 жовт. – С. 4.*
21. **Втеча** : [уривок із повісті «Погляд сльози»] / В. Мазаний // Ігнатюк М. М. Свічадо зореслова : посіб.-хрестоматія зі сценіч. мови для студентів вищ. навч. закл. культури і мистецтв / М. М. Ігна-

тук, М. І. Сулятинський. – Тернопіль : Навч. книга – Богдан, 2011. – С. 79–80.

22. **Дати «здачі»? :** [міні-п'єса] / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1980. – 10 квіт. – С. 3.

23. **День народження доньки :** [новела] / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1979. – 2 серп. – С. 2.

24. **З Капітолійського пагорба : нотатки на межі світів** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2001. – 30 трав. – С. 2 ; Продовж. // Там само. – 6 черв. – С. 2 ; 13 черв. – С. 3 ; 20 черв. – С. 2 ; 4 лип. – С. 2 ; 11 лип. – С. 2 ; 18 лип. – С. 2 ; 25 лип. – С. 2 ; 1 серп. – С. 2 ; 8 серп. – С. 2 ; 15 серп. – С. 2 ; 5 верес. – С. 4 ; 12 верес. – С. 2 ; 19 верес. – С. 2 ; 26 верес. – С. 2 ; 10 жовт. – С. 2 ; 17 жовт. – С. 2.

25. **Зима :** [вірш] / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1971. – 6 берез. – С. 4.

26. **Зимовий ліс :** [вірш] / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1971. – 1 січ. – С. 4.

27. **Єдина музика для двох :** [уривок із художньо-документальної повісті] / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1980. – 25 груд. – С. 3.

28. **Материнське ; Тобі ; Твої листи :** [вірші] / В. Мазаний // Студентський гарт [Київ]. – 1975. – 2 верес. – С. 4. – (Дод. до газети «Молодь України»).

29. **Напуття матері :** [вірш] / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1972. – 8 берез. – С. 2.

30. **Пишіть матерям :** [вірш] / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1976. – 6 берез. – С. 4.

31. **Пізній жаль :** [новела] / В. Марієнко // Зміна [Рівне]. – 1977. – 26 листоп. – С. 4.*

32. **Погляд сльози :** [уривок із повісті] / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2003. – 16 квіт. – С. 6.

33. **Погляд сльози :** [уривок із повісті] / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 2002. – 25 груд. – С. 3.

34. **Погляд сльози :** [уривок із повісті] / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 2003. – 30 лип. – С. 2.

35. **Погляд сльози** : [повість] / В. Мазаний // Дзвін [Львів]. – 2003. – № 11/12. – С. 19–49.

36. **Погляд сльози** : [уривок із повісті] / В. Мазаний // Літературна Рівненщина : антологія : до 20-річчя обласної організації письменників / упоряд. О. Євтушок, В. Климентовська, Л. Рибенко ; передм. А. Криловця. – Рівне : Рівнен. друк., 2005. – С. 326–341.

37. **Погляд сльози** : [уривок із повісті] / В. Мазаний // Літературна Україна [Київ]. – 2003. – 22 трав. – С. 7.

38. **Погляд сльози** : [повість] / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2004. – 19 серп. – С. 3, 4 ; Продовж. // Там само. – 20 серп. – С. 4 ; 26 серп. – С. 3, 4 ; 27 серп. – С. 4 ; 31 серп. – С. 3, 4 ; 2 верес. – С. 3, 4 ; 3 верес. – С. 4 ; 7 верес. – С. 3, 4 ; 9 верес. – С. 3, 4 ; 10 верес. – С. 4 ; 14 верес. – С. 3.

39. **Погляд сльози** : [уривок із повісті] / В. Мазаний // Нова Волинь [Рівне]. – 2003. – 6 берез. – С. 7.

40. **Погляд сльози** : [уривок із повісті] / В. Мазаний // Погорина : літературно-краєзнавчий журнал Рівненщини. – Рівне : Азалія, 2003. – Вип. 5. – С. 29–34.

41. **Погляд сльози** : [уривок із повісті] / В. Мазаний // Революція Гідності. Війна : книга-пам'ять / упоряд. А. Лимич (Войнарович). – Рівне : Волин. обереги, 2015. – С. 195–199.

42. **Погляд сльози** : [уривок із повісті] / В. Мазаний // Сторінками пам'яті. До альма-матер – через 40 літ : випускники факультету журналістики 1977 року Львівського національного університету імені Івана Франка про мрії та сподівання, про долі і вдячність / упоряд.: С. Герилів, М. Зубик. – Рівне : Волин. обереги, 2017. – С. 228–237.

43. **Прийшла зима** : [вірш] / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1970. – 1 січ. – С. 4.

44. **Ти прийди** : [вірш] / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1972. – 5 серп. – С. 4.

45. **Тінь павука** : [уривок із повісті] / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 2005. – 16 берез. – С. 3.

46. **Тінь павука** : [повість] / В. Мазаний // Дзвін [Львів]. – 2005. – № 11. – С. 40–57.

47. **Тінь павука** : [уривок із повісті] / В. Мазаний // Літературна Рівненщина : антологія / упоряд. Л. Рибенко. – Рівне : Оповідач, 2010. – Вип. 2. – С. 245–256.

48. **Тінь павука** : [уривок із повісті] / В. Мазаний // Революція Гідності. Війна : книга-пам'ять / упоряд. А. Лимич (Войнарович). – Рівне : Волин. обереги, 2015. – С. 191–194.

49. **Тінь павука** : [уривок із повісті] / В. Мазаний // Літературна Україна [Київ]. – 2007. – 30 серп. – С. 5.

50. **Тінь павука** : [уривок із повісті] / В. Мазаний // Хутка Є. К. Негаснуча зоря : сімдесят славних літ : історія районної преси / Є. К. Хутка. – Володимирець : Володимирець. район. друк., 2015. – С. 137–148.

51. **Хустинка** : [новела] / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1972. – 16 листоп. – С. 3.

52. **Я рік Новий** : [вірш] / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1976. – 1 січ. – С. 4.

1. 3. Публікації нарисів, репортажів, інтерв'ю, рецензій, коментарів

1. 3. 1. Публікації у періодичних виданнях і збірниках України та україномовних виданнях США, Канади

53. **А блоки й нині там...** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 1996. – 21 серп. – С. 3 ; Те саме // Володимирецький вісник. – 1996. – 10 серп. – С. 1 ; Волинь [Рівне]. – 1996. – 20 серп. – С. 3 ; Голос Полісся [Рокитне]. – 1996. – 17 серп. – С. 2.

54. **А блоки й нині там...** / В. Мазаний // Поліський маяк [Дубровиця]. – 1996. – 16 серп. – С. 2.

Про те, що «козирними картами» України в торгах за Чорнобильську АЕС стали Рівненська і Хмельницька атомні електростанції – їх незавершені блоки можуть бути доведені до ладу з допомогою Заходу як компенсація за втрату чорнобильських потужностей.

55. А наміри були хороші / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1981. – 27 груд. – С. 2.

Про проблеми тваринницької галузі у Корецькому районі (із 2021 р. – Рівненському районі) Рівненської області.

56. Автографи сердець / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1982. – 16 груд. – С. 4.

Про виступи працівників культури України у місті Гусятин Тернопільської області – учасників програми агітаційного поїзда, який прямував за маршрутом газопроводу «Уренгой – Ужгород».

57. Авторитет путівки / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 9 серп. – С. 1.

Про направлення випускників шкіл у професійно-технічні училища.

58. Агробізнес Айови – Україні / В. Мазаний // Сім днів [Рівне]. – 1995. – 11–18 квіт. – С. 2.

Про відправлення в Україну насіння ріпаку виробництва «Stin Seed Company» – про це кореспондентові Укрінформу Віктору Мазаному у США повідомив директор Міжнародного фонду розвитку Річард Геннон.

59. Агрокультурні ландшафти : естетика користі / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2009. – 28–31 серп. – С. 2.

Про створення у Рівненській області на еродованих внаслідок вітрової та водної ерозії, а також техногенно-забруднених неугіддях культурних ландшафтів методом залуження, рекультивациі та заліснення.

60. Адміністрація США активізує аграрну політику / В. Мазаний // Сім днів [Рівне]. – 1995. – 30 квіт. – 7 трав. – С. 6.

Про розмову кореспондента Укрінформу Віктора Мазаного із 42-м президентом США Біллом Клінтоном щодо майбутнього українсько-американських аграрних відносин під час національної конференції фермерів у місті Еймс (штат Айова, США).

61. АЕС готові протистояти комп'ютерній кризі – 2000 / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1999. – 8 груд. – С. 2.

Здатність Рівненської та всіх інших атомних електростанцій України протистояти комп'ютерній кризі - 2000 засвідчено у спеціальній заяві НАЕК «Енергоатом».

62. АЕС хочуть зупинити / В. Мазаний // Експрес [Львів]. – 1998. – 31 жовт. – 8 листоп. – С. 13.

Вперше за 18 років експлуатації Рівненська АЕС може бути зупинена... на бажання всього колективу, який страйкує через не виплату шестимісячної заробітної плати.

63. Академію лауреатів Шевченківської премії створили видатні митці України / В. Мазаний // Рівне-експрес. – 2007. – 24 трав. – С. 4.

Про створення Академії лавреатів Національної премії України імені Тараса Шевченка оголосили відзначені цією нагородою учасники своєї першої асамблеї, серед яких, зокрема, лірник Василь Нечепя, акторки Юлія Ткаченко, Наталя Лотоцька, композитори Віктор Камінський, Юрій Ланюк, Леся Дичко, кінорежисери Олександр Фролов, Ролан Сергієнко, Олег Бійма, письменники Роман Лубківський, Ярема Гоян, Олексій Дмитренко, В'ячеслав Медвідь, Степан Сапеляк, Степан Пушик, мистецтвознавці Борис Возницький, Зоя Чегусова, живописці Володимир Юрчишин, Євген Безніско, архітектори Санія Афзаметдінова, Віталій Юдін, Степан Сліпець, Зарема Нагаєва, Віктор Марченко, скульптор Аїдер Алієв, іконознавець Василь Откович, фотохудожник Василь Пилип'юк, доктор богослов'я Рафаїл Турконяк.

64. Академія лавреатів / В. Мазаний // Слово просвіти [Київ]. – 2007. – 13 черв. – С. 10.

Про створення академії лавреатів Національної премії України імені Тараса Шевченка.

65. Американський досвід буде впроваджений на РАЕС / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1997. – 2 лип. – С. 2.

Про створення симптомно-орієнтованих аварійних інструкцій (СОАІ) на Рівненській АЕС, впровадження яких підвищить рівень надійної експлуатації енергоблоків потужністю 440 тисяч кіловат. Ця робота проводиться вперше в Україні – у рамках Лісабонської ініціативи з ядерної безпеки за допомогою вчених Інституту експлуатації ядерних установок США, котрі вперше у світі узаконили СОАІ у своїй країні після інциденту з розплавленням активної зони, що трапився на АЕС «Трі Майл Айленд» у 1979 році. Наведено слова представника американської наукової установи Тіма Мартіна про те, що також ведуться роботи з адаптації СОАІ на АЕС Болгарії, Словаччини, Угорщини, Фінляндії.

66. Анатомія дрібниць / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1982. – 24 лип. – С. 2.

Про проблеми робітничого гуртожитку № 4 комбінату «Волиньпромбуд».

67. Анатомія злості або кий на варті вогчини / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1980. – 5 черв. – С. 3.

Про дефіцит добросусідства серед мешканців спільної вулиці.

68. Антонівка : перон любові / С. Верес // РАЕС-панорама [Кузнецовськ] : публіцистичний, науково-популярний журнал¹. – 2010. – № 1. – С. 14–15. *

Про найдовшу в Європі (106-кілометрову) вузькоколіяку, яка проходить через два райони на півночі Рівненської області.

69. Апетитний базальт, який нам не «по зубах» / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1998. – 4 груд. – С. 2.

Про проблеми раціонального використання покладів базальту, який видобувають у Рівненській області.

70. Атом і засторога / В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ] – 1999. – № 5. – С. 21–23 ; № 6. – С. 21–23.

Про історію дослідів, які привели до відкриття атомної енергії.

71. «Атомна» війна триває / В. Мазаний // Експрес [Львів]. – 1998. – 7–15 листоп. – С. 13.

Європейський банк реконструкції і розвитку наполіг провести так звану народну експертизу нового проекту добудови четвертого енергоблока Рівненської АЕС.

72. Атомний патріарх : [есе] / В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 2000. – № 1. – С. 9–11 ; Те саме // Україна молода [Київ]. – 2000. – 1 берез. – С. 1–2.

Про першого директора Рівненської АЕС Володимира Коровкіна і його винятково сміливі рішення щодо будівництва станції та її міста-супутника, у якому відмовилися споруджувати тимчасові помешкання-бараки, а починали зі зведення багатоповерхових житлових будинків.

73. Атомний патріарх зустрів своє 70-ліття на посту директора АЕС, яку він очолює незмінно 26 років – з часу її будівництва / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 2000. – 20 трав. – С. 5.

Про життєві принципи першого директора Рівненської АЕС Володимира Коровкін та віхи в історії спорудження станції, зокрема ліквідацію карстових проявів, завдяки чому рівень ґрунтових вод на промисловому майданчику та в місті атомників стабілізувався, і в майбутньому такі явища вже не загрожували.

74. Атомний патріарх зустрічає свій 80-й день народження на посту міського голови міста Кузнецовська² – міста, яке

¹ Архів журналу зберігається в Інформаційному центрі Рівненської АЕС, фонд періодичних видань №1. Адреса: майдан Незалежності, 5, м. Вараш Рівненської області, 34400.

² Із 2016 року – місто Вараш, із 2020 – центр району.

він заклав майже сорок років тому : [нарис] / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2010. – 25 лют. – С. 4.

Про етапи спорудження енергоблоків Рівненської АЕС і роль в історії станції Володимира Коровкіна, який її очолював 29 років.

75. Атомники не страйкуватимуть, але... / В. Мазаний // Експрес [Львів]. – 1998. – 29 серп. – 6 верес. – С. 3.

Трудовий колектив Рівненської АЕС звернувся до уряду з вимогою запровадити надзвичайний стан в енергетиці. Приводом для цього стала величезна заборгованість із заробітної плати перед експлуатаційниками атомних електростанцій України.

76. Атомники не страйкують тому, що атомники не страйкують / В. Мазаний // Голос Полісся [Рокитне]. – 1996. – 1 трав. – С. 2.

Через відсутність коштів на зарплату будівельникам Рівненської АЕС почали видавати талони, на яких стоїть номінал 50, 100, 200, 500, один мільйон карбованців – за них можна прибати у відомчих магазинах товари.

77. Атомники не страйкують... / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1996. – 17 квіт. – С. 1.

Працівникам Рівненської АЕС почали видавати замість зарплати товари, одержані за бартерними угодами, оскільки станція не одержує «живих» грошей за відпущену електроенергію.

78. Атомників кличе театр / В. Марієнко // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 2010. – № 2. – С. 12.*

Про театральні постановки Рівненського обласного академічного музично-драматичного театру.

79. Атомній зброї підрізали крила / В. Мазаний // Експрес [Львів]. – 1998. – 25 лип. – 2 серп. – С. 17–18 ; Те саме // Вільне слово [Рівне]. – 1998. – 2 серп. – С. 3 ; Сарненські новини. – 1998. – 8 серп. – С. 3 : 1 чорно-біла фотоіл. – Фото *В. Сосюка* : Корпус ракети середнього радіусу дії як експонат біля військової частини.

Про процес знищення десять років тому на військовій базі у Сарнах Рівненської області пускових установок РСД-10 у відповідності із меморандумом між США та колишнім Радянським Союзом.

80. Базальт – камінь для космосу / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2009. – 30 лип. – С. 2 : 3 чорно-білі фотоіл. – Фото *А. Похилюка* : Вироби з базальту і граніту ; Знамениті базальтові стовпи ; Художник-підприємець Тамара Нагорна.

Про виготовлення виробів із базальту, який добувають у Рівненській області.

81. Безробіттям по жіноцтву... / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1992. – 29 верес. – С. 2.

Рівненська обласна служба зайнятості обнародувала своє дослідження: найбільше безробітних у поліському краї – серед жінок.

82. Бібліотека князів Любомирських у Рівному / В. Мазаний // Експрес [Львів]. – 1998. – 5–13 груд. – С. 16.

У фондах Рівненського обласного краєзнавчого музею зберігається близько 400 книг із бібліотеки князів Любомирських.

83. Бідні теж мають право / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2009. – 11–12 серп. – С. 2.

Соціально незахищені громадяни навчаться відстоювати свої права у випадку їх порушення органами виконавчої влади та місцевого самоврядування – цьому сприяє проєкт «Доступ до правосуддя: рівні можливості для мешканців міст і сіл Рівненщини», який здійснює при підтримці Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) обласна організація Комітету виборців України.

84. Бізнес новаторів : сімейна ферма, равлики... / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2018. – 25 жовт. – С. 4.

Проблематику сімейних молочних ферм і приватних підприємств з вирощування равликів та їх роль у зміцненні економіки об'єднаних територіальних громад обговорювали у Рівному на семінарі, який пройшов під час форуму «AGRORIVNE 2018».

85. Білі крила із синяви або як гуси-лебеді знайшли вирій біля Рівненської АЕС / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1996. – 28 лют. – С. 4 ; Те саме // Молодь України [Київ]. – 1996. – 5 берез. – С. 1 ; Голос Полісся [Рокитне]. – 1996. – 10 квіт. – С. 4.

Про прихисток для перелітних птахів біля місця впадіння теплих вод з Рівненської АЕС у річку Стир. Тут на березі територію для птахів облаштували працівники комунальних служб, відділу екологічної безпеки. Їжею птахів забезпечують жителі міста атомників, зокрема учні трьох шкіл за графіком годують пернатих.

86. Благодійні листівки Амвросія Ждахи / В. Мазаний // Літературна Україна [Київ]. – 2014. – № 29. – С. 16.

Про випуск факсимільного видання благодійних листівок українського художника Амвросія Ждахи «Жертуйте на пам'ятник Т. Шевченку у Києві» 1911 – 1912 років, які тоді розповсюджувалися з метою збору грошей на спорудження пам'ятника Тарасу Шевченку у Києві. Тут вміщено 28 листівок, на яких митець аквареллю відобразив сюжети українських народних пісень та колізії повісті польського письменника Францішека Равіти-Гавронського «При битій дорозі».

87. **Бо серце вирує** / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1972. – 16 трав. – С. 2.

Про роботу відомої тваринниці Ольги Кривко.

88. **Босць із 194-го** / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1972. – 25 лип. – С. 3.

Про ветерана Другої світової війни Дмитра Чабана.

89. **Болото** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1985. – 12 черв. – С. 4.

Про проблеми збереження реліктових боліт в Українському Поліссі та захисту їх від бездумної меліорації: «Знавці й цінителі флори нині хапають за поли меліораторів: ви ж не розмахуйте так зубатими ковшами екскаваторів, озирніться навкруги, обережніше, будь ласка. Хай не підніметься рука на болото, бо зникне валер'яна, дягель, брусниця, андромеда, синюха голуба, родовик лікарський, бобівник, ірис болотний, латаття біле й жовте, лохина, любка лісова, які дедалі рідкіснішими стають на планеті...».

90. **Болять сніги під Берестечком...** : [фоторепортаж] / В. Мазаний // Віче-інформ [Луцьк]. – 2013. – 7–13 лют. – С. 16. : 6 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Пам'ятник козакам та селянам-повстанцям (автор Анатолій Куш) ; Фрагменти муру, який оточує будівлі архітектурного комплексу заповідника ; Михайлівська церква (XVII століття) ; Генеральний директор Національного заповідника «Поле Берестецької битви» Леонід Галабуз ; Підземний хід, що веде із Михайлівської церкви у Свято-Георгіївську ; Один із хрестів, які були встановлені на могилах козаків у XVII столітті.

Про Національний заповідник «Поле Берестецької битви».

91. **Боронячи свій храм** : [рецензія] / В. Мазаний // Літературна Україна [Київ]. – 2012. – 23 лют. – С. 10.

Про роман Василя Базіва «Хрест», де йдеться про те, що насування північної комуністичної ідеології на західноукраїнські терени, зокрема Галичини, спричинило наче другу вітчизняну війну незадовго після закінчення попередньої – у 50 – 60-х роках минулого століття. Для партійних учасників цього фронту із нищою свідомістю антихристів оволодіння храмами та його святинями – хрестами, а відтак душами людей, стало напрямком і смыслом життя заради свого кар'єрного благополуччя.

92. **Брикети із кори** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1983. – 19 листоп. – С. 1.

Про використання відходів виробництва для виготовлення паливних брикетів на Дубенському заводі просочування деревини.

93. **Будемо хліборобами** / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1971. – 11 груд. – С. 3.

Про виховну годину на профорієнтаційну тематику у школі.

94. **Будується асфальтобетонний завод** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2009. – 2 квіт. – С. 3.

95. **Будуть щасливі Першовересні** / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1979. – 18 серп. – С. 3.

Про роботу студентського будівельного загону на спорудженні школи.

96. **Бумеранг** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 29 трав. – С. 3.

Про лист у редакцію «Молоді України», який після перевірки виявився фальшивкою (у ньому «автори» склали наклеп на відомого експлуатаційника Рівненської АЕС).

97. **Бурштинова битва** / В. Мазаний // Віче-інформ [Луцьк]. – 2014. – 29 трав. – 4 черв. – С. 1, 16.

Про несанкціонований видобуток бурштину у північних районах Рівненської області.

98. **В азалії – цвіт бентежний** / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1980. – 1 трав. – С. 4.

Про жіночий вокально-інструментальний ансамбль «Азалія» із Рівного.

99. **«Ввівши в дію четвертий енергоблок, не нашкодьте довкіллю»** / В. Мазаний // Вісник Українського ядерного товариства [Київ]. – 1996. – № 4. – С. 5 ; Те саме // Поліський маяк [Дубровиця]. – 1996. – 14 груд. – С. 2 ; Голос Полісся [Рокитне]. – 1997. – 7 січ. – С. 1.

Обговоренню ймовірного впливу майбутнього четвертого енергоблока Рівненської АЕС на оточуюче середовище був присвячений «круглий стіл», організований Держкоматомом України.

100. **Відлік – з конкретного** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1985. – 10 берез. – С. 2.

Про молодіжне лідерство в Острозькому районі Рівненської області.

101. **В інвалідів робота є!** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2009. – 11–12 серп. – С. 2.

Про працевлаштування інвалідів на птахофабриці «Журавка» завдяки державній фінансовій допомозі.

102. **В ріку переростати...** / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1980. – 22 берез. – С. 4.

Інтерв'ю із керівником вокально-інструментального ансамблю «Жива вода» Юрієм Шарифовим.

103. Василь Басараба став дипломантом «Коронації слова» / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2013. – 2 лип. – С. 8.

Про те, що рівненський письменник Василь Басараба став дипломантом Міжнародного літературного конкурсу «Коронація слова» у 2013 році за роман «Страшний суд».

104. Василь Пилип'юк – Грузії / В. Мазаний // Верховинські вісті [Верховина]. – 2016. – 8 січ. – С. 12.

Про те, що шість фотокниг лавреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, заслуженого діяча мистецтв України, професора Львівської національної академії мистецтв Василя Пилип'юка відправлено рівненським центром українсько-грузинської дружби «Сакартвело» у музей Лесі Українки в місто Сурамі у Грузію.

105. Василю Васильовичу, художнику! : [есе] / В. Мазаний // Митець національної світліни / авт. і упоряд. Степан Голубка. – Львів : Світло і Тінь, 2013. – С. 200.

Про унікальність творчості фотохудожника, лавреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, заслуженого діяча мистецтв України Василя Пилип'юка.

106. Весілля і... тортур в замку / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2012. – 29 трав. – С. 5.

Про знаряддя середньовічних тортур в експозиції, відкритій в одному із глибоких підвалів Дубенського замку XVI століття – тут гільйотина, колесо для четвертування, підвісний гак, крісло із гострими шипами, стіл для розтягування тіла та інші предмети знущання.

107. Вечірній дзвінок : [нарис] / В. Мазаний // Це наша з тобою біографія : нариси, статті / упоряд. В. М. Савчак. – Львів : Каменяр, 1985. – С. 156–164.

Про директора середньої школи № 11 м. Рівне Варвару Пилипенко.

108. Вибирай на вподобання / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1977. – 9 серп. – С. 2.

Про вибір професії старшокласниками.

109. Вийшли «Українські ночі...» в перекладі Євгена Рослицького / В. Мазаний // Літературна Україна [Київ]. – 2012. – 5 квіт. – С. 7.

Вийшов вперше переклад українською мовою роману Єжи Єнджеєвича «Українські ночі, або Родовід генія» про Тараса Шевченка.

110. **Вийшов черговий номер журналу «РАЕС-панорама»** / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1997. – 17 верес. – С. 3 ; Те саме // Голос Полісся [Рокитне]. – 1997. – 17 верес. – С. 4.

Про черговий номер видання, присвяченого, зокрема, проблемам завершення будівництва четвертого енергоблока Рівненської АЕС, співпраці із французькою компанією «Електрисіте де Франс», вступу випускників шкіл міста рівненських атомників на ядерні спеціальності у вищі навчальні заклади. В екологічному розділі подається ілюстрований матеріал про озеро Біле, унікальну рослинність Поліського біосферного заповідника, що поблизу атомної станції.

111. **Випробування пера** / В. Мазаний // Слово і час [Рівне]. – 2006. – 26 трав. – С. 3.

Про практику студентів – майбутніх журналістів.

112. **Вирок пам'яті** / В. Мазаний // Дзвони пам'яті : художні та документальні твори / упоряд. О. Т. Богачук та ін. – Київ : Рад. письменник, 1987. – Вип. 3 : Книга про трагедію сіл Волині, Житомирщини та Ровенщини, знищених фашистами у роки війни. – С. 224–226.

Про злочини фашистів та їх поплічників у роки Другої світової війни у селах Рівненської області.

113. **Виручила чеська АЕС** / В. Мазаний // Зоря [Млинів]. – 1994. – 28 груд. – С. 2 ; Те саме // Голос Полісся [Рокитне]. – 1995. – 8 лют. – С. 1 ; Володимирецький вісник. – 1995. – 8 лют. – С. 1.

Про розширення удвічі можливості басейну витримки ядерного палива на Рівненській АЕС за рахунок стелажів, що надійшли із чеської АЕС «Темелін».

114. **Висока нічна частота** / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1997. – 19 берез. – С. 2 ; Те саме // Голос Полісся [Рокитне]. – 1997. – 19 берез. – С. 2.

Про необхідність балансу між виробництвом електроенергії атомними і тепловими енергоблоками у нічну пору: у цей час останні повинні обмежити її випуск, оскільки знижується її використання, і це б не приводило до постійної маніпуляції (збільшення/зниження) потужностями атомних енергоблоків, яка при таких операціях може привести до порушення внутрішньокорпусних пристроїв реакторів.

115. **Вифлієм. Ясла** : [фоторепортаж] / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 2018. – 1 січ. – С. 8 ; Те саме // Українська літературна газета [Київ]. – 2018. – 12 січ. – С. 2 : 4 чорно-білих фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Церква Різдва Христового.

Про місто Вифлієм, Церкву Різдва Христового, де зберігається печера, у якій народився Ісус Христос, та Ясла, у які він був покладений.

116. **Виховуйтеся самі** / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1980. – 17 черв. – С. 2.

Про морально-етичні проблеми, які виникають у житті мешканців гуртожитків Рівненської АЕС.

117. **Вишила «Марію» Уласа Самчука** / В. Мазаний // Вісник+К [Луцьк]. – 2021. – 25 листоп. – С. 5.

Про вишитий народною майстринею, письменницею Оленою Медведєвою фрагмент роману Уласа Самчука «Марія» англійською мовою.

118. **Вишита англійська «Марія» Уласа Самчука** / В. Мазаний // Сім днів [Рівне]. – 2021. – 25 листоп. – С. 16 : 2 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Сторінки вишитої книги.

Вибрані сторінки першого перекладу англійською мовою роману Уласа Самчука про Голодомор «Марія», здійсненого канадською українкою Стефанією Пауш у 1954 році, вишила народна майстриня, письменниця Олена Медведєва з Рівного.

119. **Вишитий «Кобзар»** / В. Мазаний // Віче-інформ [Луцьк]. – 2013. – 28 листоп. – 4 груд. – С. 1, 16 : 3 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Художник Анна Тимошик та Олена Медведєва ; Титульна сторінка вишитого «Кобзаря» ; Вишита ілюстрація до вірша Тараса Шевченка.

Про вишитий народною майстринею, письменницею Оленою Медведєвою повний «Кобзар» Тараса Шевченка 1840 року видання.

120. **Від Городця до США** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2010. – 24 черв. – С. 1, 6.

Про Надзвичайного і Повноважного Посла України у США Олександра Моцика, який народився у селі Городець Володимирецького району Рівненської області, і не пориває зв'язки зі своєю малою батьківщиною.

121. **Від львівського арсеналу – до Клевая** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2009. – 28–31 серп. – С. 2.

Викладачка Національного університету водного господарства та природокористування Оксана Байцар-Артеменко встановила, що архітектором Клеванського замку на Рівненщині був видатний інженер фортифікаційних споруд, автор Львівського міського арсеналу (1554–1556 рр.) Ян Лис.

122. **Віддай серце дітям** / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1977. – 1 верес. – С. 1.

Про посвяту молодих вчителів у Володимирецькому районі (із 2021 р. – Вараському районі) Рівненської області.

123. Відкритий лист редакції газети «Замок» / В. Мазаний // Замок [Дубно]. – 2015. – 17 верес. – С. 8.

Подяка Віктора Мазаного працівникам органів місцевого самоврядування, виконавчої влади, представникам громадськості міста Дубно за організацію презентації його книги «Дубно – зоря століть» у Дубенському замку.

124. Відповідає вимогам МАГАТЕ / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1997. – 29 берез. – С. 1.

Практика аналізу причин порушень в роботі обладнання на Рівненській АЕС відповідає вимогам МАГАТЕ (Міжнародне агентство з атомної енергії).

Про це сказав керівник місії МАГАТЕ, яка аналізувала на Рівненській АЕС цю роботу, Бернар Тома.

125. Відходи вимагають догляду / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1993. – 15 верес. – С. 2 ; Те саме // Поліський маяк [Дубровиця]. – 1993. – 1 верес. – С. 2.

Про впровадження на Рівненській АЕС установки для утилізації радіоактивних відходів способом бітумування.

126. Візитки олімпіади / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1980. – 26 лип. – С. 3.

Про виставку значків на спортивну тематику.

127. Вільний час – твоє багатство / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1983. – 5 лют. – С. 2.

Про дозвілля молоді Рівненського льонокомбінату.

128. Вірте, батьку! : [нарис] / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1983. – 24 трав. – С. 4.

Про срібного призера XXXVI велогонки Миру Олега Чужду із міста Дубно Рівненської області.

129. Віртуози або розповідь про те, як колекціонувати і марнувати час / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1985. – 4 трав. – С. 2.

Про дотримання закладами обслуговування населення режиму роботи.

130. «Вісник+К» та бджоли – будеш здоровий / В. Мазаний // Вісник+К [Луцьк]. – 2016. – 2 лип. – С. 4.

Про найстарішого читача «Вісника+К» Миколу Тимофійовича Дейнеку із села Мальоване Млинівського району (із 2021 р. – Дубенського району) на Рівненщині, якому виповнилося 90 літ. П'ятнадцять років він передплачує цю

газету. Чекає «Вісник», як свято, і ніколи не розчаровувався у своєму очікуванні. Він не залишає без уваги жоден текст у номері, хіба що рекламу, та й то, як каже, у ній для нього теж є дещо цікаве, а саме: як трудиться світ, що «нове люде роблять».

131. Вість кам'яного поля : [нарис] / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1985. – 4 лип. – С. 2.

Про агронома Сергія Данилюка із Кременецького району Тернопільської області, який створив агротехнічну карту полів та заклав основи їх родючості.

132. Вітчизняний «мозок» для українських АЕС / В. Мазаний // Українські вісті [Детройт, США]. – 1997. – 1 черв. – С. 3.

Про налагодження українськими підприємствами випуску автоматизованих систем управління технологічними процесами, призначених для атомних електростанцій України.

133. Включено третій енергоблок Рівненської АЕС / В. Мазаний // Голос Полісся [Рокитне]. – 1997. – 19 листоп. – С. 3.

Про включення в енергомережу України третього енергоблока Рівненської АЕС.

134. Вогонь твій буде завжди : [нарис] / В. Мокренко // Зміна [Рівне]. – 1982. – 6 квіт. – С. 3.*

Про будівельників та експлуатаційників Рівненської АЕС.

135. Воєнна публіцистика Уласа Самчука: відкриття / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2009. – 28–29 лип. – С. 2.

Про збірник «Документ доби : публіцистика Уласа Самчука 1941 – 1943 років» (упорядник А. Жив'юк).

136. Волинський Університет буде відкритий / В. Мазаний // Свобода [Джерсі-Сіті, США]. – 1995. – 7 квіт. – С. 1.

Про те, що пристрасті в Україні стосовно відповідності Волинського університету його високому статусу, нарешті вляглися: «Волинський Університет не буде закритий.

Про це повідомив кореспондента Укрінформу телефоном з Луцька до ЗСА [США] член Вченої Ради цього університету проф. Іван Кічий. Він сказав, що напруження, викликане необережними висловлюваннями [заступника міністра освіти], зняте. Здорові сили перемогли урядових функціонерів, які хотіли розправитися із світочем культури західноукраїнського поліського краю».

137. Володимир Бондренко: «Платіжна криза підточує» / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1995. – 14 жовт. – С. 1.

Про неплатежі за відпущену Рівненською АЕС електроенергію, бартерні схеми розрахунків, які підточують платіжну систему і спричиняють затримку у видачі заробітної плати працівникам атомної електростанції.

138. **Володимир Литвин як друг студентів** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2003. – 4 берез. – С. 1.

Про робочу поїздку голови Верховної Ради України Володимира Литвина у Рівненську область.

139. **Вона у Франції відома** / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1993. – 10 серп. – С. 7.

Про встановлення партнерських стосунків між Рівненською АЕС і французькою АЕС «Гольфеш».

140. **Вони зустрічають сонце в дорозі** : [репортаж] / В. Мазаний // Вперед [Сокаль]. – 1974. – 1 серп. – С. 2.

Про організацію роботи водіїв у Сокальській автобазі Львівської області.

141. **Все хоче знати МАГАТЕ** / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1994. – 2 груд. – С. 6 ; Те саме // Голос Полісся [Рокитне]. – 1994. – 3 груд. – С. 3 ; Поліський маяк [Дубровиця]. – 1994. – 3 груд. – С. 4 ; Володимирецький вісник. – 1994. – 7 груд. – С. 4 ; Зоря [Млинів]. – 1994. – 28 груд. – С. 2.

Про оцінку системи обліку ядерного палива Рівненської АЕС, зроблену спеціалістами МАГАТЕ.

142. **Вітрила піднято** / В. Мазаний // Студентський гарт [Київ]. – 1975. – 23 лип. – С. 1. – (Дод. до газети «Молодь України»).

Про роботу студентських будівельних загонів у Полтавській області.

143. **Всього пізнало Берестечко...** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1991. – 18 черв. – С. 1 : 7 чорно-білих фотоіл. – Фото О. Зуменка.

Про відкриття на території музею-заповідника «Козацькі могили» у Рівненській області за участю голови Верховної Ради Української РСР Леоніда Кравчука і Патріарха Мстислава пам'ятника воїнам війська Богдана Хмельницького, які полягли за свободу і незалежність України у Берестецькій битві проти польських завойовників. У композиції скульптора Анатолія Куца захисників Вітчизни уособлюють козак, селянин і хлопець-підліток.

144. **Втеча** / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1972. – 15 січ. – С. 3.

Про ветерана Другої світової війни Макара Кухоцького, який чотири рази втівав із фашистського полону.

145. **Втішатися історією** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2014. – 11 груд. – С. 16 ; Те саме // Вісті Рівненщини. – 2015. – 9 січ. –

С. 16 ; Віче-інформ [Луцьк]. – 2014. – 11–17 груд. – С. 1, 9 : 5 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Учасники пленеру ; Ініціатор проекту Дубенського пленеру Леонід Дудко ; Народний художник України, лауреат Національної премії України імені Тарас Шевченка Іван Марчук та директор Державного історико-культурного заповідника міста Дубно Леонід Кічатий на виставці ; Картини краєвидів міста Дубно.

Про виставку картин учасників Дубенського пленеру, представлену у Центральному будинку художника Національної спілки художників України у Києві.

146. Вулиця твого імені / В. Мазаний // Студентський гарт [Київ]. – 1975. – 21 серп. – С. 2, 3. – (Дод. до газети «Молодь України»).

Про студентський будівельний загін «Дружба» Харківського політехнічного інституту, який споруджує соціально-культурні об'єкти.

147. Гальма і механізми якості / В. Мазаний, П. Цецик // Молодь України [Київ]. – 1982. – 21 берез. – С. 2.

Про республіканський огляд впровадження науки і техніки у виробництво.

148. Гарантії безпеки / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1995. – 20 лип. – С. 2.

Про встановлення нових систем протипожежної безпеки на Рівненській АЕС.

149. Гармонія в... реакторі / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1999. – 24 груд. – С. 1.

Про нове ядерне паливо, завантажене у реактори ВВЕР-440 Рівненської АЕС, яке дало змогу застосувати гармонійні схеми його компонування, а це сприятиме продовженню ресурсу корпусу реактора до 40 років замість проектних 25 – 30.

150. Генеалогічне «дерево» з понад п'яти тисяч осіб створив рівнянин / В. Мазаний // Лимич А. І. Ми – рід Елеми : родова книга : у 2 т. Т. 1. / А. І. Лимич. – Рівне : Волин. обереги, 2018. – С. 1599–1600.

Про генеалогічне «дерево» із 5141 особи, які носять прізвище Лимич, створене рівненським лікарем Андрієм Лимичем. Він дослідив, що виник родовід у середині десятого століття в Хорватії. До такого висновку він дійшов, вивчивши впродовж майже тридцяти років документи низки центральноєвропейських архівів, матеріали, що є у сховищах бібліотек балканських країн та в одній із книгозбірень Франфурта-на-Майні.

151. Геометрія сліду весла : [рецензія] / В. Мазаний // Мейта С. Берестяна грамота : поезії / С. Мейта. – Рівне : Волин. обереги, 2022. – С. 3–8.

Про книгу Світлани Мейти «Берестяна грамота»: «Нашій українській жіночій поезії надзвичайно необхідна природна мудрість – не вичитана в когось, а своя. І ось вона зафіксована – у Світлані Мейті втілена та ще й збагачена плодами цивілізаційного пізнання жінкою-філософом «secret of life».

152. Голгофа Єрусалиму / В. Мазаний // Рівне- експрес. – 2020. – 16 квіт. – С. 4 : 2 чорно-білих фотоіл. – Фото В. Мазаного : Без підпису.

153. Голгофа Єрусалиму : Із Оливкової гори Єрусалиму ближче до неба... / В. Мазаний // Сім днів [Рівне]. – 2021. – 29 квіт. – С. 16 : 2 кольор. фотоіл. – Фото В. Мазаного : Без підпису; Те саме // Вільне слово. – 2017. – 20 квіт. – с. 6.

Про подорож у Єрусалим – відвідини Оливкової гори, Гефсиманського саду, де Ісус перед стратою, огорнутий смертельним жалем, «зачав сумувати й тужити... І припав до землі, та й благав, щоб, коли можна, минула Його ця година. І благав Він: «Авва, Отче, Тобі все можливе: пронеси мимо Мене цю чашу!»...

Одвічний Єрусалиме! Стою перед тобою наче у невагомості – від здивування і захлинаючої дихання загадковості та усвідомлення реального – того, сьогоденного, яке навкруги під блідо-блакитним, замисленим небом-маревом, і того, що відбуло із плином двох тисячоліть, але закарбоване у Храмі Гробу Господнього заради невимрущості звіщень про останні земні дні Ісуса».

154. Городець – Грузії / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 2016. – 29 груд. – С. 14.

Про передачу портрета Лесі Українки завідуючій музеєм Лесі Українки в місті Сурамі Ніно Салагая – портрет вишила вчителька трудового навчання Городецького НВК «ЗОШ I-III ступенів ДНЗ» Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області Ніна Антонич при сприянні директора закладу Ганни Сернюк.

155. Городець у короні Волині / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 2022. – 2 черв. – С. 11–12 ; Продовж. // Там само. – 9 черв. – С. 5.

Про історію заснування Віктором Мазаним Поліського літературного музею, літературно-мистецького свята «Городецький автограф», мистецького фестивалю «Городець у вишиванці», Алеї письменників України у селі Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) на Рівненщині.

156. «Городецький автограф»: письменницьке побратимство / В. Мазаний // Українська літературна газета [Київ]. – 2016. – 11 листоп. – С. 2.

Про проведення чергового літературно-мистецького свята «Городецький автограф», відкриття меморіальних дощок лавреатам Національної премії України імені Тараса Шевченка Олексію Дмитренку та Степану Сапеляку, присвоєння лавреату Національної премії України імені Тараса Шевченка, фотохудожнику Василю Пилип'юку звання «Почений громадянин Городеця».

157. Городецький художник / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2017. – 2 лют. – С. 16.

Про молодого художника Сергія Босюка.

158. Городецький художник : світло кольору / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 2017. – 19 січ. – С. 12.

Про виставку в Рівненській обласній науковій бібліотеці картин молодого художника Сергія Босюка із села Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області.

159. Городчани знайшли похресника Уласа Самчука у... NASA / В. Мазаний // Сарненські новини. – 2022. – 20 січ. – С. 7.

Про знайомство [Віктора Мазаного і Олександра Моцика] із похресником Уласа Самчука, американським астрофізиком Теодором Костюком, який працює в NASA (США).

160. Градирня не чайник, однак... / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1996. – 30 жовт. – С. 3 ; Те саме // Голос Полісся [Рокитне]. – 1996. – 2 листоп. – С. 2.

Про розширення охолоджувальних можливостей однієї із градирень Рівненської АЕС після її ремонту за технологією і на оснащенні фірми «Хаммельманн» із Німеччини.

161. Група «Смокі» / В. Марієнко // Зміна [Рівне]. – 1980. – 29 квіт. – С. 3.*

Про вокально-інструментальний ансамбль «Смокі».

162. Група є. А колектив? / В. Марієнко // Зміна [Рівне]. – 1980. – 15 берез. – С. 3.*

Про студентську групу майбутніх педагогів.

163. Дарунок юності / В. Мазаний // Сторінками пам'яті. До альма-матер – через 40 літ : випускники факультету журналістики 1977 року Львівського національного університету імені Івана Франка про мрії та сподівання, про долі і вдячність / упоряд.: С. Герилів,

М. Зубик. – Рівне : Волин. обереги, 2017. – С. 87–104 : 6 чорно-білих фотоіл. – Автор фото не названий : Другий курс – це вже вам не вчорашні школярики!.. Віктор Мазаний. 1973 рік ; «Молодь України» : і мрія стала дійсністю ; Професор Володимир Здоровега ; Біля Хмельницької АЕС, про яку опублікував не лише десятки матеріалів, але й кілька художньо-документальних книг ; Віктор Мазаний та Петро Перебийніс ; В колі сімейства. Віктор Мазаний з дружиною, дочкою і сином.

Про свої студентські роки, згадано: викладачів Вікторію Вербицьку, Прокопа Гонтаря, Федора Дисака, Йосипа Дідика, Володимира Здоровега, Марію Іщук, Володимира Кибальчича, Степана Костя, Івана Курганського, Йосипа Лося, Павла Малого, Юрія Мушака, Михайла Нечиталюка, Миколу Пашка, Юрія Петрушка, Володимира Попова, Олександру Радванську, Галину Рубанову, Олександру Сербенську, Йосипа Цюха, Павла Ящука; друзів-однокурсників: Василя Базіва, Володимира Боденчука, Миколу Босака, Степана Гериліва, Іллю Колодія, Зірку Мензатюк, Михайла Присяжного, Богдана Токарського; відомих людей, з якими звела доля на журналістському та викладацькому шляху: директора Міжнародного центру місцевої журналістики (The International Center for Community Journalism – ICCJ, штат Айова, США) Боба Андерсена, директорів Рівненської атомної електростанції Володимира Коровкіна, Михайла Колісниченка, В'ячеслава Тищенка, Павла Павлишина, Миколу Фрідмана, Хмельницької – Миколу Панащенка, доктора технічних наук, професора Миколу Гіроля, доктора педагогічних наук, професора, ректора Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка С. Дем'янчука Анатолія Дем'янчука, доктора філософських наук, професора Петра Кралюка, доктора історичних наук, професора Івана Крупського, доктора наук із соціальних комунікацій, професора Ольгу Мітчук, доктора наук із соціальних комунікацій, професора Ігоря Павлюка, доктора психологічних наук, професора, Героя України, ректора Національного університету «Острозька академія» Ігоря Пасічника, доктора філологічних наук, професора Наталію Поплавську, доктора філологічних наук, професора, директора Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка Володимира Різуна, доктора юридичних наук, професора Ніну Токарську, доктора філологічних наук, професора Юрія Фінклера, доктора технічних наук, професора Миколу Хлапука.

164. **Дарую вам сонце** / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1980. – 3 січ. – С. 2.

Про монтажників турбін на Рівненській АЕС.

165. **Датське «око» замість українських рук** / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1996. – 3 лют. – С. 3 ; Те саме // Голос По-

лісся [Рокитне]. – 1996. – 7 лют. – С. 1 ; Поліський маяк [Дубровиця]. – 1996. – 10 лют. – С. 2 ; Вільне слово [Рівне]. – 1996. – 24 лют. – С. 1.

Про систему моніторингу головних циркуляційних насосів датської фірми «Бруль і К'єр», яка встановлена на Рівненській АЕС.

166. Датчик скаже, як зав'яже / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1995. – 4 лют. – С. 2 ; Те саме // Голос Полісся [Рокитне]. – 1995. – 8 лют. – С. 1.

Про встановлення у тридцятикілометровій зоні Рівненської АЕС датчиків системи моніторингу і раннього оповіщення щодо радіаційної небезпеки за програмою «Гамма 1», розробленою німецькою фірмою «Хорман».

167. Два боки медалі / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1980. – 31 лип. – С. 3.

Про конкурс дискотек у Рівному – їх якість, репертуар, манери ведучих.

168. Де гриміли бої : [репортаж] / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 20 трав. – С. 3 : 2 чорно-білі фотоіл. – Фото *В. Песляка*.

Про будні застави Західного прикордонного округу.

169. Де заховати відходи? / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1995. – 20 лип. – С. 2.

Про розширені можливості зберігання відпрацьованого ядерного палива у басейні витримки Рівненської АЕС.

170. Дев'ять листів Бальзака / В. Мазаний // Сім днів [Рівне]. – 2003. – 15 серп. – С. 13.

Про листування французького письменника Оноре де Бальзака із начальником радзивилівської митниці.

171. День, прожитий двічі : [нарис] / В. Мазаний // Людський фактор – вирішальний : нариси, статті, інтерв'ю / упоряд. А. Ф. Лисюк. – Львів : Каменяр, 1986. – С. 38–46.

Про директора радгоспу «Тучинський» Гошанського району (із 2021 р. – Рівненського району) Рівненської області Миколу Зінчука, який впроваджує сучасні аграрні технології.

172. Дефіцит діла / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1993. – 23 лип. – С. 3 ; Те саме // Поліський маяк [Дубровиця]. – 1993. – 14 лип. – С. 2.

Про твердження журналіста державного телебачення з Берліна Дітмара Шуманна щодо недостатньої допомоги для модернізації Рівненської АЕС з боку Європейського співтовариства.

173. **Джерело, освячене любов'ю** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1983. – 2 жовт. – С. 3.

Про село Вілію Острозького району (із 2021 р. – Рівненського району) Рівненської області.

174. **Дзвони для Дубна з Польщі** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2012. – 29 трав. – С. 5.

Про встановлення двох дзвонів на римо-католицькому костелі Іоана Непомука у місті Дубно, які виготовили у Польщі з нагоди відзначення 400-ліття з часу утворення місцевої римо-католицької парафії.

175. **Директор РАЕС : «Закриваючи Чорнобильську АЕС, треба зважити все до крапельочки»** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1996. – 19 січ. – С. 1.

Про думку директора Рівненської АЕС Володимира Коровкіна щодо закриття Чорнобильської АЕС: треба проявити зваженість і державний інтерес.

176. **Дім без господаря** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 24 квіт. – С. 3.

Про нехтування керівником господарства потреб мешканців гуртожитку, внаслідок чого приміщення не опалюється взимку – стаття написана за листом читачів у «Молодь України».

177. **До рани слово прикладу...** / В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 1997. – № 4. – С. 16.

Про помічника генерального директора Рівненської АЕС Юрія Кулешу.

178. **Добриво з черв'яка** / В. Мазаний // Експрес [Львів]. – 1998. – 14–22 листоп. – С. 3.

Про технологію виготовлення у сільськогосподарському підприємстві збалансованого біогумусу за допомогою каліфорнійських черв'яків.

179. **Довіряючи, МАГАТЕ перевіряє...** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 1996. – 3 серп. – С. 1 ; Те саме // Волинь [Рівне]. – 1996. – 20 серп. – С. 3 ; Володимирецький вісник. – 1996. – 7 серп. – С. 3 ; Голос Полісся [Рокитне]. – 1996. – 3 серп. – С. 1 ; Вічеве слово [Костопіль]. – 1996. – 31 лип. – С. 1.

Про інспектування свіжого ядерного палива у кількості 54 касети, яке завантажуватиметься у реактор-«мільйонник» третього енергоблока Рівненської АЕС: спеціалісти МАГАТЕ розпочали тут відповідну роботу. Ця процедура здійснюється у зв'язку з тим, що МАГАТЕ взяло Рівненську АЕС під свою гарантію і слідкує за рухом ядерного палива на ній з моменту його надходження на станцію.

180. **Довіряючи, перевіряй** / В. Мазаний // Сарненські новини. – 1993. – 21 січ. – С. 3 ; Те саме // Поліський маяк [Дубровиця]. – 1993. – 14 січ. – С. 2.

Про вивчення спеціалістами АЕС «Темелін», яка будується в Чехії, досвіду експлуатації третього енергоблока ВВЕР-1000 Рівненської АЕС.

181. **Доїльний зал : західна класика** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2009. – 13 серп. – С. 2.

Про комп'ютеризовану систему доїльного залу на тваринницькій фермі приватного підприємства імені Т. Шевченка Здолбунівського району (із 2021 р. – Рівненського району) Рівненської області. Його почали тут створювати за західноєвропейським зразком на кошти міжнародного гранту, вибороти який у сумі 590 тисяч євро допомогла агенція «Інвест-Рівне».

182. **Доля над сивим шляхом : [нарис]** / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1979. – 28 лип. – С. 2.

Про поліських активістів, які чинили спротив польській владі у 20–30-х роках минулого століття у селі Городець тодішнього Сарненського повіту Волинського воєводства.

183. **Доля, створена талантом : [нарис]** / В. Мазаний // Доля, створена талантом : збірник есе про Володимира Боденчука / упоряд. Ю. В. Бондар, М. М. Сорока. – Київ : Експрес-Поліграф, 2011. – С. 95–101 : 1 чорно-біла фотоіл. – Автор фото не названий : Зустріч у Києві ; Те саме // Слово – зброя?. – Київ : УВПК ЕксОб, 2009. – С. 442–448 ; Рівненська центральна районна бібліотека. – Клевань, 2011. – С. 2–12 ; Сторінками пам'яті. До альма-матер через 40 літ : випускники факультету журналістики 1977 року Львівського національного університету імені Івана Франка про мрії та сподівання, про долі і вдячність / упоряд. С. Герилів, М. Зубик. – Рівне : Волин. береги, 2017. – С. 160–166 ; Клеванський тракт. – 2013. – 7 черв. – С. 3.

Про дружбу, студентські та роки спільної праці [Віктора Мазаного] із Володимиром Боденчуком – головним редактором газет «Молодь України» та «Український футбол».

184. **Доля, створена талантом : постаті** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2008. – 20–24 берез. – С. 22–23.

Про талановитого журналіста, головного редактора газети «Молодь України» та «Український футбол» Володимира Боденчука.

185. **Доля: початок і продовження** : [нарис] / В. Мазаний // Радянська Україна на Ровенській АЕС [Київ]. – 1980. – 31 груд. – С. 2–3. – (Дод. до газети «Радянська Україна»).

Про будівельників та експлуатаційників Рівненської АЕС.

186. **Допомога української громади Міннеаполісу Волинському Університетові** / В. Мазаний // Свобода [Джерсі-Сіті, США]. – 1996. – 8 черв. – С. 4.

Про внесок української громади міста Міннеаполіс (США) у фонд допомоги імені Лесі Українки для малозабезпечених студентів.

187. **Дорівнює врожай** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 29 трав. – С. 3.

Про впровадження госпрозрахунку в сільськогосподарському виробництві у Дубенському районі Рівненської області.

188. **Дорогами війни** / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1971. – 27 листоп. – С. 3.

Про подвиг ветерана Другої світової війни Никона Містеревича.

189. **Другий у дії, третій запрацює перед Різдвом 2000** / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1999. – 6 листоп. – С. 4.

Про оновлення другого енергоблока Рівненської АЕС завдяки встановленню французької інформаційно-обчислювальної системи під час планового попереджувального ремонту.

190. **Другі «очі» отамана** / В. Мазаний // Віче-інформ [Луцьк]. – 2014. – 10–16 лип. – 5 січ. – С. 1, 3 : 3 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Бінокль, яким користувався командир УПА «Поліська Січ» Тарас Бульба-Боровець ; Документи з особистого архіву Тараса Бульби-Боровця.

Про передачу у Рівненський обласний державний архів матеріалів про життєвий і творчий шлях, а також особистих речей командувача УПА «Поліська січ» Тараса Бульби-Боровця.

191. **Дума про тебе** / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1971. – 21 груд. – С. 3.

Про роман Михайла Стельмаха «Дума про тебе». «Всі події нового роману Михайла Стельмаха розгортаються навколо головних героїв Богдана і Ярини. По-різному склалися їхні долі, різними шляхами пішли вони в житті... Хороший роман... Це гімн справжньому конанню. Водночас – це і дума про наш народ, який в нелегкій борні виборює своє щастя».

192. **«ЕДФ» кидає якір** / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1996. – 28 лют. – С. 1, 4 ; Те саме // Голос Полісся [Рокитне]. – 1996. – 13 берез. – С. 1 ; Економіка і ми [Рівне]. – 1996. – № 6. – С. 1.

Про створення французькою компанією «Електрисіте де Франс» свого представництва на Рівненській АЕС.

193. **«ЕДФ» сприяє реконструкції Рівненської АЕС** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 1996. – 6 берез. – С. 1.

Про виконання реконструкційних планів, фінансованих Комісією європейських співтовариств, яке на Рівненській АЕС гарантує компанія «ЕДФ» («Електрисіте де Франс») –переможець в континентальному конкурсі на кращий проєкт напрямків модернізації цього ядерного об'єкта.

194. **Екологічну експертизу провела французька фірма** / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1996. – 27 листоп. – С. 2.

Про проведення екологічних розрахунків впливу майбутнього четвертого енергоблока Рівненської АЕС на довкілля.

195. **Експерти МАГАТЕ дають зелене світло ремонтникам** / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1999. – 6 листоп. – С. 4 ; Те саме // Вісті Рівненщини. – 1999. – 20 жовт. – С. 3.

Про зняття експертами МАГАТЕ контрольної пломби з реактора третього енергоблока і старт ремонтних профілактичних робіт.

196. **Елегантність – поняття мистецьке** : [есе] / В. Марієнко // Зміна [Рівне]. – 1977. – 3 верес. – С. 4.*

Про модельєра одягу.

197. **«Електрисіте де Франс» торує шлях в Україну** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 1995. – 18 листоп. – С. 1 ; Те саме // Голос Полісся [Рокитне]. – 1995. – 4 листоп. – С. 2 ; Перспектива [Нетішин]. – 1995. – № 48. – С. 5.

Про наміри французької компанії «Електрисіте де Франс» впроваджувати світові стандарти експлуатації на Рівненській АЕС.

198. **Електронне «око» з «Хартрона»** / В. Мазаний // Енергія [Кузнецовськ]. – 1996. – 7 черв. – С. 4 ; Те саме // Володимирецький вісник. – 1996. – 5 черв. – С. 3.

Про випуск вітчизняної апаратури для управління технологічними процесами на атомних електростанціях України.

199. **Електронний мозок від «Сізеки»** / В. Мазаний // Голос Полісся [Рокитне]. – 1999. – 17 лип. – С. – 4 ; Те саме // Володимирецький вісник. – 1999. – 10 лип. – С. 4.

Про встановлення інформаційно-обчислювальної системи французької фірми «Сізека» на першому енергоблоці Рівненської АЕС.

200. **Енергія серця** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 22 листоп. – С. 1.

Про виробничі будні інженерів-експлуатаційників Рівненської АЕС.

201. **Енергоблоки РАЕС : ресурс є!** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2009. – 28–31 серп. – С. 2.

Про модернізацію обладнання першого і другого енергоблоків Рівненської АЕС ВВЕР-440 з метою продовження строку їх експлуатації.

202. **Є фізичний пуск!** / В. Марієнко // Зміна [Рівне]. – 1980. – 3 груд. – С. 1.*

Про фізичний пуск першого енергоблока Рівненської АЕС.

203. **ЄБРР чекає результатів опитування** / В. Мазаний // Експрес [Львів]. – 1998. – 19–27 верес. – С. 13.

Виділення кредиту на добудову четвертого енергоблока Рівненської АЕС Європейський банк реконструкції і розвитку в черговий раз пов'язав із так званою народною експертизою цього блока.

204. **Євро-2012 підганяє...** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2009. – 10–13 лип. – С. 2.

Про завод турецької компанії «Онур», який виготовляє за західноєвропейською технологією 320 тонн асфальтобетону на добу для реконструкції магістралі Київ – Чоп біля міста Корець Рівненської області – він споруджений згідно із планами інтенсифікації робіт на трасі, якою користуватимуться гості Євро-2012.

205. **Єдина музика для нас : [нарис]** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1981. – 12 берез. – С. 1, 2.

Про молодих монтажників, які зводять енергоблоки на Рівненській АЕС.

206. **Єдиний дозвільний офіс** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2009. – 10–13 лип. – С. 2.

Про відкриття єдиного офісу у Рівному, який видає необхідні дозволи на організацію та ведення підприємницької діяльності.

207. **ЄЕС для АЕС** / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1993. – 23 квіт. – С. 6.

Про вивчення спеціалістами Франції, Німеччини, Італії, Бельгії, Іспанії та Великобританії практики експлуатації енергоблоків ВВЕР-440 Рівненської АЕС – за завданням Європейського економічного співтовариства (ЄЕС).

208. **Женева: останні дні Ю.-І. Крашевського** / В. Мазаний // Українська літературна газета [Київ]. – 2020. – 11 верес. – С. 18 ; Те саме // Володимирецький вісник. – 2020. – 3 серп. – С. 7 ; Вільне слово [Рівне]. – 2019. – 21 берез. – С. 6.

Про останні дні життя Ю.-І. Крашевського, який помер у Женеві, вшанування тут його пам'яті у перші дні після смерті.

209. **Живу тобою, мій рідний краю...** / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 2020. – 9 січ. – С. 4.

Про нову збірку художньо-публіцистичних розповідей Єви Хуткої «Живу тобою, мій рідний краю».

210. **Жити, щоб боротися** / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1970. – 24 лют. – С. 3.

Про ветерана Другої світової війни Макара Кухощького.

211. **Жорстокість** : [есе] / В. Марчук // Зміна [Рівне]. – 1980. – 29 трав. – С. 3.*

Про вбивство водієм рівненського таксопарку собаки, який був улюбленим працівників цього автопідприємства.

212. **Журнал «РАЕС-панорама»** / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1997. – 30 лип. – С. 3.

Про початок виходу науково-популярного, публіцистичного журналу «РАЕС-панорама», присвяченого висвітленню діяльності Рівненської АЕС, атомного енергетичного комплексу України, розгляду проблем охорони навколишнього середовища у тридцятикілометровій зоні спостереження станції. Це перший в Україні друкований засіб масової інформації такого типу. Прем'єрний номер відкривається повідомленням про зустріч Президента України Леоніда Кучми із директорами АЕС, під час якої він обговорив з ними перспективи розвитку галузі, а також питання необхідності створення замкнутого циклу виробництва атомного палива в Україні.

213. **З волинського родоводу** : [есе] / В. Мазаний // Буковинський журнал [Чернівці]. – 2016. – № 1. – С. 80–81 ; Те саме // На добру згадку... Феодосій Мандзюк. Спогади. Твори. Світлини / упоряд.: С. Василевська, Д. Мандзюк, М. Мандзюк. – Луцьк : Волинянин, 2021. – С. 82–84 : 2 чорно-білі фотоіл. – Автор фото не названий : Студентські вечорниці. Львів, 1976 р. ; Віктор Мазаний та Феодосій Мандзюк на засіданні літературної студії «Франкова кузня». Львів, 1972 р.

Есе про волинського журналіста, письменника-гумориста Феодосія Мандзюка.

214. З ядерного палива можна дещо «витиснути» / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1996. – 1 листоп. – С. 2 ; Те саме // Володимирецький вісник. – 1996. – 4 груд. – С. 2 ; Поліський маяк [Дубровиця]. – 1996. – 30 листоп. – С. 2 ; Голос Полісся [Рокитне]. – 1997. – 8 лют. – С. 2.

Про продовження строку служби ядерного палива на третьому енергоблоці Рівненської АЕС за рахунок глибокого його вигорання – у відповідності із проектом, орієнтованим на застосування так званих «цирконієвих» касет з атомним паливом.

215. За авралами – байдужість / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1985. – 4 квіт. – С. 1.

Про незадовільні виробничі і побутові умови, плинність кадрів у Рівненському виробничому об'єднанні «Азот».

216. За сімома замками / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 25 жовт. – С. 4.

Про проблеми організації спортивного дозвілля у Гощанському районі (із 2021 р. – Рівненському районі) Рівненської області.

217. Завжди бути поруч / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1972. – 20 січ. – С. 3.

Про сільську фельдшерку Надію Кухоцьку.

218. Заготівля «липи» / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1981. – 16 лип. – С. 2.

Про організаційну бездіяльність у справі заохочення молоді до роботи у сільськогосподарському виробництві.

219. Загроза на Рівненщині: дикі свині / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2009. – 10–13 лип. – С. 2.

Про звернення жителів сіл Неньковичі, Чернин, Мутвиця, Морочне, Привітівка, Новорічиця Зарічненського району (із 2021 р. – Вараського району) Рівненщини до обласної ради з проханням змінити статус місцевого природного заказника «Мутвицький» із зоологічного на біологічний. Відтак це дозволило б тут влаштовувати ліцензійне полювання на диких кабанів і врівноважити їх популяцію, оскільки вони завдають шкоди присадибним господарствам.

220. Замах на Волинський університет не відбувся / В. Мазаний // Сім днів [Рівне]. – 1995. – 4–11 квіт. – С. 2.

Про те, що Волинський університет не буде закритий, як того домагалися деякі урядові функціонери.

221. Запалюймо його свічу / В. Мазаний // Мистецтво збагнути день : спогади про Володимира Здоровеґу / [авт.-упоряд. О. І. Наливайко ; за ред. І. І. Паславського]. – Київ : Експрес-Поліграф, 2013. – С. 120–126 : іл. – (Золоті імена української журналістики ; вип. 3).

Про професора Володимира Здоровеґу – його уроки життя, заповіти, продовження справи виховання майбутніх журналістів: «Він вів нас за руку по-батьківському, хотів, щоб принципи совісної журналістики, модель якої створив своїми теоретичними засадами, стали нашою щоденною філософією». Згадано однокурсників Володимира Боденчука, Зірку Мензатюк, Богдана Токарського, Михайла Присяжного, Миколу Вишневського, Антона Довгого, Миколу Питлюка, старшокурсників Володимира Краснодемського, Аллу Носову, професорів Йосипа Цьоха, Івана Крупського, Василя Лизанчука, доцентів Ігоря Паславського, Соломію Онуфрів, Ігоря Лубковича, редакторів Ігоря Лубченка, Бориса Чайку, письменника Олексія Дмитренка, журналіста і краєзнавця Григорія Дем'янчука.

222. Запит – інструмент дієвий / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 7 черв. – С. 2.

Про дієвість депутатських запитів у Острозькому районі (із 2021 р. – Рівненському районі) Рівненської області.

223. Заповіт – цю землю звеличити / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1983. – 3 листоп. – С. 1.

Про молодих механізаторів, тваринників із Підволочиського району (із 2021 р. – Тернопільського району) Тернопільської області, які пов'язали свою долю із селом.

224. Запровадили «місцеві» гроші / В. Мазаний // Робітнича газета [Київ]. – 1996. – 6 трав. – С. 1.

Про вимушене запровадження «місцевих» грошей в акціонерному товаристві «Кузнецовськатомбуд» у зв'язку із відсутністю коштів на зарплату атомникам – тут ввели в обіг талони номіналом п'ятдесят, сто, двісті, п'ятсот тисяч, один мільйон карбованців, якими можна розраховуватися за товари продовольчої і промислової групи у відомчих магазинах.

225. Заслін радіоактивним викидам при аварії / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 1996. – 15 трав. – С. 1 ; Те саме // Волинь [Рівне]. – 1996. – 20 серп. – С. 3 ; Володимирецький вісник. – 1996. – 29 трав. – С. 3 ; Голос Полісся [Рокитне]. – 1996. – 29 трав. – С. 3 ; Поліський маяк [Дубровиця]. – 1996. – 25 трав. – С. 2.

Про ущільнення герметичних зон першого і другого енергоблоків Рівненської АЕС, проведене французькою фірмою «Макатіс», завдяки чому під-

вищено здатність системи локалізації аварій гарантувати безпеку персоналу і довкілля у випадку ядерної аварії.

226. Застрахує датчик «Сапфір» / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1993. – 12 берез. – С. 2 ; Те саме // Вісті Рівненщини. – 1993. – 12 берез. – С. 2.

Про впровадження датчиків контролю технологічних процесів «Сапфір», завдяки яким експлуатаційники Рівненської АЕС одержали можливість приймати точніші оперативні рішення.

227. Західна технологія в українських руках / В. Мазаний // Голос Полісся [Рокитне]. – 1999. – 11 верес. – С. 2 ; Те саме // Володимирецький вісник. – 1999. – 11 верес. – С. 2 ; Надслучанський вісник [Березне]. – 1999. – 8 верес. – С. 2.

Про апаратуру для одержання широкої інформації щодо перебігу технологічних процесів, яка встановлена у реакторному і турбінному відділеннях другого енергоблока Рівненської АЕС.

228. Звітують атомники Східної Європи / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1995. – 20 лип. – С. 2 ; Те саме // Вісті Рівненщини. – 1995. – 18 лип. – С. 1.

Про досвід експлуатації енергоблоків моделі «ВВЕР» у Східній Європі.

229. Землю серцем освіти / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1981. – 5 квіт. – С. 2.

Про нараду молодих українських письменників у місті Шепетівка Хмельницької області.

230. Земна висота Володимира Коровкіна : [нарис] / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 2000. – 25 лют. – С. 2.

Про генерального директора Рівненської АЕС Володимира Коровкіна, який незмінно очолює станцію 27 років поспіль.

231. Зі з'їзду письменників України // Літературна Україна [Київ]. – 2017. – 13 квіт. – С. 2 : 15 чорно-білих фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : А. Демиденко ; В. Герасим'юк ; Д. Дроздовський ; С. Бондаренко ; П. Перебийніс ; М. Славинський ; В. Медвідь ; Т. Фольварочна ; А. Качан і П. Засенко ; М. Шевченко ; І. Гургула ; М. Пасічник, П. Маліш, В. Горбатюк ; Я. Ткачівський ; В. Лис.

Фотопортрети учасників з'їзду.

232. **Зігрій, ватро!** / В. Мазаний // Бабінець А. Аромат Життя : збірка нарисів, статей, інтерв'ю та оповідань / А. Бабінець. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 3.

Передмова до книги Андрія Бабінця «Аромат Життя».

233. **Зірке «око» в МАГАТЕ** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 1995. – 23 верес. – С. 1 ; Те саме // Вісті Рівненщини. – 1993. – 26 лют. – С. 4 ; Голос Полісся [Рокитне]. – 1995. – 4 жовт. – С. 3 ; Економіка і ми [Рівне]. – 1995. – № 18. – С. 1 ; Молодь України [Київ]. – 1995. – 27 жовт. – С. 1 ; Слово правди [Рівне]. – 1995. – 27 верес. – С. 1 ; Поліський маяк [Дубровиця]. – 1993. – 6 лют. – С. 1.

Про запровадження системи відеоспостережень за транспортуванням, прийомом, збереженням, переміщенням, завантаженням і вивантаженням ядерного палива на Рівненській АЕС – цим МАГАТЕ дає гарантії світовому співтовариству у тому, що атомне паливо на станції використовується лише із метою виробництва електроенергії, як того вимагають міжнародні зобов'язання України щодо нерозповсюдження ядерної зброї.

234. **Зірке «око» з маркою «Хартрону»** / В. Мазаний // Сарненські новини. – 1996. – 20 черв. – С. 4 ; Те саме // Поліський маяк [Дубровиця]. – 1996. – 8 черв. – С. 2.

Про випуск Харківським підприємством «Хартрон» електроніки для українських атомних електростанцій на вітчизняній елементній базі, яка не поступається зарубіжній, а то й перевершує її. Йдеться про автоматизовані системи управління технологічними процесами для АЕС.

235. **Зіркий об'єktiv** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1985. – 10 берез. – С. 2.

Про народну самодіяльну кіностудію «Волинь», яка створила етнографічні, екологічні, краєзнавчі фільми, що здобули перемоги на всеукраїнських та міжнародних конкурсах. Їх авторами є, зокрема, головний режисер студії Борис Ревенко, письменник, сценарист Йосип Струцюк.

236. **Зіркі «очі» МАГАТЕ** / В. Мазаний // Експрес [Львів]. – 1998. – 25 лип. – 2 серп. – С. 18.

Інспектори МАГАТЕ перевірили ядерне паливо в активній зоні реактора першого енергоблока і в басейні витримки на Рівненській АЕС.

237. **3 лекціями – в села** / В. Мазаний // Вперед [Сокаль]. – 1974. – 23 лип. – С. 2.

Про роботу пересувних політінформаційних клубів під час жнив у Сокальському районі (із 2021 р. – Червоноградського району) Львівської області.

238. **Злети чесного серця** : [рецензія] / В. Мазаний // Гуля С. Про них в газетах... : незакінчений роман. Повісті / С. Гуля. – Рівне : Волин. обереги, 2020. – С. 3–10.

Про прозу українського письменника Сергія Гулі. Зазначено, що із його повісті у повість «мандрує» одне і те ж ім'я головного героя – Павла Заворожка. Але в кожному новому творі автор показує його несподівані грані, з яких складено повнокровний літературний образ, що проходить крізь сюжетні перипетії, означені роками дитинства, періодом вибору життєвого шляху, зрілості і утвердження особистості у непростих обставинах, що постають переважно як інструмент випробування духовних якостей цього літературного персонажа. Відтак перед нами із різних книг постає повнокровний життєпис долі.

239. **Змагання волейболістів** / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1971. – 12 жовт. – С. 3.

Про змагання сільських волейболістів.

240. **Змінити русло Дніпра неможливо** / В. Мазаний // Віче-інформ [Луцьк]. – 2014. – 22–28 трав. – 5 січ. – С. 1–2.

Про думку професора, доктора технічних наук, завідувача кафедри гідротехнічного будівництва Національного університету водного господарства і природокористування Миколи Хлапука щодо неможливості зміни русла Дніпра і подання води в Крим в обхід України, як це бажає одіозний російський політик.

241. **Знайдено сакральні предмети часів Київської Русі** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2011. – 16 серп. – С. 1.

Про виявлені сліди поселення часів Київської Русі під час розкопок у селі Пересопниця Рівненського району Рівненської області на майданчику будівництва культурного центру, присвяченого Пересопницькому Євангелію.

242. **Знак борозни** : [репортаж] / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 13 черв. – С. 1, 2 : 3 чорно-білі фотоіл. – Фото *Б. Приймака* : Ось вони – молоді герої – переможці обласного конкурсу ораторів ; Перемогу у конкурсі здобула учениця Буданівського сільського профтехучилища № 8 Марія Мнюх ; Машини ніби відчувають хвилювання своїх керманічів – гудуть натужно-рівно, ведуть позад себе мастку рівну лінію.

Про обласний конкурс ораторів серед учнів професійно-технічних училищ у Тербовлянському районі (із 2020 р. – Тернопільському районі) Тернопільської області.

243. **Зупинено блок № 3 Рівненської АЕС** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1995. – 27 черв. – С. 1 ; Те саме // Вісті Рівненщини. – 1995. – 27 черв. – С. 1.

Про зупинку енергоблока № 3 Рівненської АЕС через спрацювання системи захисту генератора: «За міжнародною шкалою подія характеризується рівнем «нуль», тобто незначна і не має впливу на радіаційний фон, який і надалі тут залишається в межах норми».

244. **Зупинено турбогенератор на Рівненській АЕС** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 1996. – 20 квіт. – С. 2.

Про зупинку третього турбогенератора енергоблока № 2 ВВЕР-440 Рівненської АЕС через тріщину на трубопроводі.

245. **Зупинки наблизилися до... під'їздів** / В. Мазаний // Експрес [Львів]. – 1998. – 3–11 жовт. – С. 14.

Приватна автоколона зв'язала мікроавтобусним сполученням усі околиці Рівного.

246. **Зустріч з солдатом** / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1971. – 23 листоп. – С. 3.

Про зустріч школярів із демобілізованим воїном.

247. **І слово – теж діло** / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1977. – 8 груд. – С. 2.

Про організацію виховання молоді у Сарненському районі Рівненської області.

248. **І швець, і жнець, і на дуді грець?** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1982. – 25 лип. – С. 2.

Про роботу організатора дозвілля в гуртожитку будівельників.

249. **Із Городецького грона** / В. Мазаний // Коломиєць А. Жити так, щоб не гасла жадоба краси : твори / А. Коломиєць. – Рівне : Азалія, 2010. – С. 61–68 ; Те саме // Погорина : літературно-краєзнавчий журнал Рівненщини. – Рівне, 2010. – Вип. 12/13. – С. 380–384.

Про життєвий і творчий шлях відомого у 30–40-х роках ХХ століття поета, драматурга, театрального режисера Авеніра Коломийця.

250. **Із Оливкової гори ближче до неба...** : [репортаж] / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2017. – 20 квіт. – С. 6 : 4 чорно-білі фотоіл. – Фото В. Мазаного : Оливкова гора, місце Вознесіння ; Гефсиманський сад ; Отвір у північній стіні вівтаря Янгола, через який Па-

тріарх подає Благодатний вогонь ; Фрагмент картини у церкві Гробу Господнього.

Про Оливкову гору і Єрусалим.

251. **Ікари з Харкова** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1979. – 3 квіт. – С. 3.

Про студентське конструкторське бюро Харківського авіаційного інституту.

252. **Інвестпарк за «Грінфілдом»** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2009. – 14–17 серп. – С. 2.

Про проєкт промислового парку, який створений за європейським стандартом «Грінфілд» для Рівненської області.

253. **Інтеграція в європейські стандарти** / В. Мазаний // Сарненські новини. – 1993. – 13 квіт. – С. 2 ; Те саме // Голос Полісся [Рокитне]. – 1993. – 17 квіт. – С. 2 ; Поліський маяк [Дубровиця]. – 1993. – 8 квіт. – С. 2.

Про приведення документації Рівненської АЕС у відповідність із західними стандартами експлуатації атомних електростанцій за програмою німецького регулюючого органу «ГРС».

254. **Інтим... – справа державна** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1996. – 19 січ. – С. 1.

Про програму планування сім'ї, прийняту Рівненською облдержадміністрацією.

255. **Історія повстання євреїв у Тучині** / В. Мазаний // Експрес [Львів]. – 1998. – 5–13 верес. – С. 14.

Історію найбільшого у Західній Україні повстання єврейського гетто у селищі Тучин Гощанського району (із 2021 р. – Рівненського району) Рівненської області розкриває книга «Знищення волинських євреїв у 1941 – 1944 роках».

256. **Карсти : затухання очевидне** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1995. – 20 лип. – С. 2 ; Те саме // Вісті Рівненщини. – 1995. – 18 лип. – С. 1 ; Голос Полісся [Рокитне]. – 1995. – 5 лип. – С. 2.

Про застосування працівниками Рівненської АЕС передових методів з ліквідації карстових порожнин.

257. **Квасилівська загадка або хронологія одного відкриття у барі-кафе «Оксана»** : [фейлетон] / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1985. – 16 черв. – С. 4.

Про заклади торгівлі, які не виконують правил обслуговування покупців.

258. **Квіти... із дерева** : [нарис] / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 20 верес. – С. 1.

Про умільців Ківерцівського дослідного деревообробного комбінату Волинської області – виробників унікальних сувенірів, продукції промислового призначення.

259. **Квітка пише і співає** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2010. – 20 трав. – С. 16.

Про Галину Квітку, яка очолює співочий ансамбль із села Варковичі Дубенського району Рівненської області.

260. **Кличуть дороги ясні** / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1972. – 30 трав. – С. 3.

Про випускний вечір у школі.

261. **Книга-пам'ять «Революція Гідності. Війна»** : [рецензія] / В. Мазаний // Слово і час [Рівне]. – 2019. – 10 жовт. – С. 5.

Про збірник творів рівненських письменників, який відкривається мартирологом за свободу України під час подій на Майдані та на східно-українському фронті, і цим ніби анонсується «зміст видання, у якому найголовніший смисловий стержень – образ нашого болю. Поданий список – це не просто печальний перелік, а кожна доля, молоде життя, що назавжди вилетіло з об'ємів матері, кожна буква у тих прізвищах – то слеза, що вже ніколи не покине материнських очей...».

262. **Книжковий подарунок посла** / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 2010. – 14 січ. – С. 1.

Близько ста раритетних видань польською мовою Ю.-І. Крашевського подарував народному Поліському літературному музею у селі Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області Надзвичайний і Повноважний Посол України у Республіці Польщі, виходець із цього села Олександр Моцик.

263. **Коли в українських АЕС буде вітчизняний «мозок»?** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 1996. – 24 серп. – С. 2.

Про перехід України до налагодження власного виробництва автоматизованих систем управління технологічними процесами атомних електростанцій.

264. **Коли ліси безмовно кричать...** / В. Мазаний // Рівнетелерадіо. – 1996. – 16 трав. – С. 2.

Про екологічні аспекти забруднених радіонуклідами лісів Українського Полісся.

265. **Коли плаче страждальний Бім** : [рецензія] / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1977. – 3 груд. – С. 4.

Про художній фільм «Білий Бім Чорне вухо».

266. **Колір стає послухним** : [есе] / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1977. – 1 жовт. – С. 4.

Про майстра кольорової фотографії Івана Морського.

267. **Коломиєць А. К.** / В. Мазаний // Столярчук Б. Митці Рівненщини : енциклопед. довід. / Б. Столярчук. – 2-ге вид., допов. і перероб. – Рівне : О. Зень, 2011. – С. 83–84.

Про Авеніра Коломийця.

268. **Коломиєць Авенір Каленикович** / В. Мазаний // Енциклопедія Сучасної України. Т. 14 : Кол – Кос. – Київ : Ін-т енциклопед. дослідж. НАНУ, 2014. – С. 83–84.

269. **Конкретне мовчання** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 29 трав. – С. 3.

Про незадовільні побутові умови у гуртожитку Горохівського сільськогосподарського технікуму Волинської області. Матеріал написаний за листом читачів «Молоді України», які звернулися у громадський кореспондентський пункт газети у Луцьку, відкритий тут з метою прийому громадян та розгляду їх скарг і пропозицій.

270. **Комп'ютер тракториста і родючість** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2009. – 14–17 серп. – С. 2.

Підживлення сільськогосподарських культур комп'ютеризованими тракторами на основі цифрової агротехнічної карти почали у господарстві імені Петра Воловикова Гощанського (із 2021 р. – Рівненського району) Рівненської області за розробкою спеціалістів Державного проектно-технологічного центру охорони родючості ґрунтів.

271. **Компонент української шини** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1996. – 19 січ. – С. 1.

Про відновлення випуску солей «АГ» у відкритому акціонерному товаристві «Азот» в Рівному, що служать для виробництва шин.

272. **Консультає «Фрезер»** / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1993. – 2 квіт. – С. 2 ; Те саме // Голос Полісся [Рокитне]. – 1993. – 17 берез. – С. 1 ; Молодь України [Київ]. – 1993. – 26 берез. – С. 2 ; Поліський маяк [Дубровиця]. – 1993. – 20 берез. – С. 2.

Про консультаційну місію німецької фірми «Фрезер» на Рівненській АЕС.

273. **Контролює «ЕДФ»** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1995. – 20 лип. – С. 2 ; Те саме // Вісті Рівненщини. – 1995. – 8 серп. – С. 2 ; Голос Полісся [Рокитне]. – 1995. – 27 верес. – С. 3 ; Володимирецький вісник. – 1995. – 26 лип. – С. 2 ; Енергія [Кузнецовськ]. – 1995. – 11 серп. – С. 2 ; Прапор перемоги [Радивилів]. – 1995. – 26 лип. – С. 2 ; Поліський маяк [Дубровиця]. – 1995. – 2 верес. – С. 4.

Про виконання на Рівненській АЕС компанією «ЕДФ» («Електрисіте де Франс») програми «ТАСІС» щодо реалізації заходів із підвищення рівня пожежної безпеки енергоблоків.

274. **Корінь і крона атомного патріарха** : [нарис] / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2020. – 27 лют. – С. 1, 4 ; Те саме // Перспектива [Нетішин]. – 2020. – 29 лют. – С. 1, 2.

Про колишнього першого директора Рівненської АЕС Володимира Коровкіна, який відсвяткував свій 90-річний ювілей.

275. **Космічна якість для АЕС** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1997. – 18 берез. – С. 1, 3 ; Те саме // Голос Полісся [Рокитне]. – 1997. – 2 квіт. – С. 3 ; РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 1997. – № 6. – С. 7–9 ; Володимирецький вісник. – 1997. – 17 трав. – С. 1 ; 21 трав. – С. 3 ; 28 трав. – С. 3.

Про запровадження випуску вітчизняних автоматизованих систем управління технологічними процесами для атомних електростанцій на підприємстві космічної галузі у Харкові.

276. **«Космічний»... похресник Уласа Самчука з NASA** : [есе] / В. Мазаний // Літературна Україна [Київ]. – 2022. – 29 січ. – С. 24 ; Те саме // Вільне слово [Рівне]. – 2022. – 1 січ. – С. 13.

Про похресника класика української літератури Уласа Самчука, астрофізика, головного науковця дослідницьких програм Центру космічних польотів імені Годдарда NASA США, 77-річного Теодора Костюка, його спогади про зустрічі з Уласом Самчуком.

277. **Краєзнавчий «Рівненський буквар»** : [рецензія] / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2017. – 2 лют. – С. 7.

Про книгу рівнянки Олени Медведєвої «Рівненський буквар», що містить різноманіття краєзнавчого матеріалу.

278. **Краще пізнати партнерів, щоб готувати майбутнє** / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1995. – 4 лют. – С. 2.

Про функції постійного представництва компанії «Електрисіте де Франс» на Рівненській АЕС, окреслені рамками міжнародної програми «ТАСІС», розповів керівник представництва Бернар Бене.

279. Кризь будні – до вершини : [нарис] / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1981. – 22 лют. – С. 2.

Про будівництво та задачу в експлуатацію об'єктів Рівненської АЕС.

280. Кроки підряду / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 29 серп. – С. 1.

Про нові форми організації праці та економічну ефективність на Рівненському заводі тракторних запасних частин.

281. Крок із молодості / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 29 трав. – С. 3.

Про спектакль Рівненського музично-драматичного театру «Один рядок радіограми».

282. Кроляча катавасія / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 29 трав. – С. 3.

Про перепони на шляху розвитку кролівництва у Чортківському районі Тернопільської області.

283. «Куди, містер, ви йдете?» – «У Будинок МАГАТЕ...» / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 1996. – 18 верес. – С. 1 ; Те саме // Вісті Рівненщини. – 1996. – 30 жовт. – С. 3 ; Володимирецький вісник. – 1996. – 11 верес. – С. 2 ; Вічеве слово [Костопіль]. – 1996. – 18 верес. – С. 3 ; Голос Полісся [Рокитне]. – 1996. – 11 верес. – С. 1.

Про задачу в експлуатацію біля головного корпусу Рівненської АЕС Будинку МАГАТЕ – у ньому розміщуються структури, які займаються налагодженням міжнародних зв'язів атомної станції.

284. Кузнецовську – надійне плече / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1985. – 18 квіт. – С. 2.

Про обговорення за участю представників місцевої влади, громадськості, керівників виробничих підрозділів, спеціалістів Українського державного інституту проектування міст серії статей «Молоді України» «Молоде місто : проблеми росту» щодо особливостей розвитку міста рівненських атомників.

285. Кукурудза – це життя / В. Мазаний // Голос Полісся [Рокитне]. – 1993. – 29 трав. – С. 3.

Про вирощування ранньостиглих гібридів кукурудзи американської селекції у Рівненській області під керівництвом регіонального директора компанії «Піонер» (США) Мілутина Недельковича.

286. Курс – на нові звершення / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1971. – 18 листоп. – С. 2.

Про аграрне виробництво у селі Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області.

287. Лелеки з дитинства : [нарис] / В. Мазаний // *Ленінська зоря* [Володимирець]. – 1970. – 3 жовт. – С. 3.

Про першу вчительку Варвару Прохорівну Шерихору із села Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області.

288. Леся Українка з... Городця / В. Мазаний // *Вільне слово* [Рівне]. – 2016. – 22 груд. – С. 16 : 1 кольор. фотоіл. – *Фото М. Мазаного* : Вручення вишитого портрета Лесі Українки завідуючій музеєм Ніно Салагая.

Про передачу вишитого портрета Лесі Українки музею поетеси в місті Сурамі (Грузія).

289. Листоноша / В. Мазаний // *Ленінська зоря* [Володимирець]. – 1971. – 9 груд. – С. 2.

Про сільську листоношу Олену Хваль із села Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області.

290. Ліси просять допомоги / В. Мазаний // *Володимирецький вісник*. – 1996. – 3 квіт. – С. 2.

Про виявлення в деревині радіонуклідів у лісах Рівненської області спеціалістами Дубровицької радіологічної базової лабораторії, яка проводить дослідження постчорнобильського впливу на природу.

291. «Лісова пісня» – в мініатюрі / В. Мазаний // *Вільне слово* [Рівне]. – 2019. – 28 лют. – С. 16.

Про виготовлену майстринею народної творчості, письменницею Оленою Медведевою з міста Рівне мініатюрну книгу з 18 полотняних сторінок (розмір 5x5,5 см), на яких вона вишила уривок із «Лісової пісні» Лесі Українки. Текст взяла із видання цієї драми-феєрії 1912 року. Кожна літера вишита за допомогою техніки «стебнівка» чорною ниткою завтовшки 1 міліметр, сторінки оздоблені візерунком за зразком, що вміщений в альбомі орнаментів, зібраних матір'ю поетеси Оленою Пчілкою.

292. Літній перепочинок АЕС / В. Мазаний // *Володимирецький вісник*. – 1997. – 26 лип. – С. 1 ; *Те саме* // *Голос Полісся* [Рокитне]. – 1997. – 19 лип. – С. 4.

Про те, що Рівненська АЕС працює не на всю потужність, адже на плановому попереджувальному ремонті перебуває другий енергоблок ВВЕР-440. У червні була короткочасна (на 13 годин) зупинка першого енергоблока у зв'язку із витіканням масла на відводі блочного трансформатора. За міжнарод-

ною шкалою ядерних подій випадок класифікований рівнем «нуль», тобто незначний і такий, що не пов'язаний із підвищенням радіаційного фону.

293. Любити Рівне епох / В. Мазаний // Стецький Т. Місто Рівне. Сторінка з літопису Волині / Т. Стецький ; передм., ред. В. Мазаний ; пер. з пол. Л. Рибенко. – Рівне : Оповідач, 2019. – С. 3–8 ; Те саме // Вільне слово [Рівне]. – 2020. – 13 серп. – С. 14 ; Володимирецький вісник. – 2020. – 6 серп. – С. 7.

Про вихід першого перекладу українською мовою книги видатного польського краєзнавця Тадеуша Єжи Стецького «Місто Рівне. Сторінка з літопису Волині», який здійснила рівненська письменниця Лідія Рибенко. Редактор і упорядник – Віктор Мазаний.

294. Любімо дорогу до кожного з нас : зі щоденника Асамблеї лауреатів Національної премії України імені Тараса Шевченка : [репортаж] / В. Мазаний // Погорина : літературно-краєзнавчий журнал Рівненщини. – 2007. – № 2/3. – С. 267–271.

295. Любімо дорогу до кожного з нас... / В. Мазаний // Літературна Україна [Київ]. – 2007. – 19 лип. – С. 2 : 3 чорно-білих фотоіл. – Фото *В. Пилип'юка* : Ректор МЕНУ Анатолій Дем'янчук і Віктор Марченко ; Роман Лубківський і голова Рівненської облдержадміністрації Віктор Матчук ; Студенти зустрічають гостей ; Те саме // Молодь України [Київ]. – 2007. – 12–16 лип. – С. 12–13 ; Танок бджоли : публіцистика / В. Мазаний. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – С. 106–126.

Про проведення у Міжнародному економіко-гуманітарному університеті імені академіка Степана Дем'янчука пресконференцій із учасниками Асамблеї лауреатів Національної премії України імені Тараса Шевченка, відвідини ними Національного університету «Острозька академія», мистецького хутора «Плугаки».

296. Людина діалогу / В. Мазаний // Стрімка вертикаль : вибрані статті та інтерв'ю про генерального директора ХАЕС М. С. Панащенка / упоряд. В. Гусаров. – Нетішин : Словоцький М. Я., 2019. – С. 42–45.

Про генерального директора Хмельницької АЕС Миколу Панащенка.

297. Людина, яка бачить крізь землю : [нарис] / В. Мазаний // Тиждень [Львів]. – 1998. – 1–7 трав. – С. 1–2.

Про біологатора Олега Івановського, який досліджував карстові явища на Рівненській АЕС.

298. **Людина, яка мала серце-оркестр : Анатолію Андрухову присвячую** : [есе] / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2010. – 18 берез. – С. 13.

Про композитора, музиканта, керівника духового оркестру, заслуженого працівника культури України Анатолія Андрухова.

299. **МАГАТЕ на РАЕС** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1995. – 22 груд. – С. 3.

Про адаптацію програм МАГАТЕ у процесі модернізації систем четвертого енергоблока Рівненської АЕС.

300. **МАГАТЕ-РАЕС: підходи співпадають** / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1995. – 20 жовт. – С. 2 ; Те саме // Володимирецький вісник. – 1995. – 25 жовт. – С. 1 ; Голос Полісся [Рокитне]. – 1995. – 21 жовт. – С. 2.

Відповідність рівня модернізації четвертого енергоблока Рівненської АЕС міжнародним стандартам засвідчили учасники місії МАГАТЕ із Німеччини, Китаю, Іспанії, Фінляндії, Чехії.

301. **Майстри підніжок** / В. Марієнко // Зміна [Рівне]. – 1980. – 5 лют. – С. 3.*

Про неузгодженість дій будівельників на об'єктах Рівненської АЕС.

302. **Маки для Людмили** : [нарис] / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1978. – 21 берез. – С. 3.

Про молоду агрономку із Рокитнівського району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області.

303. **«Марія» Уласа Самчука : вишита англійською** / В. Мазаний // Українська літературна газета [Київ]. – 2022. – 14 січ. – С. 6–7.

Про історію перекладу роману про Голодомор «Марія» Уласа Самчука англійською мовою та вишитий рівненською письменницею, лавреаткою літературної премії імені Уласа Самчука, народною майстринею Оленою Медведєвою уривок цього перекладу на полотняних сторінках, що склали книгу.

304. **«Марія» Уласа Самчука для Канади** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2021. – 25 листоп. – С. 16.

Про вишитий рівненською письменницею, народною майстринею Оленою Медведєвою уривок перекладу роману Уласа Самчука про Голодомор «Марія» англійською мовою на 16 сторінках у книжці розміром 24x14 см, палітурки якої обтягнуті натуральним сіро-білим полотном. Книжка призначена для Канади.

305. **Математика сервісу** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1985. – 18 трав. – С. 2.

Про впровадження сучасних стандартів сервісу у сфері пасажирських автоперевезень.

306. **Матч дружби** / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1971. – 25 верес. – С. 3.

Про змагання з баскетболу між учнями.

307. **Метаморфози на одязі вашому** / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1977. – 17 верес. – С. 4.

Про майстра хімічного очищення одягу.

308. **Методика аналізу причин порушень в роботі обладнання на Рівненській АЕС відповідає вимогам МАГАТЕ** / В. Мазаний // Голос Полісся [Рокитне]. – 1997. – 29 берез. – С. 1.

Про місію МАГАТЕ на Рівненській АЕС, яка констатувала, що прийнята тут методика розслідування подій допомагає правильно встановлювати їх причинно-наслідковий зв'язок, а це відповідає світовій практиці, яку поширює МАГАТЕ.

309. **Мир дому твоєму** : [есе] / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1983. – 1 січ. – С. 2, 3, 4.

Про події 1982 року, які стали знаковими в житті країни.

310. **Митниця на АЕС** / В. Мазаний // Зоря [Млинів]. – 1994. – 28 груд. – С. 2 ; Те саме // Поліський маяк [Дубровиця]. – 1994. – 22 жовт. – С. 2.

Про створення на Рівненській АЕС митного поста, завдяки чому одержана можливість оперативно проводити розмитнення апаратури, обладнання, матеріалів із десятків зарубіжних країн.

311. **Мить свята** : [репортаж] / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1981. – 23 груд. – С. 1 : 1 чорно-біла фотоіл. – Фото *П. Здоровила* : Загальний вигляд Ровенської атомної електростанції.

Про введення в дію першого енергоблока Рівненської АЕС.

312. **Між минулим і майбутнім** / В. Мазаний // Незгасний творчості вогонь : штрихи до творчого портрета заслуженого журналіста України Д. В. Тарасюка / упоряд. М. В. Кривий. – Рівне : Волин. обереги, 2015. – С. 50–58.

Про редакторську діяльність заслуженого журналіста України Дмитра Тарасюка.

313. Міжнародна експертиза АЕС / В. Мазаний // Сарненські новини. – 1993. – 13 квіт. – С. 2 ; Те саме // Голос Полісся [Рокитне]. – 1993. – 17 квіт. – С. 2 ; Поліський маяк. – 1993. – 8 квіт. – С. 2.

Про реалізацію розрахованої на два роки міжнародної програми аналізу безпеки Рівненської АЕС, яку виконують спеціалісти Франції і Німеччини. Здійснюється на кошти Комісії європейського співтовариства.

314. Міжнародний аудит рівня ядерної безпеки четвертого енергоблока / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1997. – 1 листоп. – С. 2 ; Те саме // Голос Полісся [Рокитне]. – 1997. – 29 листоп. – С. 3.

Про аудит регламентної документації Рівненської АЕС із ядерної безпеки, проведений спеціалістами ядерних інститутів Італії, Бельгії, Німеччини, Франції за завданням Європейського банку реконструкції і розвитку. Висновки цієї групи незалежних експертів необхідні для обґрунтувань допомоги, яку має надати Захід у спорудженні четвертого енергоблока Рівненської АЕС.

315. Місія «АССЕТ» МАГАТЕ співставила підходи до ядерної безпеки / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1997. – 22 жовт. – С. 1.

Про те, як необхідно аналізувати першопричини, що ведуть до порушень в роботі обладнання і впливають на стан ядерної безпеки та загальну культуру експлуатації третього енергоблока Рівненської АЕС, продемонстрували експерти місії «АССЕТ» МАГАТЕ із Болгарії, Бразилії, Румунії, Іспанії, Великобританії, Китаю та Пакистану.

316. Місія МАГАТЕ закінчила роботу на РАЕС / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 1995. – 18 жовт. – С. 1.

Про повідомлення керівника місії МАГАТЕ Джорджа Філіппа, у якому він прокоментував висновок учасників місії МАГАТЕ із Австрії, Німеччини, Китаю, Іспанії, Фінляндії та Чехії, де зафіксовано, що рівень модернізації систем безпеки четвертого енергоблока Рівненської АЕС відповідає міжнародним стандартам.

317. Місія МАГАТЕ позитивно оцінила роботу АЕС / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1993. – 7 груд. – С. 4 ; Те саме // Володимирецький вісник. – 1993. – 22 груд. – С. 2.

Про роботу місії МАГАТЕ «АССЕТ» на Рівненській АЕС.

318. Міцні традиції / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 19 лип. – С. 1.

Про підготовку екіпажів комбайнерів до збирання зернових.

319. Модель Волинського саду / В. Мазаний // Віче-інформ [Луцьк]. – 2013. – 7–13 лют. – С. 1, 8.

Про новітню практику садівництва, запроваджену професором Східно-європейсько національного університету імені Лесі Українки Михайлом Шевчуком (м. Луцьк).

320. Мозок для українських АЕС / В. Мазаний // Свобода [Джерсі-Сіті, США]. – 1997. – 6 трав. – С. 2.

Про початок виробництва у харківському акціонерному товаристві «Хартрон» автоматизованих систем управління технологічними процесами атомних електростанцій.

321. Молоде місто: проблеми росту : А де відпочити? / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1985. – 8 січ. – С. 2.

Про відсутність умов для активного відпочинку у місті рівненських атомників.

322. Молоде місто: проблеми росту : Заглянь у завтра / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1985. – 9 січ. – С. 2.

Про об'єкти соціальної, виробничої інфраструктури, які необхідно створити у місті рівненських атомників.

323. Молоде місто: проблеми росту : Незасвоєні уроки / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1985. – 5 січ. – С. 3.

Про соціальні проблеми розвитку міста будівельників та експлуатаційників Рівненської АЕС.

324. Молоде місто: проблеми росту : Тимчасово чи надовго / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1985. – 6 січ. – С. 2.

Про проблеми сфери обслуговування у місті рівненських атомників.

325. Молоде місто: проблеми росту : Хірургічне втручання / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1985. – 3 січ. – С. 2.

Про особливості архітектурних рішень у місті рівненських атомників.

326. Молоді атомники : спілкування поглиблюється / В. Мазаний // Голос Полісся [Рокитне]. – 1996. – 13 квіт. – С. 2.

Сесія міжнародної асоціації молодих атомників відбулася на Рівненській АЕС.

327. Монастир в Інтернеті / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2009. – 10–13 лип. – С. 2.

Про створення сайту Свято-Георгієвського монастиря Київського Патріархату, розташованого на території Національного історико-меморіального

заповідника «Поле Берестецької битви» у селі Пляшева Радивилівського району (із 2021 р. – Дубенського району) Рівненській області.

328. «Мораторій віджив себе» / В. Мазаний // Сарненські новини. – 1993. – 17 квіт. – С. 4 ; Те саме // Голос Полісся [Рокитне]. – 1993. – 17 квіт. – С. 2 ; Поліський маяк [Дубровиця]. – 1993. – 8 квіт. – С. 2.

Про позицію генерального директора Рівненської АЕС Володимира Коровкіна, який вважає, що недоцільно продовжувати мораторій на будівництво нових атомних енергоблоків в Україні.

329. Мораторій шкодить АЕС / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1993. – 14 січ. – С. 2 ; Те саме // Володимирецький вісник. – 1992. – 16 груд. – С. 1 ; Голос Полісся [Рокитне]. – 1992. – 23 груд. – С. 3.

Про аргументи спеціалістів, які вважають, що кожен день діючого в Україні мораторію на введення нових потужностей атомних електростанцій приносить значні збитки.

330. Морська глибина на кінчику пензля / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1999. – 14 січ. – С. 2.

Про юну рівненську художницю Ірину Федоришин, перемогу якій на 25-му всесвітньому фестивалі «Підводні фантазії», що завершився у французькому місті Антіба, принесла її картина «Таємниці морських глибин».

331. Мрія про олімпійський вогонь / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1980. – 5 лют. – С. 3.

Про школярів Млинівського району (із 2021 р. – Дубенського району) Рівненської області, які влаштували легкоатлетичні забіги на різні дистанції.

332. Мрія про сонячні гони / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1971. – 4 берез. – С. 3.

Про профорієнтацію у школі.

333. Музей фотокамер створено у Кузнецовську / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2003. – 25 квіт. – С. 2.

Про музей фотокамер, створений одним із перших експлуатаційників Рівненської АЕС, колишнім начальником цеху теплової автоматики і вимірювань, фотографом Олексієм Кислим.

334. Навчання на тренажері / В. Мазаний // Зоря [Млинів]. – 1994. – 28 груд. – С. 2.

Про тренажер енергоблока ВВЕР-1000 французької фірми «Каріс», який встановлений у навчально-тренувальному центрі Рівненської АЕС і дозволяє персоналу відпрацьовувати експлуатаційні навички.

335. На добро, на славу / В. Мазаний // Вісті з України [Київ]. – 1983. – № 43. – С. 8.

Про обряд дівич-вечора, проведений за етнотрадиціями у Палаці текстильників у Рівному: «Ми захоплювалися рушниками, які вишила наречена. А сам ритуал підготовки залу... Дівчата у народних поліських костюмах устеляють його чар-зіллям, завітчують стіни, на найвищу точку підносять фату нареченої. Подруги вносять барвінок і починають сплітати вінок. Гілка до гілки, голос до голосу... Стелися, барвінку, на добро, на вроду, на славу родинну».

336. На повну потужність / В. Мазаний // Вісті Рівненщини [Рівне]. – 1999. – 15 жовт. – С. 2.

Про вступ у дію після планового ремонту другого енергоблока ВВЕР-440 Рівненської АЕС, на якому впроваджено нову інформаційно-обчислювальну систему, що контролює процеси в реакторному і турбінному відділеннях.

337. На поклик мрії / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1972. – 13 січ. – С. 3.

Про молоду доярку Ольгу Салівоник із села Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області.

338. На полі Берестецькому / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2009. – 14–17 серп. – С. 2 : 3 чорно-білі фотоіл. – Фото А. *Похилюка* та О. *Харвата*.

Про модель екскурсійного обслуговування відвідувачів Національного історико-меморіального заповідника «Поле Берестецької битви».

339. На Поліссі вода... залізна / В. Мазаний // Експрес [Львів]. – 1998. – 19–27 верес. – С. 14.

Про дослідження, яке показало, що у Володимирецькому районі (із 2021 р. – Сарненському районі) Рівненської області вміст заліза у воді перевищує норми у 19 разів.

340. На рівень вимог часу : [звіт] / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1980. – 10 лип. – С. 2.

Про збори будівельників Рівненської АЕС, на яких, зокрема, йшлося про низькі темпи спорудження об'єктів соціально-культурного призначення.

341. На рушнику – пісня / В. Мазаний // Життя і слово [Торонто, Канада]. – 1985. – 2 верес. – С. 8.

Про збереження народних традицій у поліському краї.

342. На Рівненщині створено фонд підтримки журналістів / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 1995. – 17 черв. – С. 1.

343. На спомин Василя Пилип'юка / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2018. – 4 січ. – С. 14 ; **Те саме // Володимирецький вісник.** – 2018. – 8 січ. – С. 16 ; **Голос Покуття [Снятин].** – 2018. – 4 січ. – С. 11 ; **Верховинські вісті [Верховина].** – 2018. – 12 січ. – С. 9.

Про лавреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, заслуженого діяча мистецтв України, професора, почесного громадянина с. Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області, фотохудожника зі світовим ім'ям Василя Пилип'юка.

344. Над білими і струнними нитками / В. Мазаний // Молодь України [Рівне]. – 1981. – 16 лип. – С. 2.

Про наставництво, освоєння ткалями суміжних спеціальностей на Рівненському льонокомбінаті.

345. Нам спокій тільки сниться / В. Мазаний // Перспектива [Нетішин]. – 2010. – 8 трав. – С. 1, 2, 3.

Про експлуатаційників, модернізацію, добудову енергоблоків Хмельницької АЕС.

346. На плановий ремонт / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 1996. – 23 берез. – С. 1 ; **Те саме // Поліський маяк [Дубровиця].** – 1996. – 30 берез. – С. 4.

Про плановий попереджувальний ремонт першого енергоблока Рівненської АЕС, під час якого відновлюють ресурс турбінного та реакторного обладнання.

347. Наробила галасу... трубка / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1999. – 14 лип. – С. 1 ; **Те саме // Володимирецький вісник.** – 1999. – 17 лип. – С. 3.

Причиною зупинки першого енергоблока Рівненської АЕС стала тріщина на одній із 5536 трубок парогенератора, якими протікає радіоактивний теплоносій.

348. Наступ атомників: осінній, зимовий, весняний / В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 1999. – № 2/3. – С. 4–6.

Про протест рівненських атомників, які вимагають видачі зарплати.

349. Наукове керівництво пуском / В. Мазаний // Стрімка вертикаль : вибрані статті та інтерв'ю про генерального директора ХАЕС М. С. Панащенка / упоряд. В. Гусаров. – Нетішин : Словіцький М. Я., 2019. – С. 18–29.

Про наукове керівництво процесами пуску другого енергоблока Хмельницької АЕС.

350. **На хуторі поблизу АЕС** / В. Мазаний // Червоний прапор [Рівне]. – 1990. – 24 квіт. – С. 3.

Про проблеми електрифікації хутора, що поряд із Рівненською АЕС.

351. **Наче... вишиванка** : [есе] / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1977. – 26 листоп. – С. 4.

Про кондитерське мистецтво.

352. **Нашим АЕС – свій «мозок»** / В. Мазаний // Поліський маяк [Дубровиця]. – 1996. – 10 серп. – С. 2.

Про старт виробництва в Україні систем контролю реакторного обладнання.

353. **Не зважиш – не пройдеш** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2009. – 13 серп. – С. 2.

Про роботу пересувного комплексу із Великобританії для зважування великогабаритних автомобілів на трасі Київ – Чоп та Рівне – Старокостянтинів.

354. **Не поле перейти...** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1981. – 16 серп. – С. 4.

Про «золоте весілля» у селі Велике Вербче Сарненського району на Рівненщині.

355. **Не прощай, соборе!** / В. Мазаний // Українська літературна газета [Київ]. – 2019. – 26 квіт. – С. 7 : 1 чорно-біла фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Собор Паризької Богоматері ; Те саме // Вільне слово [Рівне]. – 2019. – 18 квіт. – С. 16 : 1 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Таким був Собор Паризької Богоматері.

Про Собор Паризької Богоматері, де сталася масштабна пожежа.

356. **Невесела першість** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 1996. – 23 жовт. – С. 1.

Про статистичні дані, які свідчать, що місто Рівне посіло сумну першість серед обласних центрів на території Прикарпатського військового округу за кількістю непридатних до військової служби юнаків – 59 відсотків із них мають різні хвороби.

357. **Невідоме кохання Уласа Самчука** / В. Мазаний // Українська літературна газета [Київ]. – 2020. – 28 серп. – С. 14–15 ; Те саме // Буковинський журнал [Чернівці]. – 2020. – № 4. – С. 216–240 ; Сім днів [Рівне]. – 2020. – 6 серп. – С. 16 ; Погорина : літературно-краєзнавчий журнал Рівненщини. – Рівне, 2021. – Вип. 33. – С. 142–157.

Про листи Уласа Самчука до молодшої від нього на 19 років художниці, української емігрантки Люби Генуш, яка стала прототипом роману Уласа Сам-

чука «На твердій землі». Ця епістолярна спадщина про досі невідоме кохання класика української літератури зберігається у відділі рукописних фондів і текстології Інституту літератури імені Тараса Шевченка у Києві.

358. Незвичайний урок / В. Мазаний // *Ленінська зоря* [Володимирець]. – 1971. – 2 груд. – С. 3.

Про урок літератури у школі.

359. Ні кроку за радіаційний поріг / В. Мазаний // *Голос Полісся* [Рокитне]. – 1997. – 14 трав. – С. 3.

Про встановлення максимальної межі допустимого рівня опромінення персоналу на Рівненській АЕС: якщо загальнонаціональна норма передбачає п'ять бер за рік, то тут граничним показником вважається чотири. Наведено відповідь начальника відділу техніки безпеки станції Олега Салагаєва на запитання кореспондента Укрінформу про причини такого рішення: «Ми проявили певну жорсткість, а це вимагає від усіх служб створювати найбезпечніші умови праці. І вище нашого місцевого «порога» ніхто не переступав».

360. Німецький порядок не завадить РАЕС / В. Мазаний // *Володимирецький вісник*. – 1993. – 21 трав. – С. 1.

Про створення сучасних інструкцій з експлуатації систем безпеки на Рівненській АЕС за допомогою обладнання, наданого Міністерством охорони навколишнього середовища і ядерної безпеки Німеччини.

361. Німеччина інвестує РАЕС / В. Мазаний // *Володимирецький вісник*. – 1994. – 21 трав. – С. 2 ; *Те саме* // *Поліський маяк* [Дубровиця]. – 1994. – 21 трав. – С. 2.

Про обумовлення поставки обладнання фірмами «ГРС», «Ллойд», «Сіменс» з Німеччини для Рівненської АЕС на суму 21 мільйон німецьких марок.

362. Нова альтернатива АЕС / В. Мазаний // *Експрес* [Львів]. – 1998. – 18–26 лип. – С. 17.

Рівненський винахідник Олексій Слободюк сконструював хвильову електростанцію і провів її випробування на Білому озері, що неподалік Рівненської АЕС.

363. Нова газорозподільча станція введена у дію в Дубровиці / В. Мазаний // *Вільне слово* [Рівне]. – 2005. – 1 листоп. – С. 1.

364. Новатор сільського господарства / В. Мазаний // *Гошанське Погориння: давнина і сучасність : наук. зб. матеріалів наук.-практ. краєзн. конф., присвяч. 850-річчю Гощі, 14–15 черв. 2002 р.* – Рівне : Перспектива, 2002. – С. 106–108.

Про директора сільськогосподарського підприємства «Тучинське», новатора виробництва Миколу Зінчука.

365. Новий статус АЕС / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1993. – 21 трав. – С. 5 ; Те саме // Поліський маяк [Дубровиця]. – 1993. – 5 черв. – С. 1.

Про надання статусу експлуатуючої організації Рівненській АЕС.

366. Нові системи безпеки / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1999. – 20 жовт. – С. 3.

Про систему надання параметрів безпеки, яку почали встановлювати на третьому енергоблоці Рівненської АЕС: апаратура розроблена американською компанією «Вестінгауз».

367. Новоріччя, освітлене АЕС : [репортаж] / В. Марієнко // Зміна [Рівне]. – 1983. – 1 січ. – С. 3.*

Про першу зміну експлуатаційників Рівненської АЕС у 1983 році.

368. Нукнет приймає новачка / В. Мазаний // Голос Полісся [Рокитне]. – 1994. – 3 груд. – С. 2.

Про включення Рівненської АЕС в мережу ядерних новин «Нукнет» Європейського ядерного товариства.

369. Оаза відпочинку й дозвілля / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2009. – 13 серп. – С. 2 : 3 чорно-білі фотоіл. – Фото А. Похилюка : Алла Крот ; Комфорт і затишок у «Маяку» ; Гребля ГЕС.

Про Хрінницьке водосховище, що у Демидівському районі (із 2021 р. – Дубенському районі) Рівненської області.

370. Об'єктивом – у світ / В. Марієнко // Зміна [Рівне]. – 1980. – 4 трав. – С. 3 : 1 чорно-біла фотоіл. – Фото О. Дроздова : Анатолій Похилюк.*

Про фотохудожника Анатолія Похилюка, який «глибоко переконаний, що засобами фотографії можна вирішувати мистецькі завдання. Для цього треба лише допитливо спостерігати світ, відчувати моменти, коли маєш натиснути на спуск, аби камера ввібрала задуму сивого ветерана перед Вічним вогнем, дитячу радість, спалах натхнення у музиканта...».

371. Обладнання надійде з Німеччини / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1995. – 8 лют. – С. 1.

Про обладнання для систем безпеки Рівненської АЕС, яке надійде з Німеччини у відповідності із міжнародною програмою підтримки експлуатації.

372. **Обмін практикою** / В. Мазаний // Сарненські новини. – 1993. – 21 січ. – С. 3 ; Те саме // Поліський маяк [Дубровиця]. – 1993. – 14 січ. – С. 2.

Про ознайомлення директорів українських атомних електростанцій під час семінару на Рівненській АЕС із передовими технічними ідеями, втіленими в ході експлуатації АЕС Німеччини, Франції, Чехії і Словаччини.

373. **Обрії нового життя** / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1971. – 4 верес. – С. 2.

Про свято першого дзвоника у Городецькій середній школі Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області.

374. **Одержав звання професора за... Волинь** / В. Мазаний // Віче-інформ [Луцьк]. – 2015. – 8–14 жовт. – С. 12 : 2 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Сторінки книг лавреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, фотохудожника Василя Пилип'юка.

Про присвоєння лавреату Національної премії України імені Тараса Шевченка Василю Пилип'юку вченого звання професора.

375. **Оживають сторінки історії** / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1971. – 7 січ. – С. 3.

Про відвідини школярами Брестської фортеці.

376. **Опальні інструменти Мороза** / В. Мазаний // Експрес [Львів]. – 1998. – 3–4 листоп. – С. 11.

Про митарства лікаря-уролога із Рівного Михайла Мороза, який спроектував унікальні хірургічні інструменти для проведення складних урологічних операцій.

377. **Орхідеї з іменем «Веснянка»** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 1999. – 25 серп. – С. 2.

Про популяризацію поліського народного співу дитячим ансамблем із Рівного «Веснянка» під керівництвом Віктора Ковальчука.

378. **Особисто відповідальні** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1982. – 16 берез. – С. 2.

Про творців торговельного обладнання у Рівному.

379. **«Острозька академія» у Книзі рекордів Гіннеса** / В. Мазаний // Віче-інформ [Луцьк]. – 2014. – 24–30 лип. – С. 9.

Про внесення у Книгу рекордів Гіннеса акції з безперервного 456-годинного читання «Кобзаря» Тараса Шевченка, проведеної впродовж 19 діб в Національному інверситеті «Острозька академія».

380. Офіцери стають менеджерами права / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2009. – 11–12 серп. – С. 2.

Про курси із правознавства, які закінчили колишні військовослужбовці при сприянні служби зайнятості за спільним проектом Міністерства оборони України та ОБСЄ «Допомога в соціальній адаптації звільненим військовослужбовцям Збройних Сил України».

381. Офіційну відзнаку Рівного одержав житель Німеччини / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2005. – 12 квіт. – С. 1.

Про внесок в розбудову партнерських відносин із громадою Рівного керівника товариства «Гуманітарна допомога Україні з Баварії» Антона Вільда, якого відзначено офіційною нагородою міста Рівного «За заслуги перед містом».

382. Павло Мулявка: «І все-таки нам до музики» / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1996. – 16 лип. – С. 3.

Про дитячий оркестр Любомирського вапняно-силікатного заводу Рівненського району Рівненської області.

383. Паливо, що створює гармонію у... реакторі / В. Мазаний // Голос Полісся [Рокитне]. – 1999. – 17 лип. – С. 4 ; Те саме // Володимирецький вісник. – 1999. – 10 лип. – С. 4.

Про удосконалене високозбагачене ядерне паливо, яке почали експлуатувати у реакторі першого енергоблока ВВЕР-440 Рівненської АЕС.

384. Пам'яттю сильні : [есе] / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1980. – 9 трав. – С. 3.

Про молодих підпільників, які під час Другої світової війни боролися із фашистами.

385. Пам'ять Воркути / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1992. – 6 листоп. – С. 2 : 4 чорно-білі фотоіл. – Фото *А. Мізерного* : Стовпи сторожових підмостків ; Колишні в'язні Мирон Захарія (зліва) та Левко Опарівський на могилах своїх побратимів ; Табірний казан ; Кладовище ув'язнених.

Про українських в'язнів таборів Воркути : «...Ми мусили коритись, але терпець лопнув на початку 50-х. Політичні з нашого «Речлагу» стали чинити спротив. Це вилилося у страйк, що тривав з 22 липня по 1 серпня 1953 року. Тоді ми виробили звернення і подали його адміністрації табору... Проте ніхто не поспішав зглянутися над в'язнями. Стягнуті військові підрозділи розстріляли натовп людей у день, коли настала кульмінація страйку. Тоді загинуло 62 в'язні...».

386. Пам'яті Володимира Козьявкіна / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2022. – 22 груд. – С. 5.

Про Героя України, академіка Національної академії медичних наук України, доктора медичних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, лауреата Державних премій України, почесного громадянина Києва, Трускавця та Дубно.

«Ім'я Ваше – синонім надії. Саме так про Вас почали говорити наприкінці 80-х років минулого століття у Дубні, коли вперше стало зрозуміло, що маєте, руки, які... бачать. Ви ставали супроти болю людського – самовіддано, наперекір всьому, що заважало, – неприязні, заздощам, цькуванню влади... Довелось мені навіть відстоювати Ваш імідж у пресі. У складні часи тут Ваші думки витворювали клініку, якої ще ніде не існувало – реабілітаційний центр, куди мали би з'їжджатися з усіх усюд страждущі. А тим часом саме тоді Дубно для тисяч батьків, у яких діти занедужали на ДЦП, було місцем сподівань. Потім побачив Вас Львів, де Ви висвіжилися душею і вибудували свій перший медичний заклад – то була нагорода долі.

... Нині за кордоном і в Україні Ваш метод супроводжується найвищими епітетами, він ставиться врівень із відкриттями Пастера і Кока. В енциклопедичному виданні з дитячої ортопедії під редакцією німецького професора Фріца Ніетгарда система інтенсивної нейрофізіологічної реабілітації під назвою «Метод Козьявкіна» включена в четвірку найефективніших методів реабілітації хворих на ДЦП у світі... Основним компонентом лікування дитячого церебрального паралічу за цим методом є біомеханічна корекція хребта та великих суглобів у поєднанні з комплексом лікувальних заходів: рефлексотерапією, лікувальною гімнастикою, масажем, апітерапією.

... Як винахідливо, розкуто й ніжно займаються цим фахівці-колеги у створеній Вами Міжнародній клініці відновного лікування [місто Трускавець Львівської області], де діє Інститут проблем медичної реабілітації! Пацієнти із 60 країн світу пройшли курс лікування за цією системою – одержано стабільний позитивний результат. Таке досягнення стало базою для наукових обґрунтувань у Ваших монографіях»...

387. Пам'ять твоя і моя : [рецензія] / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1977. – 18 жовт. – С. 4.

Про художній фільм «Солдати свободи».

388. Пам'ять торжества / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1982. – 22 черв. – С. 2.

Про участь молоді у місцевих виборах.

389. Пам'ять землі / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1971. – 13 листоп. – С. 2.

Про Брестську фортецю.

390. Педагогіка танцю / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 25 берез. – С. 3.

Про лавреата міжнародних конкурсів – ансамбль пісні і танцю Рівненського палацу школярів.

391. Перевір себе / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1993. – 26 січ. – С. 3 ; Те саме // Голос Полісся [Рокитне]. – 1992. – 23 груд. – С. 3.

Про відкриття лабораторії психофізіологічного забезпечення на Рівненській АЕС.

392. Передчуття радості : [рецензія] / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1971. – 19 серп. – С. 4.

Про повість Євгена Гуцала «Передчуття радості», опубліковану у шостому номері журналу «Дніпро» за 1971 рік. «Певно, не знайдеться в Україні такого шанувальника української літератури, який би не знав творчості письменника Євгена Гуцала, автора таких відомих повістей, як «Яблука з осіннього саду», «Запах кропу». Його перу належать також збірки новел та нарисів. Порадував читачів письменник і новою повістю «Передчуття радості»... Повість присвячена майбутнім вчителям-філологам, і головним персонажем її є студент педагогічного інституту Антон Урсол. Відтворений з життєстверджуючих позицій, образ Антона сповнений радості життя і прагнення творити. Притаманна молодому поколінню пристрасть до всього нового в житті, шукання в ньому себе і свого покликання – все це знаходить відбиток в образі головного героя...».

393. Переклади сакральних книг / В. Мазаний // Віче-інформ [Луцьк]. – 2014. – 21–27 серп. – С. 9 : 2 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Біблії іноземними мовами у колекції культурно-археологічного центру Переспоницького Євангелія.

Про колекцію Біблій іноземними мовами у культурно-археологічному центрі Переспоницького Євангелія.

394. Переспонниця під небом Різдва : [репортаж] / В. Мазаний // Волинь-нова [Луцьк]. – 2017. – 21 січ. – С. 12 : 4 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : На території культурно-археологічного центру Переспоницького Євангелія.

Про різдвяні обряди, проведені на території культурно-археологічного центру Переспоницького Євангелія. «...Саньми через поле мчимо у бік призахідного сонця – попереду сніги взялися рожевуватим іскристим маревом, ліворуч і праворуч – сивіюча синь долин, а позаду біло-сіра дуга обрію вже торкнулася темніючого небозводу, над яким стала низька надвечірня боязка зірка.

Їдемо давнім княжим шляхом у Пересопницю до вертепників, лірників...

Тут свято кольору свиток, шалянівок, розпашілих щік... І – натхненних уст, що виповідають любов... Тут симфонія привітного заливчастого піснеспіву...

У Пересопниці заворожує дивовижа – на вас напливає відчуття, що осягаєте історичну таїну минувшини й ніби розчиняєтеся під небом Різдва. А разом з вами у цьому феєричному стані – і творці неповторної зимової ніжності...

Пересопниця під небом Різдва колядує!»

395. «Перли» навкруг Свитязя / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 13 верес. – С. 4.

Про екологічні проблеми біля озера Свитязь на Волині: вирубування прибережних лісів, відсутність каналізації в стихійних зонах відпочинку, випалена вогнищами трава на узбережжі... «До такої вигідної для держави справи, як індустрія дозвілля біля знаменитого озера, поки що руки не доходять...».

396. Перон любові на бурштиновому шляху / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2010. – 1 лип. – С. 13, 16.

Про музей найдовшої в Україні вузькоколійки у селі Антонівка Володимирецького району (із 2021 р. – Вараського району) на Рівненщині.

397. Персональна справа / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 11 листоп. – С. 2.

Про моральні критерії стосунків особи і колективу.

398. Перша місія ОСАРТ Міжнародного агентства з атомної енергії на Рівненській АЕС / В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 2008. – № 5. – С. 2, 7.

Про першу місію з питань експлуатаційної безпеки ОСАРТ Міжнародного агентства з атомної енергії на Рівненській АЕС, яка пройшла двадцять років тому (у грудні 1988-го) і поклала початок інтеграції станції у західні стандарти.

399. Перший удар наніс по «четвірці» мораторій, а другим стало зволікання держави / В. Марієнко // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 1997. – № 7. – С. 9.*

Про причини затримки пуску четвертого енергоблока Рівненської АЕС.

400. Перші сто... / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1993. – 26 січ. – С. 3 ; Те саме // Голос Полісся [Рокитне]. – 1992. – 23 груд. – С. 3.

Про вироблення перших ста мільярдів кіловат-годин електроенергії Рівненською АЕС з початку пуску – за одинадцять років.

401. Підбігцем із Валенсії / В. Мазаний // Голос Полісся [Рокитне]. – 1994. – 3 груд. – С. 2 ; Те саме // Поліський маяк [Дубровиця]. – 1994. – 22 жовт. – С. 2.

Про легкоатлетичний пробіг, який здійснила за два тижні група експлуатаційників французької АЕС «Гольфеш» із міста Валенса до Рівненської АЕС.

402. Підніжка поставкам із Заходу / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1996. – 17 січ. – С. 2 ; Те саме // Володимирецький вісник. – 1996. – 3 лют. – С. 4 ; Поліський маяк [Дубровиця]. – 1996. – 10 лют. – С. 2.

Про неврегульованість українського законодавства, через що затримуються поставки на Рівненську АЕС німецьких систем із маркою «Сіменс», які підвищують надійність першого контуру ядерних енергоблоків.

403. Підсумки за січень / В. Мазаний // Поліський маяк [Дубровиця]. – 1996. – 24 лют. – С. 4.

Про надійну експлуатацію всіх трьох енергоблоків, завдяки якій не сталося зупинок і виконано планові показники виробництва електроенергії.

404. Підсумки за листопад / В. Мазаний // Голос Полісся [Рокитне]. – 1992. – 23 груд. – С. 3.

Про максимальне використання потужностей Рівненської АЕС впродовж листопада 1992 року.

405. Підсумки роботи Рівненської АЕС / В. Мазаний // Голос Полісся [Рокитне]. – 1997. – 25 січ. – С. 4.

Про те, що у грудні минулого року Рівненська АЕС виробила 1 мільярд 269,5 мільйона кіловат-годин електроенергії. Як завжди в зимову пору, досягнуто високий коефіцієнт використання встановленої потужності – майже 94 відсотків. Було два випадки відмов у роботі обладнання на енергоблоках ВВЕР-440. А «мільйонник» довелося один раз зупинити на шість годин у зв'язку зі спрацюванням системи аварійного захисту, причиною чого стала несправність датчика вимірювання рівня води в парогенераторі. За міжнародною шкалою ця подія характеризується рівнем «нуль», тобто незначна. Рівненська АЕС в минулому році видала 11 мільярдів 814, 4 мільйона кіловат-годин електроенергії, що на 363 мільйони кіловат-годин більше аніж було заплановано. Питомо вага продукції станції в загальнообласному обсязі виробництва склала майже 45 відсотків.

406. Підсумки роботи у вересні / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1997. – 22 жовт. – С. 1 ; Те саме // Голос Полісся [Рокитне]. – 1997. – 22 жовт. – С. 3.

Про те, що у вересні Рівненська АЕС виробила електроенергії значно менше ніж звичайно за місяць, тому що діяло лише два енергоблоки.

Про це свідчить і коефіцієнт використання встановленої потужності – 45,3 відсотка. Однак, планові показники досягнуті – у відповідності із можливостями агрегатів, що діяли. Третій енергоблок ВВЕР-1000 перебуває на ремонті. Зокрема, тут випробували вперше в Україні новий метод діагностики і профілактики парогенераторів.

407. Підтримує влада / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2000. – 23 лют. – С. 2.

Про стипендії для переможців та призерів міжнародних і всеукраїнських олімпіад з фізики – учнів шкіл міста рівненських атомників.

408. Післямова / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2016. – 3 листоп. – С. 4.

Про історію в'язня фашистського концтабору Івана Яроцького, якому вдалося повернутися додому під час війни, – у село Оржів Рівненського району Рівненської області.

409. Піснею славимо труд / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1971. – 16 жовт. – С. 3.

Про концерт художньої самодіяльності.

410. Пісня з матиного голосу / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1981. – 3 груд. – С. 3 : 1 чорно-біла фотоіл. – Фото *В. Кузьміна* : Антоніна Іванівна Голентюк із дочкою Тамарою.

Про дослідницю і колекціонерку українських народних старовинних пісень А. І. Голентюк із Луцька, яка відновила 300 фольклорних перлин, окремі з яких виконують Волинський і Черкаський народні хори, заслужені артисти України Ніна Матвієнко (із 1985 р. – народна артистка України) та Василь Зінкевич (із 1986 р. – народний артист України).

411. Пісня серця / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1971. – 19 жовт. – С. 3.

Про молоду агрономку дослідного господарства «Городецьке» Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області Софію Пилипаку.

412. Пісня хмелевого гаю / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1972. – 29 січ. – С. 3.

Про майстра з вирощування хмелю дослідного господарства «Городецьке» Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області Надію Хваль.

413. **План – дія – економічна ефективність** / В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 2008. – № 1. – С. 4–5.

Про діяльність планово-економічної служби Рівненської АЕС.

414. **Плановий ремонт на третьому блоці** / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1996. – 7 серп. – С. 3.

Про програму планового ремонту на третьому енергоблоці Рівненської АЕС, під час якого буде перевантажене ядерне паливо, ревізуватимуться системи аварійного захисту і безпеки.

415. **Платіжна криза підточує** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 1995. – 30 верес. – С. 2 ; Те саме // Вісті Рівненщини. – 1995. – 3 жовт. – С. 1 ; Голос Полісся [Рокитне]. – 1995. – 14 жовт. – С. 2 ; Економіка і ми [Рівне]. – 1995. – № 18. – С. 1 ; Перспектива [Нетішин]. – 1995. – № 45. – С. 3.

Про кредити, які бере Рівненська АЕС в банках під високі відсотки, щоб видати заробітну плату своїм працівникам, адже фінансове становище станції вкрай незадовільне.

416. **Плюс 20 років** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2010. – 14 груд. – С. 1, 2.

Про продовження строку експлуатації на 20 років першого і другого енергоблоків Рівненської АЕС.

417. **Повернення Олени Теліги** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1992. – 29 верес. – С. 2.

Про видану вперше в Україні збірку поезій Олени Теліги «Найгостріше слово – Україна», яка мала вийти ще під час Другої світової війни – таке рішення після загибелі поетеси у 1942 році прийняла культурна референтура ОУН.

418. **Повінь на Рівненщині завдає великих збитків** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 1996. – 20 квіт. – С. 2.

Про негативні наслідки повені у північних районах Рівненської області.

419. **Погляд фіалки** : [нарис] / В. Мазаний // Барви рідного краю : збірник / упоряд. та ред. Є. Шморгун. – Рівне : Азалія, 2006. – С. 72–82.

Про травознавця Івана Носаля та його рецепти лікування травами.

420. **Подарунок посла** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2010. – 19 січ. – С. 7.

Про поповнення Поліського літературного музею у селі Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) на Рівненщині рари-

тетними книгами, які подарував Назвичайний і Повноважний Посол України у Республіці Польщі Олександр Моцик – уродженець цього села.

421. Позбутися вроджених вад... / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2009. – 13 серп. – С. 2.

Про надання вченими зі США апаратури Рівненському лікувально-діагностичному центру за проектом запобігання вроджених вад розвитку.

422. Покликані пам'яттю / В. Марієнко // Молодь України [Київ]. – 1984. – 17 квіт. – С. 1, 3.*

Про зустріч із болгарською молоддю з міста Відін – побратима Рівного.

423. Поліський велет : [нарис] / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1982. – 10 січ. – С. 2.

Про молодих творців енергоблоків Рівненської АЕС – інженерів-електроніків, будівельників, монтажників.

424. Політ наяву, як у сні / В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 1999. – № 5/6 – С. 7–10.

Про парапланеристів із міста рівненських атомників.

425. Полюс турбот : [нарис] / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1981. – 12 серп. – С. 2.

Про інженерів виробничого об'єднання «Ватра» з Тернополя.

426. Поміркуй перед дорогою / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1979. – 17 лип. – С. 3.

Про мрії випускників шкіл Рівненської області.

427. Портрет Лесі Українки – Грузії / В. Мазаний // Літературна Україна [Київ]. – 2016. – 22 груд. – С. 13.

Про вишитий портрет Лесі Українки для музею поетеси у грузинському місті Сурамі.

428. Поступ для майбутнього / В. Мазаний // РАЕС : поступ для майбутнього. – Рівне : Каліграф, 2010. – С. 4–17.

Про сучасний стан експлуатаційної культури Рівненської АЕС.

429. Похресник Уласа Самчука працює в... NASA / В. Мазаний // Рівне-експрес. – 2021. – 30 груд. – С. 5.

430. Похресник Уласа Самчука працює у НАСА / В. Мазаний // Вісник+К [Луцьк]. – 2022. – 27 січ. – С. 5.

Про похресника Уласа Самчука: «Виглядало сенсаційно: мені вдалося з'ясувати, що у США проживає похресник... Уласа Самчука! Це – доктор Теодор Костюк, астрофізик, головний науковець дослідницьких космічних програм

НАСА. Виявилося також, що це син видатного літературознавця Григорія Костюка – близького друга Уласа Самчука. Негайно розпочинаю з ним спілкуватися по телефону».

431. Початок співробітництва / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1995. – 22 груд. – С. 3.

Про налагодження співробітництва між фірмами з Ольштинського воєводства Польщі та рівненськими підприємствами «Укрбурштин» і «Рівнеліс», навчальними закладами, спортивними товариствами.

432. Почувати себе вихователем / В. Марієнко // Студентський гарт [Київ]. – 1976. – 1 лип. – С. 3. – (Дод. до газети «Молодь України»).*

Про створення клімату довіри у студентському будівельному загоні.

433. «Праведник» – звання совісних / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1992. – 29 верес. – С. 2.

Про присвоєння звання «Праведник народів світу» рівнянину Валентину Черемусі і його батькам, які в роки Другої світової війни рятували євреїв. Коли на гранітній табличці меморіалу Яд Вашем викарбовували його прізвище, то він наполіг, щоб навпроти поставили напис «Україна» (це ще було до проголошення незалежності України).

434. Працюємо у дві зміни / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1971. – 5 серп. – С. 3.

Про роботу молоді на зерноочисних машинах.

435. Предтеча : [рецензія] / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1972. – 23 трав. – С. 3.

Про роман Василя Шевчука «Предтеча», присвячений Григорію Сковороді. «Роман «Предтеча» – то одна з небагатьох спроб в українській літературі художньо зобразити життя видатного філософа XVIII століття Григорія Савича Сковороди. «Світ ловив мене, але не спіймав» – ці слова Сковороди взято автором книги як епіграф до роману... Хочеться звернути увагу читача на цікаву особливість роману «Предтеча» – на його мову і лексикон дійових осіб зокрема. Мова соковита, колоритна, народна. По цьому і визначаємо характерний для В. Шевчука стиль, витриманий в народно-поетичному ключі. Слід сказати, що чи не найбільше діалогів побудовано на просторіччях, прислів'ях, навіть афоризмах...».

436. Президент «Енергоатому» висловився за добудову ядерних енергоблоків силами України / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1997. – 22 жовт. – С. 1.

Про висловлювання президента Національної енергогенеруючої компанії «Енергоатом» Нура Нігматулліна під час зустрічі з експлуатаційниками Рівненської АЕС: «Зважаючи на всілякі зволікання з боку Заходу донорувати завершення будівництва ядерних блоків на Рівненській та Хмельницькій АЕС, Україна повинна сама предметно взятися за цю проблему». Він сказав також, що наша держава може впоратися сама із введенням своїх потужностей не гірше аніж це було на Запорізькій АЕС із пуском шостого енергоблока.

437. Президент Леонід Кучма за розширення атомних потужностей / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1999. – 16 жовт. – С. 1 ; Те саме // Голос Полісся [Рокитне]. – 1999. – 1 груд. – С. 3 ; Надслучанський вісник [Березне]. – 1999. – 23 жовт. – С. 2.

Про робочу поїздку Президента України Леоніда Кучми на Рівненську АЕС.

438. Прекрасна квітка у вінку Полісся / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1997. – 24 верес. – С. 4.

Про Біле озеро площею 500 гектарів у Володимирецькому районі (із 2021 р. – Вараському районі) Рівненської області – частину Поліського біосферного заповідника.

439. Пресувальник І. Лендел / В. Мазаний // Львівсільмашівець. – 1973. – 18 лип. – С. 2.

Про майстра своєї справи, новатора виробництва – пресувальника дільниці пластмас заводу «Львівсільмаш» Івана Лендела.

440. Приторкнись до героїки часу : [рецензія] / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1978. – 7 січ. – С. 4.

Про естрадний спектакль-баладу «Коли не будуть бити дзвони» вокально-інструментального ансамблю із Миколаєва «Співучі юнги».

441. Про РАЕС Польща дізнається зі своєї преси / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1993. – 28 груд. – С. 2.

Про відвідини Рівненської АЕС журналістами провідних польських газет, телерадіокомпаній, агентства ПАП (Польське агентство преси).

442. Програма ЄС та ООН для сільських громад / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2009. – 10–13 лип. – С. 2.

Про заходи програми Європейського Союзу та ООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду», метою яких є поліпшення умов життя на самоврядних територіях.

443. Продовження терміну експлуатації : це вже історія... / В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 2010. – № 3. – С. 2–4.

Про методологію та критерії продовження терміну експлуатації першого і другого енергоблоків Рівненської АЕС ВВЕР-440 – цей пілотний проект здійснений вперше в Україні.

444. Професія... на шість годин / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1980. – 28 лют. – С. 4.

Про примусове освоєння робітничих спеціальностей у навчально-виробничому комбінаті міста Дубно Рівненської області.

445. Професор стартував у Рівному... / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2015. – 5 листоп. – С. 11.

Про педагогічну працю лавреата Національної премії України імені Тараса Шевченка Василя Пилип'юка.

446. Прощавай, газе! / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2009. – 28–31 серп. – С. 2.

Про використання замість газу альтернативного палива на ВАТ «Волиньцемент».

447. «Прощавай, зброе!» / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1998. – 22 груд. – С. 2.

Про відвідини Музею космонавтики у Вашингтоні і ракетної бази у місті Сарни на Рівненщині, на якій ліквідували пускові установки РСД-10 ядерних ракет «СС-20».

448. Пуск – висока мета / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1980. – 9 жовт. – С. 2.

Про передпускові операції на другому енергоблоці Рівненської АЕС.

449. Пуск відбудеться у 1997-му, якщо... / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1994. – 2 груд. – С. 6.

Про проблеми, які заважають здійснити пуск четвертого енергоблока Рівненської АЕС.

450. Радіоактивні відходи – в безпеці / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1995. – 8 серп. – С. 2 ; Те саме // Голос Полісся [Рокитне]. – 1995. – 27 верес. – С. 3 ; Володимирецький вісник. – 1995. – 26 лип. – С. 2 ; Енергія [Кузнецовськ]. – 1995. – 11 серп. – С. 2 ; Нове життя [Здолбунів]. – 1995. – 9 серп. – С. 4 ; Прапор перемоги [Радивилів]. – 1995. – 26 лип. – С. 2 ; Поліський маяк [Дубровиця]. – 1995. – 2 верес. – С. 4.

Про встановлення спеціальних стелажів, виготовлених чеською фірмою «Шкода», у басейні витримки ядерного палива Рівненської АЕС.

451. Радіонукліди можуть залишити пасовища / В. Мазаний // Голос Полісся [Рокитне]. – 1992. – 16 груд. – С. 1.

Про технологію зниження вмісту радіонуклідів у природних травостоях та на культурних пасовищах, розроблену спеціалістами Сарненської науково-дослідної станції у Рівненській області.

452. РАЕС – «Байрон» / В. Мазаний // Сарненські новини. – 1993. – 21 січ. – С. 3 ; Поліський маяк [Дубровиця]. – 1993. – 14 січ. – С. 2.

Про встановлення, як засвідчив головний інженер АЕС «Байрон» (США) Джордж Рейдшварц, прямих зв'язків між цією американською станцією і Рівненською АЕС.

453. РАЕС плюс довкілля дорівнює... консенсус / В. Мазаний // Рівненський кур'єр. – 1999. – 22 жовт. – С. 3.

Про дослідження вмісту радіонуклідів у населення тридцятикілометрової зони Рівненської АЕС.

454. РАЕС у 2004 році : щоденник репортера / В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 2004. – № 11/12. – С. 1–12.

13 січня. Можливість проводити повний контроль стану корпусу реактора модифікації ВВЕР-1000 одержали спеціалісти РАЕС за допомогою центрального мачтового маніпулятора фірми «Сіменс»;

20 лютого. Готовність парогенераторів четвертого енергблока Рівненської АЕС до експлуатації засвідчено під час контролю за допомогою маніпулятора струмо-вихрової діагностики;

20 березня. Промиванням технологічних систем реакторного цеху і першого контуру четвертого енергблока РАЕС розпочато заходи, що передують фізичному пуску чергового «мільйонника»;

26 березня. Президент України Леонід Кучма провів на Рівненській АЕС нараду з питань добудови енергоблоків Рівненської АЕС та Хмельницької АЕС;

7 квітня. Хороший стан середовища першого контуру підтверджено на четвертому енергблоці РАЕС під час гідравлічних випробувань під тиском 5 кг/см²;

16 квітня. Готовність четвертого енергблока РАЕС до пускових операцій та високий рівень підготовки персоналу засвідчили експерти зі США, Угорщини, Індії, Чеської Республіки, Болгарії та України, які провели тут партнерську перевірку під егідою Всесвітньої асоціації операторів атомних електростанцій;

30 квітня. Випробуванням гідротехнічних систем першого контуру та їх діагностикою почалося на четвертому енергблоці РАЕС «холодне» обкатування;

13 травня. Розпочався другий міжнародний фестиваль дитячого фольклору «Котилася торба» у місті рівненських атомників;

14 травня. Готовність головних циркуляційних насосів четвертого енергоблока РАЕС до перекачування теплоносія засвідчили випробування, проведені на атомній установці;

15 травня. Надійність обладнання першого контуру реакторного відділення четвертого енергоблока РАЕС показали гідравлічні випробування на щільність і міцність, що завершилися тут;

16 травня. Можливість одержувати необхідний спектр еритроцитарної маси, плазми звичайної та антистафілокової дає апаратура, встановлена у реконструйованій станції переливання крові медико-санітарної частини міста атомників Кузнецовська;

17 травня. Станція очищення додаткової води створюється на РАЕС, яка позбавить теплообмінне обладнання, конденсатори турбін і орошувачі градирень від накипоутворення;

28 травня. Готовність підрозділів на випадок екстремальних обставин, ймовірно викликаних терористичним актом, що може привести до радіаційної аварії, засвідчили всестанційні тренування, які відбулися на РАЕС;

16 червня. Освячено центральний зал реакторного відділення, дизель-генераторні та насосні станції, інші складові четвертого енергоблока РАЕС;

21 червня. Спеціалісти обласного управління екоресурсів здійснили перевірку Рівненської АЕС;

14 липня. Проблематику безпечного введення в експлуатацію нових атомних потужностей обговорюють експерти під егідою МАГАТЕ в ході семінару, що розпочався на РАЕС;

15 липня. Функціональну відповідність ряду видів обладнання проектним вимогам підтверджено під час «гарячого» обкатування, що здійснюється на четвертому енергоблоці;

29 липня. На атомній установці четвертого енергоблока РАЕС проходить друга ревізія обладнання;

30 липня. Надійне функціонування четвертого енергоблока РАЕС забезпечить нова автоматизована система управління технологічними процесами, встановлена на четвертому блоці-«мільйоннику»;

4 серпня. Сучасним стандартам безпечної експлуатації відповідають заходи із пожежної безпеки, здійснені на четвертому енергоблоці РАЕС у відповідності із програмою удосконалення, проведеною із врахуванням рекомендацій компаній «Електрисіте де Франс», «Рискаудит», наукових та експлуатуючих організацій України, МАГАТЕ;

12 серпня. Параметри високої надійності при введенні в атомний апарат четвертого енергоблока РАЕС ядерного палива забезпечить перевантажувальна машина, встановлена після модернізації в реакторному відділенні;

13 серпня. Стівідсотково фінансовано заходи для досягнення міжнародних стандартів надійності четвертого енергоблока РАЕС;

14 серпня. Керівником групи пуску четвертого енергоблока Рівненської АЕС призначено заступника генерального директора із безпеки РАЕС Миколу Панащенка;

17 серпня. Державна приймальна комісія дала дозвіл на проведення фізичного пуску четвертого енергоблока РАЕС;

25 серпня. Завантаженням ядерного палива у реактор четвертого енергоблока РАЕС завершено перший етап фізичного пуску атомної установки четвертого енергоблока РАЕС;

26 серпня. Відповідність першого завантаження реактора четвертого енергоблока РАЕС із заявленою кількістю ядерного палива засвідчили інспектори МАГАТЕ;

4 вересня. Безперевний контроль радіаційної обстановки на промисловому майданчику РАЕС, у санітарно-захисній зоні та в зоні спостереження при нормальній експлуатації і ймовірних аварійних ситуаціях буде вести АСКРС (автоматизована система контролю радіаційного стану), що створюється на станції в рамках пускового комплексу четвертого енергоблока;

8 вересня. Передумови для укладання договору про страхування цивільної відповідальності за ядерну шкоду створено в результаті експертизи, яка проведена на РАЕС за участю представників німецьких, американських та українських страхових компаній;

26 вересня. Відмінно показала себе апаратура автоматизованих систем управління технологічними процесами, виготовлена в Україні, під час виведення сьогодні вперше на мінімально-контрольований рівень потужності четвертого енергоблока РАЕС;

29 вересня. Державна приймальна комісія дала дозвіл на енергетичний пуск четвертого блока РАЕС;

8 жовтня. Інтенсивній газифікації сіл Острозького та Здолбунівського районів Рівненщини, які входять у тридцятикілометрову зону Хмельницької АЕС, сприятимуть підвідні магістралі, споруджені за кошти, виділені НАЕК «Енергоатом»;

10 жовтня. До енергетичної мережі України підключено четвертий блок РАЕС, який введено в дію сьогодні вночі;

27 листопада. «Успішно виконується програма енергетичних випробувань четвертого енергоблока, який досягнув 75 відсотків потужності від номінальної», – сказав науковий керівник пуску, заступник генерального директора РАЕС із безпеки Микола Панащенко.

455. РАЕС у 2006 році : щоденник репортера / В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 2006. – № 8. – С. 3–14.

5 січня. На Рівненській АЕС встановлена система діагностики у відповідності із програмою продовження ресурсу енергоблоків ВВЕР-440;

22 січня. Спеціальні заходи перевірки обладнання, яке задіяне у водоохолоджуючих операціях, запроваджено на Рівненській АЕС;

27 січня. Поліпшення техніко-економічних характеристик активної зони і перехід на п'ятирічний паливний цикл гарантують тепловиділяючі збірки альтернативної конструкції (ТВЗА), експлуатацію яких розпочато на третьому енергоблоці Рівненської АЕС;

3 лютого. Бригада із досвідчених сантехніків та газоелектрозварювальників Рівненської АЕС почала роботу на одному із об'єктів в Алчевську;

14 березня. З метою здійснення оперативного управління та оцінки в масштабі реального часу фінансово-економічного стану на РАЕС запроваджено ведення бухгалтерського, податкового та фінансового обліку в інформаційній системі управління підприємством;

29 березня. Готовність четвертого енергоблока Рівненської АЕС до одержання ліцензії на промислову експлуатацію перевірили експерти Фінляндії, Німеччини, Бельгії, Чехії, Франції, Великобританії та України;

10 квітня. Виділено кошти для Володимирецького району в рамках пускового комплексу четвертого енергоблока Рівненської АЕС на розвиток соціальної сфери;

25 квітня. У 43 населених пунктах тридцятикілометрової зони Рівненської АЕС проведено дослідження працівниками лабораторії внутрішнього радіаційного контролю;

9 травня. Зустріч ветеранів Другої світової війни відбулася у місті енергетиків Кузнецовську;

12 травня. У Будинку культури Рівненської АЕС розпочався третій міжнародний фестиваль дитячого фольклору «Котилася торба»;

15 травня. Учасники третього міжнародного фестивалю дитячого фольклору «Котилася торба» із Словаччини, Молдови, Сербії, Грузії, Польщі, Сербії, Чорногорії та України закликали президентів країн-учасниць фестивалю надавати підтримку розвитку мистецтва;

23 травня. Нова методика щотижневого та щоденного планування технологічного процесу ремонтів запроваджена енерго-ремонтним підрозділом РАЕС;

12 червня. Недопущенню розвитку аномальних процесів у реакторах ВВЕР-440 Рівненської АЕС сприятимуть симптомно-орієнтовані аварійні інструкції, валідація яких почалася на тренажерах станції за пілотним проектом з участю спеціалістів США, Великобританії, представників усіх українських атомних електростанцій, Державного комітету ядерного регулювання, проектних та наукових організацій;

23 червня. Незначні порушення в роботі атомних електростанцій країн Східної Європи відтепер будуть розглядати учасники інспекцій ОСАРТ Міжнародного агентства з атомної енергії та партнерських перевірок Всесвітньої асоціації операторів атомних електростанцій;

10 липня. Рівненська АЕС стала переможцем міжнародного турніру із футболу;

29 липня. Засобами вокального мистецтва закликають берегти довкілля та впроваджувати засади здорового способу життя учасники шостого всеукраїнського молодіжного мистецького соціально-екологічного фестивалю «Біле озеро», який розпочався на березі поліської водної перлини з однойменною назвою неподалік Рівненської АЕС;

9 серпня. Програма продовження строку експлуатації здійснюється на Рівненській АЕС;

16 серпня. Особливості вахти операторів, які управляють ядерною реакцією, відображено у навчальному відеофільмі, створеному на Рівненській АЕС;

18 серпня. Проведене репрезентативне соціологічне дослідження серед представників старшого оперативного персоналу змін Рівненської АЕС;

21 серпня. Рівень світових стандартів в управлінні ядерними процесами у реакторі третього енергоблока Рівненської АЕС забезпечує автоматизована система вимірювання концентрації бору, впроваджена за розробкою чеських вчених;

1 вересня. Необхідність створення централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива в Україні підкреслили учасники проведеної на Рівненській АЕС наради;

3 вересня. Ідентифікацію ядерного палива у реакторі другого енергоблока та в басейні витримки здійснили інспектори МАГАТЕ;

25 жовтня. Досвід продовження строку експлуатації енергоблоків ВВЕР-440, які діють у країнах Східної Європи, представили на Рівненській АЕС учасники місії технічної підтримки Всесвітньої асоціації операторів атомних електростанцій;

6 листопада. Точно відображає радіаційну обстановку на Рівненській АЕС автоматизована система контролю, введена тут у дослідну експлуатацію;

10 листопада. Корозійним процесам запобігає у тепломеханічному обладнанні третього енергоблока Рівненської АЕС запроваджений тут етаноламіновий водно-хімічний режим;

28 листопада. Презентація результатів громадського обговорення проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії» відбулася у Рівненській облдержадміністрації за участю представників РАЕС, ХАЕС, органів виконавчої влади та екологічних організацій;

4 грудня. Роботу з продовження строку дії першого та другого енергоблоків Рівненської АЕС допомагає здійснювати інформаційна система підтримки експлуатації, створена тут за сприяння інституту «Київенергопроект».

456. **РАЕС у Франції відома** / В. Мазаний // Сарненські новини. – 1994. – 12 січ. – С. 3 ; Те саме // Володимирецький вісник. – 1993. – 15 верес. – С. 2 ; Поліський маяк [Дубровиця]. – 1993. – 28 серп. – С. 1.

Про відкриття біля АЕС «Гольфеш» у Франції стели на честь дружніх зв'язків із Рівненською АЕС.

457. Ракетам більше не злетіти / В. Мазаний // Сарненські новини. – 1988. – 21 черв. – С. 2.

Про початок ліквідації пускових установок РСД-10 ядерних ракет «СС-20» у місті Сарни у відповідності із Договором між СРСР і США – свідками цього стали журналісти із західних країн.

458. Рана / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1979. – 30 черв. – С. 3.

Про необхідність підтримки творчих здібностей дівчини-інваліда у селі Кухче Заріченського району (із 2021 р. – Вараського району) Рівненської області.

459. Реактор малий – проблеми великі / В. Мазаний // Сарненські новини. – 1993. – 21 січ. – С. 3 ; Те саме // Поліський маяк [Дубровиця]. – 1993. – 14 січ. – С. 2.

Про проблеми безпеки реакторів ВВЕР-440 йшлося під час зустрічі на Рівненській АЕС спеціалістів-ядерників Угорщини, Чехії, Словаччини, Фінляндії.

460. Ресурс ввічливості або як стандарт став додатком до правил торгівлі / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1985. – 21 трав. – С. 2.

Про впровадження нових стандартів торгівлі у Рівному.

461. Рівненська АЕС : день за днем / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 1996. – 13 листоп. – С. 1.

Про ремонт градирні, використання робота-маніпулятора для ремонту обладнання у місцях з високим рівнем радіаційного випромінювання, створення управління інформації, яке налагоджуватиме зв'язки із громадськістю та засобами масової інформації.

462. Рівненська АЕС : доля / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2001. – 1 січ. – С. 2.

Про історію вибору майданчика для спорудження Рівненської атомної електростанції в Західній Україні: спочатку розглядали майданчик у Закарпатті – в мальовничому урочищі Чорний Мочар, однак місцева влада «відбилася». Тоді пропозиція надійшла Львівщині – там теж заперечили. Зупинилися на Рівненській області – спочатку планували побудувати АЕС неподалі Хрінницького водосховища, потім – біля села Деражне Костопільського району (із 2021 р. – Рівненського району), а зрештою вибрали майданчик за три кілометри від села Вараш Володимирецького району (із 2016 р. – місто Вараш).

463. Рівненська АЕС взята під гарантії МАГАТЕ / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1995. – 12 груд. – С. 1.

Про те, що МАГАТЕ гарантує світовому співтовариству використання ядерного палива на Рівненській АЕС лише з метою виробництва електроенергії.

464. Рівненська АЕС працює на повну потужність / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 1996. – 23 жовт. – С. 1.

Про виведення на повну потужність після вступу в дію третього енергоблока-«мільйонника» Рівненської АЕС, який понад два місяці перебував на плановому попереджувальному ремонті.

465. Рівненська АЕС розширює міжнародні контакти / В. Мазаний // Голос Полісся [Рокитне]. – 1996. – 9 листоп. – С. 1.

Про надання Міністерством охорони навколишнього середовища і ядерної безпеки Німеччини робота для проведення радіаційно небезпечних ремонтних операцій в реакторах Рівненської АЕС.

466. Рівненська кафедра тернопільського вузу / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1996. – 19 січ. – С. 1.

Про кафедру діагностики і медичної інформатики Тернопільського медичного інституту, яка почала діяти у Рівненському лікувально-діагностичному центрі.

467. Рівненська співачка – Перемозі / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2010. – 18 лют. – С. 1.

Про заслужену артистку України, солістку Рівненської обласної філармонії Наталю-Марію Фарину.

468. Рівненські альпіністи на найвищій горі Анд / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2004. – 18 лют. – С. 1.

Про рівненських альпіністів Ігоря Парчевського та Юрія Кравчука, які піднялися на найвищу гору Анд.

469. Ріка з ніжністю, любов'ю і пристрастю / В. Мазаний // Два імені співочої душі / ред.-упоряд. Т. Ю. Прокопович. – Рівне : О. Зень, 2021. – С. 73–75.

Про мистецтво співу народної артистки України Наталі-Марії Фарини : «І ось дзвінок пані Марії: «Запрошую Вас на мій ювілейний концерт – хочу, щоб заспівали «Троянди на пероні»...

Будь-хто із притомних людей скаже вам, що вийти на одну сцену із народною артисткою, дипломанткою, переможницею міжнародних і всеукраїнських конкурсів – це честь велика... А коли це вперше на такому мистецькому велелюдді, то й поготів... Але – острах, а ще – хвилювання, – як із цим впоратися?

І коли звучав останній раз приспів, на сцену вийшла королева цього незрівнянного концерту Наталя-Марія Фарина і долучила свій світлий довершений голос до пісні про троянди...

Дякую Вам, Наталіє-Маріє, що мій виконавський дебют із пісню «Троянди на пероні» нашого незабутнього Олександра Богачука відбувся на великій рівненській сцені поруч із Вами, саме на Вашому бенефісі...

Звуки феєричного цього концерту «Благословенна мить пісенна» з нагоди 30-річчя її творчої діяльності не полишають і сьогодні: краса її голосу божественна!

Наталія-Марія Фарина – це ріка, яка увібрала в себе ніжність, любов і пристрасть.

Її торкнула зірка з небес і покликала творити голосом, що як роса, як сльоза, як поцілунок, як шепіт кохання, – малювати цим голосом дивовижу людського серця».

470. Робітничий гарт / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1978. – 14 берез. – С. 2, 3.

Про будівельників, які зводять реакторне відділення Рівненської АЕС.

471. Робота – дзеркало суспільства / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1977. – 22 груд. – С. 3.

Про ставлення до своєї праці робітника Рівненського заводу високовольтної апаратури.

472. Робота Рівненської АЕС у січні / В. Мазаний // Голос Полісся [Рокитне]. – 1997. – 26 лют. – С. 3.

Про те, що у січні Рівненська АЕС виробила 1 мільярд 374,2 мільйона кіловат-годин електроенергії. Такий високий показник зумовлений тим, що коефіцієнт використання встановленої потужності становив 101,6 відсотка, тобто всі три енергоблоки станції працювали в найоптимальнішому режимі. Трапилось лише короткочасне зменшення (на третину) потужності першого блока у зв'язку зі зниженням частоти в електромережі. Характерно, що, як і торік, атомники досягають найвищого виробітку електроенергії саме в зимову пору. Робота колективу енергетиків була безаварійною.

473. Роботящі руки в хлопця / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1972. – 3 черв. – С. 3.

Про сільського умільця-геслю Василя Чабана.

474. Родовище міді досліджують геологи з РАЕС / В. Мазаний // Голос Полісся [Рокитне]. – 1999. – 22 верес. – С. 4 ; Те саме // Володимирецький вісник. – 1999. – 11 верес. – С. 2.

Про визначення спеціалістами геолого-аналітичної лабораторії Рівненської АЕС вмісту міді у породі базальту біля села Полиці, що поруч зі станцією.

475. Родовід : Фрагмент з ліричним відступом ; Фрагмент про турботу ; Фрагмент про красиве і корисне : [нарис] / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1983. – 3 лют. – С. 2.

Про підтримку сільської молоді у Дубенському районі Рівненської області.

476. Родовід : [нарис] / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1978. – 8 берез. – С. 3.

Про сімейну династію доярок із Дубровицького району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області.

477. Розвивається співробітництво / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1996. – 29 трав. – С. 3.

Про ініційований колективом французької АЕС «Гольфеш» взаємообмін із Рівненською АЕС делегаціями експлуатаційників, ремонтників, дозиметристів.

478. Роздягальня проти романтики / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 18 жовт. – С. 2.

Про незадовільні умови тренування, які шкодять здоров'ю, на стадіоні залізничників у місті Здолбунів Рівненської області.

479. Розкрий свій талант / В. Марієнко // Зміна [Рівне]. – 1980. – 1 трав. – С. 3.*

Про обласний огляд художньої самодіяльності працівників органів внутрішніх справ Рівненської області.

480. Ростуть будівничі / В. Мазаний // Молодь України [Рівне]. – 1982. – 21 лип. – С. 2.

Про конкурс мулярів серед учнів професійно-технічних училищ.

481. Ростуть механізатори / В. Мазаний // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1971. – 4 листоп. – С. 3.

Про факультатив із вивчення у школі сільськогосподарської техніки.

482. Руки, а з-під них чари : [есе] / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1977. – 15 жовт. – С. 4.

Про майстриню-перукарку, яка творить мистецькі зачіски.

483. Руки, які... бачать / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1988. – 25 черв. – С. 3.

Про лікаря «швидко допомоги» Володимира Козьявкіна із міста Дубно на Рівненщині, який в післяробочий час рятує людей від остеохондрозу, захворювань опорно-рухового апарату і прагне створити спеціалізований центр,

де можна було б одержувати гарантовані результати у боротьбі з цією недугою. «Мова не про мою індивідуальну практику, – продовжує він. – Потрібен колектив однодумців, послідовників, зрештою, своя школа... Досі траплялося так, що ті, хто в силу свого службового становища мав би прислухатися до цих міркувань, не звертали уваги на простого медпрацівника. Аж поки самим не довелося звернутися по його допомогу». (У майбутньому Володимир Козьявкін створить замірний центр, який увійде у Kozyavkin Medical Group).

484. Русалки в снігах академії... : [фоторепортаж] / В. Мазаний // Українська літературна газета [Київ]. – 2018. – 9 берез. – С. 7 : 3 чорно-білі фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Скульптурні композиції русалок на території парку Національного університету «Острозька академія» ; Пам'ятник спудею Острозької академії XVII століття ; Те саме // Вільне слово [Рівне]. – 2017. – 9 лют. – С. 16 : 3 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Скульптурні бронзові фігури русалок на дереві біля входу в «Острозьку академію» ; Бронзова скульптура русалки на камені на території парку «Острозької академії» ; Пам'ятник спудею Острозької академії XVII століття.

485. Русалки у снігах : [фоторепортаж] / В. Мазаний // Віче-інформ [Луцьк]. – 2013. – 4–10 квіт. – С. 1, 16 : 6 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного*: Без підпису ; Те саме // Волинь-нова [Луцьк]. – 2017. – 12 січ. – С. 15 : 3 чорно-білі фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : На подвір'ї навчального закладу – поруч дійсність і вигадка.

Про скульптури заслуженого художника України Сергія Чумакова на території Національного університету «Острозька академія». Серед фігур – і русалки із бронзи: «Вони вдивляються в кожного, хто виходить з університету – це такий собі вабливий знак до розуміння того, що, крім свята знань, існує романтика кохання – вона тебе чекає, віддайся їй сповна, радій, пести свою любов до знемог... Перший спудей [пам'ятник біля головного корпусу] Східної Європи, який навчався в «Острозькій академії» зразка року 1569 року, спостерігає тут за витівками русалок, проводить-зустрічає юнаків та юнок на подвір'ї храму науки і теж поглядом закликає: любіть!»

486. Рух назустріч добру / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1989. – 16 лют. – С. 1.

Про кандидата в народні депутати СРСР, редактора районної газети із міста Острог Рівненської області Валерія Баталова.

487. Сад щирих пісень / В. Мазаний // Червоний прапор [Рівне]. – 1983. – 13 верес. – С. 4.

Про заслуженого діяча мистецтв України, директора Дубенського культурно-освітнього училища, композитора Василя Горностая. «Сплав лірики і гострого відчуття сьогодення – чи не найхарактерніша особливість пісень Горностая...». Він також «вміло аранжує твори для вокальних ансамблів, хору. Причому, непересічний смак дозволяє йому робити це зріло, що проявляється в стриманій манері, неголосному синтезі сучасних виражальних засобів і фольклорної теплоти. Виправданий темпоритм, який диктується текстовою основою, почуття міри в застосуванні виражальних прийомів піснетворення – ось властиве у стилі композитора».

488. Самбо на лопатках / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 5 черв. – С. 4.

Про заборону займатися самбо у Борщівському технікумі механізації та електрифікації сільського господарства Тернопільської області – стаття написана за листом читачів у «Молодь України».

489. Світ в молодих зіницях / В. Марієнко // Зміна [Рівне]. – 1980. – 24 квіт. – С. 3.*

Про виставку робіт молодих художників.

490. Світло Комакі Куріхара : [рецензія] / В. Гарт // Зміна [Рівне]. – 1977. – 15 жовт. – С. 4.*

Про фільм «Мелодія білої ночі» і виконавицю головної ролі в ньому японську акторку Комакі Куріхара.

491. Свято почуттів / В. Гарт // Зміна [Рівне]. – 1977. – 3 верес. – С. 3.*

Про перший урок у Клеванській школі-інтернат Рівненського району Рівненської області.

492. Секрети репресій / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2009. – 28–31 серп. – С. 2.

Про документальні свідчення органів НКВД щодо розстрілу засуджених за «контрреволюційними» статтями у тюрмі м. Дубна 24 – 25 червня 1941 року – із книги «Реабілітовані історією. Рівненська область».

493. Серце відкрите людям : [нарис] / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 17 квіт. – С. 1, 2.

Про директорку будинку культури села Базарське Чортківського району Тернопільської області Володимирі Баскевич.

494. Серце над болями : [есе] / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2000. – 30 берез. – С. 4.

Про письменника, лавреата Національної премії України імені Тараса Шевченка Олексія Дмитренка з нагоди його 60-річчя. Зокрема, йдеться про його

гострі публіцистичні нариси, в яких закликав не руйнувати бездумними оранками верхній родючий шар чорнозему: «Думалося про українське ставлення до землі-годувальниці, не знущатися з якої сміливо закликав Олексій Дмитренко, всупереч партійно-аграрним настановам, що, по суті, рекомендували мучити її безмірно й по-шарлатанному. Наші лемеші продовжують вивергати лискучі скиби на поталу вітровіям, американські ж закони забороняють це робити».

495. **Серцем з тобою** / В. Мазаний // Студентський гарт [Київ]. – 1976. – 1 лип. – С. 6. – (Дод. до газети «Молодь України»).

Про молодіжну підпільну організацію, яка боролася із фашистами у роки Другої світової війни.

496. **Серцем з тобою : монолог, звернутий до Петра Ходневича** : [есе] / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1979. – 7 лип. – С. 2.

Про тракториста, який загинув під час жнив, рятуючи від пожежі врожай і техніку.

497. **Сестра милосердя Марія** : [нарис] / В. Мазаний // І наша частка в Перемозі : документальні нариси, статті, архівні документи і матеріали / упоряд. В. Р. Коломієць. – Львів : Каменяр, 1987. – С. 101–106.

Про медичну сестру госпіталю інвалідів у місті Дубно періоду Другої світової війни Марію Кирилову.

498. **Сільський інтелігент** : [есе] / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 7 квіт. – С. 2.

Про проблеми працевлаштування у сільській місцевості випускників культосвітніх закладів та їх становлення як організаторів дозвілля.

499. **«Сіменс» кидає якір...** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1995. – 20 лип. – С. 2 ; Те саме // Вісті Рівненщини. – 1995. – 8 серп. – С. 2 ; Голос Полісся [Рокитне]. – 1995. – 27 верес. – С. 3 ; Володимирецький вісник. – 1995. – 26 лип. – С. 2 ; Прапор перемоги [Радивилів]. – 1995. – 26 лип. – С. 2 ; Поліський маяк [Дубровиця]. – 1995. – 2 верес. – С. 4 ; Нове життя [Здолбунів]. – 1995. – 9 серп. – С. 4.

Про наміри німецької фірми «Сіменс» надати Рівненській АЕС інформаційно-обчислювальну систему аварійного захисту реактора.

500. **Скільки жити поліському фольклору?** / В. Мазаний // Експрес [Львів]. – 1998. – 5–13 груд. – С. 15.

Про успадкування поліського мелосу та перепони до його популяризації, які долає збирач фольклору Віктор Ковальчук.

501. **Скільки коштує батько?** : [есе] / В. Марієнко // Зміна [Рівне]. – 1977. – 17 верес. – С. 4.*

Про моральні основи ставлення дітей до батька.

502. **Скликає «Городецький автограф»** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2016. – 13 жовт. – С. 6 ; Те саме // Володимирецький вісник. – 2016. – 13 жовт. – С. 9.

Про літературно-мистецьке свято «Городецький автограф».

503. **Сніги болять під Берестечком...** : [фоторепортаж] / В. Мазаний // Українська літературна газета [Київ]. – 2018. – 23 лют. – С. 19 : 3 чорно-білі фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Ворота архітектурного комплексу Національного заповідника «Поле Берестецької битви» ; Пам'ятник козакам та селянам-повстанцям ; Михайлівська церква на території заповідника, де молився Богдан Хмельницький перед Берестецькою битвою (XVII століття).

«Під Берестечком, на Козацьких могилах забілили сніги. Замело... Серед завії – над полем трійця козаків-велетів застигла, затулила хлопчину... Пам'ятник цей тривожний, він промовляє настороженим вічним приписом українській долі – відвойовувати, ставати супроти лакуз, оборонятися, кров проливати...

Сніги оці, здається, оповили вічний спокій козацьких душ...

А ось камінь на місці, де був пункт ставки головного командування війська Богдана Хмельницького. Великий хрест нагадує про 300 козаків, котрі до останнього вели тут нерівний бій із польськими завойовниками. Вказівники направляють в ареал, де стояли табори українських полків. Над ними височили ось такі сигнально-спостережні вежі. Ці знаки, як метафори минулих епох, закликають вмістити у цивілізаційне ество кожного з нас пам'ять про українську непокору, спротив, жертвність...

...Слухаймо віхолу на полі Берестецької битви – над вдовоєними молодими снігами.

Снігами, що болять».

504. **Совість** : [нарис] / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1980. – 28 черв. – С. 2.

Про молодих організаторів тваринницького виробництва із Червоноармійського району (із 2021 р. – Дубенського району) Рівненської області.

505. **Совість** : [нарис] / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 16 верес. – С. 1, 3.

Про лісничого Олександра Мельничука із Дубенського району Рівненської області, який реалізував свої ідеї інтенсифікації лісового господарства.

506. Сонячна магістраль / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1982. – 21 жовт. – С. 1.

Про експедицію пресцентру «Молоді України» на спорудженні газопроводу «Уренгой – Ужгород».

507. СП : спроба підштовхнути процес модернізації / В. Мазаний // Голос Полісся [Рокитне]. – 1994. – 29 січ. – С. 1.

Про спільне українсько-німецьке підприємство «УНА», яке почало діяти на Рівненській АЕС.

508. СП служитиме модернізації українських станцій / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1994. – 14 січ. – С. 3.

Про розширення міжнародного співробітництва Рівненської АЕС із західними фірмами-поставниками обладнання для енергоблоків.

509. Спадщина або подорож у дні й турботи Анатолія Камінського : [нарис] / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1985. – 27 лют. – С. 1.

Про молодого керівника сільськогосподарського підприємства Анатолія Камінського із села Користь Корецького району (із 2021 р. – Рівненського району) Рівненської області.

510. Співробітництво із французькими атомниками / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1997. – 1 листоп. – С. 2.

Про ознайомлення спеціалістів побратима Рівненської АЕС французької атомної електростанції «Гольфеш» та делегації компанії «Електрисіте де Франс» (ЕДФ) із ходом спорудження четвертого енергоблока, роботою фінансово-економічних управлінських і кадрових структур РАЕС, діяльністю центру громадських зв'язків. Зазначено, що на Рівненській АЕС спільно із ЕДФ реалізовується 22 проекти за програмою міжнародної технічної допомоги «ТАСІС».

511. Спілка: Рівненська організація, витоки / В. Мазаний // Сучасні письменники Рівненщини : історія, біобібліографічні довідки, контакти / упоряд. : Б. Боровець, А. Лимич, Л. Рибенко. – Рівне : Оповідач. – 2016. – С. 14–20.

Про заснування Рівненської обласної організації Національної спілки письменників України та її першого голову Олександра Богачука.

512. Старт українсько-китайського скутера / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2009. – 14–17 серп. – С. 2.

Про складання із деталей китайського виробництва скутерів двох моделей з чотиритактним бензиновим двигуном об'ємом 50 кубічних сантиметрів в акціонерному товаристві «Рівненський радіотехнічний завод».

513. **Стелися, барвінку...** / В. Марієнко // Молодь України [Київ]. – 1982. – 20 черв. – С. 4 : 5 чорно-білих фотоіл. – Фото *О. Дроздова* : Дівич-вечір збирає подруг ; Посланець від нареченого вручає Ніні Позняк подарунок ; За мить господиня дівич-вечора Раїса Павлівна Воробей частуватиме варениками ; «Веди, наречений, до шлюбу...» ; ...І вічний блиск весільних перстенів.*

Про збереження народних весільних звичаїв молоддю Рівненського льонокомбінату.

514. **Стипендії з... американських пенсій** / В. Мазаний // Експрес [Львів]. – 1998. – 19–27 верес. – С. 14.

Про започаткування пенсіонерами з української громади міста Мінеаполіс (США) благодійного фонду імені Лесі Українки у Волинському університеті.

515. **Студенти-журналісти вивчають «Віче-інформ»** / В. Мазаний // Віче-інформ [Луцьк]. – 2014. – 31 лип. – 6 серп. – С. 1, 2 : 2 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Студенти першого курсу факультету журналістики із останніми номерами газети «Віче-інформ» в аудиторії.

Про вивчення студентами факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка С. Дем'янчука тематики газети «Віче-інформ».

516. **Сувора реальність** / В. Мазаний // Поліський маяк [Дубровиця]. – 1996. – 30 берез. – С. 4.

Про необхідність спеціальної урядової програми для пуску четвертого енергоблока на Рівненській і другого на Хмельницькій атомних електростанціях.

517. **Сухе слово «інструкція»** / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1993. – 21 трав. – С. 5 ; Те саме // Поліський маяк [Дубровиця]. – 1993. – 2 черв. – С. 2.

Про місію спеціалістів-атомників зі США на Рівненській АЕС, присвячену виробленню інструкцій, які регламентують дії персоналу у випадку аварій на атомних електростанціях.

518. **Сяєво людей** : [рецензія] / В. Мазаний // Літературна Україна [Київ]. – 2017. – 2 лют. – С. 16 : 5 чорно-білих фотоіл. – Фото *В. Пилип'юка* : Дмитро Павличко ; Іван Марчук ; Ігор Калинець ; Степан Пушик ; Микола Мушинка.

Про книгу лавреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, фотохудожника Василя Пилип'юка «Долею даровані зустрічі».

519. Таємне кохання Уласа Самчука / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 2020. – 20 серп. – С. 7.

Про листування Уласа Самчука із українською художницею-емігранткою Любою Генуш.

520. Таємниця в кінці дороги / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1978. – 8 квіт. – С. 2.

Про недоліки в організації праці та її обліку у господарствах Рокитнівського району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області.

521. Таємниця твоєї руки : [нарис] / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1997. – 15 січ. – С. 6 ; Те саме // Віче-інформ [Луцьк]. – 1997. – 30 січ. – С. 8.

Про методику лікування дитячого церебрального паралічу лікарем Володимиром Козявкіним.

522. Так промовляла його ніжність... / В. Мазаний // Буковинський журнал [Чернівці]. – 2015. – № 4. – С. 161–163.

Про волинського поета, прозаїка, сатирика, журналіста Олега Потурая.

523. Таке співуче село / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 29 січ. – С. 3 : 2 чорно-білі фотоіл. – Фото *О. Дроздова* : Раїса Степанець – одна з найактивніших учасників художньої самодіяльності колгоспу ; Репетиція капели.

Про учасників ансамблів і хору села Крилів Корецького району (із 2021 р. – Рівненського району) Рівненської області.

524. Там, де він проходив, виростили квіти... / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2003. – 10 груд. – С. 4.

Про встановлення пам'ятного знака на фасаді Клеванської санаторної школи-інтернату Рівненського району Рівненської області, присвяченого Івану Боденчуку, який був першим директором цього закладу.

525. Там, де ми відбули... / В. Мазаний // Про далеке і близьке : спогади та роздуми випускників про факультет журналістики ЛНУ ім. І. Франка / упоряд. І. Лубкович. – Львів : ПАІС, 2015. – С. 39–43.

Про однокурсників, викладачів, методику сучасного навчання майбутніх журналістів.

526. Танець бджоли : [нарис] / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1985. – 13 черв. – С. 2 ; Те саме // Начало всіх начал : статті,

нариси, інтерв'ю / упоряд. В. М. Трипачук. – Львів : Каменяр, 1987. – С. 112–118.

Про голову сільськогосподарського підприємства Василя Білого із села Рачин Дубенського району Рівненської області.

527. **Танець білих струн** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 2 лют. – С. 2 : 1 чорно-біла фотоіл. – Фото *М. Маца* : Валентина Кулинич.

Про новаторів виробництва Рівненського льнокомбінату.

528. **Танцює «Полісянка»** / В. Мазаний // Життя і слово [Торонто, Канада]. – 1996. – 11 трав. – С. 8.

Про танцювальний ансамбль «Полісянка» із Рівного.

529. **Тарас Гукало: «Незнаний голод»** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2009. – 11–12 серп. – С. 2.

Про нові факти Голодомору в Україні у 1932 – 1933 роках, продемонстровані канадським режисером Тарасом Гукалом у його документальному фільмі «Незнаний голод», який він представив у Національному університеті «Острозька академія».

530. **«TASIS» не лише обіцяє** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1995. – 22 груд. – С. 3 ; Те саме // Вісті Рівненщини. – 1995. – 19 груд. – С. 1.

Про монтаж і налагоджування систем моніторингу циркуляційних насосів, контролю металу патрубків парогенераторів на Рівненській АЕС за програмою західної технічної підтримки «TASIC» («TASIS»).

531. **Творці казки** / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1980. – 12 черв. – С. 4.

Про фестиваль лялькових театрів Західної України.

532. **Тепер священну книгу мусульман – Коран – можна читати й українською** / В. Мазаний // Волинь-нова [Луцьк]. – 2017. – 23 лют. – С. 19.

Про повний переклад Корану українською мовою, який здійснив уперше в Україні кандидат історичних наук, голова Центру ісламознавчих досліджень Національного університету «Острозька академія» 30-річний Михайло Якубович.

533. **Тепло – з доброти** / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1980. – 31 трав. – С. 4.

Про виховання у Будинку дитини в Рівному.

534. **Тимчасова зупинка блока** / В. Мазаний // Голос Полісся [Рокитне]. – 1992. – 23 груд. – С. 3.

Про зупинку другого енергоблока Рівненської АЕС через аварійне відключення насосів живлення.

535. **Товариші** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1985. – 28 квіт. – С. 1.

Про підтримку студента-інваліда колегами – написано за листом у «Молодь України».

536. **Точка зору депутатів** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1993. – 14 січ. – С. 2.

Про підтримку Рівненською обласною радою вимог працівників Рівненської АЕС щодо зняття мораторію на введення в дію нових енергоблоків АЕС України.

537. **Трави вдивляються в нас і нас очищують : пам'яті Івана Носаля** : [нарис] / В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 1997. – № 2. – С. 14–17.

Про травознавця Івана Носаля.

538. **Тренажер для РАЕС** / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1996. – 29 трав. – С. 3.

Про значення тренажера для перепідготовки експлуатаційників Рівненської АЕС.

539. **Тренажер для РАЕС виготовлять у США** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 1966. – 15 трав. – С. 1 ; Те саме // Голос Полісся [Рокитне]. – 1996. – 26 трав. – С. 3 ; Поліський маяк [Дубровиця]. – 1996. – 25 трав. – С. 2.

Про рішення виготовити повномасштабний тренажер для енергоблоків ВВЕР-1000 Рівненської АЕС за частину коштів, виділених США на модернізацію атомної енергетики України.

540. **Тренажер не дасть розслабитись** / В. Мазаний // Голос Полісся [Рокитне]. – 1999. – 18 верес. – С. 4 ; Те саме // Володимирецький вісник. – 1999. – 11 верес. – С. 2 ; Надслучанський вісник [Березне]. – 1999. – 8 верес. – С. 2.

Про встановлення повномасштабного багатофункціонального тренажера «малих» енергоблоків ВВЕР-440 на Рівненській АЕС – він допоможе удосконалювати навички управління енергоблоками в аварійних та нормальних експлуатаційних режимах.

541. **Тривоги Європейського клубу** / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1993. – 26 лют. – С. 4 ; Те саме // Поліський маяк [Дубровиця]. – 1993. – 6 лют. – С. 1.

Про завершення робіт із захисту корпусу реактора першого енергоблока Рівненської АЕС від нейтронного випромінювання у відповідності із рекомендаціями широко відомого атомникам Європи документа щодо причин зупинення п'ятого енергоблока АЕС «Грайсфальд» (схід Німеччини).

542. **Три дні – на зекономлених матеріалах** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1985. – 10 берез. – С. 2.

Про ініціативу колективу Заліщицької фабрики художньо-текстильних виробів Тернопільської області запровадити реальну економію витратних матеріалів виробництва.

543. **Три зустрічі** / В. Мазаний // Вперед [Сокаль]. – 1974. – 20 лип. – С. 2.

Про трьох молодих трудівників, які досягнули значних виробничих успіхів у господарстві «Україна» Сокальського району (із 2021 р. – Червоноградського району) Львівської області.

544. **Тридцятиліття, яке гартувало професіоналів** / В. Мазаний // Хмельницька АЕС : 30 років надійної експлуатації / редкол. Т. Лиситчук, В. П. Гусаров, Ю. Тараторкіна. – Нетішин : Свиначук Р. В., 2017. – С. 3–7 ; Те саме // Стрімка вертикаль : вибрані статті та інтерв'ю про генерального директора ХАЕС М. С. Панащенко / упоряд. В. Гусаров. – Нетішин : Словіцький М. Я., 2019. – С. 106–115 ; Перспектива [Нетішин]. – 2018. – 1 січ. – С. 3, 6, 7.

545. **Трояди на фермі** / В. Мазаний // Радянський журналіст [Львів]. – 1974. – 24 квіт. – С. 3. – (Навчальна газета факультету журналістики Львівського державного університету ім. Івана Франка).

Про вченого-селекціонера Анатолія Крохмалюка, який займається проблемами продуктивних якостей помісних порід худоби.

546. **Турботи корабелів** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1982. – 5 жовт. – С. 3.

Про взаємодію суміжних колективів у випуску кораблів на Чорноморському суднобудівному заводі у Миколаєві.

547. **Тут Ісуса розп'яли і тут він воскрес...** : [фоторепортаж] / В. Мазаний // Волинь-нова [Луцьк]. – 2017. – 13 квіт. – С. 16 : 6 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Оливкова гора – місце Вознесіння ; Церква Сліз Господніх ; Отвір у північній частині вівтаря, через який

Патріарх подає Благодатний вогонь ; Маслинове дерево у Гефсиманському саду посадив Папа Павло VI ; Фрагмент мозаїки у найголовнішому храмі християн ; Купол Храму Гроба Господнього.

Про визначні місця Єрусалиму (Ізраїль), пов'язані із Ісусом Христом.

548. Тут підрастають наречені для Заходу / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1999. – 14 січ. – С. 2.

Про нові шлюбні тенденції : рівненські дівчата виходять заміж за іноземців – 72 рівнянки стали з ними на рушничок щастя, після чого вирушили на батьківщину чоловіків – у Францію, Бельгію, Грецію, Італію, Канаду...

549. У «Зорі» дбають, в інших господарствах – чекають / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 30 жовт. – С. 3.

Про проблеми працевлаштування молоді у сільськогосподарських підприємствах Костопільського району (із 2021 р. – Рівненського району) Рівненської області.

550. У Вифліємі в Яслах Ісуса : [репортаж] / В. Мазаний // Волинь-нова [Луцьк]. – 2017. – 12 січ. – С. 13 : 3 кольор. фотоіл. – Фото В. Мазаного : Ікона усміхненої Діви Марії ; Церква Різдва Христового ; Ясла у Церкві Різдва.

Про Церкву Різдва Христового у Вифліємі : «Стати на коліна перед Яслами Христа – що може більше укріпити віру в Ісуса і що може бути найвищою нагородою за твої скромні кроки по земній дузі? Припасти на коліна перед Колискою – з чим може зрівнятися ця раптова, хвилююча, піднесена радість киплячої душі, коли ти не опираєшся натхненній своїй подячній сльозі – росі твого серця, яке прославляє Сина Творця?»

551. У відсвіті партизанських багать / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1980. – 8 берез. – С. 2.

Про долю радистки-розвідниці.

552. У віри ім'я Марія : [нарис] / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1986. – 5 черв. – С. 3.

Про госпіталь інвалідів у часи Другої світової війни в місті Дубно Рівненської області.

553. У журналістів – дипломи угорські! / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2009. – 10–13 лип. – С. 2.

Про вручення у Міжнародному економіко-гуманітарному університеті імені академіка С. Дем'янчука дипломів бакалавра, визнаних у країнах Європейського Союзу: навчаючись у цьому закладі, студенти паралельно освоїли курс у угорському Інституті імені Яноша Кодолані, де дистанційно опановува-

ли англійською мовою програму навчання за спеціальностями «реклама», «видавнича справа» та «журналістика».

554. У кого залишається ключ? : [рецензія] / В. Гарт // Зміна [Рівне]. – 1977. – 17 верес. – С. 4.*

Про художній фільм «Ключ без права передачі».

555. «Українська літературна газета» як ...підручник / В. Мазаний // Українська літературна газета [Київ]. – 2017. – 15 груд. – С. 1, 2 : 2 чорно-білі. фотоіл. – Фото В. Мазаного : Студенти із примірниками «Української літературної газети» в аудиторії ; Студенти із викладачем розглядають номери «Української літературної газети».

Про використання газети як посібника під час вивчення жанру рецензії студентами факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка С. Дем'янчука.

556. У майбутнє – разом / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 1996. – 6 квіт. – С. 1.

Про сесію Міжнародної асоціації молодих атомників, яка відбулася на Рівненській АЕС.

557. У майбутнє не поодинокі / В. Мазаний // Робітничая газета [Київ]. – 1996. – 18 квіт. – С. 4.

Про консолідацію діяльних однодумців для вирішення насущних молодіжних проблем на ядерних енергетичних об'єктах.

558. У нас диплом атестату не указ / В. Мазаний // Експрес [Львів]. – 1998. – 24 жовт. – 1 листоп. – С. 20.

Про рівненську школярку Юлію Чайку, яка вчилася рік у США за американською освітньою програмою.

559. У наступне тисячоліття енергоблоки Рівненської АЕС входять з новими системами безпеки / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1999. – 6 листоп. – С. 4.

Про систему надання параметрів безпеки, яку почали встановлювати на третьому енергоблоці Рівненської АЕС.

560. У створенні маленького посольства взяла участь Рівненська АЕС / В. Марієнко // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 1997. – № 4. – С. 14–15.*

Про допомогу Рівненської АЕС в облаштуванні відділу віз і реєстрації у Рівному.

561. У травні енергоблоки діяли безперебійно / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1997. – 2 лип. – С. 2.

Про роботу Рівненської АЕС у травні – вироблено 1 мільярд 138 мільйонів кіловат-годин електроенергії. Впродовж місяця проводили реконструкцію систем другого енергоблока ВВЕР-440 з тим, щоб підвищити їх експлуатаційні характеристики. Аварійних ситуацій не виникло, радіаційний фон всередині станції і в навколишньому середовищі залишався в межах звичних норм.

562. У Харкові створюють вітчизняний «мозок» для українських АЕС / В. Мазаний // Новий шлях [Торонто, Канада]. – 1997. – 7 черв. – С. 3.

Про налагодження виробництва промислової електроніки для атомних електростанцій України.

563. Увага гермозоні / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1993. – 2 квіт. – С. 2 ; Те саме // Голос Полісся [Рокитне]. – 1993. – 17 берез. – С. 1 ; Молодь України [Київ]. – 1993. – 26 берез. – С. 2 ; Поліський маяк [Дубровиця]. – 1993. – 20 берез. – С. 2.

Про дослідження герметичних зон першого і другого енергоблоків на Рівненській АЕС.

564. УЗД для телиць / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2009. – 10–13 лип. – С. 2.

Про запровадження ультразвукової апаратури французької фірми «Trinda 50S» для діагностування тільності корів на ранній стадії у сільськогосподарському підприємстві імені Петра Воловикова Гощанського району (із 2021 р. – Рівненського району) Рівненської області. Таке нововведення впроваджено у відповідності з проектом формування генетичного потенціалу дійного стада, який реалізовується тут.

565. Український Глоба? / В. Мазаний // Енергія [Кузнецовськ]. – 1994. – 13 трав. – С. 2 ; Те саме // Володимирецький вісник. – 1993. – 25 верес. – С. 2 ; Вісті Рівненщини. – 1993. – 21 верес. – С. 4 ; Сарненські новини. – 1993. – 29 верес. – С. 2.

Про пророкування аварії на Рівненській АЕС.

566. Українські журналісти стажуються в Айові / В. Мазаний // Сім днів [Рівне]. – 1995. – 7–14 берез. – С. 2.

Про початок стажування групи українських журналістів у Міжнародному центрі місцевої журналістики (The International Center for Community Journalism – ICCJ) у штаті Айова. Серед них – власний кореспондент Укрінформу [Віктор Мазаний].

567. Україну представили острожани / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2009. – 10–13 лип. – С. 2.

Про студентів Національного університету «Острозька академія», які у США беруть участь у фінальній частині міжнародного проєкту «Ініціатива з верховенства права» Американської асоціації юристів.

568. Улас Самчук: сюжети таємного кохання / В. Мазаний // Рівне-експрес. – 2022. – 13 січ. – С. 6.

Про інтерпретацію Уласом Самчуком реальних подій у художніх текстах – йдеться про таємне кохання Уласа Самчука, яке стало сюжетною основою його роману «На твердій землі»: «В українському літературознавстві давно утвердилася думка, що в Уласа Самчука було три, так би мовити, «музи», яких він любив, – дві дружини: Марія Зоц (перша), Тетяна Прахова (друга) й поетеса Олена Теліга – з останньою біографи категорично не приписують йому роман, але вважають, що й вона його надихала... Проте справжньою сенсацією стало виявлення та публічне демонстрування письменником Віктором Мазаним 16 машинописних копій листів, які свідчать про таємне, досі невідоме кохання автора «Волині» із молодшою на 19 років за нього українською художницею-емігранткою Любою Генуш».

569. УПА : ювілей, не визнаний державою / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1992. – 20 жовт. – С. 1 : 2 чорно-білі фотоіл. – Фото А. Мізерного : Пам'ять народу жива; Почесна варта біля державного прапора.

Про відзначення на Рівненщині 50-річчя створення Української Повстанської Армії, яка була започаткована у рівненських лісах. Учасники урочистостей з цієї нагоди звернулися до Президента України, Верховної Ради України з вимогою «офіційно заявити про правомірність національно-визвольних змагань УПА в 40 – 50-х роках в Україні», визнати воїнів «УПА воюючою стороною, надавши їм статус учасників руху опору та поширити на них пільги ветеранів Другої світової війни».

570. Управління інформації : населенню про АЕС / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1996. – 30 жовт. – С. 3 ; Те саме // Голос Полісся [Рокитне]. – 1996. – 2 листоп. – С. 2.

Про створення на Рівненській АЕС управління інформації, у яке ввійшли станційна газета, студії радіомовлення і телебачення. Завдання структури – розширювати зв'язки з громадськістю, інформувати населення про події на станції, в тому числі і ймовірні аварійні.

571. У серці назавжди / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 2 лют. – С. 2.

Про зустріч у кореспондентському пункті «Молоді України» із родиною закатованого гітлерівцями учасника антифашистського підпілля.

572. **Утвердження** / В. Мазаний // Червоний прапор [Рівне]. – 1987. – 21 черв. – С. 2.

Про новаторство у колективній сільськогосподарській структурі.

573. **Ущільнення гермозони** / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1993. – 23 квіт. – С. 6 ; Те саме // Голос Полісся [Рокитне]. – 1993. – 12 трав. – С. 2.

Про комплекс операцій, завдяки яким посилено щільність гермозони першого енергоблока Рівненської АЕС.

574. **Факсимільні листівки** / В. Мазаний // Віче-інформ [Луцьк]. – 2014. – 7–13 серп. – С. 16 : 3 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Факсимільні благодійні листівки українського художника Амвросія Ждахи 1911–1912 років.

Про вихід у світ факсимільного видання благодійних листівок 1911 – 1912 років Амвросія Ждахи, які тоді розповсюджувалися з метою залучення коштів на спорудження пам'ятника Тарасу Шевченку у Києві. Як повідомив упорядник збірника Михайло Борейко, тут зібрано 28 листівок, на яких художник відобразив сюжети із повісті Тараса Шевченка «При битій дорозі» та українських народних пісень.

575. **Фальшивка** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 2 лют. – С. 2.

Про перевірку листа до «Молоді України», написане в якому не підтвердилося.

576. **Феєрія вишитої букви** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2021. – 11 берез. – С. 1, 5.

Про письменницю, вишивальницю Олену Медведєву.

577. **Феодосій Мандзюк – з волинського родоводу** / В. Мазаний // Волинь-нова [Луцьк]. – 2016. – 10 груд. – С. 8 : 1 чорно-біла фотоіл. – Автор фото не названий : Учасники студентської літературної студії «Франкова кузня» (зліва направо) : Феодосій Мандзюк, Олег Потурай, Віктор Мазаний (крайній праворуч).

Про зустрічі із волинським журналістом, письменником-гумористом Феодосієм Мандзюком.

578. **Фізичний захист «чотириста» сорокових, можливо, здійснюватиметься за фінською схемою** / В. Мазаний // Голос Полісся [Рокитне]. – 1997. – 1 жовт. – С. 2.

Про проект поліпшення фізичного захисту першого і другого енергоблоків Рівненської АЕС, схожий до того, який реалізований на фінській АЕС «Ловііса».

579. Фізичний захист за фінською схемою / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1997. – 1 жовт. – С. 1.

Про домовленість із Фінським центром ядерної безпеки щодо впровадження на Рівненській АЕС новітніх систем збереження ядерного об'єкта в разі виникнення агресивних факторів.

580. Фільтрує радіонукліди / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 1992. – 11 черв. – С. 4.

Про використання сапропелю, який здатний фільтрувати радіонукліди на сільськогосподарських угіддях.

581. Фірма «Сіменс»: закріпитися на РАЕС... / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1996. – 30 жовт. – С. 3 ; Те саме // Вічеве слово [Костопіль]. – 1996. – 25 верес. – С. 3 ; Голос Полісся [Рокитне]. – 1996. – 11 верес. – С. 1.

Про презентацію загальностанційної системи управління фірми «Сіменс» на Рівненській АЕС під час міжнародного семінару.

582. Фольклор – на компакт-диску / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2004. – 9 квіт. – С. 16.

Про автентичний мелос Погориння, який вперше систематизовано на компакт-диску, що вийшов під редакцією заслуженого працівника культури України Віктора Ковальчука.

583. Фонд задля поступу / В. Мазаний // Українські вісті [Детройт, США]. – 1996. – 28 квіт. – С. 2.

Про грошову допомогу української громади міста Міннеаполіс (США) для створення Фонду імені Лесі Українки у Волинському державному університеті.

584. Фонд поступу / В. Мазаний // Життя і слово [Торонто, Канада]. – 1996. – 20 жовт. – С. 6.

Про рішення української громади міста Міннеаполіс (США) надати кошти для підтримки Волинського державного університету.

585. Фонтан інопланетян? / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1985. – 10 берез. – С. 2.

Про залишену геологами свердловину, з якої якісна артезіанська питна вода впродовж років виливається в канаву.

586. Фото РАЕС – для вічності / В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 2010. – № 1. – С. 9–13 : 8 чорно-білих фотоіл. – Фото *О. Кислого* : Без підпису.

Про відображення історії Рівненської АЕС у фотолітописі, створеному ветераном станції Олексієм Кислим, та його фотогалерею і музей фотоапаратів, засновані ним у місті атомників.

587. Фразеологізми в сатиричних жанрах / В. Мазаний // Радянський журналіст [Львів]. – 1975. – 24 берез. – С. 4. – (Навчальна газета факультету журналістики Львівського державного університету ім. Івана Франка).

Про використання фразеологізмів у сатиричних жанрах як засобу образності, стилістичної оцінки, експресії та виразності.

588. Французи галантно програли... / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1996. – 30 жовт. – С. 3.

Про футбольний матч між працівниками Рівненської АЕС і французької АЕС «Гольфеш».

589. Французька АЕС «Гольфеш» ініціює розвиток співробітництва / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 1996. – 15 трав. – С. 1 ; Те саме // Поліський маяк [Дубровиця]. – 1996. – 25 трав. – С. 2.

Про угоду щодо взаємообміну делегаціями експлуатаційників, ремонтників, дозиметристів між Рівненською АЕС і французькою АЕС «Гольфеш».

590. Французькі атомники переходять до діла / В. Мазаний // Сарненські новини. – 1994. – 8 черв. – С. 3 ; Те саме // Володимирецький вісник. – 1994. – 21 трав. – С. 2 ; Поліський маяк [Дубровиця]. – 1994. – 28 трав. – С. 2.

Про впровадження новітніх систем компанією «Електрисіте де Франс», моніторинг нею головних циркуляційних насосів на Рівненській АЕС.

591. Французькі партнери відповідатимуть за якість / В. Мазаний // Голос Полісся [Рокитне]. – 1994. – 3 груд. – С. 2.

Про перемогу компанії «Електрисіте де Франс» у конкурсі на створення системи пожежної безпеки Рівненської АЕС.

592. Хвиля для АЕС / В. Мазаний // Віче-інформ [Луцьк]. – 2014. – 7–13 серп. – С. 1, 2.

Про став-охолоджувач Хмельницької АЕС.

593. Хліб наш насущний : [есе] / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1977. – 20 серп. – С. 4.

Про майстра-хлібопекаря.

594. **Хочемо небагато : післямова до конфлікту** / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1980. – 15 лип. – С. 2.

Про нарікання сільської молоді на слабку організацію дозвілля та звинувачення культпрацівниками юнаків і дівчат, яким все подай «на блюдечку».

595. **Хто прийшов?** / В. Мазаний // Слово і час [Рівне]. – 2007. – 22 черв. – С. 6.

Про ознайомлення майбутніх журналісти із принципами організації редакційної роботи рівненської районної газети «Слово і час».

596. **Хто розрубає вузол?** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 2 лют. – С. 2.

Про бездіяльність керівників рівненського автотранспортного підприємства щодо облаштування належних побутових умов у відомчому гуртожитку – матеріал написано за скаргою читачів «Молоді України».

597. **Хто сказав, що це можна пити?** / В. Мазаний // Експрес [Львів]. – 1998. – 29 серп. – 6 верес. – С. 7.

Про припинення спеціалістами у справах захисту справ споживачів на Рівненщині реалізації підроблених спиртних напоїв.

598. **Хустинки на фоні весни** / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1978. – 11 квіт. – С. 2.

Про випускниць курсів механізатором, які стали трактористками у Дубенському районі Рівненської області.

599. **Хутір Великої Волині: мрія** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 2009. – 28–31 серп. – С. 2.

Про проект «Волинського фолькцентру» щодо відтворення чеських, польських, словацьких та українських садиб XIX століття «Хутір Великої Волині» біля міжнародної автомагістралі Київ – Чоп неподалік Рівного.

600. **Цариця книг** / В. Мазаний // Віче-інформ [Луцьк]. – 2014. – 14–20 серп. – С. 1. : 1 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Біблія німецькою мовою у колекції культурно-археологічного центру Пересопницького Євангелія.

Про поповнення колекції Біблій іноземними мовами у культурно-археологічному центрі Пересопницького Євангелія. Нині тут є переклади Біблії бурською (одна з офіційних мов у Південно-Африканській Республіці), чеською, білоруською, польською, осетинською, грузинською, татарською, англійською, чуваською, латвійською, литовською, естонською, французькою, італійською, японською, корейською, фінською, в'єтнамською, китайською, ромською та каракалпатською мовами.

601. Цей погляд пронизує землю / В. Мазаний // Експрес [Львів]. – 1998. – 29 серп. – 6 верес. – С. 18.

Про оператора біолокації Олега Івановського, який виявляє та досліджує порожнини у земній корі.

602. Цілюща трава : [нарис] / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1985. – 2 лип. – С. 4.

Про лікувальну силу рослин розповідає травознавець Іван Носаль: «...Не слід шкодувати коштів на придбання суниці. Йдіть і самі в ліси на осончені місця нечіпаних пагорбів і збирайте, збирайте, збирайте... Давайте її дітям, давайте багато, її слід їсти стільки, щоб через три тижні набридла. Споживайте цю ягоду з молоком, молодю сметаною, з цукром. Вона – не святковий делікатес, не балощі. Вважайте суницю необхідною, мов хліб, крупи, картопля... Коли б усі хворі на подагру, виразки, катарі, ті, що мають камені в нирках і жовчних шляхах, збираючись на курорт, змогли спочатку в себе вдома провести лікування суницею, вони б великою мірою підготували б успіх видужання... Можна парити листки суниці – 50 г на літр води. Така ароматна речовина вживається для очищення крові, при висипках, прищач, лишаях, рахіті... Затямте: в хаті, де їдять суниці, лікарю робити нічого».

603. Ця мить у вічність пророста... : [нарис] / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2001. – 26 жовт. – С. 2.

Про організатора лісового господарства Миколу Шершуна.

604. Чари? Ні, сила знання / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 29 трав. – С. 3.

Про травознавця Івана Носаля, який зі своїм батьком Михайлом Носалем ще у 1958 році видав книгу «Лікарські рослини і способи їх застосування в народі». Стосовно цієї праці Іван Носаль зазначив, що вони з батьком зібрали знання про рослинний світ, «очистили їх від знахарського лушпиння і поклали на стіл науки з надією, що наступні покоління до них додадуть свої знахідки, внесуть уточнення про відкриті ними нові здатності рослин». Він поділився своїм досвідом застосування трав, наголосив на необхідності вивчати фітотерапію в медичних закладах, порадив, де і коли збирати трави, як їх культивувати у великих масштабах, наприклад, на присадибній ділянці, як множити загальнодержавний фонд лікарських трав.

605. Час повертати борги / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1981. – 19 лип. – С. 2.

Про розгляд листа у «Молодь України» читачки, яка просила встановити істину і захистити її, проте з'ясувалося, що вона балансує на довірі людей і спробах здобути «легкий» хліб.

606. **Червоний заспів Сніжани** / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1977. – 13 верес. – С. 4.

Про переможницю конкурсу творів школярів «Наша біографія».

607. **Честь заводської марки** / В. Мазаний, А. Коломієць // Молодь України [Київ]. – 1982. – 5 серп. – С. 2.

Про день відкритого листа, який провела редакція газети «Молодь України» на Луцькому шовковому комбінаті.

608. **Четвертий блок буде акціоновано** / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1997. – 2 лип. – С. 2.

Про наміри акціонувати четвертий енергоблок Рівненської АЕС з метою пришвидшення його пуску. Передбачається, що до справи залучатимуться потужні вітчизняні інвестори. Частина акцій викуплять ті, хто створює блок. Таким чином в останніх різко зросте зацікавленість у завершенні «четвірки».

609. **Четвертий блок : сувора реальність** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 1996. – 3 квіт. – С. 2 ; Те саме // Володимирецький вісник. – 1996. – 3 квіт. – С. 1 ; Рівнетелерадіо. – 1996. – 4 квіт. – С. 2.

Про недостатнє фінансування робіт на четвертому енергоблоці Рівненської АЕС, а це приводить до затримки його пуску.

610. **Четвертий блок АЕС : обіцянки-цяцянки...** / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1997. – 1 жовт. – С. 1.

Про оголошення міжнародними експертами нової суми вартості робіт, необхідної для введення в дію четвертого енергоблока Рівненської АЕС – 448,3 мільйона доларів США. Проте ніхто не може дати гарантії, що ця сума буде виділена західними партнерами, які щоразу висувають нові вимоги, багато з яких є надуманими – вважає заступник генерального директора Рівненської АЕС із капітального будівництва Володимир Дубенський.

611. **Четвертий може бути пущений у 1996 році** / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1993. – 7 груд. – С. 4 ; Те саме // Володимирецький вісник. – 1993. – 22 груд. – С. 2.

Про умови, за яких четвертий енергоблок Рівненської АЕС (його спорудження було зупинене у 1991 році), можна було б ввести в дію у 1996 році.

612. **«Четвірці» – дорогу** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2001. – 31 жовт. – С. 2.

Про видачу експертами десятиох науково-дослідних установ України прогностичних оцінок впливу майбутнього четвертого енергоблока Рівненської АЕС на навколишнє середовище.

613. **Чи буде видана ліцензія?** / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1992. – 16 груд. – С. 1 ; Те саме // Енергія [Кузнецовськ]. –

1992. – 25 груд. – С. 2 ; Вісті Рівненщини. – 1992. – 15 груд. – С. 4; Голос Полісся [Рокитне]. – 1992. – 23 груд. – С. 3.

Про проєкт «Рівне», у відповідності з яким експерти Угорщини, Фінляндії, Чехії, Словаччини визначають придатність енергоблоків ВВЕР-440 до подальшої експлуатації – сумніви щодо останнього виникли на Заході.

614. Чи було «щось» на Рівненській АЕС / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 1996. – 22 трав. – С. 1 ; Те саме // Поліський маяк [Дубровиця]. – 1996. – 1 черв. – С. 2.

Про лист керівників Рівненської АЕС адміністраціям найближчих до станції районів, у якому вони спростовують масовану дезінформацію невідомих осіб, особливо у Волинській області, котрі підбурюють громадськість, поширюючи чутки про «якусь» аварію на АЕС.

615. Чи надійна пожежна безпека? / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1993. – 12 берез. – С. 2 ; Те саме // Молодь України [Київ]. – 1993. – 26 берез. – С. 2 ; Вісті Рівненщини. – 1993. – 12 берез. – С. 2.

Про незалежну експертизу організації пожежної безпеки третього енергоблока-«мільйонника», яку провели на Рівненській АЕС представники німецької фірми «Ллойд», що контролює у Німеччині шість АЕС.

616. Чи розчулять КЕС наші екологи / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1997. – 22 лют. – С. 2.

Про доповнення вчених Рівненщини до екологічної експертизи четвертого енергоблока, проведеної французькою фірмою СРПІ для Комісії європейського співтовариства (КЕС) з метою обґрунтування інвестицій, які може виділити Захід на добудову «мільйонника».

617. Чи стоятимуть українські АЕС на колінах перед Заходом / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1996. – 27 листоп. – С. 2 ; Те саме // Голос Полісся [Рокитне]. – 1996. – 18 груд. – С. 3 ; Сім днів [Рівне]. – 1996. – 30 листоп. – С. 4 ; РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 1997. – № 6. – С. 4–5.

Про відсутність фінансування, через що вітчизняне підприємство не може розгорнути серійний випуск автоматизованих систем управління технологічними процесами для українських АЕС.

618. Читаю автограф : [есе] / В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1977. – 3 верес. – С. 4.

Про автографи на книгах письменника Олексія Дмитренка, подарованих автору.

619. **Читаючи книгу природи : післямова через 40 років** / В. Мазаний // Барви слова : книга про життєвий і творчий шлях Григорія Дем'янчука / упоряд. В. Басараба, Л. Дем'янчук. – Рівне : Волин. обереги, 2016. – С. 88–92.

Про історію написання рецензії на книгу Григорія Дем'янчука «Барви Полісся».

620. **Читаючи книгу природи : [рецензія]** / В. Мазаний // Жовтень [Львів]. – 1976. – № 9. – С. 126–127.

Про книгу Григорія Дем'янчука «Барви Полісся».

621. **Чому французи провели екологічну експертизу 4-го блока Рівненської АЕС?** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 1996. – 23 листоп. – С. 1 ; Те саме // Голос Полісся [Рокитне]. – 1996. – 11 груд. – С. 2.

Про результати екологічної експертизи четвертого енергоблока Рівненської АЕС, проведеної французькою фірмою СРТІ, – їх братимуть до уваги при визначенні розміру коштів, які виділятиме Захід для завершення цього «мільйонника».

622. **Чорна скринька для АЕС** / В. Мазаний // Сарненські новини. – 1993. – 4 серп. – С. 3 ; Те саме // Вісті Рівненщини. – 1993. – 23 лип. – С. 3 ; Поліський маяк [Дубровиця]. – 1993. – 14 лип. – С. 2.

Про систему, яка встановлена на Рівненській АЕС для архівування показників технологічних процесів, у тому числі й тих, що можуть відбуватися до, під час аварійної ситуації і після неї.

623. **«Шевченкова ера» триває...** / В. Мазаний // Літературна Україна [Київ]. – 2012. – 22 берез. – С. 9.

Про книгу відомого на західноукраїнських землях у 30-40 роках минулого століття письменника, театрального режисера Авеніра Коломийця «Шевченкова ера», яку випущено у Сідней в Австралії. Вперше вона вийшла у видавництві «Лад» в окупованому гітлерівцями місті Дубно у 1942 році. Книга знову побачила світ завдяки синам автора Тарасу та Ждану, котрі проживають в Австралії, кошу Українського вільного козацтва та фундації Українознавчих студій в Австралії. Вона містить трактування творчості Тараса Шевченка Авеніром Коломийцем і є путівником по спадщині великого Кобзаря.

624. **Шевченкова марка : як наша діаспора домагалася вшанування пам'яті Тараса Шевченка у США** / В. Мазаний // Літературна Україна [Київ]. – 2014. – 4 верес. – С. 11 : 1 чорно-біла фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Без підпису.

Про намагання української діаспори у США випустити поштову марку, присвячену Тарасу Шевченку.

625. Ширяться міжнародні контакти / В. Мазаний // Поліський маяк [Дубровиця]. – 1996. – 16 листоп. – С. 2.

Про надання для Рівненської АЕС роботизованої техніки, яка здатна працювати в середовищах із високим рівнем радіації.

626. Шкодить... мораторій / В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1992. – 15 груд. – С. 4.

Про необхідність прийняття державного рішення щодо того, чи вести монтаж четвертого енергоблока Рівненської АЕС, чи припинити цей процес і законсервувати обладнання.

627. Шлях до добра / В. Мазаний // Сила рідного кореня / упоряд. Ю. С. Гусар. – Чернівці : Місто, 2015. – С. 33–36.

Про рівненського журналіста, письменника Миколу Кривого.

628. Штурм Зимового і Вільямс : [рецензія] / В. Гарт // Зміна [Рівне]. – 1977. – 26 листоп. – С. 4.*

Про книгу Альберта Ріса Вільямса «Подорож в революцію».

629. Шуба із ... каменю / В. Мазаний // Експрес [Львів]. – 1998. – 25 лип. – 2 серп. – С. 17.

Про «шуби» із базальтового волокна, які почали виготовляти для реакторного відділення четвертого енергоблока Рівненської АЕС на Костопільському заводі будівельних і теплоізоляційних матеріалів у Рівненській області.

630. Щасливе місце : [нарис] / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1984. – 24 квіт. – С. 2 : 1 чорно-біла фотоіл. – Фото А. Похилюка : Валерій Марченко.

Про молодого оператора машинного доїння Валерія Марченка.

631. Щедрик – на здоров'я / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1993. – 26 січ. – С. 3 ; Те саме // Голос Полісся [Рокитне]. – 1992. – 23 груд. – С. 3.

Про випуск драже із вмістом екстракту прополісу на Рівненській АЕС – його рекомендував для вживання з лікувальною та профілактичною метою Науково-дослідний інститут гігієни харчування України.

632. Ще раз про коня / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1985. – 10 берез. – С. 2.

Про заводську технологію вирощування молодняка коней на племінній конфермі у Дубнівському районі Рівненської області – багато народжених тут

спортивних скакунів вже проходять тренінг на Харківському і Таллінському іподромах.

633. **Що за довір'ям** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1983. – 25 жовт. – С. 2.

Про ткаць Тернопільського бавовняного комбінату і Рівненського льонокомбінату, які досягли найвищої професійної майстерності.

634. **Що може рада?** / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1982. – 28 лип. – С. 3.

Про житлово-побутові умови, організацію дозвілля у гуртожитку № 4 комбінату «Волиньпромбуд».

635. **Щоб «червоний півень» не пробіг** / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1996. – 11 верес. – С. 2 ; Те саме // Голос Полісся [Рокитне]. – 1996. – 18 верес. – С. 2 ; Поліський маяк [Дубровиця]. – 1996. – 21 верес. – С. 2.

Про заходи із пожежної безпеки, виконані на Рівненській АЕС.

636. **Юзеф Крашевський у віртуальному вимірі** / В. Мазаний // Віче-інформ [Луцьк]. – 2015. – 1–7 січ. – С. 7.

Про випуск компакт-диска, присвяченого творчості польського письменника Ю.-І. Крашевського.

637. **Юзеф Крашевський: могутність таланту** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2015. – 5 лют. – С. 12.

Про творчу спадщину польського письменника Ю.-І. Крашевського.

638. **Я читаю «Віче-інформ»** / В. Мазаний // Віче-інформ [Луцьк]. – 2013. – 28 лют. – 6 берез. – С. 1.

Про ознайомлення студентів із публікаціями газети «Віче-інформ».

639. **Ядерне паливо підвищеного рівня збагачення завантажене в реактор першого блока Рівненської АЕС** / В. Мазаний // Перспектива [Нетішин]. – 1996. – № 41. – С. 2.

Про завантаження ядерного палива підвищеного рівня збагачення в реактор першого енергоблока Рівненської АЕС під час планового ремонту – воно дасть можливість продовжити паливний цикл та зменшити кількість відпрацьованих радіоактивних матеріалів.

640. **Ядерне паливо підвищеного рівня збагачення надійшло на Рівненську АЕС** / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 1996. – 20 квіт. – С. 1 ; Те саме // Володимирецький вісник. – 1996. – 20 квіт. – С. 2 ; Голос Полісся [Рокитне]. – 1996. – 24 квіт. – С. 1.

Про одержання ядерного палива підвищеного рівня збагачення для першого енергоблока Рівненської АЕС, який перебуває на плановому попереджувальному ремонті.

641. Ядерний цикл продовжено / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1994. – 21 трав. – С. 2 ; Те саме // Поліський маяк [Дубровиця]. – 1994. – 28 трав. – С. 2.

Про експлуатацію на Рівненській АЕС нового виду паливних касет, у яких кількість урану-235 більша ніж звичайно, що дає можливість продовжити ядерний паливний цикл.

642. Ядерні енергоблоки : дихання зими / В. Мазаний // Володимирецький вісник. – 1997. – 17 верес. – С. 3.

Про планово-попереджувальні ремонти енергоблоків Рівненської АЕС в літньо-осінній період. Зокрема, на ВВЕР-1000 завантажать свіже ядерне паливо, усунуть дефекти герметичної зони, проведуть середній ремонт реактора, турбіни, а також обладнання, що гарантує ядерну безпеку. Одним із ключових напрямків буде доведення до необхідного стандарту органів регулювання систем управління захистом реактора. Також вперше в Україні проведуть діагностику парогенератора новим роботизованим методом.

643. Як ми з послом колядували / В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2013. – 10 січ. – С. 12 ; Те саме // Українська літературна газета [Київ]. – 2018. – 12 січ. – С. 7 : 1 чорно-біла фотоіл. – Автор фото не зазначений : Віктор Мазаний і Олександр Моцик.

644. Як ми колядували у 72-му... / В. Мазаний // Рівне-експрес. – 2021. – 30 груд. – С. 5.

645. Як нас із послом за коляду покарали / В. Мазаний // Волинь-нова [Луцьк]. – 2017. – 5 січ. – С. 9.

Про колядування старшокласників у 60 – 70-х роках ХХ століття всупереч атеїстичним заборонам радянської влади. Згадано тодішнього учня, а в майбутньому – Надзвичайного і Повноважного Посла України, экс-посла України у Турецькій Республіці, Республіці Польщі, Сполучених Штатах Америки Олександра Моцика.

646. Як обходяться з ядерним паливом? / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1993. – 14 січ. – С. 2 ; Те саме // Голос Полісся [Рокитне]. – 1992. – 23 груд. – С. 3.

Про висновк експертів відділу гарантій МАГАТЕ щодо відповідності процедур поводження з ядерним паливом на Рівненській АЕС вимогам агентства.

647. Якщо РАЕС – «ворог» бюджету, то хто тоді НДЦ? / В. Мазаний // Голос Полісся [Рокитне]. – 1997. – 30 квіт. – С. 3.

Про ситуацію, спричинену Національним диспетчерським центром (НДЦ) Міненерго України, – він педантично не виплачує Рівненській АЕС кошти за відпущену електроенергію. Борг НДЦ перед РАЕС сягнув майже 260 мільйонів гривень. Відтак, не одержують зарплати атомники, не наповнюється відповідно бюджет, заборгованість станції по якому сягнула 37,5 мільйона гривень. Продукція рівненських атомників складає 49 відсотків від загальнообласного обсягу виробництва.

1. 3. 2. Публікації в періодичних виданнях іноземними мовами

648. **Chornobyl officials question shutdown** / V. Mazaniy // The Gazette [Айова, США]. – 1995. – 18 Apr. – P. 2A : 2 кольор. фотоіл. – Автор фото не названий : Gazette map [Ukraine] ; Victor Mazaniy.

Стаття про плани України вивести з експлуатації Чорнобильську АЕС та думки спеціалістів щодо цього: «The international community is worried because Chomobyl's nuclear plant continues to operate, although Ukraine's President Leonid Kuchma has announced the station will be shut down by the year 2000. Kuchma made this known last week at a meeting with representatives from the French presidium of the European Union, the European Commission and the Canadian presidium of the Group of Seven...». Представлено Віктора Мазаного як автора: «Editor's note: Victor Mazaniy is a correspondent for the Ukrainian National News Agency. He is currently a guest journalist at The Gazette under the sponsorship of the International Center for Community Journalism in Grinnell. In Ukraine, he writes primarily about agriculture and nuclear power issues. Mazaniy recently visited the Duane Arnold Energy Center near Palo, Iowa's only nuclear power plant».

649. **Pioneer, Ukrainian venture bears fruit** / V. Mazaniy // The Gazette [Айова, США]. – 1995. – 9 Apr. – P. 10F : 2 кольор. фотоіл. – Автор фото не названий : Gazette map [Ukraine] ; Victor Mazaniy.

Про співпрацю компанії «Піонер» (США) з агрофірмою «Зоря» (Рівненська область) у сфері застосування вперше в Україні новітніх агротехнічних технологій вирощування ранньостиглих гібридів кукурудзи американської селекції та підготовки їх насіння до сівби. «Editor's note: Victor Mazaniy, a correspondent for the Ukrainian National News Agency, was the first journalist in the Ukraine to describe the cooperation between Pioneer Hi-Bred International of Des Moines and the agriculture firm, Zorya, in Rivne, Ukraine. Mazaniy is currently a guest journalist at The Gazette, under the sponsorship of the International Center for Community Journalism in Grinnell. Here he writes about the history of this international partnership: Sept. 15, 1989 – Zorya, in a joint venture with Company Pioneer, has begun the production of corn hybrids of an early ripeness. The

Rivne region of Ukraine is the production base. The first phase of drying and plant calibration, which has no precedence in Ukraine, has begun to function here. Seed corn grown in the fields of the collective farms of the region, based partly on Pioneer seeds and technology, will be dispatched to the different district of the country for planting...».

650. **Power options: Wind, water, modernize** / V. Mazaniy // The Gazette [Айова, США]. – 1995. – 23 Apr. – P. 24A.

Про енергетику в Україні.

651. **Sods cilvekiem bez goda** / Victor Mazanijs // Cina [Рига, Латвія]. – 1987. – 15 maija. – 4 lpp.

Про винесення вироку латвійським мародерам, які розкопували могили розстріляних у 1941 році гітлерівцями євреїв біля селища Тучин Гощанського району (із 2021 р. – Рівненського району) Рівненської області.

1. 3. 3. Публікації в інтернет-джерелах

652. **Автоматизована система виміряла радіаційні показники у тридцятикілометровій зоні Хмельницької атомної електростанції** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1537958-avtomatizovana_sistema_vimiryala_radiatsiyne_pokazniki_u_tridtsyatikilometrovij_zoni_hmelnitskoi_atomnoi_elektrostantsii_1857646.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

653. **Активність викидів енергоблоків Рівненської АЕС виміряла автоматизована система** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1635185-aktivnist_vikidiv_energobloktiv_rivnenskoii_aes_vimiryala_avtomatizovana_sistema_1919826.html (дата звернення: 22.08.2022). – Назва з екрана.

654. **Аналіз стану надійності і культури безпеки розпочато на Рівненській АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1664447-analiz_stanu_nadiynosti_i_kulturi

bezpeki_rozpochato_na_rivnenskiy_aes_1940101.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

655. **Археологи на Волині знайшли празькі гроші** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-technology/1351802-arheologi_na_volini_znayshli_prazki_groshi_1727341.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

656. **Атестацію персоналу за програмою культури безпеки запроваджено на Хмельницькій АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1406576-atestatsiyu_personalu_za_programoyu_kulturi_bezpeki_zaprovadgeno_na_hmelnitskiy_aes_1761948.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

657. **Аукціон із продажу будиночків для білок відбувся у Рівному** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1355764-auksion_iz_prodagu_budinochkiv_dlya_bilok_vidbuvsya_u_rivnomu_172978.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

658. **«Батько» рівненських фотомитців став професором** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // ЧаРівне : [інтернет-портал]. – Режим доступу: <http://charivne.info/news/batko-rivnenskykh-fotomyttsivstav-profesorom-intervyu> (дата звернення: 11.06.2022). – Назва з екрана.

659. **Безкоштовно перевозять усіх пільговиків у день виборів на Рівненщині** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1413915bezkoshtovno_perevozyat_usih_pilgovikov_u_den_vivoriv_na_rivnenshchini_1766569.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

660. **Безробітні з Рівненщини викували рицарські обладунки для історичної експозиції Івано-Франківська** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1349501-bezrobitni_z_rivnenshchini_vikuvali_ritsarski_obladunki_dlya_istorichnoii_ekspozitsiii_ivano-frankivska_1725957.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

661. **Безробітні у бібліотеках Рівного мають вільний доступ до Інтернету** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1324058-bezrobitni_u_bibliotekah_rivnogo_mayut_vilniy_dostup_do_internetu.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

662. **Біблію 18 століття старонімецькою мовою представлено на Рівненщині** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/1589772-bibliyu_18_stolittya_staronimetskoju_movoju_predstavleno_na_rivnenshchini_1891230.html (дата звернення: 13.11.2022). – Назва з екрана.

663. **Благодійну допомогу для Української армії надали працівники Хмельницької АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1708296-blagodiynu_dopomogu_dlya_ukraiinskoi_armiії_nadali_pratsivniki_hmelnitskoi_aes_1973316.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

664. **Близько двадцяти видів птахів зимують на водосховищі Хмельницької АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1311918-blizko_dvadtsyati_vidiv_ptahiv_zimuyut_na_vodoshovishchi_hmelnitskoi_aes.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

665. **Бугринська ОТГ запустила лінію з виготовлення пелет і брикетів** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/2461828-bugrinska-otg-zapustila-liniu-z-vigotovlenna-pelet-i-briketiv.html> (дата звернення: 02.06.2022). – Назва з екрана : 2 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Без підпису.

666. **В Острозькій психлікарні на Рівненщині – втричі більше бюлетенів ніж пацієнтів** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1414178-v_ostrozkiy_psihlikarni_na_rivnenshchini

vtrichi_bilshe_byuleteniv_nig_patsie_ntiv_1766709.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

667. **Василь Пилип'юк – Грузії** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Спілка фотохудожників Закарпаття : [сайт]. – Режим доступу: <https://fotokarpat.com.ua/vasyl-pylyuryuk-hruziji/> (дата звернення: 11.06.2022). – Назва з екрана.

668. **Весняно-літню ремонтну кампанію розпочато на енергоблоці № 1 Рівненської АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1349478-vesnyano_litnyu_remontnu_kampaniyu_rozpochato_na_energoblotsi_1_rivnenskoii_aes_1725936.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

669. **Виїзний лікарський прийом чорнобильців запроваджено у Рівненській області** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1342648-viizniy_likarskiy_priyom_chornobiltsiv_zaprovadgeno_u_rivnenskiy_oblasti_1721714.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

670. **Виконувачем обов'язків гендиректора Рівненської АЕС призначено Павла Ковтонюка** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1344485-vikonuvachem_obovyazkiv_gendirektora_rivnenskoii_aes_priznacheno_pavla_kovtonyuka_1722873.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

671. **Вифлієм, Ясла (фотомандри письменника)** [Електронний ресурс] : [репортаж] / В. Мазаний // Золота пектораль : [сайт]. – Режим доступу: <https://zolutapektoral.te.ua/вифлієм-ясла-фотомандри-письменника/> (дата звернення: 15.06.2022). – Назва з екрана : 14 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного*: Церква Різдва у Вифліємі ; Ясла у церкві Різдва ; Вхід у печеру (притвор Ясел) ; Перед входом у печеру ; Ікона усміхненої Діви Марії у церкві Різдва ; Місто Вифлієм ; Фігура Діви Марії біля церкви Різдва.

672. **Вихованець спортивної школи Хмельницької АЕС став чемпіоном Всесвітніх ігор з бойових мистецтв** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <https://>

www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1564473-vihovanets_sportivnoii_shkoli_hmelnitskoi_aes_stav_chempionom_vsesvitnih_igor_z_boyovih_mistetstv_1875487.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

673. **Вишитий «Кобзар» Шевченка представлено у Рівному** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-society/1557935-vishitiy_kobzar_shevchenka_predstavleno_u_rivnomu_1870978.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

674. **Вишиті книги – в Книзі рекордів України** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Українська літературна газета : [сайт]. – Режим доступу: <https://litgazeta.com.ua/news/vyshyti-knyhy-v-knyzi-rekordiv-ukrainy/> (дата звернення: 13.06.2022). – Назва з екрана : 1 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Олена Медведева із вишитим «Євангелієм від Матвія».

675. **Вишиті книги – в рекорді України** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Золота пектораль : [сайт]. – Режим доступу: <https://zolatapektoral.te.ua/?s=Вишиті+книги+-+в+рекорді+України+> (дата звернення: 13.06.2022). – Назва з екрана : 2 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Олена Медведева із вишитим «Євангелієм від Матвія» ; Сторінка «Євангелія від Івана».

676. **Вишиту англійську «Марію» Уласа Самчука видали на Рівненщині** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Сім днів : [сайт]. – Режим доступу: <https://7dniv.rv.ua/suspilstvo/vyshytu-anhliysku-mariiu-ulasa-samchuka-vydaly-na-rivnenshchyni/> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

677. **«Вісник+К» та бджоли – будеш здоровий!** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Вісник+К : [сайт]. – Режим доступу: <https://visnyk.lutsk.ua/news/ukraine/regions/rivne/24037-24037/> (дата звернення: 14.06.2022). – Назва з екрана.

678. **Вітчизняний проєкт автоматизованої інформаційної системи представлено на Хмельницькій АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1530434-vitchiznyaniy_proekt

avtomatizovanoii_informatsiynoi_i_sistemi_predstavleno_na_hmelnitskiy_aes_1852540.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

679. **Волинський університет буде відкритий** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Свобода : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.svoboda-news.com/archiv/pdf/1995/Svoboda-1995-066.pdf> (дата звернення: 22.08.2022). – Назва з екрана.

680. **Впорядкування господарської діяльності розпочато у санітарно-захисній зоні Рівненської АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1504877-vporyadkuvannya_gospodarskoi_diyalnosti_rozpochato_u_sanitarno_zahisniy_zoni_rivnenskoii_aes_1834755.html (дата звернення: 22.08.2022). – Назва з екрана.

681. **Всеукраїнський фестиваль «Біле озеро» розпочався в реабілітаційно-оздоровчому комплексі Рівненської атомної електростанції** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1524627-vseukraiinskiy_festival_bile_ozero_rozpochavsya_v_reabilitatsiyno_ozdorovchomu_kompleksi_rivnenskoii_atomnoi_elektrstantsiii_1848536.html (дата звернення: 25.01.2023). – Назва з екрана.

682. **Втричі більше бюлетенів виявили на ділянці в психіатричній лікарні на Рівненщині** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1414163-vtrichi_bilshe_byuleteniv_viyavili_na_dilnitsi_v_psihiatrichniy_likarni_na_rivnenshchini_1766701.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

683. **Вчені України і Польщі провели конференцію з нагоди 520-річчя Дубенського замку** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1410527-vcheni_ukraiini_i_polshchi_proveli_konferentsiyu_z_nagodi_520_richchya_dubenskogo_zamku_1764501.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

684. **Гідротехнічний комплекс Хмельницької АЕС готовий до весняної повені** [Електронний ресурс] / В. Мазаний //

Українформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1458725-gidrotehnicniy_kompleks_hmelnitskoi_aes_gotoviy_do_vesnyanoi_poveni_1798186.html (дата звернення: 25.01.2023). – Назва з екрана.

685. Голгофа Єрусалиму: Із Оливкової гори ближче до неба [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Сім днів : [сайт]. – Режим доступу: <https://7dniv.rv.ua/suspilstvo/holhofa-yerusalymu-iz-olyvkovoi-hory-blyzhche-do-neba/> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

686. Голгофа Єрусалиму [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Золота пектораль : [сайт]. – Режим доступу: <https://zolatapektoral.te.ua/голгофа-єрусалиму-фотомандри-письме/> (дата звернення: 14.06.2022). – Назва з екрана : 8 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Вхід в церкву Гробу Господнього ; Гефсиманський сад ; Дорога на Голгофу ; Єрусалим ; Оливкова гора ; Місце Вознесіння Ісуса Христа ; Отвір у північній стіні вітваря Янгола, через який Патріарх подає Благодатний вогонь ; Фрагмент картини у церкві Гробу Господнього ; Церква Гробу Господнього ; Те саме // ЧаРівне.інфо : [сайт]. – Режим доступу : <https://charivne.info/news/26216-holhofa-yerusalymu> (дата звернення: 29.01.2023). – Назва з екрана.

687. Голландський коваль провів майстер-клас для безробітних Рівненщини [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Українформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1347867-gollandskiy_koval_proviv_mayster_klas_dlya_bezrobitnih_rivnenshchini_1724994.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

688. Гості фестивалю на Рівненщині опинилися в «машині часу» [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Українформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1359234-gosti_festivalyu_na_rivnenshchini_opinilisya_v_mashini_chasu_1731764.html (дата звернення: 02.06.2022). – Назва з екрана.

689. Громадські роботи із обслуговування дітей-інвалідів запровадила служба зайнятості Рівненщини [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Українформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1428825-gromadski_roboti_iz

obsługovuvannya_ditey_invalidiv_zaprovadila_slugba_zaynyatosti_rivnenshchini_1775972.html (дата звернення: 02.06.2022). – Назва з екрана.

690. **Громадськість закликає заборонити показ фільму «Матч» на Рівненщині** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1345923-gromadskist_zaklikae_zaboroniti_pokaz_filmu_match_na_rivnenshchini_1723794.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

691. **Громадськість міста Дубно на Рівненщині відзначила 400-ліття римо-католицької парафії** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1353544-gromadskist_mista_dubno_na_rivnenshchini_vidznachila_400_littya_rimo_katolitskoi_parafii_1728389.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

692. **День міста святкують у Дубні** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1389872-den_mista_svyatkuyut_u_dubni_1751355.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

693. **Державна інспекція ядерного регулювання України дала дозвіл на пуск першого енергоблоку Рівненської АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1529333-dergavna_inspektsiya_yadernogo_regulyuvannya_ukraini_dala_dozvil_na_pusk_pershogo_energobloku_rivnenskoii_aes_1851687.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

694. **Дикі качки облюбували ставок-охолоджувач Хмельницької АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1474119-diki_kachki_oblyubuvali_stavok_oholodguvach_hmelnitskoi_aes_1810932.html (дата звернення: 25.01.2023). – Назва з екрана.

695. **Діти-сироти із Німеччини почали відпочивати на березі водосховища Хмельницької АЕС** [Електронний ресурс] / В. Ма-

заний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1381799-diti_siroti_iz_nimechchini_pochali_vidpochivati_na_berezi_vodoshovishcha_hmelnitskoi_aes_1746337.html (дата звернення: 22.08.2022). – Назва з екрана.

696. **Допомога української громади Міннеаполісу Волинському Університетові** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Свобода : [сайт]. – Режим доступу: <http://www.svoboda-news.com /arxiv/pdf/1996/Svoboda-1996-109.pdf> (дата звернення: 12.07.2022). – Назва з екрана.

697. **До садіння лісових культур залучено безробітних Рівненщини** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Відкритий ліс : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.openforest.org.ua/9531/> (дата звернення: 26.01.2023). – Назва з екрана.

698. **Дослідження в галузі атомної енергетики представлено на Рівненській АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1458808-doslidzennya_v_galuzi_atomnoii_energetiki_predstavleno_na_rivnenskiy_aes_1798251.html (дата звернення: 25.01.2023). – Назва з екрана.

699. **Дослідження з безпеки людини в умовах ядерного виробництва проведено на Хмельницькій АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1667879-doslidzennya_z_bezpeki_lyudini_v_umovah_yadernogo_virobnitstva_provedeno_na_hmelnitskiy_aes_1942558.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

700. **Дослідження культури безпеки Рівненської атомної електростанції здійснила професор із Німеччини** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1576409-doslidzennya_kulturi_bezpeki_rivnenskoii_atomnoii_elektrostantsii_zdiysnila_profesor_iz_nimechchini_1883318.html (дата звернення: 23.05.2022). – Назва з екрана.

701. **Дослідну ділянку із географічних порід дуба створено у шкільному лісництві на Рівненщині** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1576409-doslidzennya_kulturi_bezpeki_rivnenskoii_atomnoii_elektrostantsii_zdiysnila_profesor_iz_nimechchini_1883318.html

www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1335187-doslidnu_dilyanku_iz_geografichnih_porid_duba_stvoreno_u_shkilnomu_lisnitstvi_na_rivnenshchini.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

702. Доходи деяких громад Рівненщини зросли у вісім разів [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/2705133-dohodi-deakih-gromad-rivnensini-zrosli-u-visim-raziv.html> (дата звернення: 02.06.2022). – Назва з екрана : 4 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Без підпису.

703. Доходи тергромад Рівненщини цьогоріч зросли на 83 мільйони [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/2606822-dohodi-tergromad-rivnensini-cogoric-zrosli-na-83-miljoni.html> (дата звернення: 02.06.2022). – Назва з екрана : 7 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Без підпису.

704. Древню мистецьку атрибутику волинського Великодня представлено в Дубенському замку [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1340124-drevnyu_mistetsku_atributiku_volinskogo_velikodnya_predstavleno_v_dubenskomu_zamku_41094.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

705. Другий енергоблок Хмельницької АЕС виробив 50 мільярдів кіловат-годин електроенергії [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1351989-drugiy_energoblok_hmelnitskoi_aes_virobiv_50milyardiv_kilovat_godin_elektroenergiii_1727473.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

706. ДТП під Рівним забрало життя дев'яти людей – порушено кримінальну справу [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1306173-dtp_pd_rvnim_zabrало_gittya_devyati_lyudey_porusheno_krimnalnu_spravu_1071461.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

707. **Дубенський замок приєднався до туристичного проєкту Великої Волині «Шлях Гедиміновичів»** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1459385-dubenskiy_zamok_prie_dnavsya_do_turistichnogo_proektu_velikoi_volini_shlyah_gediminovichiv_1798740.html (дата звернення: 22.08.2022). – Назва з екрана.

708. **Екологічний моніторинг на Рівненщині провели спеціалісти з радіаційної безпеки Хмельницької АЕС** [Електронний ресурс]/В.Мазаний//Укрінформ:[сайт].–Режим доступу:https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1569173-ekologichniy_monitoring_na_rivnenshchini_proveli_spetsialisti_z_radiatsiynoi_bezpeki_hmelnitskoi_aes_1878723.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

709. **Екологічний моніторинг проведено у тридцятикілометровій зоні Хмельницької АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1405612-ekologichniy_monitoring_provedeno_u_tridtsyatikilometroviy_zoni_hmelnitskoi_aes_1761353.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

710. **Екологічні аспекти роботи Рівненської АЕС вивчили волинські депутати** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1705861-ekologichni_aspekti_roboti_rivnenskoii_aes_vivchili_volinski_deputati_1971432.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

711. **Екологічні методики дослідження використаної енергоблоками води запроваджено на Рівненській атомній електростанції** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1520999-ekologichni_metodiki_doslidzennya_vikoristanonii_energoblokami_vodi_zaprovadgeno_na_rivnenskiy_atomniy_elektrostantsii_1846100.html (дата звернення: 24.01.2023). – Назва з екрана.

712. Екологічні регламенти безпеки виконано у тридцятикілометровій зоні Рівненської АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1393274-ekologichni_reglamenty_bezpeki_vikonano_u_tridtsyatikilometrovii_zoni_rivnenskoii_aes_1753538.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

713. Екскурсійний проєкт для туристів Євро-2012 реалізовує влада Дубно [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1302311-ekskursyniy_proekt_dlya_turistiv_vro_2012_realzovu_vlada_dubno_1068922.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

714. Експерти Всесвітньої асоціації операторів атомних електростанцій здійснили місію технічної підтримки на Рівненській АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1550279-eksperti_vsesvitnoii_asotsiatsiii_operatoriv_atomnih_elektrstantsiy_zdiysnili_misiyu_tehnichnoii_pidtrimki_na_rivnenskiy_aes_1865811.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

715. Експерти перевірили конструкції на недобудованих енергоблоках Хмельницької АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1394246-eksperti_perevirili_konstruktsiii_na_nedobudovanih_energoblokah_hmelnitskoii_aes_1754198.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

716. Енергетична верба дає з гектара в 14 разів більше деревини, ніж традиційні лісові насадження [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1567333-energetichna_verba_dae_z_gektara_v_14_raziv_bilshe_derevini_nig_traditsiyni_lisovi_nasadgennya_1877449.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

717. Енергоблок № 1 Рівненської АЕС виведено в резерв [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1300040-energoblok_

n1_rvnensko_aes_vivedeno_v_rezerv_1067576.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

718. **Енергоблок № 1 Хмельницької атомної електростанції досяг максимального коефіцієнта використання встановленої потужності** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1555033-energoblok_1_hmelnitskoi_atomnoi_elektrstantsii_dosyag_maksimalnogo_koefitsie_nta_vikoristannya_vstanovlenoi_potugnosti_1869061.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

719. **Енергоблок № 4 Рівненської АЕС зупинено для ремонту** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1669795energoblok_4_rivnenskoi_aes_zupineno_dlya_remontu_1943912.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

720. **Енергоблок Хмельницької АЕС досягнув найвищого в Україні коефіцієнта використання встановленої потужності** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1347776-energoblok_hmelnitskoi_aes_dosyagnuv_nayvishchogo_v_ukraini_koefitsie_nta_vikoristannya_vstanovlenoi_potugnosti_1724949.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

721. **Енергоблоки Хмельницької атомної електростанції діють за регламентами ядерної та радіаційної безпеки** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1527445-energobloki_hmelnitskoi_atomnoi_elektrstantsii_diyut_za_reglamentami_yadernoi_ta_radiatsiynoi_bezpeki_1850382.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

722. **Етюд американського спогаду** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Вільне слово : [сайт]. – Режим доступу: http://vilneslovo.rv.ua/?page_id=4466 (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

723. **Європейська комісія почала кураторський нагляд на Рівненській АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_

news/1661090-e_vropeyska_komisiya_pochala_kuratorskiy_naglyad_na_rivnenskiy_aes_1937641.html (дата звернення: 24.01.2023). – Назва з екрана.

724. **Женева: останні дні Ю.-І. Крашевського** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Українська літературна газета : [сайт]. – Режим доступу: <https://litgazeta.com.ua/articles/viktor-mazanyj-zheneva-ostanni-dni-iu-i-krashevskojo/> (дата звернення: 12.06.2022). – Назва з екрана.

725. **Залучені до охорони неба під час Євро-2012 снайпери провели бойове тренування на Рівненщині** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1351900-zalucheni_do_ohoroni_neba_pid_chas_e_vro_2012_snauperi_proveli_boyove_trenuvannya_na_rivnenshchini_1727398.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

726. **Захист студентських проєктів розвитку громад пройшов у Рівному** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/2449384-zahist-studentskih-proektiv-rozvitku-gromad-projsov-u-rivnomu.html> (дата звернення: 02.06.2022). – Назва з екрана : 4 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Без підпису.

727. **Заяву про роль людського чинника в гарантуванні безпеки прийнято на Рівненській АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1448837-zayavu_pro_rol_lyudskogo_chinnika_v_garantuvanni_bezpeki_priyuyato_na_rivnenskiy_aes_1790445.html (дата звернення: 25.01.2023). – Назва з екрана.

728. **Засідання ради Західного Наукового Центру НАН України пройшло на ХАЕС «під кутом» безпеки** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1423621-zasidannya_radi_zahidnogo_naukovogo_tsentru_nan_ukraini_proyshlo_na_haes_pid_kutom_bezpeki_1772602.html (дата звернення: 02.06.2022). – Назва з екрана.

729. **З Капітолійського пагорба : нотатки на межі світів** [Електронний ресурс] / В. Мазаний. – Рівне : Ліста, 2001. – 142 С. – (Колекція книг М. Г. Жулинського ; Наукова бібліотека НУ Острозька академія). – Режим доступу : <https://lib.oa.edu.ua/files/funds/collections/Zhulynskiy.pdf> (дата звернення: 03.11.2022). – Назва з екрана.

730. **Зупинено на капітальний ремонт енергоблок Рівненської АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1301526-zupineno_na_kaptalniy_remont_energoblok_rvnensko_aes_1068506.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

731. **Екологічний моніторинг скидних вод здійснено на Рівненській АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1466451-ekologichniy_monitoring_skidnih_vod_zdiysneno_na_rivnenskiy_aes_1804367.html (дата звернення: 25.01.2023). – Назва з екрана.

732. **Ізраїльська компанія вивезла непридатні пестициди з Рівненщини** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1404632-izraillska_kompaniya_vivezla_nepridatni_pestitsidi_z_rivnenshchini_1760743.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

733. **Іменні дзвони для костелу міста Дубна Рівненської області виготовили у Польщі** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1350254-imenni_dzvoni_dlya_kostelu_mista_dubna_rivnenskoii_oblasti_vigotovili_u_polshchi_1726426.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

734. **Інженер Рівненської АЕС переміг у всеукраїнському конкурсі наукових робіт** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1471677-ingener_rivnenskoii_aes_peremig_u

vseukraiinskому_konkursi_naukovih_robit_1808907.html (дата звернення: 25.01.2023). – Назва з екрана.

735. Інженери Рівненської АЕС стали дипломантами всеукраїнського конкурсу наукових досліджень в атомній енергетиці [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1482680-ingeneri_rivnenskoii_aes_stali_diplomantami_vseukraiinskogo_konkursu_naukovih_doslidgen_v_atomniy_energetitsi_1818048.htm (дата звернення: 25.01.2023). – Назва з екрана.

736. Інспектори МАГАТЕ перевірили стан використання ядерного палива на Рівненській атомній електростанції [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1522576-inspektori_magate_perevirili_stan_vikoristannya_yadernogo_paliva_na_rivnenskiy_atomniy_elektrostantsiii_1847127.html (дата звернення: 24.01.2023). – Назва з екрана.

737. Інспектори МАГАТЕ перевірили ядерне паливо на Рівненській АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1480058-inspektori_magate_perevirili_yaderne_palivo_na_rivnenskiy_aes_1815857.html (дата звернення: 25.01.2023). – Назва з екрана.

738. Інститут ядерних досліджень Чехії представив атомні технології на Рівненській АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1670231-institut_yadernih_doslidgen_chehiii_predstaviv_atomni_tehnologii_na_rivnenskiy_aes_1944226.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

739. Інституцію особистих консультантів інвалідів запровадила служба зайнятості Рівненщини [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1393250-institutsiyu_osobistih_konsultantiv_invalidiv_zaprovadila_slugba_zaynyatosti_

rivnenshchini_1753525.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

740. **Інформкампанія «Я – Громада!» пройшла на Рівненщині** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/2713803-informkampania-a-gromada-projsla-na-rivnensini.html> (дата звернення: 02.06.2022). – Назва з екрана : 4 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Без підпису.

741. **Квартири для своїх працівників безплатно виділила Рівненська АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other-news/1662488-kvartiri_dlya_svoih_pratsivnikov_bezplatno_vidilila_rivnenska_aes_1938712.html (дата звернення: 24.01.2023). – Назва з екрана.

742. **Квітковий проєкт рівненських школярів переміг у всеукраїнському конкурсі** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1349532-kvitkoviy_proekt_rivnenskih_shkolyariv_peremig_u_vseukraїнському_konkursi_1725979.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

743. **Керівництво Хмельницької АЕС спростовує чутки про вибух і пожежу на станції АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1365982-kerivnitstvo_hmelnitsoii_aes_sprostovue_chutki_pro_vibuh_i_pogegu_na_stantsiii_1735982.html (дата звернення: 13.11.2022). – Назва з екрана.

744. **Клени та липи стали «Особливими великодніми деревами» у Рівному** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1340339-kleni_ta_lipi_stali_osoblivimi_velikodnimi_derevami_u_rivnomu_41368.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

745. **Книгу часів Київської Русі відтворили у центрі Пересопницького Євангелія на Рівненщині** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform>.

ua/rubric-culture/knigu_chasiv_kiiivskoi_rusi_vidtvorili_u_tsentri_peresopnitskogo_e_vangeliya_na_rivnenshchini_1750385.html (дата звернення: 22.08.2022). – Назва з екрана.

746. **Ковалі з Голландії, Японії, Чехії та України представили своє мистецтво під час майстер-класів у службі зайнятості Рівненщини** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1536836-kovali_z_gollandiii_yaponiii_chehiii_ta_ukraini_predstavili_svoe_mistetstvo_pid_chas_mayster_klasiv_u_slugbi_zaynyatosti_rivnenshchini_1857092.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

747. **Колишніх безробітних взяв під свою опіку центр сприяння бізнесу на Рівненщині** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1562518-kolishnih_bezrobitnih_vzyav_pid_svoyu_opiku_tsentr_spriyannya_biznesu_na_rivnenshchini_1874205.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

748. **Комісія «Енергоатому» визнала готовою Рівненську атомну електростанцію до експлуатації в осінньо-зимовий період** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1558980-komisiya_energoatomu_viznala_gotovoyu_rivnensku_atomnu_elektrstantsiyu_do_ekspluatatsiii_v_osinno_zimoviy_period_1871741.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

749. **Компенсацією за працевлаштування громадян скористалися роботодавці на Рівненщині** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1589915-kompensatsie_yu_za_pratsevlashtuvannya_gromadyan_skoristalisya_robotodavtsi_na_rivnenshchini_1891317.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

750. **Компенсацією за ядерний ризик стало створення фельдшерсько-акушерського пункту на Рівненщині** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1412479-kompensatsie_yu_za_yaderniy_rizik_stalo_stvorennya_feldshersko_akusherskogo_punktu_na_

rivnenshchini_1765732.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

751. Компенсацію єдиного соціального внеску за працевлаштування безробітних здійснюють на Рівненщині [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1575163-kompensatsiyu_e_dinogo_sotsialnogo_vnesku_za_pratsevlashtuvannya_bezrobitnih_zdiysnyuyut_na_rivnenshchini_1882471.html (дата звернення: 23.05.2022). – Назва з екрана.

752. Комплексну (зведену) програму підвищення рівня безпеки реалізують на Рівненській атомній електростанції [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1553687-kompleksnu_zvedenu_programu_pidvishchennya_rivnya_bezpeki_realizovuyut_na_rivnenskiy_atomniy_elektrostantsii_1868107.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

753. Конкурс проєктів «Розвиток Територіальних громад» запровадили на Рівненщині [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/2417614-konkurs-proektiv-rozvitok-teritorialnih-gromad-zaprovadili-na-rivnensini.html> (дата звернення: 02.06.2022). – Назва з екрана : 1 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Без підпису.

754. Конкурс рефератів серед дітей провела Хмельницька АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1483151-konkurs_referativ_sered_ditey_provela_hmelnitska_aes_1818471.html (дата звернення: 25.01.2023). – Назва з екрана.

755. Консультації для засуджених запровадила служба зайнятості Рівненщини [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1454832-konsultatsiii_dlya_zasudgenih_zaprovadila_slugba_zaynyatosti_rivnenshchini_1795258.html (дата звернення: 26.01.2023). – Назва з екрана.

756. **Крапля золота і сльоза полковника** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Вільне слово : [сайт]. – Режим доступу: <http://vilneslovo.rv.ua/?s=Віктор+Мазаний> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

757. **Криміналісти розслідують обставини самогубства депутата на Рівненщині** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1390281-kriminalisti-rozsliduyut-obstavini-samogubstva-likarya-u-zarichnomu-na-rivnenshchini-1751594.html> (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

758. **Культурний центр за кошти Рівненської АЕС створено у її тридцятикілометровій зоні** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1412816-kulturniy-tsentr-za-koshti-rivnenskoi-aes-stvoreno-u-iiii-tridtsyatikilometroviy-zoni-1765956.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

759. **Левів у Рівненському зоопарку обігрують пічним опаленням** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1314700-leviv-u-rivnenskomu-zooparku-obigrivayut-pichnim-opalennyam.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

760. **Литовський замок Тракай запровадив партнерство із заповідником міста Дубна Рівненської області** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1365238-litovskiy-zamok-trakay-zaprovadiv-partnerstvo-iz-zapovidnikom-mista-dubna-rivnenskoi-oblasti-1735506.html (дата звернення: 24.12.2022). – Назва з екрана.

761. **Літературний музей Уласа Самчука у Рівному започаткував бібліотеку власних видань** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1324229-literaturniy-muзей-ulasa-samchuka-u-rivnomu-zapochatkuvav-biblioteku-vlasnih-vidan.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

762. **Логотип для компанії «Енергоатом» створила школярка із Рівненщини** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1575128-logotip_dlya_kompaniii_energoatom_stvorila_shkolyarka_iz_rivnenshchini_1882447.html (дата звернення: 23.05.2022). – Назва з екрана.

763. **Луцьке Євангелія XIV століття поповнило бібліотеку стародруків Дубенського замку** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1484860-lutske_e_vangelie_xiv_stolittya_popovnilo_biblioteku_starodrukiv_dubenskogo_zamku_1820010.html (дата звернення: 22.08.2022). – Назва з екрана.

764. **МАГАТЕ провело контроль за використанням ядерного палива на Рівненській АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1662992-magate_provelo_kontrol_za_vikoristannyam_yadernogo_paliva_na_rivnenskiy_aes_1939099.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

765. **Мами не проголосували, зате народили хлопчиків у Рівному** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1414413-mami_ne_progolosuvali_zate_narodili_hlopchikiv_u_rivnomu_1766826.html (дата звернення: 19. 05.2022). – Назва з екрана.

766. **«Марія» Уласа Самчука : вишита англійською** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Українська літературна газета : [сайт]. – Режим доступу: <https://litgazeta.com.ua/articles/50768/> (дата звернення: 28.01.2023) – Назва з екрана.

767. **Маршрутки в Рівному розвозять пільговиків по дільницях для голосування** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1413956-marshrutki_v_rivnomu_rozvozyat_pilgovikiv_po_dilnitsyah_dlya_golosuvannya_1766590.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

768. **Менеджмент взаємодії територіальних громад за-провадила Рівненська обласна рада** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1368378-menedgment_vzae_modiii_teritorialnih_gromad_zaprovadila_rivnenska_oblasna_rada_1737543.html (дата звернення: 02.06.2022). – Назва з екрана.

769. **Методику аналізу радіаційної обстановки представили українські вчені на Рівненській АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1710766-metodiku_analizu_radiatsiynoi_obstanovki_predstavili_ukraiinski_vcheni_na_rivnenskiy_aes_1975267.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

770. **Методику культури фізичного захисту Хмельницької атомної електростанції вивчили вітчизняні та зарубіжні експерти** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1552286-metodiku_kulturi_fizichnogo_zahistu_hmelnitskoi_atomnoi_elektrstantsiii_vivchili_vitchiznyani_ta_zarubigni_eksperti_1867243.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

771. **Міжнародна місія WANO перевірила систему контролю за нерозповсюдженням радіоактивних речовин на Хмельницькій АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1340397-mignarodna_misiya_wano_perevirila_sistemu_kontrolyu_za_nerozpovsyudgennyam_radioaktivnih_rechovin_na_hmelnitskiy_aes_41414.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

772. **Міжнародна місія технічної підтримки завершена на Хмельницькій атомній електростанції** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1554670-mignarodna_misiya_tehnichnoii_pidtrimki_zavershena_na_hmelnitskiy_atomniy_elektrstantsiii_1868751.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

773. Міжнародний аудит системи менеджменту проведено на Рівненській атомній електростанції [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1592077-mignarodniy_audit_sistemi_menedgmentu_provedeno_na_rivnenskiy_atomniy_elektrstantsiii_1892630.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

774. Міжнародний проєкт з удосконалення методів контролю обладнання реалізовано на Рівненській АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1551739-mignarodniy_proekt_z_udoskonalennya_metodiv_kontrolyu_obladnannya_realizovano_na_rivnenskiy_aes_1866866.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

775. Міжнародний турнір з плавання на відкритій воді пройшов в оздоровчому комплексі Рівненської АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1538759-mignarodniy_turnir_z_plavannya_na_vidkritiy_vodi_proyshov_v_ozdorovchomu_kompleksi_rivnenskoii_aes_1858234.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

776. Міжнародний фестиваль «Коляда» розпочався у центрі Пересопницького Євангелія на Рівненщині [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1301873-mgnarodniy_festival_kolyada_rozpochavsya_u_tsentr_peresopnitskogo_vangelya_na_rvnenshchin_1068690.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

777. Міжнародний фестиваль «Котилася торба» розпочався на Рівненщині [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1346347-mignarodniy_festival_kotilasya_torba_rozpochavsya_na_rivnenshchini_1724_051.html (дата звернення: 22.06.2022). – Назва з екрана.

778. **Міжнародний фестиваль молодих атомників «Активна зона» пройшов на Хмельницькій АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1538687-mignarodniy_festival_molodih_atomnikov_ukraini_litvi_i_rosiii_aktivna_zona_proyshov_na_hmelnitskiy_aes_1858185.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

779. **Міжнародний ядерний страховий пул провів інспекцію на Рівненській атомній електростанції** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1533850-mignarodniy_yaderniy_strahoviy_pul_proviv_inspektsiyu_na_rivnenskiy_atomniy_elektrostantsii_1855015.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

780. **Міжнародні вимоги до радіаційного захисту персоналу виконують на Рівненській АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1671146-mignarodni_vimogi_do_radiatsiynogo_zahistu_personalu_vikonuyut_na_rivnenskiy_aes_1944853.html (дата звернення: 22.06.2022). – Назва з екрана.

781. **Міжнародні сертифікати управління якістю та екологічною системою одержала Хмельницька АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1521462-mignarodni_sertifikati_upravlinnya_yakistyu_ta_ekologichnoyu_sistemoju_oderkala_hmelnitska_aes_1846421.html (дата звернення: 25.01.2023). – Назва з екрана

782. **Міжнародні турніри з боксу та плавання відбулися на спортивних базах Рівненської АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1700430-mignarodni_turniri_z_boksu_ta_plavannya_vidbulisya_na_sportivnih_bazah_rivnenskoii_aes_1966834.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

783. **Міжнародну експертизу проєкту поводження з радіоактивними відходами здійснено на Хмельницькій АЕС**

[Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1711068-mignarodnu_ekspertizu_proektu_povodgennya_z_radioaktivnimi_vidhodami_zdiysneno_na_hmelnitskiy_aes_1975495.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

784. Міжнародну партнерську перевірку проведено на Хмельницькій АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1391999-mignarodnu_partnersku_perevirku_provedeno_na_hmelnitskiy_aes_1752759.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

785. Міжобласний художній конкурс для школярів тридцятикілометрової зони провела Хмельницька АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1661924-migoblasniy_hudogniy_konkurs_dlya_shkolyariv_tridtsyatikilometrovoyi_zoni_provela_hmelnitska_aes_1938276.html (дата звернення: 24.01.2023). – Назва з екрана.

786. Міліціонерів-чорнобильців ушанували на Рівненщині [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1344742-militsioneriv_chornobiltiv_ushanuvani_na_rivnenshchini_1723045.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

787. Місію місцевих бюджетів ОТГ та їх резерви обговорили у Рівному [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/2541798-misiu-miscevih-budzetiv-otg-ta-ih-rezervi-obgovorili-u-rivnomu.html> (дата звернення: 02.06.2022). – Назва з екрана : 4 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Без підпису.

788. Місію партнерської перевірки почали на Рівненській АЕС експерти Всесвітньої асоціації операторів атомних електростанцій [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1417135-misiyu_partnerskoii_perevirki_pochali_na_rivnenskiy_aes_eksperti_vsesvitnoii_asotsiatsiii_operatoriv_atomnih_

elektrostantsiy_1768387.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

789. Місія Всесвітньої асоціації операторів атомних електростанцій розпочала роботу на Рівненській АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1357157-misiya_vsesvitnoii_asotsiatsiii_operatoriv_atomnih_elektrostantsiy_rozpochala_robotu_na_rivnenskiy_aes_1730578.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

790. Міського голову Дубна Василя Антонюка нагороджено орденом Святого Рівноапостольного Князя Володимира Великого [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1416174-miskogo_golovu_dubna_vasilya_antonyuka_nagorodgeno_ordenom_svyatogo_rivnoapostolnogo_knyazya_volodimira_velikogo_1767807.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

791. Млинівська громада стала учасником міжнародного проєкту [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/2724556-mlinivska-gromada-stala-ucasnikom-miznarodnogo-proektu.html> (дата звернення: 02.06.2022). – Назва з екрана : 5 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Без підпису.

792. Модель інформаційно-консультаційного центру для випускників вищих навчальних закладів створила служба зайнятості Рівненщини [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1384148-model_informatsiyno_konsultatsiynogo_tsentru_dlya_vipusknikiv_vishchih_navchalnih_zakladiv_stvorila_slugba_zaynyatosti_rivnenshchini_1747796.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

793. Модель низькорослого інтенсивного саду створив волинський учений [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Домовик : [сайт]. – Режим доступу: <http://domovyk.com/news/11/full/582/> (дата звернення: 01.09.2022). – Назва з екрана.

794. **Модель поведінки у надзвичайних ситуаціях розробили вчені для населення зони Рівненської АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1668537-model_povedinki_u_nadzvichaynih_situatsiyah_rozrobili_vcheni_dlya_naselennya_zoni_rivnenskoii_aes_1943027.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

795. **Модернізацію резервних систем безпеки розпочато на Рівненській АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1412264-modernizatsiyu_rezervnih_sistem_bezpeki_rozpochato_na_rivnenskiy_aes_1765611.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

796. **Модернізацію системи контролю ядерного відпрацьованого палива здійснено на Рівненській атомній електростанції** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1522252-modernizatsiyu_sistemi_kontrolyu_yadernogo_vidpratsovanogo_paliva_zdiysнено_na_rivnenskiy_atomniy_elektrostantsiii_1846883.html (дата звернення: 24.01.2023). – Назва з екрана.

797. **«Мозок» для українських АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Свобода : [сайт]. – Режим доступу: <http://www.svoboda-news.com/arxiv/pdf/1997/Svoboda-1997-085.pdf> # (дата звернення: 22.08.2022). – Назва з екрана.

798. **Молекулярну кулінарію почали освоювати безробітні у службі зайнятості Рівненщини** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1459349-molekulyarnu_kulinariyu_pochali_osvoyuvati_bezrobitni_u_slugbi_zaynyatosti_rivnenshchini_1798717.html (дата звернення: 26.01.2023). – Назва з екрана.

799. **Моніторинг викидів та скидів Рівненської АЕС проведено у її тридцятикілометровій зоні** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.>

ukrinform.ua/rubric-other_news/1400950-monitoring_vikidiv_ta_skidiv_rivnenskoi_aes_provedeno_u_iiii_tridtsyatikilometroviy_zoni_1758416.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

800. Моніторинг водного басейну проведено в зоні спостереження Рівненської АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1347918-monitoring_vodnogo_baseynu_provedeno_v_zoni_sposteregennya_rivnenskoi_aes_1725014.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

801. Моніторинг довкілля у тридцятикілометрової зоні Рівненської АЕС здійснює автоматизована система [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1344464-monitoring_dovkillya_u_tridtsyatikilometroviy_zoni_rivnenskoi_aes_zdiysnyue_avtomatizovana_sistema_1722859.html (дата звернення: 22.08.2022). – Назва з екрана.

802. Моніторинг екологічної безпеки Рівненської АЕС здійснила автоматизована система [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1385992-monitoring_ekologichnoi_bezpeki_rivnenskoi_aes_zdiysnila_atomatizovana_sistema_1748968.html (дата звернення: 25.01.2023). – Назва з екрана.

803. Моніторинг природного середовища здійснено у тридцятикілометровій зоні Хмельницької АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1302330-montoring_prirodnogo_seredovishcha_zdysneno_u_tridtsyatikilometrovy_zon_hmelnitsko_aes_1068939.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

804. На Рівненщині «равликові фермери» розказали про досягнення та перспективи [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/2563600-na-rivnensini-ravlikovi-fermeri-rozkazali-pro>

dosagnenna-ta-perspektivi.html (дата звернення: 02.06.2022). – Назва з екрана : 5 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Без підпису.

805. На Рівненщині відзначають 520-річчя Дубенського замку [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/1410217-na-rivnenshchini_vidznachayut_520_richchya_dubenskogo_zamku_1764315.html (дата звернення: 22.08.2022). – Назва з екрана.

806. На Рівненщині збільшують ОТГ за рахунок сусідніх сіл [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/2778888-na-rivnensini-zbilsuut-otg-za-rahunok-susidnih-sil.html> (дата звернення: 02.06.2022). – Назва з екрана : 5 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Без підпису.

807. На Рівненщині презентували успішні проекти економічного і соціального розвитку ОТГ [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/2756500-na-rivnensini-prezentuvali-uspisni-proekti-ekonomichnogo-i-socialnogo-rozvitku-otg.html> (дата звернення: 02.06.2022). – Назва з екрана : 5 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Без підпису.

808. На Рівненщині припинили пошуки хлопчика, що заблукав у лісі тиждень тому [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1409204-na-rivnenshchini_pripinili_poshuki_hlorchika_shcho_zablukav_u_lisi_tigden_tomu_1763697.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

809. На Рівненщині суд застосував екстрадиційний арешт до росіянина [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-world/1411196-na-rivnenshchini_sud_zastosuvav_ekstraditsiyniy_aresht_do_rosiyanina_1764951.html (дата звернення: 02.09.2022). – Назва з екрана.

810. На спомин Василя Пилип'юка [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Золота пектораль : [сайт]. – Режим доступу: <https://zolatapektoral.te.ua/?s=На+спомин+Василя+Пилип'юка+> (дата звер-

нення: 13.06.2022). – Назва з екрана : 1 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Студенти ознайомлюються із останніми інтерв'ю Василя Пилип'юка.

811. На Хмельницькій АЕС ефективно діють два енергоблоки ВВЕР-1000 [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1335096-na_hmelnitskiy_efektivno_diyut_dva_energobloki_vver_1000.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

812. Найкращих янголів визначили на Рівненщині [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1354279-naykrashchih_yangoliv_viznachili_na_rivnenshchini_1728851.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

813. Не прощавай, соборе! [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Українська літературна газета : [сайт]. – Режим доступу: <https://litgazeta.com.ua/articles/ne-proshhavaj-sobore/> (дата звернення: 12.06.2022). – Назва з екрана : 1 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Собор Паризької Богоматері.

814. Невідоме кохання Уласа Самчука [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Українська літературна газета : [сайт]. – Режим доступу: <https://litgazeta.com.ua/articles/viktor-mazanyj-nevidome-kokhannia-ulasa-samchuka/>; Те саме // Золота пектораль : [сайт]. – Режим доступу: <https://zolatapektoral.te.ua/невідоме-кохання-уласа-самчука/> (дата звернення: 12.06.2022) – Назва з екрана.

815. Негода залишила без електрики 90 населених пунктів Рівненщини [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1362550-negoda_zalishila_bez_elektriki_90_naselenih_punktiv_rivnenshchini_1733768.html (дата звернення: 22.08.2022). – Назва з екрана.

816. Німецький професор ознайомила із діяльністю Рівненської АЕС школярів міста Лейпціг [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1613337-nimetskiy_profesor_oznayomila_iz_

diyalnistyu_rivnenskoii_aes_shkolyariv_mista_leyptsig_1905099.html (дата звернення: 25.01.2023). – Назва з екрана.

817. **Обладнання для переробки твердих радіоактивних відходів Рівненської АЕС виготовили в Чехії та Німеччині** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1417730-obladnannya_dlya_pererobki_tverdih_radioaktivnih_vidhodiv_rivnenskoii_aes_vigotovili_v_chehiii_ta_nimechchini_1768778.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

818. **Оприлюднення даних про радіаційну обстановку навколо Рівненської АЕС розпочато в інтернеті** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1308990-oprilyudnennya_danih_pro_radiatsiyну_obstanovku_navkolo_rivnenskoii_aes_rozpochnato_v_interneti.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

819. **Освітній тур для вчителів запровадили на Рівненській атомній електростанції** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1590581-osvitniy_tur_dlya_vchiteliv_zaprovadili_na_rivnenskiy_atomniy_elektrostantsiii_1891746.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

820. **Осіб без місця проживання обігривають у притулку в Рівному** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1307631-osib_bez_mistsya_progivannya_obigrivayut_u_pritulku_v_rivnomu.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

821. **Осінній оздоровчий сезон розпочато в реабілітаційному комплексі Рівненської АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1705306-osinniyy_ozdorovchiy_sezon_rozpochnato_v_reabilitatsiynomu_kompleksi_rivnenskoii_aes_1970950.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

822. **«Острозька академія» та університет із Польщі запровадили вивчення аспектів безпеки Хмельницької АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим до-

ступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1352927-ostrozka_akademiya_ta_universitet_iz_polshchi_zaprovadili_vivchennya_aspektiv_bezpeki_hmelnitskoi_aes_1728049.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

823. **«Острозька академія» створила на Рівненщині інформаційно-консультативний центр із працевлаштування** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1443056-ostrozka_akademiya_stvorila_na_rivnenshchini_informatsiyno_konsultativniy_tsentr_iz_pratsevlashtuvannya_1785733.html (дата звернення: 22.08.2022). – Назва з екрана.

824. **Пам'ять Степана Сапеляка увіковічено на Рівненщині під час проведення літературного свята «Городецький автограф»** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Золота пектораль : [сайт]. – Режим доступу: <https://zolatapektoral.te.ua/?s=пам%27ять+степана+сапеляка> (дата звернення: 15.06.2022). – Назва з екрана : 11 кольор. фотоіл. – Фото *А. Похилюка* : Без підпису.

825. **Пам'ять жертв масових розстрілів єврейського населення вшанували в Дубні на Рівненщині** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1357484-pamyat_gertv_masovih_rozstriliv_e_vreyskogo_naselennya_vshanuvali_v_dubni_na_rivnenshchini_1730752.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

826. **Парад наречених зібрав на Рівненщині красунь від шести років** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1390055-parad_narechenih_zibrav_na_rivnenshchini_krasun_vid_shesti_rokiv_1751470.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

827. **Параметри безпеки комплексу з переробки твердих радіоактивних відходів визначили міжнародні експерти на Рівненській атомній електростанції** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1554986-parametri_bezpeki_kompleksu_z_pererobki

tverdih_radioaktivnih_vidhodiv_viznachili_mignarodni_ekspe (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

828. Параметри екологічної безпеки визначила автоматизована система на Рівненській атомній електростанції [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1581558-parametri_ekologichnoii_bezpeki_viznachila_avtomatizovana_sistema_na_rivnenskiy_atomniy_elektrstantsii_1886338.html (дата звернення: 23.05.2022). – Назва з екрана.

829. Партнерську перевірку безпеки Хмельницької АЕС провели міжнародні експерти [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1490652-partnersku_perevirku_bezpeki_hmelnitsoi_aes_proveli_mignarodni_eksperti_1824165.html (дата звернення: 24.01.2023). – Назва з екрана.

830. Партнерську перевірку протиаварійних інструкцій розпочато на Хмельницькій АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1705422-partnersku_perevirku_protiavariynih_instruktsiy_rozpochato_na_hmelnitskiy_aes_1971059.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

831. Патонівці стали учасниками програми продовження терміну дії енергоблока № 3 Рівненської АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1709998-patonivtsi_stali_uchasnikami_programi_prodogennya_terminu_dii_energobloka_3_rivnenskoii_aes_1974613.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

832. Перевірку виконання вимог безпеки ядерних установок розпочато на Рівненській АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1592825-perevirku_vikonannya_vimog_bezpeki_yadernih_ustanovok_rozpochato_na_rivnenskiy_aes_1893136.html (дата звернення: 24.01.2023). – Назва з екрана.

833. Перевірку стану виконання законодавства з безпеки розпочато на Хмельницькій АЕС [Електронний ресурс]

/ В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1589550-perevirku_stanu_vikonannya_zakonodavstva_z_bezpeki_rozprochato_na_hmelnitskiy_aes_1891109.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

834. **Пересопниця під небом Різдва** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Золота пектораль : [сайт]. – Режим доступу: <https://zolatapektoral.te.ua/?s=пересопниця+під+небом+різдва> (дата звернення: 11.08.2022). – Назва з екрана : 25 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Без підпису.

835. **Перший енергоблок введено в дію на Рівненській атомній електростанції після планового попереджувального ремонту** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1529700-pershiy_energoblok_vvedeno_v_diyu_na_rivnenskiy_atomniy_elektrstantsii_pislya_planovogo_poperedguvalnogo_remontu_1851930.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

836. **Перший енергоблок Рівненської АЕС підключено до енергомережі України** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1402433-pershiy_energoblok_rivnenskoii_aes_pidklyucheno_do_energomeregi_ukraini_1759378.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

837. **Пилип'юк очолив кафедру у Поплавського** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Спілка фотохудожників Закарпаття : [сайт]. – Режим доступу: <https://fotokarpat.com.ua/pylypyuk-ocholyv-kafedru-u-poplavskoho/> (дата звернення: 11.06.2022). – Назва з екрана.

838. **Підрозділи Хмельницької АЕС переведені на посилений режим роботи** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1590098-pidrozdili_hmelnitskoii_aes_perevedeni_na_posileniy_regim_roboti_1891457.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

839. Пілотний проект із впровадження методологій контролю металу почали реалізовувати на Хмельницькій АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1614644-pilotniy_proekt_iz_vprovadgennya_metodologiy_kontrolyu_metalu_pochali_realizovuvati_na_hmelnitskiy_aes_1906023.html (дата звернення: 25.01.2023). – Назва з екрана.

840. Після невдалої спроби застрелити продавчиню покупець рівненського магазину пустив собі кулю в голову [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1411363-pislya_nevdaloii_sprobi_zastreliti_prodavchinyu_pokupets_rivnenskogo_magazinu_pustiv_sobi_kulyu_v_golovu_1765053.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

841. Піший марафон працівника Хмельницької АЕС занесено у «Книгу рекордів України» [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1577614-pishiy_marafon_pratsivnika_hmelnitskoi_aes_zaneseno_u_knigu_rekordiv_ukraini_1883967.html (дата звернення: 23.05.2022). – Назва з екрана.

842. Плановий попереджувальний ремонт розпочато на енергоблоці № 2 Хмельницької атомної електростанції [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1530787-planoviy_poperedguvalniy_remont_rozpochato_na_energoblotsi_2_hmelnitskoi_atomnoi_elektrostaniii_1852774.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

843. Плановий ремонт енергоблока №3 ВВЕР-1000 розпочато на Рівненській АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1640758-planoviy_remont_energobloka_3_vver_1000_rozpochato_na_rivnenskiy_aes_1923704.html (дата звернення: 24.01.2023). – Назва з екрана.

844. Планації енергетичної верби закладено на Рівненщині [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим

доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1349110-plantatsiii_energetichnoii_verbi_zakladeno_na_rivnenshchini_1725733.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

845. **Повномасштабний тренажер для підготовки персоналу оновлено за міжнародними стандартами на Рівненській АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1454922-povnomasshtabniy_trenager_dlya_pidgotovki_personalu_onovleno_za_mignarodnimi_standartami_na_rivnenskiy_aes_1795339.html (дата звернення: 22.08.2022). – Назва з екрана.

846. **Погляд сльози** : повість [Електронний ресурс] / В. Мазаний. – Рівне : Літератор, 2003. – 96 С. – (Колекція книг М. Г. Жулинського ; Наукова бібліотека НУ Острозька академія). – Режим доступу: <https://lib.oa.edu.ua/files/funds/collections/Zhulynskiy.pdf> (дата звернення: 03.11.2022). – Назва з екрана.

847. **Помер гендиректор Рівненської АЕС Михайло Колісниченко** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/1343227-pomer_gendirektor_rivnenskoii_aes_mihaylo_kolisnichenko_1722012.html (дата звернення: 03.11.2022). – Назва з екрана.

848. **Портрет Лесі Українки – Грузії** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Золота пектораль : [сайт]. – Режим доступу: <https://zolotapektoral.te.ua/?s=портрет+лесі+українки> (дата звернення: 15.06.2022). – Назва з екрана.

849. **Поселення бобрів з'явилося поблизу реакторів Хмельницької атомної електростанції** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1588206-poselennya_bobriv_zyavilosya_poblizu_reaktoriv_hmelnitskoii_atomnoii_elektrostantsiii_1890300.html (дата звернення: 03.11.2022). – Назва з екрана.

850. **Посилений режим захисту Рівненської АЕС незручностей для персоналу не створює – директор** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: [posileniy_regim_](https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1588206-poselennya_bobriv_zyavilosya_poblizu_reaktoriv_hmelnitskoii_atomnoii_elektrostantsiii_1890300.html)

zahistu_rivnenskoii_aes_nezruchnostey_dlya_personalu_ne_stvoryue___direktor_1923119.html (дата звернення: 30.01.2023). – Назва з екрана.

851. **Послуги провідників для незрячих запровадила служба зайнятості Рівненщини** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1357423-poslugi_providnikov_dlya_nezryachih_zaprovadila_slugba_zaynyatosti_rivnenshchini_1730711.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

852. **Пости контролю визначили радіаційний стан у тридцятикілометровій зоні Рівненської АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1390786-posti_kontrolyu_viznachili_radiatsiynyi_stan_u_tridtsyatikilometrovii_zoni_rivnenskoii_aes_1751965.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

853. **Пости радіаційного контролю провели моніторинг довкілля навколо Рівненської АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1558399-posti_radiatsiyного_kontrolyu_proveli_monitoring_dovkillya_navkolo_rivnenskoii_aes_1871323.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

854. **Потомство чорного амура виростили у водосховищі Хмельницької АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1408069-potomstvo_chornogo_amura_virostili_u_vodoshovishchi_hmelnitskoi_aes_1762943.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

855. **Похресник видатного українського письменника працює у НАСА** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Вісник+К : [сайт]. – Режим доступу: <https://visnyk.lutsk.ua/news/ukraine/68643-roxresnyk-vydatnogo-ukrainskogo-pysmennyka-pracyuie-u-nasa/> (дата звернення: 13.06.2022). – Назва з екрана.

856. **Почесний, ще почесніший...** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Золота пектораль : [сайт]. – Режим доступу: <https://>

zolotapektoral.te.ua/?s=почесний%2C+ще+почесніший (дата звернення: 14.06.2022). – Назва з екрана.

857. Пошуки зниклого на Рівненщині десятирічного грибника тривають уже 8 днів [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-tourism/1409647-poshuki_zniklogo_na_rivnenshchini_desyatirichnogo_gribnika_trivayut_uge_8_dniv_1763972.html (дата звернення: 03.11.2022). – Назва з екрана.

858. Працівники Рівненського ливарного заводу перекрили автотрасу, вимагаючи заборговану їм зарплату [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1437618-pratsivniki_rivnenskogo_livarnogo_zavodu_perekрили_avtotrasu_vimagayuchi_zaborgovanu_iim_zarplatu_1782001.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

859. Представники служби зайнятості Рівненщини перемогли на всеукраїнському конкурсі ковалів [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1575885-predstavniki_slugbi_zaynyatosti_rivnenshchini_peremogli_na_vseukrainskomu_konkursi_kovaliv_1882962.html (дата звернення: 23.05.2022). – Назва з екрана.

860. Престур для журналістів Рівненщини та Волині проведено на Рівненській АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1539997-pres_tur_dlya_gurnalistiv_rivnenshchini_ta_volini_provedeno_na_rivnenskiy_aes_1859098.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

861. Привітання письменникам Рівненщини [Електронний ресурс] : [відео] / В. Мазаний // Youtube : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=u4UvHGp0tEA> (дата звернення: 24.07.2022). – Назва з екрана.

862. Програму для навчання українських учнів у чеському місті Унічов представлено у Дубно на Рівненщині [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1420868-programu_dlya_navchannya_ukrainskih_uchniv_u_cheskomu_misti_unichov_predstavleno_u_dubno_

na_rivnenshchini_1770730.html (дата звернення: 02.06.2022). – Назва з екрана.

863. Програму модернізації пристроїв розподілу електроенергії Рівненської АЕС створено інститутом «Енергопроект» [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1330558-66c091ce603f0e98e8c60042839411b1.html (дата звернення: 31.01.2023). – Назва з екрана.

864. Програму продовження строку експлуатації енергоблока №3 реалізують на Рівненській АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1575961-programu_prodogennya_stroku_ekspluatatsii_energobloka_3_realizovuyut_na_rivnenskiy_aes_1883020.html (дата звернення: 23.05.2022). – Назва з екрана.

865. Проект автоматизованої системи підтримки операторів почали впроваджувати на Хмельницькій АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1666027-proekt_avtomatizovanoii_sistemi_pidtrimki_operatoriv_pochali_vprovadguvati_na_hmelnitskiy_aes_1941366.html (дата звернення: 30.01.2023). – Назва з екрана.

866. Проект «Волинь туристична» презентували в «Острозькій академії» на Рівненщині [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1434057-proekt_volin_turistichna_prezentovali_v_ostrozkiy_akademiii_na_rivnenshchini_1779501.html (дата звернення: 02.06.2022). – Назва з екрана.

867. Проект міжнародної співпраці з надання сервісної допомоги в галузі ядерної безпеки реалізовано на Рівненській атомній електростанції [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1526912-proekt_mignarodnoii_spivpratsi_z_nadannya_servisnoii_dopomogi_v_galuzi_yadernoi_bezpeki_realizovano_na_rivnenskiy_atomniy_elektrostantsii_1850010.html (дата звернення: 24.01.2023). – Назва з екрана.

868. **Проект «Русь Пересопницька» створено на Рівненщині** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1357999-proekt_rus_peresopnitska_stvoreno_na_rivnenshchini_1731049.html (дата звернення: 22.08.2022). – Назва з екрана.

869. **Проект автоматизованої системи підтримки операторів почали впроваджувати на Хмельницькій АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1666027-proekt_avtomatizovanoi_sistemi_pidtrimki_operatoriv_pochali_vprovadguvati_na_hmelnitskiy_aes_1941366.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

870. **Проект будівництва лінії електропередач від Рівненської АЕС до підстанції «Київська» реалізують на Рівненщині** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1536113-proekt_budivnitstva_liniii_elektroperedach_vid_rivnenskoii_aes_do_pidstantsii_kiiivska_realizovuyut_na_rivnenshchini_1856570.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

871. **Проект експорту електроенергії Хмельницької АЕС в ЄС розглянули міжнародні експерти** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1717618-proekt_eksportu_elektroenergi_i_hmelnitskoi_aes_v_e_s_rozglyanuli_mignarodni_eksperti_1981172.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

872. **Проект комплексу з переробки радіоактивних відходів Рівненської АЕС відповідає нормам** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1556996-proekt_kompleksu_z_pererobki_radioaktivnih_vidhodiv_rivnenskoii_aes_vidpovidaie_normam_1870316.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

873. Проект МАГАТЕ з управління ядерними знаннями почали реалізовувати на Хмельницькій АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1402390-proekt_magate_z_upravlinnya_yadernimi_znanniyami_pochali_realizovuvati_na_hmelnitskiy_aes_1759345.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

874. Проект Міжнародної співпраці з надання сервісної допомоги в галузі ядерної безпеки реалізовано на Рівненській атомній електростанції [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1526912-proekt_mignarodnoii_spivpratsi_z_nadannya_servisnoii_dopomogi_v_galuzi_yadernoi_bezpeki_realizovano_na_rivnenskiy_atomniy_elektrstantsiii_1850010.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

875. Проект переробки радіоактивних відходів Рівненської атомної електростанції реалізовується за програмою Єврокомісії [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1586335-proekt_pererobki_radioaktivnih_vidhodiv_rivnenskoi_atomnoi_elektrstantsiii_realizovue_tsya_za_programoyu_e_vrokomisiii_1889155.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

876. Проект ядерної безпеки впроваджують на Хмельницькій атомній електростанції при підтримці Європейської комісії [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1576292-proekt_yadernoi_bezpeki_vpovadguyut_na_hmelnitskiy_atomniy_elektrstantsiii_pri_pidtrimtsi_e_vropeyskoi_komisiii_1883225.html (дата звернення: 23.05.2022). – Назва з екрана.

877. Проекти альтернативної енергетики в ОТГ обговорили на Рівненщині [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/2578171-proekti-alternativnoi-energetiki-v-tergromadah-obgovorili-na-rivnensini.html> (дата звернення: 02.06.2022). – Назва з екрана : 3 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Без підпису.

878. Проекти великих об'єднаних районів відповідають змісту реформ – експерт [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/2443729-proekti-velikih-obednanih-rajoniv-vidpovidaut-zmistu-reform-ekspert.html> (дата звернення: 02.06.2022). – Назва з екрана : 5 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Без підпису.

879. Промислові інвестиційні зони місцевого значення створюють на Рівненщині [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1304416-promislov_nvestitsyn_zoni_mstsevogo_znachennya_stvoryuyut_na_rvnenshchin_1070276.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

880. Просвітницький курс для дітей запровадили на Рівненській атомній електростанції [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1583717-prosvitnitskiy_kurs_dlya_ditey_zaprovadili_na_rivnenskiy_atomniy_elektrostantsii_1887692.html (дата звернення: 23.05.2022). – Назва з екрана.

881. Просвітницьку кампанію щодо рівня безпеки в атомній енергетиці провели бібліотеки Рівненщини та Хмельниччини [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1355134-prosvitnitsku_kampaniyu_shchodo_rivnya_bezpeki_v_atomniy_energetitsi_proveli_biblioteki_rivnenshchini_ta_hmelnichchini_1729356.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

882. Профорієнтаційний тур для засуджених провела служба зайнятості Рівненщини [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1351114-proforie_ntatsiyniy_tur_dlya_zasudgenih_provela_slugba_zaynyatosti_rivnenshchini_1726923.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

883. Процедури контролю радіаційної обстановки представлено на Хмельницькій АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1368386-protseduri_kontrolyu_radiatsiynoi

obstanovki_predstavleno_na_hmelnitskiy_aes_1737550.html (дата звернення: 13.11.2022). – Назва з екрана.

884. Процедури ліквідації важких аварій представлено на Рівненській АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1614063-protseduri_likvidatsiii_vagkih_avariy_predstavleno_na_rivnenskiy_aes_1905628.html (дата звернення: 30.01.2023). – Назва з екрана.

885. Процес збору сміття у Рівному контролюють за допомогою системи навігації [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1308493-protses_zboru_smittya_u_rivnomu_kontrolyuyut_za_dopomogoyu_sistemi_navigatsiii.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

886. Пункт допомоги авто туристам Євро-2012 відкрито на Рівненщині [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1348677-punkt_dopomogi_avtoturistam_e_vro_2012_vidkrito_na_rivnenshchini_1725470.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

887. П'яний виборець обматюкав кандидатів у бюлетені [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1414370-pyaniy_viborets_obmatyukav_kandidativ_u_byuleteni_1766804.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

888. П'ятикласниця з Рівненщини пішла у школу на протезі, встановленому їй у Гавані [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1302774-pyatiklasnitsya_z_rvnenshchini_pshla_u_shkolu_na_protez_vstanovlenomu_y_u_gavan_1069289.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

889. Радіаційний моніторинг проведено у тридцятикілометровій зоні Хмельницької атомної електростанції [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1302774-pyatiklasnitsya_z_rvnenshchini_pshla_u_shkolu_na_protez_vstanovlenomu_y_u_gavan_1069289.html

www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1554272-radiatsiyniy_monitoring_provedeno_u_tridtsyatikilometroviy_zoni_hmelnitskoi_atomnoi_elektrostantsii_1868501.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

890. Радіаційний фон у зоні Рівненської АЕС виміряла автоматизована система [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1408820-radiatsiyniy_fon_u_zoni_rivnenskoii_aes_vimiryala_avtomatizovana_sistema_1763452.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

891. Радіаційні параметри у районах біля Рівненської АЕС виміряла незалежна система контролю [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1535053-radiatsiyni_parametri_u_rayonah_bilya_rivnenskoii_aes_vimiryala_nezalezna_sistema_kontrolyu_1855767.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

892. Радіаційні показники Рівненської АЕС визначила автоматизована система [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1406021-radiatsiyni_pokazniki_rivnenskoii_aes_viznachila_avtomatizovana_sistema_1761588.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

893. Радіаційні показники у тридцятикілометровій зоні Рівненської атомної електростанції виміряла автоматизована система [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1526974-radiatsiyni_pokazniki_u_tridtsyatikilometroviy_zoni_rivnenskoii_atomnoi_elektrostantsii_vimiryala_avtomatizovana_sistema_1850065.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

894. Радіаційну обстановку навколо Рівненської АЕС визначила незалежна система контролю [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1535053-radiatsiyni_parametri_u_rayonah_bilya_rivnenskoii_aes_vimiryala_nezalezna_sistema_kontrolyu_1855767.html

ua/rubric-other_news/1465506-radiatsiyu_obstanovku_navkolo_rivnenskoi_aes_viznachila_nezalezna_sistema_kontrolyu_1803512.html (дата звернення: 25.01.2023). – Назва з екрана.

895. Реабілітацію працівників Рівненської АЕС розпочато в оздоровчому комплексі станції [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1669864-reabilitatsiyu_pratsivnikov_rivnenskoi_aes_rozpochato_v_ozdorovchomu_kompleksi_stantsiii_1943969.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

896. Реалізація нового проєкту з переробки твердих радіоактивних відходів почалася на Рівненській АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1673303-realizatsiya_novogo_proektu_z_pererobki_tverdih_radioaktivnih_vidhodiv_pochalasya_na_rivnenskiy_aes_1946277.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

897. Регламенти забезпечення правового режиму санітарно-захисної зони створено на Рівненській атомній електростанції [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1535513-reglamenty_zabezpechennya_pravovogo_regimu_sanitarno_zahisnoii_zoni_stvoreno_na_rivnenskiy_atomniy_elektrostantsiii_1856121.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

898. Регламенти фізичного захисту, обліку та контролю ядерних матеріалів представлено на Рівненській АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1711201-reglamenty_fizichnogo_zahistu_obliku_ta_kontrolyu_yadernih_materialiv_predstavleno_na_rivnenskiy_aes_1975648.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

899. Регламент швидкого реагування застосовано при розчищенні доріг у зоні Рівненської АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1470815-reglament_shvidkogo_reaguvannya

zastosovano_pri_rozchishchenni_dorig_u_zoni_rivnenskoii_aes_1808135.html (дата звернення: 25.01.2023). – Назва з екрана.

900. **Резюме для конкурсного працевлаштування на Рівненській атомній електростанції претенденти можуть подавати через сайт станції** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1536723-rezyume_dlya_konkursnogo_pratsevlashtuvannya_na_rivnenskiy_atomniy_elektrostantsii_pretendenti_mogut_podavati_cherez_sayt_stantsii_1857005.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

901. **Ремонт енергоблока № 4 розпочато на Рівненській АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1334823-remont_energobloka_4_rozprochato_na_rivnenskiy_aes.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

902. **Рибалок на відколотій крижині врятували працівники Хмельницької АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1440153-ribalok_na_vidkolotiy_krigini_vryatuvati_pratsivniki_hmelnitskoii_aes_1783688.html (дата звернення: 25.01.2023). – Назва з екрана.

903. **Риб-санітарів запущено у ставок-охолоджувач Хмельницької АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1565840-rib_sanitariv_zapushcheno_u_stavok_oholodguvach_hmelnitskoii_aes_1876487.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

904. **Рівень використання встановленої потужності на другому енергоблоці Хмельницької АЕС досягнув рекордного рівня** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1477080-riven_vikoristannya_vstanovlenoii_potugnosti_na_drugomu_energoblotsi_hmelnitskoii_aes_dosyagnuv_rekordnogo_rivnya_1813439.html (дата звернення: 24.01.2023). – Назва з екрана.

905. **Рівень гамма-фону навколо Хмельницької АЕС виміряла автоматизована система** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1591675-riven_gamma_fonu_navkolo_hmelnitskoi_aes_vimiryala_avtomatizovana_sistema_1892379.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

906. **Рівненська АЕС виконала план виробництва електроенергії** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1392564-rivnenska_aes_vikonala_plan_virobnitstva_elektroenerghii_1753100.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

907. **Рівненська АЕС долучилася до національного проєкту поводження з радіоактивними відходами** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1713715-rivnenska_aes_doluchilasya_do_natsionalnogo_proektu_povodghennya_z_radioaktivnimi_vidhodami_1977715.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

908. **Рівненська АЕС досягла максимального виробітку електроенергії** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1713222-rivnenska_aes_dosyagla_maksimalnogo_virobitku_elektroenerghii_1977285.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

909. **Рівненська АЕС працевлаштувала 28 випускників університетів України** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1386480-rivnenska_aes_pratsevlashtuvava_28_vipusknikiv_universitetiv_ukraini_1749267.html (дата звернення: 02.06.2022). – Назва з екрана.

910. **Рівненська АЕС та «Київенергопроект» прийняли заяву про екологічні наслідки реконструкції системи розподілу електроенергії** [Електронний ресурс] / В. Мазаний //

Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1491368-rivnenska_aes_ta_kiiivenergoproekt_priyn-yali_zayavu_pro_ekologichni_naslidki_rekonstruktsiii_sistemi_rozpodilu_elektroenergiii_1824839.html (дата звернення: 24.01.2023). – Назва з екрана.

911. **Рівненська АЕС ядерним паливом забезпечена – директор станції** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1637210-rivnenska_aes_yadernim_palivom_zabezpechena__direktor_stantsiii_1921233.html (дата звернення: 24.01.2023). – Назва з екрана.

912. **Рівненська атомна електростанція виконала виробничий план в умовах диспетчерських обмежень** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1585377-rivnenska_atomna_elektrostantsiya_vikonala_virobnichiy_plan_v_umovah_dispetcherskih_obmegen_1888599.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

913. **Рівненська атомна електростанція інформує про радіаційну обстановку в режимі реального часу** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1523007-rivnenska_atomna_elektrostantsiya_informue__pro_radiatsiynu_obstanovku_v_regimi_realnogo_chasu_1847417.html (дата звернення: 24.01.2023). – Назва з екрана.

914. **Рівненська атомна електростанція організувала всеукраїнський мистецький соціально-екологічний фестиваль «Біле озеро»** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1525607-rivnenska_atomna_elektrostantsiya_organizuvala_vseukraiinskiy_mistetskiy_sotsialno_ekologichniy_festival_bile_ozero_1849087.html (дата звернення: 30.01.2023). – Назва з екрана.

915. **Рівненська атомна електростанція побудувала житло для своїх працівників** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1573969-rivnenska_atomna_elektrostantsiya_

robuduvala_gitlo_dlya_svoiih_pratsivnikiv_1881680.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

916. **Рівненська атомна електростанція працює у штатному режимі** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1527384-rivnenska_atomna_elektrstantsiya_pratsyue_u_shtatnomu_regimi_1850344.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

917. **Рівненська атомна електростанція реалізовує проєкт зі створення комплексу переробки твердих радіоактивних відходів** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1526496-rivnenska_atomna_elektrstantsiya_realizovue_proekt_zi_stvorenniya_kompleksu_pererobki_tverdih_radioaktivnih_vidhodiv_1849719.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

918. **Рівненська смакота: на ринок виходять малі сироварні** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/2804992-rivnenska-smakota-na-rinok-vihodat-mali-sirovarni.html> (дата звернення: 02.06.2022). – Назва з екрана : 10 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Без підпису.

919. **Рівненський атомник переміг на всеукраїнському конкурсі професійної майстерності** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1562218-rivnenskiy_atomnik_peremig_na_vseukraiinskomu_konkursi_profesiynoi_maysternosti_1873943.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

920. **Рівненським ветеранам війни безкоштовно ремонтують житло** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1343651-rivnenskim_veteranam_viyni_bezkoshtovno_remontuyut_gitlo_1722301.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

921. **Рівненські атомники перемогли у конкурсі наукових робіт НАЕК «Енергоатом»** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/>

rubric-other_news/1330451-rivnenski_atomniki_peremogli_u_konkursi_naukovih_robot_naek_energoatom.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

922. **Рівненську єпархію Української Православної Церкви КП очолив Іларіон** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1308204-rivnensku_eparhiyu_ukraiinskoii_pравoslavnoi_tserkvi_kp_ocholiv_ilarion.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

923. **Рівнянка вишила «Марію» Уласа Самчука** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Вісник+К : [сайт]. – Режим доступу: <https://visnyk.lutsk.ua/news/ukraine/regions/rivne/66707-rivnyanka-vyshyla-mariyu-ulasa-samchuka/> (дата звернення: 11.08.2022). – Назва з екрана : 1 чорно-біла фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Без підпису.

924. **Роботу мобільного соціального офісу запроваджено на Рівненщині** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1354163-robotu_mobilnogo_sotsialnogo_ofisu_zaprovadgeno_na_rivnenshchini_1728780.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

925. **Робочі місця створюють за бізнес-планами колишні безробітні на Рівненщині** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1588674-robochi_mistsya_stvoryuyut_za_biznes_planami_kolishni_bezrobitni_na_rivnenshchini_1890574.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

926. **Розкопки поселення Київської Русі почали археологи у центрі Пересопницького Євангелія на Рівненщині** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/1384679-rozkopki_poselennya_kiiivskoi_rusi_pochali_arheologi_u_tsentri_peresopnitskogo_e_vangeliya_na_rivnenshchini_1748147.html (дата звернення: 22.08.2022). – Назва з екрана.

927. **Розпочалося оздоровлення дітей із забруднених внаслідок аварії на ЧАЕС районів Рівненщини** [Електрон-

ний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1340624-rozpoznalosya_ozdorovlennya_ditey_iz_zabrudnenih_vnaslidok_avarii_na_chaes_rayoniv_rivnenshchini_41626.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

928. **Русалки в снігах академії... (фотомандри письменника)** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Золота пектораль : [сайт]. – Режим доступу: <https://zolotarektoral.te.ua/русалки-в-снігах-академії-фотомандр/> (дата звернення: 11.08.2022). – Назва з екрана : 19 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Без підпису.

929. **Світові переклади Біблії представлено у центрі Пересопницького Євангелія на Рівненщині** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-society/1394278-svitovi_perekladi_biblii_predstavleno_u_tsentri_peresopnitskogo_e_vangeliya_na_rivnenshchini_1754219.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

930. **Світові технології переробки радіоактивних відходів представлено на Хмельницькій АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1590745-svitovi_tehnologii_pererobki_radioaktivnih_vidhodiv_predstavleno_na_hmelnitskiy_aes_1891859.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

931. **Семеро людей загинули в автокатастрофі біля Рівного** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1306054semero_lyudey_zagynuli_v_avtokatastrof_blya_rvnogo_1071386.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

932. **Система сейсмічного моніторингу почала діяти на Рівненській АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1851738-sistema_seysmichnogo_monitoringu_pochala_diyati_na_rivnenskiy_aes_2060551.html (дата звернення: 10.10.2022). – Назва з екрана.

933. Система управління якістю Хмельницької АЕС відповідає світовим стандартам – аудит [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1673421-sistema_upravlinnya_yakistyu_hmelnitskoi_aes_vidpovidae_svitovim_standartam_audit_1946400.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

934. Системи радіаційного контролю нового покоління впроваджено на Рівненській АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1300122-sistemi_radatsynogo_kontrolyu_novogo_pokolnnya_vprovadgeno_na_rvnensky_aes_1067614.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

935. Систему автоматизованого планування робіт почали впроваджувати на Рівненській АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1583429-sistemu_avtomatizovanogo_planuvannya_robit_pochali_vprovadguvati_na_rivnenskiy_aes_1887505.html (дата звернення: 23.05.2022). – Назва з екрана.

936. Систему відлякування птахів від ліній електропередач впроваджено на Рівненській АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1335572-sistemu_vidlyakuvannya_ptahiv_vid liniy_elektroperedach_vprovadgeno_na_rivnenskiy_aes.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

937. Систему діагностики радіоактивних протікань впроваджено на енергоблоці №2 Рівненської АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1661543-sistemu_diaagnostiki_radioaktivnih_protikan_vprovadgeno_na_energoblotsi_2_rivnenskoi_aes_1937981.html (дата звернення: 24.01.2023). – Назва з екрана.

938. Систему комерційного обліку електроенергії введено в дію на Рівненській АЕС [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1391026-sistemu_komertsiynogo_obliku_elektroenergiyi_vvedeno_v_diyu_na_rivnenskiy_aes.html

vvedeno_v_diyu_na_rivnenskiy_aes_1752108.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

939. **Систему сейсмічних спостережень створюють на Рівненській атомній електростанції** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1579433-sistemu_seysmichnih_sposteregen_stvoryuyut_na_rivnenskiy_atomniy_elektrostantsii_1885127.html (дата звернення: 23.05.2022). – Назва з екрана.

940. **Скільки деревини дає енергетична верба** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // BLOWATT : [сайт]. – Режим доступу: <http://www.biowatt.com.ua/analitika/skilki-derevini-dae-energetichna-verba> (дата звернення: 10.06.2022). – Назва з екрана.

941. **Служба зайнятості Рівненщини підготувала спеціалістів для американського меблевого виробництва** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1419414-slugba_zaynyatosti_rivnenshchini_pidgotuvала_spetsialistiv_dlya_amerikanskogo_meblevogo_virobnitstva_1769811.html (дата звернення: 26.01.2023). – Назва з екрана.

942. **Служба зайнятості Рівненщини посприяла у працевлаштуванні безробітних на іноземному заводі у Волинській області** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubricother_news/1535089-slugba_zaynyatosti_rivnenshchini_pospriyala_u_pratsevlashtuvanni_bezrobitnih_na_inozemnomu_zavodi_u_volinskiy_oblasti_1855797.html (дата звернення: 27.01.2023). – Назва з екрана.

943. **Служба зайнятості Рівненщини працевлаштувала безробітних на португальському підприємстві** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: [slugba_zaynyatosti_rivnenshchini_pratsevlashtuvала_bezrobitnih_na_portugalskomu_pidpriemstvi_1781728.html](https://www.ukrinform.ua/rubricother_news/1781728-slugba_zaynyatosti_rivnenshchini_pratsevlashtuvала_bezrobitnih_na_portugalskomu_pidpriemstvi_1781728.html) (дата звернення: 26.01.2023). – Назва з екрана.

944. **Сніги болять під Берестечком (фотомандри письменника)** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Золота пекто-

раль : [сайт]. – Режим доступу: <https://zolotarektoral.te.ua/?s=сніги+болять+під+берестечком> (дата звернення: 11.08.2022). – Назва з екрана : 18 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Пам'ятник козакам та селянам-повстанцям. Автор Анатолій Куш ; Свято-Георгієвська церква (зведена у 1910 – 1914 роках) ; Михайлівська церква на території заповідника, де молився Богдан Хмельницький перед Берестецькою битвою (XVII століття) ; Саркофаг, у якому зберігаються останки полеглих козаків ; Ворота архітектурного комплексу заповідника ; Хрест на честь 300 козаків ; Один із хрестів, які були встановлені на могилах козаків у XVII столітті ; Загальний вигляд заповідника ; Ворота заповідника (5 фотоіл.) ; Михайлівська церква ; Підземелля заповідника ; Мури заповідника.

945. **Снігова стихія не позначилась на стані безпеки Рівненської АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1434512-snigova_stihiya_ne_poznachilas_na_stani_bezpeki_rivnenskoii_aes_1779821.html (дата звернення: 20.12.2022). – Назва з екрана.

946. **Спеціалісти Рівненської АЕС взяли участь у роботі місії Всесвітньої асоціації операторів атомних електростанцій в Болгарії** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1555558-spetsialistirivnenskoii_aes_vzyali_uchast_u_roboti_misiii_vsesvitnoii_asotsiatsiii_operatoriv_atomnih_elektrostantsiy_v_bolgariii_1869417.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

947. **Спеціалістів із персонажної анімації почала готувати Рівненська служба зайнятості** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1551699-spetsialistiv_iz_personagnoii_animatsiii_pochala_gotuvati_rivnenska_slugba_zaynyatosti_1866830.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

948. **Спорудженню пташиних гнізд на території Рівненської АЕС перешкоджає акустична система** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1475626-sporudgennyu_ptashinih_

gnizd_na_teritoriii_rivnenskoi_aes_pereshkodgae_akustichna_sistema_1812330.html (дата звернення: 30.01.2023). – Назва з екрана.

949. **Спорудження об'єктів соціальної сфери передбачено в зоні Хмельницької АЕС** https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1452555-sporudgennya_obe_ktiv_sotsialnoii_sferi_peredbacheno_v_zoni_hmelnitskoi_aes_1793396.html (дата звернення: 25.01.2023). – Назва з екрана.

950. **Стан зберігання ядерного палива на Рівненській атомній електростанції перевірила інспекція Міжнародного агентства** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1568272-stan_zberigannya_yadernogo_paliva_na_rivnenskiy_atomniy_elektrstantsii_perevirila_inspektsiya_mignarodogo_agentstva_1878098.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

951. **Стан потерпілих в аварії біля Рівного важкий** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1306855-stan_poterpilih_v_avariii_bilya_rivnogo_vagkiy.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

952. **Стан ядерної та радіаційної безпеки перевірила на Рівненській АЕС Державна інспекція** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1594105-stan_yadernoi_ta_radiatsiynoi_bezpeki_perevirila_na_rivnenskiy_aes_derhavna_inspektsiya_1893983.html (дата звернення: 24.01.2023). – Назва з екрана.

953. **Стрес-тести продемонстрували надійність систем безпеки Рівненської АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1305392-stres_testi_prodemonstruvali_nadynst_sistem_bezpeki_rvnensko_aes_1070939.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

954. **Студент із Кузнецовська став призером конкурсу Українського ядерного товариства** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.>

ua/rubric-other_news/1477158-student_iz_kuznetsovska_stav_prizerom_konkursu_ukraiinskogo_yadernogo_tovaristva_1813508.html (дата звернення: 24.01.2023). – Назва з екрана.

955. **Субвенцію за ризик проживання біля РАЕС використано на будівництво та ремонти** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1581835-subventsiiyu_za_rizik_progivannya_bilya_raes_vikoristano_na_budivnitstvo_ta_remonti_1886532.html (дата звернення: 23.05.2022). – Назва з екрана.

956. **Субвенцію за ризик проживання біля Рівненської АЕС використано ефективно – голова ОДА** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1596430-subventsiiyu_za_rizik_progivannya_bilya_rivnenskoi_aes_vikoristano_efektivno_golova_oda_1895398.html (дата звернення: 10.10.2022). – Назва з екрана.

957. **Субвенцію за ризик проживання біля Рівненської АЕС використовують для потреб медицини** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1585955-subventsiiyu_za_rizik_progivannya_bilya_rivnenskoi_aes_vikoristovuyut_dlya_potreb_meditini_1888953.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

958. **Субвенцію за ризик проживання поблизу атомних електростанцій розподілено у Рівненській області** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1527964-subventsiiyu_za_rizik_progivannya_poblizu_atomnih_elektrostantsiy_rozpodileno_u_rivnenskiy_oblasti_1850760.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

959. **Субвенцію за ризик проживання у зоні Рівненської АЕС використано на Волині** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1472365-subventsiiyu_za_rizik_progivannya_u_zoni_

rivnenskoii_aes_vikoristano_na_volini_1809547.html (дата звернення: 25.01.2023). – Назва з екрана.

960. **Суд не задовольнив позов про припинення випуску рівненської газети на передвиборчий період** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1404460-sud_ne_zadovolniv_pozov_pro_pripinennya_vipusku_rivnenskoii_gazeti_na_pereadviborchiy_period_1760636.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

961. **Сучасний комплекс для плавання поповнив базу реабілітації персоналу Рівненської АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1580016-suchasniy_kompleks_dlya_plavannya_porovniv_bazu_reabilitatsiii_personalu_rivnenskoii_aes_1885468.html (дата звернення: 23.05.2022). – Назва з екрана.

962. **Схвалено техніко-економічне обґрунтування добудови третього та четвертого енергоблоків Хмельницької АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1353273-shvaleno_tehniko_ekonomichne_obgruntuvannya_dobudovi_tretogo_ta_chetvertogo_energobloktiv_hmelnitskoii_aes_1728261.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

963. **Танок бджоли** : публіцистика [Електронний ресурс] / В. Мазаний. – Рівне : Рівненська друкарня, 2008. – 152 с. – (Колекція книг П. М. Кралюка ; Наукова бібліотека НУ Острозька академія). – Режим доступу: <https://lib.oa.edu.ua/files/funds/collections/Kraliuk.pdf> (дата звернення: 03.10.2020). – Назва з екрана.

964. **Театр пісні із Дубна Рівненської області взяв участь у Надзбручанських фольклорних зустрічах у Польщі** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1358452-teatr_pisni_iz_dubna_rivnenskoii_oblasti_vzyav_uchast_u_nadzbruchanskih_folklornih_zustrichah_u_polshchi_1731317.html (дата звернення: 02.06.2022). – Назва з екрана.

965. **Технологічні та фізичні регламенти гарантують надійний захист Хмельницької АЕС – генеральний директор** [Елек-

тронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1701563-tehnologichni_ta_fizichni_reglamanti_garantuyut_nadiyniy_zahist_hmelnitskoi_aes_generalniy_direktor_1967828.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

966. **Технологію садіння лісових культур почала освоювати група безробітних на Рівненщині** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Derevo.info : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.derevo.info/news/detail/6513> (дата звернення: 26.01.2023). – Назва з екрана.

967. **Тижневий незалежний моніторинг радіаційної обстановки проведено у трицятикілометровій зоні Хмельницької АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1353965-tignevii_nezalegniy_monitoring_radiatsiynoi_obstanovki_provedeno_u_tritsyatikilometrovii_zoni_hmelnitskoi_aes_1728647.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

968. **Тінь павука** : повісті [Електронний ресурс] / В. Мазаний. – Рівне : Овід, 2006. – 160 с. – (Колекція книг І. Д. Пасічника ; Наукова бібліотека НУ Острозька академія). – Режим доступу: <https://lib.oa.edu.ua/files/funds/collections/Pasichnyk.pdf> (дата звернення: 03.10.2020). – Назва з екрана.

969. **Тінь павука** : повісті [Електронний ресурс] / В. Мазаний. – Рівне : Овід, 2006. – 160 с. – (Колекція книг П. М. Кралюка ; Наукова бібліотека НУ Острозька академія). – Режим доступу: <https://lib.oa.edu.ua/files/funds/collections/Kraliuk.pdf> (дата звернення: 03.11.2022). – Назва з екрана.

970. **Тридцятикілометрова зона Хмельницької атомної електростанції стала частиною Національного природного парку** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1557513-tridtsyatikilometrova_zona_hmelnitskoi_atomnoi_elektrostantsii_stala_chastinoyu_natsionalnogo_prirodnogo_parku_1870643.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

971. **Туристичний менеджмент європейського зразка запроваджують у Дубенському замку для гостей**

Євро-2012 [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1339588-turistichniy_menedgment_e_vropeyskogo_zrazka_zaprovadguyut_u_dubenskomu_zamku_dlya_gostey_e_vro_2012_40444.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

972. **Українські роботодавці запропонували місця праці випускникам рівненського університету** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1335174-ukraiinski_robotodavtsi_zaproponovali_mistsya_pratsi_vipusknikam_rivnenskogo_universitetu.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

973. **Українсько-англійський розмовник «Євро-2012» для міліціонерів видано у Рівному** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-society/1359858-ukraiinsko_angliyskiy_rozmovnik_e_vro_2012_dlya_militsioneriv_vidano_u_rivnomu_1732179.html (дата звернення: 02.06.2022). – Назва з екрана.

974. **Умови ліцензії на пуск та експлуатацію енергоблока № 3 Рівненської АЕС виконуються – державний інспектор** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1667240-umovi_litsenziii_na_pusk_ta_ekspluatatsiyu_energobloka_3_rivnenskoi_aes_vikonuyutsya_der_gavniy_inspektor_1942048.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

975. **Урочистості в Рівному з нагоди Дня Соборності та Свободи України скасовано через ДТП** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1306194-urochistost_v_rvnomu_z_nagodi_dnya_sobornost_ta_svobodi_ukrani_skasovano_cherez_dtp_1071475.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

976. **Фільм «Матч» у Рівному покажуть лише журналістам** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-society/1348054-film_match_u_rivnomu_pokagut_lishe_gurnalistam_1725093.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

977. **Хворим психоневрологічного інтернату на Рівненщині дозволено голосувати в цьому закладі** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1414107-hvorim_pshhonevrologichnogo_internatu_na_rivnenshchini_dozvoleno_golosuvati_v_tsomu_zakladi_1766676.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

978. **Хімічні дослідження водного басейну здійснено на Хмельницькій АЕС** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1350836-himichni_doslidgennya_vodnogo_baseynu_zdiysneno_na_hmelnitskiy_aes_1726757.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

979. **Хмельницька АЕС діє за регламентами безпеки – головний інспектор** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1527448-hmelnitska_aes_die__za_reglamentami_bezpeki__golovniy_inspektor_haes_1850384.html (дата звернення: 25.01.2023). – Назва з екрана.

980. **Хмельницька АЕС досягла максимального коефіцієнта використання потужності** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1392486-hmelnitska_aes_dosyagla_maksimalnogo_koeffitsie_nta_vikoristannya_potugnosti_1753057.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

981. **Хмельницька АЕС досягла найвищого коефіцієнта використання потужності серед АЕС України** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1301096-hmelnitska_aes_dosyagla_nayvishchogo_koefftsnta_vikoristannya_potugnost_sered_aes_ukrani_1068221.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

982. **Хмельницька АЕС досягнула найвищого в Україні коефіцієнта використання потужності** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1403510-hmelnitska_aes_

dosyagnula_nayvishchogo_v_ukraini_koefitsie_nta_vikoristannya_potugnosti_1760079.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

983. **Хмельницька АЕС запровадила шефство над соціальними закладами** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1664230-hmelnitska_aes_zaprovadila_shefstvo_nad_sotsialnimi_zakladami_1939942.html (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

984. **Хмельницька атомна електростанція досягла найвищого в галузі коефіцієнта використання встановленої потужності** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1527854-hmelnitska_atomna_elektrostantsiya_dosyagla_nayvishchogo_v_galuzi_koefitsie_nta_vikoristannya_vstanovlenoi_potugnosti_1850668.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

985. **Хмельницька атомна електростанція досягла рекордного використання коефіцієнта встановленої потужності** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1584663-hmelnitska_atomna_elektrostantsiya_dosyagla_rekordnogo_vikoristannya_koefitsie_nta_vstanovlenoi_potugnosti_1888197.html (дата звернення: 23.05.2022). – Назва з екрана.

986. **Хмельницьку АЕС визнано найкращою в Україні** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1426246-hmelnitsku_aes_viznano_naykrashchoyu_v_ukraini_1774306.html (дата звернення: 02.06.2022). – Назва з екрана.

987. **Художники України та Придністров'я подарували свої роботи Дубенському замку на Рівненщині** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1389737-hudogniki_ukraini_ta_pridnistrovyya_podarovali_svoii_roboti_dubenskomu_zamku_na_

rivnenshchini_1751281.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

988. **Чорнобильській біді протистояла велика сила духу – ліквідатор** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1344931-chornobilskiy_bidi_protistoyala_velika_sila_duhu_likvidator_1723156.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

989. **Чотири компанії проводять на Рівненщині екзит-поли** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1414015-chotiri_kompanii_provodyat_na_rivnenshchini_ekzit_poli_1766629.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

990. **Школи Рівненщини одержали комп'ютери з Китаю за міжурядовою угодою** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1391091-shkoli_rivnenshchini_odergali_kompyuteri_z_kitayu_zh_miguryadovoyu_ugodoyu_1752162.html (дата звернення: 19.05.2022). – Назва з екрана.

991. **Ядерний Страховий Пул розпочав інспекцію на Рівненській атомній електростанції** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1531641-yaderniy_strahoviy_pul_rozpochav_inspektsiyu_na_rivnenskiy_atomniy_elektrostantsii_1853303.html (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

992. **Як ми із послом колядували...** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Золота пектораль : [сайт]. – Режим доступу: <https://zolotarektoral.te.ua/?s=як+ми+із+послом+колядували> (дата звернення: 15.06.2022). – Назва з екрана ; Те саме // Вільне слово : [сайт]. – Режим доступу: http://vilneslovo.rv.ua/?page_id=4477 (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана : 1 кольор. фотоіл. – Автор не названий : Віктор Мазаний і Олександр Моцик, 2016 рік.

993. **Як нас із послом за коляду покарали** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Волинь : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.volyn.com.ua/news/66178-yak-nas-iz-poslom-za-kolyadu-pokarali.html> (дата звернення: 04.11.2022). – Назва з екрана : 1 кольор. фотоіл. – Ав-

тор фото не названий : Учасники вертепу в час атеїзму Віктор Мазаний та Олександр Моцик.

994. **Ялинку в Дубенському замку на Рівненщині вбрали етнографічними раритетами** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1438450-yalinku_v_dubenskomu_zamku_na_rivnenshchini_vbrali_etnografichnimi_raritetami_1782578.html (дата звернення: 02.06.2022). – Назва з екрана.

1. 3. 3. 1. Фоторепортажі в Українському національному інформаційному агентстві Укрінформ³ (тексти українською мовою)

995. **Виставку знарядь середньовічних тортур відкрито у Дубенському замку на Рівненщині** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=480648> (дата звернення: 14.08.2022). – Назва з екрана : 10 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

Шибениця для тортур з допомогою гака на виставці знарядь середньовічних тортур :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=480654>;

Ілюстрації тортур в енциклопедії Брокгауза і Єфрона на виставці знарядь середньовічних тортур :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=480649> ;

Верстат для четвертування на виставці знарядь середньовічних тортур :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=480647>;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=480646> ;

Підвал для «смертників» на виставці знарядь середньовічних тортур :

³ До кожного фото в Укрінформі подають підпис, який показує зміст відображеного, іноді є одиницький підпис до кількох фотографій, коли йдеться про загальний вигляд одного і того ж об'єкта у різних ракурсах. Усі фотографії репортажу об'єднує спільний текст. У фоторепортажі вказують його автора, дату виходу на сайт, номер кожного фото, його оригінальний розмір у кілобайтах і розмір WEB, подаються посилання для замовлень повного фоторепортажу або його окремих знімків.

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=480645> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=480654> ;

У реставраційній майстерні Дубенського замку :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=480653> ;

Верстат для розтягування тіла на виставці знарядь середньовічних тортур :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=480652> ;

Сокира «ката» на виставці знарядь середньовічних тортур :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=480651> ;

Картина із зображенням тортур на виставці знарядь середньовічних тортур :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=480650>.

Пристрої, аналоги яких використовували в епоху Середньовіччя для тортур, виставлено у підземеллі Дубенського замку XVI століття на Рівненщині. За словами директора Державного історико-культурного заповідника міста Дубна Леоніда Кічатого, вони виготовлені працівниками місцевої реставраційної майстерні за ескізами, скопійованими в архівах різних європейських країн та взятими з енциклопедії Брокгауза і Єфрона (1898 рік). Запровадження такої «розваги» передбачено проєктом європейського музейного менеджменту, втілюваного тут за сприяння колег із польського замку Гнев і литовського Тракай. Під час екскурсій у підземеллі разом із туристами перебуває працівник замку в одязі ката, котрий коментує прийоми знущань, які застосовувалися до злочинців, а також тих, хто порушив подружню обітницю, жінок, запідозрених у чаклунстві тощо. Похід відвідувачів супроводжується таємничими тривожними звуками та ілюмінацією, що викликає почуття страху.

996. Виставку художника Євгена Безніска відкрито у Рівному [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=462949> (дата звернення: 31.07.2022). – Назва з екрана : 6 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

Лавреат Національної премії України імені Тараса Шевченка, народний художник України Євген Безніско під час персональної виставки у Рівному :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=462947> ;

Дружина Євгена Безніска, художниця Лариса Безніско :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=462946> ;

Під час персональної виставки :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=462945> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=462943> ;
Заслужений діяч мистецтв України, академік Марта Токар :
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=462944>.

Понад 70 полотен живописної графіки лавреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, народного художника України Євгена Безніска, якими він проілюстрував вірші та поеми Кобзаря, представлено у рівненській галереї «Євро-Арт» на виставці циклу «Та не однаково мені». Митець створив загалом 247 робіт за мотивами творів Тараса Шевченка. Він також відомий як автор офортів та ліноритів до творів Івана Франка, Лесі Українки, Василя Стефаника.

997. Електроавтобус презентовано в Рівному [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=704375> (дата звернення: 31.07.2022). – Назва з екрана : 6 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

Електроавтобус на майдані Незалежності :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=704371> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=704373> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=704369> ;

Акумулятор в електроавтобусі :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=704360> ;

Головний конструктор електроавтобуса В'ячеслав Полтавець :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=704359>.

Розпочався автопробіг першого в Україні електроавтобуса. Стартував він із села Мала Олександрівка Київської області і вирушив за маршрутом Київ – Житомир – Новоград-Волинський – Рівне – Луцьк. Сьогодні електроавтобус презентували на майдані Незалежності в Рівному.

998. Етнографічний фестиваль «Городець у вишиванці» запросив на Рівненщину [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=465927> (дата звернення: 13.09.2022). – Назва з екрана : 7 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

Відвідувачі оглядають вишивані рушники та ікони на III етнографічному фестивалі «Городець у вишиванці» :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=465926> ;

Виступають учасники Городецького ансамблю народної та сучасної пісні «Журавка» :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=465925> ;

Жителька села у національному вбранні на фестивалі :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=465924> ;

Дівчина у вишиванці :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=465923> ;

Дівчинка у вишитому вбранні :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=465922> ;

Діти на фестивалі :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=465921>.

У селі Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області на III етнографічному фестивалі «Городець у вишиванці» місцеві майстрині продемонстрували автентичні орнаменти на сорочках, самотній стиль і техніку, витоки яких сягають древніх часів, зокрема, й княжої доби. У конкурсі вишиванок взяли участь роботи жителів села віком від семи до 70 років. На фестивалі лунали народні пісні у виконанні жителів села та фольклорних ансамблів.

999. З початку року Туреччину відвідало 22 млн туристів [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=419193> (дата звернення: 01.08.2022). – Назва з екрана : 9 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

Птахи на анталійському узбережжі :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=419192> ;

Катер з відпочивальниками :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=419191> ;

Пальма на анталійському узбережжі :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=419190> ;

Птахи на анталійському узбережжі :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=419189> ;

Готель в Анталії :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=419188> ;

Гори в Анталії :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=419187> ;

Скульптури художника й дівчинки на анталійському узбережжі :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=419186> ;

Світанок у турецькій Анталії :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=419185>.

За вісім місяців поточного року Туреччину відвідало 22 млн туристів. Згідно зі статистикою Міністерства туризму країни, цьогоріч у Туреччині побувало найбільше туристів із Німеччини – 14,49 % від загальної кількості, або 3 144 722 особи. Туристичні об'єкти цієї країни популярні й серед громадян Англії. Цього року в Туреччині побувало 1 826 237 англійців. Подальші місця посідають Іран, Голландія, Болгарія, Франція, Грузія, Сирія та Італія.

1000. Зима підкреслює загадковість Дубенського замку [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=512105> (дата звернення: 31.07.2022). – Назва з екрана : 8 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

Дубенський замок XV століття узимку :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=512104> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=512103> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=512102> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=512101> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=512100> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=512099> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=512098>.

Дубенський замок XVI століття особливо загадковим і неприступним виглядає у зимову пору. Один із туристичних маршрутів пролягає сніговими стежками навколо нього та замерзлою річкою Іквою, де туристи можуть поспостерігати, як місцеві жителі займаються підводною риболовлею. Мисливці за враженнями подорожують також підземними лабіринтами замку, описаними Миколою Гоголем у повісті «Тарас Бульба», відвідують музейні експозиції, серед яких – нумізматична, зброї, виставка засобів середньовічних тортур тощо.

1001. Зима у Дубенському замку [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=438806> (дата звернення: 01.08.2022). – Назва з екрана : 12 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Учасники народного хору колядників із села Семидуби Дубенського району в замку;

Родовий герб князів Острозьких : <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=438798> ;

Фрагмент фортифікаційної стіни Дубенського замку :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=438797> ;

Підземеллям цього форту син Тараса Бульби Андрій пробрався всередину Дубенського замку – за повістю Миколи Гоголя «Тарас Бульба» :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=438795> ;

Перший сніг у Дубенському замку :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=438792> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=438791> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=438790> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=438788> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=438787> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=438785> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=438783> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=438781>.

Зима вкрила снігом Дубенський замок. Його було закладено князем Костянтином Івановичем Острозьким 1492 року. Починаючи з 1993 року, замок входить до складу Державного історико-культурного заповідника міста Дубна.

1002. Культурно-археологічний центр, присвячений Пересопницькому Євангелію, будуть на Рівненщині [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408352> (дата звернення: 01.08.2022). – Назва з екрана : 12 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

Спорудження головного корпусу культурно-археологічного комплексу, присвяченого Пересопницькому Євангелію, в селі Пересопниця Рівненської області :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408351> ;

Церква XVII століття в селі Пересопниця : <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408350> ;

Пам'ятник Пересопницькому Євангелію, встановлений у 1989 році в селі Пересопниця :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408348> ;

Будівництво «Княжого міста» як складової культурно-археологічного комплексу :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408347> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408344> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408346> ;

Вказівник до культурно-археологічного комплексу : <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408345> ;

Будівництво культурно-археологічного комплексу, присвяченого Пересопницькому Євангелію :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408342>;

Будівництво в'їзної брами в село Пересопниця :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408341>.

Культурно-археологічний центр, присвячений Пересопницькому Євангелію, будують у селі Пересопниця на Рівненщині. Саме тут 450 років тому архімандрит Григорій та художник Михайло Василевич створили цю книгу, на якій складає присягу Президент України. У комплекс входить тридцятиметрова кругла вежа, всередині якої буде музей знаменитого рукопису, бібліотека, а вгорі розташують оглядовий майданчик. Будують також скансен X – XII століть – у ньому відображено фрагменти споруд Київської Русі, коли Пересопниця була столицею удільного князівства.

1003. Культурно-археологічний центр, присвячений Пересопницькому Євангелію, збудовано на Рівненщині [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=411169> (дата звернення: 01.08.2022). – Назва з екрана : 11 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

Музейний комплекс культурно-археологічного центру, присвяченого Пересопницькому Євангелію у селі Пересопниця Рівненської області :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=411168> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=411167> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=411166> ;

Фрагменти скансену «Княже місто» на території культурно-археологічного центру :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=411165> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=411164> ;

Хрест, встановлений на місці монастиря, у якому було написане Пересопницьке Євангеліє, на території культурно-археологічного центру :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=411163> ;

Факсимільне видання Пересопницького Євангелія :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=411162> ;

В'їзна брама у село Пересопницю :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=411161> ;

Пам'ятник Пересопницькому Євангелію, встановлений у 1989 році :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=411160> ;

Директор культурно-археологічного центру Микола Федоршин :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=411159>.

Культурно-археологічний центр, присвячений Пересопницькому Євангелію, збудовано у селі Пересопниця Рівненської області на місці, де була написана ця книга архімандритом Григорієм та художником Михайлом Василевичем 450 років тому. Тут створено музейний комплекс, а також дерев'яний скансен «Княже місто», де знаходяться фрагменти фортеці, захисних споруд, зразок житла часів Київської Русі, коли Пересопниця була столицею удільного князівства в XI – XII століттях. Центр є філією Рівненського обласного краєзнавчого музею.

1004. Культурно-археологічний центр Рівненщини «Пересопниця» користується популярністю у туристів [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=445452> (дата звернення: 01.08.2022). – Назва з екрана : 9 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

Фольклорний колектив села Зоря у культурно-археологічному центрі «Пересопниця» :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=445445> ;

У культурно-археологічному центрі «Пересопниця» :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=445451> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=445450> ;

На полі культурно-археологічного центру «Пересопниця» :
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=445449> ;

Заслужений артист України Олексій Заворотній у ролі пересопницького князя в культурно-археологічному центрі «Пересопниця» :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=445447> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=445448> ;

Учасниця фольклорного колективу села Белелуя Івано-Франківської області в культурно-археологічному центрі «Пересопниця» :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=445446> ;

Арка біля в'їзду до села Пересопниця :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=445444>.

Культурно-археологічний центр «Пересопниця» став одним із популярних туристичних об'єктів області. На місці, де 450 років тому було написано Пересопницьке Євангеліє, вже побувало понад 30 тисяч мандрівників із областей України та з інших країн. Гості можуть ознайомитися тут з історією створення рукопису, відвідати будівлі «Княжого міста», де відтворено побут та особливості ремесел часів Київської Русі, коли нинішнє село Пересопниця було столицею удільного Погоринського князівства. У культурно-археологічному центрі також виступають фольклорні колективи, проводяться театралізовані дійства за участю професійних акторів.

1005. Лікувальні екскурсії проводять на білих терасах Памуккале [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=477816> (дата звернення: 31.07.2022). – Назва з екрана : 7 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

На вапнякових терасах Памуккале, Туреччина :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=477814> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=477813> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=477812> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=477811> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=477810> ;

Руїни давнього міста Гераполіс у місцевості Памуккале, Туреччина : <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=474429> ;

Руїни давньоримського театру в зруйнованому землетрусом місті Гераполіс, Туреччина :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=474428> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=474427> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=474426> ;

Руїни давнього міста Гераполіс у місцевості Памуккале, Туреччина :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=474425> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=474424> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=474423> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=474422> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=474421> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=474420> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=474419> ;

Місцеві мешканці і гості Туреччини щодня за туристичним маршрутом гуляють по вапнякових білих терасах Памуккале («Бавовняна фортеця»). Це природне диво виникло внаслідок витікання впродовж кількох тисяч років із гірського джерела теплої, з великим вмістом кальцію води, який осідав та закріплювався на схилах. Вода Памуккале (її температура 35 градусів за Цельсієм), застосовується при лікуванні ревматизму, артеріального тиску, серцево-судинних та ниркових захворювань. За легендою, в одному із існуючих і понині басейнів біля підніжжя місцевої гори приймала термальні ванни цариця Клеопатра. Памуккале внесено у список Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

1006. Міжнародний фестиваль «Коляда» відбувся на Рівненщині [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=436477> (дата звернення: 01.08.2022). – Назва з екрана : 12 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

Учасники міжнародного слов'янського фольклорного фестивалю «Коляда» :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=436476> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=436475> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=436474> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=436473> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=436472> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=436471> ;

Шопка біля центру Пересопницького Євангелія :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=436470> ;

Для гостей фестивалю приготували подарунки – церковні свічки :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=436469> ;

Учасники міжнародного слов'янського фольклорного фестивалю «Коляда» у музеї Пересопницького Євангелія :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=436468> ;

Центр Пересопницького Євангелія :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=436467> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=436466>.

Мистецтво виконання різдвяної пісенної спадщини різних народів демонстрували учасники чотирнадцятого міжнародного слов'янського фольклорного фестивалю «Коляда», який відбувся у центрі Пересопницького Євангелія на Рівненщині. Концерти гуртів, вертепні дійства, містерії проходили у залах музею української Першокниги, а також на території дерев'яного скансену, який є стилізованою частиною колишнього тутешнього міста Пересопниця.

1007. Музей нумізматики відкрито у Дубенському замку [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=464193> (дата звернення: 31.07.2022). – Назва з екрана : 6 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

У головній залі музею нумізматики Дубенського замку ;

Такий вигляд має Дубенський замок :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=464192> ;

Відвідувачі оглядають експонати музею нумізматики :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=464191> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=464190> ;

Грошові знаки :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=464189> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=464188>.

Музей нумізматики відкрито у Дубенському замку Державного історико-культурного заповідника міста Дубно. Тут представлено колекції монет XII – XVIII сторіч, а також банкноти різних періодів. Експозиції, зокрема, демонструють грошову систему Польсько-Литовської держави, Російської та Австро-Угорської імперій, до складу яких у різні часи входили території стародавньої Волині.

1008. На Пагорбі Слави у Рівному квітне алея тюльпанів [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=700611> (дата звернення: 31.07.2022). – Назва з екрана : 12 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

Алея тюльпанів біля підніжжя пам'ятника визволителям Рівного від нацистських окупантів на Пагорбі Слави :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=700609> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=700608> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=700607> ;

Зразки військової техніки :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=700606> ;

Пам'ятник визволителям Рівного від нацистських окупантів :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=700605> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=700604> ;

Тюльпани біля підніжжя пам'ятника визволителям Рівного від нацистських окупантів на Пагорбі Слави :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=700603> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=700602> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=700611> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=700601> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=700600>.

На Пагорбі Слави у Рівному розквітла алея тюльпанів. Тут розташовано меморіал, у складі якого скульптурні композиції та виставка військової техніки часів Другої світової війни.

1009. Нові дзвони римо-католицького костелу освятили у Дубно [Електронний ресурс]/В.Мазаний//Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=465520> (дата звернення: 31.07.2022). – Назва з екрана : 8 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

Під час освячення дзвонів римо-католицького костелу Іоана Непомука у Дубно :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=465519>;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=465518> ;

Ординарій Луцької дієцезії Римо-Католицької Церкви Маркіян Трофим'як (праворуч) та архієпископ Рівненський і Острозький Української Православної Церкви Київського Патріархату Іларіон під час освячення дзвонів римо-католицького костелу Іоана Непомука у Дубно :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=465517> ;

Дзвін, вилитий у Польщі, у римо-католицькому костелі Іоана Непомука у Дубно :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=465516> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=465515> ;

Учасник освячення дзвонів :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=465514> ;

Настоятель римо-католицького костелу Іоана Непомука отець
Гжегож [Оважани] :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=465513>.

Два дзвони для римо-католицького костелу Іоана Непомука у Дубно виготовили у Польщі за ініціативою міського голови Василя Антонюка. Їх встановили на дзвіниці біля цього храму та освятили під час відзначення 400-річчя з часу утворення місцевої римо-католицької парафії. На дзвонах викарбовано імена Папи Римського Іоана Павла II та Серафима Кашуби – католицького священика, котрий був настоятелем цього храму у 40 – 50-х роках минулого сторіччя.

1010. Презентація відреставрованих ікон XVIII – XIX століть Дубенського замку на Рівненщині [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=707736> (дата звернення: 31.07.2022). – Назва з екрана : 10 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаний* :

Завідуюча відділом Львівської філії Національного науково-дослідного реставраційного центру України Мирослава Білецька-Зварич біля відреставрованої нею ікони Святого Антонія :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=707736> ;

Ікона «Мучениця Параскева П'ятниця і Невідомий мученик» :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=707735>;

Дубенський замок, Дубно, Рівненська область :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=707734>;

Ікона «Богородиця з дітьми» :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=707733>;

Ікона «Ісус Христос» :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=707732>;

Ікона «Богородиця Одигітрія» :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=707731>;

Учасники презентації відреставрованих ікон та поліхромної скульптури «Янгол» XVIII – XIX століть :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=707730>;

Народний художник України, заслужений діяч мистецтв України Мирослав Откович під час презентації відреставрованих ікон та поліхромної скульптури «Янгол» XVIII – XIX століть :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=707729>;

Зберігач фондів Львівської філії Національного науково-дослідного реставраційного центру України Галина Кальченя під час презентації відреставрованих ікон «Ісус Христос» та «Богородиця з дитям» :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=707728> ;

Завідувач Львівської філії Національного науково-дослідного реставраційного центру України Тарас Откович біля відреставрованої ним багаточастинної ікони із центральним зображенням Воскресіння Христового :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=707727>.

У Державному історико-культурному заповіднику м. Дубна відбулася презентація відреставрованих працівниками Львівської філії Національного науково-дослідного реставраційного центру України експонатів з експозиції «Скарби наші духовні» Дубенського замку. Це 17 експонатів XVIII – XIX століть (ікони та поліхромна скульптура «Янгол»). У рамках заходу пройшов відеопоказ консерваційно-реставраційних робіт, завдяки яким було знято штучні на шарування на зображеннях й оригінали набули автентичного вигляду. Допомогу у цьому надав відомий дослідник волинської школи іконопису, народний художник України, заслужений діяч мистецтв України Мирослав Откович.

1011. Результати розкопок стародавнього міста Гераполіс у Туреччині стали корисними для науковців [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=481410> (дата звернення: 31.07.2022). – Назва з екрана : 8 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

У зруйнованому землетрусом античному місті Гераполіс ; Амфори, знайдені у зруйнованому місті :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=481409>;

Зруйновані проспекти Гераполіса :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=481408>;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=481407> ;

Розкопки на території античного міста Гераполіс :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=481403>;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=481404>;

Водопровідна мережа античного міста Гераполіс :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=481405>;

Тріумфальні ворота зруйнованого Гераполіса :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=481406>.

Розкопки на території колишнього міста Гераполіс поблизу місцевості Памуккале провели італійські археологи. Матеріали досліджень дали змогу встановити, що місто було засноване пергамським царем Евменом II у 190 році нашої ери. Це був визначний політичний, культурний та економічний центр. Після землетрусу 1334 року місто перетворилося на руїну і жителі покинули його. Розкопки дозволили відновити фрагменти багатьох споруд, включно з тріумфальними воротами, проспектами з колонами, амфітеатром. Було виявлено також мережу рівчаків, зроблених із суміші глини та в'язких матеріалів – цими артеріями з гір до міста надходила питна вода.

1012. Рівненській галереї живопису «Євро-Арт» виповнився рік [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=473668> (дата звернення: 31.07.2022). – Назва з екрана : 8 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

На виставці живопису бельгійського художника Генрі Джозефа Пауельса у рівненській галереї живопису «Євро-Арт» :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=473667> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=473673> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=473672> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=473671> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=473670> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=473669> ;

Директор галереї «Євро-Арт» Лариса Костюк представляє виставку живопису бельгійського художника Генрі Джозефа Пауельса :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=473674> ;

Рівненська галерея європейського живопису «Євро-Арт» відзначила першу річницю свого існування. За цей час було представлено понад 100 полотен західноєвропейських митців, а також українських – Миколи Глуценка, Адальберта Ерделі, Йосипа Бокшая, лавреата Національної премії України імені Тараса Шевченка Євгена Безніска. З нагоди першої річниці у галереї 7 червня відкрилася виставка робіт відомого бельгійського художника XX століття Генрі Пауельса (1903–1983).

1013. Свято весільного короваю пройшло в Рівному [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=4124> 86 (дата звернення: 01.08.2022). – Назва з екрана : 10 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

Під час свята весільного короваю в Рівному :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=412485> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=412484> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=412483> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=412489> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=412488> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=412487> ;

Міський голова Володимир Хомко вітає молодят під час свята весільного короваю в Рівному:

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=412482> ;

Коровай вагою 236 кілограмів спекли в Рівному для молодят :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=412491> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=412490> ;

Коровай вагою 236 кілограмів спекли в Рівному для молодят. Коровай виготовили працівники ВАТ «Поліссяхліб» для подружніх пар, які щойно побралися і взяли участь святі весільного короваю, що відбулося в Рівному. Для випікання цього виробу їм знадобилося 170 кілограмів борошна, 32 – цукру, 14 – маргарину, 9 – дріжджів, один кілограм солі, 8 літрів олії.

1014. Служба зайнятості Рівненщини налагодила підготовку ковалів із числа безробітних [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408788> (дата звернення: 01.08.2022). – Назва з екрана : 11 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

Робота коваля після навчання у Гощанському відділенні Рівненського центру професійно-технічної освіти державної служби зайнятості Рівненської області :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408878> ;

У Гощанському відділенні Рівненського центру професійно-технічної освіти державної служби зайнятості Рівненської області :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408797> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408796> ;

У Гощанському відділенні Рівненського центру професійно-технічної освіти державної служби зайнятості Рівненської області – на екзамені майстер виробничого навчання Сергій Торуля :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408795> ;

На екзамені коваль із власним виробом :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408794> ;

Горно навчальної кузні :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408793> ;

Робота коваля – сокира із дамаської сталі :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408792> ;

Робота коваля – металева троянда :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408791> ;

Роботи ковалів :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408790> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408789>.

Підготовку ковалів із числа безробітних налагоджено у Гощанському відділенні Рівненського центру професійно-технічної освіти державної служби зайнятості. Випускники закладу пройшли курс за спеціальною програмою, що передбачає одержання кваліфікаційного розряду. Слухачі освоїли значний обсяг теоретичних знань – вивчали властивості чорних і кольорових металів та їх сплавів, процеси кристалізації матеріалів, принципи геометричної побудови в кресленнях, види проєкцій тощо. На практичних заняттях виготовляли дамаську сталь, інструменти з неї, опанували способи випуску сільськогосподарських знарядь, деталей ґрунтообробної техніки, предметів побуту. Також тут засвоїли методику художнього кування – йдеться про візерунчасті загорожі для індивідуальних садиб, оперення маршових сходів, ворота, орнаменти для камінів, декоративні вази тощо.

1015. Тризуб із монет виклали в Рівному з нагоди 20-річчя Незалежності [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=410781> (дата звернення: 01.08.2022). – Назва з екрана : 9 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

Учасниця акції викладає тризуб монетами ; Учасники акції викладають тризуб монетами :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=410780> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=410779> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=410778> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=410777> ;
Під час акції з викладання тризуба монетами :
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=410776> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=410775> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=410774> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=410773>.

Тризуб з монет завдовжки 20 метрів виклали на майдані біля обласного академічного музично-драматичного театру у Рівному мешканці міста з нагоди 20-річчя Незалежності України. Зібрані тут кошти будуть перераховані на лікування дворічного мешканця райцентру Радивилів. Ідею такого благодійництва, подану кореспондентом газети «Перспектива» Олександром Шустеруком з Острога, підтримали Рівненська обласна організація Національної спілки журналістів України, місцеве управління Національного банку України та МВС України у Рівненській області.

1016. У Дубенському замку влаштували престур [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=462468> (дата звернення: 31.07.2022). – Назва з екрана : 11 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

Біля центрального входу до Дубенського замку ; Директор Державного історико-культурного заповідника міста Дубно Леонід Кічачий зустрів учасників престуру на території Дубенського замку :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=462462> ;

Гармати біля стін Дубенського замку :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=462461> ;

Відвідувачка біля нумізматичної колекції Дубенського замку :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=462467> ;

Портрети на стінах галереї Дубенського замку :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=462466> ;

У підземеллі Дубенського замку :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=462465> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=462464> ;

Учасники престуру спускаються сходами до підземелля Дубенського замку :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=462463> ;

На території Дубенського замку :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=462460> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=462459> ;

Дубенський замок :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=462458>.

Для представників західноукраїнських ЗМІ влаштували прес-тур у Дубенському замку, заснованому князем Костянтином Острозьким 1492 року. Журналістам представили концепцію нової замкової екскурсійної культури європейського стандарту – споруди древнього комплексу, численні підземелля, описані ще Миколою Гоголем у повісті «Тарас Бульба», продемонстрували нумізматичну колекцію та виставку зброї. У галереї живопису експонуються полотна XVI – XVIII століть, які надала для показу Львівська національна галерея мистецтв. Дубенський замок, який нині входить до Державного історико-культурного заповідника міста Дубно, зустрів свою 520 весну.

1017. У Дубно представлено макет пам'ятника Тарасу Бульбі [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=435739> (дата звернення: 01.08.2022). – Назва з екрана : 6 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

Макет пам'ятника гоголівському герою Тарасу Бульбі :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=435738> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=435737> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=435736> ;

Міський голова Дубно Василь Антонюк під час презентації макету пам'ятника гоголівському герою Тарасу Бульбі :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=435735>.

Скульптурний макет, який зображає гоголівського героя Тараса Бульбу на коні перед атакою, створив київський скульптор Володимир Шолудько на замовлення міської ради Дубно. У реальних монументальних розмірах ця композиція буде втілена на одній з центральних площ міста, яку описав Микола Гоголь у повісті «Тарас Бульба», показуючи визвольну війну українського народу проти польських завойовників у 1648 – 1650 роках.

1018. У місті хмельницьких атомників розквітли каштани [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=462003> (дата звернення: 31.07.2022). – Назва з екрана : 7 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

Каштани квітнуть у Нетішині :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=462002> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=462001> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=462000> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=461999> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=461998> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=461997>.

У місті експлуатаційників Хмельницької АЕС Нетішині розквітли каштани. Ці дерева було висаджено на кожній вулиці у відповідності зі спеціальним проектом озеленення, розробленим за ініціативою першого директора ХАЕС Олексія Троценка. Реалізацію цього плану почали паралельно із будівництвом житлових будинків у 1977 році. Традицію висадження каштанів тут продовжували і в наступні періоди історії міста. Найбільше радує білоцвітням центральна алея, розташована на головній вулиці Нетішина – проспекті Незалежності.

1019. У Національному заповіднику «Поле Берестецької битви» встановлять меморіальні знаки [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=446427> (дата звернення: 31.07.2022). – Назва з екрана : 15 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

На території Національного заповідника «Поле Берестецької битви» :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=446426> ;

Вхід на територію Національного заповідника «Поле Берестецької битви» :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=446426> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=446425> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=446424> ;

Саркофаг із останками козаків :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=446423> ;

Підземний хід, що сполучає Михайлівську і Свято-Гергіївську церкви :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=446422> ;

Хрест, який було встановлено у XVII столітті на полі битви :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=446421> ;

У Михайлівській церкві :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=446418> ;

Михайлівська церква :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=446417> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=446416> ;
Свято-Георгіївська церква :
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=446415> ;
Пам'ятник роботи скульптора Анатолія Куща полеглим у битві при Берестечку козакам та селянам-повстанцям у Національному заповіднику «Поле Берестецької битви» :
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=446428> ;
Хрест на території Національного заповідника :
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=446420> ;
Вежа козацького дозору :
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=446419> ;
Генеральний директор Національного заповідника «Поле Берестецької битви» Леонід Галабуз :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=446414>.
Створено концепцію розбудови Національного заповідника «Поле Берестецької битви», який розташований у селі Пляшева Рівненської області на площі 136 гектарів. Згідно з проєктами, заплановано встановлення низки меморіальних знаків на честь полеглих козаків. Нині головними об'єктами заповідника є Михайлівська церква, збудована у XVII столітті, та Свято-Георгіївська церква, зведена тут у 1910 – 1914 роках. Торік заповідник відвідали 120 тисяч чоловік. Основна частина гостей буває влітку під час церемонії вшанування пам'яті козаків війська Богдана Хмельницького, які загинули тут у боях із польськими завойовниками у червні – липні 1651 року. Заповідник є учасником міжнародного проєкту «Via regia Україна – культурний шлях Ради Європи».

1020. У Рівному презентовано енциклопедію «Острозька академія» [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=439737> (дата звернення: 01.08.2022). – Назва з екрана : 9 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

Ілюстрації на сторінках енциклопедії «Острозька академія» :
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=439735> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=439734> ;
Письменник, лавреат премії імені Лесі Українки Євген Шморгун під час презентації енциклопедії «Острозька академія» :
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=439733> ;

Ректор Національного університету «Острозька академія», професор, Герой України, голова редакційної колегії енциклопедії «Острозька академія» Ігор Пасічник під час презентації видання :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=439732> ;

Голова редакційної колегії енциклопедії «Острозька академія» Ігор Пасічник (ліворуч) та один із упорядників Петро Кралюк під час презентації видання :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=439736> ;

Перший проректор Національного університету «Острозька академія», доктор філософських наук, письменник, один із упорядників енциклопедії «Острозька академія» Петро Кралюк під час презентації видання :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=439731> ;

Виставка видань Національного університету «Острозька академія» в Рівненській обласній науковій бібліотеці :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=439730> ;

Енциклопедія «Острозька академія» :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=439729>.

Енциклопедію «Острозька академія» у Рівненській обласній науковій бібліотеці презентували ректор Національного університету «Острозька академія», професор, Герой України Ігор Пасічник та перший проректор університету, доктор філософських наук, письменник Петро Кралюк. В енциклопедії вміщено, зокрема, статті про викладачів та випускників академії XVI – XVII століть, дослідників минулого закладу. У матеріалах видання відображений внесок українських та зарубіжних науковців, які в різні часи сприяли збереженню історичної пам'яті про академію. В енциклопедії подано фотокопії оригіналів старовинних документів, сторінок давніх книг, включно й тих, що були видані у середньовічній друкарні академії.

1021. У Рівному пройшов 6-й міжнародний «Фотовернісаж на Покрову» [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=420602> (дата звернення: 01.08.2022). – Назва з екрана : 7 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

На виставці кращих робіт 6-го міжнародного «Фотовернісажу на Покрову» :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=420601> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=420600> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=420599> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=420598> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=420597> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=420596>.

У Рівному відбувся 6-й міжнародний «ФотOVERнісаж на Покрову». Його переможцем став китайський митець Гі Хіао, світлина якого «Африканський слон» визнана найкращою з-поміж 4,5 тис. надісланих на розгляд журі фото від 400 авторів із 57 країн світу. Медалями переможців у номінаціях світової та європейських асоціацій фотомистецтва (FIAP, ISF, UPI) нагороджені фотомитці з України, Ізраїлю, Австралії, Німеччини, Словаччини, Польщі, Хорватії, Боснії й Герцоговини, Тайваню, Італії, Люксембургу, Франції, Індії, Чехії та інших країн.

1022. Факсимільне видання Пересопницького Євангелія стало об'єктом просвітницького екскурсійного показу в Рівному [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=409553> (дата звернення: 01.08.2022). – Назва з екрана : 9 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

Директор Рівненського обласного краєзнавчого музею Олександр Булига із Пересопницьким Євангелієм ; Рівненський обласний краєзнавчий музей :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=409552> ;

Відвідувач музею розглядає Пересопницьке Євангеліє :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=409551> ;

Факсимільне видання Пересопницького Євангелія :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=409550> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=409549> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=409548> ;

Сторінки Пересопницького Євангелія :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=409547> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=409546> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=409545>.

Факсимільне видання Пересопницького Євангелія стало об'єктом просвітницького екскурсійного показу в Рівненському обласному краєзнавчому музеї. Рукописний оригінал Пересопницького Євангелія як перший переклад Святого Письма так званою простою мовою, близькою до української народної, створено у 1556 – 1561 роках видатним культурними діячами – архимандритом

Григорієм та художником Михайлом Василевичем у монастирі в княжому місті Пересопниця (нині село Рівненського району). Фоліант, що є точною копією Пересопницького Євангелія, на якому присягає Президент України, складається із 482 аркушів форматом 380 на 240 міліметрів. Дослідники стверджують, що за красою художнього оформлення Пересопницьке Євангеліє не має рівних серед українських рукописів. Виставка факсимільного видання приурочена до 450-річчя Пересопницького Євангелія.

1023. Фестиваль «Пісні великої Волині» відбувся в Луцьку [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408889> 91 (дата звернення: 01.08.2022). – Назва з екрана : 14 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

Під час фестивалю «Пісні великої Волині» :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408889> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408888> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408887> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408886> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408885> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408884> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408883> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408882> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408881> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408880> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408878> ;

Під час фестивалю «Пісні великої Волині» виступає народний артист України Василь Чепелюк :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=408879>.

Автентичні мелодії Волинської, Рівненської, Тернопільської, Житомирської, Львівської, Хмельницької областей представили учасники першого фестивалю «Пісні Великої Волині», який пройшов 13 – 14 серпня на Театральному майдані у Луцьку. Виконавці продемонстрували високий рівень знання фольклорних традицій на різних територіях та показали сучасну інтерпретацію народної спадщини. На святі мистецтва було організовано також виставки-ярмарки вишиванок, декоративно-вжиткових виробів з дерева, глини, металу, бісеру тощо.

1024. Фестиваль декоративно-ужиткового мистецтва «Музейні гостини» відбувся в Рівному [Електронний ресурс] / В. Маза-

ний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=468083> (дата звернення: 31.07.2022). – Назва з екрана : 13 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

Під час фестивалю декоративно-ужиткового мистецтва «Музейні гостини» :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=468082> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=468081> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=468080> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=468079> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=468078> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=468077> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=468076> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=468075> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=468074> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=468073> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=468072> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=468071>.

Декоративно-ужиткове мистецтво Волинської, Івано-Франківської, Львівської, Тернопільської, Хмельницької та Рівненської областей представили народні умільці на фестивалі «Музейні гостини», який уже удвадцяте пройшов у Рівному на території обласного краєзнавчого музею. За словами директора закладу Олександра Булиги, свої вироби тут продемонстрували 200 майстрів, серед яких – вишивальниці, різьбярі, гончарі, творці картин із соломи, бісеру тощо.

1025. Школу історичної реконструкції відкрито у культурно-археологічному центрі Пересопницького Євангелія [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=437397> (дата звернення: 01.08.2022). – Назва з екрана : 15 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

Учні школи історичної реконструкції на території скансену у культурно-археологічному центрі Пересопницького Євангелія :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=437398> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=437396> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=437395> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=437394> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=437393> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=437392> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=437391> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=437390> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=437389> ;

Директор культурно-археологічного центру Пересопницького Євангелія Микола Федоришин :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=437388> ;

Рекреація колишнього княжого городища на території культурно-археологічного центру Пересопницького Євангелія :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=437387> ;

Карбування пам'ятних монет у школі історичної реконструкції в культурно-археологічному центрі Пересопницького Євангелія :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=437386> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=437385> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=437384>.

Стрільбу із лука, прийоми фехтування на шаблях, метання бойової сокири почали освоювати старшокласники Рівненщини у школі історичної реконструкції «Князь Мстислав Німий», відкритій у культурно-археологічному центрі Пересопницького Євангелія. Ініціатором цього став директор закладу Микола Федоришин. Навчання відбувається за програмою, що передбачає здобуття навичок для відтворення в умовній формі військової діяльності захисників цього краю в період Київської Русі, коли тут була розташована столиця великого удільного князівства.

1026. Школярі Рівненщини щедрували у культурно-археологічному центрі Пересопницького Євангелія [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=436926> (дата звернення: 01.08.2022). – Назва з екрана : 11 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* :

Гурт школярів щедрює у музеї «Княже місто» на території культурно-археологічного центру Пересопницького Євангелія :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=436925> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=436924> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=436923> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=436922> ;

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=436921> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=436920> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=436919> ;

Будівля культурно-археологічного центру Пересопницького Євангелія :

<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=436918> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=436917> ;
<http://photo.ukrinform.ua/ukr/current/photo.php?id=436916>.

Автентичні щедрівки Поліського краю представили у культурно-археологічному центрі Пересопницького Євангелія школярі Рівненщини на багатий вечір. Вони, зокрема, показали вертепні дійства на території скансену «Княже місто», який відображає архітектуру Київської Русі, коли місцеве село Пересопниця було столицею удільного князівства.

1. 3. 3. 2. Фоторепортажі в Українському національному інформаційному агентстві Укрінформ (тексти англійською мовою).

1027. **Mazanyi V. (2012, August 1). Vystavku znariad serednovichnykh tortur vidkryto u Dubenskomu zamku u Rivnens'kiy oblasti [Exhibition of medieval torture devices opens in Dubno Castle in Rivne region].** Ukrinform [Ukrinform] (electronicresource) : 10 fotos. Available at: <http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=480654> (accessed 11 August 2022) :

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=480653> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=480652> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=480651> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=480650> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=480648> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=480649> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=480645>.

Analogues of the torture instruments which were used in the Middle Ages are displayed in the dungeon of the 16th century Dubno Castle in Rivne region. According to director of the State Historical and Cultural Reserve of the city of Dubno Leonid Kichatyi, the devises were made by craftsmen of local restoration workshops upon sketches of various European countries archives and the Brockhaus and Efron Encyclopedia (1898). This so-called entertainment was provided within the project of

European museum management, assisted by colleagues from the Polish Gniew Castle and Lithuanian Trakai Castle. As the tour is accompanied by mysterious alarming sounds and illumination that brings fear, the tour guide dressed as an executioner talks about victimization techniques that were used to torture criminals, those who violated the marriage vow, women suspected of witchcraft etc.

1028. **Mazanyi V. (2011, August 11). Tsentr Peresopnyts'koho Yevanheliya buduyut' u Rivnens'kiy oblasti [Peresopnytske Gospel Centre being constructed in Rivne region].** Ukrinform [Ukrinform] (electronicresource) : 12 fotos. Availableat: <http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=408352> (accessed 14 August 2022) :

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=408351> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=408350> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=408349> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=408348> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=408346> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=408344> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=408345> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=408342> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=408341>.

Cultural and Archaeological Centre dedicated to the Peresopnytske Gospel is being constructed in the village of Peresopnytsya. Here Archmadrite Hryhoriy and artist Mykhaylo Vasylevych have designed this book on which the President of Ukraine gives an oath during inauguration. The complex includes a thirty-meter round tower with a museum of famous manuscript, a library, and a gazebo at the top.

1029. **Mazanyi V. (2011, August 25). Rivnyany vyhotovlyayut' iz monet velycheznyy tryzub [Rivne residents make huge trident of coins].** Ukrinform [Ukrinform] : 9 fotos. Availableat: <http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=410779> (accessed 13 August 2022) :

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=410778> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=410777> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=410776> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=410775> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=410774> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=410773> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=410781> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=410780>.

On the occasion the 20th anniversary of Ukraine's independence, residents of Rivne made a trident of coins at the square near the regional drama theatre. The funds raised during this action will be accrued for treatment of Mykyta Khytryi, a two-year-old resident of district centre Radyvyliv. The charitable event initiated by journalist Oleksandr Shusteruk was held under the auspices of the Rivne Regional Organization of the Journalists Union of Ukraine, the local office of the National Bank of Ukraine and the Internal Affairs Ministry Department in Rivne region.

1030. **Mazanyi V. (2012, February 29). Pam'yatni znaky vstanovlyat' u Natsional'nomu zapovidnyku «Pole Berestets'koyi bytvy» [Memorial signs to be erected at National Reserve «Fields of Berestechko Battle»].** Ukrinform [Ukrinform] (electronicresource) : 15 fotos. Availableat: <http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=446427>: (accessed 12 August 2022) :

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=446426> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=446425> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=446423> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=446422> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=446421> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=446419> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=446418> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=446417> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=446416> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=446414> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=446428> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=446424> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=446420> .

It was established the reorganization plan of the National Historic-Memorial Reserve «Fields of Berestechko Battle» in Pliasheva village. The project foresees the installation of a number of memorials to fallen Cossacks. Currently, the main objects of the reserve are the St. Michael church built in 17th century and the St. George church erected in 1910 – 1914 years. Over 120 thousand people visited the reserve last year. Most of them arrive in summer to attend the ceremony to honor troops of Zaporozhian Cossacks, led by Hetman Bohdan Khmelnytsky, who died here in a battle against a Polish-Lithuanian Commonwealth army under King John II Casimir. The reserve that occupies the territory of 136 hectares is a part of the international project «Via Regia – Ukraine – cultural way of the Council of Europe.»

1031. **Mazanyi V. (2012, January 6). Model' pam'yatnyka Tarasu Bul'bi prezentuvaly u Dubno Rivnens'koyi oblasti [Model**

of Taras Bulba monument presented in Dubno of Rivne region]. Ukrinform [Ukrinform] (electronicresource) : 6 fotos. Availableat: <http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=435739> (accessed 13 August 2022) :

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=435738> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=435736> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=435735> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=435734>.

A model of a monument to Gogol's Taras Bulba was created by Kyiv-based sculptor Volodymyr Sholudko on the Dubno Town Council's demand. In the monumental size the composition depicting the famed Cossack on a horse before an attack will be installed on one of the central squares of the city. The construction of the monument was initiated by Dubno's mayor Vasyl Antoniuk. The composition reflects the times of the liberation war of the Ukrainian people against the Polish invaders in 1648 – 1650 which were described in the Ukraine-born author's novel.

1032. Mazanyi V. (2012, January 11). Mizhnarodnyy festyval' slov'yans'koho fol'kloru "Kolyada" vidbuvsya u Rivnens'kiy oblasti [International Slavonic Folklore Festival "Koliada" held in Rivne region]. Ukrinform [Ukrinform] (electronicresource) : 12 fotos. Availableat: <http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=436476> (accessed 13 August 2022) :

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=436475> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=436474> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=436473> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=436472> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=436471> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=436470> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=436469> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=436468> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=436467> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=436466> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=436477>.

The art of performing Christmas songs heritage of various nations was demonstrated at the 14th International Slavonic Folklore Festival «Koliada» (also spelled Kolyada), taking place at the museum and cultural center of the Peresopnytsia Gospels in Rivne region. «We have attracted bands from Slavic countries, various ethnographic areas of Ukraine to see and compare, in particular, the tendencies of

popularization of Christmas carols' religious content in the modern culture,» said director of the project Mykola Fedoryshyn. Bands' concerts, verтеps (puppet theatre performances which present the nativity scene), mystery plays were taking place in the halls of the museum of Ukraine's most important manuscript, and also in the territory of an open-air wooden museum which was stylized as a part of the former city of Peresopnytsia that used to be the capital of a local prince during the times of Kievan Rus.

1033. Mazanyi V. (2012, January 17). Shkolu istorychnoyi rekonstruktsiyi vidkryly u kul'turno-arkheolohichnomu tsentri Peresopnyts'koho Yevanheliya [School of historical reconstruction opened at cultural and archaeological center of Peresopnytsia Gospels]. Ukrinform [Ukrinform] (electronicresource) : 15 fotos. Availableat: <http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=437397>: (accessed 12 August 2022) :

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=437398> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=437396> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=437395> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=437394> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=437393> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=437392> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=437391> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=437390> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=437389> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=437388> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=437387> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=437386> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=437385> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=437384>.

Senior pupils of Rivne city are able to practice in archery, fencing, throwing battle axes at the school of historical reconstruction «Prince Mstyslav the Silent» opened on the territory of the cultural and archaeological center of the Peresopnytsia Gospels under the initiative of the centre's director Mykola Fedoryshyn. The program aims to show children the way their ancestors defended the capital of a local prince from different invaders during the times of Kyivan Rus.

1034. Mazanyi V. (2012, January 24). Zyma zasypaye Duben-s'kyi zamok snihom [Winter covers Dubno Castle with snow]. Ukrinform [Ukrinform] (electronicresource) : 12 fotos. Availableat: <http://>

photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=438806 (accessed 12 August 2022) :

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=438797> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=438795> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=438792> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=438791> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=438790> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=438788> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=438787> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=438785> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=438783> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=438781>.

The Dubno Castle was covered in snow. The castle was founded in 1492 by Prince Konstantin Ostrogski. The Ostrogski castle was rebuilt in stone in the early 16th century.

1035. **Mazanyi V. (2012, May 24). Novi dzvony rymokatolyts'koho kostelu osvyatyly u Dubno [New bells of Roman Catholic Church consecrated in Dubno].** Ukrinform [Ukrinform] (electronicresource) : 8 fotos. Available at: <http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=465520> (accessed 11 August 2022) :

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=465518> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=465519> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=465517> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=465516> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=465515> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=465514> ;
<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=465513>.

Two bells for Dubno-based Saint John Nepomucene's Roman Catholic Church were manufactured in Poland at the initiative of Mayor Vasyly Antiniuk. They were installed at the church's belfry and consecrated during the celebration of the 400th anniversary of the formation of the local Roman Catholic diocese. Names of Pope John Paul II and Seraphim Kashuba, a Catholic priest who was abbot of the temple in 40-50s of the last century, are engraved on the bells.

1036. **Mazanyi V. (2012, July 16). Turets'ke misto Pamukkale korystuyet'sya populyarnistyu sered turystiv [Turkish city of Pamukkale enjoys popularity among tourists].** Ukrinform [Ukrinform]

(electronicresource) : 7 fotos. Availableat: <http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=477816> (accessed 11 August 2022) :

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=477815> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=477814> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=477813> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=477812> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=477811> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=477810>.

The Turkish city of Pamukkale enjoy popularity among tourists from all over the world as the resort town, which's name means «cotton castle,» is famous for its hot springs and travertine terraces. The natural wonder was formed as a result of leakage of hot, rich in calcium water depositing travertine on local slopes. The water (the temperature ranges from 35 C to 100 C) is used to treat rheumatism, blood pressure, cardiovascular and renal diseases. According to a legend, famous Egyptian queen Cleopatra had a thermal bath at one of still existing pools. Pamukkale is recognized as a UNESCO World Heritage Site.

1037. **Mazanyi V. (2013, January 4) Zima pidkreslue zagadkovist Dubenskogo zamku [Winter brings mysterious Dubno Castle to light]** Ukrinform [Ukrinform] (electronicresource). 8 fotos : Availableat: <http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=512100> (accessed 11 August 2022) :

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=512104> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=512103> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=512102> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=512101> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=512100> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=512099> ;

<http://photo.ukrinform.ua/eng/current/photo.php?id=512098>.

The Dubno Castle built in the late 15th century looks especially mysterious and unassailable in winter. One of the tourist routes goes in circles around the snow covered castle and the icebound Ikva River where tourists have an opportunity to watch local people ice fishing. Amusement seekers may also visit castle's dungeons described in Nikolai Gogol's romanticized historical novella Taras Bulba, embark on museum tours where they can enjoy collections of coins, weapons and medieval torture devices.

1. 4. 1. Інтерв'ю в друкованих виданнях

1038. **Андрієшин Я. Не можна обманути її величність економіку** / Я. Андрієшин ; розмову вів В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 1998. – № 1. – С. 6–10.

Інтерв'ю із представником Департаменту виробництва енергії акціонерного товариства «Сіменс» в Україні Ярославом Андрієшиним.

1039. **Бернацький В. Вентилятор проти урагану** / В. Бернацький ; розмову вів В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2013. – 12 лют. – С. 12.

Про видачу державного патента на пристрій для протидії ураганам, винайдений професором Рівненського державного гуманітарного університету, заслуженим винахідником та раціоналізатором України Віктором Бернацьким : «Пристрій належить до засобів штучної зміни погодних умов. Він дозволяє «вловлювати» потоки урагану горизонтально або вертикально розміщеною на триногах трубою (циліндром) та зменшувати їхню силу за рахунок протидії зустрічного потоку повітря, який утворюється в результаті обертання пропелерів, встановлених у трубі, один кінець якої має вигляд сопла». Про це вийшла стаття автора винаходу у «Journal of Physical Science and Application», який видає Сенат США.

1040. **Бондаренко В. Віхи життя** / В. Бондаренко ; розмову вів В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 2005. – № 7. – С. 8–13.

Інтерв'ю із одним із перших експлуатаційників Рівненської АЕС, заступником генерального директора з економічних питань Рівненської АЕС Володимиром Бондаренком.

1041. **Дейнека І. Антарктида із «вечірнім сонцем»** / І. Дейнека ; розмову вів В. Мазаний // Рівне-експрес. – 2020. – 9 квіт. – С. 4.

1042. **Дейнека І. За 200 кілометрів до Південного полюса** / І. Дейнека ; розмову вів В. Мазаний // Сім днів [Рівне]. – 2021. – 6 трав. – С. 9 ; Продовж. // Там само. – 6 трав. – С. 9.

Інтерв'ю із лікарем 25-ої української антарктичної експедиції Ігорем Дейнекою про наукові дослідження зимівників, умови проживання на антарктичній станції «Академік Вернадський», ділові, наукові контакти із полярниками з інших країн.

1043. **Дейнека І. Перед порогом Антарктиди** / І. Дейнека ; розмову вів В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2020. – 10 квіт. – С. 1, 12.

Інтерв'ю із лікарем 25-ої української антарктичної експедиції Ігорем Дейнекою про здоров'я її учасників, перебування на карантині у Чилі перед відправленням в Антарктиду.

1044. Євдєєв Б. «Верес» із Харкова / Б. Євдєєв ; розмову вів В. Мазаний // Сім днів [Рівне]. – 1996. – 15 черв. – С. 6.

Інтерв'ю із начальником відділу автоматизованих систем управління технологічними процесами (АСУТП) Держкоматому України Борисом Євдєєвим про налагодження виробництва вітчизняних комплексів захисту і управління реакторів атомних електростанцій.

1045. Івановський О. Олег Івановський – людина, яка бачить крізь землю / О. Івановський ; розмову вів В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 1997. – № 5. – С. 11–17 : 7 чорно-білих фотоіл. – Фото А. Похилюка : Без підпису.

Інтерв'ю із біолокатором Олегом Івановським, який досліджував карстові прояви на Рівненській АЕС.

1046. Іларіон. Архієпископ Іларіон : «Наші єпархії за кордоном – це острови віри й України» / Іларіон ; розмову вів В. Мазаний // Українська літературна газета [Київ]. – 2018. – 1 черв. – С. 8–9 ; Те саме // Погорина : літературно-краєзнавчий журнал Рівненщини. – Рівне, 2020. – № 32. – С. 124–128.

Інтерв'ю із архієпископом Рівненським і Острозьким, головою Синодального управління зовнішніх церковних зв'язків Української Православної Церкви Київського Патріархату, виконуючим обов'язки Екзарха Європи Іларіоном.

1047. Капральчук І. Маршрути далекі і близькі / І. Капральчук ; розмову вів В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1980. – 17 квіт. – С. 4.

Інтерв'ю із директором Рівненського бюро подорожей та екскурсій Іллею Капральчуком.

1048. Кислий О. Електронний мозок РАЕС : крок у третє тисячоліття / О. Кислий ; розмову вів В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 1999. – 17 груд. – С. 2.

Інтерв'ю із начальником цеху теплової автоматики і вимірювань Рівненської АЕС Олексієм Кислим про впровадження автоматизованих систем управління технологічними процесами українського виробництва.

1049. Кислий О. Олексій Кислий: чорно-біле фото не знигло назавжди – воно лише взяло тайм-аут / О. Кислий ; розмову вів В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 1999. – № 2/3. – С. 17–19.

Інтерв'ю начальником цеху теплової автоматики і вимірювань Рівненської АЕС Олексієм Кислим про його захоплення фотографією, створення ним фотолітопису станції від початку її створення.

1050. Колісниченко М. Михайло Колісниченко: «Робота задля безпеки РАЕС – це звіт перед майбутніми поколіннями» / М. Колісниченко ; розмову вів В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2010. – 11 черв. – С. 4.

Інтерв'ю із генеральним директором Рівненської АЕС Михайлом Колісниченком про діяльність щодо продовження строку експлуатації першого і другого енергоблоків ВВЕР-440.

1051. Коровкін В. АЕС – організм вимогливий / В. Коровкін ; розмову вів В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1993. – 15 жовт. – С. 4, 5.

Інтерв'ю із директором Рівненської АЕС Володимиром Коровкіним про технічну допомогу Заходу, карстові прояви, відтік спеціалістів, політизацію атомної енергетики.

1052. Коровкін В. Володимир Коровкін : у колективі РАЕС є всі сили, щоб триматися гідно / В. Коровкін ; розмову вів В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1995. – 15 груд. – С. 2.

Інтерв'ю із генеральним директором Рівненської АЕС Володимиром Коровкіним про припинення надходжень на станцію коштів за вироблену електроенергію, що привело до кількомісячної затримки у видачі заробітної плати працівникам станції.

1053. Коровкін В. Директор РАЕС Володимир Коровкін: на Рівненській АЕС ядерної аварії ніколи не було / В. Коровкін ; розмову вів В. Мазаний // Віче-інформ [Луцьк]. – 1997. – 9 січ. – С. 6.

Інтерв'ю із генеральним директором Рівненської АЕС Володимиром Коровкіним, у якому він спростовує чутки про будь-які ядерні аварії на станції.

1054. Коровкін В. Доля розпорядилась, аби я залишився тут / В. Коровкін ; розмову вів В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 1997. – № 7. – С. 11–14.

Інтерв'ю із генеральним директором Рівненської АЕС Володимиром Коровкіним про його рішення переїхати у 1973 році в поліський край і починати створювати колектив Рівненської АЕС та залишитися тут працювати назавжди попри пропозиції очолити міністерство у столиці або керувати міжнародною українською місією за кордоном.

1055. **Коровкін В. Ніхто не відступав від принципів** / В. Коровкін ; розмову вів В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 2003. – № 2. – С. 9–11.

Інтерв'ю із віце-президентом НАЕК «Енергоатом» Володимиром Коровкіним про початок запровадження експлуатаційної культури західного зразка на Рівненській АЕС наприкінці 80-х років минулого століття.

1056. **Коровкін В. Про дні знаменні** / В. Коровкін ; розмову вів В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 2010. – № 2. – С. 8–12.

Інтерв'ю із колишнім генеральним директором Рівненської АЕС Володимиром Коровкіним про особливості створення першого енергоблока ВВЕР-440, впровадження на ньому пілотної системи шахти локалізації аварій, спорудження міста атомників, яке починали всупереч тодішній радянській традиції не із сумнозвісних бараків, а з повноцінних житлових будинків.

1057. **Коровкін В. РАЕС : між минулим і майбутнім** / В. Коровкін ; розмову вів В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 1996. – 18 груд. – С. 2 ; Те саме // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 1997. – № 4. – С. 3–7 ; Володимирецький вісник. – 1997. – 18 січ. – С. 2 ; 22 січ. – С. 3.

Інтерв'ю із генеральним директором Рівненської АЕС Володимиром Коровкіним, у якому йдеться про наслідки мораторію на спорудження нових атомних енергоблоків в Україні, зусилля колективу станції щодо добудови четвертого енергоблока.

1058. **Коровкін В. Тоді створювали майбутнє...** / В. Коровкін ; розмову вів В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2015. – 25 лют. – С. 2. : 1 чорно-біла фотоіл. – Фото *А. Похилюка* : Володимир Коровкін.

Інтерв'ю із колишнім генеральним директором Рівненської АЕС Володимиром Коровкіним, який розповів про планомірне багаторічне впровадження західних стандартів якості в експлуатаційних процесах на станції.

1059. **Коровкін В. Чи був аварійний викид радіоактивних речовин на Рівненській АЕС?** / В. Коровкін ; розмову вів В. Мазаний // Тиждень [Київ]. – 1997. – № 3. – С. 1, 3.

Інтерв'ю із генеральним директором Рівненської АЕС Володимиром Коровкіним, який заперечив факт викиду радіоактивних речовин на станції.

1060. **Костюк Т. Городчанин знайшов... похресника Уласа Самчука, який працює в NASA** / Т. Костюк ; розмову вів В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 2022. – 21 січ. – С. 7 ; Те саме // Володимирецький вісник. – 2021. – 30 груд. – С. 15 ; 6 січ. – С. 15.

1061. **Костюк Т. Похресник Уласа Самчука досліджує космос у NASA** / Т. Костюк ; розмову вів В. Мазаний // Українська літературна газета [Київ]. – 2021. – 31 груд. – С. 8–9 ; Те саме // Сім днів [Рівне]. – 2022. – 6 січ. – С. 4 ; Замок [Дубно]. – 2022. – 6 січ. – С. 3.

Інтерв'ю із похресником письменника Уласа Самчука, сином відомого українського літературознавця Григорія Костюка, видатним американським астрофізиком українського походження, головним науковцем дослідницьких програм Центру космічних польотів імені Годдарда NASA (США) Теодором Костюком. Він, зокрема, розповів про вивчення Всесвіту, свою співпрацю із видатними дослідниками космосу – нобелівським лавреатом Чарльзом Таунсом, астрономами Карлом Саганом, Климом Чурюмовим, американцями українського походження, доля яких пов'язана з освоєнням космосу, – Михайлом Яримовичем та астронавткою Гайді Стефанишин-Пайпер. Також він згадав своїх хресних матерів – оперну співачку Ганну Шерей та письменницю Докію Гуменну – і ще одного свого хрещеного батька, літературознавця Юрія Шевельова. Зазначив про своє знайомство із письменниками Іваном Багряним, Тодосем Осьмачку, Леонідом Лиманом, Іваном Керницьким, Миколою Понеділкою, Ларисою Онишкевич, Остапом і Мартою Тарнавськими, Василем Баркою, Петром Карпенком-Криницею, Іваном Драчем, Дмитром Павличком, Миколою Жулинським, Юрієм Покальчуком, В'ячеславом Брюховецьким.

1062. **Кралюк П. Енциклопедія «Острозька академія»: формати століть** / П. Кралюк ; розмову вів В. Мазаний // Літературна Україна [Київ]. – 2012. – 2 лют. – С. 1, 3.

1063. **Кралюк П. Енциклопедія «Острозька академія»: формати століть** / П. Кралюк ; розмову вів В. Мазаний // Погорина : літературно-краєзнавчий журнал Рівненщини. – Рівне, 2016. – С. 255–256.

Історію виникнення та сучасну діяльність Національного університету «Острозька академія» відображено в енциклопедії, присвяченій цьому закладу. Вона вийшла при сприянні Президентського фонду «Україна». Над енциклопедією працювали вчені з різних міст України, передусім Києва та Львова. Однак основну роботу, в тому числі щодо пошуку джерельної бази, виконали дослідники Національного університету «Острозька академія» на чолі з ректором Ігорем Пасічником.

1064. **Кралюк П. Кобзар на Волині: здогади і контрверсії** / П. Кралюк ; розмову вів В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2013. – 5 груд. – С. 5.

Інтерв'ю із першим проректором Національного університету «Острозька академія», професором Петром Кралюком про перебування Тараса Шевченка на Волині.

1065. Кралюк П. Острозька академія : поступ енциклопедичний / П. Кралюк ; розмову вів В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2012. – 31 січ. – С. 4.

Інтерв'ю із першим проректором Національного університету «Острозька академія», доктором філософських наук, професором Петром Кралюком про видання енциклопедії «Острозька академія» – її особливості, значення для української культури.

1066. Кралюк П. Чи був Кобзар у Великій Глуші? / П. Кралюк ; розмову вів В. Мазаний // Віче-інформ [Луцьк]. – 2013. – 21–27 листоп. – С. 8 : 1 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : П. Кралюк.

1067. Кралюк П. Шевченко на Волині: здогади і контрверсії / П. Кралюк ; розмову вів В. Мазаний // Літературна Україна [Київ]. – 2013. – 12 груд. – С. 4.

Інтерв'ю із першим проректором Національного університету «Острозька академія», професором Петром Кралюком про перебування Тараса Шевченка на Волині: науковець висловлює сумніви щодо відвідин Кобзарем деяких населених пунктів нинішніх Волинської та Рівненської областей.

1068. Красінський В. Навчально-тренувальний центр РАЕС: класика надійності / В. Красінський ; розмову вів В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 2008. – № 6. – С. 2–6.

Інтерв'ю із начальником навчально-тренувального центру Рівненської АЕС Владиславом Красінським про методики навчання, перепідготовку, підвищення кваліфікації оперативного персоналу.

1069. Кривко М. Михайло Кривко: «Я прийшов, щоб допомогти» / М. Кривко ; розмову вів В. Мазаний // Вічеве слово [Костопіль]. – 2002. – 28 берез. – С. 4.

Інтерв'ю із головою Костопільської райдержадміністрації Рівненської області Михайлом Кривком.

1070. Кучин П. Обов'язок перед людьми / П. Кучин ; розмову вів В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1980. – 27 берез. – С. 4.

Інтерв'ю із заслуженим артистом України, актором Рівненського обласного музично-драматичного театру Павлом Кучиним.

1071. **Леонов В. Оперативній службі РАЕС – 30 років** / В. Леонов ; розмову вів В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 2008. – № 2. – С. 2, 5–7.

Інтерв'ю із головним диспетчером Рівненської АЕС Володимиром Леоновим про функції оперативної служби станції.

1072. **Леонов В. Оперативний персонал: корінь і крона** / В. Леонов ; розмову вів В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 2005. – № 3/4. – С. 9–15, 18–21.

Інтерв'ю із головним диспетчером – начальником служби Рівненської АЕС Володимиром Леоновим про особливості роботи операторів, які працюють біля блочних щитів керування енергоблоками станції.

1073. **Леусь В. Ботанічний сад... на грядці** / В. Леусь ; розмову вів В. Мазаний // Народна газета [Рівне]. – 1999. – 28 трав. – С. 3.

Інтерв'ю із агрономом Валентином Леусем, який акліматизував на присадибній ділянці десятки рослин.

1074. **Лис В. Літературну погоду диктує Володимир Лис** / В. Лис ; розмову вів В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2012. – 12 січ. – С. 11.

Інтерв'ю із письменником Володимиром Лисом про його нові романи та досвід передбачення погоди.

1075. **Лубківський Р. Новий шлях Пересопницького Євангелія** / Р. Лубківський ; розмову вів В. Мазаний // Українська літературна газета [Київ]. – 2015. – 28 серп. – С. 1, 4–5 : 2 чорно-білі фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Роман Лубківський у культурно-археологічному центрі Пересопницького Євангелія ; Роман Лубківський із факсимільним виданням Пересопницького Євангелія ; Те саме // Вільне слово [Рівне]. – 2015. – 20 серп. – С. 1, 4 ; Віче-інформ [Луцьк]. – 2015. – 20–26 серп. – С. 1, 6, 7 : 3 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Роман Лубківський ; Факсимільне видання Пересопницького Євангелія.

1076. **Лубківський Р. Роман Лубківський: «У моєму житті багато за що доводилося боротися»** / Р. Лубківський ; розмову вів В. Мазаний // Клеванський тракт. – 2015. – 11 верес. – С. 1, 3.

1077. **Лубківський Р. Шлях Пересопницького Євангелія** / Р. Лубківський ; розмову вів В. Мазаний // Віче-інформ [Луцьк]. – 2015. – 24 серп. – С. 1, 6.

Інтерв'ю із лауреатом Національної премії України імені Тараса Шевченка, поетом Романом Лубківським про передумови рішення щодо використання Пересопницького Євангелія як атрибуту прийняття присяги Президента України під час інавгурації.

1078. Максим'як Г. Променева терапія: рівненський варіант / Г. Максим'як ; розмову вів В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2011. – 17 листоп. – С. 13.

Інтерв'ю із головним лікарем Рівненського обласного онкологічного диспансеру Григорієм Максим'яком про впровадження новітніх методів діагностування злоякісних пухлин.

1079. Медведєва О. Вишита феєрія «Лісової пісні» / О. Медведєва ; розмову вів В. Мазаний // Погорина : літературно-краєзнавчий журнал Рівненщини. – Рівне, 2021. – Вип. 33. – С. 88–94.

1080. Медведєва О. Вишитий голос душі / О. Медведєва ; розмову вів В. Мазаний // Погорина : літературно-краєзнавчий журнал Рівненщини. – Рівне, 2021. – Вип. 33. – С. 230–239.

1081. Медведєва О. «Лісова пісня» : вишивані силуети / О. Медведєва ; розмову вів В. Мазаний // Українська літературна газета [Київ]. – 2021. – 26 лют. – С. 8–9 : 1 чорно-біла фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Олена Медведєва.

Інтерв'ю із письменницею, народною майстринею, вишивальницею Оленою Медведєвою, яка вишила повний текст драми-феєрії Лесі Українки «Лісова пісня» на полотняних сторінках розміром 60x42 см. Вона, зокрема, коментує, як вивчала статті Олени Пчілки про українські народні вишиті орнаменти, завдяки чому прийняла рішення оформити вишитий повний текст драми-феєрії Лесі Українки «Лісова пісня» одним із них.

1082. Медведєва О. Олена Медведєва: «У Бога немає інших рук окрім людських» / О. Медведєва ; розмову вів В. Мазаний // Золота пектораль [Чортків]. – 2018. – Вип. 3–4. – С. 157–163.

1083. Медведєва О. Олена Медведєва: «Я так тримаюся Бога, як роса троянди» / О. Медведєва ; розмову вів В. Мазаний // Українська літературна газета [Київ]. – 2019. – 25 січ. – С. 8–9 ; Те саме // Вільне слово [Рівне]. – 2018. – 6 вер. – С. 6 ; Благовіст Млинова. – 2019. – № 22. – С. 12–14 : 4 чорно-білі фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Без підпису.

Інтерв'ю із письменницею, народною майстринею Оленою Медведєвою про вишиті нею Євангеліє від Матвія, Євангеліє від Івана, Євангеліє від Марка,

Євангеліє від Луки, розмір сторінок яких 60x42 см. Кожна книга має палітурки, обтягнуті шкірою, і вміщена у дерев'яному футлярі, оздобленому художньою різьбою.

1084. Моцик О. Надзвичайний і Повноважний Посол України у Турецькій Республіці Олександр Федорович Моцик : «Йтимеш – гори перейдеш» / О. Моцик ; розмову вів В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2001. – 5 січ. – С. 2.

Інтерв'ю із Надзвичайним і Повноважним Послом України у Турецькій Республіці Олександром Моциком про економічну співпрацю у глобальному світі, дитинство, навчання, родину.

1085. Моцик О. Олександр Моцик : «У час глобалізації кордони і відстані втрачають своє значення, тим більше, коли йдеться про Україну і Туреччину» / О. Моцик ; розмову вели В. Боденчук, В. Мазаний, В. Чамара // Урядовий кур'єр [Київ]. – 2000. – 18 листоп. – С. 13.

1086. Моцик О. Олександр Моцик : «Навіщо нам берег турецький...» / О. Моцик ; розмову вели В. Боденчук, В. Мазаний, В. Чамара // Молодь України [Київ]. – 2000. – 16 листоп. – С. 1, 3.

Інтерв'ю із Надзвичайним і Повноважним Послом України у Турецькій Республіці Олександром Моциком про зусилля очолюваної ним дипломатичної місії щодо реалізації проектів трансморського співробітництва.

1087. Остапов В. Чи буде майбутнє вдячне новому мисленню? / В. Остапов ; розмову вів В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 1999. – № 4. – С. 8–9.

Інтерв'ю із начальником відділу забезпечення якості Рівненської АЕС Віктором Остаповим про впровадження західних стандартів у плануванні та виконанні робіт, створення інструкцій, правил і процедур управління енергетичним комплексом станції.

1088. Панащенко М. Другий енергоблок – еталон розвитку атомної енергетики / М. Панащенко ; розмову вів В. Мазаний // Стрімка вертикаль : вибрані статті та інтерв'ю про генерального директора ХАЕС М. С. Панащенка / упоряд. В. Гусаров. – Нетішин : Словіцький М. Я., 2019. – С. 32–41 ; Те саме // Вільне слово [Рівне]. – 2014. – 9 верес. – С. 3 ; Віче-інформ [Луцьк]. – 2014. – 28 серп. – 3 верес. – С. 8, 9.

Інтерв'ю із генеральним директором ВП Хмельницької АЕС Миколою Панащенко про реалізацію заходів із підвищення безпеки станції.

1089. Панащенко М. Наукове керівництво пуском / М. Панащенко ; розмову вів В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 2004. – № 3. – С. 7–11.

Інтерв'ю із заступником генерального директора Рівненської АЕС із безпеки, науковим керівником пуску енергоблока № 2 Хмельницької АЕС Миколою Панащенко.

1090. Панащенко М. Партнерська перевірка опирається на людську порядність / М. Панащенко ; розмову вів В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 1998. – № 1. – С. 17–18.

Інтерв'ю із заступником головного інженера із ядерної безпеки Рівненської АЕС Миколою Панащенко про суть партнерських перевірок Всесвітньої асоціації операторів атомних електростанцій (ВАОАЕС) – The World Association of Nuclear Operators (WANO).

1091. Панащенко М. ХАЕС заряджена на перспективу / М. Панащенко ; розмову вів В. Мазаний // Стрімка вертикаль : вибрані статті та інтерв'ю про генерального директора ХАЕС М. С. Панащенка / упоряд. В. Гусаров. – Нетішин : Словіцький М. Я., 2019. – С. 78–85 ; Те саме // Перспектива [Нетішин]. – 2016. – 1 жовт. – С.1, 4, 5.

Інтерв'ю із генеральним директором Хмельницької АЕС Миколою Панащенко про розширення потужностей станції, реалізацію проекту «Енергетичний міст «Україна ЄС» із включенням енергоблока №2 в енергосистему країн Європейського союзу.

1092. Панащенко М. Шлях в атомній енергетиці / М. Панащенко ; розмову вів В. Мазаний // Перспектива [Нетішин]. – 2015. – 1 січ. – С. 5, 6, 7 ; Те саме // Стрімка вертикаль : вибрані статті та інтерв'ю про генерального директора ХАЕС М. С. Панащенка / упоряд. В. Гусаров. – Нетішин : Словіцький М. Я., 2019. – С. 5–18 ; Нетішинський вісник. – 2015. – 1 січ. – С. 5–7.

Інтерв'ю із генеральним директором Хмельницької АЕС Миколою Панащенко про його родину, витоки обрання професії атомника.

1093. Петрів В. Театр має стати рятівником совісті / В. Петрів ; розмову вів В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2010. – 13 квіт. – С. 5.

Інтерв'ю із директором Рівненського обласного академічного музично-драматичного театру, народним артистом України, лавреатом Національної премії України імені Тараса Шевченка Володимиром Петрівим про місію сучасного театру.

1094. **Петрович Л. Чари серця** / Л. Петрович ; розмову вів В. Мазаний // Зміна [Рівне]. – 1980. – 29 квіт. – С. 3.

Інтерв'ю із югославською співачкою Ліляною Петрович про її репертуар.

1095. **Пилип'юк В. Світлопис облич** / В. Пилип'юк ; розмову вів В. Мазаний // Українська літературна газета [Київ]. – 2017. – 17 лют. – С. 4–5.

Інтерв'ю із лавреатом Національної премії України імені Тараса Шевченка Василем Пилип'юком про його книгу «Долею даровані зустрічі», у якій автор демонструє загалом 137 своїх фотопортретів визначних діячів культури, науки, політики України, Канади, США, Словаччини, Польщі, Бразилії, Португалії, Азербайджану, Китаю, Латвії, Угорщини. Серед них і зображення українських письменників Дмитра Павличка, Бориса Олійника, Романа Іваничука, Івана Дзюби, Левка Лук'яненка, Юрія Мушкетика, Романа Лубківського, Ігоря Павлюка, Василя Герасим'юка, Оксани Забужко, Миколи Жулинського, Михайла Слабошпицького, Степана Сапеляка, Юрія Винничука, Ігоря Калинця, Степана Пушика, Павла Мовчана, Ірен Роздобудько, Богдана Мельничука, Михайла Косіва, Дмитра Стуса, Віктора Мазаного, Богдана Стельмаха, Віктора Неборака, Миколи Мушинки, Олексія Кононенка, Віри Вовк, Яреми Гояна, Сергія Гальченка, Івана Малковича.

1096. **Пічкуренко С. Врятувати може тільки одне – пуск...** / С. Пічкуренко ; розмову вів В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 1997. – № 7. – С. 8–9.

Інтерв'ю із начальником реакторного цеху № 2 Рівненської АЕС Сергієм Пічкуренком про необхідність продовження будівництва четвертого енергоблока, оскільки зволікання із цим спричинить моральне і фізичне старіння апаратури й обладнання, яке стане непридатним.

1097. **Сорока М. Микола Сорока : За хорошого мрійника двох реалістів даю** / М. Сорока ; розмову вели В. Мазаний, М. Дорошенко // Україна молода [Київ]. – 1999. – 12 трав. – С. 4 ; Те саме // Володимирецький вісник. – 1999. – 22 трав. – С. 2.

Інтерв'ю із головою Рівненської облдержадміністрації Миколою Сорокою.

1098. **Сусь М. Межа, що множить багатство** / М. Сусь ; розмову вів В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 2004. – № 2. – С. 7–9.

Інтерв'ю із начальником управління майна та форм власності Рівненської АЕС Миколою Сусем про раціональне використання земельних площ, які належать станції.

1099. **Сусь Н. Чистота точності** / Н. Сусь ; розмову вів В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 2008. – № 4. – С. 2–5.

Інтерв'ю із головним бухгалтером Рівненської АЕС Надією Сусь про модернізацію бухгалтерської служби станції.

1100. **Тарасенко О. Концепцію музичного просвітництва втілює Рівненська філармонія** / О. Тарасенко ; розмову вів В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2011. – 4 жовт. – С. 5.

Інтерв'ю із директором Рівненської обласної філармонії, заслуженим діячем мистецтв України Олександром Тарасенком про нові форми залучення населення до пізнання скарбів музичного мистецтва.

1101. **Тарапов І. І науковий пошук...** / І. Тарапов ; розмову вів В. Марієнко // Студентський гарт [Київ]. – 1975. – 2 верес. – С. 1. – (Дод. до газети «Молодь України»).*

Інтерв'ю із проректором Харківського державного університету Іваном Тараповим про організацію навчального процесу, наукову роботу студентів, їх участь у студентських будівельних загонах.

1102. **Тищенко В. В'ячеслав Тищенко : «Я хочу, щоб слово «Пуск» стало щоденним у нашому лексиконі»** / В. Тищенко ; розмову вів В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 2002. – Спец-випуск. – С. 2–5.

Інтерв'ю із генеральним директором Рівненської АЕС про передпускові роботи на четвертому енергоблоці станції.

1103. **Фрідман В. СОАІ – шлях до надійності** / В. Фрідман ; розмову вів В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 2006. – № 1. – С. 8–12.

Інтерв'ю із начальником зміни Рівненської АЕС В'ячеславом Фрідманом про те, як на Рівненській АЕС почали впроваджувати симптомно-орієнтовані аварійні інструкції, розроблені у США.

1104. **Фрідман М. Еталони, створені на РАЕС** / М. Фрідман ; розмову вів В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 2005. – № 6. – С. 10–13.

Інтерв'ю із генеральним директором Рівненської АЕС Миколою Фрідманом про експлуатацію станції.

1105. **Фрідман М. З четвертим блоком – у майбутнє** / М. Фрідман ; розмову вів В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 2004. – № 5. – С. 2–4.

1106. **Фрідман М. Із п'ятдесятиліттям!** / М. Фрідман ; розмову вів В. Мазаний // Рівненська АЕС: досвід експлуатації. – Кузнецовськ : АЕС-преса, 2006. – С. 3–5, 8–12.

Інтерв'ю із генеральним директором Рівненської АЕС Миколою Фрідманом про його шлях в атомній енергетиці, пріоритети життя.

1107. **Фрідман М. «Четвертий блок – вклад у майбутнє** / М. Фрідман ; розмову вів В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 2004. – 8 жовт. – С. 4.

Інтерв'ю із генеральним директором Рівненської АЕС Миколою Фрідманом про новітнє обладнання, встановлене на четвертому енергоблоці Рівненської АЕС, який введено в експлуатацію.

1108. **Цибульник А. РАЕС і довкілля** / А. Цибульник ; розмову вів В. Мазаний // Вісті Рівненщини. – 2000. – 7 січ. – С. 2 ; Те саме // Володимирецький вісник. – 1999. – 27 листоп. – С. 1; Голос Полісся [Рокитне]. – 1999. – 17 листоп. – С. 3.

Інтерв'ю із начальником відділу охорони навколишнього середовища Рівненської АЕС Анатолієм Цибульником про оцінку впливу на довкілля майбутнього четвертого енергоблока станції.

1109. **Цибульник А. Стрілка контролю – на самопочутті довкілля** / А. Цибульник ; розмову вів В. Мазаний // РАЕС-панорама [Кузнецовськ]. – 1999. – № 5/6. – С. 14–16.

Інтерв'ю із начальником відділу охорони навколишнього середовища Рівненської АЕС Анатолієм Цибульником про дотримання експлуатаційниками природоохоронного законодавства України та інструменти контролю радіаційного впливу станції на навколишнє середовище.

1110. **Чайка В. Весна древнього Ровно** / В. Чайка ; розмову вів В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1982. – 6 трав. – С. 4.

Інтерв'ю із головою виконкому Рівненської міської ради Віктором Чайкою з нагоди 700-річчя Рівного.

1111. **Якубович М. Коран – українською** / М. Якубович ; розмову вів В. Мазаний // Погорина : літературно-краєзнавчий журнал Рівненщини. – Рівне, 2016. – С. 317–320.

1112. **Якубович М. Коран – українською у Туреччині** / М. Якубович ; розмову вів В. Мазаний // Українська літературна газета [Київ]. – 2017. – 19 трав. – С. 6.

Інтерв'ю із перекладачем Корану українською мовою Михайлом Якубовичем про вихід у Туреччині першого перекладу Корану українською мовою.

1113. **Якубович М. Михайло Якубович: «Я намагався точно передати сакральні смисли цієї книги»** / М. Якубович ; розмову вів В. Мазаний // Літературна Україна [Київ]. – 2012. – 17 трав. – С. 14 : 1 чорно-біла фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : М. Якубович.

Інтерв'ю із автором повного перекладу Корану українською мовою, кандидатом історичних наук, викладачем Національного університету «Острозька академія» Михайлом Якубовичем.

1114. **Ящук В. Бальзак і щипці** / В. Ящук ; розмову вів В. Мазаний // Вільне слово [Рівне]. – 2022. – 3 лют. – С. 6.

1115. **Ящук В. Бальзак, щипці і скрипки** / В. Ящук ; розмову вів В. Мазаний // Літературна Україна [Київ]. – 2012. – 16 лют. – С. 11.

1116. **Ящук В. Дев'ять листів Бальзака** / В. Ящук ; розмову вів В. Мазаний // Сім днів [Рівне]. – 2013. – 15 серп. – С. 13.

1117. **Ящук В. Дев'ять листів написав Оноре де Бальзак на Рівненщину** / В. Ящук ; розмову вів В. Мазаний // Кримська світлиця [Сімферополь]. – 2011. – 15 квіт. – С. 6–7; Те саме // Погорина : літературно-краєзнавчий журнал Рівненщини. – Рівне, 2012. – Вип. 20/21. – С. 331–332.

Інтерв'ю із краєзнавцем, журналістом Володимиром Ящуком про листування французького письменника Оноре де Бальзака із начальником митниці у волинському містечку Радзивилів (нині м. Радивилів Рівненської області) – йдеться про те, як письменник долав кордон між Австро-Угорщиною і Росією на шляху у Верхівню до своєю коханої Евеліни Ганської у 1847 – 1849 роках. Також листи розкривають турботу письменника про переміщення через кордон деяких предметів, які надходили йому із Франції, коли вже перебував у Верхівні. Пишучи звідси, особливо хвилювався він за книжку «Споруди», яка потрібна була для майстрів у цьому селі, аби за її рецептами приготувати розчини та бетони, що мали зміцнити ставкові укріплення у маєтку Ганської. Також він повідомляє, що з Франції незабаром надійде на митницю велика посилка, де будуть... щипці, яких у Верхівні не знайти, і камін, що є також великою диво-вижею для місцевих. Тому запитує, чи ці речі не заборонені для ввезення... Цікавився, чи обкладають митним збором скрипки, адже письменник хотів зробити подарунок у Верхівні для місцевих музикантів... В одному із листів він написав адресату, що ця нова для нього земля – це його кохана, а Франція – законна дружина, і додав: «За прикладом багатьох чоловіків, я частіше буватиму в коханої, аніж у дружини»...

1. 4. 2. Інтерв'ю в інтернет-джерелах

1118. **Дейнека І. Ігор Дейнека, лікар 25-ї української антарктичної експедиції: У зв'язку з епідемією довелося закупити для станції додаткове обладнання, зокрема й кисневий концентратор** [Електронний ресурс] / І. Дейнека ; розмову вів В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3000749-igor-dejneka-likar-25i-ukrainskoi-antarkticnoi-ekspedicii.html> (дата звернення: 14.06.2022). – Назва з екрана ; Те саме // Інтерв'ю з України : [сайт]. – Режим доступу: <https://rozmova.wordpress.com/2020/04/24/ihor-deineka/> (дата звернення: 17.01.2023). – Назва з екрана.

1119. **Дейнека І. Ігор Дейнека, лікар 25-ї української антарктичної експедиції: Пінгвіни розселяються все ближче до полюса, що може свідчити про глобальне потепління** [Електронний ресурс] / І. Дейнека ; розмову вів В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3235746-igor-dejneka-likar-25i-ukrainskoi-antarkticnoi-ekspedicii.html> (дата звернення: 14.09.2022). – Назва з екрана ; Те саме // Інтерв'ю з України : [сайт]. – Режим доступу: <https://rozmova.wordpress.com/2021/05/30/ihor-deineka-2/s> (дата звернення: 13.06.2022). – Назва з екрана ; Twitter.com : [сайт]. – Режим доступу: <https://twitter.com/i/web/status/1399037659687919619> (дата звернення: 30.01.2023). – Назва з екрана.

1120. **Дейнека І. Перед порогом Антарктиди** [Електронний ресурс] / І. Дейнека ; розмову вів В. Мазаний // Золота пектораль : [сайт]. – Режим доступу: <https://zolotapektoral.te.ua/?s=перед+порогом+антарктиди> (дата звернення: 14.06.2022). – Назва з екрана.

1121. **Дейнека І. У Рівненську міську лікарню повернуться анестезіолог після антарктичної експедиції** [Електронний ресурс] / І. Дейнека ; розмову вів В. Мазаний // Сім днів : [сайт]. – Режим доступу: <https://7dniv.rv.ua/suspilstvo/v-rivnensku-misku-likarniu->

povernetsia-anestezioloh-pislia-antarktychnoi-ekspedytsii/ (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

Інтерв'ю із лікарем 25-ї Української антарктичної експедиції Ігорем Дейнекою перед відправленням із міста Пунта-Аренас (південь Чилі) після коронавірусної обсервації на станцію «Академік Вернадський» в Антарктиду та перед поверненням з Антарктиди після річного перебування на станції «Академік Вернадський».

1122. Іларіон. Архієпископ Іларіон, голова Синодального управління зовнішніх церковних зв'язків УПЦ КП : Єпархії УПЦ КП за кордоном – це острови віри й України [Електронний ресурс] / Іларіон ; розмову вів В. Мазаний // Укрінформ : [сайт] – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/2435650-arhiepiskop-ilarion-golova-sinodalnogo-upravlinna-zovnisnih-cerkovnih-zvazkiv-upc-kp.html> (дата звернення: 14.09.2022). – Назва з екрана.

1123. Іларіон. Архієпископ Іларіон: Єпархії УПЦ КП за кордоном – це острови віри й України [Електронний ресурс] / Іларіон ; розмову вів В. Мазаний // Українська літературна газета : [сайт]. – Режим доступу: <https://litgazeta.com.ua/interviews/arhiyepyskop-ilarion-eparhiyi-upts-kp-za-kordonom-tse-ostrovu-viry-j-ukrayinu/> (дата звернення: 14.09.2022). – Назва з екрана ; Те саме // Інтерв'ю з України : [сайт]. – Режим доступу: <https://rozmova.wordpress.com/2018/07/03/ilarion-2/> (дата звернення: 13.06.2022). – Назва з екрана ; Золота пектораль : [сайт]. – Режим доступу: <https://zolatapektoral.te.ua/?s=Архієпископ+Іларіон%3A+Єпархії+УПЦ+КП+за+кордоном+-+це+острови+віри+й+України> (дата звернення: 20.08.2022). – Назва з екрана ; Українська Православна Церква : Рівненська єпархія : [сайт]. – Режим доступу: <http://rivne-cerkva.rv.ua/news/3603-arkhiiepyskop-ilarion-parafii-upts-kyivskoho-patriarkhatu-za-kordonom-tse-ostrovu-viry-ukraintsiv.html>. (дата звернення: 14.09.2022). – Назва з екрана.

Інтерв'ю із архієпископом Рівненським і Острозьким, виконуючим обов'язки Екзарха Європи, головою Синодального управління зовнішніх церковних зв'язків Української Православної Церкви Київського Патріархату Іларіоном про його архіпастирські передвеликодні візити у країни Європейського Союзу з метою поглиблення діяльності парафій, які увійшли у створений

13 травня 2017 року Європейський Екзархат Української Православної Церкви Київського Патріархату.

1124. Корилкевич Д. Ефективні моделі виконання рішень влади запроваджено у Дубенському районі на Рівненщині [Електронний ресурс] / Д. Корилкевич ; розмову вів В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1300433-efektivn_model_vikonannya_rshen_vladi_zaprovadgeno_u_dubenskomu_rayon_na_rvnenshchin_1067770.html (дата звернення: 20.08.2022). – Назва з екрана.

Інтерв'ю із головою Дубенської районної адміністрації Данилом Корилкевичем про актуальні рішення та їх виконання у соціальній сфері району.

1125. Костюк Т. Віктор Мазаний : «Похресник Уласа Самчука... працює в NASA» [Електронний ресурс] / Т. Костюк ; розмову вів В. Мазаний // RvNews : [сайт]. – Режим доступу: rvnews.rv.ua/post/view/1641461650-viktor-mazaniy--pohresnik-ulasa-samchuka-pracyue-v-nasa# (дата звернення: 20.08.2022). – Назва з екрана ; Те саме // Золота пектораль : [сайт]. – Режим доступу: <https://zolutapektoral.te.ua> (дата звернення: 20.08.2022). – Назва з екрана.

1126. Костюк Т. Городчанин знайшов... похресника Уласа Самчука, який працює в NASA [Електронний ресурс] / Т. Костюк ; розмову вів В. Мазаний // Літературна Україна : [сайт]. – Режим доступу: <https://litukraina.com.ua/2022/01/12/gorodchanin-znajshov-pohresnika-ulasa-samchuka-jakij-pracjuie-v-nasa/> (дата звернення: 13.06.2022). – Назва з екрана ; Те саме // Володимирець city : [сайт]. – Режим доступу: <https://volodymyrets.city/articles/187881/gorodchanin-znajshov-pohresnika-ulasa-samchuka-yakij-pracyuye-v-nasa> (дата звернення: 13.06.2022). – Назва з екрана ; Національна спілка письменників України : [сайт]. – Режим доступу: <https://nspu.com.ua/novini/gorodchanin-znajshov-pohresnika-ulasa-samchuka-yakij-pracjuie-v-nasa/> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

1127. Костюк Т. Людська історія не така передбачлива, як народження і смерть зірок – впевнений дослідник космосу [Електронний ресурс] / Т. Костюк ; розмову вів В. Мазаний // Сім днів : [сайт]. – Режим доступу: <https://7dniv.rv.ua/u-sviti/liudska-istoriia->

ne-taka-peredbachlyva-ia-k-narodzhennia-i-smert-zirok-vpevnenyuu-doslidnyk-kosmosu/ (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

1128. **Костюк Т. Похресник Уласа Самчука досліджує космос у NASA** [Електронний ресурс] / Т. Костюк ; розмову вів В. Мазаний // Українська літературна газета : [сайт]. – Режим доступу: <https://litgazeta.com.ua/interviews/pokhresnyk-ulasa-samchuka-doslidzhuie-kosmos-u-nasa/> (дата зведення: 25.12.2022). – Назва з екрана; Те саме // Сім днів : [сайт]. – Режим доступу: <https://7dniv.rv.ua/suspilstvo/pokhresnyk-ulasa-samchuka-doslidzhuie-kosmos-u-nasa/> (дата звернення: 25.12.2022). – Назва з екрана ; Інтерв'ю з України : [сайт]. – Режим доступу: <https://rozmova.wordpress.com/2022/02/04/teodor-kostiuk/> (дата звернення: 17.01.2023). – Назва з екрана.

1129. **Костюк Т. Похресник Уласа Самчука досліджує космос у NASA** [Електронний ресурс] / Т. Костюк ; розмову вів В. Мазаний // Інтерв'ю з України : [сайт]. – Режим доступу: <https://rozmova.wordpress.com/2022/02/04/teodor-kostiuk/> (дата звернення: 17.01.2023). – Назва з екрана.

Інтерв'ю із похресником Уласа Самчука, американським астрофізиком українського походження Теодором Костюком, який працює в NASA.

1130. **Кралуєк П. Вийшла в світ енциклопедія «Острозька академія»** [Електронний ресурс] / П. Кралуєк ; розмову вів В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1306907-viyshla_v_svit_entsiklopediya_ostrozka_akademiya.html (дата звернення: 20.08.2022). – Назва з екрана.

Інтерв'ю із доктором філософських наук, професором Національного університету «Острозька академія» Петром Кралуєком про принципи укладання енциклопедії «Острозька академія» та її структуру. За змістом її статті становлять такі групи: оглядові статті про Острозьку академію та її соціокультурний контекст, у якому вона функціонувала; персональні статті про викладачів та випускників академії, діячів культури XVI – XVII століть, причетних до неї; статті про Острозьку друкарню та її продукцію; персональні статті про вчених XIX – XX століть, які досліджували історію Острога та Острозької академії; історіографічний огляд острогіани; статті про окремих діячів та інституції, які сприяли збереженню історичної пам'яті про Острозьку академію. Важливою частиною енциклопедії стали численні ілюстративні матеріали, які дають можливість краще відчувати епоху XVI – XVII століть.

1131. Леонова В. Рівненська АЕС. Критичний персонал ізольовано, стан його здоров'я моніториться [Електронний ресурс] / В. Леонова ; розмову вів В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/3002893-rivnenska-aes-kriticnij-personal-izolovano-stan-jogo-zdorova-monitoritsa.html> (дата звернення: 20.08.2022). – Назва з екрана.

Інтерв'ю із начальницею пресцентру Рівненської АЕС Вікторією Леоновою про автоматизовану програму «Медичний моніторинг», яка почала оперативний збір інформації про стан здоров'я персоналу станції на енергоблоках, а також тих спеціалістів, які працюють дистанційно або перебувають на самоізоляції в період карантину, спричиненого коронавірусом.

1132. Лубківський Р. Вічний шлях Пересопницького Євангелія: останнє інтерв'ю Романа Лубківського [Електронний ресурс] / Р. Лубківський ; розмову вів В. Мазаний // ЧаРівне : [інтернет-портал]. – Режим доступу: <https://charivne.info/news/vichniy-shlyakh-peresopnitskoho-vanheliya-ostann-intervyu-romana-lubkivskoho> (дата звернення: 20.08.2022). – Назва з екрана.

1133. Лубківський Р. Новий шлях Пересопницького Євангелія [Електронний ресурс] / Р. Лубківський ; розмову вів В. Мазаний // Українська літературна газета : [сайт]. – Режим доступу: litgazeta.com.ua/interviews/novyj-shlyah-peresopnytskogo-yevan-geliya/ (дата звернення: 10.06.2022). – Назва з екрана.

1134. Лубківський Р. Пересопницьке Євангеліє: шлях державний [Електронний ресурс] / Р. Лубківський ; розмову вів В. Мазаний // Золота пектораль : [сайт]. – Режим доступу: <https://zolutapektoral.te.ua/tag/peresopnytske-evanhelije/> (дата звернення: 15.06.2022). – Назва з екрана.

1135. Лубківський Р. Роман Лубківський, поет : Пересопницьке Євангеліє після інавгурації Кравчука зникло із зали [Електронний ресурс] / Р. Лубківський ; розмову вів В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/1895577-roman-lubkivskiy-poet.html> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана : 4 кольор. фотоіл. – Фото В. Мазаного : Без підпису.

Інтерв'ю із лавреатом Національної премії України імені Тараса Шевченка, поетом Романом Лубківським про передумови рішення щодо використання Пересопницького Євангелія як атрибуту прийняття присяги Президента України під час інавгурації.

1136. Медведєва О. Вишиті Євангелія: подяка Богові [Електронний ресурс] / О. Медведєва ; розмову вів В. Мазаний // Золота пектораль : [сайт]. – Режим доступу: <https://zolutapektoral.te.ua/?s=Вишиті+Євангелія%3A+подяка+Богові> (дата звернення: 11.08.2022). – Назва з екрана : 3 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Без підпису.

Інтерв'ю із членом Національної спілки письменників України, майстром народної творчості Оленою Медведєвою про вишиті нею повні тексти «Євангелія від Івана», «Євангелія від Марка», «Євангелія від Луки», «Євангелія від Матвія», розмір сторінок яких 60x42 см.

1137. Медведєва О. «Лісова пісня» : вишивані сильвети [Електронний ресурс] / О. Медведєва ; розмову вів В. Мазаний // Українська літературна газета : [сайт]. – Режим доступу: <https://litgazeta.com.ua/interviews/lisova-pisnia-vyshyvani-sylvety/> (дата звернення: 29.01.2023). – Назва з екрана : 1 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Без підпису ; Те саме // Золота пектораль : [сайт]. – Режим доступу: <https://zolutapektoral.te.ua/?s=«Лісова+пісня»+%3A+вишивані+сильвети> (дата звернення: 30.01.2023). – Назва з екрана : 3 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Без підпису ; Інтерв'ю з України : [сайт]. – Режим доступу: <https://rozмова.wordpress.com/2021/03/09/olena-medvedeva-3/> (дата звернення: 17.01.2023). – Назва з екрана ; UaNews : [сайт]. – Режим доступу: <https://uanews.org.ua/post/show/1614238067-lisova-pisnya-vishivani-silveti> (дата звернення: 17.01.2023). – Назва з екрана.

Інтерв'ю із письменницею, майстром народної творчості Оленою Медведєвою про процес вишивання нею драми-феєрії «Лісова пісня» Лесі Українки.

1138. Медведєва О. Книги, вишиті на полотні – шедеври рівненської майстрині [Електронний ресурс] / О. Медведєва ; розмову вів В. Мазаний // RvNews : [сайт]. – Режим доступу: <https://rvnews.rv.ua/post/view/1549539799-knigi-vishiti-na-polotni--->

shedevri-rivnenskoj-maystrini-foto# (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана : 12 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Без підпису.

Інтерв'ю із членом Національної спілки письменників України, майстром народної творчості Оленою Медведєвою про вишиті нею на полотні «Кобзар» Тараса Шевченка 1840 року видання (формат 36,5x26 см), повні тексти «Євангелія від Івана», «Євангелія від Марка», «Євангелія від Луки», «Євангелія від Матфея», книг поезій Івана Франка «Народна пісня», Ліни Костенко «Я мальву поцілую у щоку», розмір сторінок яких 60x42 см.

1139. **Медведєва О. Лесина пісня, вишита серцем** [Електронний ресурс] / О. Медведєва ; розмову вів В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3197401-lesina-pisna-visita-sercem.html> (дата звернення: 20.08.2022). – Назва з екрана : 11 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Без підпису.

Інтерв'ю із членом Національної спілки письменників України, майстром народної творчості Оленою Медведєвою про вишиту нею «Лісову пісню» Лесі Українки на 48 полотняних сторінках розміром 60x42 см – загалом тут вишито 68 560 літер. Це її подарунок до 150-річчя з дня народження великої поетеси.

1140. **Медведєва О. Олена Медведєва вишила повні тексти чотирьох євангелій** [Електронний ресурс] / О. Медведєва ; розмову вів В. Мазаний // Погляд : [портал]. – Режим доступу: <https://poglyad.te.ua/podii/medvedyeva-vyshyla-povni-teksty-chotyroh-yevangelij.html> (дата звернення: 20.08.2022). – Назва з екрана.

1141. **Медведєва О. Олена Медведєва, письменниця, вишивальниця : У Бога немає сьогодні інших рук окрім людських** [Електронний ресурс] / О. Медведєва ; розмову вів В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/2538106-olena-medvedeva-pismennica-visivalnica.html> (дата звернення: 14.06.2022). – Назва з екрана ; Те саме // Інтерв'ю з України : [сайт]. – Режим доступу: <https://rozmova.wordpress.com/2018/09/30/olena-medvedeva/> (дата звернення: 14.06.2022). – Назва з екрана.

1142. **Медведєва О. Олена Медведєва : «Я так тримаюся Бога, як роса троянди»** [Електронний ресурс] / О. Медведєва ; розмову вів В. Мазаний // Українська літературна газета : [сайт]. –

Режим доступу: [//litgazeta.com.ua/interviews/olena-medvedyeva-ya-tak-trymayusya-boga-yak-rosa-troyandy/](http://litgazeta.com.ua/interviews/olena-medvedyeva-ya-tak-trymayusya-boga-yak-rosa-troyandy/) (дата звернення: 13.06.2022). – Назва з екрана ; Те саме // Інтерв'ю з України : [сайт]. – Режим доступу: <https://rozмова.wordpress.com/2019/03/28/olena-medvedeva-2/> (дата звернення: 17.01.2023). – Назва з екрана.

Інтерв'ю із членом Національної спілки письменників України, майстром народної творчості Оленою Медведєвою про вишиті нею повні тексти «Євангелія від Івана», «Євангелія від Марка», «Євангелія від Луки», «Євангелія від Матвія», розмір сторінок яких 60x42 см.

1143. Медведєва О. Феєрія вишитої букви [Електронний ресурс] / О. Медведєва ; розмову вів В. Мазаний // Вільне слово : [сайт]. – Режим доступу: <http://vilneslovo.rv.ua/?p=7624> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

Інтерв'ю із членом Національної спілки письменників України, майстром народної творчості Оленою Медведєвою про те, як вона вишила «Лісову пісню» Лесі Українки

1144. Павлишин П. Міжнародні стандарти якості та екологічної безпеки впроваджені на Рівненській АЕС [Електронний ресурс] / П. Павлишин ; розмову вів В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1456964-mignarodni_standarti_yakosti_ta_ekologichnoii_bezpeki_vprovadzeni_na_rivnenskiy_aes_1796871.html (дата звернення: 20.08.2022). – Назва з екрана.

Інтерв'ю із генеральним директором Рівненської АЕС Павлом Павлишином про підтвердження Європейським сертифікаційним органом TUV NORD (Німеччина) відповідності Рівненської АЕС Інтегрованій системі менеджменту (ІСМ), вимогам міжнародних стандартів з якості (ISO 9001:2000) та охорони навколишнього середовища (ISO 14001:2004).

1145. Панащенко М. Микола Панащенко : «Другий енергоблок ХАЕС – еталон розвитку атомної енергетики» [Електронний ресурс] / М. Панащенко ; розмову вів В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1698188-mikola_panashchenko_drugiy_energoblok_haes_etalon_rozvitku_atomnoii_energetiki_19652_38.html (дата звернення: 10.06.2022). – Назва з екрана.

Інтерв'ю із генеральним директором Хмельницької АЕС Миколою Панащенком про виконання на станції заходів Комплексної (зведеної) програми

ми підвищення безпеки АЕС України (КЗПБ), затвердженої Кабміном 7 грудня 2011 року і розрахованої на 2012 – 2023 роки.

1146. Панащенко М. Микола Панащенко, генеральний директор Хмельницької АЕС : ХАЕС заряджена на перспективу [Електронний ресурс] / М. Панащенко ; розмову вів В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2086960-mikola-panasenko-generalnij-direktor-hmelnickoi-aes.html> (дата звернення: 20.08.2022). – Назва з екрана ; Те саме // ГО «Нетішинська Самооборона» : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.samooborona-netishyn.com.ua/2016/10/03/haes-zaryadzhen-na-perspektivu/> (дата звернення: 22.08.2022). – Назва з екрана ; Інтерв'ю з України : [сайт]. – Режим доступу: <https://rozmova.wordpress.com/2016/10/05/mykola-paschenko/> (дата звернення: 17.01.2023). – Назва з екрана.

Інтерв'ю із генеральним директором Хмельницької АЕС Миколою Панащенко про будову енергоблоків №3 і №4 ХАЕС, реалізацію проєкту «Енергетичний міст Україна – Європейський Союз», який дасть можливість розширити пропускну здатність енергосистеми України та створити умови для її інтеграції в європейську енергосистему й налагодити процес експорту електроенергії із енергоблока №2, який планується підключити до так званого Бурштинського енергоострова існуючою повітряною лінією 750 кВ «ХАЕС – підстанція «Західноукраїнська 1», а також залучити повітряну лінію 750 кВ «Хмельницька АЕС – Жешув» (Польща).

1147. Панащенко М. Тридцятиліття, яке гартувало професіоналів [Електронний ресурс] / М. Панащенко; розмову вів В. Мазаний // Перспектива : [сайт]. – Режим доступу: <https://perspekt.org.ua/news/tridcyatilittya-yake-gartuvalo-profesionaliv> (дата звернення: 28.09.2022). – Назва з екрана.

1148. Панащенко М. ХАЕС – соціальний партнер краю [Електронний ресурс] / М. Панащенко ; розмову вів В. Мазаний // Вісті Рівненщини : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.visti.rovno.ua/news/khaes--sotsialniy-partner-kraju> (дата звернення: 10.06.2022). – Назва з екрана.

Інтерв'ю із генеральним директором Хмельницької АЕС Миколою Панащенко щодо фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території тридцятикілометрової зони спостереження станції.

1149. **Пилип'юк В. Василь Пилип'юк, професор, фотохудожник, лауреат премії імені Шевченка** [Електронний ресурс] / В. Пилип'юк ; розмову вів В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <http://www.ukrinform.ua/rubric-culture/1946242-vasil-pilipyuk-profesor-fotohudojnik-laureat-premiji-imeni-shevchenka.html> (дата звернення: 11.06.2022). – Назва з екрана.

Інтерв'ю із лауреатом Національної премії України імені Тараса Шевченка Василем Пилип'юком.

1150. **Пилип'юк В. Василь Пилип'юк, професор, фотохудожник: «Мрію створити у нашій академії першу в Україні кафедру фотомистецтва»** [Електронний ресурс] / В. Пилип'юк ; розмову вів В. Мазаний // Інтерв'ю з України : [сайт]. – Режим доступу: rozmova.wordpress.com/2016/01/20/vasyl-pylypuk/ (дата звернення: 11.06.2022). – Назва з екрана.

1151. **Пилип'юк В. Василь Пилип'юк, професор, фотохудожник, лауреат премії імені Шевченка: «Мрію створити у нашій академії першу в Україні кафедру фотомистецтва»** [Електронний ресурс] / В. Пилип'юк ; розмову вів В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/1946242-vasil-pilipyuk-profesor-fotohudojnik-laureat-premiji-imeni-shevchenka.html> (дата звернення: 17.01.2023). – Назва з екрана: 15 кольор. фотоіл. – Фото *В. Пилип'юка, Вол. Пилип'юка* : Без підпису.

1152. **Пилип'юк В. Рельєфи облич або сяйво людей** [Електронний ресурс] / В. Пилип'юк ; розмову вів В. Мазаний // Золота пектораль : [сайт]. – Режим доступу: <https://zolatapektoral.te.ua/?s=Рельєфи+облич+або+сяйво+людей+> (дата звернення: 11.08.2022). – Назва з екрана : 10 кольор. фотоіл. – Фото *В. Пилип'юка* : Юрій Мушкетик ; Степан Сапеляк ; Василь Герасим'юк ; Роман Лубківський ; Дмитро Павличко ; Віктор Мазаний ; Роман Іваничук ; Ярема Гоян ; Степан Пушик ; Микола Жулинський.

1153. **Пилип'юк В. Світлопис облич** [Електронний ресурс] / В. Пилип'юк ; розмову вів В. Мазаний // Українська літературна газета : [сайт]. – Режим доступу: <https://litgazeta.com.ua/interviews/svitlopys-oblych/> (дата звернення: 11.06.2022). – Назва з екрана ; Те саме // Інтерв'ю з України : [сайт]. – Режим доступу: <https://rozmova.wordpress.com/>

com/2017/04/03/vasyl-pylypuk-2/ (дата звернення: 16.01.2023). – Назва з екрана.

Інтерв'ю із лавреатом Національної премії України імені Тараса Шевченка Василем Пилип'юком про його нову художньо-публіцистичну фотокнигу «Долею даровані зустрічі».

1154. Пилип'юк В. Василь Пилип'юк: «Художнє фото творять розум і проникливе око» [Електронний ресурс] / В. Пилип'юк ; розмову вів В. Мазаний // Спілка фотохудожників Закарпаття : [сайт]. – Режим доступу: <https://fotokarpat.com.ua/vasyl-pylypuk-hudozhne-foto-tvoryat-rozum-i-pronyklyve-oko/> (дата звернення: 11.06.2022). – Назва з екрана.

1155. Хотимчук Є. Інтерв'ю з шеф-редактором «Вісника+К» до його 70-ліття [Електронний ресурс] / Є. Хотимчук ; розмову вів В. Мазаний // Вісник+К : [сайт]. – Режим доступу: <https://visnyk.lutsk.ua/news/actual/64922-nyelyegki-khotimchukovi-dorogi/> (дата звернення: 14.06.2022). – Назва з екрана.

Інтерв'ю із шеф-редактором газети «Вісник+К» Євгеном Хотимчуком про його творчий шлях у журналістиці, менеджмент якісного популярного друкованого видання, творчу майстерність і жагу життя.

1156. Якубович М. Коран – українською у Туреччині [Електронний ресурс] / М. Якубович ; розмову вів В. Мазаний // Інтерв'ю з України : [сайт]. – Режим доступу: <https://rozmova.wordpress.com/2017/06/23/mykhailo-yakubovych-4/> (дата звернення: 25.10.2022). – Назва з екрана.

1157. Якубович М. Коран – українською у Туреччині [Електронний ресурс] / М. Якубович ; розмову вів В. Мазаний // Українська літературна газета: [сайт]. – Режим доступу: <https://litgazeta.com.ua/interviews/koran-ukrayinskoju-u-turechchyni/> (дата звернення: 11.08.2022). – Назва з екрана.

1158. Якубович М. Коран українською переклав аспірант Острозької академії [Електронний ресурс] / М. Якубович ; розмову вів В. Мазаний // Вісник+К : [сайт]. – Режим доступу: <http://visnyk.lutsk.ua/news/ukraine/regions/volyn/10643/> (дата звернення: 10.06.2022). – Назва з екрана.

1159. Якубович М. Невдовзі Коран можна буде прочитати українською [Електронний ресурс] / М. Якубович ; розмову вів

В. Мазаний // Mukachevo.net : [сайт]. – Режим доступу: <http://www.mukachevo.net/ua/news/view/27446> (дата звернення: 13.06.2022). – Назва з екрана.

1160. **Якубович М. Тепер священну книгу мусульман – Коран – можна читати й українською** [Електронний ресурс] / М. Якубович ; розмову вів В. Мазаний // Волинь: [сайт]. – Режим доступу: <https://www.volyn.com.ua/news/69785-teper-svyashchennu-knigu-musulman-koran-mozhna-chitati-y-ukrainskoju.htm> (дата звернення: 16.09.2022). – Назва з екрана.

Інтерв'ю із кандидатом історичних наук, головою Центру ісламознавчих досліджень Національного університету «Острозька академія» Михайлом Якубовичем про повний переклад ним Корану українською мовою.

1161. **Ящук В. Дев'ять листів написав Оноре де Бальзак на Рівненщину** [Електронний ресурс] / В. Ящук ; розмову вів В. Мазаний // Кримська світлиця : [сайт]. – Режим доступу: <http://svitlytsia.crimea.ua/index.php?section=article&artID=9326> (дата звернення: 20.08.2022). – Назва з екрана.

1162. **Ящук В. Оноре де Бальзак, шипці і скрипки... Ну й ну!..** [Електронний ресурс] / В. Ящук ; розмову вів В. Мазаний // Radyvyliv.info : [сайт]. – Режим доступу: <http://www.radyvyliv.info/onore-de-balzak-shhipci-i-skripki-nu-j-nu.html/> (дата звернення: 10.06.2022). – Назва з екрана.

Інтерв'ю із краєзнавцем Володимиром Ящуком про листи Оноре де Бальзака до начальника Радивилівської митниці.

1. 5. Видання, проілюстроване фотографіями Віктора Мазаного

1163. **Дубно – зоря століть** : [фотоальбом] / В. С. Мазаний. – Рівне : Ковтунович В. В., 2016. – 240 с. : кольор. фотоіл. – Фото А. Похилюка, В. Мазаного : Без підпису.

1. 6. Записи пісень у виконанні Віктора Мазаного в інтернет-джерелах

1164. **Віктор Мазаний** [Електронний ресурс] // Українські пісні : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.pisni.org.ua/persons/3743.html> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

Пісні на слова Олександра Богачука у виконанні Віктора Мазаного «Розплети свою чорну косу», «Троянди на пероні» (композитор А. Горчинський), «Тихо падає цвіт» (композитор К. Домінчен). Аранжування Івана Рокіщука.

1165. **Мамина світлиця - Victor Mazaniy** [Електронний ресурс] // Youtube : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=2D46qS3j-aE> (дата звернення: 29.01.2023). – Назва з екрана ;

Te same // Youtube : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=ovnqacZw49w> (дата звернення: 29.01.2023). – Назва з екрана.

Пісня Ігоря Білозіра на слова Богдана Стельмаха «Мамина світлиця» у виконанні Віктора Мазаного. Аранжування Івана Рокіщука.

1166. **Besame Mucho – Victor Mazaniy** [Електронний ресурс] // Youtube : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=vbmAAR0vd28> (дата звернення: 29.01.2023). – Назва з екрана.

Пісня Консуело Веласкес Торрес «Besame Mucho» у виконанні Віктора Мазаного. Аранжування Івана Рокіщука.

1167. **МБК, творчий вечір «Благословенна мить»** [Електронний ресурс] // Youtube : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=O1eHaywcdm8&t=472s> (дата звернення: 24.07.2022). – Назва з екрана.

Виступ Віктора Мазаного на ювілейному концерті народної артистки України Наталі Марії Фарини «Благословенна мить» із виконанням пісні Анатолія Горчинського на слова Олександра Богачука «Троянди на пероні».

1168. **Троянди на пероні ; Розплети свою чорну косу ; Тихо падає цвіт** [Електронний ресурс] // Олександр Богачук : [сайт]. – Режим доступу: http://bogachuk.net.ua/?page_id=87 (дата звернення: 19.09.2022). – Назва з екрана.

Пісні на слова Олександра Богачука у виконанні Віктора Мазаного «Троянди на пероні», «Розплети свою чорну косу» (композитор А. Горчинський), «Тихо падає цвіт» (композитор К. Домінчен). Аранжування Івана Рокішука.

Розробник сайту – Ярослав Богачук.

2. Література про життя і творчість Віктора Мазаного

2. 1. Публікації у книгах, періодичних виданнях і збірниках України

1169. **Андріїв Б. Журналістика починається з таланту** / Б. Андріїв // Вільне слово [Рівне]. – 2013. – 6 черв. – С. 5.

Про презентацію Віктором Мазаним книги спогадів «Доля, створена талантом» про колишнього редактора газет «Молодь України» та «Український футбол», уродженця Рівненщини Володимира Боденчука.

1170. **Бабінець А. Знову прозвучало богачуківське слово** / А. Бабінець // Вільне слово [Рівне]. – 2019. – 23 трав. – С. 6.

Про творчий вечір, присвячений пам'яті поета Олександра Богачука: «Ініціатором цієї зустрічі і вшанування пам'яті Олександра Теофіловича став письменник, журналіст Віктор Мазаний, який свого часу дружив з із Богачуком... З уст Віктора Мазаного також прозвучали ці пісні [«Троянди на пероні», «Тихо падає цвіт», «Чорна коса»], окремі – із народною артисткою України Наталією Мариною Фариною».

1171. **Бабінець А. Нам – 81!** / А. Бабінець // Вільне слово [Рівне]. – 2020. – 17 груд. – С. 1.

Названо Віктора Мазаного як автора газети «Вільне слово» впродовж багатьох років її видання.

1172. **Басараба В. Відзнака літераторові** / В. Басараба // Література Україна [Київ]. – 2004. – 9 груд. – С. 2.

Про присвоєння Віктору Мазаному звання «Заслужений журналіст України».

1173. **Басараба В. «Городецький автограф» і свято села стануть віднині традиційними у Городці Володимирецького району** / В. Басараба // Вільне слово [Рівне]. – 2003. – 28 трав. – С. 3.

Про перше літературно-мистецьке свято «Городецький автограф», запроваджене журналістом і письменником, почесним громадянином села Віктором Мазаним.

1174. Басараба В. Портрети елітарної долі / В. Басараба // Володимирецький вісник. – 2020. – 9 лип. – С. 9.

Рецензія на книгу Віктора Мазаного «Кров репортера».

1175. Басараба В. Репортерська група крові / В. Басараба // Сім днів [Рівне]. – 2020. – 6 лют. – С. 11.

Рецензія на книгу публіцистики Віктора Мазаного «Кров репортера», яку висунуто на здобуття літературної премії імені Уласа Самчука: «...Про літературу, мистецтво, культурні домінанти, історичну правду, творчу естетику, меморіалізацію пам'яті видатних письменників минулого, українські святині Пересопницьке Євангеліє, Острозьку Біблію – ось далеко не повний перелік тематики, якою наповнена ця книжка, де плакається образ землі історичної Волині та показано українські постаті європейської і світової слави. Автор представив їх як унікальних особистостей, показав поклики їхнього життя, яке віддане для розвою української справи. Книга «Кров репортера», безумовно, розширює розуміння різних культурних сфер, зокрема історичних шляхів, долі письменників».

1176. Басараба В. Свято Дермані / В. Басараба // Вільне слово [Рівне]. – 2004. – 17 верес. – С. 13.

Про вручення обласної літературної премії імені Світочів «рівненському прозаїку Віктору Мазаному за повість «Погляд сльози»... У повісті «Погляд сльози» йдеться про долю депортованих українців із Холмщини. Цей твір було опубліковано в журналі «Дзвін», у газеті «Молодь України», видано окремою книгою. Він отримав високу оцінку читачів і літературознавців».

1177. Береза Ю. Проза потребує мудрості / Ю. Береза // Рівне-час. – 2005. – 3 берез. – С. 6.

Про те, як збулася дитяча мрія Віктора Мазаного стати журналістом і письменником, про його творчі здобутки, якими зустрічає своє 50-річчя.

1178. Береза Ю. Свічі доль українок догоряють і сьогодні / Ю. Береза // Вісті Рівненщини. – 2002. – 11 верес. – С. 4.

1179. Береза Ю. Свічі доль українок догоряють і сьогодні / Ю. Береза // Нова Волинь [Рівне]. – 2002. – 12 верес. – С. 7.

1180. Береза Ю. Свічі доль українок / Ю. Береза // Береза Ю. Усмішкою витру сльозу : у 3 т. Т. 3. – Рівне : Волин. обереги, 2017. – С. 184–186.

Рецензія на книгу Віктора Мазаного «Осіння жінка» : «... повість «Осіння жінка» – то ніби сорок прагнень (твір складеться із сорока коротких розділів) запалити свічу справжнього кохання. Однак воно гасне з вини героїні...».

1181. Бондар В. Віктор Мазаний: 60 років – це тільки початок творчого злету / В. Бондар // Львонокомбінат [Рівне]. – 2015. – 6 берез. – С. 14.

Про життєві прагнення Віктора Мазаного, який свій 60-річний ювілей зустрів на місці народження Ісуса Христа: «У Вифлиемі [біля Ясел Ісуса] мені було сказано, що ще нічого не закінчилося, тому багато чого ще хочеться зробити. Коли шукаєте, прагнете, так буде завжди...».

1182. Бондар Ю. Шкіци на полях історії / Ю. Бондар // Журналісти і незалежність. Спогади. Свідчення. Документи / авт.-уклад. Ю. Бондар. – Київ : Академія, 2020. – С. 17.

Юрій Бондар, кандидат політичних наук, завідувач кафедри соціальних комунікацій, доцент Навчально-наукового інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, лавреат премії імені Івана Франка в галузі інформаційної діяльності, заслужений працівник культури України, колишній заступник головного редактора газети «Молодь України» згадує Віктора Мазаного як журналіста цього видання, що було одним із найтиражніших наприкінці минулого століття. Названо і колег, з якими Віктор працював, зокрема Ігоря Лубченка, Івана Бокого, Петра Римаренка, Володимира Боденчука, Юрія Брязгунова, Людмилу Шевчук, Андрія Нечитайла, Ларису Остролуцьку, Миколу Чеберяко, Аллу Коломієць, Анатолія Зубкова, Галину Кривенко, Ігоря Чижя, Василя Базіва та інших. Це – «неординарні постаті, яскраві творчі особистості – разом вони, попри вік і роки праці, формували колектив «Молоді України», зіркових професіоналів – літописців і так само творців доби». Зазначено, що «українська незалежність торувала свій шлях у різний спосіб. У тому числі через національну самовизначеність у духовній сфері, самоусвідомлення свого, своєї окремішності, виразності. Провідником такого руху в журналістиці була і популярна «Молодь України».

1183. Бурчєня В. Моцик каже, що вихід один – стати успішним / В. Бурчєня // Вісті Рівненщини. – 2016. – 29 квіт. – С. 3.

Про зустріч у Рівному із екс-послом України у США Олександром Моциком, на яку «його запросив відомий письменник Віктор Мазаний».

1184. Відзнаки за працю // Вісті Рівненщини. – 2004. – 5 листоп. – С. 1.

Повідомлення про те, що Указом Президента України почесне звання «Заслужений журналіст України» присвоєно власному кореспондентові Українського національного інформаційного агентства у Рівненській області Віктору Мазаному.

1185. Вінтоняк Ю. За золоте перо – Золота медаль / Ю. Вінтоняк // Вісті Рівненщини. – 2010. – 25 берез. – С. 4.

Про нагородження Віктора Мазаного Найвищою відзнакою Національної спілки журналістів України «Золотою медаллю української журналістики».

1186. Володимиреччина 1939–2021 роки : нариси з історії місцевого самоврядування у Володимирецькому районі Рівненської області / під ред. О. О. Городного. – Володимирець, 2021. – С. 80–81.

Зазначено, що у селі Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) випускник місцевої школи, письменник, журналіст Віктор Мазаний започаткував літературно-мистецьке свято «Городецький автограф», алею письменників України.

1187. Вшановано пам'ять Сергія Мельничука // Слово і час [Рівне]. – 2015. – 30 жовт. – С. 4.

Зазначено, що ініціатором встановлення меморіальної дошки письменнику-гумористу Сергію Мельничуку у селі Великий Житин Рівненського району, де він народився, є письменник Віктор Мазаний, який тривалий час працював із ним.

1188. Гаврилевич О. Віктор Мазаний отримає премію імені Авеніра Коломийця / О. Гаврилевич // Наше дзеркало [Дубно]. – 2010. – 19 трав. – С. 7.

Наведено витяг із подання Рівненської обласної організації Національної спілки письменників України про присудження Віктору Мазаному літературно-мистецької премії імені Авеніра Коломийця за вагомий вклад у справу популяризації відомого патріота України, письменника і громадського діяча Авеніра Коломийця.

1189. Гаєнко В. «Погляд сльози» у «Дзвоні» / В. Гаєнко // Вільне слово [Рівне]. – 2004. – 11 лют. – С. 2.

Рецензія на нову повість рівненського письменника Віктора Мазаного «Погляд сльози», яка надрукована в останньому [дванадцятому] за 2003 рік номері журналу «Дзвін».

1190. Городний О. «Тут у борг дали мені слово...»: у Городці пройшла презентація публіцистичних книг Віктора Мазаного / О. Городний // Володимирецький вісник. – 2001. – 16 трав. – С. 3.

Про творчу зустріч Віктора Мазаного із земляками у селі Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області, презентацію його книг «З Капітолійського пагорба», «...І мить у вічність проростає».

1191. Городний О. Автограф синівської любові / О. Городний // Володимирецький вісник. – 2012. – 26 квіт. – С. 2.

Про організоване Віктором Мазаним у селі Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області літературно-місцецьке свято «Городецький автограф», під час якого були відкриті на фасаді місцевої школи виготовлені за його ініціативою меморіальні дошки поетесі Галині Гордасевич та класику світової літератури, польському письменнику Ю.-І. Крашевському. Також відбулася відеоконференція із Надзвичайним і Повноважним Послом України у США, уродженцем села Городець Олександром Моциком, який з Вашингтона привітав земляків.

1192. Городний О. Наш земляк – лавреат премії імені Уласа Самчука / О. Городний // Володимирецький вісник. – 2020. – 12 берез. – С. 6.

Про присудження Віктору Мазаному рівненської міської літературної премії імені Уласа Самчука за книгу публіцистики «Кров репортера»: «Нова книга нашого земляка увібрала в себе художньо-публіцистичні й есеїстичні твори різних років і засвідчила широту творчих поглядів та переконань блискучого публіциста і перекладача, наставника молоді газетярської зміни, яку він як викладач виховує в МЕГУ імені С. Дем'янчука».

1193. Гриб-Романюк В. Відразу дві книги членів Національної спілки письменників представили цього тижня працівники Рівненської державної обласної бібліотеки / В. Гриб-Романюк // Сім днів [Рівне]. – 2007. – 9 листоп. – С. 14.

Художні та публіцистичні книги В. Мазаного і Б. Боровця представлено громадськості.

1194. Гула Г. Творча праця: оцінку ставить комісія / Г. Гула // Факти [Київ]. – 2008. – 14 трав. – С. 8.

Роботу власного кореспондента Укрінформу (Українського національного інформаційного агентства) Віктора Мазаного відзначила комісія постійно діючого творчого конкурсу, яка підвела підсумки з нагоди 90-річчя Укрінформу.

1195. Гуля С. Надходить зрілості пора : рівненському прозаїку Віктору Мазаному – 50 років / С. Гуля // Вільне слово [Рівне]. – 2005. – 25 лют. – С. 14.

Про книги Віктора Мазаного «З Капітолійського пагорба», «Осіння жінка», а також про «Погляд сльози» – це «безперечне явище в українській літературі, повість варта розголосу, професійного аналізу і належної оцінки літературознавців...».

1196. Гуля С. Через споріднення до досконалості / С. Гуля // Демократична Рівненщина. – 2001. – 15 черв. – С. 6.

Роздуми над творчістю публіциста Віктора Мазаного.

1197. Гусаров В. У співіснуванні з навколишнім світом / В. Гусаров // Нове життя [Здолбунів]. – 2012. – 28 груд. – С. 6.

До 25-річної діяльності Хмельницької АЕС у видавництві «АЕС-преса» видано книгу «Хмельницька АЕС : гармонія з довкіллям» Віктора Мазаного.

1198. «12 облич радості» // Вільне слово [Рівне]. – 2019. – 30 трав. – С. 11.

Про презентацію книги Олени Медведєвої – на заході виступив заслужений журналіст України Віктор Мазаний, який є одним із авторів післямов до цієї книги.

1199. Дем'янчук В. Юних журналістів турнір – плоди / В. Дем'янчук // Вільне слово [Рівне]. – 2022. – 9 черв. – С. 4.

Віктор Мазаний як ініціатор першого обласного конкурсу «Турнір юних журналістів» назвав переможців цього творчого змагання, проведеного факультетом журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука при підтримці обласної організації Національної спілки журналістів України, Сарненської асоціації вільних журналістів і фотожурналістів, партнерів конкурсу – газет «Володимирецький вісник» з Володимирця, «Гомін і К» з Млинова, «Замок» із Дубно, «Життя і Слово» з Острога, «Сарненські новини» із Сарн.

1200. Дем'янчук О. Повернути минулу славу Городця / О. Дем'янчук // Вісті Рівненщини. – 2006. – 1 груд. – С. 12.

Про четверте літературно-мистецьке свято «Городецький автограф», яке проводиться з «ініціативи уродження цього села [Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області] письменника Віктора Мазаного», який «підкреслив, що незабаром Городець стане літературним пантеоном, де будуть зібрані відомості про всіх знаних особистостей, котрі побували або проживали в селі, хто зачіплювався тут серцем, щоб пам'ять про них була завжди...».

1201. Денисюк В. Алея письменників України / В. Денисюк // Літературна Україна [Київ]. – 2003. – 29 трав. – С. 3.

Про закладання Алеї письменників України у селі Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) на Рівненщині, де відбулося літературне свято «Городецький автограф», яке засноване Віктором Мазаним і покликане дати стимули для вивчення сучасної української літератури – «...в тому й суть проекту Віктора Мазаного «Городецький автограф», що він зміщує акценти в діалозі «письменник – читач», надаючи можливість останнім взяти ініціативу, залишаючи автору лише шанс уточнити естетичні шукання чи відборонити свої позиції».

1202. Денисюк В. Городець: спогад, як пісня / В. Денисюк // Володимирецький вісник. – 2017. – 27 лип. – С. 9.

Про презентацію альбому Віктора Мазаного «Люблю!» та виконання ним пісень під час зустрічі із однокласниками з нагоди 45-річчя закінчення Городецької середньої школи Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області.

1203. Денисюк В. Городецький автограф / В. Денисюк // Літературна Україна [Київ]. – 2016. – 17 листоп. – С. 16.

Про літературно-мистецьке свято «Городецький автограф», яке організував Віктор Мазаний.

1204. Денисюк В. Городцем вшановані – у книзі / В. Денисюк / Володимирецький вісник. – 2017. – 12 січ. – С. 6.

Про вихід фотоальбому лавреата Національної премії України імені Тараса Шевченка «Долею даровані зустрічі», у якому вміщено художній фотопортрет Віктора Мазаного і розповідь про його творчі здобутки та культурологічні зусилля.

1205. Денисюк В. Група крові – репортерська / В. Денисюк // Вісник+К [Луцьк]. – 2021. – 3 черв. – С. 4.

Про книгу Віктора Мазаного «Кров репортера». Зазначено, що у книзі йдеться, зокрема, і про творчість відомих волинських журналістів і письменників Євгена Хотимчука, покійних Феодосія Мандзюка та Олега Потурая: «Автор демонструє свій погляд на їх доробок і робить метафоричний висновок, що в українську літературу вони прийшли через успішну журналістику, бо у них така вже група крові – репортерська...». Книга «Кров репортера» увібрала в себе і художньо-документальну повість «Із Капітолійського пагорба» про подорож автора Сполученими Штатами Америки, його літературно-критичні статті, нариси, документальні новели.

1206. Денисюк В. Дебют у столиці / В. Денисюк // Вісті Рівненщини. – 2000. – 1 верес. – С. 2.

Книга Віктора Мазаного «...І мить у вічність проростає» була представлена на виставці «Рівненщина книжкова» у Києві.

1207. Денисюк В. Парк письменників України – на Поліссі / В. Денисюк // Волинь-нова [Луцьк]. – 2016. – 27 жовт. – С. 15.

Про літературне свято «Городецький автограф», під час якого закладено Парк письменників України. Вказано, що автором цього проекту є уродженець Городця, письменник, заслужений журналіст України Віктор Мазаний. Також зазначено, що відбулося прем'єрне виконання Наталею Кривко та Галиною Кічолою пісні про Городець «Мого серця столиця» на слова Віктора Мазаного (музика Миколи Орешка).

1208. Денисюк В. Письменник заспівав, посол згадав... / В. Денисюк // Вільне слово [Рівне]. – 2017. – 10 серп. – С. 6.

Письменник Віктор Мазаний разом із Надзвичайним і Повноважним Послом України Олександром Моциком взяв участь у зустрічі однокласників у селі Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району), котрі закінчили місцеву середню школу 45 років тому. Віктор Мазаний виступив з концертом, виконавши пісні зі свого сольного альбому «Люблю!».

1209. Денисюк В. У рівненських письменників новий очільник / В. Денисюк // Літературна Україна [Київ]. – 2013. – 18 верес. – С. 2.

Рівненську обласну організацію Національної спілки письменників України очолила поетеса і прозаїк Ганна Лимич, заступником обрано Віктора Мазаного.

1210. Дудко З. «Городецький автограф» / З. Дудко // Рівне-експрес. – 2016. – 27 жовт. – С. 9.

Про літературно-мистецьке свято «Городецький автограф», засноване Віктором Мазаним, яке відбулося у селі Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) на Рівненщині: відомі українські літератори тут відкрили меморіальні дошки лавреатам Національної премії України імені Тараса Шевченка, письменникам Олексію Дмитренку і Степану Сапеляку, а фотохудожнику, лавреату Національної премії України імені Тараса Шевченка Василю Пилип'юку присвоєно звання «Почесний громадянин Городця».

1211. Дудко З. «Городецький автограф»: теорія і практика / З. Дудко // Рівне-експрес. – 2004. – 27 трав. – С. 3.

У черговому «Городецькому автографі» взяв участь заступник головного редактора журналу «Дзвін», письменник Роман Дідула.

1212. Дудко З. «Дерманський світильник»: пам'ять краю / З. Дудко // Рівне-експрес. – 2004. – 16 верес. – С. 2.

Про вручення Віктору Мазаному обласної літературної премії імені Світочів під час літературно-мистецького свята «Дерманський світильник» у селі Дермань Здолбунівського району (із 2021 р. – Рівненського району) Рівненської області.

1213. Дудко З. Віктор Мазаний: «Дубно розмовляє з епохами...» / З. Дудко // Рівне-експрес. – 2015. – 10 верес. – С. 4.

Про книгу Віктора Мазаного «Дубно – зоря століть», презентація якої відбулася у Дубенському замку: «Повнокольоровий розкішний фоліант обсягом 240 сторінок в обкладинках з вибіркоким лакуванням, які схожі на старовинні шкіряні палітурки, представили громадськості міста сценічні персонажі – князь Василь-Костянтин Острозький та княжна Беата... Книга складається із перед-

мови автора, поданої українською та англійською мовами, і розділів, в одному з яких у формі есе відображено окремі знакові фрагменти історії та контексти майже тисячолітнього існування княжого граду на волинській землі. Тут Дубно ніби говорить із читачем мовою століть, уособленням якої є і публіцистичні та художні тексти, а також ілюстрації – репродукції давніх часів, і світлини, де показано сліди, залишені історією для сьогоденного міста».

1214. Дудко З. Віктор Мазаний : Погляд у рабство / З. Дудко // Рівне-експрес. – 2004. – 3 черв. – С. 2.

Про книгу Віктора Мазаного «Погляд сльози», історичним тлом якої є виселення українців із Польщі у 1944–1945 роках. Книгу Рівненська обласна організація Національної спілки письменників України висунула на здобуття обласної літературної премії імені Світочів.

1215. Дудко З. Змагалися юні журналісти / З. Дудко // Рівне-експрес. – 2022. – 9 черв. – С. 4.

Віктор Мазаний як ініціатор першого обласного конкурсу «Турнір юних журналістів» назвав переможців цього творчого змагання у всіх номінаціях – «Відкритий лист до українського воїна, який захищає Україну від російських загарбників», «Запитання для інтерв'ю із народним артистом України Святославом Вакарчуком», «Відео/фото».

1216. Дудко З. Навчатися у США – сімейна традиція / З. Дудко // Рівне-експрес. – 2004. – 5 серп. – С. 3.

Про навчання Віктора Мазаного, його доньки та сина у США за програмами Інформаційного агентства США (USIA) та «Акт на підтримку свободи» (FSA).

1217. Дудко З. Поліський літературний музей / З. Дудко // Рівне-експрес. – 2005. – 10 листоп. – С. 3.

Про відкриття у селі Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) Поліського літературного музею. Першу екскурсію тут провів «його засновник, автор проекту «Городецький автограф», письменник Віктор Мазаний».

1218. Дудко З. Посол подарував книги музею / З. Дудко // Рівне-експрес. – 2010. – 14 січ. – С. 3.

Названо Віктора Мазаного як засновника народного Поліського літературного музею у селі Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) на Рівненщині – цьому закладу подарував близько ста раритетних видань творів польською мовою класика світової літератури Юзефа Крашевського Надзвичайний і Повноважний Посол України у Республіці Польщі Олександр Моцик.

1219. Дудко З. Президентську бібліотеку – Великому Житину / З. Дудко // Рівне-експрес. – 2015. – 17 верес. – С. 6.

Коментар Віктора Мазаного щодо його ініціативи про заснування Президентської бібліотеки у селі Великий Житин Рівненського району, де народився перший Президент України Леонід Кравчук.

1220. Дудко З. Стартував обласний «Турнір юних журналістів» / З. Дудко // Рівне-експрес. – 2022. – 19 трав. – С. 4.

Заслужений журналіст України, доцент Віктор Мазаний поспілкувався он-лайн із учасниками першого рівненського обласного конкурсу «Турнір юних журналістів», який він ініціював.

1221. Дудко З. У книзі Віктора Мазаного Америка «лагідна» / З. Дудко // Рівне-експрес. – 2004. – 24 квіт. – С. 3.

Нова книжка публіциста Віктора Мазаного написана у формі асоціативних фрагментів, які своєрідно вибудовують картини побаченого ним у США. Екскурси в історію, лірико-філософські відступи про особисте, поліфонічна мовна палітра – цим створюється змістовний образний лад подорожніх нотаток. Досліджуючи факт, автор ретельно дотримується законів художньо-документальної прози, ненав'язливо пропонуючи читачеві осмислити феномени поступу американської країни.

1222. Дудко З. Четвертий «Городецький автограф» / З. Дудко // Рівне-експрес. – 2008. – 27 листоп. – С. 6.

Про чергове літературно-мистецьке свято «Городецький автограф», організатором якого та засовником Поліського літературного музею є Віктор Мазаний. В імпрезі взяли участь голови Львівської, Тернопільської та Рівненської обласних організацій Національної спілки письменників України Марія Якубовська, Лідія Рибенко, Євген Безкоровайний, лавреати Національної премії України імені Тараса Шевченка Степан Сапеляк та В'ячеслав Медвідь – останньому присвоїли звання «Почесний громадянин села Городець», якому сільський голова Лідія Кузьмич вручила відповідне посвідчення.

1223. Дудко З. Шлях із рабства / З. Дудко // Рівне-експрес. – 2004. – 4 берез. – С. 3.

Про повість Віктора Мазаного «Погляд сльози».

1224. Жижара З. Власкор / З. Жижара. – Луцьк : Твердиня, 2008. – С. 72–75, 160–161.

Про Віктора Мазаного як власного кореспондента Укрінформу, автора публіцистичних та художніх книг і цікаву особистість: «А ще колеги-власкори, всі, хто з ним приятелює чи був знайомий, особливо цінують Мазаного за його... прекрасний співучий голос. Чи то на корпоративній вечірці, чи то під час дружнього застілля в столичному готелі, де граками осідають на нічліг учасники традиційних власкорівських нарад, Вітя завше – в центрі уваги. І в соковитомогутньому співі, то дзвінкому, то сердечно-тужливому, де «першу скрипку»

завжди веде Віктор Мазаний, навіть безголосий відчуває себе соколом у піднебессі. Після такого співу усі його учасники стають друзями навік...».

1225. Жижара З. Погляд із Капіталійського пагорба / З. Жижара // Вісті Рівненщини. – 2002. – 6 берез. – С. 4.

Про книгу Віктора Мазаного «З Капіталійського пагорба»: «Цій книжці, що має підзаголовок «нотатки на межі світів», властива поетична стилістика. Вона звучить у висоті почуттів, означених образним асоціативним мисленням, витонченому письменницькому слові майстра художньо-документального ліризму, довірливій манері викладу, яка тебе не відпускає. Тому книгу цю не можна переказати, а потрібно прочитати і ви, либонь, зрозумієте, як людині важливо у буднях помічати врочистість життя, співміряти себе із вічністю».

1226. Жижара З. У гостях книголюбів Волині / З. Жижара // Рівне-експрес. – 2008. – 24 січ. – С. 3.

Про зустріч Віктора Мазаного як претендента на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка в галузі літератури із читачами Луцька.

1227. Жижара З. Талант, що у вічність пророста... / З. Жижара, В. Простопчук // Віче-інформ [Луцьк]. – 2005. – 10 берез. – С. 7.

Привітання із нагоди 50-літнього ювілею Віктора Мазаного.

1228. Жулинський М. Мимоволі напрошуються на папір високі слова / М. Жулинський // Замок [Дубно]. – 2015. – 17 верес. – С. 8.

Про книгу Віктора Мазаного «Дубно – зоря століть»: «Мимоволі напрошуються на папір високі слова, святкові епітети й метафори, коли я гортаю сторінки чудової книги-альбома «Дубно – зоря століть», витвореної передусім оригінальним мистецьким талантом письменника Віктора Мазаного. Столицею наших сердець», «духовним світочем», «любов'ю Вітчизни» називає улюблене місто – одне з найдревніших європейських міст – цей літописець Великої Волині, увічнюючи фотокамерою і образним словом краєвиди, заповітні місця, історичні пам'ятки, мистецькі шедеври, людські долі нашого краю. Кожна сторінка цієї книги-альбому вражає естетично досконалими фотовитворами, здійсненими самим Віктором Мазаним та його колегою Анатолієм Похилюком».

1229. Квітневий А. «Городець у вишиванці»... віртуально / А. Квітневий // Вільне слово [Рівне]. – 2020. – 21 трав. – С. 4.

Про фестиваль «Городець у вишиванці», засновником якого є Віктор Мазаний.

1230. Кидрук І. Надсилаю вам поезію... / І. Кидрук // Ленінська зоря [Володимирець]. – 1971. – 25 верес. – С. 4.

Про те, що серед тих, хто присилає свої вірші в редакцію, і Віктор Мазаний із села Городець.

1231. Кидрук І. Почесний житель села / І. Кидрук // Вісті Рівненщини. – 2001. – 6 лип. – С. 2.

Про присвоєння Віктору Мазаному звання «Почесний громадянин села Городець» та вручення йому відповідного посвідчення №1 сільським головою Лідією Кузьмич.

1232. Кидрук І. Спалах ядра / І. Кидрук // Вісті Рівненщини. – 2000. – 26 квіт. – С. 3.

Презентація книги В. Мазаного «Спалах ядра», «... І мить у вічність проростає...» у Рівненській обласній універсальній науковій бібліотеці.

1233. Кидрук І. Це було, було... / І. Кидрук // Володимирецький вісник. – 1993. – 17 листоп. – С. 2–3.

У спогадах про роботу в редакції володимирецької районної газети «Ленінська зоря» колишній її працівник Іван Кидрук згадує, що на початку 70-х років минулого століття свої літературні твори в газету почав присилати Віктор Мазаний з Городця – прилучився «до літературного берега».

1234. Книга «Дубно – зоря століть» представлена на 22 книжковому форумі у Львові // Замок [Дубно]. – 2015. – 17 верес. – С. 8 : 1 чорно-біла фотоіл. – Фото Вол. Пилип'юка : Лавреат Національної премії України імені Тараса Шевченка, заслужений діяч мистецтв України, професор Василь Пилип'юк.

Книгу-фотоальбом Віктора Мазаного «Дубно - зоря століть» (фото автора та Анатолія Похилюка) представив у Львові на 22 форумі видавців в експозиції видавництва «Світло і тінь» його директор, лавреат Національної премії України імені Тараса Шевченка, заслужений діяч мистецтв України, професор Василь Пилип'юк: «Мене все у цій книзі вразило – і тексти, слова яких написані натхненно, і успішне, мистецьке фотографічне наповнення, що несе животворчий дух міста Дубно та красу княжого граду. Велике новаторство проявлене і в композиції – досі це у нас було білою плямою в літературі такого плану. Ось до чого повинні прагнути творці аналогічних видань». На форумі із книгою ознайомився також лавреат Національної премії України імені Тараса Шевченка, Надзвичайний і Повноважний Посол України, поет, перекладач Роман Лубківський, який зазначив: «Однозначно, що «Дубно – зоря століть», – це могутня книга, енциклопедична, пізнавально потужна. На тлі такої тематики видань вона має сенсаційний характер. Автор поглянув у глибини історії пописьменницькому, есеїстично відобразив цікавий матеріал і показав місто Дубно як легендарне, яке водночас має реальне місце в історії. Видно і будні, в яких і змістовне життя, і результати людських старань, а головне, що і текстові матеріали, і високоякісні, сюжетно вмотивовані прекрасні світлини створюють емоційний настрій, показують, якими духовними глибинами сповнена славетна волинська земля. Це зразок дослідження її духу саме таким способом». Кни-

га знайшла широкий відгук в українській громадськості та була презентована і в Польщі.

1235. Кожан Н. Документальна проза Віктора Мазаного / Н. Кожан // Демократична Рівненщина. – 2000. – 5 трав. – С. 6.

Про презентацію документальних книг Віктора Мазаного у «Літературній світлиці» Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки.

1236. Колодяжний М. Свято села – свято людей / М. Колодяжний // Вісті Рівненщини. – 2003. – 4 черв. – С. 2 : 5 чорно-білих фотоіл. – Фото *М. Колодяжного* : Без підпису.

Про започаткування проекту «Городецький автограф», автором якого є Віктор Мазаний, заснування за його ідеєю Алеї письменників України під час проведення дня села Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області.

1237. Колупаєва Т. Останній строк або хто ми, які, звідки? / Т. Колупаєва // Вільне слово [Рівне]. – 2009. – 3 берез. – С. 4.

Про виставу Рівненського обласного академічного музично-драматичного театру «Останній строк», яку переклав українською мовою Віктор Мазаний : «Неймовірно колоритна українська мова героїв вистави з нашим поліським діалектом залишає почуття неповторності, національної самобутності, шедевр, вершини авторського перекладу письменника і журналіста Віктора Мазаного та акторської майстерності».

1238. Корнійчук Н. Публіцистика Віктора Мазаного / Н. Корнійчук // Сім днів [Рівне]. – 2000. – 28 квіт. – С. 9.

Презентація книг В. Мазаного «І мить у вічність проростає», «Спалах ядра» у Рівненській обласній універсальній науковій бібліотеці.

1239. Кузнецова О. Мої пріоритети і вдячність / О. Кузнецова // Сторінками пам'яті. До альма-матер – через 40 літ : випускники факультету журналістики 1977 року Львівського національного університету імені Івана Франка про мрії та сподівання, про долі і вдячність / упоряд.: С. Герилів, М. Зубик. – Рівне : Волин. береги, 2017. – С. 84.

Доктор філологічних наук, професор О. Кузнецова назвала свого однокурсника Віктора Мазаного як знаного журналіста.

1240. Кузьмук І. За нами ніщо й нікого... / І. Кузьмук // Вільне слово [Рівне]. – 2004. – 10 верес. – С. 11 ; Те саме // Вісті Рівненщини. – 2004. – 29 верес. – С. 3 ; Волинь-нова [Луцьк]. – 2004. – 9 верес. – С. 7.

Рецензія на книгу Віктора Мазаного «Погляд сльози», яка показує «долю вигнанців із прабатьківських земель» Холмщини і Підляшшя. Тут події і факти

викладені в «оригінальній формі ремінісценсій – забігання вперед і повернення назад, геть, як у житті, коли спогади й образи накочуються часто безладно і несподівано...Та найбільшою цінністю повісті є збережена батьками і передана дітям говірка найзахіднішої гілки українського народу, так соковито і барвисто подана автором...».

1241. Леонова В. Перша лабораторія «атомної журналістики» / В. Леонова // Голос України [Київ]. – 2019. – 20 верес. – С. 7.

Про заснувану Віктором Мазаним науково-практичну лабораторію «Атомна журналістика» на факультеті журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янука.

1242. Лимич А. Обличчя місцевої літератури / А. Лимич // Вісті Рівненщини. – 2007. – 23 листоп. – С. 12.

В обласній державній бібліотеці пройшла презентація книжок прозаїка В. Мазаного «Тінь павука» і поета Б. Боровця «Поліття».

1243. Лимич А. Рік української книги / А. Лимич // Вісті Рівненщини. – 2007. – 16 лют. – С. 14.

Зазначено, що у «Світлиці» обласної бібліотеки відкрили Рік української книги. Перед присутніми на заході виступив, зокрема, Віктор Мазаний.

1244. Мазаний Віктор // В'ячеслав Медвідь : біобібліогр. покажч. : до 65-річчя від дня народження / М-во культури України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Наук. б-ка ; уклад.: Ю. І. Горбань, В. В. Степко, Г. О. Стешенко. – Київ, 2015. – С. 50 : іл. – (Серія «Видатні постаті КНУКіМ» ; вип. 3).

1245. Мартинюк М. Все інше – читайте у підшивках / М. Мартинюк // Клеванський тракт. – 2013. – 7 черв. – С. 1 : 1 чорнобіла фотоіл. – Фото *М. Кондрашини* : Секретар Національної спілки журналістів Віктор Набруско, голова Рівненської обласної організації Національної спілки журналістів України Дмитро Тарасюк, письменник Феодосій Мандзюк, головний редактор тижневика «Вісник + К» Євген Хотимчук, письменник Віктор Мазаний, директор Інституту журналістики Київського Національного університету імені Т. Г. Шевченка Володимир Різун, головний редактор газети «Клеванський тракт» Віктор Парфенюк, доцент Інституту журналістики Київського Національного університету імені Т. Г. Шевченка Ігор Паримський із учнями Клеванської школи-інтернат під час презентації книги спогадів про Володимира Боденчука «Доля, створена талантом».

1246. Марчук Л. Рівненський краєзнавчий музей представляв ювілярів «Золоте сузір'я – 2005» / Л. Марчук // Рівне-час. – 2005. – 22 груд. – С. 7.

Названо Віктора Мазаного як одного із учасників виставки митців, що пройшла за проектом Галини Данильчук «Золоте сузір'я», – так вшановано у Рівненському обласному краєзнавчому музеї ювілярів, яким виповнилося 50 років.

1247. Медведєва О. Публіцистика серця / О. Медведєва // Вільне слово [Рівне]. – 2020. – 13 лют. – С. 3.

Рецензія на книгу Віктора Мазаного «Кров репортера»: «... тексти у книзі свідчать про авторську непересічну індивідуальність, яка свою сформовану властивість людини люблячої помножує на такі ж властивості героїв своїх розповідей. «Кров репортера» слід розглядати як приклад сучасного мистецтва письменницької публіцистики, що звеличує людину і закликає оберігати її українську душу».

1248. Медвідь В. «Чи ж справді Історія нас навчає чомусь...» / В. Медвідь // Мазаний В. Тінь павука : повісті / В. Мазаний. – Рівне : Овід, 2006. – [4] (обкл.).

Текст В'ячеслава Медведя на четвертій сторінці обкладинки книги Віктора Мазаного «Тінь павука»: «Чи ж справді Історія нас навчає чомусь – спраглих істини, долі, радісно-збайдужилих, затомлених мареннями, іще ледь готових збунтуватися, філософічно назнаних на невинуватості та приреченості; чи ж вдосталь миттєвих отямленостей, навіть революційних збурунень, що засівають нові поразки і знеживнюють рештки націоудуху; та знати: страх ще спізнали, і нас жахають віднайдені підземельні манускрипти – літописи героїчного спротиву світовим воріженькам; знати: історичні підземелля, льохи, криївки можуть поглинути ошелешеного мешканця нинішньої незбулої цивілізації і нагадати, отямити, перепоставитись безоднею ввиш...».

1249. Мельник Р. Рукописами Авеніра Коломийця вчителі розпалювали дрова / Р. Мельник // Вісник+К [Луцьк]. – 2012. – 13 верес. – С. 19.

Про зусилля Віктора Мазаного у вшануванні пам'яті письменника Авеніра Коломийця у селі Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області, де вони обоє народилися.

1250. Мензатюк З. Моя казкова журналістика / З. Мензатюк // Сторінками пам'яті. До альма-матер – через 40 літ : випускники факультету журналістики 1977 року Львівського національного університету імені Івана Франка про мрії та сподівання, про долі і

вдячність / упоряд.: С. Герилів, М. Зубик. – Рівне : Волин. обереги, 2017. – С. 121.

Відома дитяча письменниця Зірка Мензатюк: «Радію за своїх друзів-однокурсників, успішних людей Зоряну Нагірняк (у студентські роки – Зоряна Мачіха), Миколу Босака, Людмилу Коханець, Віктора Мазаного».

1251. Мітчук О. Ключі для журналістики / О. Мітчук // Вільне слово [Рівне]. – 2022. – 15 верес. – С. 12.

Про навчальний посібник Віктора Мазаного «Журналістика інформаційного агентства» : «Це перше в Україні видання про специфіку функціонування інформаційного агентства, створене практиком, який впродовж тридцяти років працював в Укрінформі. Навчальний посібник «Журналістика інформаційного агентства» увібрав у себе власний досвід автора та його колег з інших світових інформаційних агентств. Саме тому тут продемонстровано, як у щоденній роботі втілюються редакційні принципи написання новин, інтерв'ю, коментарів – основних жанрів цих засобів масової інформації».

1252. Млин Є. У Городці прописався письменницький автограф / Є. Млин // Вільне слово [Рівне]. – 2016. – 27 жовт. – С. 12.

Про літературно-мистецьке свято «Городецький автограф», у якому взяли участь Шевченківський лавреат Василь Пилип'юк, письменники Михайло Сидоржевський (голова Національної спілки письменників України), Володимир Лис, Надія Гуменюк, Степан Бабій, Євген Цимбалюк, Ірина Баковецька, Олена Медведєва, Микола Береза, редактор «Вільного слова» Андрій Бабінець, директор Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки Валентина Ярошук, її заступниця з наукової роботи та автоматизації Олександра Промська, заступниця начальника управління культури й туризму Рівненської облдержадміністрації Світлана Хом'як, завідувачка відділом культури й туризму Володимирецької райдержадміністрації Людмила Босик, меценат Валерій Парейко. У цей день на фасаді місцевої школи відкрили меморіальні дошки Шевченківським лавреатам, письменникам Олексію Дмитренку і Степану Сапеляку. «А головною дійовою особою на «Городецькому автографі» став, звичайно, письменник, заслужений журналіст України Віктор Мазаний. Як організатор і як митець. З його уст лунали для земляків поетичні твори, письменницькі роздуми. А ще учасників свята порадувала пісня, яку він написав у співавторстві з композитором Миколою Орешком. Ця мелодія у виконанні Наталі Кривко та Галини Кічолі стала своєрідним апогеєм «Городецького автографа». Також відбулася презентація проектів Володимирецької центральної районної бібліотеки «Літературна експозиція «Городецькі стежки» відомих людей» та «Створення арт-об'єкту – садиби Урбановських в с. Городець» – продемонстровано музейний простір, який включає чотири інформаційні стенди та арт-об'єкт (макет садиби Урбановських). Кожен стенд тут містить світлини, портрети, цитати з художніх текстів. Участь у заходах взяли також бібліотечні працівники

Рівненщини, консул Генерального консульства Республіки Польщі у Луцьку Ельжбета Зелінська, директор музею Юзефа-Ігнація Крашевського у селі Романів Люблінського воєводства (Республіка Польща) Кшиштоф Бричик, колишній директор цього закладу Анна Чободзінська-Пшебиславська.

1253. Млин Є. «Городецький автограф» у'ятнадцяте зібрав літераторів / Є. Млин, О. Юркова // Голос України [Київ]. – 2016. – 27 жовт. – С. 15.

Про літературно-мистецьке свято «Городецький автограф».

1254. Мороз М. Відбулася презентація фотоальбому «Дубно – зоря століть» / М. Мороз // Замок [Дубно]. – 2015. – 27 серп. – С. 3.

У Дубенському замку за участю місцевих депутатів, керівників міста і району, письменників, науковців, митців відбулася презентація книги-фотоальбому Віктора Мазаного «Дубно – зоря століть».

1255. Музею Лесі Українки у Грузії // Вільне слово [Рівне]. – 2019. – 21 лют. – С. 16.

Про вишитий бісером Тетяною Павлюк із села Великий Житин на Рівненщині портрет Лесі Українки, який передано у музей поетеси в місті Сурамі. Робота створена за ініціативою письменника Віктора Мазаного, який налагоджує зв'язки митців України із музеєм Лесі Українки в Грузії.

1256. Найщиріші вітання з 55-річчям... // Вільне слово [Рівне]. – 2010. – 2 берез. – С. 8.

Привітання із 55-річчям почесному громадянину села Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області Віктору Мазаному від громадян села Городець.

1257. На Рівненщині почав виходити журнал / В. Мазаний // Голос Полісся [Рокитне]. – 1997. – 23 лип. – С. 4.

Про вихід першого номера науково-популярного, публіцистичного журналу «РАЕС-панорама», автором проекту і редактором якого є рівненський журналіст Віктор Мазаний. Видання присвячене висвітленню діяльності Рівненської АЕС, охороні довкілля у тридцятикілометровій зоні станції.

1258. Нетішин: сторінками історії та сьогодення : рекомендаційний бібліографічний покажчик / Нетішинська міська ЦБС; уклад. О.О. Кушнерук. – Нетішин, 2015. – С. 28.

Покликання на інтерв'ю Віктора Мазаного із генеральним директором Хмельницької АЕС Миколою Панащенком «Шлях в атомній енергетиці».

1259. Нові книги рівненських письменників // Вісті Рівненщини. – 2007. – 27 лип. – С. 6.

Про вихід книги Віктора Мазаного «Тінь павука».

1260. Одарченко В. Повернення з небуття / В. Одарченко // Авенір Коломиєць / упоряд. Ж. Коломиєць. – Сідней, 2011. – С. 74–75.

Названо Віктора Мазаного як дослідника творчості та ініціатора увічнення пам'яті його земляка, уродженця села Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області, поета, драматурга, театрального режисера Авеніра Коломиїця, двох синів якого він знайшов в Австралії.

1261. Омелянчук І. Ниткографія Олени Медведєвої / І. Омелянчук // Урядовий кур'єр [Київ]. – 2021. – 26 черв. – С. 6.

«Мільйони людей на планеті вишивають. Але книжки вишиває лише одна людина у світі – Олена Медведєва з України, – каже рівненський письменник В. Мазаний. – Цей новий вид мистецтва, який вона створила, я назвав «ниткографія вишиваного слова». Термін уже зафіксовано. Зокрема пані Олена вишила такі фоліанти: повний текст драми-феєрії «Лісова пісня» Лесі Українки на 48 полотняних сторінках розміром 60 см x 42 см; таким же форматом – «Євангеліє від Івана», «Євангеліє від Марка», «Євангеліє від Луки», «Євангеліє від Матвія»; збірки поезій Івана Франка «Народна пісня» та Ліни Костенко «Я поцілую мальву у щоку», а також «Кобзар» Тараса Шевченка 1840 року видання (розмір 36, 5 см x 26 см). А ще шедеври формату А-5 – польською мовою «Оду молодості» Адама Міцкевича, англійською – «Біблію». Мисткиня також вишила за міжнародним стандартом мініатюрні книжки розміром 9 см x 8 см. У них вміщено уривки з творів Тараса Шевченка, Лесі Українки, Івана Франка та з роману «Волинь» Уласа Самчука», – розповідає Віктор Мазаний, щиро розділяючи радість рекорду...».

1262. Олендій В. «Хто стане слухати невчене?» / В. Олендій // Сторінками пам'яті. До альма-матер – через 40 літ : випускники факультету журналістики 1977 року Львівського національного університету імені Івана Франка про мрії та сподівання, про долі і вдячність / упоряд. : С. Герилів, М. Зубик. – Рівне : Волин. обереги, 2017. – С. 124, 129, 131 : 1 чорно-біла фотоіл. – Автор фото не названий : Володимир Олендій готується до наступних змагань. Спаринг-партнер – Віктор Мазаний.

Про Віктора Мазаного як однокурсника, заслуженого журналіста України, доцента університету, автора документальних та художніх книг.

1263. Омелянчук І. Утвердження / І. Омелянчук // Урядовий кур'єр [Київ]. – 2001. – 12 трав. – С. 16.

Про презентацію книги Віктора Мазаного «3 Капітолійського пагорба» у селі Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) Рів-

ненської області. «А цілковитою несподіванкою для Віктора стало, мабуть, найдорожче для нього відтепер звання – «Почесний громадянин села Городець» з дипломом за номером один».

1264. Павленко Є. «Добрий слід на землі» / Є. Павленко // Вільне слово [Рівне]. – 2016. – 5 трав. – С. 12.

Про презентацію збірника «Добрий слід на землі» (присвячений журналістам), у якому є нарис про Віктора Мазаного – автор, заслужений журналіст України Євген Жижара.

1265. Пащук І. «Атомний етюд» : [рецензія] / І. Пащук // Україна молода [Київ]. – 2001. – 8 листоп. – С. 2.

Про книгу Віктора Мазаного «Рівненська АЕС: доля»: «Одна із тем видання – вимогливість працівників РАЕС у сфері контролю за станом довкілля... Віктор Мазаний побудував свою розповідь у формі документальних етюдів, окремі з яких насичені лірико-філософськими відступами. Виправданим є і художньо-документальний стиль у відображенні людських доль, що кувалися в непростих умовах тоталітаризму. Це стосується, зокрема, показу унікальної особистості Володимира Коровкіна, який очолює Рівненську атомну впродовж двадцяти восьми років».

1266. Пащук І. Їх доля – РАЕС / І. Пащук // Вільне слово [Рівне]. – 2001. – 11 квіт. – С. 4.

Рецензія на книгу Віктора Мазаного «Рівненська АЕС : доля» : «...Автор добре володіє матеріалом, знає, по можливості, технологічні «секрети», уміло комплектує факти, а це робить етюди легкими для сприйняття і цікавими за змістовним навантаженням, і авторський виклад, і вміло вмонтоване інтерв'ю, і доречний діалог, а то й довідковий відступ чи коментуючий доказ-переконання, що підтверджують добру поінформованість журналіста, – все це компетентно «працює» на привернення читацького інтересу...».

1267. Пилип'юк В. Віктор Мазаний / В. Пилип'юк // Пилип'юк В. Долею даровані зустрічі : [фотоальбом]. – Львів : Світло й тінь, 2016. – С. 153.

Лавреат Національної премії України імені Тараса Шевченка, заслужений діяч мистецтв України, професор Василь Пилип'юк – про Віктора Мазаного: «Наша перша зустріч із Віктором Мазаним відбулася у Львові – в корпункті журналу «Україна» – тоді зійшлися два власні кореспонденти: він працював у газеті «Молодь України», а я – в журналі «Україна».

Через багато років після того він запропонував керівництву факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степан Дем'янчука у Рівному запросити мене викладати тут фотомистецтво. Віктор вже вів заняття із фундаментальних дисциплін і мене захопила його методика – визнаного практика, заслуженого журналіста України. До того

ж – письменника, який був номінантом на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка зі своєю книгою малої прози «Тінь павука» у 2008 році. Наше спілкування з ним переросло у творчу співдружність, адже він тонко відчуває фотомистецтво.

Я надзвичайно втішений, що залишив часточку свого серця у його рідному селі Городець на Рівненщині – колишньому княжому граді Київської Русі: тут для місцевої бібліотеки я подарував 51 свою книгу-фотоальбом та взяв участь у закладанні парку лавреатів Національної премії України імені Тараса Шевченка під час проведення всеукраїнського літературного свята «Городецький автограф», автором проєкту якого є Віктор. Мене зворушило до краю і те, що тут за його ініціативою мені присуджено звання «Почесний громадянина» цього села. Я горджуся цим, як і аналогічним пошануванням у моїй Новоселиці.

А ще я із задоволенням слухаю, долаючи кілометри на трансєвропейських автобанах і простих дорогах, пісні у виконанні Віктора з його альбому «Люблю!». Здається, його душа безмежна у творчості...».

1268. Попова Т. Земля працює... / Т. Попова // Рівненський репортер. – 2009. – 5 серп. – С. 21.

Вийшла в світ книга Віктора Мазаного «Рівненщина працює», присвячена 70-річчю Рівненської області.

1269. Попова Т. Поезія – це надія / Т. Попова // Літературна Україна [Київ]. – 2007. – 19 квіт. – С. 2.

Віктор Мазаний взяв участь в організованій ним зустрічі із поетом Петром Перебийносом і зазначив про зв'язки поета з Рівненщиною, зокрема відзначив його внесок у розвиток літературно-мистецького свята «Городецький автограф» у селі Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району), поповнення книгами місцевої бібліотеки. Петро Перебийніс також посадив дерево на Алеї письменників України у цьому селі.

1270. Почесний громадянин №1 села Городець // Вільне слово [Рівне]. – 2001. – 26 квіт. – С. 1.

Про присвоєння Віктору Мазаному звання «Почесний громадянин села Городець» та вручення відповідного посвідчення №1.

1271. Привітний О. «Нам тут жити» / О. Привітний // Рівненський діалог. – 2000. – 11 трав. – С. 8.

Презентація книг публіциста Віктора Мазаного «Спалах ядра» та «...І мить у вічність проростає», присвячених рівненським атомникам, відбулася у «Літературній світлиці» Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки. Зокрема, зазначено, що у цих виданнях йдеться про інтелектуалів високої проби, автор також «не обминає відлуння чорнобильської катастрофи, а відверто говорить про весь клубок проблем, пов'язаних з «мирним атомом».

1272. **Решетицька Л. Щедрі грані таланту** / Л. Решетицька // *Енергія* [Кузнецовськ]. – 2001. – 1 черв. – С. 8.

Про презентацію книг Віктора Мазаного у селі Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) на Рівненщині та присвоєння йому звання «Почесний громадянин села Городець».

1273. **Рибенко Л. «Городецький автограф» – розмашисто й талановито** / Л. Рибенко // *Погорина : літературно-краєзнавчий журнал Рівненщини*. – Рівне, 2012. – № 20/21. – С. 321–323.

1274. **Рибенко Л. Бурштин поліського слова** / Л. Рибенко // *Літературна Україна* [Київ]. – 2012. – 26 квіт. – С. 15.

Про Віктора Мазаного як ініціатора літературно-мистецького свята «Городецький автограф» у селі Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) на Рівненщині та формат його проведення у жовтні 2012 року – літературознавчу сесію, яку він організував і в якій взяли участь лавреат Національної премії України імені Тараса Шевченка Анатолій Кичинський, головний редактор «Літературної України» Сергій Козак.

1275. **Рибенко Л. Ваговита візитівка Дубна** / Л. Рибенко // *Українська літературна газета* [Київ]. – 2016. – 30 вер. – С. 17.

Рецензія на книгу Віктора Мазаного «Дубно – зоря століть».

1276. **Рибенко Л. Дубно – із книгою** / Л. Рибенко // *Льоноком-бінат* [Рівне]. – 2015. – 4 верес. – С. 13.

Рецензія на нову книгу українського письменника Віктора Мазаного «Дубно – зоря століть», презентація якої відбулася у Дубенському замку.

1277. **Рівненський письменник Віктор Мазаний претендує на Шевченківську премію** // *Рівненська газета*. – 2008. – 13 лют. – С. 1 : 1 кольор. фотоіл. – Автор фото не названий : Віктор Мазаний.

Анонс із посиланням на 5 стор.

1278. **Ромейчук М. Книга рівнянина – у музеї імміграції США** / М. Ромейчук // *Вісті Рівненщини*. – 2003. – 23 квіт. – С. 6.

Книгу Віктора Мазаного «З Капітолійського пагорба» подаровано Всесвітньому музею імміграції (IHRC), що знаходиться в Міннесотському університеті (США).

1279. **Садівничий В. Її величність новина** / В. Садівничий // *Сім днів* [Рівне]. – 2022. – 15 верес. – С. 4.

Про навчальний посібник Віктора Мазаного «Журналістика інформаційного агентства» : «Цей посібник вносить вклад як у теорію журналістики, так і в практику, адже він запропонував системний підхід до вивчення жанру новини інформаційного агентства та практичного використання таких знань».

1280. Сафоник Ф. Їх доля манила на зоряний шлях / Ф. Сафоник // Володимирецький вісник. – 2006. – 7 лип. – С. 3.

Про Віктора Мазаного – випускника Городецької середньої школи Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області.

1281. Сербін Г. Спалах душі / Г. Сербін // Сім днів [Рівне]. – 2000. – 22 верес. – С. 3.

Рецензія на книгу Віктора Мазаного «Спалах ядра»: «Книга Віктора Мазаного «Спалах ядра» є унікальним явищем в українській літературі... я давно вже не читав книги, яка була б написана такою соковитою українською мовою, де джерела літературної мови зливаються з джерелами народної й тече плавна ріка розповіді, образної, то роздумливо-велемовної, то дотепно-іронічної, то філософсько-художньої».

1282. Сидорчик І. Городець приймає гостей / І. Сидорчик // Енергія [Кузнецовськ]. – 2006. – 30 листоп. – С. 6–7.

За ініціативою письменника-городчанина Віктора Мазаного у Городецькій школі створено музей Авеніра Коломийця.

1283. Сімчук В. Віктор Мазаний – лавреат премії Уласа Самчука / В. Сімчук // Вільне слово [Рівне]. – 2020. – 5 берез. – С. 2.

1284. Спільчанський літопис : 2010 рік (друге півріччя) // Погорина : літературно-краєзнавчий журнал Рівненщини. – Рівне, 2011. – №16/17. – С. 398.

Про проведення у селі Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) «Городецького автографа» (організатор – Віктор Мазаний), у якому взяли участь лавреат Національної премії України імені Тараса Шевченка Михайло Слабошпицький, поет Павло Вольвач, рівненські письменники Микола Береза, Микола Пшеничний, Юлія Бондючна; Про вручення літературно-мистецької премії імені Авеніра Коломийця письменникові Віктору Мазаному та художнику Тарасові Більчуку.

1285. Стартував перший обласний «Турнір юних журналістів» під егідою МEGУ // Гомін і К [Млинів]. – 2022. – 19 трав. – С. 7 ; Те саме // Життя і слово [Острог]. – 2022. – 19 трав. – С. 3 ; Замок [Дубно]. – 2022. – 19 черв. – С. 4 ; Надслучанський вісник [Березне]. – 2022. – 19 трав. – С. 2.

Віктора Мазаного як доцента факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука, заслуженого журналіста України названо серед тих, хто провів майстер-клас для учасників першого обласного конкурсу «Турнір юних журналістів».

1286. **Стаховський Д. Атомний журналіст** / Д. Стаховський // ОГО [Рівне]. – 2000. – 21 квіт. – С. 6.

Про презентацію книг журналіста В. Мазаного у Рівненській обласній універсальній науковій бібліотеці.

1287. **Тетенєва Г. Великі земляки** / Г. Тетенєва // Володимирецький вісник. – 2017. – 5 січ. – С. 7.

Згадано Віктора Мазаного як журналіста і письменника.

1288. **Титечко В. Ювілейний он-лайн фестиваль відбувся у Городці** / В. Титечко // Сарненські новини. – 2020. – 28 трав. – С. 3.

Про фестиваль «Городець у вишиванці», засновником якого є Віктор Мазаний.

1289. **Троцюк М. Слово про книги журналіста і краєзнавця** / М. Троцюк // Демократична Рівненщина. – 2001. – 27 квіт. – С. 6.

Про презентацію книг Віктора Мазаного у його рідному селі Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області та присвоєння йому першого звання «Почесний громадянин Городця» (посвідчення №1).

1290. **Хмельницька АЕС : гармонія із довкіллям** // Вільне слово [Рівне]. – 2013. – 10 січ. – С. 7.

Про книгу Віктора Мазаного «Хмельницька АЕС : гармонія із довкіллям» – до 25-річчя пуску Хмельницької АЕС: «В книзі насамперед показані віхи історії розвитку атомного гіганта, його творців – людей, які там працюють чи працювали. Але є й інший ракурс теми: як зуміла людина поєднати складну систему технологій із навколишнім середовищем, аби не зашкодити йому, поєднати рукотворне і природне».

1291. **Хома Л. Вшановано пам'ять Сергія Мельничука** / Л. Хома // Літературна Україна [Київ]. – 2015. – 12 листоп. – С. 7.

Зазначено, що ініціатором встановлення меморіальної дошки відомому українському письменнику і журналісту Сергію Мельничуку у селі Великий Житин Рівненського району, став рівненський письменник Віктор Мазаний, який тривалий час працював із Сергієм Мельничуком.

1292. **Чесняк О. Заслужили – нате!** / О. Чесняк // Сім днів [Рівне]. – 2022. – 9 черв. – С. 4.

Коментар Віктора Мазаного щодо підсумків першого обласного конкурсу «Турнір юних журналістів», який він ініціював. Названо переможців у номінаціях творчого змагання.

1293. **Швирид Г. Поєднана творчість** / Г. Швирид // Володимирецький вісник. – 2010. – 4 берез. – С. 8.

Про співпрацю Віктора Мазаного із бібліотеками Володимирецького району (із 2021 р. – Вараського району) Рівненської області.

1294. Юркова О. Городець знайшов себе у складі Сарненської територіальної громади / О. Юркова // Голос України [Київ]. – 2021. – 12 лют. – С.1, 14.

«У Городці чудовий ліцей, де директором Ганна Сернюк. Цікаво, що вона підтримала славні літературні традиції, втілення ідей виходця цього села, відомого на Рівненщині письменника і журналіста Віктора Мазаного».

1295. Юркова О. Навчальний посібник про інформаційне агентство / О. Юркова // Голос України [Київ]. – 2022. – 29 груд. – С. 11.

Вийшов навчальний посібник «Журналістика інформаційного агентства», автором якого є заслужений журналіст України Віктор Мазаний.

1296. Юркова О. Пахне рідне село тишею лугів... / О. Юркова // Голос України [Київ]. – 2003. – 3 черв. – С. 24.

Про те, що «письменник Віктор Мазаний запросив до рідного села літераторів. Саме він став автором проекту щорічних літературних читань «Городецький автограф», які започатковано цього святкового дня у Городецькому ліцеї і до яких долучилися не тільки ліцеїсти, а й лауреат Національної премії України імені Т. Шевченка в галузі літератури В'ячеслав Медвідь – автор роману «Кров по соломі»...».

1297. Юркова О. Село зі славними літературними традиціями / О. Юркова // Сарненські новини. – 2021. – 18 лют. – С. 7.

Названо Віктора Мазаного як продовжувача літературних традицій села Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) на Рівненщині.

1298. Юркова О. Стартував «Турнір юних журналістів» / О. Юркова // Голос України [Київ]. – 2022. – 1 черв. – С. 7.

Віктор Мазаний взяв участь у проведенні майстер-класу для учасників першого обласного конкурсу «Турнір юних журналістів».

1299. Юркова О. Тато, донька, син... / О. Юркова // Голос України [Київ]. – 2004. – 3 серп. – С. 8 ; Те саме // Вільне слово [Рівне]. – 2004. – 4 серп. – С. 8.

Про сім'ю Віктора Мазаного, яка «з-поміж інших відрізняється тим, що троє її членів свого часу навчалися у США. Глава сім'ї Віктор Степанович, журналіст за фахом, наприкінці дев'яностих навчався в Айові, у Міжнародному центрі журналістики, за підтримки американського уряду. Донька Юлія у 2001-му закінчила у Штатах одинадцятий клас. Нещодавно повернувся звідти

на батьківщину і син Микола – учень школи № 15 міста Рівного. Микола опановував науку у десятому класі міста Сент-Пол (штат Небраска) за програмою «Акт на підтримку свободи» (FSA)».

1300. Ярощук О. У книзі «Рівненщина працююча» представлено можливості регіонального ринку праці / О. Ярощук // Вільне слово [Рівне]. – 2009. – 14 лип. – С. 7.

Про презентацію книги Віктора Мазаного «Рівненщина працююча», яка проілюстрована «різножанровими знімками фотохудожника Анатолія Похилюка».

2. 2. Публікації в іноземних періодичних виданнях

1301. Lucas M. Farm futures / M. Lucas // The Gazette. – 1995. – 10 Apr. – P. 2B.

Про перебування Віктора Мазаного як стажера газети «The Gazette» у штаті Айова (США), його враження про організацію аграрної галузі у США на прикладі роботи американських фермерів Пауля Хемінгуея та Пауля Бірсченка, думки щодо фермерства в Україні: «The lands of collective farms in the former Communist country are slowly being returned to descendants of the original owners or divided among the workers of the farms. In the western Rivne Region, where Mazaniy writes about agriculture, 158 independent farms have been carved from some of the giant stateowned farms since the country's independence four years ago. «It is difficult» for the new farm owners to make a start, he said. «Now if we have land, where will we get tractors, combines? Many we have not. Equipment expensive. One of our biggest problems in this moment».

1302. News from newsroom : Internatinal journalists // The Company Connection : The Gazetteissue. – 1995. – volume 2. – P. 22.

Про стажування власного кореспондента Укрінформу Віктора Мазаного у щоденній газеті «The Gazette» штату Айова (США). Його перебування тут проходило під егідою Міжнародного центру місцевої журналістики (The International Center for Community Journalism), де він навчався.

2. 3. Публікації в інтернет-джерелах

1303. **Басараба В. Репортерська група крові Віктора Мазаного** [Електронний ресурс] / В. Басараба // Сім днів : [сайт]. – Режим доступу: <https://dniv.rv.ua/suspilstvo/reporterska-hrupa-krovi-viktora-mazanoho/> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

1304. **Василенко-Слободенюк Ю. Презентували перший вишитий тираж «Марії» Уласа Самчука** [Електронний ресурс] / Ю. Василенко-Слободенюк // Голос України : [сайт]. – Режим доступу: <http://www.golos.com.ua/article/354014/> (дата звернення: 11.07.2022). – Назва з екрана.

У Рівненській обласній бібліотеці для молоді за участю авторки вишитої книжки, письменниці, лауреата літературної премії Уласа Самчука Олени Медведєвої презентували перший вишитий тираж «Марії». Фрагмент англomовного перекладу в архівах Уласа Самчука віднайшов дослідник його творчості, письменник, журналіст, доцент факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені Степана Дем'янчука Віктор Мазаний. Він зауважив, що це перший епічний художній твір про Голодомор, і письменник мріяв, щоб його прочитав увесь англomовний світ.

1305. **Великий піст : чи дотримуються його відомі рівняни?** [Електронний ресурс] // ЧаРівне : [інтернет-портал]. – Режим доступу: <http://charivne.info/rivne-news/25776-velykuj-pist-chy-dotrymuuyutsya-joho-vidomi-rivnyanu> (дата звернення: 18.09.2022). – Назва з екрана.

На запитання інтернет-порталу «ЧаРівне.інфо» про те, чи дотримується він посту перед Великоднем, Віктор Мазаний відповів, що не постить, проте поважає традиції і закликає рівнян жити праведно протягом року, а не лише у ці дні : «Людина, яка дотримується посту повинна самоорганізуватись та виконувати заповіді. Зміст посту полягає в тому, аби досягти гармонійності душі, не здійснювати гріхів, дотримуватися заповідей, не чинити зло. Піст – це привід задуматися над самоочищенням душевним, щоб бути кращим, вдосконалюватись. Але не обов'язково чекати посту, треба всім своїм життям доводити свою вдячність Господу. Утримуватися від певних видів їжі має ще й оздоровче значення, але на перше місце я ставлю очищення душі. Піст, це у різних аспектах, випробування не тільки для людського тіла, а й для душі».

1306. **Верченко В. Мазаний Віктор Степанович** [Електронний ресурс] / В. Верченко // Українська конфедерація журналістів : [сайт]. – Режим доступу: <http://who-is-who.ua/main/>

bookmaket/nagorody2009_2/15/44.html (дата звернення: 10.06.2022). – Назва з екрана.

Подано біографію Віктора Мазаного.

1307. Вечір літературного портрету «Феодосій Мандзюк – митець із волинського родоводу» у Волинській ДОУНБ імені Олени Пчілки [Електронний ресурс] // Волинська обласна державна адміністрація : [сайт]. – Режим доступу: <https://voladm.gov.ua/article/vechir-literaturnogo-portretu-feodosiy-mandzyuk-mitec-iz-volinskogo-rodovodu-u-volinskiy-dounb-imeni-oleni-pchilki/> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

На вечорі пам'яті автора 30 книг, колишнього власного кореспондента газети «Молодь України», заступника редактора газети «Вісник+К», редактора міської газети «Луцький замок» виступив Віктор Мазаний, який навчався разом із Феодосієм Мандзюком у Львівському державному університеті імені Івана Франка та був у цей період, як і він, членом літературної студії «Франкова кузня».

1308. Вийшов у світ альманах «Рівне літературне» [Електронний ресурс] // Рівне вечірне : [сайт]. – Режим доступу: <https://rivnepost.rv.ua/news/viyshov-u-svit-almanakh-rivne-literaturne> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

«Його [альманаху] упорядником став власкор Укрінформу – письменник та журналіст Віктор Мазаний».

1309. Викладач факультету журналістики провів творчу зустріч з учнями [Електронний ресурс] // Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.megu.edu.ua/uk/vsi-novini/vikladach-fakultetu-zhurnalistiki-proviv-tvorchu-zustrich-z-uchnyami-0> (дата звернення: 22.07.2022). – Назва з екрана.

Заслужений журналіст України, публіцист, доцент факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка С. Дем'янчука Віктор Мазаний провів зустріч з учнями вищого професійного училища № 1 у центральній міській бібліотеці Рівненської центральної бібліотечної системи. Переможець літературної премії імені Уласа Самчука ознайомив присутніх зі своєю книгою «Кров репортера». Автор натхненно розповів молоді про нашого славетного земляка Уласа Самчука, дослідженням творчості якого він активно займається.

1310. Відбувся вечір пам'яті волинського журналіста й сатирика Феодосія Мандзюка [Електронний ресурс] // Вісник+К :

[сайт]. – Режим доступу: <https://visnyk.lutsk.ua/?s=Віктор+Мазаний> (дата звернення: 13.06.2022). – Назва з екрана.

«У Волинській обласній бібліотеці імені Олени Пчілки відбувся вечір пам'яті «Феодосій Мандзюк – митець з волинського родоводу». 25 вересня відомому волинському письменнику – автору 32 книжок, сатирику, журналісту та краєзнавцю – виповнилося б 70 років... Письменник і журналіст Віктор Мазаний з Рівного розповів про студентські роки Феодосія Мандзюка, з яким проживав разом у гуртожитку. Він також додав: «Якось звільнилося місце власкора по Волині у всеукраїнській газеті «Молодь України». І я запропонував редактору на посаду саме Федося. Посада передбачала не лише відмінні журналістські якості, а й відмінні людські якості. І у Федося все це було. У нього все чудово виходило і багатьом він допоміг у пошуку правди», – каже Віктор Мазаний.

1311. Відбувся вечір пам'яті Олександра Богачука «А час не жде...» [Електронний ресурс] // Луцька міська рада : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.lutskrada.gov.ua/publications/vidbuvsya-vechir-pamyati-oleksandra-bogachuka-chas-ne-zhde> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

«Сьогодні [19 грудня 2013 року] у Палаці культури міста Луцька відбувся вечір пам'яті Олександра Богачука «А час не жде...». Адже саме сьогодні відомому українському поету і журналісту виповнилося б 80 років...Рівненські письменники Лідія Рибенко та Віктор Мазаний сповнені гордості, що їхній обласний письменницький осередок очолював поет такого масштабу. Разом із ними до Луцька прибула на творчий вечір дружина Олександра Богачука Неля Михайлівна».

1312. Відомий рівненський журналіст Віктор Мазаний відзначив своє 60-річчя [Електронний ресурс] // Рівненська обласна організація Національної спілки журналістів України : [сайт]. – Режим доступу: <http://uju.rv.ua/uk/news/278--60-.html> (дата звернення: 12.06.2022). – Назва з екрана.

«Свій поважний 60-річний ювілей відомий рівненський журналіст Віктор Мазаний зустрів під час подорожі до Ізраїлю, якщо точніше – у древньому Єрусалимі, якщо ще точніше – у церкві, біля місця народження Ісуса Христа. Такий подарунок своєму батькові зробили його діти, вручивши туристичну путівку до країни, яку щороку відвідують мільйони паломників. Після повернення з близькосхідного турне Віктора Мазаного очікувала ще одна заслужена нагорода. В урочистій обстановці голова обласної організації Національної спілки журналістів України Дмитро Тарасюк вручив йому Почесний знак НСЖУ».

1313. Військові журналісти розповіли рівненським студентам про свою роботу [Електронний ресурс] // Вікіпедія : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.volyn.com.ua/news/98241-viiskovi-zhurnalisty-rozpozvily-rivnenskym-studentam-pro-svoiu-robotu> (дата звернення: 10.06.2022). – Назва з екрана.

Названо Віктора Мазаного як організатора зустрічі майбутніх журналістів із військовими кореспондентами.

1314. Віктор Мазаний та Віктор Гусаров в гостях у школярів [Електронний ресурс] // Youtube : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=DO8LxfYGzVA> (дата звернення: 07.11.2022). – Назва з екрана.

Про журналістику як спосіб життя і професію впливу на громадську думку йшла мова на зустрічі відомих журналістів регіону Віктора Мазаного і Віктора Гусарова із випускниками шкіл міста Нетішина Хмельницької області.

1315. Віктор Мазаний презентував навчальний посібник [Електронний ресурс] // Рівненська обласна організація Національної спілки журналістів України : [сайт]. – Режим доступу: <https://ujr.tv.ua/> (дата звернення: 01.10.2022). – Назва з екрана : 1 кольор. фотоіл. – Автор фото не названий.

1316. Вістенко Р. Весняний автограф [Електронний ресурс] / Р. Вістенко // Вісті Рівненщини : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.visti.rovno.ua/news/vesnyaniy-avtohraf> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

На «Городецький автограф» завітали лавреат Національної премії України імені Тараса Шевченка поет Анатолій Кичинський, письменник, публіцист, доктор Українського вільного університету (Мюнхен), головний редактор газети «Літературна Україна» Сергій Козак (народився у м. Костопіль), голова Рівненської обласної організації Національної спілки письменників України Лідія Рибенко, письменники Петро Велесик, Юлія Бундючна, Ніна Дворницька, Микола Береза, журналіст Анатолій Похилюк. Ініціатор та організатор свята письменник Віктор Мазаний ознайомив присутніх із двома книгами їхнього земляка Авеніра Коломийця. Видання побачило світ в Австралії. Там же Українське Вільне Козацтво нагородило Авеніра Коломийця Срібним Хрестом «Козацької слави» (помертно). Ці речі й передав Віктор Мазаний до місцевого Поліського літературного музею. Також усі учасники свята отримали в подарунок книгу «Жити так, щоб не гасла жадоба краси», у якій вміщено нарис Віктора Мазаного про Авеніра Коломийця.

1317. **Вістенко Р. У Городці розквітли вишиванки...** [Електронний ресурс] / Р. Вістенко // Вісті Рівненщини : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.visti.rovno.ua/news/u-horodtsi-rozkvitli-vishivanki> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

У селі Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) на Рівненщині відбулося чергове свято «Городець у вишиванці», ініціатором якого є уродженець цього села Віктор Мазаний.

1318. **Володимиреччина моя чарівна : усний журнал** [Електронний ресурс] // Vseosvita. ua : [сайт]. – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/embed/0100aebk-186f.doc.html> (дата звернення: 28.01.2023). – Назва з екрана.

Подані відомості про життєвий і творчий шлях Віктора Мазаного.

1319. **Волян Н. Нове обличчя бібліотек – нові послуги громаді** [Електронний ресурс] / Н. Волян // Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека : [сайт]. – Режим доступу: libr.rv.ua/data/files/naukova_robota/publ17/054705... (дата звернення: 21.07.2022). – Назва з екрана.

Зазначено, що Віктора Мазаного представлено у проектах Володимирецької бібліотечної системи «Городецькі стежки» відомих людей» та «Створення арт-об'єкту – садиби Урбановських в с. Городець» разом із іншими відомими постатями, чия професійна діяльність або життєвий шлях були пов'язані з поліським Городцем: Володимиром Антоновичем, Федором Штейнгелем, Миколою Біляшівським, Ігорем Свешніковим, Авеніром Коломийцем, Галиною Гордасевич, Олександром Моциком.

1320. **Вручено премію імені Уласа Самчука** [Електронний ресурс] // Золота пектораль : [сайт]. – Режим доступу: <https://zolatapektoral.te.ua/> (дата звернення: 11.06.2022). – Назва з екрана.

Лавреатом рівненської міської літературної премії імені Уласа Самчука став письменник, заслужений журналіст України, член редакційної колегії «Української літературної газети», доцент факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука Віктор Мазаний за книгу публіцистики «Кров репортера».

1321. **Гарбарчук К. Бліц-опитування : Віктор Мазаний, письменник, журналіст (м. Рівне)** [Електронний ресурс] / К. Гарбарчук // Волинь : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.volyn.com.ua/news/53429-blits-opituvannya.html> (дата звернення: 13.11.2022). – Назва з екрана.

Про думку Віктора Мазаного стосовно публічної сварки між українськими політками: «Не думаю, що побутова сварка малоінтелігентних людей може призвести до таких серйозних наслідків, як це сталося після Помаранчевої революції. Не буде рванути антиукраїнських сил через загострення амбіцій таких двох діячів, як Саакашвілі та Аваков. Можуть відбутися якісь перестановки в урядовій команді, адже, наскільки мені відомо, вже було подання про відставку міністра внутрішніх справ».

1322. Гарбарчук К. У музеї на Рівненщині зберігається швейна машинка «Зінгер» 1878 року випуску [Електронний ресурс] / К. Гарбарчук // Вісник+К : [сайт]. – Режим доступу: <https://visnyk.lutsk.ua/news/ukraine/regions/rivne/67783-u-muzei-na-polissizberigaietsya-shveina-mashynka-zinger-1878-roku-vypusku/> (дата звернення: 14.06.2022). – Назва з екрана : 1 кольор. фотоіл. – Фото *К.Гарбарчука* : Без підпису.

«У своєму рідному селі Городець Сарненської громади заслужений журналіст України Віктор Мазаний створив у школі Поліський народний літературний музей. Там зберігається справжній раритет – американська швейна машинка «Зінгер» 1878 року випуску. Цей експонат подарувала колишній директор навчального закладу Ганна Сернюк. У антикварної реліквії драматична історія: належала вона єврейській родині Голди Майер. Згодом дісталася Оксенії Кривко, бабусі Ганни Федорівни, і ще донедавна служила людям».

1323. Голубев В. 200 років тому народився польський класик Юзеф Крашевський, який жив і творив на Рівненщині [Електронний ресурс] / В. Голубев // OGO : [сайт]. – Режим доступу: <http://ogo.ua/articles/view/2012-08-05/34709.html>. (дата звернення: 14.06.2022). – Назва з екрана.

«В останні роки у Городці – звичайному, на перший погляд, селі між Сарнами й Володимирцем, обабіч траси-«варшавки» – взялися активно відроджувати тутешню літературну спадщину минулого. Головний рушій цієї літературно-краєзнавчої роботи – уродженець Городця, рівненський журналіст та письменник Віктор Мазаний. Саме з його ініціативи у Городці започатували й щороку проводять літературно-мистецьке свято «Городецький автограф», на яке приїжджають письменники не лише з Рівненщини. І це – цілком логічно, адже Городець славиться на літературній карті України цілою плеядою визначних імен творців слова».

1324. Гордич В. «Поцілуйте їх моїм іменем...» – у Рівному презентовано приватні листи Самчука до Любоньки [Електронний ресурс] / В. Гордич // Вісті Рівненщини : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.visti.rovno.ua/news/potsiluyte-ikh-moim-imenem->

u-rivnomu-prezentovano-privatni-listi-samchuka-do-lyubonki (дата звернення: 12.06.2022). – Назва з екрана.

Шістнадцять листів про невідоме досі кохання Уласа Самчука вперше в Україні для широкого загалу презентував у Літературному музеї Уласа Самчука в Рівному письменник Віктор Мазаний у рамках «Самчукових зустрічей». Це тижневий цикл заходів у Рівному до 115-ї річниці його народження.

1325. Городець (Сарненський район) [Електронний ресурс] // Вікіпедія : [сайт]. – Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Городець_\(Сарненський_район\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Городець_(Сарненський_район)) (дата звернення: 09.06.2022). – Назва з екрана.

У селі народився Віктор Степанович Мазаний – український письменник та журналіст, член Національної спілки письменників України, член Національної спілки журналістів України. Заслужений журналіст України.

1326. «Городецький автограф» – всеукраїнське літературне свято, яке проводять лавреати Національної премії України імені Тараса Шевченка в галузі художньої літератури раз на два роки у селі Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області [Електронний ресурс] // Вікіпедія : [сайт]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Городецький_автограф (дата звернення: 14.11.2022). – Назва з екрана.

Програма передбачає презентацію під час літературознавчої сесії нових поетичних та прозових творів лавреатів; меморіалізацію пам'яті видатних діячів літератури, доля яких пов'язана із Городцем та загалом з історичною Волинню; садіння дерев на Алеї письменників України; розширення фондів місцевих бібліотеки і Поліського літературного музею. Автором цього проекту, започаткованого у 2003 році, є письменник, заслужений журналіст України Віктор Мазаний, який народився у Городці.

1327. Городецький С. Вшанували колишнього власкора «Голосу України» [Електронний ресурс] / С. Городецький // Голос України : [сайт]. – Режим доступу: www.golos.com.ua/article/260107 (дата звернення: 12.06.2022). – Назва з екрана.

«Меморіальну дошку письменнику і журналісту, колишньому власному кореспонденту «Голосу України» Сергію Мельничуку встановлено на Будинку культури у селі Великий Житин Рівненського району (на знімку), де він народився та провів дитячі та юнацькі роки. Ініціатором встановлення цього знака став рівненський письменник Віктор Мазаний, який тривалий час працював із Сергієм Мельничуком».

1328. **Група крові – репортерська!** [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.megu.edu.ua/uk/vsi-novini/grupa-krovi-reporterska> (дата звернення: 22.07.2022). – Назва з екрана.

Студенти закінчили перший курс факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука і у день складання іспиту з дисципліни «Інформаційні жанри», як і їх попередники, сформулювали свою мрію-клятву: «Писати про те, про що ніхто не писав, а якщо й писав, то... невдало». Традиційно першокурсникам-журналістам Віктор Мазаний на факультеті «присвоює» й іншу «групу» крові – репортерську.

1329. **Денисюк В. Парк письменників України – на Поліссі** [Електронний ресурс] / В. Денисюк // Волинь : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.volyn.com.ua/news/60954-park-pismennikov-ukraini-na-polissi-foto.html> (дата звернення: 11.06.2022). – Назва з екрана.

Літературне свято «Городецький автограф» всьоме відбулося у школі села Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) на Рівненщині, автором проекту якого є уродженець цього села, письменник, заслужений журналіст України Віктор Мазаний.

1330. **Денисюк В. Письменник... заспівав** [Електронний ресурс] / В. Денисюк // Золота пектораль : [сайт]. – Режим доступу : <https://zolatapektoral.te.ua/письменник-заспівав/> (дата звернення: 14.06.2022). – Назва з екрана.

Нову творчу грань продемонстрував письменник, перекладач, заслужений журналіст України Віктор Мазаний з Рівного – він випустив альбом «Люблю!» із записом у своєму виконанні популярних впродовж кількох десятиліть пісень «Троянди на пероні», «Тихо падає цвіт», «Кохана», «Мамина світлиця», «Забіліли сніги» поетів та композиторів Олександра Богачука, Климента Домінчена, Анатолія Горчинського, Ігоря Поклада, Ігоря Бараха, Ігоря Білозіра, Богдана Стельмаха, Бориса Олійника, Олександра Білаша. Вперше він презентував ці твори під час сольного концерту на своїй малій батьківщині у селі Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області, почесним громадянином якого є і де заснував Поліський літературний музей та проекти «Городецький автограф», «Городець у вишиванці».

1331. **Денисюк В. Поліський літературний музей** [Електронний ресурс] / В. Денисюк // Вісник+К : [сайт]. – Режим доступу: <https://visnyk.lutsk.ua/news/ukraine/regions/volyn/273-309/> (дата звернення: 14.06.2022). – Назва з екрана.

У селі Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) на Рівненщині відкрили Поліський літературний музей. Першу екскурсію в ньому провів його засновник, автор проекту «Городецький автограф» письменник Віктор Мазаний. Він наголосив, що експозиція, присвячена уродженцю Городця Авеніру Коломийцю, створена завдяки пошукам знаного в Україні літературознавця (нині покійного) Григорія Дем'янчука, а також виданим у Канаді мемуарам священника Віталія Сагайдаківського, котрий навчався з Авеніром Коломийцем у Кременецькій гімназії. Тут представлено чимало архівних документів, зокрема публікація газети «Волинь» від 5 жовтня 1941 року, де засвідчено, що Авенір Коломиєць є автором патріотичного звернення до нащадків, закладеного у кургані біля міста Дубно.

1332. Дідич З. «Самчукові зустрічі» / З. Дідич // Слово про світи : [сайт]. – Режим доступу: <http://slovoprosvity.org/2020/06/11/samchukovi-zustrichi/> (дата звернення: 15.07.2022). – Назва з екрана.

Зазначено, що громадськість Рівного вшанувала пам'ять письменника Уласа Самчука в музеї його імені. Зокрема, «Віктор Мазаний, письменник, лауреат обласної літературної премії імені Світочів, літературно-мистецької премії імені Авеніра Коломийця, доцент факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука, заслужений журналіст України познайомив громадськість зі знайденими у державних архівах документами, які ввійшли до циклу «Невідомий архів Уласа Самчука». То було незабутнє дійство: перевтілюючись в образ Уласа Самчука, пан Віктор читав листи, писані у 1952–1968 роках Уласом Самчуком до Любові Генуш – видатної художниці, уродженої одеситки, емігрантки, молодшої за Уласа Олексійовича на 19 років. Завдяки таємному коханню до цієї жінки світ побачив роман «На твердій землі».

1333. Доцент кафедри теорії та методики журналістської творчості Віктор Мазаний провів першу в Україні публічну демонстрацію 16 машинописних копій листів Уласа Самчука [Електронний ресурс] // Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.megu.edu.ua/uk/vsi-novini/docent-kafedri-teorii-ta-metodiki-zhurnalistskoi-tvorchosti-viktor-mazaniy-proviv-pershu> (дата звернення: 22.07.2022). – Назва з екрана.

Про презентацію копій листів Уласа Самчука, які свідчать про раніше невідоме кохання письменника до молодшої за нього на 19 років художниці-емігрантки Любові Генуш. На основі цих листів Улас Самчук написав роман «На твердій землі», який вийшов у 1967 році в Торонто (Канада).

1334. **Доцент МЕГУ представив вишиту «Марію» Уласа Самчука** [Електронний ресурс] // Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука : [сайт]. – Режим доступу: <https://megu.edu.ua/uk/vsi-novini/docent-megu-predstaviv-vishitu-mariyu-ulasa-samchuka> (дата звернення: 22.07.2022). – Назва з екрана.

Вишиті вперше у світі уривки із роману Уласа Самчука про Голодомор «Марія» у трьох книгах презентувала випускниця факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка С. Дем'янчука, письменниця, народна майстриня Олена Медведєва. В одній із них вміщена частина першого перекладу цього твору англійською мовою – її представив у тревелозі свого проєкту, присвяченого географічним шляхам Уласа Самчука, доцент факультету журналістики МЕГУ, член редакційної колегії «Української літературної газети», письменник, заслужений журналіст України Віктор Мазаний.

1335. **Доцент факультету журналістики презентував навчальний посібник** [Електронний ресурс] // Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.megu.edu.ua/uk/vsinovini/docent-fakultetu-zhurnalistiki-presentuvav-navchalniy-posibnik> (дата звернення: 29.09.2022). – Назва з екрана : 4 кольор. фотоіл. – Автор фото не названий ; Те саме // Youtube : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=DZmc-Cf54Js> (дата звернення: 25.10.2022). – Назва з екрана.

Про презентацію на факультеті журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука навчального посібника «Журналістика інформаційного агентства»: «Видання є першим спеціалізованим збірником, що говорить конкретно про написання матеріалів для інформаційних агентств. Автор розповів присутнім про особливості підготовки інформаційних матеріалів для ІА [інформаційного агентства] та труднощі, з якими стикаються кореспонденти під час роботи. Виключну професійність автора навчального посібника відзначив ректор МЕГУ, доктор юридичних наук, професор Віталій Дем'янчук, який долучився до презентації. Віталій Анатолійович зауважив значний практичний досвід Віктора Мазаного не лише у сфері практичної журналістики, але й його педагогічний стаж та вміння знайти підхід до студента. Ректор також підкреслив важливість навчання на факультеті журналістики в умовах практикоорієнтованої складової під керівництвом досвідчених професіоналів. Важливість підготовки фахових посібників у галузі журналістики та винятковість праці Віктора Мазаного зауважив також і Дмитро Тарасюк, голова Рівненської обласної організації Національної спілки журна-

лістів України. Оскільки студенти другого курсу факультету журналістики вже навчаються за презентованим посібником, то в них виникали запитання стосовно оперативності та актуальності журналістських матеріалів».

1336. Доцент факультету журналістики презентував свій посібник «Журналістика інформаційного агентства» [Електронний ресурс] // Youtube : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=DZmc-Cf54Js> (дата звернення: 04.11.2022). – Назва з екрана.

1337. Дружина Євгенія їде до Олександра Курсика на передову, аби побути з ним лише 15 хв [Електронний ресурс] // Радіо Трек : [сайт]. – Режим доступу: https://radiotrek.rv.ua/news/druzhina-yide-do-oleksandra-kursika-na-peredovu-abi-lishe-obiynyatisya-i-robuti-z-nim-15-hv.-video_289661.html (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

«Сьогодні, в День журналіста, нам вдалося дотелефонуватися та вийти на зв'язок із відомим рівненським журналістом Олександром Курсиком, який практично з перших днів війни – у війську... Зараз Олександр виконує обов'язки командира роти й перебуває буквально десь у самому центрі найгарячіших боїв на Сході. Сам Олександр у себе на ФБ-сторінці сьогодні написав: «Якось мій викладач Віктор Мазаний сказав мені : Курсик, вчися добре, бо хто-хто, а ти точно попадеш на війну... Звісно, Степанович, тоді говорив про її величність Журналістику, а на війну я попав як піхотинець. Піхотинець, якого журналістика ніколи не відпустить».

1338. Дубно – зоря століть. Буктрейлер [Електронний ресурс] // Youtube : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=fgBaHSOkDe8&t=19s> (дата звернення: 10.11.2022). – Назва з екрана.

Буктрейлер до книги Віктора Мазаного «Дубно – зоря століть». Режисер – Олексій Антонюк, диктор – Тарас Кузьмич. Озвучено уривок із книги «Дубно – зоря століть» : «Дубно, столице наших сердець! Говориш до нас мовою століть, які залишили величну зодчу палітру святинь – над тобою небо золотими хрестами церков вишите... Минуле передало тобі в долоні і замкову велич, і письмена вправних середньовічних книжників, сторінки яких – то високі прапори твоєї шляхетної долі. Ти – оберіг епох. Сяєш, звучиш, закликаєш подорожніх пізнавати твої пишноти, ведеш їх прадавніми заповітними шляхами, де гостинно і щедро... Перлино слов'янського світу, ти – музей просто неба... Ти – земля початку, земля засновниця...».

1339. **Жданюк Л. Городецький автограф** [Електронний ресурс] / Л. Жданюк // Городецький ліцей : [сайт]. – Режим доступу: http://gorodets-school.at.ua/load/gorodeckij_avtograf/1-1-0-3 (дата звернення: 11.06.2022). – Назва з екрана.

«Городецький автограф» щорічно проходить у селі Городець. Ідея проведення літературних зустрічей відомих прозаїків, поетів, знайомство з літературними новинками належить Віктору Степановичу Мазаному – випускнику Городецької школи, відомому письменнику, заслуженому журналісту України.

1340. **За «Кров репортера» отримав літературну премію імені Уласа Самчука** [Електронний ресурс] // Рівне вечірне : [сайт]. – Режим доступу: <https://rivnepost.rv.ua/news/za-krov-reportera-otrimav-literaturnu-premiyu-imeni-ulasa-samchuka> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

1341. **З нагоди 20-річчя пуску Хмельницької атомної електростанції побачила світ книга «Енергетичний велет Хмельниччини»** [Електронний ресурс] // OGO.ua : [сайт]. – Режим доступу: http://ogo.ua/hot_news/16441 (дата звернення: 16.09.2022). – Назва з екрана.

Вийшла з друку книжка Віктора Мазаного «Енергетичний велет Хмельниччини», присвячена 20-річчю пуску Хмельницької атомної електростанції. Книга розповідає про історію станції, здобутки ХАЕС у сфері культури безпеки в контексті світових стандартів та вимог МАГАТЕ. У книзі також відображено основні етапи модернізації ядерного об'єкта, вклад у соціальний розвиток міста. Автор фото Анатолій Похилок.

1342. **З Рівненщини в грузинський музей передали книги про Україну** [Електронний ресурс] // Сакартвело : [сайт]. – Режим доступу: <https://sakartvelorivne.wixsite.com/festival/blank-hg84u> (дата звернення: 16.09.2022). – Назва з екрана.

Про фестиваль українсько-грузинської дружби, під час якого «відомий рівненський письменник та журналіст Віктор Мазаний передав музею Лесі Українки, що знаходиться в грузинському місті Сурамі, книги про Україну Василя Пилип'юка».

1343. **Зустріч генерального директора РАЕС із студентами-журналістами** [Електронний ресурс] // Polissya.net : [сайт]. – Режим доступу: <http://polissya.net/news/73-raes-povidomlae/576-zustrich-generalnogo-durektora-raes-iz-stydentamu-zhurnalistamy.html> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

Генеральний директор Рівненської АЕС Павло Павлишин зустрівся зі студентами факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука. Ініціатором зустрічі став доцент факультету, заслужений журналіст України, автор численних публікацій і книг про РАЕС Віктор Мазаний.

1344. Ільїна М. У пам'ять про Маестро [Електронний ресурс] / М. Ільїна // Львівська Пошта : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.lvivpost.net/lvivnews/n/41629> (дата звернення: 11.06.2022). – Назва з екрана.

У День народження Василя Пилип'юка у Львові відкрили фотовиставку «Той, що бачить Світло»: «Василь Пилип'юк говорив до нас мовою своїх недремних очей, які через його світлини доносили до нас велич Чорногори, таврійських степів, Світязя, Дніпра, Черемоша – скрізь-скрізь він бачив колір сльози, роси і любові. Він відкрив тайнопис природи та наказав нам з будня добувати красу. Він вчив нас дивитися на людей, як на зорі», – каже про Василя Пилип'юка письменник, заслужений журналіст України, доцент факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені Степана Дем'янчука Віктор Мазаний».

1345. Карпець В. Відомі українські актори завітали до МЕГУ [Електронний ресурс] / В. Карпець // Голос України : [сайт]. – Режим доступу: <http://www.golos.com.ua/news/173097> (дата звернення: 27.12.2022). – Назва з екрана

Про зустріч студентів і викладачів із відомими українськими акторами Романом Мацютою та Михайлом Жоніним, яку провів доцент, заслужений журналіст України Віктор Мазаний у Міжнародному економіко-гуманітарному університеті імені академіка Степана Дем'янчука.

1346. Кафедра соціальних комунікацій [Електронний ресурс] // Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука : [сайт]. – Режим доступу: <https://megu.edu.ua/uk/zhurnalistiki/kafedra-socialnih-komunikacij> (дата звернення: 08.10.2022). – Назва з екрана.

Подано коротку творчу біографію доцента кафедри соціальних комунікацій факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука, заслуженого журналіста України Віктора Мазаного.

1347. Кожан М. Віктору Мазаному – 60 [Електронний ресурс] / М. Кожан // Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека :

[сайт]. – Режим доступу: <http://libr.rv.ua/ua/news/2599> (дата звернення: 10.06.2022). – Назва з екрана.

1348. **Кожан Н. «Місто Рівне» Тадеуша Єжи Стецького** [Електронний ресурс] / Н. Кожан // Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека : [сайт]. – Режим доступу: <http://libr.rv.ua/ua/news/3424/> (дата звернення: 21.07.2022). – Назва з екрана.

Зазначено, що книга «Місто Рівне» польського краєзнавця, письменника Тадеуша Єжи Стецького, яка вперше вийшла українською мовою в перекладі Лідії Рибенко, має передмову письменника Віктора Мазаного. У ній, зокрема, він пише: «Це була перша в історії книга про Рівне із ґрунтовним викладом визначних подій, що трапилися тут впродовж трьохсот років – із початку XVI до середини XIX століття... Автор розумів вартість зібраного ним матеріалу, який зберігався переважно в домашніх архівах, – цих єдиних на той час джерел, що мали тенденцію до зникнення».

1349. **Леонова В. Перша лабораторія «атомної журналістики»** [Електронний ресурс] / В. Леонова // Голос України : [сайт]. – Режим доступу: www.golos.com.ua/article/321838 (дата звернення: 12.06.2022). – Назва з екрана.

Про презентацію навчально-практичної лабораторії «атомної журналістики» на Рівненській АЕС : «...За словами засновника і керівника лабораторії, доцента журфаку МЕГУ, автора чотирьох книг про РАЕС Віктора Мазаного, новостворена лабораторія почала діяти як відповідь на нові виклики у сфері об'єктивного інформування громадськості про діяльність діючих АЕС. «Лабораторія є інструментом ефективної підготовки майбутніх журналістів, які будуть компетентно висвітлювати тематику атомної енергетики в ЗМІ. Базовими АЕС для навчання є Рівненська та Хмельницька», – відзначив Віктор Мазаний...».

1350. **Лимич А. Вечір пам'яті Олександра Богачука «Шануймося, єднаймося та будьмо!» відбувся в Рівному** [Електронний ресурс] / А. Лимич // RvNews : [сайт]. – Режим доступу: <https://rvnews.rv.ua/post/view/1558555434-zahid-pam-yati-oleksandra-bogachuka-shanuymosya-ednaymosya-ta-budmo---vidbuvsya-v-rivnomu> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

За ініціативою Віктора Мазаного в Інституті мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету відбувся вечір пам'яті класика української літератури, поета-пісняра, першого голови Рівненської обласної організації Національної спілки письменників України Олександра Богачука. «Презентація аудіодиска із піснями Олександра Богачука пішла під бурхливі оплески й вигук «Браво!», оскільки музичні твори прозвучали у неперевершеному виконанні Віктора Мазаного, якого рівненська громадськість знає як відомого письмен-

ника та журналіста. Особливо захоплено вітали знайомі й близькі всім до щему мелодії «Біла хата в саду» та «Розплети свою чорну косу». У вечорі взяли участь народні артисти України Ліна Ізарова та Святослав Мельничук, композитори, професори Андрій Пастушенко, Микола Корейчук, прозаїк і журналіст Микола Кривий, голова Рівненської обласної організації Національної спілки письменників України Ірина Баковецька, заступник начальника управління освіти Рівненського міськвиконкому, голова Рівненської міської «Просвіти» Катерина Сичик, ректорка Рівненського інституту післядипломної педагогічної освіти, депутат обласної ради Алла Черній, вчителька ЗОШ № 9 міста Рівного Світлана Дем'янчук, магістрант Інституту мистецтв Павло Міщук.

1351. Лимич А. Мазаний Віктор Степанович [Електронний ресурс] / А. Лимич // Енциклопедія Сучасної України : [сайт]. – Режим доступу: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=60328 (дата звернення: 18.07.2022). – Назва з екрана.

Біографічна довідка про життєвий і творчий шлях Віктора Мазаного.

1352. Лимич А. Незакінчений роман після смерті письменника видали рідні [Електронний ресурс] / А. Лимич // Сім днів : [сайт]. – Режим доступу: <https://7dniv.rv.ua/suspilstvo/nezakinchenyy-roman-pislia-smerti-pysmennyka-vydaly-ridni/> (дата звернення: 11.07.2022). – Назва з екрана.

«В обласній науковій бібліотеці на Лебединці вшанували пам'ять відомого українського письменника Сергія Гулі, котрому у серпні минулого року мало виповнитися 80. «Особливістю прози Сергія Гулі, – зазначає письменник Віктор Мазаний, котрий написав передмову до книги, – загалом є те, що вона, так би мовити, загартована на матеріалі післявоєнної пори. Тут відзначаємо майстерне вибудовування монологів, за допомогою яких автор досягає письменницького надзавдання – показу внутрішніх духовних платформ персонажів. При цьому наче нанизуює пласти розмірковувань, які кладуться в канву розповіді за принципом очевидних асоціативних фрагментів. Поряд із цим слід відзначити вміння автора вивершувати по висхідній психологічну напругу у драматичних ситуаціях. Доброю підмогою в цьому є поширені синтаксичні конструкції, періоди, авторські відступи, синонімічно багаті нашарування. Цією книгою Сергій Гуля, без сумніву, заявив про свою письменницьку зрілість, демонструючи вірність напрацьованому стилю талановитого, переконливого оповідача».

1353. Лубківський Д. На березі великого моря : до 80-ліття поета і дипломата Романа Лубківського [Електронний ресурс] / Д. Лубківський // Українська літературна газета : [сайт]. – Режим доступу : <https://litgazeta.com.ua/articles/danylo-lubkivskyj->

na-berezi-velykoho-moria-do-80-littia-poeta-i-dyplomata-romana-lubkivskoho/ (дата звернення: 10.06.2022). – Назва з екрана ; Те саме // Радіо Свобода : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/roman-lubkivsky-poet-i-dyplomat/31396996.html> (дата звернення: 10.06.2022). – Назва з екрана.

Автор наводить уривок із інтерв'ю Віктора Мазаного із Романом Лубківським, зазначивши: «В одному з останніх своїх інтерв'ю, яке записав журналіст Віктор Мазаний, батько розповів про те, як виникла і здійснилася ідея складання президентської присяги на Пересопницькому Євангелії».

1354. **Мазаний Віктор Степанович** [Електронний ресурс] // Вікіпедія : [сайт]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Мазаний_Віктор_Степанович (дата звернення: 06.12.2022). – Назва з екрана.

1355. **Мазаний Віктор Степанович** [Електронний ресурс] // Рівняни : [сайт]. – Режим доступу: <https://my.rv.ua/dossier-details/mazaniy-viktor-stepanovich/> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

1356. **Марчук І. «Кров репортера» : у Рівному обрали лауреата премії імені Уласа Самчука** [Електронний ресурс] / І. Марчук // Суспільне : [сайт]. – Режим доступу: <https://suspilne.media/15618-krov-reportera-u-rivnomu-obrali-laureata-premii-imeni-ulasa-samcuka/> (дата звернення: 19.07.2022). – Назва з екрана.

«Лавреатом цього річної премії імені Уласа Самчука став письменник і журналіст Віктор Мазаний. Міську літературну відзнаку присудили йому за книгу «Кров репортера». Ця публіцистична збірка вмістила його художньо-документальну повість, діалоги та есеїстику. Голова комітету з присудження премії Галина Кульчинська: – За всі 8 років – це перший рік, коли рівень поданих літературних творів дуже високий, там і романи є. Ми просто традиційно не називаємо номінантів, щоб не було образливо. Із п'яти номінантів 4 твори я брала додому на тиждень: не можеш прочитати повністю романи, але розумієш рівень того чи іншого письменника, коли прочитаєш один розділ – цього достатньо. І ти розумієш, про що це. Плюс – критично-аналітичний матеріал. Я думаю, що тут велику роль зіграла і особистість самого лауреата. Це геніальна думка Віктора Мазаного, що творчість Уласа Самчука – це шахта, де лежить ще багато недобутого золота».

1357. **Мельникова В. «Оберемок віршів і казок...»** презентували в Рівненській обласній науковій бібліотеці [Електронний ресурс] / В. Мельникова // RvNews : [сайт]. – Режим доступу: <https://>

rvnews.rv.ua/post/view/1545549016-oberemok-virshiv-i-kazok---prezentuvali-v-rivnenskiy-oblasniy-naukovi-biblioteci# (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

У Рівненській обласній науковій бібліотеці відбулася презентація книжки для дітей «Оберемок віршів і казок від рівненських письменників». «Це вже другий колективний збірник письменників Рівненщини, написаний для дітей. Перший вийшов у 2016 році, ініціаторами якого були письменники і журналісти Анна Лимич і Віктор Мазаний».

1358. Мельникова В. Премійована сучасна література Рівненщини. Нові літературні відзнаки і досягнення [Електронний ресурс] / В. Мельникова // RvNews : [сайт]. – Режим доступу: <https://rvnews.rv.ua/post/view/1539030802-premiyovana-suchasna-literatura-rivnenschini-novi-literaturni-vidznaki-i-dosyagnennya#> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

У музеї Уласа Самчука вручили премію імені Валер'яна Поліщука Василю Лящуку і Тетяні Сладковській. «Науковець, журналіст, викладач і письменник Віктор Мазаний дуже тепло говорив про велику силу волі Василя Кіндратовича [Лящука], про його жагу до життя, про титанічну працю. «Тиха мрійлива українська душа», – так охарактеризував колега особистість пана Василя. Говорячи про творчість другої лавреатки премії Тетяни Сладковської (вона і є Тата Рівна), [Віктор Мазаний] зауважив, що її стиль написання творів сміливий, модерновий з «несподіваними» метафорами, потужним слововиявленням, цікавими мовними комбінаціями».

1359. Мельникова В. Рівненські літератори презентували літературно-художнє видання «Рівне літературне» [Електронний ресурс] / В. Мельникова // RvNews : [сайт]. – Режим доступу: <https://rvnews.rv.ua/post/view/1550080539-rivnenski-literatori-prezentuvali-literaturno-hudozhne-vidannya---rivne-literaturne#> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

Презентацію відкрив упорядник нового альманаху Віктор Мазаний. Письменник звернув увагу на морально-етичні проблеми сучасних творів, неприпустимість використання на сторінках художнього твору ненормативної лексики. Закликав усіх письменників писати гідні, високохудожні твори.

1360. Мельникова В. У Рівненському літературному музеї Уласа Самчука вшанували пам'ять видатного земляка [Електронний ресурс] / В. Мельникова // RvNews : [сайт]. – Режим доступу: <https://rvnews.rv.ua/post/view/1562964005-u-rivnenskomu-literaturnomu-muzei-ulasa-samchuka-vshanuvali-pam-yat-vidatnogo-zemlyaka-foto-video#> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

Віктор Мазаний докладно розповів про перебування Уласа Самчука в 30-х роках минулого століття на Закарпатті, продемонстрував на своїх фото шляхи творчої мандрівки письменника.

1361. Мельничук О. Діаспора з Австралії передала Рівненщині унікальні книги [Електронний ресурс] / О. Мельничук // OGO.ua : [сайт]. – Режим доступу: <http://ogo.ua/articles/toprint/2011-11-16/30886.html> (дата звернення: 16.09.2022). – Назва з екрана.

Про презентацію книг Авеніра Коломийця, виданих в Австралії, та Віктора Мазаного як дослідника його творчості.

1362. Млин Є. «Городецький автограф» у 15-те зібрав літераторів [Електронний ресурс] / Є. Млин, О. Юркова // Голос України : [сайт]. – Режим доступу: www.golos.com.ua/article/277888 (дата звернення: 12.06.2022). – Назва з екрана : 3 кольор. фотоіл. – Фото Є. Млина : Виступає голова Національної спілки письменників України Михайло Сидоржевський ; Зачинатель «Городецького автографа» письменник Віктор Мазаний ; Автограф від письменника Володимира Лиса.

«Село Городець, що у Володимирецькому районі (із 2021 р. – Сарненського району) на Рівненщині, має багатотомову й багатогранну літературну історію. Воно доленосно поєднане з Юзефом Крашевським, в активі котрого майже 600 томів романів, повістей, поетичних, драматичних, публіцистичних творів. До Городця також причетні незабутні Галина Гордасевич, Тадеуш Стецький, Авенір Коломиєць. А нині спадщину письменства славно примножує Віктор Мазаний, уродженець Городця, який став зачинателем літературно-мистецького свята «Городецький автограф», що нинішнього року справило своє 15-річчя. Засновуючи «Городецький автограф», Віктор Мазаний зробив ставку на те, що Городець відвідуватимуть відомі письменники України, зокрема, лавреати Шевченківської премії. Відтак уже більше десятка шевченківських лавреатів побували у цьому поліському селі, презентували йому свою творчість і виклали своє світобачення...».

1363. «Молодь України» – українська газета, що виходила з 1921 до 2019 року [Електронний ресурс] // Вікіпедія : [сайт]. – Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Молодь_України_\(газета\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Молодь_України_(газета)) (дата звернення: 14.07.2022). – Назва з екрана.

У статті Вікіпедії про «Молодь України» під рубрикою «Автори» зазначено: «За роки свого існування «Молодь України» була трибуною для багатьох публіцистів, письменників, поетів. Серед них: Василь Симоненко, Максим Рильський, Андрій Малишко, Микола Вінграновський, Борис Олійник, Віталій Коротич, Іван Драч, Іван Дзюба, Євген Сверстюк, Василь Стус, Станіслав Тель-

нюк, Іван Світличний, Сергій Грабовський, Анатолій Матвійчук, Віктор Мазаний». У «Вікіпедії» вказано також, що «популярність газети «Молодь України» серед читачів особливо зросла в 1960 – 1980-х роках, коли її тираж наближався до мільйона». [Ця тенденція зберігалася і у 90-х роках минулого століття. Головними редакторами видання у ті періоди були відомі публіцисти Олег Ситник, Левко Стефанович, Ілля Ільницький, Ігор Лубченко, Іван Бокий, Володимир Боденчук, Юрій Брязгунов].

1364. Мороз О., Сафта С. Рівному презентували вишитий тираж «Марії» Уласа Самчука [Електронний ресурс] / О. Мороз., С. Сафта // ITVmg.com : [сайт]. – Режим доступу: <https://itvmg.com/news/-rivnomu-presentovali-vishitiy-tirazh-marii-ulasa-samchuka-video-68505> (дата звернення: 29.01.2023). – Назва з екрана.

Віктор Мазаний про вишитий фрагмент роману «Марія» Уласа Самчука англійською мовою: «Олена Медведева вишила першу частину і поруч, асиметрично, й український переклад».

1365. На вічний помин Степану Сапеляку : [слово прощання зі Степаном Сапеляком] [Електронний ресурс] // Українська літературна газета : [сайт]. – Режим доступу: <http://litgazeta.com.ua/articles/pa-romun-drugovi/> (дата звернення: 15.09.2022). – Назва з екрана.

Текст слова прощання підписано Віктором Мазаним разом з іншими українськими письменниками.

1366. Названо лавреатів міжнародної літературно-мистецької премії імені Пантелеймона Куліша [Електронний ресурс] // Мій край – частинка України : [сайт]. – Режим доступу: https://kraychernigiv.blogspot.com/p/blog-page_25.html (дата звернення: 12.06.2022). – Назва з екрана.

Віктора Мазаного названо лавреатом міжнародної літературно-мистецької премії імені Пантелеймона Куліша за 2021 рік – за книгу «Із Капітолійського пагорба».

1367. На Рівненщині всьоме відбулося літературне свято «Городецький автограф» [Електронний ресурс] // Чарівне : [інтернет-портал]. – Режим доступу: <https://charivne.info/news/22865-na-rivnenshchyni-vsosome-vidbulosya-literaturne-svyatohorodetskyjautohraf-foto> (дата звернення: 11.06.2022). – Назва з екрана.

У школі села Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) на Рівненщині відбувся VII «Городецький автограф» – літературно-

мистецьке свято, засноване уродженцем Городця, письменником Віктором Мазаним. Було відкрито меморіальні дошки лавреатам Національної премії України імені Тараса Шевченка, письменникам Олексію Дмитренку і Степану Сапеляку, а фотохудожнику, лавреату Національної премії України імені Тараса Шевченка Василю Пилип'юку присвоєно звання «Почесний громадянин Городця».

1368. На Рівненщині вшанували відомого журналіста і сатирика [Електронний ресурс] // ЧаРівне : [інтернет-портал]. – Режим доступу: <https://charivne.info/news/Na-Rivnenshchini-vshanuvali-vidomoho-zhurnalista-i-satirika> (дата звернення: 15.06.2022). – Назва з екрана.

Меморіальну дошку відомому українському письменнику і журналісту Сергію Мельничуку відкрили у селі Великий Житин Рівненського району, де він народився та провів дитячі і юнацькі роки. Ініціатором встановлення цього знака став рівненський письменник Віктор Мазаний, який тривалий час працював із Сергієм Мельничуком. Під час урочистостей він розповів про нього як віртуозного фейлетоніста, власного кореспондента журналу «Перець», газет «Радянська Україна» та «Голос України», автора книг гумору і сатири «Квіти і звіти», «Карась у сметані», «П'яте колесо», повісті-казки для дітей «Білочубчик», що вийшли у центральних українських видавництвах загалом майже двохсоттисячним тиражем у 1976 – 1992 роках.

1369. На Рівненщині юні журналісти отримали нагороди [Електронний ресурс] // Сім днів : [сайт]. – Режим доступу: <https://7dniv.rv.ua/suspilstvo/na-rivnenshchyni-iuni-zhurnalisty-otrymaly-nahorody/> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

Підбито підсумки першого Рівненського обласного конкурсу «Турнір юних журналістів», організованого факультетом журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука. «Свої здібності продемонстрували учні 8-11 класів загальноосвітніх шкіл Рівненщини», – сказав ініціатор конкурсу, доцент факультету журналістики МЕГУ, заслужений журналіст України Віктор Мазаний.

1370. Науково-практична лабораторія «Атомна журналістика» [Електронний ресурс] // Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.megu.edu.ua/uk/zhurnalistiki/tsentry-kompetentsii/naukovo-praktychna-laboratoriia-atomna-zhurnalistyka> (дата звернення: 08.10.2022). – Назва з екрана.

Про Віктора Мазаного як керівника науково-практичної лабораторії «Атомна журналістика» факультету журналістики Міжнародного економіко-

гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'ячука та завдання, які вона виконує, будучи одним із центрів компетенції, де майбутні журналісти навчаються кваліфіковано висвітлювати тематику атомної енергетики в засобах масової інформації України та закордону.

1371. Національна премія ім. Шевченка: спроба №2 [Електронний ресурс] // Рівне вечірне : [сайт]. – Режим доступу: <https://rivnepost.rv.ua/news/natsionalna-premiya-im-shevchenka-sproba-2> (дата звернення: 10.06.2022). – Назва з екрана.

Вказано, що вдруге висуно на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка виставу «Берестечко» Рівненського академічного музично-драматичного театру, а Конгрес українців Холмщини і Підляшшя подав на здобуття премії рівненського журналіста та письменника Віктора Мазаного з книгою «Тінь павука». «У повісті з однойменною назвою (опублікована вперше у 2005 році) головним героєм є одноногий повстанець на псевдо Брова, який після війни переховувався у схроні і виконував посильну роботу – малював листівки та плакати, розмножував їх на примітивному ручному друкарському верстаті. Друга повість – «Погляд сльози» (2003 рік) – розповідає про переселення українців з Холмщини. Як запевняють літературознавці, це перший в українській літературі художній твір, історичним ґрунтом для якого стала депортація українців. Зокрема, лавреат Національної премії ім. Шевченка В'ячеслав Медвідь відзначив: «Тінь павука» – це лірична і водночас динамічна й філософська книга. І також патріотична. Вона увібрала характерні ознаки типажів, яких автор знав з дитинства».

1372. Новачук В. Городець у вишиванці [Електронний ресурс] / В. Новачук // Вісник+К : [сайт]. – Режим доступу: <https://visnyk.lutsk.ua/news/ukraine/regions/rivne/3204-10078/> (дата звернення: 14.06.2022). – Назва з екрана.

Мистецтво створення орнаментів та візерунків на сорочках продемонстрували учасники фестивалю «Городець у вишиванці», яке пройшло у Городці Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) на Рівненщині за проектом уродженця цього села, письменника Віктора Мазаного. Захоплюючим дійством тут став конкурс вишиванок, у якому взяли участь мешканці села віком від 2 до 70 років.

1373. Обрали кращі книги Рівненщини [Електронний ресурс] // Сфера ТВ : [сайт]. – Режим доступу: <https://sfera-tv.com.ua/archive/42569> (дата звернення: 14.06.2022). – Назва з екрана.

Про конкурс «Краща книга Рівненщини»: «Знаний не лише в області, а й далеко за її межами письменник Віктор Мазаний здобув народне визнання у номінації «Краще прозове видання». Його твір «Тінь павука» про Другу світову

війну. Він зазначає, що неможливо не відмітити історичну паралель між подіями ХХ століття і сучасною боротьбою українців за свою самостійність : «Це шлях української душі із рабства. Власне там і присвята є така: тим, хто долає шлях із рабства. Тому що так сталося історично: ця боротьба під час Другої світової війни, українці відстоювали свою незалежність у різних формуваннях, які виникали. Так само це шлях із рабства і боротьба за душу, коли українець потрапляє у якісь обставини. Де треба виборювати свою ідентичність, характер, тобто поневолення та травма, яка була завдана багато століть тому, вона сьогодні дається в знаки».

1374. Одарченко В. На літературному святі «Городецький автограф» вшанували Юзефа Крашевського [Електронний ресурс] / В. Одарченко // Радіо Свобода : [сайт]. – Режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/content/article/24554028.html> (дата звернення: 10.06.2022). – Назва з екрана.

«Як зазначив сучасний український письменник, уродженець Городця й ініціатор «Городецького автографа» Віктор Мазаний, однією з причин тяжіння Крашевського до Городця була величезна бібліотека та велика колекція картин-оригіналів європейських живописців власника місцевого маєтку Антона Урбановського. На той час Городець був поліською літературною столицею, сюди приїздили багато польських письменників. «Ми вважаємо, що матеріал таких повістей, новел, оповідань, як «Остап Бондарчук», «Уляна», «Історія Савки» походить з нашої місцевості. Це був перший польський письменник (це, до речі, відзначає й Іван Франко), який показав життя простого українського народу», – розповів Віктор Мазаний».

1375. Олена Медведєва відтворила у хрестиках роман-трагедію про Голодомор [Електронний ресурс] // Волинь : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.volyn.com.ua/news/200905-olena-medvedieva-vidtvoryla-u-khrestykakh-roman-trahediiu-pro-holodomor> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

«Майстриня-вишивальниця з Рівного презентувала вишитий тираж «Марії» Уласа Самчука англійською та українською мовами. В онлайн-презентації неймовірного фоліанту взяв участь письменник, заслужений журналіст України, дослідник життя та творчості Уласа Самчука і лавреат літературної премії його імені Віктор Мазаний. Він сказав, що переклад роману, здійснений канадською україною Стефанією Пауш у 1954 році, ніде не був надрукований. Нині машинописний варіант знаходиться у відділі рукописних фондів і текстології Інституту літератури імені Тараса Шевченка у Києві. «Улас Самчук мріяв, щоб його «Марія» вийшла англійською мовою і її читав увесь світ. За життя автора твір переклали двічі. Французькою текст був надрукований, але весь тираж

викупили та знищили радянські спецслужби. Очевидно, автор думав, що така сама буде доля роману англійською мовою. Тож він так ніколи і не вийшов, а сьогодні ми бачимо фрагмент. Я його дістав в архіві Уласа Самчука», – розповідає Віктор Мазаний».

1376. Омелянчук І. Вишита «Марія» прямує до Торонто [Електронний ресурс] / І. Омелянчук // Урядовий кур'єр : [сайт]. – Режим доступу: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/vishita-mariya-pryamuye-do-toronto/> (дата звернення: 28.01.2023). – Назва з екрана.

Віктор Мазаний про вишитий Оленою Медведевою фрагмент роману Уласа Самчука «Марія» англійською мовою, який вона оформила у вигляді книги, та про значення знаменитого роману: «Думаю, вишитий уклін пам'яті видатного письменника допоможе світові зрозуміти його ще краще».

1377. Омелянчук І. Ниткографія Олени Медведевої [Електронний ресурс] / І. Омелянчук // Урядовий кур'єр : [сайт]. – Режим доступу: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/nitkogrfiya-oleni-medveduevoyi/> (дата звернення: 13.06.2022). – Назва з екрана.

Віктор Мазаний ввів термін для визначення технології вишивання книг Оленою Медведевою: «ниткографія вишиваного слова».

1378. Онлайн-супровід «Турніру юних журналістів» здійснили на факультеті журналістики [Електронний ресурс] // Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.megu.edu.ua/uk/vsi-novini/onlayn-suprovid-turniru-yunikh-zhurnalistiv-zdiysnili-na-fakulteti-zhurnalistiki> (дата звернення: 22.07.2022). – Назва з екрана.

Під час завершального он-лайн спілкування зі школярами та їх наставниками доцент кафедри соціальних комунікацій, заслужений журналіст України Віктор Мазаний відповів, зокрема, на запитання, що стосувалися номінації інтерв'ю. Він акцентував на підготовці конкретних запитань, які свідчитимуть про компетентність учня і цим викличуть цікавість у народного артиста України Святослава Вакарчука (саме із ним проведе бесіду переможець цієї номінації). Викладач порадив зосередитися на одному або кількох періодах життя і творчості популярного співака або присвятити бесіду, наприклад, його батькам, сімейній педагогіці. У проведенні он-лайн майстер-класів взяли участь декан факультету журналістики МЕГУ, доцент Вікторія Золяк, доцент, заслужений журналіст України, головний редактор газети «Вільне слово» Андрій Бабінець, доценти Андрій Смусь, Олександр Харват, викладач Олександр Хитров, старша викладачка Анастасія Горчикова.

1379. Патрікац Л. Формула успіху [Електронний ресурс] / Л. Патрікац // Сім днів : [сайт]. – Режим доступу: <https://7d.rv.ua/rivne/2016-02-23/formula-uspihu> (дата звернення: 12.06.2022). – Назва з екрана.

Людмила Патрікац, завідувачка редакції періодичних видань НБУ – головний редактор журналу «Вісник Національного банку України» – згадує співпрацю із Віктором Мазаним у рівненській молодіжній газеті «Зміна»: «...згодом зі Львівського держуніверситету приїхали до нас також справжні майстри слова Віктор Мазаний і Людмила Дендюк. Разом з Віктором і Людмилою ми готували суботні випуски «Вітражів», де під рубрикою «Майстер мого міста» знайомили читачів із людьми робітничих професій...».

1380. Письменник Василь Басараба презентував студентам МEGУ «Страшний суд» [Електронний ресурс] // Сфера ТВ : [сайт]. – Режим доступу: <https://sfera-tv.com.ua/archive/23866> (дата звернення: 13.06.2022). – Назва з екрана.

Наведено слова Віктора Мазаного про книгу «Страшний суд»: «Вселенський відомий факт Голодомору, відомий факт участі УПА в боротьбі за незалежність, моральні цінності, які переживає пострадянське суспільство у різних зламах. Ще один аргумент до такої читабельності і популярності – це саме художнє письмо. Описані в романі події війни та Голодомору автор не зміг назвати інакше, як страшний суд, що і стало однойменною назвою книги».

1381. Письменник з Рівного колядує із послом України [Електронний ресурс] // Сім днів : [сайт]. – Режим доступу: <https://7dniv.rv.ua/suspilstvo/pys-mennyk-z-rivnoho-koliadiue-iz-poslom-ukrainy/> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

Про колядування у 1972 року в селі Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) Рівненської області: «...Поспіль кілька тижнів [до Різдва] я зі своїми однокласниками, зокрема з Олександром Моциком (у майбутньому Надзвичайним і Повноважним Послом України, який у 1998 – 2015 роках очолюватиме українське посольство у Туреччині, Польщі та США), ретельно готувався до вертепного колядування – дійства, яке всі ми хотіли досконало театральнo демонструвати в кожній хаті наших односельців... Ми по променистих снігах перебігали від хати до хати, аж поки не зайшли в будинок тітки Олександра Моцика. Тільки-но почали колядувати і показувати вертепну сцену, як рвучко відкриваються сінешні двері і в хату влітає керівник нашого села. Із криком «Я вам наколядую, негодяї, я вам дам Бога, панімаєш ти! Хто позволів?!» він спочатку роздер свиту на мені, зірвав мою шапку-маску, щоб впізнати, і штовхнув так, що я опинився на підлозі. Потім почав давати стусани іншим, а тоді підскочив до Олександра і схопив за погон [на мундирі, позиченому у ветерана Другої світової війни], норовлячи його зірвати. Але погон був

пришитий міцно, то непроханий гість потягнув його разом із кітелем, а з ним і Моцика – швиргонув у куток. Ми притьмом посхоплювалися і – навтьоки...».

1382. Письменник Макс Кідрук завітав до студентів МЕГУ [Електронний ресурс] // Сфера ТВ : [сайт]. – Режим доступу: <https://sfera-tv.com.ua/archive/32536> (дата звернення: 13.06.2022). – Назва з екрана.

Віктор Мазаний поділився враженнями про зустріч із Максом Кідруком, назвав передумови його літературного успіху: «Успіх просто так не приходить. Письменицька праця – це праця щоденна, відповідальна. Це праця, яка вимагає деяких жертв...».

1383. Полянська О. Його пісні житимуть довго : у Рівному відкрили меморіальну дошку пам'яті поета-пісняра Олександра Богачука [Електронний ресурс] / О. Полянська // OGO.ua : [сайт]. – Режим доступу: <http://ogo.ua/articles/toprint/2003-12-23/5514.html> (дата звернення: 24.05.2022). – Назва з екрана.

Серед тих, хто виступив під час вшанування, був заступник голови Рівненської обласної організації Національної спілки письменників Віктор Мазаний, який, зокрема, сказав про останню збірку поета «А час не жде», що вона є «фундаментальний матеріал для місцевих композиторів, адже у ній найкращі твори поета, що стали класикою».

1384. Презентували перший вишитий тираж «Марії» Уласа Самчука [Електронний ресурс] // Голос України : [сайт]. – Режим доступу: <http://www.golos.com.ua/article/354014> (дата звернення: 29.01.2023). – Назва з екрана.

Про вишитий Оленою Медведєвою уривок із роману «Марія» Уласа Самчука і оформлений у вигляді книги з палітурками, обтягнутими білим полотном: «Фрагмент англomовного перекладу в архівах Уласа Самчука віднайшов дослідник його творчості, письменник, журналіст, доцент факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету ім. Степана Дем'янчука Віктор Мазаний. Він зауважив, що це перший епічний художній твір про Голодомор, і письменник мріяв, щоб його прочитав увесь англomовний світ».

1385. Пресконференції факультету журналістики: назустріч майстерності [Електронний ресурс] // Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.megu.edu.ua/uk/vsinovini/preskonferencii-fakultetu-zhurnalistiki-nazustrich-maysternosti> (дата звернення: 22.07.2022). – Назва з екрана.

В осінньо-зимовому семестрі 2021 року у Студентському інформаційно-му агентстві факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука відбулося 12 пресконференцій, організованих і проведених доцентом кафедри соціальних комунікацій, заслуженим журналістом України Віктором Мазаним. Зокрема, гостями студентів були: бронзові призери Паралімпіади в Токіо Наталя Ніколайчик, Олександр Назаренко, заслужений тренер України Михайло Романкевич, фіналістка пісенного конкурсу «Голос країни» Юлія Тимочко, архієпископ Рівненський і Острозький Іларіон, міський голова Рівного Олександр Третяк, заступник головного інженера Хмельницької АЕС Геннадій Самосей, Генеральний консул Республіки Польща у Луцьку Славомір Місяк. Також Віктор Мазаний провів пресконференції он-лайн, учасниками яких стали: Надзвичайний і Повноважний Посол України, экс-посол України у Туреччині, Польщі, США, доктор філософії Олександр Моцик, голова Рівненської обласної організації Національної спілки журналістів України Дмитро Тарасюк, випускники МЕГУ – редактор сайтів Час-Дій, Інвестор-ЮА і News Агроцентр Юрій Величко, засновниця громадської організації «Дарунок» Марія Вереїтіна, кореспондент Українського національного інформаційного агентства Укрінформ, член Національної спілки журналістів України Валентин Марчук, кореспондентка пресцентру Державного науково-технічного центру ядерної та радіаційної безпеки Національної Академії Наук України Тетяна Арсентьєва.

1386. Профорієнтаційний «Турнір юних журналістів»: час консультацій [Електронний ресурс] // Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.megu.edu.ua/uk/vsi-novini/proforientacijniy-turnir-yunikh-zhurnalistiv-chas-konsultacij> (дата звернення: 29.09.2022). – Назва з екрана.

Названо Віктора Мазаного, який разом із викладачами факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка С. Дем'янчука провів майстер-клас для учасників першого обласного «Турніру юних журналістів», який він ініціював.

1387. Рибенко Л. Віктор Мазаний: «Це своєрідна розмова з епохами...» [Електронний ресурс] / Л. Рибенко // Золота пектораль : [сайт]. – Режим доступу: <https://zolutapektoral.te.ua/viktor-mazanyjtse-svojeridna-rozмова-zerohamy/> (дата звернення: 14.06.2022). – Назва з екрана.

Рецензія на книгу Віктора Мазаного «Дубно – зоря століть».

1388. «Рідна оселя моя – на Волині» [Електронний ресурс] // Волинський національний університет імені Лесі Українки : [сайт]. –

Режим доступу: <https://vnu.edu.ua/uk/news/suspilstvo/ridna-oselya-moaya-na-volini> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

«У Луцьку відбувся вечір пам'яті видатного українського поета Олександра Богачука. Перед присутніми виступили голова Волинського осередку Національної спілки письменників України Олег Потурай, члени НСПУ Іван Чернецький, Володимир Лис, гості з Рівного, де тривалий час працював Олександр Теофілович (зокрема голова Рівненського осередку НСПУ Лідія Рибенко та її колега по перу Віктор Мазаний), вдова поета – Неоніла Богачук.»

1389. Рівне: Визначено переможців турніру юних журналістів [Електронний ресурс] // Голос України : [сайт]. – Режим доступу: <http://www.golos.com.ua/news/163184> (дата звернення: 10.06.2022). – Назва з екрана.

«Підбито підсумки конкурсу [«Турнір юні журналістів»], в якому взяли участь учні 8 – 11-их класів загальноосвітніх шкіл Рівненщини. Серед переможців – Софія Ковтун та Ольга Оверчук із Сарн, Анастасія Мамчич із Вараша, Дарія Бірюк та Наталія Гарбар із села Городець Сарненського району, Софія Козлюк і Дарина Подерня із села Біле Вараського району, – розповів ініціатор цього творчого змагання, заслужений журналіст України, доцент факультету журналістики МЕНУ Віктор Мазаний».

1390. Рівненський обласний конкурс «Краща книга Рівненщини» [Електронний ресурс] // Рівненська обласна наукова універсальна бібліотека : [сайт]. – Режим доступу: <http://libr.rv.ua/ua/virt/211/> (дата звернення: 13.06.2022). – Назва з екрана.

Журі конкурсу визначило у номінації «Краще прозове видання за 2016 рік» книгу «Тінь павука» Віктора Мазаного.

1391. Рівненський письменник... заспівав [Електронний ресурс] // Волинь : [сайт]. – Режим доступу: <http://volyn.com.ua/news/84910-rivnenskiy-pismennik-zaspivav-foto.html> (дата звернення: 13.06.2022). – Назва з екрана.

Віктор Мазаний вперше виступив перед земляками з... концертом, виконавши пісні зі свого сольного альбому «Люблю!»

1392. Рівненський письменник переміг у конкурсі «Коронація слова – 2013» [Електронний ресурс] // ЧаРівне : [інтернет-портал]. – Режим доступу: <https://charivne.info/news/rivnenskiy-pismennik-peremih-u-konkursi-koronatsiya-slova--2013--foto> (дата звернення: 15.06.2022). – Назва з екрана.

Наведено враження Віктора Мазаного про роман «Страшний суд»: «У романі сюжет надзвичайно чутливий і показовий. Це якісне письмо. Я хочу ініці-

ювати висунення цієї книги на Шевченківську премію. Адже це явище не лише нашого краю. Це явище всеукраїнське...».

1393. Рівненський письменник та журналіст Віктор Мазаний відкрив нові факти з життя Уласа Самчука [Електронний ресурс] // RvNews : [сайт]. – Режим доступу: <https://rvnews.rv.ua/post/view/1642081662-rivnenskiy-pismennik-ta-zhurnalyst-viktor-mazaniy-vidkriv-novi-fakti-z-zhittya-ulasa-samchuka#> (дата звернення: 07.11.2022). – Назва з екрана.

1394. Рівненські журналісти визначили кращих серед себе [Електронний ресурс] // Комітет виборців України : [сайт]. – Режим доступу: <http://cvu.com.ua/news/rivnenski-zhurnalisti-viznachili-krashchikh-sered-sebe> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

У Рівному пройшов VIII обласний рейтинг журналістської популярності «Журналістська перемога». Переможцем у номінації «За внесок у журналістику» став «Віктор Мазаний, кореспондент інформагенції «Укрінформ», доцент кафедри теорії і практики журналістської творчості МЕГУ ім. Степана Дем'янука».

1395. Рівняни фестивалили по-грузинськи [Електронний ресурс] // ЧаРівне : [інтернет-портал]. – Режим доступу: <https://charivne.info/news/rivnyany-festyvalyly-po-hruzynsky-foto> (дата звернення: 17.09.2022). – Назва з екрана.

У Рівному на міні-фестивалі грузинської культури виступив письменник Віктор Мазаний, який передав грузинському музею Лесі Українки, що знаходиться у місті Сурамі, книги Василя Пилип'юка про Бориса Возницького, Дмитра Павличка, Івана Франка. «Нещодавно я приїхав із Грузії. Під час візиту я відвідав музей відомої української письменниці й вирішив, що його колекцію варто поповнити такою літературою», – розповів Віктор Мазаний.

1396. Рогашко А. Палкий, зворушливо-романтичний Улас Самчук. Роман «На твердій землі» Самчука [Електронний ресурс] / А. Рогашко // Читай : [сайт]. – Режим доступу: <http://chytay-ua.com/blog.php?id=902&lang=1> (дата звернення: 12.06.2022). – Назва з екрана.

Про Віктора Мазаного як дослідника творчості Уласа Самчука: «... на одній з нещодавніх літературних зустрічей в музеї Уласа Самчука в Рівному письменник, журналіст і дослідник постаті Самчука Віктор Мазаний презентував таємні листи письменника до художниці Любові Генуш. Листи неймовірно пристрасні, сповнені шаленого Почуття. Ті листи справили на мене пронизливо-потужне враження...».

1397. Романюк Л. Рівненчани – найкращі в Україні : письменник з Рівного – номінант премії України ім. Т. Шевченка-2008 [Електронний ресурс] / Л. Романюк // Рівне-Ракурс : [сайт]. – Режим доступу: <http://rakurs.rovno.ua/4930> (дата звернення: 25.09.2022). – Назва з екрана.

Про висунення Віктора Мазаного на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка за книгу повістей «Тінь павука».

1398. Садівничий В. Перший в Україні навчальний посібник із журналістики написаний практиком з Рівного [Електронний ресурс] / В. Садівничий // Сім днів : [сайт]. – Режим доступу: <https://7dniv.rv.ua/dozvillya/pershyy-v-ukraini-navchalnyy-posibnyk-iz-zhurnalistyky-napysanyu-praktykom-z-rivnoho/> (дата звернення: 18.01.2023). – Назва з екрана.

1399. Сарматський О. Рівненщина вшанувала правозахисника-письменника з Тернопільщини [Електронний ресурс] / О. Сарматський // Терен : [сайт]. – Режим доступу: <http://teren.in.ua/2016/11/11/rivnensshhyna-vshanuvala-pravozahysnykarpysmennyka-z-ternopilshhyny-foto/> (дата звернення: 10.06.2022). – Назва з екрана.

Про Віктора Мазаного як засновника і організатора проведення літературного свята «Городецький автограф», під час останнього з яких відкрито за його ініціативою в селі Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району) на Рівненщині меморіальні дошки на честь лавреатів Національної премії України імені Тараса Шевченка Степана Сапеляка та Олексія Дмитренка, які зробили помітний вклад у збереження літературних традицій цього села та були учасниками «Городецького автографа» у різні роки. Ці меморіальні знаки виготовлені при сприянні мецената із Володимирця Валерія Парейка.

1400. Снісаренко С. Сьогодні в центральній міській бібліотеці Рівного презентували велику антологію «Рівне літературне» [Електронний ресурс] / С. Снісаренко // Сім днів : [сайт]. – Режим доступу: <https://7d.rv.ua/news/2016-02-23/sogodni-v-centralniy-miskiy-biblioteci-rivnogo-prezentuvaly-velyku-antologiyu-rivne> (дата звернення: 12.06.2022). – Назва з екрана.

Названо Віктора Мазаного як учасника презентації антології «Рівне літературне».

1401. **Стадницька Л. Безсмертна барвінкова синь** [Електронний ресурс] : [віртуальна виставка] / Л. Стадницька // Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека : [сайт]. – Режим доступу: <http://libr.rv.ua/ua/virt/174/> (дата звернення: 21.05.2022). – Назва з екрана.

Зазначено, що дослідження про життєвий і творчий шлях прозаїка, поета, драматурга Авеніра Коломиїця проводили, зокрема рівненські краєзнавці Григорій Дем'янчук та Віктор Мазаний – останній «знайшов в Австралії двох синів Авеніра Коломиїця. Ждан – священник, Тарас – адвокат. Сини кажуть, що мріють приїхати в Городець і пройтися вулицею імені свого батька. У кінці 2009 року Ждан Коломиєць, шукаючи в Інтернеті інформацію про батька, знайшов її на сайті «Історична Волинь», створеному Рівненською обласною універсальною науковою бібліотекою».

1402. **Стартував конкурс «Турнір юних журналістів»** [Електронний ресурс] // Рівненська обласна організація Національної спілки журналістів України : [сайт]. – Режим доступу: <http://uju.rv.ua/uk/news/741--q-q.html> (дата звернення: 09.06.2022). – Назва з екрана.

1403. **Стартував обласний конкурс «Турнір юних журналістів» під егідою МЕГУ** [Електронний ресурс] // Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука : [сайт]. – Режим доступу : <https://www.megu.edu.ua/uk/vsi-novini/startuvav-oblasniy-konkurs-turnir-yunikh-zhurnalisticv-pid-egidoyu-megu> (дата звернення: 01.10.2022). – Назва з екрана.

Віктор Мазаний як доцент факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука, заслужений журналіст України провів майстер-клас для учасників першого обласного конкурсу «Турнір юних журналістів».

1404. **100 років Укрінформу** [Електронний ресурс] // Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.megu.edu.ua/uk/vsi-novini/100-rokiv-ukrinformu> (дата звернення: 29.09.2022). – Назва з екрана : 3 кольор. фотоіл. – Автор фото не названий.

Доцент факультету журналістики, заслужений журналіст України Віктор Мазаний взяв участь у державних заходах з нагоди 100-річчя Українського національного інформаційного агентства Укрінформ у Києві – першого українського засобу масової інформації, утвореного в Українській Народній Республіці.

Віктор Мазаний, який працював на посаді власного кореспондента Укрінформу 30 років (нині продовжує творчі наукові контакти), також взяв

участь у зустріч із ветеранами агентства з різних областей України та нинішніми власними кореспондентами. Він розповів про викладання ним у МЕГУ курсів «Агенційна журналістика» та «Основи роботи в інформаційному агентстві», зазначивши, що тексти Укрінформу є базовими для студентів факультету журналістики МЕГУ при вивченні інформаційних жанрів, а також на основі публікацій агентства про атомні електростанції у МЕГУ він здійснює підготовку майбутніх спеціалістів у науково-практичній лабораторії «Атомна журналістика».

1405. Студенти-журналісти на РАЕС [Електронний ресурс] // Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.megu.edu.ua/uk/vsi-novini/studenti-zhurnalisti-megu-na-raes> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

На Рівненській АЕС відбувся престур студентів факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука за програмою першої в Україні науково-практичної лабораторії із висвітлення роботи АЕС «Атомна журналістика». За словами засновника і керівника науково-практичної лабораторії – доцента МЕГУ, заслуженого журналіста України, члена НСПУ, автора чотирьох книг про Рівненську АЕС Віктора Мазаного, новостворена лабораторія почала діяти як відповідь на нові виклики у сфері об'єктивного інформування громадськості про діяльність діючих українських АЕС. «Лабораторія є інструментом ефективної підготовки майбутніх журналістів, які будуть компетентно висвітлювати тематику атомної енергетики в засобах масової інформації України. Базовими АЕС для навчання є Рівненська та Хмельницька, – відзначив Віктор Мазаний. – Її основною метою є: підготувати компетентних журналістів, які вмело висвітлюватимуть роботу АЕС у ЗМІ чи в перспективі працюватимуть у ЗМІ атомних електростанцій; навчити вмело використовувати різні жанри при висвітленні тематики діяльності АЕС; здобути знання про поведінку журналіста у кризових ситуаціях; ознайомити студентів із екологічною складовою роботи АЕС; поглибити знання про міжнародну співпрацю АЕС у сфері підвищення рівня безпечної роботи енергоблоків; надавати допомогу АЕС у реалізації довгострокового проекту збереження ядерних знань під егідою МАГАТЕ». Також науковець зауважив, що планується створити ресурсний центр лабораторії із різною літературою, зокрема концептами лекцій «Як писати про АЕС» та «Медіахрестоматія АЕС», періодичними виданнями АЕС, відеофільмами, фотохронікою подій на АЕС тощо.

1406. Студенти-журналісти читають «The New York Times» [Електронний ресурс] // Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.megu.edu.ua/uk/vsi-novini/studenti-zhurnalisti->

chitayut-new-york-times (дата звернення: 22.07.2022). – Назва з екрана.

Доцент кафедри соціальних комунікацій, заслужений журналіст України Віктор Мазаний провів зі студентами-першокурсниками факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка С. Дем'янчука день зарубіжної преси. Серед видань, які розглянули майбутні працівники ЗМІ, були «The New York Times», «The Washington Post», «Los Angeles Times», «Financial Times», «The Times», «Le Monde», «Corriere della Sera», «China Today», «Die Welt», «Hürriyet». Віктор Мазаний поділився досвідом стажування у щоденній газеті «The Gazette» (штат Айова, США), звернув увагу на дотримання у цьому виданні принципів точності та достовірності, об'єктивності, збалансованості у подачі текстів. Він також розповів про підготовку новин зі США для інформаційного агентства Укрінформ, газет «Свобода» (США), «Новий шлях» (Канада) під час навчання у США в Міжнародному центрі місцевої журналістики (The International Center for Community Journalism).

1407. **Тінь павука** [Електронний ресурс] // Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека : [сайт]. – Режим доступу: <http://audio.lib.rv.ua/writings/post/56/> (дата звернення: 21.07.2022). – Назва з екрана.

Аудіозапис (озвучила Анджела Хамедюк) уривка із книги Віктора Мазаного «Тінь павука» (у видання входить повість з однойменною назвою та повість «Погляд сльози»). В описі твору зазначено, що образна «система повісті «Тінь павука» – це взаємозумовлене поєднання символів цілісного складно-асоціативного світу. Все, що відбувається з речами й живими істотами, сповнене афористичними натяками, які окреслюють болісну морально-етичну проблематику. Прозаїк Віктор Мазаний, осмислюючи крихкий, просякнутий стражданнями воєнного і повоєнного покоління суспільно-історичний матеріал, філософічно занурюється у потаємні глибини тіней, у вир підсвідомого, в якому містично переплітається минуле і сучасне, вгадується майбутнє, і цим викристалізовується позапросторова суть буття. Анатомізуючи відбуле життєве тло у повісті «Погляд сльози», автор переймається долею українства, яке, либонь, одвічно приречене на пошук шляхів виходу із рабства. Йдеться про поневір'яння людності, вигнаної з прабатьківщини й засудженої на страждання у чужій країні. Темпоритм, заданий фрагментарними вкрапленнями, динамічно перемежовує трагедійні ознаки долі та спалахи любові, що теж стають карою».

1408. **У Рівному вшанували пам'ять Уласа Самчука** [Електронний ресурс] // Prostir.Museum : [сайт]. – Режим доступу: <http://prostir.museum/ua/post/4203> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

«9 липня 2019 року в приміщенні Літературного музею Уласа Самчука відбувся захід – «Вшанування пам'яті Уласа Самчука», з нагоди 32-ї річниці з дня відходу у вічність письменника. Свої слова про постать нашого видатного земляка сказали письменники, краєзнавці, науковці, дослідники життя і творчості Уласа Самчука: Віктор Мазаний – доцент факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені Степана Дем'янчука, заслужений журналіст України, письменник, тема: «Улас Самчук і Закарпаття: фотопрезентація»...

1409. У Рівному літературна премія імені Уласа Самчука знайшла свого лавреата [Електронний ресурс] // Сфера ТВ : [сайт]. – Режим доступу: <http://sfera-tv.com.ua/index.php?m=&d=view&nid=22898> (дата звернення: 10.06.2022). – Назва з екрана.

Віктор Мазаний, письменник, журналіст прокоментував присудження літературної премії імені Уласа Самчука рівненському письменнику Петру Велесуку за роман у новелах «Лови кажанів»: «Чому автор має успіх і на поетичній і на прозовій ниві? Якщо проаналізувати його творчість, глибину, з якої іде слово, ми побачимо, що людина в душі має широкий художній світ, що є запорукою того, що виводяться образи, які беруться на основі реальності, але одухотворюються, і митець в цьому майстер».

1410. У Рівному обрали нового лауреата міської літературної премії імені Уласа Самчука [Електронний ресурс] // Радіо Трек : [сайт]. – Режим доступу: https://radiotrek.rv.ua/news/u_rivnomu_obraly_novogo_laureata_miskoi_literaturnoi_premii_imeni_ulasa_samchuka_245962.html (дата звернення: 07.11.2022). – Назва з екрана.

Український прозаїк, перекладач, краєзнавець, публіцист, член Національної спілки письменників України, член Національної спілки журналістів України, заслужений журналіст України Віктор Мазаний став лауреатом міської літературної премії імені Уласа Самчука за нове художньо-публіцистичне видання «Кров репортера».

1411. У Рівному розпочалися заходи з нагоди 115-ї річниці дня народження Уласа Самчука [Електронний ресурс] // Новини по-рівненськи : [сайт]. – Режим доступу: <https://tomat.rv.ua/u-rivnomu-rozpochalysia-zakhody-z-nahody-115-i-richnytsi-dnia-narodzhennia-ulasa-samchuka/> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

13 лютого [2020 року] в Літературному музеї Уласа Самчука відбувся перший захід, присвячений річниці від дня народження знаного українського письменника, уродженця с. Дермань, що на Здолбунівщині, – «Самчукові зустрічі». Увазі громадськості представили цикл «Невідомий архів Уласа Сам-

чука», над яким працював заслужений журналіст України, доцент факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука, письменник Віктор Мазаний. Дослідник презентував листування Уласа Самчука з Любов'ю Генуш – видатною художницею, уродженкою Одеси, емігранткою. Йдеться про період 1952 – 1968 років. Саме таємне кохання Самчука до цієї жінки надихнуло письменника на створення роману «На твердій землі».

1412. У Рівному вийшов друком альманах «Рівне літературне» [Електронний ресурс] // Rv.News : [сайт]. – Режим доступу: <https://rvnews.rv.ua/post/view/1549568458-u-rivnomu-viyshov-drukom-almanah--rivne-literaturne#> (дата звернення: 18.09.2022). – Назва з екрана.

Про презентацію в рівненській центральній міській бібліотеці альманаху «Рівне літературне», упорядником якого є Віктор Мазаний.

1413. У Рівному стало відоме ім'я нового лавреата літературної премії Уласа Самчука [Електронний ресурс] // Сім днів : [сайт]. – Режим доступу: <https://7dniv.rv.ua/suspilstvo/u-rivnomu-stalo-vidome-im-ia-novoho-laureata-literaturnoi-premii-ulasa-samchuka/> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

Український прозаїк, перекладач, краєзнавець, публіцист, член Національної спілки письменників України, член Національної спілки журналістів України, заслужений журналіст України Віктор Мазаний став лавреатом міської літературної премії імені Уласа Самчука за нове художньо-публіцистичне видання «Кров репортера». Премію, диплом та нагрудний знак вручив лавреату міський голова Рівного Володимир Хомко.

1414. Фари́на І. Вручили премію імені Уласа Самчука [Електронний ресурс] / І. Фари́на // Золота пектораль : [сайт]. – Режим доступу: <https://pilipyurik.com/ukrainskie-literatory/853-faryna-ihor-literaturna-krytyka-rozdil-2> (дата звернення: 12.06.2022). – Назва з екрана.

Віктор Мазаний став лавреатом рівненської міської літературної премії імені Уласа Самчука за книгу публіцистики «Кров репортера».

1415. Фари́на І. На Рівненщині створюють літературний пантеон [Електронний ресурс] / І. Фари́на // ЧаРівне : [інтернет-портал]. – Режим доступу: <https://charivne.info/news/na-rivnenshchyni-stvoryuyut-literaturnyj-panteon> (дата звернення: 15.06.2022). – Назва з екрана.

1416. Фарина І. Письменник Віктор Мазаний створює літературний пантеон на Рівненщині [Електронний ресурс] / І. Фарина // Золота пектораль : [сайт]. – Режим доступу: <https://zolotapektoral.te.ua/pysmennyk-viktor-mazanyj-stvoryuje-literaturnyj-panteon-na-rivnenschyni-foto/> (дата звернення: 14.06.2022). – Назва з екрана.

Про ініціативи Віктора Мазаного щодо увічнення на Рівненщині пам'яті відомих українських письменників, доля яких пов'язана із поліським краєм.

1417. Фарина І. Постаті, вихоплені з часоплину [Електронний ресурс] / І. Фарина // Письменницький портал Пилипа Юрика : [сайт]. – Режим доступу: <https://pilipyurik.com/ukrainskie-literatory/853-faryna-ihor-literaturna-krytyka-rozdil-2> (дата звернення: 11.06.2022). – Назва з екрана. ; Те саме // Золота пектораль : [сайт]. – Режим доступу: <https://zolotapektoral.te.ua/?s=Постаті%2C+вихоплені+з+часоплину+> (дата звернення: 11.06.2022). – Назва з екрана.

Рецензія на книгу Віктора Мазаного «Кров репортера».

1418. Фарина І. Стукає пам'ять у серце письменника Степана Бабія [Електронний ресурс] / І. Фарина // Золота пектораль : [сайт]. – Режим доступу: <https://zolotapektoral.te.ua/?s=Стукає+пам'ять+у+серце+письменника+Степана+Бабія+> (дата звернення: 15.06.2022). – Назва з екрана.

У приміщенні Шумської районної бібліотеки Тернопільської області відбувся творчий вечір письменника, уродженця с. Голибіси (нині Мирове) Степана Бабія з нагоди його 75-літнього ювілею. Під час скайпового зв'язку теплі слова про побратима по перу мовив письменник Віктор Мазаний.

1419. Фінішував турнір юних журналістів [Електронний ресурс] // Рівненська обласна організація Національної спілки журналістів України : [сайт]. – Режим доступу: <http://uju.rv.ua/uk/news/747-2022-06-07-19-41-01.html> (дата звернення: 09.06.2022). – Назва з екрана.

Віктор Мазаний як ініціатор першого обласного конкурсу «Турнір юних журналістів» назвав переможців цього творчого змагання у всіх номінаціях – «Відкритий лист до українського воїна, який захищає Україну від російських загарбників», «Запитання для інтерв'ю із народним артистом України Святославом Вакарчуком», «Відео/фото».

1420. Хто він – новий лавреат міської літературної премії імені Уласа Самчука [Електронний ресурс] // OGO.ua : [сайт]. –

Режим доступу: <https://ogo.ua/articles/view/2020-02-21/105283.html> (дата звернення: 17.09.2022). – Назва з екрана.

Український прозаїк, член Національної спілки письменників України, член Національної спілки журналістів України, заслужений журналіст України Віктор Мазаний став лавреатом міської літературної премії імені Уласа Самчука за нове художньо-публіцистичне видання «Кров репортера».

1421. Четверте число «Буковинського журналу» за 2020 [Електронний ресурс] / В. Мазаний // Золота пектораль : [сайт]. – Режим доступу: [https://zolatapektoral.te.ua/?s=Четверте+число+ «Буковинського+журналу»+за+2020+](https://zolatapektoral.te.ua/?s=Четверте+число+«Буковинського+журналу»+за+2020+) (дата звернення: 15.06.2022). – Назва з екрана.

Повідомлено, що у цьому номері журналу під рубрикою «Золоті сторінки» письменник Віктор Мазаний з Рівного посвячує читача в інтимні почуття визначного письменника Уласа Самчука до дев'ятнадцятирічної художниці-емігрантки Любові Генуш.

1422. Ювілей... книги [Електронний ресурс] // Вільне слово : [сайт]. – Режим доступу: <http://vilneslovo.rv.ua/?p=6645> (дата звернення: 13.07.2022). – Назва з екрана.

20-річчя з часу виходу у світ художньо-публіцистичної книги Віктора Мазаного «...І мить у вічність проростає» відзначила Рада ветеранів Рівненської АЕС у місті Вараш.

1423. Ювілей книги доцента МEGУ відзначили у Вараші [Електронний ресурс] // Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.megu.edu.ua/uk/vsi-novini/yuviley-knigi-docenta-megu-vidznachili-u-varashi> (дата звернення: 22.07.2022). – Назва з екрана : 1 кольор. фотоіл. – Фото *Н. Тимофєенко* : Володимир Коровкін і Віктор Мазаний.

20-річчя з часу виходу у світ художньо-публіцистичної книги доцента факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка С. Дем'янчука, письменника, заслуженого журналіста України Віктора Мазаного «...І мить у вічність проростає» відзначила Рада ветеранів Рівненської АЕС у місті Вараш. Як зазначає офіційний сайт станції, вітальне слово було надано першому генеральному директору РАЕС (очолював її 29 років), заслуженому енергетику України, члену правління, голові ветеранської секції Українського ядерного товариства України Володимирі Коровкіну. «Значення цієї книги – надважливе. Видання містить в собі просто унікальні й тим самим цінні спогади, моменти, світлини, факти спорудження Рівненської АЕС. Нас що тепер, що тоді об'єднувала одна мета – дати життя атомній електростанції. І

усі ці настрої дуже гармонійно ілюструє це видання», – цитує Володимира Коровкіна сайт. Виступаючи на урочистому засіданні, автор книги розповів, що завдяки її енциклопедичності вона нині стала і своєрідним підручником для студентів факультету журналістики МЕГУ під час занять у науково-практичній лабораторії «Атомна журналістика», яка діє на факультеті журналістики МЕГУ. Також її використовують при вивченні тут курсів «Журналістська майстерність», «Інформаційні жанри», «Агенційна журналістика».

1424. Юних журналістів турнір – плоди [Електронний ресурс] // Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.megu.edu.ua/uk/vsi-novini/yunikh-zhurnalisticiv-turnir-plodi> (дата звернення: 23.07.2022). – Назва з екрана.

Ініціатор першого обласного конкурсу «Турнір юних журналістів», заслужений журналіст України Віктор Мазаний розповів про переможців цього змагання, у якому взяли участь учні 8 – 11 класів шкіл Рівненщини. Вони одержали нагороди від Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука, Рівненської обласної організації Національної спілки журналістів України, цінні призи від президента Сарненської асоціації вільних журналістів і фотожурналістів Георгія Александровича.

1425. Юркова О. Вийшов навчальний посібник про інформаційне агентство [Електронний ресурс] / О. Юркова // Голос України : [сайт]. – Режим доступу: <http://www.golos.com.ua/news/173158> (дата звернення: 27.12.2022). – Назва з екрана.

«Вийшов перший в українському журналістикознавстві навчальний посібник про творчість в інформаційному агентстві, написаний практиком. Методичні поради, які дає у навчальному посібнику «Журналістика інформаційного агентства» його автор, заслужений журналіст України Віктор Мазаний, дадуть можливість студентам засвоїти важливі правила, що діють в усіх інформаційних агентствах світу. Автор тут демонструє свій досвід, адже має тридцятирічний стаж роботи власним кореспондентом Українського національного інформаційного агентства Укрінформ, яке видає повідомлення вісьмома мовами. Ця обставина суттєво вплинула на виклад навчального матеріалу, що має ознаки популярного, доступного для сприйняття та дає можливість зануритися в атмосферу цікавої журналістської творчості».

1426. Юркова О. «Городецький автограф» [Електронний ресурс] / О. Юркова // Голос України : [сайт]. – Режим доступу: <http://www.golos.com.ua/article/179900> (дата звернення: 12.06.2022). – Назва з екрана.

«Четвертий рік поспіль село Городець Володимирецького району (із 2021 р. – Сарненського району), де найбільше передплатників «Голосу України», приймає відомих українських письменників. Адже тут проходить [18 листопада 2008 р.] літературознавче свято «Городецький автограф», яке започаткував уродженець цього поліського села, рівненський письменник В. Мазаний. Він разом з іншими колегами по перу, серед яких лавреати Національної премії України імені Тараса Шевченка поет Степан Сапеляк, прозаїк В'ячеслав Медвідь, побували в місцевій школі, де вели цікавий діалог із старшокласниками щодо своїх творів. Адже вони – незацікавлені й об'єктивні критики...».

1427. Юркова О. Пахне рідне село тишею лугів... [Електронний ресурс] / О. Юркова // Голос України : [сайт]. – Режим доступу: www.golos.com.ua/article/243985 (дата звернення: 12.06.2022). – Назва з екрана.

«...Письменник Віктор Мазаний запросив до рідного села літераторів. Саме він став автором проекту щорічних літературних читань «Городецький автограф», які започатковано цього святкового дня у Городецькому ліцеї і до яких долучилися не тільки ліцеїсти, а й лавреат Національної премії України імені Т. Шевченка в галузі літератури В'ячеслав Медвідь – автор роману «Кров по соломі»...».

1428. Юркова О. Тато, донька, син... [Електронний ресурс] / О. Юркова // Голос України : [сайт]. – Режим доступу: www.golos.com.ua/article/229401 (дата звернення: 12.06.2022). – Назва з екрана.

«Сім'я Віктора Мазаного з Рівного з-поміж інших вирізняється тим, що троє її членів свого часу навчалися у США. Глава сім'ї Віктор Степанович, журналіст за фахом, наприкінці дев'яностих навчався в Айові, у Міжнародному центрі журналістики, за підтримки американського уряду. Донька Юлія 2001-го закінчила у Штатах одинадцятий клас. Нещодавно повернувся звідти на Батьківщину і син пана Віктора Микола – учень школи № 15 Рівного. Микола Мазаний опановував науку в десятому класі міста Сент-Пол (штат Небраска) за програмою «Акт у підтримку свободи» (FSA), одним із переможців якої став, як і сестра (обоє вільно володіють англійською мовою)».

1429. Юркова О. Юзеф Крашевський на диску-«двотомнику» [Електронний ресурс] / О. Юркова // Голос України : [сайт]. – Режим доступу: <http://www.golos.com.ua/article/3050> (дата звернення: 12.06.2022). – Назва з екрана.

Про вихід диска із записом літературних творів класика світової літератури Ю.-І. Крашевського: «...Під час презентації [диска] рівненський письменник Віктор Мазаний наголосив: у його рідному селі Городець, що у Володимирецькому районі (із 2021 р. – Сарненському районі) на Рівненщині, належно вшановують Ю.-І. Крашевського. Тут у 30-40 роках 19-го століття світоч літе-

ратури періодично проживав у палаці місцевого землевласника, мецената культури Антонія Урбановського. Тут він одружився, тут народилося двоє його дітей... Нині у місцевому Поліському літературному музеї в Городці, заснованому Віктором Мазаним, діє присвячена Ю.-І. Крашевському експозиція, у якій демонструються, зокрема, близько 100 томів його прозових творів. Вони зібрані і подаровані закладу Надзвичайним і Повноважним Послом України у США Олександром Моциком, який народився і виріс у Городці. А ще у селі встановлено меморіальну дошку на честь Ю.-І. Крашевського...».

* * *

1430. **Kafedra sotsialnykh komunikatsiy** [Department of Social Communication]. Academician Stepan Demianchuk International University of Economics and Humanities (electronic resource). Available at: <https://www.megu.edu.ua/en/zhurnalistiki/kafedra-socialnih-komunikacij> (accessed 09 August 2022).

Associate Professor, Honoured Journalist of Ukraine V. S. Mazanyi worked as a correspondent of the news agency TARS (Telegraph Agency of the Soviet Union) from 1985 to 1991, and he became a correspondent of the news agency UKRINFORM in Rivne region from 1991 to 2015. He published various genres in the oldest Ukrainian newspaper in the United States, the Ukrainian People's Union, published since 1893 (New Jersey) "Svoboda" (Svoboda. – 1995. – Part 66. – April 4. – P. 1; Svoboda – 1996. – Part. 109 – June 8. – P. 4; Svoboda – 1997. – Part. 85. – May 6. – P. 2). V. S. Mazanyi's publications were also issued in other American publications – "Ukrainian News" (USA), "Life and Word", "New Way" (Canada). He interviewed 42 US President Bill Clinton (Seven Days, 1995).

1431. **Naukovo-praktychna laboratoriiia «Atomna zhurnalistyka»** [Scientific and Practical Laboratory «Atomic journalism»]. Academician Stepan Demianchuk International University of Economics and Humanities (electronic resource). Available at: <https://www.megu.edu.ua/en/zhurnalistiki/tsentry-kompetentsii/naukovo-praktychna-laboratoriiia-atomna-zhurnalistyka> (accessed 09 August 2022).

Head: Mazanyi Viktor Stepanovych, Honored Journalist of Ukraine, Member of the National Union of Writer of Ukraine, Associate Professor of Social Communication Department of the Academician Stepan Demianchuk International University of Economics and Humanities Faculty of Journalism. The Atomic Journalism Research and Practice Laboratory has become a tool for effective training of future journalists who will competently cover the topic of nuclear energy in the Ukrainian media or work in newspapers, TV and radio companies, press centres, Ukrainian NPP websites, and other media.

2. 4. Довідкові видання

1432. **Віктор Мазаний** // Літературна Рівненщина : антологія. Вип. 2 / упоряд. Л. Рибенко. – Рівне : Оповідач, 2010. – С. 245 : 1 чорно-біла фотоіл. – Автора не вказано: В. Мазаний.

1433. **Віктор Мазаний** // Літературна Рівненщина : довідник / упоряд. і ред. Є. Шморгун. – Рівне : Азалія, 2003. – С. 81.

1434. **Віктор Мазаний** // Письменники України : біобібліографічний довідник / упоряд. В. Павловська, Л. Бубнова, Л. Сіренко. – Київ : Український письменник, 2006. – С. 245 : 1 чорно-біла фотоіл. – Автора не вказано: В. Мазаний.

1435. **Віктор Мазаний** // Сучасні письменники України : біобіографічний довідник / упоряд. А. Гай. – Київ : Буква, 2012. – С. 96 : 1 чорно-біла фотоіл. – Автора не вказано: В. Мазаний.

1436. **Віктор Степанович Мазаний** // Літературна Рівненщина : антологія : до 20-річчя обласної організації письменників / упоряд. О. Євтушок, В. Климентовська, Л. Рибенко. – Рівне : Рівнен. друк., 2005. – С. 326.

1437. **Жив'юк Андрій Анатолійович** : біобібліографічний покажчик до 60-річчя від дня народження / упоряд. Р. П. Давидюк. – Рівне : Формат-А, 2020. – С. 85–87.

Наведено посилання на відгуки Віктора Мазаного про: науково-історичний нарис рівненських дослідників Андрія Жив'юка та Руслани Давидюк «Почутися одним нерозривним зі своїми братами і сестрами Великої України» (праця присвячена відгомону Голодомору 1932–1933 років на Рівненщині) ; книгу «Документ доби: публіцистика Уласа Самчука 1941 – 1943 років», упорядником та автором передмови якої є Андрій Жив'юк.

1438. **Книга Рівненщини 2007** : анотований каталог видань / Рівненська державна обласна бібліотека ; уклад. та ред. Л. Г. Сахнюк ; відп. за вип. В. П. Ярощук. – Рівне : Волин. береги, 2007. – Вип. 4. – С. 47–48.

1439. **Книга Рівненщини 2008** : анотований каталог видань / Рівненська державна обласна бібліотека ; уклад. та ред. Л. Г. Сахнюк ; відп. за вип. В. П. Ярощук. – Рівне : Волин. береги, 2009. – Вип. 6. – С. 41.

1440. **Книга Рівненщини 2011** : анотований каталог видань / Рівненська державна обласна бібліотека ; уклад. та ред. Сахнюк Л. Г. ; наук. ред. Промська О. Л. ; відп. за вип. Ярощук В. П. – Рівне : Процюк О. В, 2012. – Вип. 9. – С. 14, 16.

1441. **Лимич А. Мазаний Віктор Степанович** / А. Лимич // Енциклопедія сучасної України. Т. 18 : Лт – Малицький / редкол.: І. М. Дзюба [та ін.] ; НАН України. – Київ : [Ін-т енциклопед. дослідж.], 2017. – С. 480 : іл.

1442. **Мазаний Віктор Степанович** // Пащук І. Літературно-краєзнавча енциклопедія Рівненщини : А–Я / І. Пащук. – Рівне : Волин. береги, 2005. – С. 113.

1443. **Мазаний Віктор Степанович** // Письменники України : бібліографічний довідник / упоряд. В. П. Павловська та ін. – Київ : Український письменник, 2006. – С. 101 : іл.

1444. **Мазаний Віктор Степанович** // Премії Рівненщини за досягнення у сфері літератури, культури і мистецтва : біобібліогр. покажч. / уклад.: Л. М. Малишева, Т. В. Матушевська, В. П. Гуріна ; наук. ред.: О. Л. Промська ; ред.: З. М. Тирак ; відп. за вип.: В. П. Ярощук. – Рівне : О. Зень, 2019. – С. 90–91, 250.

1445. **Мазаний Віктор Степанович** // Хто є хто в Рівному та Рівненській області / уклад. та ред. О. Хитров, З. Оверчук, О. Зень та ін. – Рівне : Перспектива, 2001. – С. 120–122.

1446. **Мазаний Віктор Степанович** // Хто є хто на Рівненщині, 2002 / ред. Г. Атаманчук. – Рівне : [б. в.], 2002. – С. 126–127.

1447. **Мазаний Віктор Степанович** // Хто є хто на Рівненщині : довідково-біографічне видання. Вип. 2, кн. 1 / упоряд. Г. Атаманчук. – Рівне : Перспектива, 2004. – С. 98.

1448. **Мазаний Віктор Степанович** // Хто є хто на Рівненщині, 2006 / упоряд. Г. Атаманчук. – Рівне : Перспектива, 2006. – С. 148.

1449. **Мазаний Віктор Степанович** // Хто є хто на Рівненщині, 2007 / упоряд. Г. Атаманчук. – Рівне : О. Зень, 2007. – С. 97.

1450. **Мазаний Віктор Степанович** // Хто є хто на Рівненщині, 2011 : довідник / упоряд. Г. Атаманчук. – Рівне : Лапсюк В. А., 2011. – С. 131–132.

1451. **Мазаний Віктор Степанович** // Хто є хто на Рівненщині, 2012 : довідник / упоряд. Г. Атаманчук. – Рівне : Лапсюк В. А., 2012. – С. 116–117.

1452. **Рівне літературне : антологія** / упоряд. Л. Рибенко. – Острогоз : Вид-во НУ Острозька академія, 2013. – С. 210 : іл.

1453. **Сафоник Ф. Мазаний Віктор Степанович** / Ф. Сафоник // Літературна Володимиреччина : літературно-краєзнавчий півник. – Володимирець : Володимирець. район. друк., 2008. – С. 40.

1454. **Сучасні письменники Рівненщини** : історія, біобібліографічні довідки, контакти / упоряд. Б. Боровець, А. Лимич, Л. Рибенко. – Рівне : Оповідач, 2016. – С. 121.

1455. **У дзеркалі слова** : 20-річчю створення Дубенської організації Національної Спілки письменників України присвячується : іменний довідник / упоряд. М. Пшеничний. – Вид. 2-ге, допов. – Дубно : [б. в.], 2017. – 36 с.

Названо Віктора Мазаного як лауреата літературно-мистецької премії імені Авеніра Коломийця.

2. 5. Відзнаки та премії

1456. **Вручено премію Світочів** // Вісті Рівненщини [Рівне]. – 2004. – 29 верес. – С. 1.

1457. **Дудко З. Обласну літературну премію імені Світочів присуджено Віктору Мазаному за повість «Погляд сльози»** / З. Дудко // Рівне-експрес. – 2004. – 2 верес. – С. 3.

1458. **Копач І. Прозаїка відзначили за «Кров репортера»** / І. Копач // Сім днів [Рівне]. – 2020. – 27 лют. – С. 3.

Про відзначення рівненського прозаїка, перекладача, краєзнавця, публіциста, заслуженого журналіста України Віктора Мазаного міською літературною премією імені Уласа Самчука.

1459. **Кров репортера: у Рівному обрали лауреата премії імені Уласа Самчука** // Рівне-експрес. – 2020. – 27 лют. – С. 16.

Письменника і журналіста Віктора Мазаного відзначили премією імені Уласа Самчука.

1460. Лавреат Віктор Мазаний : обласну літературну премію імені Світочів присуджено рівненському письменнику Віктору Мазаному за повість «Погляд сльози» // Вісті Рівненщини. – 2004. – 1 верес. – С. 3.

1461. Лавреатом рівненської премії імені Уласа Самчука став Віктор Мазаний // Нове життя [Здолбунів]. – 2020. – 28 лют. – С. 3.

1462. Мазаний Віктор Степанович // Державні нагороди України : кавалери та лауреати : довідково-енциклопедичне видання : у 3-х т. / авт.-упоряд.: Болгов В. В., Болгов І. В. – Київ : Ін-т біогр. дослідж., 2009. – Т. 3, кн. 2. – С. 81 : іл.

1463. Міжнародна літературно-мистецька премія імені Пантелеймона Куліша // Лауреати літературних премій. Вип. 1 : 2019–2021 роки : бібліографічний покажчик / Сумська міська центральна бібліотека ім. Т. Г. Шевченка ; уклад. Н. Ю. Курносова. – Суми [б. в.], 2021. – С. 28–29.

Названо Віктора Мазаного як лавреата міжнародної літературно-мистецької премії імені Пантелеймона Куліша 2021 року.

1464. Міська літературна премія імені Уласа Самчука // Лауреати міжнародних і вітчизняних премій в галузі культури і мистецтва 2020 року / Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого ; уклад. І. Г. Захарук. – Київ : [б. в.], 2021. – С. 53.

Міська літературна премія імені Уласа Самчука присуджена письменнику, публіцисту, перекладачу, краєзнавцю Віктору Мазаному за книгу публіцистики «Кров репортера».

1465. Міська літературна премія імені Уласа Самчука : інформаційний дайджест. Вип. 8 / Рівненська центр. міська б-ка ім. В. Г. Короленка ; уклад.: Н. Гайдук, О. Сладковська. – Рівне [б. в.], 2020. – 14 с. – (Сер. «Найвищі відзнаки Рівного»).

Інформаційний дайджест, присвячений творчості лавреата рівненської міської літературної премії імені Уласа Самчука Віктора Мазаного.

1466. Нагородження : Указом Президента України присвоєно почесне звання «Заслужений журналіст України» власному кореспондентові Українського національного інформаційного агентства Укрінформ у Рівненській області В. Мазаному // Вільне слово [Рівне]. – 2004. – 5 листоп. – С. 3.

1467. **Стали лавреатами літературно-мистецької премії** // Вільне слово [Рівне]. – 2021. – 14 січ. – С. 2.

Названо Віктора Мазаного як лавреата міжнародної літературно-мистецької премії імені Пантелеймона Куліша.

2. 6. На здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка

1468. **Диб'як Н. Притча про павука** / Н. Диб'як // Дзеркало тижня [Київ]. – 2008. – 8 лют. – С. 2.

1469. **Диб'як Н. Притча про павука в інтерпретації Віктора Мазаного** / Н. Диб'як // Літературна Україна [Київ]. – 2008. – 31 січ. – С. 6 ; Те саме // Літопис Заходу [Рівне]. – 2008. – 31 січ. – С. 12 ; Погорина : літературно-краєзнавчий журнал Рівненщини. – Рівне : Рівнен. друк., 2007. – Вип. 2/3. – С. 230–232.

Рецензія на книгу повістей Віктора Мазаного «Тінь павука»: «Павук – комаха всюдисуща і, здається, своєю генетичною пам'яттю тримає «враження», певно, ще від первісних історичних часів і до сьогодні й увічніює їх вузликовим письмом на своїх павутинних мереживах...».

1470. **Дмитренко О. Ця книга – явище непересічне** / О. Дмитренко // Вільне слово [Рівне]. – 2008. – 29 січ. – С. 6.

Думками про книгу рівненського письменника Віктора Мазаного «Тінь павука» ділиться лавреат Національної премії України імені Тараса Шевченка, письменник Олексій Дмитренко.

1471. **Дудко З. Хто зніме кіно?** / З. Дудко // Рівне-експрес. – 2008. – 31 січ. – С. 3.

Про сценарій фільму заслуженого артиста України, професора Олексія Заворотнього за книгою Віктора Мазаного «Тінь павука», яка висунута на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка: «Мене особливо схвилював цей твір, – говорить Олексій Заворотній. – Вже перше ознайомлення переконало в тому, що це абсолютно кінематографічна річ».

1472. **Іваненко З. Наш земляк – кандидат на здобуття Національної премії України** / З. Іваненко // Луцький замок. – 2008. – 24 січ. – С. 5.

Про висунення книги малої прози «Тінь павука» Віктора Мазаного на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка.

1473. Конгрес українців Холмщини і Підляшшя висунув на здобуття найвищої державної нагороди України... // Вісті Рівненщини. – 2008. – 11 січ. – С. 2.

Про висунення книги малої прози «Тінь павука» Віктора Мазаного на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка. Це перший в українській літературі художній твір про депортацію українців із Польщі у 1944 – 1945 роках.

1474. Максимчук М. Шлях до премії імені Шевченка : вистава «Берестечко» та книга «Тінь павука» Віктора Мазаного висунуті на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка у 2008 році / М. Максимчук // Рівне Час. – 2008. – 24 січ. – С. 7.

Розмова з рівненським прозаїком Віктором Мазаним про його книгу «Тінь павука».

1475. Матвіїв А. Національна премія імені Т. Шевченка : спроба № 2 / А. Матвіїв // Рівне вечірнє. – 2008. – 10 січ. – С. 11.

Про висунення рівненського письменника Віктора Мазаного на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка за книгу повістей «Тінь павука».

1476. На здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка 2008 року в галузі літератури, мистецтва, публіцистики та журналістики // Дзеркало тижня [Київ]. – 2007. – 28 груд. – С. 8 ; Те саме // Молодь України [Київ]. – 2008. – 5–6 лют. – С. 5.

Комітет з Національної премії України імені Тараса Шевченка повідомляє, що до участі в конкурсі на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка 2008 року допущені такі твори та роботи: ...28. Книга малої прози Віктора Мазаного «Тінь павука». Представлено Радою Конгресу українців Холмщини і Підляшшя.

1477. На здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка 2008 року претендують книга рівнянина Віктора Мазаного «Тінь паука» та вистава обласного академічного музично-драматичного театру «Берестечко» // Волинь [Рівне]. – 2008. – 11 січ. – С. 7.

1478. На здобуття Шевченківської премії // Вільне слово [Рівне]. – 2008. – 10 січ. – С. 3.

Згідно з повідомленням комітету з Національної премії України імені Тараса Шевченка на здобуття цієї престижної премії 2008 року висунуто з-поміж інших авторів Віктора Мазаного за книгу малої прози «Тінь павука».

1479. **На здобуття Шевченківської премії** // Енергія [Кузнецовськ]. – 2008. – 24 січ. – С. 2.

Про висунення книги малої прози «Тінь павука» Віктора Мазаного на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка.

1480. **Рівненський письменник Віктор Мазаний претендує на Шевченківську премію** // Рівненська газета. – 2008. – 13 лют. – С. 1 : 1 кольор. фотоіл. – Автор фото не названий : Віктор Мазаний.

Анонс на 1 стор., який відсилає на стор. 5.

1481. **Романюк Л. Рівненчани – найкращі в Україні : письменник з Рівного – номінант премії України ім. Т. Шевченка-2008** / Л. Романюк // Рівне-Ракурс. – 2008. – 17 січ. – С. 2.

Про висунення Віктора Мазаного за книгу «Тінь павука» на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка у 2008 році. Він є автор низки «книжок, одна з яких «З Капітолійського пагорба» знаходиться в експозиції Всесвітнього музею імміграції в Міннесотському університеті (США)».

1482. **Сапеляк С. «Куди воно йдешь...»** / С. Сапеляк // Вісті Рівненщини. – 2008. – 18 січ. – С. 12 ; Те саме // Погорина : літературно-краєзнавчий журнал Рівненщини. – Рівне : Рівнен. друк., 2008. – Вип. 4/5. – С. 250.

2. 7. Інтерв'ю із Віктором Мазаним у періодичних виданнях

1483. **Віктор Мазаний : «Все, що відбувається з нами, – то або кара, або вдячність долі за прожите»** / В. Мазаний ; розмову вела З. Дудко // Молодь України [Київ]. – 2005. – 17 берез. – С. 4 ; Те саме // Рівне-експрес. – 2005. – 3 берез. – С. 3.

Про книгу «З Капітолійського пагорба», своє та навчання доньки і сина у США, витоки написання повісті «Погляд сльози».

1484. **Віктор Мазаний : «Книга про Дубно – це розмова з епохами»** / В. Мазаний ; розмову вів М. Мороз // Замок [Дубно]. – 2015. – 19 берез. – С. 5.

Про книгу Віктора Мазаного «Дубно – зоря століть», у якій він відобразив одне із найдавніших європейських міст Дубно – фрагменти історії та контексти майже тисячолітнього існування княжого граду на волинській землі. Акценти-

вано увагу і на новітніх сталих величинах економічної та культурної активності міста.

1485. Віктор Мазаний : «Письменник повинен йти до читача праведним шляхом і без фальші та страху» / В. Мазаний ; розмову вів З. Жижара // Молодь України [Київ]. – 2008. – 5–6 лют. – С. 4.

Про художню естетику, історичне тло повістей «Погляд сльози» і «Тінь павука».

1486. Віктор Мазаний : «Потрібно мати біографію, яка складається із реалізованих прагнень» / В. Мазаний ; розмову вела А. Мазанюк // Вільне слово [Рівне]. – 2010 – 23 берез. – С. 4 : 1 чорно-біла фотоіл. – Фото А. Мазанюк : Голова Рівненської обласної організації Національної спілки журналістів України Дмитро Тарасюк вручає [Віктору Мазаному] відзнаку «Золота медаль української журналістики».

Про життєвий принцип Віктора Мазаного – постійне прагнення до досконалості, його розуміння завдань різних видів творчості – у журналістиці і художній літературі.

1487. Два місяці в Айові / В. Мазаний ; розмову вів І. Пащук // Вільне слово [Рівне]. – 1995. – 24 черв. – С. 3.

Про навчання Віктора Мазаного у штаті Айова в США за програмою Інформаційного агентства Сполучених Штатів Америки USIA (ЮСІА) – курс майстерності в Міжнародному центрі місцевої журналістики (The International Center for Community Journalism) під керівництвом його директора Боба Андерсена, стажування та публікації в центральній газеті Айови «The Gazette», інтерв'ю із 42-им президентом США Біллом Клінтоном, відвідини штату Міннесота.

1488. «Коли моя родина покидала домівку, то всі цілували двері, вікна» / В. Мазаний ; розмову вів З. Жижара // Рівненська газета. – 2008. – 13 лют. – С. 5.

Про факти життя та їх художнє відображення у повістях «Погляд сльози» і «Тінь павука».

1489. Літературний пантеон Рівненщини / В. Мазаний ; розмову вів І. Фарина // Українська літературна газета [Київ]. – 2016. – 13 трав. – С. 8–9 ; Продовж. // Там само. – 27 трав. – С. 8–9.

Про створення Віктором Мазаним Поліського літературного музею, заснування і проведення ним «Городецького автографа», фестивалю «Городець у вишиванці», організацію встановлення меморіальних дощок Авеніру Коломиїцю, Юзефу-Ігнацію Крашевському, Галині Гордасевич, Григорію Дем'янчуку, Сергію Мельничуку.

1490. **«Мої книги про АЕС несуть місію...»** / В. Мазаний ; розмову вів В. Гусаров // Перспектива [Нетішин]. – 2015. – 28 лют. – С. 8.

Про роботу над книгами, у яких відображено діяльність працівників Рівненської та Хмельницької атомних електростанцій, про художньо-публіцистичний метод відображення документального образу атомника як людини екологоцентричної на фоні неоднозначної нашої доби, здатної змінювати, удосконалювати технологічний світ та оберігати світ довколишній.

1491. **«Моя праця – це те, чим я живу...»** / В. Мазаний ; розмову вела І. Чорна // Вільне слово [Рівне]. – 2013. – 6 черв. – С. 5.

Про шлях Віктора Мазаного у журналістиці, викладання на факультеті журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука.

1492. **Таємниця його руки** / В. Мазаний ; розмову вів А. Бабінець // Вільне слово [Рівне]. – 2003. – 5 груд. – С. 10–11.

Про те, як Віктор Мазаний першим наприкінці 80-х років минулого століття відкрив для широкого загалу ім'я Володимира Козьявкіна – опублікував у газеті «Молодь України» 25 червня 1988 року статтю «Руки, які бачать», а також пізніше поширював правдиві відомості про цього талановитого лікаря в інших всеукраїнських виданнях, чим захищав його від інсинуацій, поширюваних владою.

1493. **«Цю книгу Дубно чекало дев'ять століть»** / В. Мазаний ; розмову вів А. Квітневий // Вільне слово [Рівне]. – 2015. – 27 серп. – С. 5 : 1 чорно-біла фотоіл. – Автора не вказано : Віктор Мазаний ; Те саме // Віче-інформ [Луцьк]. – 2015. – 3–9 вер. – С. 1, 6. : 2 кольор. фотоіл. – Фото *В. Мазаного* : Сторінки книги Віктора Мазаного «Дубно – зоря століть».

Про книгу Віктора Мазаного «Дубно – зоря століть», презентація якої відбулася у Дубенському замку.

2. 8. Інтерв'ю із Віктором Мазаним в інтернет-джерелах

1494. **Віктор Мазаний. Про важливе з Наталею Демедюк** [Електронний ресурс] : [відео] / В. Мазаний ; розмовувала Н. Демедюк // Youtube : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=p1m6p2ftVBc&t=23> (дата звернення: 07.11.2022). – Назва з екрана.

Інтерв'ю про дослідження Віктором Мазаним епістолярної спадщини Уласа Самчука, його роботу у відділі рукописних фондів і текстології Інституту літератури імені Тараса Шевченка у Києві, де він вивчає листування письменника із видатними постатями української літератури в еміграції, зокрема із Василем Баркою, Леонідом Білецьким, Іваном Багряним, Ганною Бойцун, Григорієм Костюком, Євгеном Маланюком, Дмитром Нитченком, Тодосем Осьмачкою, Юрієм Стефаніком, Юрієм Шевельовим, а також головним редактором газети «Свобода», з якою Улас Самчук співпрацював, починаючи із середини 30-х років ХХ століття, Анатолієм Драганом, першим міністром закордонних справ Української Народної Республіки Олександром Шульгиним та іншими. Згадано, що Віктор Мазаний теж публікував свої статті у газеті «Свобода» у 1995 – 1997 роках.

1495. Віктор Мазаний. Суботня тема на UA:Рівне [Електронний ресурс] : [відео] / В. Мазаний ; розмову вела О. Шевчук // Youtube : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=di6HxWoYUcA> (дата звернення: 24.07.2022). – Назва з екрана.

Про роботу Віктора Мазаного у відділі рукописних фондів і текстології Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка, де він займається дослідженням листів Уласа Самчука.

1496. Віктор Мазаний – про могутність журналістики та про те, що його навчило боротися за свою мрію [Електронний ресурс] : [відео] / В. Мазаний ; розмову вів М. Корилкевич // Здоров'я нації: [офіційний сайт Михайла Корилкевича]. – Режим доступу: http://korylkevych.org.ua/achievement/health_nation/?page=2 (дата звернення: 24.02.2023). – Назва з екрана.

Про фізичне і духовне здоров'я людини, письменницьку і журналістську творчість Віктора Мазаного, його книгу «Дубно – зоря століть».

1497. Пряма мова. Гість студії – Віктор Мазаний [Електронний ресурс] : [відео] / В. Мазаний ; розмову вів П. Невесенко // Youtube : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=wChMekxzF-g&t=13s> (дата звернення: 24.07.2022). – Назва з екрана.

Про шлях Віктора Мазаного у журналістиці та його художні повісті «Погляд сльози» і «Тінь павука». Він розповідає про їх витоки, роботу над образами головних героїв, прототипами яких стали реальні особи, котрі своєю боротьбою наближали незалежність України. «Вони навіть поодинокі були великою силою, нічого не боялися, – сказав автор. – Ця непокора відбивається сьогодні

генетично у нинішньому поколінні... Художній твір завжди пишеться для того, щоб висловити свою любов до життя».

У розмові йдеться також про обставини, які спонукали Віктора Мазаного заснувати Поліський літературний музей у селі Городець Володимирецького району (із 2021 року – Сарненського району) Рівненської області, – він прагнув вшанувати пам'ять: Юзефа-Ігнація Крашевського – класика світової літератури, який у середині XIX століття періодично тут проживав; Авеніра Коломийця – відомого у 30-х роках XX століття поета, драматурга, театрального діяча, який тут народився; Галини Гордасевич – поетеси, в'язня сталінських концтаборів, котра проживала тут у 50-х роках XX століття.

1498. Телеклуб МЕГУ. В. Мазаний [Електронний ресурс] : [відео] / В. Мазаний ; розмову вела О. Клімашевська // Youtube : [сайт]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=D5HyqmkZbLI&t=8s> (дата звернення: 24.07.2022). – Назва з екрана.

Про письменницьку творчість Віктора Мазаного, реалізовані ним культурологічні проекти щодо встановлення на Рівненщині меморіальних дощок відомим письменникам.

Також він розповів про своє навчання в Міжнародному центрі місцевої журналістики (International Center for Community Journalism) у штаті Айова (США), стажування у найбільшій газеті цього штату «The Gazette», де опублікував низку статей. Від цього видання був делегований у місто Еймс на пресконференцію із 42-м президентом США Біллом Клінтоном, де він взяв у нього інтерв'ю та подарував йому примірник «The Gazette» зі своєю статтею про співпрацю української агрофірми «Зоря» із американською компанією «Піонер» у галузі вирощування ранньостиглих гібридів кукурудзи.

Поділився думками і про стандарти американської журналістики, методику випуску газет із тематичними блоками, підкреслив роль преси на рекламному ринку США.

На прохання ведучої згадати якийсь особливий випадок у своєму житті Віктор Мазаний розповів про обставини знайомства зі своєю дружиною Євгенією – це трапилося на перехресті міжнародної автомагістралі Київ – Чоп біля міста Дубно, де розвилка у напрямку Луцька : «Я там запросив її в машину, щоб підвезти, і так ми разом поїхали у... свою долю. Буваючи на цьому місці, ми завжди відзначаємо ту давню подію».

Довідковий апарат

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

А

Абдур-Рахім В. – с. 579
Абрамчик-Лисинецький Олександр – с. 582
Авдимирець Василь – с. 20
Адор Густав – с. 545
Александрович Георгій – 1424
Алієв Айдер – 63
Аль-Багавві – с. 580
Аль-Хузейфі Алі – с. 581
Андерсен Боб – с. 441; 163, 1487
Андріїв Богдан – 1169
Андрухов Анатолій – 298
Антонич Ніна – 154
Ар-Разі Фахр ад-Дін – с. 580
Арсентьева Тетяна – 1385
Атаманчук Георгій – 1446, 1448, 1449, 1450, 1451
Ат-Табарі – с. 580
Аттіло Бегей – с. 549
Афзаметдінова Санія – 63
Аш-Шаркаві Ахмад – с. 579

Б

Бабій Михайло – с. 616, 617, 618, 619
Бабій Степан – с. 408, 415, 539; 1252, 1418
Бабінець Андрій – с. 33, 379, 385; 232, 1170, 1171, 1252, 1378, 1492
Багрянний Іван – с. 495; 1061, 1494
Базів Василь – с. 391, 552, 554, 558, 560, 561, 562, 563, 610; 91, 163, 1182

Байцар-Артеменко Оксана – 121
Баковецька Ірина – 1252, 1350
Бальзак Оноре де – с. 388, 392, 420; 170, 1114, 1115, 1116, 1117, 1161, 1162
Барка Василь – 1061, 1494
Басараба Василь – с. 20, 408; 103, 619, 1172, 1173, 1174, 1175, 1176, 1303, 1380
Баскевич Володимира – 493
Барах Ігор – с. 49; 1330
Бачун Ігор – с. 26
Безкоровайний Євген – с. 407; 1222
Безніско Євген – 63, 966, 1012
Безніско Лариса – 966
Белов Сергій – с. 26
Бене Бернар – 278
Бентлі Елвін – с. 617
Бербанк Лютер – с. 505
Береза Микола – с. 408; 1252, 1284, 1316
Береза Юрій – с. 408, 415, 418; 1177, 1178, 1179, 1180
Бернацький Віктор – 1039
Бійма Олег – 63
Білаш Олександр – с. 49; 1330
Білецька-Зварич Мирослава – 1010
Білий Василь – 526
Білозір Ігор – с. 49; 1165, 1330
Білявський Йозеф – с. 582
Біляїв Володимир – с. 40
Біляшівський Микола – 1319
Більчук Тарас – 1284

- Бірюк Дарія – 1389
 Бісмарк Отто фон – с. 550
 Богачук Неоніла – 1311, 1388
 Богачук Олександр – с. 50, 367, 390;
 112, 469, 511, 1164, 1167, 1168,
 1170, 1311, 1330, 1350, 1383,
 1388
 Богачук Ярослав – 1168
 Богун Іван – с. 602
 Богуславський Войцех – с. 420
 Боденчук Валентина – с. 559
 Боденчук Володимир – с. 19, 21, 391,
 551, 553, 555, 556, 558, 559, 607,
 608, 610; 163, 183, 184, 221, 524,
 1085, 1086, 1169, 1182, 1245,
 1363
 Боденчук Галина – с. 559
 Боденчук Іван – с. 559
 Боденчук (Андрієвська) Тетяна –
 с. 559, 560
 Боденчук Юрій – с. 560
 Боденчук Ярослав – с. 19, 560
 Бойчук Василь – с. 20
 Бокий Іван – с. 21, 25; 1363
 Бокшай Йосип – 1012
 Болгов В. – 1462
 Болгов І. – 1462
 Бондар Вікторія – 1181
 Бондар Юрій – с. 2, 551, 558; 1182
 Бондаренко Володимир – с. 35; 1040
 Бондаренко Станіслав – 231
 Борзов Валерій – с. 558
 Борейко Михайло – 574
 Боровець Борис – 511, 1454
 Босак Микола – с. 558, 610; 163, 1250
 Босик Людмила – с. 288
 Бриж Теодозія – с. 541
 Бричик Кшиштоф – 1252
 Брюховецький В'ячеслав – 1061
 Брязгунов Юрій – 1182, 1363
 Бубнова Л. – 1434
 Бувальцев Микола – с. 522, 523
 Бугаєва Ірина – с. 26
 Булига Олександр – 1022, 1024
 Бульба-Боровець Тарас – 190
 Бундючна Юлія – с. 408; 1316
 Бурлай Володимир – с. 26
 Бурчєня Василь – 1183
 Бучель Петро – с. 26
- В**
 Вакарчук Святослав – с. 33; 1378,
 1419
 Вальчук Поліна – с. 20
 Василевич Михайло – 1002, 1003,
 1022
 Василевська Світлана – 213
 Василенко Лариса – с. 26
 Василюк Василь – с. 14
 Вашингтон Джордж – с. 618
 Веласкес Консуело Торрес – с. 49;
 1166
 Велесик Петро – с. 406; 1316, 1409
 Величко Юрій – 1385
 Вербицька Вікторія – 163
 Вереїтіна Марія – 1385
 Вернадський Володимир – с. 8; 1042,
 1121
 Винницький Зенон – с. 617
 Винничук Юрій – 1095
 Вишенський Іван – с. 420
 Вишневський Микола – 221
 Вільд Антон – 381
 Вільямс Альберт Ріс – 682
 Вінграновський Микола – 1363
 Вінтоняк Юрій – 1185

- Вітковський Тадеуш – с. 549
Власенко Леонід – с. 20
Вовк Віра – 1095
Возіанов Віталій – с. 26
Возницький Борис – с. 388, 394, 410, 420, 432; 63, 1395
Волнянський Станіслав – с. 26
Воловиків Петро – 280, 564
Вольвач Павло – с. 407; 1284
Воробей Раїса – 513
Воровченко Дмитро – с. 26
В'юн Євген – с. 20
- Г**
Габор Наталія – с. 612
Гаврилович Олександр – 1188
Гаєнко Василь – 1189
Гай Анатолій – 1435
Гайдук Н. – 1465
Галабуз Леонід – 90, 1019
Гальченко Сергій – с. 42; 1095
Ганська Евеліна – с. 392; 1117
Гарбар Наталія – 1389
Гарбарчук Костянтин – 1321, 1322
Гашек Ярослав – с. 420
Геннон Річард – 58
Генуш Любов – с. 42, 455, 456, 469, 487, 489, 490; 357, 519, 568, 1332, 1333, 1396, 1411, 1421
Герасим'юк Василь – 231, 1095, 1152
Гербольд Євген – с. 20
Герилів Степан – 42, 163, 183, 1239, 1250, 1262
Гіроль Микола – 163
Глуценко Микола – 1012
Гнатишин Михайло – с. 447
Гоголь Микола – с. 430, 482, 499; 1000, 1001, 1016, 1017
Голентюк Антоніна – 410
Голентюк Тамара – 410
Голоденко Зінаїда – с. 20
Голота Любов – с. 11
Голубка Степан – 105
Гонтар Прокіп – 163
Гончар Олесь – с. 530, 557, 570
Гор Ел (Альберт) – с. 442
Горелов Микола – с. 538
Горбань Ю. – 1244
Горбатюк Василь – 231
Гордасевич Галина – с. 49, 392, 397, 405, 406, 407, 413, 425, 543, 544; 1191, 1319, 1362, 1489, 1497
Гордасевич Леонід – с. 405, 406
Гордич Валентина – 1324
Гуріна В. – 1444
Горностай Василь – с. 379, 423; 487
Городний Олексій – с. 408; 1186, 1190, 1191, 1192
Горопаха Михайло – с. 19, 20
Горчикова Анастасія – 1387
Горчинський Анатолій – с. 49; 1164, 1167, 1168, 1330
Гоян Ярема – 63, 1095, 1152
Грабовський Сергій – 1363
Григор'єв Анатолій – с. 26
Григорій, архімандрит – 1003, 1022
Грінченко Борис – с. 2, 27, 33, 437, 502
Гула Ганна – с. 26; 1194
Гуля Сергій – с. 437, 440, 620; 238, 1195, 1196, 1352
Гуменна Докія – с. 41, 493, 538; 1061
Гуменюк Надія – с. 598; 1252
Гургула Ігор – 231
Гусар Юхим – 627

- Гусаров Віктор – 296, 351, 544, 1088, 1091, 1092, 1097, 1314, 1490
- Гуцало Євген – 392
- Г'юз Річард – с. 618
- Гюго Віктор – с. 606
- Д**
- Давидюк Руслана – 1437
- Данилюк Сергій – 131
- Данильчук Галина – 1246
- Дворницька Ніна – с. 408; 1316
- Дейнека Ігор – 1041, 1042, 1043, 1118, 1119, 1120, 1121
- Дейнека Микола – 130
- Демедюк Наталія – 1494
- Демиденко Андрій – 231
- Дем'янчук Анатолій – 163, 295
- Дем'янчук Віталій – 1199, 1335
- Дем'янчук Григорій – с. 13, 19, 50, 396, 397, 398, 399, 534, 535, 538; 620, 1331, 1401, 1489
- Дем'янчук Любов – 619
- Дем'янчук Ольга – 1200
- Дем'янчук Світлана – 1350
- Дем'янчук Степан – с. 2, 5, 33, 47, 50, 367, 414; 1199, 1241, 1304, 1309, 1320, 1328, 1332, 1333, 1334, 1335, 1336, 1345, 1346, 1369, 1370, 1378, 1384, 1385, 1386, 1394, 1403, 1405, 1406, 1408, 1411, 1423, 1424, 1491
- Дендюк Людмила – с. 20; 1379
- Джонсон Ліндон – с. 616, 618
- Дзюба Іван – 1363
- Диб'як Неоніла – с. 9, 374, 378; 1468, 1469
- Дисак Федір – 163
- Дичко Леся – 63
- Дідик Йосип – 163
- Дідула Роман – с. 408; 1211
- Длугош Ян – с. 550
- Дмитренко Олексій – с. 13, 50, 370, 371, 393, 407, 414, 544, 608, 609, 610; 63, 156, 221, 494, 618, 1210, 1252, 1367, 1399, 1470
- Дмитрієнко Галина – с. 18
- Довгий Антон – 221
- Додд Томас – с. 616
- Домінчен Климент – с. 509; 1164, 1168
- Дорошенко Михайло – 1097
- Доул Роберт – с. 40, 389
- Драгоманов Михайло – с. 533, 552
- Драгоманова Людмила – с. 533
- Драгомирецький Анатолій – с. 19, 607
- Драч Іван – с. 396, 570; 1061, 1363
- Дроботько Віктор – с. 508, 509
- Дроздов Олексій – 370, 513, 523
- Дроздовський Дмитро – 231
- Дрозюк Володимир – с. 17
- Дубенський Володимир – 610
- Дудко Зоряна – с. 424, 429; 1210, 1211, 1212, 1213, 1214, 1215, 1216, 1217, 1218, 1219, 1220, 1221, 1222, 1223, 1457, 1471, 1483
- Дудко Леонід – 145
- Е**
- Евмен II (цар) – 1011
- Ейзенхауер Дуайт – с. 615
- Ерделі Адальберт – 1012
- Є**
- Євдеев Борис – 1044
- Євтушок Олександр – 36, 1436
- Єж Теодор-Томаш – с. 547
- Єнджеєвич Єжи – 109

Ж

- Жданюк Любов – 1339
Жданюк Яків – с. 17
Жив'юк Андрій – 135, 1437
Жижара Зіновій – с. 45, 410, 415, 443, 445; 1224, 1225, 1226, 1227, 1264, 1485, 1488
Жовтан Мирослава – с. 45
Жонін Михайло – 1345
Жуковський Володимир – с. 26
Жулинський Микола – с. 42, 369, 370, 393, 432, 565; 729, 1061, 1095, 1152, 1228
Жур Петро – с. 502

З

- Заболотний Юрій – с. 26
Забужко Оксана – 1095
Заворотній Олексій – 1004, 1471
Заграднічек Карел – с. 617
Загребельний Павло – с. 400
Заєць Іван – с. 566
Зайцев Юрій – с. 26
Заньковецька Марія – с. 552
Засенко Петро – с. 399, 400, 401, 414, 539; 231
Захарія Мирон – 385
Захарова Стелла – с. 558
Захарук І. – 1464
Здоровега Володимир – с. 19, 28, 391, 451, 558, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613; 163, 221
Здоровило Павло – 311
Зелінська Ельжбета – 1252
Зень Олег – 267, 469, 1444, 1445, 1449,
Зінкевич Василь – 410
Зінчук Микола – 171, 364

- Золяк Вікторія – с. 33; 1378
Зоц Марія – с. 42, 455; 568
Зубанич Федір – с. 19, 607
Зубик Михайло – с. 553; 42, 163, 183, 1239, 1250, 1262
Зубков Анатолій – 1182
Зуменко Олександр – 143

І

- Ібн Касір – с. 580
Іванина Василь – с. 19
Іваничук Роман – 1095, 1152
Івановський Олег – 296, 601, 1045
Ігнатюк Марія – 21
Ізарова Ліна – 1350
Іларіон, митрополит – с. 388, 393; 922, 1009, 1046, 1122, 1123, 1385
Ільницький Ілля – 1363
Іоан Павло II, папа – 1009
Іщук Марія – 163

К

- Калинець Ігор – 518, 1095
Кальченя Галина – 1010
Камінський Анатолій – 509
Камінський Віктор – 63
Камінський Микола – с. 20
Капральчук Ілля – 1047
Караффа-Корбут Софія – с. 530
Карл XII – с. 420, 431
Карпенко-Криниця Петро – 1061
Карпінська Марія – с. 542
Катер Дейл – с. 38
Качан Анатолій – 231
Кашуба Серафим – 1009
Квітка Галина – 259
Квітневий Андрій – 1229, 1493

- Кеннеді Джон – с. 616
 Керницький Іван – с. 495; 1061
 Кибальчич Володимир – 163
 Кидрук Іван – с. 17; 1230, 1231, 1232, 1233
 Кирилова Марія – 497
 Кисельова Лариса – с. 26
 Кисилівська Нінель – с. 26
 Кислий Олексій – 333, 586, 1048, 1049
 Кичинський Анатолій – с. 13, 406; 1274, 1316
 Кідрук Макс – 1382
 Кіттер Бетсі – с. 38
 Кічатиий Леонід – 145, 955, 1016
 Кічий Іван – с. 39; 136
 Кічола Галина – 1207
 Климентовська Вікторія – 36, 1436
 Клімашевська Оксана – 1500
 Клінтон Білл – с. 38, 47, 389, 427, 442, 444, 447; 60, 1487
 Коваль Світлана – с. 26
 Ковальчук Віктор – 377, 500, 582
 Ковтун Софія – 1389
 Кодолані Янош – 553
 Кожан Неоніла – 1235, 1347, 1348
 Козак Сергій – с. 404, 407; 1274, 1316
 Козій Микола – с. 18
 Козловський Валерій – с. 26
 Козлюк Софія – 1389
 Козявкін Володимир – с. 23, 379, 380, 381, 382, 385, 388, 394, 410, 423, 432, 556, 557; 386, 483, 521, 1492
 Колесса Микола – с. 541
 Колісниченко Михайло – 163, 1050
 Колодій Ілля – 163
 Колодяжний Микола – 1236
 Коломиєць Авенір – с. 2, 5, 13, 14, 43, 49, 388, 392, 397, 398, 399, 402, 403, 413, 414, 420, 534, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544; 249, 267, 268, 623, 1188, 1249, 1260, 1282, 1284, 1316, 1319, 1331, 1332, 1361, 1362, 1401, 1455, 1489, 1497
 Коломиєць Ждан – с. 402, 540, 541, 542; 623, 1401
 Коломиєць Каленик – с. 534
 Коломиєць Ніна – с. 536, 540
 Коломиєць Тарас – с. 402, 540, 541; 623, 1401
 Коломієць Алла – 607, 1182
 Коломієць В. – 497
 Кондрашина Микола – 1245
 Коновалець Євген – с. 561
 Кононенко Олексій – 1095
 Корейчук Микола – 1350
 Корилкевич Данило – 1124
 Корилкевич Михайло – 1496
 Коровкін Володимир – с. 35, 438; 72, 73, 74, 163, 175, 230, 274, 328, 1051, 1052, 1053, 1054, 1055, 1056, 1057, 1058, 1059, 1265, 1423
 Коростельова Ольга – с. 26
 Коротич Віталій – 1363
 Корренті Чесарі – с. 549
 Косач-Кривинюк Ольга – с. 531, 534
 Косач Лариса – с. 533
 Косач Юрій – с. 541
 Косів Михайло – с. 571; 1095
 Костомаров Микола – с. 499, 500, 501
 Костюк Григорій – с. 41, 492; 1061, 1225, 1226, 1227, 1228, 1494

- Костюк Лариса – 1012
Костюк Теодор – с. 41, 43, 492, 493, 494, 495, 497; 159, 276, 430, 1061, 1128
Кость Степан – 163
Коханець Людмила – 1250
Коців Іванна – с. 8
Коців Мар'ян – с. 8
Кравчук Леонід – с. 392, 565, 566, 567, 569, 571; 143, 1135, 1219
Кравчук Юрій – 468
Кралюк Петро – с. 497, 498; 163, 963, 969, 1020, 1063, 1064, 1065, 1066, 1067, 1129
Красінський Владислав – 1068
Краснодемський Володимир – с. 607; 221
Красюк Петро – с. 401
Крашевський Юзеф-Ігнацій – с. 13, 49, 388, 392, 397, 402, 403, 404, 406, 413, 420, 425, 535, 536, 540, 544, 546, 547, 548, 549, 550, 551; 208, 262, 636, 637, 724, 1191, 1218, 1323, 1362, 1374, 1429, 1489, 1497
Крашевський Ян – с. 549
Кривенко Галина – 1182
Кривий Микола – 312, 627, 1350
Кривко Михайло – с. 396; 1069
Кривко Наталія – 1207
Кривко Оксенія – 1322
Кривко Ольга – 87
Криловець Анатолій – 36
Кримський Агатангел – с. 530
Крицък Василь – с. 26
Крот Алла – 369
Крохмалюк Анатолій – 545
Крупський Іван – с. 33, 612; 163, 221
Кудлик Роман – с. 415
Кузнецова Олена – 1239
Кузьмич Лідія – с. 14, 398, 537; 1222, 1231
Кузьмич Тарас – 1338
Кузьмін Василь – 410
Кузьмук Іван – с. 385, 387; 1240
Кулеша Юрій – 177
Кулинич Валентина – 527
Кулінець Петро – с. 21, 26
Куліш Пантелеймон – с. 2, 5, 47; 1366, 1463, 1467
Кульчинська Галина – с. 44, 409; 1356
Курганський Іван – 163
Куріхара Комакі – 490
Курносова Н. – 1463
Курсик Олександр – 1377
Кухоцька Любов – с. 14
Кухоцький Макар – 144, 210
Кухоцька Надія – 217
Кучерук Микола – с. 45
Кучин Павло – 1070
Кучма Леонід – с. 568; 212, 437, 454
Кушнерук О. – 1258
Кущ Анатолій – 90, 143, 944, 1019
- Л**
Лав'є Едвард – с. 548
Лазутко Василь – 452
Ланюк Юрій – 63
Лапсюк В. – 1450, 145
Ласковський Зигмунд – с. 547, 548, 550
Лелевель Йоахим – с. 499

- Леонардо да Вінчі – с. 403, 413, 535, 544
- Леонов Володимир – 1071, 1072
- Леонова Вікторія – 1131, 1241, 1349
- Лендел Іван – 439
- Лепша Іван – с. 19
- Лизанчук Василь – с. 612; 221
- Лиман Леонід – 1061
- Лимич Анна – 41, 49, 150, 513, 1209, 1242, 1243, 1350, 1351, 1352, 1357, 1441, 1454
- Липинський В'ячеслав – с. 420
- Лис Володимир – с. 600, 604; 1074, 1388
- Лис Ян – 121
- Лисенко Микола – с. 420
- Лисенко Наталія – с. 42, 45
- Лиситчук Тетяна – 544
- Лисюк А. – 171
- Литвин Володимир – 138
- Лінкольн Авраам – с. 617, 618
- Лісовський Робер – с. 545
- Ліст Ференц – с. 420
- Лось Йосип – 163
- Лотоцька Наталя – 63
- Лубківський Данило – с. 569; 1353
- Лубківський Роман – с. 388, 393, 564, 566; 63, 295, 1075, 1076, 1077, 1132, 1133, 1134, 1135, 1152, 1234
- Лубкович Ігор – 221, 525
- Лубченко Ігор – с. 21, 554, 607; 221, 1182, 1363
- Лугар Ричард – с. 40, 389, 442
- Лукас Марлен – с. 39
- Лук'яненко Левко – 1095
- Ляшенко Тетяна – с. 20
- Лящук Василь – 1358
- М**
- Маєр Голда – 1322
- Мазана Євгенія – с. 40, 49; 1498
- Мазана Марія – с. 16
- Мазаний Микола – с. 40, 427, 446, 447; 1299, 1428
- Мазаний Степан – с. 16
- Мазана Юлія – с. 40, 427, 446; 1299, 1428
- Мазанюк Алла – 1486
- Мазепа Іван – с. 420, 566
- Маківчук Федір – с. 22
- Максимчук М. – 1474
- Маланюк Євген – с. 613; 1494
- Малий Павло – 163
- Малишева Лідія – с. 2, 8, 604; 1444
- Малишко Андрій – с. 399, 539, 570; 1363
- Маліш Петро – 231
- Малкович Іван – 1095
- Мамчич Анастасія – 1389
- Мамчур Ірина – с. 26
- Мандзюк Денис – 213
- Мандзюк Максим 213
- Мандзюк Феодосій – с. 391; 213, 577, 1205, 1245, 1307, 1310
- Маринченко Костянтин – с. 17, 18
- Мартинюк Марія – 1245
- Мартинюк Петро – с. 14, 398
- Мартін Тім – 65
- Марченко Валерій – 630
- Марченко Віктор – 63, 295
- Марчук Валентин – 1385
- Марчук Віктор – с. 6; 361
- Марчук Іван (журналіст) – с. 408, 410; 1356
- Марчук Іван (художник) – с. 534; 145, 518

- Марчук Людмила – 1246
Масарик Томаш – с. 617
Маск Ілон – 495
Матвійчук Анатолій – 1363
Матвієнко Ніна – 410
Матушевська Тетяна – с. 8; 1444
Матчук Віктор – 295
Мац Микола – 527
Мацерук Григорій – с. 596, 597
Мацюта Роман – 1345
Медведева Олена – с. 387, 390, 393, 523, 524, 525, 531, 532, 533; 117, 118, 119, 291, 303, 304, 576, 673, 674, 1079, 1080, 1081, 1082, 1083, 1136, 1137, 1138, 1139, 1140, 1141, 1142, 1143, 1198, 1247, 1252, 1261, 1304, 1334, 1364, 1375, 1376, 1377, 1384
Медвідь В'ячеслав – с. 7, 15, 393, 399, 400, 401, 414, 415, 539; 63, 231, 1222, 1244, 1248, 1296, 1371, 1426, 1427
Межинський В. – с. 550
Межигурська Наталія – с. 26
Мейта Світлана – с. 574; 151
Мельник Руслана – 1249
Мельникова Віра – 1357, 1358, 1359, 1360
Мельничук Богдан – 1095
Мельничук О. – 1361
Мельничук Олександр – 505
Мельничук Святослав – с. 22; 1350
Мельничук Сергій – с. 13, 34, 50, 395, 396; 1187, 1291, 1327, 1368, 1489
Мензатюк Зірка – 163, 221, 1250
Мерліні Доменік – 418
Метерлінк Моріс – 504
Мізерний Анатолій – 385, 569
Міклер Діонісій – с. 420
Мілковська Ганна – с. 548
Мілковський Зигмунт-Фортунат – с. 547, 550
Містєрович Никон – 188
Місяк Славомір – 1385
Мітчук Ольга – с. 2, 27, 33, 435, 437; 163, 1251
Міщук Павло – 1350
Млин Євген – 1252, 1253, 1362
Мньюх Марія – 242
Мовчан Павло – 1095
Молодожанин Леонід – с. 614
Мопассан Гі де – с. 519
Мороз Микола – с. 418, 424; 1254, 1484
Мороз Михайло – 376
Мороз О. – 1364
Морський Іван – 266
Моцик Наталія – с. 556
Моцик Олександр – с. 41, 404, 540, 541, 556; 120, 159, 262, 420, 643, 645, 992, 993, 1084, 1085, 1086, 1183, 1191, 1208, 1218, 1319, 1381, 1385
Мудрий Ярослав – 1464
Мушак Юрій – 163
Мушинка Микола – 518
Мушкетик Юрій – 1095, 1152
- ## Н
- Набруско Віктор – 1226
Нагаєва Зарема – 63
Нагірняк Зоряна – 1231
Нагорна Тамара – 80
Наливайко Олег – с. 607; 218
Неборак Віктор – 1075

Невесенко Павло – 1497
 Неделькович Мілутин – 280
 Непомук Іоанн – 171, 988
 Нечепи Василь – 63
 Нечитайло Андрій – 1182
 Нечитайлюк Михайло – 163
 Нігматуллін Нур – 430
 Ніетгард Фріц – 386
 Нікітін Тарас – с. 19
 Ніколайчик Наталя – 1385
 Німий Мстислав – 1025
 Новак Володимир – с. 26
 Новицький Олекса – с. 502
 Носаль Іван – с. 22, 389, 394, 505, 507,
 508, 507, 508, 509, 510, 511, 512,
 513, 514, 617; 419, 537, 602, 604
 Носаль Михайло – 508; 604
 Носова Алла – с. 607; 221

О

О'Браєн Л. – с. 618
 Оважани Гжегож – 1009
 Оверчук З. – 1445
 Оверчук Ольга – 1389
 Одарченко Валентина – 1260, 1374
 Олексеюк Іван – с. 39
 Олійник Борис – с. 22; 1095, 1330,
 1363
 Омелянчук Інна – 1261, 1263, 1376
 Онишкевич Лариса – с. 495; 1061
 Онищенко Олексій – с. 566, 567, 568
 Онуфрив Соломія – 221
 Опарівський Левко – 385
 Орда Наполеон – с. 420
 Орешко Микола – 1207, 1252
 Орлик Пилип – с. 420
 Острозький Костянтин – 1001, 1016
 Остролицька Лариса – 1182

Осьмачка Тодось – с. 495; 1061
 Откович Василь – 63
 Откович Мирослав – 1010
 Откович Тарас – 1010
 Охінський Владислав – с. 542
 Охінський Юрій – с. 540, 541, 542

П

Павленко Євген – 1264
 Павличко Дмитро – с. 565; 518, 1061,
 1095, 1152, 1395
 Павлишин Павло – 163, 1144, 1343
 Павло VI, папа – 547
 Павловська В. – 1434
 Павлюк Ігор – 163, 1095
 Павлюк Тетяна – 1255
 Падура Тимко – с. 499
 Панащенко Микола – с. 35, 117; 163,
 296, 349, 454, 544, 1088, 1089,
 1090, 1091, 1092, 1145, 1146,
 1147, 1148, 1258
 Парейко Валерій – 1252, 1399
 Паримський Ігор – 1245
 Парійський Євген – с. 26
 Парфенюк Віктор – 1245
 Парчевський Ігор – 468
 Пасічник Ігор – 163, 968, 1020, 1063
 Пасічник Михайло – 231
 Паславський Ігор – с. 607, 612; 221
 Пастер Луї – 386
 Пастушенко Андрій – 1350
 Патрікац Людмила – с. 20; 1379
 Пауельс Генрі Джозеф – 1011
 Пауш Стефанія – 118, 1375
 Пашко Микола – 163
 Пащук Іван – с. 440, 443; 1265, 1266,
 1442, 1487
 Пелех Володимир – с. 26

- Перебийніс Петро – с. 13, 393, 407, 414; 163, 231, 1269
- Песляк Василь – 168
- Петрів Володимир – с. 11, 12, 388, 394; 1093
- Петрович Ліляна – 1094
- Петрушко Юрій – 163
- Пилипака Софія – 411
- Пилипенко Варвара – 107
- Пилип'юк Василь – с. 388, 390, 391, 611; 63, 104, 105, 156, 295, 343, 374, 445, 518, 667, 810, 837, 1095, 1149, 1150, 1151, 1152, 1153, 1154, 1210, 1234, 1252, 1267, 1342, 1344, 1367, 1395
- Пилип'юк Володимир – 1151, 1234
- Питлюк Микола – 221
- Плющ Іван – с. 566
- Пісоцький Костянтин – с. 19
- Пічкуренко Сергій – 1096
- Подерня Дарина – 1389
- Позняк Ніна – 513
- Покальчук Юрій – 1061
- Поклад Ігор – с. 50; 1330
- Пол Вінсенто де – с. 550
- Поліщук Валер'ян – 1358
- Полотнюк Ярема – с. 582
- Полтавець В'ячеслав – 977
- Понеділок Микола – с. 495; 1061
- Понятовський Станіслав Август II – с. 420
- Поплавська Наталія – 163
- Поплавський Михайло – 837
- Попов Володимир – 163
- Попов Олександр – с. 518, 519, 520, 522
- Попова Тамара – 1268, 1269
- Попович Павло – с. 555
- Потурай Олег – с. 391, 596, 597, 598, 599, 600; 522, 577, 1205, 1388
- Похилюк Анатолій – с. 369, 422, 430; 13, 80, 370, 824, 1045, 1058, 1228, 1234, 1300, 1316, 1341
- Почаївський Іов – с. 419
- Прахова Тетяна – с. 455, 456, 467, 484; 568
- Присяжний Михайло – 163, 221
- Присяжнюк Василь – с. 454
- Прокопович Тетяна – 469
- Промська Олександра – 1252, 1440, 1444
- Простопчук Василь – с. 454; 1227
- Прушинський Петро – с. 504
- Пурбе Каміль де – с. 536
- Пушик Степан – с. 393; 63, 518, 1095, 1152
- Пчілка Олена – с. 8, 527, 528, 533; 291, 1081, 1307, 1310
- Пшенична Любов – с. 408, 543
- Пшеничний Микола – с. 408, 543; 1284, 1455

Р

- Равіта-Гавронський Францішек – 86
- Радванська Ніна – 163
- Рафаель Санті – с. 403, 413, 535
- Ревенко Борис – 235
- Рейдшварц Джордж – 452
- Рембрандт ван Рей – с. 619
- Решетицька Лідія – 1272
- Рибалкін Валерій – с. 582
- Рибенко Лідія – с. 388, 408, 429, 433, 539; 36, 47, 293, 511, 1222, 1273, 1274, 1275, 1276, 1311, 1316, 1348, 1387, 1388, 1432, 1436, 1452

- Рижко Мефодій – с. 502
 Рильський Максим – 1363
 Римаренко Петро – 1182
 Різун Володимир – 163, 1245
 Рогашко Алла – 1396
 Роздобудько Ірен – 1095
 Рокішук Іван – 1164, 1165, 1166, 1168
 Романкевич Михайло – 1385
 Романюк Любов – 1397, 1481
 Ромейчук Микола – 1278
 Рубанова Галина – 163
 Рубенс Пітер Пауль – с. 403, 413, 535, 544
- С**
- Савері Ролант – с. 403, 535
 Савчак В. – 107
 Сагайдаківський Віталій – с. 399; 1331
 Саган Карл – с. 495; 1061
 Садівничий Володимир – с. 27, 433, 435; 1279, 1398
 Сайко Іван – с. 26
 Сакович Касіян – с. 420
 Салагаєв Олег – 359
 Салагая Ніно – 154, 288
 Салівоник Василина – с. 14
 Салівоник Ольга – 337
 Самосей Геннадій – 1385
 Самчук Улас – с. 2, 5, 41, 42, 43, 44, 45, 49, 387, 389, 390, 397, 400, 402, 408, 409, 420, 455, 456, 459, 461, 463, 466, 468, 469, 471, 472, 473, 478, 480, 484, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 523, 524, 561; 117, 118, 135, 159, 276, 303, 304, 357, 429, 430, 519, 568, 675, 761, 766, 814, 923, 1060, 1061, 1126, 1128, 1129, 1175, 1192, 1261, 1283, 1304, 1309, 1320, 1324, 1332, 1333, 1334, 1340, 1356, 1358, 1360, 1364, 1375, 1376, 1384, 1393, 1396, 1408, 1409, 1410, 1411, 1413, 1414, 1420, 1421, 1437, 1458, 1459, 1461, 1464, 1465, 1494, 1495
- Сапеляк Степан – с. 13, 50, 288, 371, 373, 393, 544; 63, 156, 824, 1095, 1152, 1210, 1222, 1365, 1367, 1399, 1426, 1482
- Сарматський Олег – 1399
 Сафоник Федір – 1280, 1453
 Сахнюк Л. – 1438, 1439, 1440
 Сверстюк Євген – 1363
 Свешніков Ігор – 1319
 Свиначук Роман – 544
 Світличний Іван – 1363
 Селепина Артем – с. 405, 413, 425
 Сербенська Олександра – с. 391; 163
 Сербін Георгій – 1281
 Серветник Наталія – с. 531
 Сергієнко Ролан – 63
 Сернюк Ганна – с. 14, 537; 154, 1294, 1322
- Сигізмунд II Август – с. 403, 535
 Сидоржевський Михайло – 1252, 1362
 Сидорчик Іван – с. 539; 1282
 Симоненко Василь – с. 22; 1363
 Сирокомля Владислав – с. 403, 536
 Ситай Андрій – с. 20
 Ситник Олег – 1363
 Сичик Катерина – 1350
 Сіменський Луціан – с. 550
 Сімчук Валентин – 1283
 Сіренко Л. – 1434
 Скрипка Тамара – с. 43

- Сковорода Григорій – 435
Слабошпицький Михайло – с. 13,
393, 407; 1095, 1284
Славинський Микола – 231
Сладковська О. – 1465
Сладковська Тетяна – 1358
Сліпець Степан – 63
Слободюк Олексій – 362
Словіцький М. – 296, 349, 544, 1088,
1091, 1092
Снісаренко Сергій – 1400
Снітовський Олег – с. 26
Сорока Микола – 1097
Сорока Михайло – с. 26; 183
Сосюк Василь – 79
Стадницька Людмила – 1401
Стельмах Богдан – с. 50; 1095, 1165,
1330
Стельмах Михайло – 191
Степанець Раїса – 523
Степко В. – 1244
Стефаник Василь – с. 8, 552; 996
Стефаник Юрій – 1494
Стефанишин-Пайпер Гайді – с. 495;
1061
Стефанович Левко – 1363
Стефанович Олекса – с. 397
Стецюк Михайло – с. 26
Стецький Тадеуш Єжи – с. 14, 50, 388;
293, 1348, 1362
Стешенко Г. – 1244
Столярчук Богдан – 267
Стус Василь – 1363
Стус Дмитро – 1095
Струцюк Йосип – 235
Сулятинський М. – 21
Сусь Микола – 1098
Сусь Надія – 1099
- Т**
Тарасенко Олександр – 1100
Тарасюк Дмитро – 312, 245, 1312,
1335, 1385, 1486
Тараторкіна Ю. – 544
Тарнавська Марта – 1061
Тарнавський Остап – 1061
Таунс Чарльз – с. 495; 1061
Теліга Олена – с. 42, 455; 417, 568
Тельнюк Станіслав – 1363
Тетенєва Галина – 1287
Тимофеєнко Надія – 1423
Тимочко Юлія – 1385
Тимошик Анна – 119
Тирик Зінаїда – 1444
Титечко Василь – 1288
Тичина Павло – с. 399
Тищенко В'ячеслав – 163, 1102
Ткаченко Юлія – 63
Ткачівський Ярослав – 231
Токар Марта – 996
Токарський Богдан – с. 381, 391, 558;
163, 221
Токарська Ніна – 163
Толочко Петро – с. 569
Тома Бернар – 124
Торуля Сергій – 1014
Третяк Олександр – 1385
Тригуба Андрій – с. 608
Трипачук В. – 526
Трофим'як Маркіян – 1009
Троценко Олексій – 1018
Троцюк Марія – 1289
Труш Іван – с. 541
Тумановський Семен – с. 18
Турищева Людмила – с. 558
Турконяк Рафаїл – с. 393, 564; 63

У

- Удовенко Ірина – с. 26
 Українка Леся – с. 39, 43, 50, 524, 529,
 530, 531, 532, 533, 539; 104, 154,
 186, 288, 291, 319, 427, 514, 583,
 848, 996, 1020, 1081, 1137, 1139,
 1143, 1255, 1261, 1342, 1388,
 1395
 Урбановський Антоній – с. 288, 403,
 425, 535, 544; 1319, 1374, 1429

Ф

- Фагд, король – с. 578, 581
 Фабрика Роман – с. 26
 Фарина Ігор – с. 390, 395, 408; 1414,
 1415, 1416, 1417, 1418, 1489,
 1497, 1498
 Фарина Наталя-Марія – с. 381; 469,
 1167
 Федоришин Ірина – 330
 Федоришин Микола – 1003, 1025
 Федорів Роман – с. 22, 610
 Фієн М. – с. 618
 Філіпп Джордж – 316
 Фінклер Юрій – 163
 Флуд Даніель – с. 617
 Фольварочна Тетяна – 231
 Франко Іван – с. 17, 18, 28, 33, 46, 403,
 524, 571; 42, 183, 213, 525, 545,
 577, 587, 966, 1138, 1182, 1239,
 1250, 1261, 1262, 1307, 1374,
 1395
 Фрідман В'ячеслав – 1103
 Фрідман Микола – 163, 1104, 1105,
 1106, 1107
 Фролов Олександр – 63

Х

- Хавія Омар – с. 579
 Хайдар Хазім – с. 579
 Хамедюк Анджела – 1407
 Харват Олександр – 338, 1378
 Хваль Надія – 412
 Хваль Олена – 289
 Хемінгуей Ернст – с. 29
 Хемфрі Хуберт – с. 617
 Хитров Олександр – 1378, 1455
 Хіао Гі – 1021
 Хлапук Микола – 163, 240
 Хмельницький Богдан – с. 598
 Ходневич Петро – 496
 Холодова Нінель – с. 26
 Хома Людмила – 1291
 Хомко Володимир – 1013, 1413
 Хотимчук Євген – с. 391; 1155, 1205,
 1245
 Хутка Єва – с. 17; 51, 209

Ц

- Цецик Петро – 147
 Цибульник Анатолій – 1108, 1109
 Цимбалюк Євген – 1252
 Цинкаловський Олександр – с. 413,
 425
 Цолін Дмитро – с. 394
 Цьох Йосип – с. 609; 163, 221

Ч

- Чабан Василь – 473
 Чабан Дмитро – 88
 Чайка Борис – с. 19, 607; 221
 Чайка Віктор – 1110
 Чайка Юлія – 558
 Чамара Віктор – с. 26, 556; 1085,
 1086

Чацький Тадеуш – с. 420, 499
Чеберяко Микола – 1182
Чегусова Зоя – 63
Чекан Галина – с. 14
Чепелюк Василь – 1023
Черемуха Валентин – 433
Чернецький Іван – 1388
Черній Алла – 1350
Чиж Ігор – 1182
Чирков Сергій – с. 19
Чободзінська-Пшебиславська Анна – 1252
Чорна Ірина – с. 450, 454; 1491
Чорновіл В'ячеслав – с. 572
Чужда Олег – 128
Чумаков Сергій – 485
Чурюмов Клим – с. 496, 497; 1061

Ш

Шарифов Юрій – 102
Шатілова Тамара – с. 20
Шафета Полікарп – с. 603
Шашкевич Маркіян – с. 571
Шевельов Юрій – с. 41, 42, 43, 493; 1061, 1494
Шевченко Володимир – с. 26
Шевченко Михайло – с. 19; 231
Шевченко Тарас – с. 2, 4, 9, 11, 12, 13, 15, 40, 42, 45, 48, 50, 370, 371, 373, 387, 388, 391, 392, 399, 402, 406, 410, 414, 420, 426, 455, 489, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 524, 533, 540, 541, 544, 564, 596, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 611, 614, 615, 616, 617, 618, 619; 63, 64, 86, 104, 105, 109, 119, 145, 156, 163, 181, 294, 295, 343, 357, 374, 379, 445, 494, 518,

574, 623, 624, 996, 1012, 1067, 1077, 1093, 1095, 1135, 1138, 1149, 1151, 1153, 1182, 1204, 1210, 1222, 1226, 1234, 1245, 1252, 1261, 1267, 1274, 1277, 1284, 1296, 1316, 1326, 1362, 1371, 1375, 1392, 1397, 1399, 1426, 1427, 1463, 1470, 1471, 1472, 1473, 1474, 1475, 1476, 1477, 1478, 1479, 1480, 1481, 1494, 1495

Шевчук Василь – 435
Шевчук Людмила – 1181
Шевчук Михайло – 319
Шевчук Ольга – 1495
Шепітько Євген – с. 20
Шерей Ганна – с. 41, 492, 493; 1061
Шерихора Варвара – 287
Шершун Микола – 603
Шолудько Володимир – 1017
Шморгун Євген – с. 408, 539; 419, 1433
Штейнгель Федір – 1319
Шуманн Дітмар – 172
Шумик Валентина – с. 38
Шустерук Олександр – 1015

Щ

Щавінський-Брохоцький Олександр – с. 549
Щербак Юрій – с. 404

Ю

Юдін Віталій – 63
Юрик Пилип – с. 367, 390; 1417
Юркова Олександра – с. 445, 447; 1253, 1294, 1295, 1296, 1297,

- 1298, 1299, 1362, 1425, 1426, 1427, 1428, 1429
 Юрчишин Володимир – 63
 Юхновський Ігор – 566
- Я**
- Ядловський Ярослав – с. 26
 Якубович Михайло – с. 394, 578; 532, 1111, 1112, 1113, 1156, 1157, 1158, 1159, 1160
 Якубовська Марія – с. 408
 Янівський Богдан – с. 381
 Яримович Михайло – с. 495; 1061
 Яроцький Іван – 408
 Ярошенко Ольга – с. 22
 Ярощук Валентина – 1252, 1438, 1439, 1440, 1444
- Ярощук О. – 1300
 Яскевич Герасим – с. 602
 Ящук Володимир – 1114, 1115, 1116, 1161, 1162
 Ящук Павло – с. 18, 391; 163
- A-Z**
- Bierschenk Paul – с. 448
 Daemen Jean – с. 588
 Hemingway Paul – с. 449, 450
 Kuchma Leonid – с. 590, 592; 648
 Lucas Marlene – с. 447; 1301
 Metelyuk Vasil – с. 589
 Nedeljkovic Milutin – с. 587, 588
 Parashin Serhiy – с. 590
 Plutinsky Volodimir – с. 588

Псевдоніми Віктора Мазаного

Гарт Віталій
 Марієнко Віктор
 Марчук Віктор
 Мокренко Віктор

Список використаних періодичних видань

- The Gazette [Айова, США]
- Благовіст Млинова
- Буковинський журнал [Чернівці]
- Верховинські вісті [Верховина]
- Вільне слово [Рівне]
- Вісник+К [Луцьк]
- Вісник Українського ядерного товариства [Київ]
- Вісті з України [Київ]
- Вісті Рівненщини
- Вічеве слово [Костопіль]
- Віче-інформ [Луцьк]
- Волинь [Рівне]
- Волинь-нова [Луцьк]
- Володимирецький вісник
- Голос Покуття [Снятин]
- Голос Полісся [Рокитне]
- Голос України [Київ]
- Гомін і К. [Млинів]
- Демократична Рівненщина
- День [Київ]
- Дзвін (ж) [Львів]
- Дзеркало тижня [Київ]
- Економіка і ми [Рівне]
- Експрес [Львів]
- Енергія [Кузнецовськ]
- Життя і слово [Острог]
- Життя і слово [Торонто, Канада]
- Жовтень (ж) [Львів]
- Замок [Дубно]
- Зміна [Рівне]

- Золота пектораль [Чортків]
- Зоря [Млинів]
- Клеванський тракт
- Кримська світлиця [Сімферополь]
- Ленінська зоря [Володимирець]
- Літературна Україна [Київ]
- Луцький замок
- Льнокомбінат [Рівне]
- Молодь України [Київ]
- Надслучанський вісник [Березне]
- Народна газета [Рівне]
- Нетішинський вісник
- Нове життя [Здолбунів]
- Новий шлях [Торонто, Канада]
- ОГО [Рівне]
- Перспектива [Нетішин]
- Погорина [Рівне]
- Поліський маяк [Дубровиця]
- Прапор перемоги [Радивилів]
- Радянська Україна : на Ровенській АЕС [Володимирець]
- РАЕС-панорама [Кузнецовськ]
- Рівне вечірне
- Рівне-експрес
- Рівне-Ракурс
- Рівненська газета
- Рівненський кур'єр
- Рівнетелерадіо
- Рівне-час
- Робітнича газета [Київ]
- Сарненські новини
- Свобода [Джерсі-Сіті, США]
- Сім днів [Рівне]

- Слово Волині [Луцьк]
- Слово правди [Рівне]
- Слово і час [Рівне]
- Слово просвіти [Київ]
- Студентський гарт [Київ]
- Тиждень [Львів]
- Україна молода [Київ]
- Українська літературна газета [Київ]
- Українські вісті [Детройт, США]
- Урядовий кур'єр [Київ]
- Червоний прапор [Рівне]

Список використаних сайтів

- Відкритий ліс – www.openforest.org.ua
- Вікіпедія – wikipedia.org
- Вільне слово [Рівне] – vilneslovo.rv.ua
- Вісник+К [Луцьк] – visnyk.lutsk.ua
- Вісті Рівненщини – visti.rovno.ua
- Волинська обласна державна адміністрація – voladm.gov.ua
- Волинські новини [Луцьк] – volynnews.com
- Волинь-нова [Луцьк] – volyn.com.ua
- Володимирецький вісник – polissya.net
- Всі новини Рівненщини – rvnews.rv.ua
- Всі новини України на одному сайті – uanews.org.ua
- Голос України – golos.com.ua
- Городецький ліцей [с. Городець Сарненського району Рівненської області] – gorodets-school.at.ua
- Енциклопедія Сучасної України [Київ] – esu.com.ua
- Закарпатський інформаційно-діловий портал – Mukachevo.net

- Золота пектораль [Чортків] – zolotapektoral.te.ua
- Інтерв'ю з України – rozmova.wordpress.com
- Інтернет-портал «ЧаРівне.інфо» – charivne.info
- Інформаційний портал деревообробної галузі – Derevo.info
- Інформаційний портал РОГО Комітету виборців України – cvu.com.ua
- Кримська світлиця – svitlytsia.crimea.ua
- Літературна Україна [Київ] – litukraina.com.ua
- Луцька міська рада – lutskrada.gov.ua
- Львівська Пошта – lvivpost.net
- Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука [Рівне] – megu.edu.ua
- Мій край – частинка України [Чернігів] – kraychernigiv.blogspot.com
- Музейний простір – prostir.museum.ua
- Наукова бібліотека Національного університету «Острозька академія» [Острог] – lib.oa.edu.ua
- Національна освітня платформа – vseosvita.ua
- Національна спілка письменників України – nsru.com.ua
- Нетішинська самооборона [Нетішин] – samooborona-netishyn.com.ua
- Новини по-рівненськи – tomat.rv.ua
- Новинний портал «Погляд» [Тернопіль] – poglyad.te.ua
- ОГО [Рівне] – ogo.ua
- Олександр Богачук – bogachuk.net.ua
- Перспектива [Нетішин] – perspekt.org.ua
- Письменницький портал Пилипа Юрика – pilipyurik.com
- Православна Церква України: Рівненська єпархія – rivnecerkva
- Радивилів.info – radyvyliv.info
- Радіо Свобода – radiosvoboda.org
- Радіо Трек [Рівне] – radiotrek.rv.ua

- Рівне вечірнє – rivnepost.rv.ua
- Рівненська обласна організація Національної спілки журналістів України – uju.rv.ua
- Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека – libr.rv.ua
- Рівне-Ракурс – rakurs.rovno.ua
- Рівняни – my.rv.ua
- Сакартвело [Рівне] – sakartvelorivne.wixsite.com
- Свобода [Джерсі-Сіті, США] – svoboda-news.com
- Сім днів [Рівне] – 7dniv.rv.ua
- Слово просвіти [Київ] – slovoprosvidy.org
- Спілка фотохудожників Закарпаття [Ужгород] – fotokarpat.com.ua
- Сфера ТВ [Рівне] – sfera-tv.com.ua
- Тернопільські новини – teren.in.ua
- Українська конфедерація журналістів – who-is-who.ua
- Українська літературна газета [Київ] – litgazeta.com.ua
- Українське національне інформаційне агентство Укрінформ [Київ] – ukrinform.ua
- Українські пісні – pisni.org.ua
- Урядовий кур'єр [Київ] – ukurier.gov.ua
- Читай – chytay-ua.com

- BLOWATT – biowatt.com.ua.rv.ua
- ITV MEDIA GROUP – [Рівне]– ITVmg.com
- Twitter – Twitter.com
- Youtube – www.youtube.com

Додатки

Тексти рецензій, статей про Віктора Мазаного, інтерв'ю із ним

МИМОВОЛІ НАПРОШУЮТЬСЯ НА ПАПІР ВИСОКІ СЛОВА

*Жулинський М. Мимоволі напрошуються на папір високі слова /
М. Жулинський // Замок. – 2015. – 17 верес. – С. 8.*

Мимоволі напрошуються на папір високі слова, святкові епітети й метафори, коли я гортаю сторінки чудової книги-альбома «Дубно – зоря століть», витвореної передусім оригінальним мистецьким талантом фотомайстра і письменника Віктора Мазаного.

«Столицею наших сердець», «духовним світочем», «любов'ю Вітчизни» називає улюблене місто – одне з найдревніших європейських міст цей літописець Великої Волині, увічнюючи фотокамерою і образним словом краєвиди, заповітні місця, історичні пам'ятки, мистецькі шедеври, людські долі нашого краю. Кожна сторінка цієї книги-альбома вражає естетично досконалими фотовитворами, здійсненими самим Віктором Мазаним та його колегою Анатолієм Похилюком. Важко віритись, що цей чи інший архітектурний шедевр – собор, церкву, пам'ятник, захисну споруду, ікону, стародрук, куточок міста, місто взагалі в різні пори року і доби я вже колись

бачив, спостерігав. Все наче вперше, все видається інакшим – одухотвореним, святковим, в естетично вивіреній гармонії світла і тіні, тонів і напівтонів.

Микола Жулинський,
лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка, академік, директор Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка.

ЦЯ КНИГА – ЯВИЩЕ НЕПЕРЕСІЧНЕ

Дмитренко О. Ця книга – явище непересічне / О. Дмитренко // Вільне слово. – 2008. – 29 січ. – С. 6.

Олексій Дмитренко, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка: «Я вперше, ще у травні минулого року під час Асамблеї Шевченківських лауреатів, висловив думку про те, що ця книга заслуговує відзначення Національною премією. Коли читаєш власне повість «Тінь павука», то розумієш, що майстер художнього слова йде попереду тих істориків, які занурилися у вивчення минулого. Віктор Мазаний через показ вчинків дійових осіб демонструє своє бачення. Адже завжди у зовні одностайних рядах виникає протистояння. Він вдало акцентував на цьому в епізоді, коли два персонажі, колишні друзі, стають ворогами, озброєний беззбройного бере в полон. А все через те, що так велося у верхах – не державу хотіли будувати, а «партійку». Хіба не співзвучно сьогоднішньому часу?

Вражає авторське тлумачення цінності життя і показ того, як сприймає свою безвихідь, бо попереду лише смерть, головний герой Брова. Тут подаються наче передбачення, що буде, коли Брова загине, але вони ґрунтуються на пережитому колись і вишикувані у ряд за допомогою стилістичного періоду.

Ключовими для розуміння цього є фрази «Смерть – це назавжди», «Як то: світ без мене?»

Хочу звернути увагу на те, яка багатюща мова твору. Загалом, на мою думку, книга «Тінь павука» – непересічне явище».

Олексій Дмитренко,

лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка.

«КУДИ ВОНО ЙДЕСЬ...»

Сапеляк С. «Куди воно йдешь...» / С. Сапеляк // Погорина : літературно-краєзнавчий журнал Рівненщини. – Рівне, 2008. – Вип. 4/5. – С. 250 ; Те саме // Вісті Рівненщини. – 2008. – 18 січ. – С. 12.

Нелегко досягнути таємниці цього талановитого письменника. І ще тяжче його творчу думку. Його шляхетне «химерування» у пізнанні природи. Його інтонаційний лад у вивіданні повісті...

І все ж Віктор Мазаний – це природне відчуття народної творчості, лексичної доцільності, досягання дохідливого висловлювання етичних засад, вивітрених історією України на визвольних віражах. Адже ж не випадково саме характери «простих» людей творять сюжет його твору, систему образів.

Проза письменника строга. Це – наче проба лаконічного діалогу. Але діалогу, що не обмежує форми й внутрішньої свободи, хоча високий тон морального джерела «куди воно йдешь...» напружує складні обставини, так би мовити, внутрішній аскетизм, створюваний письменником «за чуттям серця».

«Тінь павука» – книга, що визбавлена конформізму і догідливої покори. У ній передусім, письменник наче дізнавач-слідчий, пробує виявити «інакше зло»: «Щезни, павуче, зі сто-

лу...». Це тривога автора за «подвійне обличчя», з яким так багато снує «перекинчиків» поміж нами...

У повісті немає (принаймні, не відчувається) завершення сюжету. Тут фінал відміряно з кожної сторінки. Така нещадна прицільність письменника створює, як на мене, легкий модерний «туманець» образів. Життєві долі, очікувані читачем, залишаються «відкритими» на невизначений час. Характерно, що категорія часу й простору у свідомості прозаїка Віктора Мазаного – це тільки проблиск часу, що прозирає хіба що «тонюсінкою ниточкою павучка», злу тінь якого вдало побачив через незбагненний авторський мікроскоп Віктор Мазаний, відхиляючи соціальну мімікрію.

Що не абзац, то початок сторінки-діянь. Сторінки подій-спогадів. Сторінки чи побожної лексики: «Бігме...», «Господи, не покидай», чи тривожної: «Аткривай, хазяїн!», «Прикладами гатять», «Іменем закона ви арестовани».

Книга «Тінь павука» складає дві повісті – у чотирьох спогадах (вимірах) із ліричними відступами. Такими собі поетичними самовираженнями: «Летімо, панюсю, в забілене диво полів...» «Краї квітчастої жовтої хустки крилами обвивали її кожушок, а ти за нею, за нею... У сніги, що течуть посрібленими шовками». Дивовижно, незвично.

Це поезія на межі віддзеркалення життєвських цінностей і трагізму: «Церкву відтоді замкнули, а священика повели в постерунок, звідти спровадили у в'язницю».

Останньому опису передуює звертання отця Михайла: «...муки наша людність приймає, онуню, тому, що вона вкраїнська. А з нас хочуть вибештати все власне, вроджене...». Така ось легалізація персонажем національної волі, бажання протистояти нарузі, щоб «не стала модринська земля падолом сліз і тужільницею...».

Отже, мені видається, що письменник Віктор Мазаний якось особливо цікаво освоєє ситуації втіленням символічного ряду поетичних образів засобами лексики та драматургії. Його кредо спільне, як на мене, в обох повістях: «Як то: світ без мене?» Це морально-етичний критерій свідчень, що входять у забуття. Це «дев'яте» доокілля визвольної боротьби... Це вимір пам'яті скупим сюжетом, але з акцентами й орієнтацією на «випробування», зафіксовані в історії вітцівщини. І, нарешті, це образ живучого манкурта, що є передумовою ослаблення національного духу.

До речі, такий незвичний психологічний стан важко подати лаконічними асоціаціями-«хованками».

Але Віктор Мазаний своїм «трепетним пориванням, як «у хвилини набожества», «поглядом сльози» вдало засвічує миттєвості героїки, відтворює діалоги «конвоїрів із найжаченими за спинами карабінами та автоматами», індивідуалізує сутність скривджених, у котрих заступницею є Божа матір, ікону із зображенням якої оберігає один з героїв – «то є честь згори, що Божою ласкою віддано мені для сховку, аби не запав її слід».

Потреба захисту («Надіє Богородице, царице найдобріша...») – це у письменника і напрямок порятунку. Прятунку совісті. Це – ненав'язливо осмислений імператив совісного буття на відміну від нині модних демагогічних сентенцій у творах про суперсекс і супербізнес...

Книжка Віктора Мазаного «Тінь павука» – це високий обов'язок на рівні сприйняття важкої порізненої драми рідної історії.

Степан Сапеляк,

лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка.

ПРИТЧА ПРО ПАВУКА

Диб'як Н. Притча про павука / Н. Диб'як // Дзеркало тижня. – 2008. – 9–15 лют. – С. 19.

Павук – комаха всюдисуща і, здається, своєю генетичною пам'яттю тримає «враження», певно, ще від первісних історичних часів і до сьогодні й увічніює їх вузликівим письмом на своїх павутинних мереживах. Недарма за народною прикметою його вважають вісником. Мабуть, саме тому автор визнав цю комаху гідною глибоких і значущих алегорій. Це чіпке створіння своїм дивним поглядом бачить без будь-яких прикрас позачасову, позапросторову суть буття, яку, власне, й уособлює.

Павук супроводжує дійових осіб твору від початку й до кінця, з'являючись у напружені, найбільш відповідальні моменти: над малюванням друкаря Брови, коли під олівцем проступав портрет коханої; над плакатами із сатирою на радянських загарбників; над зображенням офіцера у павучій подобі, який заганяє переляканих селян до колгоспу. Павук виникає перед очима ще одного героя повісті – Гарбаря, який пробрався у колишній сховок Брови, аби потайки забрати малюнки, а можливо, й золото. Павук присутній і тоді, коли гине в автокатастрофі інший персонаж – Мирон.

Образна система повісті – будучи взаємозумовленим поєднанням символів – виходить далеко за антуражні рамки. Речі, комахи, тварини, події що з ними відбуваються, сповнені афористичної символіки, уречевлюючи собою ідейно-сміслові твердження автора, який занурюється в болісну для українців морально-етичну проблематику, тісно поєднану із суспільними викликами. Тему колаборантства, гірку і дражливу не тільки для українських митців, Віктор Мазаний осмис-

лив з усією прямою, однак із делікатністю людини, що переживає за кровне.

Автор не ділить дійових осіб повісті на героїв та антигероїв, які до того ж усі є головними і доносять читачеві певну життєву позицію, ідею, яка підтверджує чи спростовує суворе правило особистісного виживання та національного життєствердження.

Каліцтво Брови робить його прототипом відомого підпільника-графіка Ніла Хасевича. Гарбар теж став кульгавим. Тому вони з Бровою є однаково психологічно ущербними в умовах воєнного катаклізму... Проте кожен сам обирає життєвий шлях і творить свою долю.

У повісті змальовано галерею образів пристосуванців – Особиhi, що однаково годила своїм квартирантам Фрицуденщику та Гарбарю; Мишка Зубатого, що став уособленням розбрату та самознищення в середовищі руху Опору. Колоритно, індивідуалізовано, з допомогою деталей та локальних порівнянь окреслено натуру та фізичну постать Гарбаря, його поплічників Халдейчука та Бажова – вони якраз і чинили власними руками каїнову роботу, не переймаючись високим і сокровенним. Залишається без відповіді запитання, чому так траплялося? Але в будь-якому разі, переконує автор, персонажі повісті, вважаючи нація, зазнають від поведінки цих людей значної моральної шкоди. Моральні злочини, як ті западини в ґрунті, що апокаліптично утворюються на рівній місцині на околиці Чемерного, затягують у прірву винних і невинних, учасників подій і їхніх нащадків, набуваючи в декораціях української історії особливо зловісних барв та відтінків. Українціною обставиною видається те, що Гарбар вистежує місця переховувань під землею з допомогою давнього інструмента майстрів-водошукачів, які завдяки своєму особливому дару знаходили цілющі джерела. Людолов цим осучасненим ін-

струментом у вигляді сталевого прутика несе смерть і страждання. Але в цьому і його кара, бо таким чином мусив завоювати право на життя перед новими господарями, які ставили йому в провину те, що попереднім окупантам – німцям – показував, де бурити свердловини з чистою водою.

У такому спотвореному світі нормальні людські почуття просто приречені. Кохання Збислави та Брови можливе лише в підземеллі, де в примарному світлі свічки під безстороннім поглядом павучка усвідомлюється неповторність кожної зустрічі закоханих, коли кожна мить має гострий присмак небезпеки, яка чатує на поверхні. А там, в іншому вимірі життя, дівчина змушена засвідчувати симпатію Гарбареві, бо мала таке завдання від хлопців з лісу. «Збислава – страдниця є. То їй припис такий – приставлятися, бо на вивідках вона. І мусе бути нібито приступною... Заради таких, як я», – так Брова мириться з двозначністю. Дівчина навіть матері не може відкритися, вона зумисне вдягається так, щоб бути невпізнаною, вдаючи при зустрічах з нею в рідному домі німу.

Прагнення існувати і готовність умерти – мотиви, які то акордно звучать, то чергуються в поліфонічній мелодиці повісті. Апофеозом став епізод роздумів героя про те, яким способом заподіяти собі смерть, аби не здатися живим, і про те, що залишиться в покинутому ним прекрасному світі, з якого в муках уже пішли один по одному побратими-борці.

У сюжеті є низка епізодів, співзвучних з Еклезіастом, художньо-сміслові насичення яких детонує експресію повісті, творить її колорит. Не можна не відмітити динаміки повісті в побудові сюжету, у чергуванні подій і рефлексій на барвистому тлі недавно минулої та нинішньої епох. Тонка ліричність, філігранність та яскравість художньої деталі, своєрідна мова ставлять твір у ряд художньо вартісних і самобутніх. Діапазон виражальних засобів дозволяє сягнути мети – змалювати в

другій частині повісті картину сучасного суспільства, закоріненого в минулому.

Думка кармічної зумовленості доль наскрізно проходить через увесь твір. Не випадково Мирон – син Кулини і Гарбаря – мешкає далеко від рідних країв під зміненим прізвисьмом Гарбат, не признаючись до свого роду-племені. Паралізована донька – жертва карми, яку дід Гарбар своїми вчинками зробив згубною для нащадків. І зцілити її може лише рідна земля. Мирон володіє родовим спадком – умінням знаходити воду. На запрошення Янки Корінь він приїздить до рідних країв, аби відвести біду, що останнім часом загрожує людям, – у землі з'явилися глибокі вирви-западини, в які провалюється все живе. Загроза нависла і над новозбудованим мікрорайоном. Підземні води ось-ось вирвуться на поверхню, аби очистити землю від скверни. У космогонічній цілісній системі екологічна проблема стала породженням моральних злочинів – усе в цьому житті взаємообумовлене й переплетене. За вчинки батьків розплачуються діти й онуки – закон біблійний, підтверджений реаліями. І тому видається закономірною смерть Мирона, котрий не спроможний втримати кохану, допомогти доньці, урешті – рідній землі. Очевидцем, нотарем трагічної розв'язки, коли падав у прірву зі своєю автівкою Мирон, був усюдисущий павучок.

Інший персонаж твору – Янка Корінь, інтернатівська вихованка, колишня Миронова кохана. Вона не може байдуже спостерігати, як легковажно, нехтуючи небезпеку, не переймаючись Мироновими попередженнями, жителі Чемерного споруджують житла на вм'ятинах у ґрунті. Янка, дитина війни, яка перейняла від своїх предків високий духовний імператив і моральний страх за життя інших, хоче зарадити лиху. Отже, у неї своя борня і місце в строю. Вона покладається на Мирона, який зголосився їй допомогти. Проте не допоможе, тому що

взятий від батька дар відчувати підземну стихію, був спаплюжений батьковими провинами, заплямований чужою кров'ю.

Автор не дає відповіді на питання, як урятувати людей, містечко. Можливо, усім нам до сьомого коліна варто похристиянськи покаятися за минуле (та й за теперішнє), переосмислити його за прикладом самого автора. Розібратися в усьому, як це робить Янка, що «...добралася до суті, а суть ця щемка». Основне – жінка відчула в собі волю до пошуків своїх батьків, до витоків своєї особистості. У кадебістських архівах віднайшлися документи про загиблого батька Брову, про померлу у магаданському таборі маму Збиславу.

Минуле не тільки наздоганяє прийдешніх кармічним болем, а й дає ліки від нього. Потрібно лише захотіти їх відшукати, як це робить Янка. І тоді знайдеш не тільки заспокоєння, а й скарб, надбаний предками. Тому сумка з малюнками Брови, як і мало бути, потрапила нарешті до рук його доньки, випавши з побитої Миронової машини. Логіка твору спонукає нас до ще одного висновку – про потребу в такому психоаналізі усього українського суспільства. Воістину, нічого в житті не минає безслідно, минуле своїм добром і злом супроводжуватиме нас і наших дітей на дорогах майбутнього. Віктор Мазаний зумів це сказати без менторства й зайвого дидактизму в кращих традиціях світової літератури.

Неоніла Диб'як,
*письменниця, лавреатка обласної літературної премії імені
Валер'яна Поліщука.*

ТАЄМНИЦЯ ЙОГО РУКИ

Мазаний В. Таємниця його руки / В. Мазаний ; розмову вів А. Бабінець // Вільне слово. – 2003. – 5 груд. – С. 10–11.

Не так давно пощастило побувати у Трускавці в Міжнародній клініці відновного лікування і зустрітися із Володимиром Іллічем Козявкіним.

Серед людей, які підтримали В. Козявкіна у скрутний нас, був і власний кореспондент Укрінформу, член Національної спілки письменників України Віктор Мазаний.

– Вікторе, ти, за словами Володимира Козявкіна, першим у пресі став на захист лікаря – тоді звичайного працівника «швидкої допомоги». Як це було?

– Я не схильний випинати якусь свою виняткову роль. Мене привели до нього життєві обставини. Влітку 1988 року, начувшись про лікаря з Дубна, який займається мануальною терапією, я привожу свою маму до нього – у неї прогресував остеохондроз. Організував зустріч із Володимиром тодішній директор училища культури Василь Горностай. Маму лікар прийняв в одному з кабінетів училища, бо з'ясувалося, що робочого місця як такого він не має. Через кілька днів я знову приїхав у Дубно і зустрівся з багатьма людьми, котрі були пацієнтами Козявкіна. Всі вони потверджували добрі результати його зусиль. Популярність лікаря «швидкої» була величезною. Але він не встигав усім допомогти. Іноді люди дзвонили на «швидку» і просили, щоб прислали саме Козявкіна. Щастило хворому, коли диспетчер направляв Володимира. Проте він бачить, що, скажімо, за один раз блокаду не зніме, а приїжджати кілька разів теж немає можливості. Та й колеги сердилися, мовляв, не свої обов'язки виконує. Вже в той час він жартував: мої руки – мої вороги.

Отже, вихід був один: потрібне приміщення. Але місцеве медичне начальство і слухати не хотіло про це, вважаючи Козявкіна знахарем. Тому він надавав людям допомогу переважно в їхніх домівках або десь в офісах друзів. В той час звернувся до нього директор заводу просочування деревини Олексій Нек, якому Володимир «виклепав» спину. Після того керівник запропонував, аби Володимир приймав людей в оздоровчому центрі підприємства. Проте він як спеціаліст-психоневролог розумів, що таку роботу слід виконувати тільки у спеціалізованому центрі. Ходив по кабінетах, доводив, розповідав свою концепцію наступу на остеохондроз, ділився задумом про створення унікального закладу реабілітації, де можна було б одержувати гарантовані результати. Не оцінили... Зрештою він покинув роботу, взяв патент. А працювати то ніде.

– Відомо, що одним із поштовхів до перемін стала твоя стаття у «Молоді України»...

– Козявкін дедалі більше сам про себе заявляв, я ж просто виклав побачене. Так ось. Справді, 25 червня 1988 року вийшла моя перша стаття про Володимира Козявкіна «Руки, які бачать». Через три дні він дзвонить мені і просить приїхати в Дубно. Підходжу до його будинку і здивовано зупиняюся: біля хати стоять десятки людей, автомобілі з номерами інших областей. Чи не похорон? Але ж у голосі Володимира не вчувалося ніякої тривоги, навпаки – бадьорість... Виявляється, люди прочитали той матеріал (тоді ця газета мала півмільйонний тираж) і прибули звідусіль на порятунок.

Ситуація ставала така: з одного боку популярність лікаря і його методики росте, а з іншого докладалися зусилля, щоб дискредитувати його. Згодом дали йому кабінет на... п'ятому поверсі поліклініки. А ліфта немає. Це страшно дивитися, як людина повзе по сходах, аби дістатися до Козявкіна.

– Невже бракувало доброї волі, щоб допомогти лікарю? Він же цінну справу робив!

– Я був на профспілковій конференції центральної районної лікарні, де Козявкіна засуджували майже як ворога народу. Сумно похнюпивши голови, сиділи колеги Володимира – їх зігнали сюди, аби вони виступили проти нього. То був період судилищ, несусвітніх ганьбищ, де його шельмували. Намагалися вилушити з нього талановите зерно й посікти його, перемолоти, аби не множилось, тому й журналістам не радили зустрічатися з Козявкіним, а писати й поготів. Хотіли бачити незахищеним, змалілим і ницим. Запускали свої мацаки в душу й так її виорювали, що... Скільки навішали провин і «чорних» справ! Ситуацію, правда, прагнули перемінити в облздороввідділі – там все-таки підтримали ідею створення госпрозрахункового кабінету мануальної терапії.

У той час Володимир звертає свій погляд на Львів. Але ж це місто теж чуже... Стривай, кажу, там же є мій однокурсник, який займає чільну посаду, Богдан Токарський, їдь до нього. Богдан зустрівся з ним і став йому другом. Пізніше він напише про лікаря вірш, а композитор Богдан Янівський покладе його на музику. Цю пісню виконує багато співаків, у тому числі і Наталя-Марія Фарина. Так от, Токарський ввів Володимира у медичні кола, де підхопили його ідеї і допомогли на базі госпіталю для інвалідів створити клініку, якої ще не бачила Україна. У Львові Володимир висвіжився душею, бо до білих лікарських його одеж вже не чіпляли павуків... Клініка, яку вибудував учепистим своїм характером, стала нагородою за заподіяне йому зло. Тут треба зауважити, що Володимир згуртував навколо себе багато однодумців. Він сам створив себе. Вважаю, що за будь-яких обставин добився б свого, і перебільшувати роль журналістів не варто. Нас кликав професійний обов'язок.

– Звісно, визнання його як фахівця у світі сьогодні вже буденна реальність. Він – член Нью-Йоркської, Мюнхенської академії наук, Інтернаціональної... Коли гортаєш каталоги міжнародних конференцій, відзначаєш: Козьякін скрізь виступає перший – у найкращий ранковий час. Чи то в Італії чи Франції, США чи Південно-Африканській Республіці, чи Німеччині або Іспанії... За кордоном і в Україні його методика супроводжується найвищими епітетами.

– Тут виринає з пам'яті момент, коли він ділився своїми пошуками: «Якщо йдеться про ДЦП, то, либонь, не лише в мозку річ, слід по-іншому глянути на зміни з боку хребта. Чи ж не вони теж спричиняють неміч-недугу? Майже всі дорослі мої пацієнти мають гіпертонус – напругу м'язів. Коли вивільнити защемлений нерв, напруга зникає. Можливо, і в дітей з діагнозом ДЦП...». Озброєний цією думкою, сміливо, але обережненько пускав свої пальці по спазматичних маленьких спиначках. Не вірили батьки, що таке може бути, та й самого спочатку брав шок: м'язи перетворювалися на м'якуш, пропадало у дітей загальне заціпеніння, вони після кількох сеансів могли ставати, наприклад на повну ступню, починали сидіти, говорити, розуміти. Він знайшов ключ, розбурхав компенсуючі можливості організму, що дрімали, почав робити біомеханічну корекцію хребта, сегменти його, наче шестерні, змусив складатися так, як закодовано здоровою природою. Подібна практика ламала всі традиційні уявлення, водночас сіяла недовіру. Однак перед результатами залишалось одне – скидати капелюх. Втім, це мій довільний переказ, наукові ж тонкощі докладно описані у його дисертаціях.

Коли він вперше доповів про свої пошуки і їх результати на конференції в Англії, знаменитий мануальний терапевт Нойман відверто сказав: «Вітаю! Я про це думав, теоретично

був переконаний, що причину слід шукати там, де ти її вивився. Але до дітей просто не дійшли руки».

– Пригадую показаний нам у клініці фільм. Він, до речі, демонструвався у багатьох країнах. Титри свідчили, що його знімали впродовж кількох місяців. На початкових кадрах – трап літака, що прибув у Львів із Франкфурта-на-Майні. Батьки зносять на колясках хворих дітей. Бачити їх – закоцюблених, з перекошеними обличчями – одна печаль...

– Стрічка демонструє весь перебіг лікування, яке здійснюється у трускавецькому центрі. А ось останні кадри: німецька дівчинка, похитуючись, ступає по траві і носком сандаля торкає м'яч. Їй хочеться вже вдарити його щосили й кинутись біжком, та ще ніжки заплутуються. Змінюється план – на екрані крупно заплакане й розгублене обличчя матері. До цієї миті многотрудно й навпомац вона йшла через десятки європейських лікарень. Тепер її бідняточко вже хоч с'як-так дасть собі раду після довгих років лежання – воно кволо, але ступає саме. За відеорядом змовкає голос диктора – промовляли тремкі обійми, в яких враз опинився лікар. Він стверджує не без гордошів, що ні в кого немає такої картинної галереї, як в нього – он скільки на стінах трускавецької клініки малюнків. А зроблені вони пальченнями, які розсудомив цей чарівник. Пальченнями малечі з Англії, Франції, Греції, Німеччини, Швейцарії, Іспанії, України... Здається, світ мільйоннуруко тягнеться до нього, хоча він не всеможний теж.

Знаю, один його згідливий кивок голови – і вже був би на Заході, бо ж пропозицій працювати в тамтешніх добре оснащених клініках має достатньо. Європа теж опинилася перед навалою ДЦП. Там є все для догляду і лікування, але ні в кого немає таких рук, які... бачать. Саме тому у Трускавець прибувають спеціалісти з розвинутих країн. Він не любить веле-

мовити про якийсь там урапатріотизм. Просто залишається тут – у стомленій Вітчизні своїй. Сьогодні його клініка – еталон. Як не розпізнати у цій напівкруглій споруді втілення креслень, що виникли ще тоді, у Дубні! До речі, інтер'єр там особливий – він є складовою, як каже лікар, арттерапії. Тут діє науково-дослідний інститут – своєрідний полігон реабілітації і відпрацювання новітніх медичних технологій. Для цього є комп'ютерні програми відтворення перебігу хвороби ДЦП, складені львівськими спеціалістами і визнані неперевершеними в Європі. Тут кожній дитині роблять відеоаналіз, тоді як в суперклініках Німеччини – тільки для 20 відсотків маленьких пацієнтів. Запатентовану методику Володимира Козявкіна рекомендовано для вивчення в медичних освітніх установах і для втілення в лікарській практиці.

– Чи не спонукає тебе оце знання долі Володимира Козявкіна написати якусь, можливо, художню річ про нього?

– Цілком слушно. До цього, здається, підступаю щораз ближче... Дай нам, Боже, досягнути глибочінь цього характеру. А який він педагог! Мій син, який зараз навчається у США, мав з ним кілька бесід перед від'їздом, і тепер у листах згадує, наскільки цінними були поради Володимира Ілліча щодо пізнання інших культур і щодо збереження своєї гідності у світі. Ці та інші постулати, до речі, сформульовані лікарем у його книзі, яку він написав для своїх доньок. Вона, правда, не видана.

Якось ми стояли в його кабінеті, дивилися на серпанкове передгір'я Карпат. «Скільки болю людського, скільки болю», – промовив він. Горе людське більше за ці гори. Більше за його єдине серце, за його бажання подужати зачаєні хворощі. Хтось приходить у світ на день чи на два, чи лише на секунду – для крику. І з цим миряться батько-мати... Але природа іноді при-

рікає на нескінченні багаторічні страждання, вселивши в маленькі безшелесні тіла моторошну недугу. Це вона випробує і його, чоловіка-загадку.

А взагалі, я знаю, що сам Володимир Козявкін – то і є книжка...

Вів інтерв'ю Андрій Бабінець.

ЗА НАМИ НІЩО Й НІКОГО...

Кузьмук І. За нами ніщо й нікого... / І. Кузьмук // Вільне слово [Рівне]. – 2004. – 10 верес. – С. 11 ; Те саме // Вісті Рівненщини. – 2004. – 29 верес. – С. 3 ; Волинь-нова [Луцьк]. – 2004. – 9 верес. – С. 7.

Виповнилося 60 років з того дня, коли 9 вересня 1944 року Польським комітетом національного визволення та урядом Української РСР було укладено злочинну угоду про виселення українців з їх етнічних земель, що нині у складі Республіки Польща. В результаті цього в 1944 – 1946 роках було брутально вигнано і вивезено в південні області України понад п'ятсот тисяч українців. Переважній більшості депортованих не надано навіть житла замість утраченого, а про землю та майно і говорити не доводиться. Колись заможні і впевнені в собі люди враз стали жебраками, що тяжко страждали, не маючи засобів до існування.

Саме про долю вигнанців із прабатьківських земель йдеться в повісті рівненського письменника Віктора Мазаного «Погляд сльози», яку він присвятив тим, хто шукає шлях із рабства. Події в творі розгортаються восени 1944 року в селах Тихобуж, Потуржин, Славичі, місті Модринь, а потім на півдні України вже в післявоєнний час. Автор зумисне змінює топонімічні назви, лише натякаючи на їх подібність до населених пунктів Холмщини і Підляшшя, Одеської, Херсонської та Миколаївської областей.

У центрі повісті – двадцятирічний юнак Тиміш Сухава, доля якого тісно переплетена з долею тисяч холмщаків, які любили і страждали, мучились і поневірялись. Перед його очима, як у страшному сні, спливають події – поляки вбивають матір, живцем закопують отця Михайла Боров'юка, захоплюють його самого. Тяжко поранений, вибирається він з-під мертвих тіл розстріляних односельців.

А далі – українські степи, викопані переселенцями землянки, тупість, жорстокість совіцьких начальників, розправа над племінником Яриком за відсутність галстука на шиї, на решті смерть хлопчика під копитами коня.

Пам'ять все повертає і повертає Тимоша в рідний край... Поляки обложили Потуржинську церкву і три дні тримають у полоні 76 українських православних, щоб прийняли схизму і віддали храм. Не поступилися... Ось кохана дівчина Катерина, що під тиском батьків перехрещується в костелі і рятується від евакуації. Схиляє до цього й Тимоша, бо ж любить і хоче, щоб лишився з нею. У відповідь: «Хіба ж можна кпитися зі свого сповідання?» То раптом згадав про ковпаківців, які вимагали віддати коня, а коли відмовився – стріляли в нього.

Ось ікона Модринської (Холмської) Божої Матері. Вона плаче... Тимошеве серце крається... Ще в першу світову її рятує і вивозить в Росію отець Михайло Боров'юк, потім ховає від поляків Веренея... Ось страта поляками семи українських хлопців і помста за них Волинської сотні Клена...

Тиміш, втративши надію повернутись у своє село, пристав до чехів, які легально поверталися в рідний край. Сподівався звідти махнути до батька в Америку. Викритий чекістами, кинувся бігти через міст на чеську сторону, та наздогнала куля...

Так трагічно для головного героя завершується повість Віктора Мазаного. Але чи набагато кращою була доля інших переселенців?

Повість «Погляд сльози» – талановитий твір про реальні події і факти, які насправді відбувалися з холмщачами і підляшанами в передвоєнний і післявоєнний періоди. Вони назавжди закарбувалися в пам'яті переселенців. До того ж, викладені ці події і факти в оригінальній формі ремінісценсій – забігання вперед і повернення назад, геть як у житті, коли спогади й образи накочуються часто безладно і несподівано, що примушує читача ще і ще раз перечитувати прочитане.

Та найбільшою цінністю повісті є збережена батьками і передана дітям говірка найзахіднішої гілки українського народу, так соковито і барвисто подана автором, народженим на світ вже в селі Городець Володимирецького району [Рівненської області]. Тому повість треба продовжити, ще більшу увагу приділивши мові холмщаків і підляшан, що вже зникає. А то ж скарб, який би збагатив нашу українську літературну мову.

Іван Кузьмук.

ПУБЛІЦИСТИКА СЕРЦЯ

Медведєва О. Публіцистика серця / О. Медведєва // Вільне слово. – 2020. – 13 лют. – С. 3.

Книга «Кров репортера» Віктора Мазаного, у якій зібрано його художньо-публіцистичні твори, демонструє пристрасний письменницький погляд на українські основи духовного розвитку минулої і сучасної епох.

Це в однаковій мірі стосується розповідей про зусилля світочів вітчизняної культури щодо утвердження Пересопницького Євангелія як державного символу, перебування Тараса Шевченка на Волині, новаторського чину Європейського Екзархату Православної Церкви України за кордоном, перекладу українською мовою зразків писемності інших народів тощо.

Віктор Мазаний постає у книзі як митець, авторське «я» котрого є паритетним у процесі зображення поглядів визначних особистостей на світ, людину, літературу, релігію, мистецтво. Серед них лавреати Національної премії України імені Тараса Шевченка – письменники Роман Лубківський, Микола Жулинський, фотохудожник Василь Пилип'юк, народний артист України Володимир Петрів.

Думками про віру і культуру, українську душу насичені діалоги із популярним прозаїком Володимиром Лисом, архієпископом Рівненським і Острозьким Православної Церкви України Іларіоном та іншими. Зразками пристрасної есеїстики є у книзі своєрідні етюди про Героїв України, мистецтвознавця Бориса Возницького, ушанованого лікаря, професора, доктора медичних наук, лавреата Державних премій України Володимира Козявкіна.

А есе про Святу Землю (Єрусалим, Вифлием), «Русалки в снігах академії» є ознакою новелістичного переосмислення реальності та відображення художнім словом.

«Кров репортера» демонструє широту зацікавлень автора, серед яких, зокрема, літературна минувшина, що залишила в історії Рівного та загалом поліського краю світового значення карби. Щодо останнього, то автор торкається спадщини та життєвої долі велетів красного письменства минулого, пов'язаних із Україною, зокрема з Рівненщиною. Тут у публіцистичних творах йдеться, наприклад, про класиків світової літератури Оноре де Бальзака, Юзефа-Ігнація Крашевського, поета, драматурга, публіциста Авеніра Коломийця.

У книзі подано і творчий портрет автора першого історико-публіцистичного твору про Рівне (1880 рік), письменника Тадеуша-Єжи Стецького «Місто Рівне. Сторінка історії Волині». До речі, Віктор Мазаний є упорядником першого видання цього твору українською мовою (блискучий переклад Лідії Рибенко), яке вийшло завдяки «Програмі розвитку

книговидавничої справи та сприяння збільшенню книжкової продукції місцевих авторів у місті Рівне» управління культури Рівненського міськвиконкому.

Окремої уваги заслуговує художньо-документальна повість «Із Капіталійського пагорба», у якій подано письменницьке бачення культурних, економічних, політичних аспектів життя у США. Тут автор відображає зусилля американських українців у справі встановлення пам'ятника Тарасу Шевченку у Вашингтоні. Він охопив період із часу опублікування ідеї про будівництво монументального комплексу до його відкриття. Автор про ці події розповідає, спираючись і на спогади члена журі конкурсу проєктів пам'ятника Кобзарю, письменника Уласа Самчука. Надзвичайно глибокими за змістом є паралелі щодо порівняння естетики творення пам'ятників Кобзарю у Радянському Союзі (про них Віктор Мазаний пише як про «монументальну кривду», такі ж Улас Самчук бачив у Києві і Харкові у 1942 році), і естетикою вашингтонського пам'ятника, де, як зазначає автор «Волині», «втілений у бронзу дух у вигляді молодого людини».

Варто зазначити, що загалом сторінки книги про реалії минулі та нинішні заокеанського життя написані образно і точно, вони пронизані аналогіями із українським буттям, у них надзвичайно виразно проглядається письменницьке переживання, показане через художні деталі. Це виражено і у діалогах із 42-м президентом США Біллом Клінтоном, знаменитими конгресменами Ричардом Лугаром, Бобом Доулом, Джимом Населом.

Незважаючи на те, що особа автора у книзі має, так би мовити, ознаки реальної людини, тут є епізоди, в яких «я» набуває рис узагальнення, близького до художнього образу (своєрідна новела про відомого травознавця Івана Носаля «Погляд фіалки», есе «Мотив журавлиний» тощо).

Саме тому тексти у книзі свідчать про авторську непере-сичну індивідуальність, яка свою сформовану властивість лю-дини люблячої помножує на такі ж якості героїв своїх розпо-відей: «Олександр Богачук: «Як життя квітує?», «Нескінченний у плодах своїх», «Любити Рівне епох» тощо.

Ось чому ми стали свідками у книзі «Кров репортера» письменницького феномену: осягнення реальності відбува-ється через показ сутності людей знаменитих, які все віддали й віддають Україні свого життя, – «Бери свій хрест і йди», «Ви-шитий голос душі», «Руки, які бачать», «Світлопис душі».

Вважаю, що книга «Кров репортера» новаторська, само-бутня. Вона стала визначним явищем у літературному про-цесі України, адже є професійним прикладом сучасного мис-тецтва письменницької публіцистики, що звеличує людину і закликає оберігати її українську душу.

Олена Медведєва,

письменниця, лавреат літературної премії імені

Уласа Самчука.

ПОСТАТІ, ВИХОПЛЕНІ З ЧАСОПЛИНУ

Фарина І. Постаті, вихоплені з часоплину [Електронний ресурс] / І. Фарина // Письменницький портал Пилипа Юрика : [сайт]. – Режим доступу: <https://pilipyurik.com/ukrainskie-literatory/853-faryna-ihor-literaturna-krytyka-rozdil-2> (дата звернення: 11.06.2022). – Назва з екрана ; Те саме // Золота пектораль : [сайт]. – Режим доступу: <https://zolatapektoral.te.ua/> (дата звернення: 11.06.2022). – Назва з екрана.

Про яку кров говорить автор? Та, на щастя, не про ті про-литі краплі рідини з людських вен, котра забарвлює землю від підступності тих, кому вперек горла стала журналістська правда. Та навряд чи можна придумати влучнішу назву для

книги. Цього разу кров виступає у ролі надточної метафори, передаючи биття серця того, хто взявся розповідати про свої зустрічі на життєвих дорогах.

...Коли перечитував «Кров репортера», то уявою помандрував у подаленілу у часохвищі осінь 1975-го. Тоді на одному із засідань літстудії «Франкова кузня» Львівського держуніверситету вперше зустрівся із Віктором Мазаним. (Виявилось, що обоє навчаємося на факультеті журналістики. Тільки він уже завершував студіювання, а автор цих рядків лише починав його).

Чому згадав про цей факт? Та автор сам змусив. Розповіддю «Всі ми – із кузні Франкової». А ще теплими словами про наших спільних навчителів Володимира Здоровеґу, Павла Ящука, Олександру Сербенську. Зацікавили також есе про Володимира Боденчука, Олега Потурая, Феодосія Мандзюка, Василя Базіва, Богдана Токарського, яких теж знав ще з тих літ. І не думаю, що це просто спомини про людей, з котрими звела доля. У тканину написаного письменник і журналіст вводить свої роздуми про них, не забуваючи, звісно «присмачити» тексти згадками про свої діяння. (Розумію, що не всі позитивно сприймають подібні кроки текстотворців. Але так здебільшого міркують ті, кому немає чогось доброго про себе сказати. Зрештою, не можна вважати гріхом те, що в екскурсах у собість зберігає domeжну відвертість. Міг, скажімо, не згадувати, що його колись сварив редактор газети «Молодь України», де він тоді працював. Та нині знаємо про це з есе про світлої пам'яті Володимира Боденчука. Своєрідний плюс у букет поваги до автора).

Та це – не єдинні публікації про тих, хто пов'язав своє життя з газетярством. Як тут не згадати про лавреата Шевченківської премії фотомитця Василя Пилип'юка (нині, на жаль, покійного) та інтерв'ю з редактором Євгеном Хотимчуком. Чи

не вперше зі сторінок дізнаємося про особистість фотографа першого президента України Леоніда Кравчука і про одну з найпопулярніших у західному регіоні нашої держави газету «Вісник + К».

Чи таке. Нині часто з'являються роздумування на тему «Україна і Бальзак». І усі автори згадують про Верхівню на Житомирщині, де був маєток Евеліни Ганської – коханої письменника. А Віктор Мазаний запросив помандрувати Радивиловом на Рівненщині, де колись Бальзак долав кордон. Згадав і про його дев'ять листів до начальника місцевої митниці Павла Гаккеля.

Несподіваний поворот у загальновідомій темі? Безумовно! Та приваблює не тільки новизна, а й логічність викладу матеріалу. Ще має чимале значення те, що автор «обрамлює» своє розмірковування посиланнями на існуючі документи, що додає значущості публікації.

Не боїться пан Віктор висловити здогади та контрверсії. І не завуальовує їх, як це зазвичай роблять, а виносить на щит, якщо можна так сказати. Приміром, думку про різні версії читаємо у публікації про перебування Тараса Шевченка на Волині.

Ще кілька тем, яких так чи інакше торкається автор. Мені, наприклад, було відомо, що автор книги народився у селі Городець Володимирецького району на Рівненщині. Але з невідомою цікавістю читав «Городець у короні Волині» і думав про свята «Городецький автограф» та «Городець у вишиванці», які стали явою завдяки пану Вікторові. Бо дізнався багато цікавого про письменників Авеніра Коломийця, Галину Гордасевич, Юзефа-Ігнація Крашевського, яких доля назавжди пов'язала з цим населеним пунктом. Між іншим, з цієї публікації помітно, як автор любовно працює з архівними матеріалами. З трепетом у душі прочитав про те, як майбутні письменник і Надзвичайний та Повноважний Посол України Олександр Мо-

цик у дитинстві колядували у рідному селі, хоч раніше цей матеріал вже бачив в одній з всеукраїнських газет.

До речі, публікаційну біографію мають й деякі інші тексти. Так, скажімо, інтерв'ю «Вишитий голос душі» з письменницею й вишивальницею Оленою Медведєвою, здається, вперше прочитав у журналі «Золота пектораль», а «Українська літературна газета» вже вміщувала його розмову з архієпископом Іларіоном. Був приємно вражений, що автор вміє знайти потрібний тембр розмови і виважено наголосити на тому, що може зацікавити читальників. (Але повернення до пройденого диктує й непростість. Розумію, що журналістові вельми багнеться окнижити все, що було раніше написане. Але чи потрібно це усім? Чи не ліпше зізнатися хоча б самому собі, що не все витримало часові випробу. Те, що рівненець вибрав для книги найвартісніше, ще раз переконує).

Але не тільки про увагу до творчості письменників землі волинської говорить «Кров репортера». Літературна тема є набагато ширшою. Окрім вище згаданих нюансиків існує ще кілька. І кожний з них потребує хоча б побіжної згадки. Нині, наприклад, часто говоримо про Шевченківську премію та її лавреатів. Нерідко їхні діяння після олауреачення ковтає ненаситний вихор часу. І те, що Віктор Мазаний у слові зафіксував перебування на Рівненщині Романа Лубківського, Степана Сапеляка, Степана Пушика, Олексія Дмитренка, В'ячеслава Медведя, Михайла Слабошпицького, Петра Перебийноса заслуговує на повагу. Чи таке. Знаємо, що академік і письменник Микола Жулинський народився на Рівненщині. Про це часто згадують, пишучи про нього. Та все ж більше фокусують увагу на київському періоді буття. А Віктор Мазаний «пройшовся» волинськими дорогами письменника. Тему про ловців слів (так інколи називають літератів) завершують розповіді про лавреата Шевченківської премії отця Рафаїла Турконяка

(перекладача Острозької Біблії), Михайла Якубовича (інтерпретатора Корану), Дмитра Цоліна (тлумача тори). Вчитуюся у ці твори і знову думаю про те, що автор залишається вірним собі, щоразу відшуковуючи найцікавіше з життя особистості. Він, безперечно, добре розуміє: найістотніше робить індивідуальність цікавою для людності. Кров пошуковця стугонить в жилах журналіста?

...Очевидно, що можна балакати й про інші аспекти у відображенні ролі слова у житті суспільства і окремої особи, не сумніваюся у цьому. Бо мої об'єктивно-суб'єктивні нотатки радше за все не все врахували. І підходи у кожного свої. Індивідуалізм, так би мовити. В хорошому розумінні цього слова. Не сумніваюся, що саме він спонукав до матеріалів про патріарха музейної справи, Героя України, Шевченківського лавреата Бориса Возницького, народного артиста України і теж Шевченківського лавреата Володимира Петріва, знаменитого травознавця Івана Носаля, відомого біологатора Олега Івановського, видатного лікаря, Героя України Володимира Козявкіна... (Перелік імен може продовжити «Кров репортера». Та не робитиму цього. Нагадаю, що перша публікація про мануального терапевта Володимира Козявкіна та неувагу місцевої влади до його проблем завдяки В. Мазаному ще у 80-х роках минулого століття з'явилася у газеті «Молодь України» та змінила становище на ліпше. Журналістська небайдужість?).

...Тепер поведу мову про наступне. Книга є різножанровою. У «Крові репротера» поряд із художньо-документальною повістю «Із Капіталійського пагорба» (про подорожі автора у США, де він навчався) маємо інтерв'ю, есе, рецензії. І це жанрове багатство творчої палітри – ще одне свідчення шукань.

...А насамкінець знову повернуся до літстудії «Франкова кузня» зразка 70-х років минулого століття. Тоді Віктор Мазаний виступав jako молодий поет. А нині він – прозаїк і пу-

бліцист. Та підозрюю, що продовжує віршувати. Натякає на це метафоричність назв його інших книг: «Спалах ядра», «Корінь вогню», «Осінь жінка», «Тінь павука». Та й «Кров репортера» хіба не ратує про це? Поетичної образності вистачає й у найменнях писань з книги: «Погляд фіалки», «Руки, які... бачать», «Вишитий голос душі», «Метафори Корану», «Суд блекоти»... Та й бачимо небуденний віршувальницький хист у творах «Погляд фіалки», «Уявити крізь... землю», «Мотив журавлиний». Іноді, може, жалкуєш, що така ліричність не є характерною й деяких інших текстів. Та водномить розумієш й автора: не хоче він, аби щось відволікало читальників від його замислу. Метання душі межі двома берегами?

Здається, що оте борсання бачимо і в словодивовижності: «самопаш», «глипаки», «стовковисько», «болещі», «навшпінчачки»... (Орієнтація на рідковживаності повинна супроводжувати і красне письменство й публіцистику).

Все це, разом узяте, й має агітувати за потрібність книги.

Ігор Фарина,
письменник.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ПАНТЕОН РІВНЕНЩИНИ

Мазаний В. Літературний пантеон Рівненщини / В. Мазаний ; розмову вів І. Фарина // Українська літературна газета [Київ]. – 2016. – 13 трав. – С. 8–9 ; Продовж. // Там само. – 27 трав. – С. 8–9.

Меморіальну дошку відомому українському письменнику і журналісту Сергію Мельничуку відкрито у селі Великий Житин Рівненського району, де він народився та провів дитячі і юнацькі роки.

Ініціатором встановлення цього знака став рівненський письменник Віктор Мазаний, який тривалий час працював із

Сергієм Мельничуком. Під час урочистостей він розповів про нього як віртуозного фейлетоніста, власного кореспондента журналу «Перець», газет «Радянська Україна» та «Голос України», автора книг гумору і сатири «Квіти і звіти», «Карась у сметані», «П'яте колесо», повісті-казки для дітей «Білочубчик», що вийшли у центральних українських видавництвах загалом майже двохсоттисячним тиражем у 1976 – 1992 роках.

– Вікторе, це вже п'ята меморіальна дошка на Рівненщині, що з'явилася завдяки Вашій ідеї створення в області своєрідного літературного пантеону. Як починалася ця справа?

– Почалася вона із думки про необхідність встановлення меморіальної дошки відомому досліднику історичної Волині, літературознавцю, прозаїку Григорію Дем'янчуку у Рівному на будинку, де він проживав. Я добре знав його творчість, був автором першої рецензії на його першу художньо-публіцистичну книжку «Барви Полісся» – вона вийшла у дев'ятому номері журналу «Жовтень» (нині «Дзвін») у 1976 році, коли я ще був студентом. Також він редагував мою публіцистичну книгу про подорож у США «З Капітолійського пагорба». Григорій Дем'янчук – автор багатьох інших книг – допоміг увійти в національний літературний процес десяткам людей, безкорисливо опікувався ними, допомагав шліфувати майстерність, зробив неоціненний вклад у краєзнавче джерелознавство, видавши фундаментальне дослідження «Українське краєзнавство: сторінки історії».

Через рік після його смерті у 2002 році я вирішив відкрити йому меморіальну дошку. У мене було подароване ним фото – на ньому він із пишною сивою шевелюрою, в масивних окулярах, за які він мав кличку «вчитель». Той, хто мало знав його, плував із Іваном Драчем... Дошку з базальту виготовили в Костополі при сприянні мого земляка Михайла Кривка.

Спочатку думав йти офіційним шляхом, але коли дізнався, скільки треба листів, аби встановити дошку, то пішов «партизанським». Щоправда, усно в управлінні архітектури погодив її встановлення. Відтак покликав знайомих хлопців із автопідприємства, «кинули» кабель для дрелі із вікна на першому поверсі, просвердлили і прикріпили кам'яне полотно, хоч ні я, ні мої друзі такої роботи ніколи не виконували. Через годину прийшли письменники, відбулося урочисте відкриття.

Проїжджаючи тут, придивляюся до того чорного прямокутника із осяйним зображенням. Там завжди на підставці квіти...

– Які обставини передували встановленню наступної дошки?

– Слід підкреслити, що Григорій Дем'янчук повернув із забуття імена багатьох письменників епохи 20 – 30-х років – наших земляків Валер'яна Поліщука, Олекси Стефановича, а також Авеніра Коломийця – поета, драматурга, театрального режисера, який у тридцятих роках був відомий на теренах Західної України. Він закінчив теологічний і філологічний факультет Варшавського університету, режисерське відділення Варшавського інституту театрального мистецтва. У роки гітлерівської окупації очолював українське видавництво «Лад» у Дубно, співпрацював із Уласом Самчуком у газеті «Волинь». Коли Григорій Дем'янчук відкрив мені, що Коломиєць народився у моєму рідному селі Городець Володимирецького району на Рівненщині, то я зацікавився ним надзвичайно!

І тут в асоціативний ряд стали ще фактори: у Городці тривалий час проживав класик польської літератури Юзеф-Ігнацій Крашевський, тут також пройшли дитячі роки поетеси Галини Гордасевич. Уявляєте, які символи? Отже, якось я подумав, що варто було б ці віхи взяти з минулого і якимось чином зафіксувати їх експозиційно. Не можна допустити, щоб літературна слава села згасла. Так у мене виникла ідея створити Полісь-

кий літературний музей і почати вшановувати літераторів. Я зібрав максимальне число книг рівненських письменників, матеріали про Авеніра Коломийця, які надала вдова Григорія Дем'янчука, і розмістив на вітринах у спеціально виділеному для цього просторому приміщенні сільської школи.

Наближалось 100-річчя з дня народження Авеніра Коломийця (19 листопада 2005 року), а тому я задумав встановити на фасаді школи меморіальну дошку на знак пам'яті про нього. Звернувся в майстерню, де виготовляють із базальту меморіальні плити. Проте надану фоторепродукцію не дуже якісного старого фотопортрета там забракували. Тоді рівненський художник Микола Горелов намалював великий графічний портрет Коломийця. Я ніс його через півміста, і думав, чи мав коли-небудь гадку цей письменник, що хтось буде так мандрувати із його зображенням, оберігаючи, аби не заламався ватман...Те, що судилося зробити це саме мені, я розцінював як Божу вказівку згори...

Я запропонував сільському голові Лідії Кузьмич перейменувати центральну вулицю Городця Жовтневу (її довжина майже чотири кілометри) на імені Авеніра Коломийця (тут стоїть будинок, де я народився). Сільський керівник погодилася, я підготував біографічну довідку про нього, її роздали депутатам. Але, природно, були деякі запитання, адже досі ніхто не знав нічого про Коломийця. Нам вдалося переконати, що слід увічнити пам'ять земляка і в майбутньому його твори будуть у сільській книгозбірні – так я пообіцяв (так і сталося).

Виникало питання: хто оплатить вартість процедури заміни запису про місце реєстрації в паспортах? Це вирішив голова районної ради, випускник Городецької середньої школи Петро Мартинюк: за його розпорядженням на цілком законних підставах були використані кошти з районного бюджету, тому людям не довелося потратитися.

– Мені здається, просто відкрити дошку – це замало...

– Цілком слушне зауваження! Готуючись до дня, коли відбудуться заходи із вшанування пам'яті Авеніра Коломийця, я думав про те, як наповнити свято суто подіями літературного значення. Три роки перед тим я запровадив літературне свято – «Городецький автограф». Умова його проведення проста: головним гостем є лавреат Національної премії України імені Тараса Шевченка. Він має зустрічатися із вчителями української мови і літератури області, бібліотекарями та місцевими учнями. Останні готують виступи про творчість лавреата під час так званої літературознавчої сесії.

Я дуже люблю садити дерева і тому мені захотілося, аби в моєму селі лавреат, а також інші письменники, які прибудуть, посадили що-небудь. Так народилася думка назвати місце, де це відбудеться, Алея письменників України.

– Що відчувається у той момент, коли злітає біла тканина-покривало із меморіальної дошки під час її відкриття?

– Коли постала перед нами дошка Авеніру Коломийцю, то я зрозумів, що всі ми зробили внесок в управління часом... Поруч мене тоді стояли лавреат Національної премії України імені Тараса Шевченка В'ячеслав Медвідь, лавреат премій імені Андрія Малишка та Павла Тичини Петро Засенко з Києва, рівненські письменники.

Я провів першу екскурсію в Поліському літературному музеї, наголосивши, що експозиція присвячена Авеніру Коломийцю і стала можлива завдяки пошукам Григорія Дем'янчука, про якого теж є в музеї розділ, а також виданим у Канаді мемуарам священика Віталія Сагайдаківського, котрий навчався із Авеніром Коломийцем у Кременецькій гімназії. Звернув увагу на архівні документи, зокрема, публікацію газети «Волинь» від 5 жовтня 1941 року, де засвідчено, що Авенір Коломиєць є автором патріотичного звернення до нащадків, закладеного

у кургані біля міста Дубно. Йдеться і про складний літературний шлях письменника, його світоглядну еволюцію, творчу дружбу з Уласом Самчуком.

На той час у музеї я сформував найповніше в області зібрання творів членів Рівненської письменницької організації – тут подано коментарі до творчих біографій, вміщено фото, рукописи авторів. Започатковано також архів, виставлено аудіозаписи із інтерв'ю письменників краю, що прозвучали на рівненському обласному радіо в передачі Миколи Берези «Перевесло», представлено художні твори, де згадується про тутешні місця.

Окремим є розділ, присвячений лавреатам Національної премії України імені Тараса Шевченка. У той день В'ячеслав Медвідь презентував свою книгу вибраного, а музею надав власні реліквії – рукописи, люльку, перстень, деякі цінні особисті речі, листи до нього, зокрема, від Павла Загребельного – останній в одному із них просить у Медведя дозволу використати цитату з його роману «Кров по соломі» для свого твору...

Вклад, що є ілюстрацією переслідувань тоталітарним режимом представників національно-патріотичної течії в українській літературі минулого століття, зробив у музей Петро Засенко. Він вручив книгу «Князівство трав», кілька екземплярів якої вдалося врятувати у 1969 році, адже весь її тираж було пущено «під ніж». Прикметно, що загалом тоді письменники подарували понад сто різноманітних видань прози та поезії.

– Як реагували на те, що відбувалося, гості-письменники?

– Ділячись враженнями, В'ячеслав Медвідь, зазначив тоді: «Там, де присутні культурні феномени, особистості, вже не йдеться про розмір поселення. І це демонструє «Городецький автограф», головним персонажем якого є книга. А Поліський літературний музей – це вже ознака стабільності, повз яку ніхто не пройде байдуже».

Петро Засенко підкреслив: «Радію, що тут, у колишній літературній столиці Полісся 19 століття, люди люблять українське слово непроминуше, сприймають його як животворну вологу. Хотілося б, щоб таких явищ і зустрічей було якнайбільше в нашій Україні». Старійшина українського сатиричного цеху Петро Красюк (нині покійний), який не зміг через хворобу приїхати на свято, натомість надіслав привітання: «Вважаю, що організація літературного музею у Городці – це гідний нашого часу почин. Хай музей стане джерелом художнього одкровення для всіх городчан, їхніх гостей з України і закордону, щоб він засвідчував: українська мова жива, незважаючи на століття переслідувань. Хай мова наша розквітає!»

Згідно із концепцією подальшого функціонування музею, він є базою для учнів ліцею, які відтепер мають змогу працювати з творами, документами, користуючись широким спектром пояснювальних, супроводжуючих матеріалів.

– Чи виконали діти завдання перед маститими?

– Ще й як! Ми переконалися у той день, що теоретичні ресурси для літературознавчих спроб школярами під час навчання надбані, і що, наприклад, молодь здатна спрагло всотати в себе ніжні поетичні справжності, вона обстоює їх, а також не навмання йде шляхами співпереживань, заглиблюючись у прозу, даючи зрілі оцінки образам і загалом авторській манері оповіді. Вперше в Україні «Городецький автограф» запропонував письменникам вести паритетне спілкування з підготовленою учнівською аудиторією, аби одержати дидактичні ефекти. І вони були несподівані!

У той день, до речі, В'ячеславу Медведю, який загалом тричі відвідував «Городецький автограф», було присвоєно звання почесного громадянина Городця та видано посвідчення за номером 2 (за номером 1 такий документ у автора цих слів).

– Чи розвивається і надалі тема Авеніра Коломийця у Вашому музеї?

– Безперечно. Я встановив зв'язок із його синами Тарасом та Жданом, котрі мешкають в Австралії (вони виїхали туди разом із мамою з Австрії після смерті батька, яка настала 22 липня 1946 року в Зальцбургзі, Австрія). Вони надіслали видані ними антологію його поезії і прози, п'єси, публіцистичну книгу «Шевченкова ера», окремий том досліджень його біографії, діяльності в Австрії на посту редактора заснованого ним українського журналу «Керма», матеріали про організаційну роботу зі створення мистецьких спілок в еміграції тощо.

Також прислали Срібного Хреста, яким Українське Вільне Козацтво Австралії нагородило (посмертно) Авеніра Коломийця.

У книзі «Жити так, щоб не згасла жадоба краси», яка вийшла у серії «Бібліотека літературного музею Уласа Самчука в Рівному», я вмістив нарис «Із городецького грона», у якому розповів про подальші пошуки щодо вивчення біографії Авеніра Коломийця. Все це я передав у Поліський літературний музей. Пообіцяв синам, що одного разу проведу їх по довжелезній вулиці, яка носить ім'я їхнього батька. Передчуваю: це буде хвилююче...

– Третя дошка в Городці теж була в контексті «автографа»?

– І третя, і четверта відкриті під час проведення «Городецького автографа» 18 квітня 2012 року. Одна присвячена класику світової літератури, польському письменнику Юзефу-Ігнацію Крашевському. Як я вже зазначив вище, упродовж сорокових років 19 століття він періодично проживав у Городці. Величний став, урочище Тріщава й інші загадкові поліські місця надихали його на написання романів і повістей, створення картин. Тут він пізнав правдиве кохання, тут одружився, у Го-

родці народилися його син і донька. Сюди на зустрічі з ним залюбки приїжджали його сучасники, зокрема, поет Владислав Сирокомля. Йому Крашевський присвятив повість «Ярмола», дія якої відбувається на городецьких берегах Горині. Польські письменники тут створили осередок спілкування і натхнення. Ось чому тоді Городець вважався польською літературною столицею. Матеріал таких повістей, новел, оповідань Юзефа-Ігнація Крашевського, як «Остап Бондарчук», «Уляна», «Історія Савки» походить з нашої місцевості. То був перший польський письменник (це, до речі, відзначає й Іван Франко), який показав життя простого українського народу.

Всіх, як і знаменитого поляка, вабила атмосфера високого творчого духу, що панувала у маєтку місцевого польського магната, великого мецената культури, людини релігійно толерантної Антонія Урбановського, який мав унікальну бібліотеку, що налічувала 20 тисяч томів. Серед них оригінал Литовського статуту 1506 року й інші стародруки 16 століття. Тут, у галереї, були виставлені оригінали полотен Леонардо да Вінчі «Святий Іоанн», Рубенса – «Оголена жінка в хутрі» та «Благовіщення Богородиці», Рафаеля – «Святе сімейство», Роланта Савері – «Вихід звірів із Ноевого ковчега». У нумізматичній колекції були рідкісні монети й медалі Греції та Риму, десятидукатовий литовський португал 1562 року із зображенням Сигізмунда II Августа й герба Литви у квітковому орнаменті.

Отож, з нагоди 200-річчя з дня народження Юзефа-Ігнація Крашевського вирішую виготовити дошку і йому та встановити її поруч з аналогічною Авеніру Коломийцю. Знову пішов по меценатах і вдалося одержати бажану кам'яну картину з написом, що засвідчує перебування у Городці знаменитого прозаїка.

Рік перед тим забезпечив матеріалами відповідну експозицію про нього. Найголовнішою її частиною стали майже сто томів творів Юзефа-Ігнація Крашевського польською мовою різних років видання, привезених тодішнім Надзвичайним і Повноважним Послом України у Польщі, моїм однокласником Олександром Моциком. Я його попросив зібрати ці скарби, пояснивши, що створюю в нашому рідному селі музей. Він придбав цю колекцію по книжці у польських букіністів. Сьогодні тут це найбільша збірка творів Юзефа-Ігнація Крашевського в Україні.

За кілька днів до свята я домовився із Олександром Моциком, який в той час вже був Надзвичайним і Повноважним Послом України у США, щоб вийти на зв'язок по Skype зі школою о 13:00 за київським часом. Він охоче погодився, хоч о такій нашій порі в нього буде лише шоста ранку.

«Немає проблем, – сказав він. – Я зможу спілкуватися з тобою чи з дому, чи з роботи».

– Все так просто? Без всіляких погоджень з міністром?

– Уявіть собі! Але нічого дивного, це ж посол у США... Відверто кажучи, за 10 хвилин до визначеного часу я захвилювався, що не можемо встановити контакт, і все поглядав на великий екран, встановлений в актовій залі. Враз оператор кивнув мені: є зображення! Я побачив посла в костюмі, у галстуку і зрозумів: він у себе в робочому кабінеті – я впізнав інтер'єр приміщення, адже тут мене приймав 2 травня 1995 року Надзвичайний і Повноважний Посол України у США, письменник Юрій Щербак.

Олександр Моцик сказав, що його дуже зворушує ця віртуальна зустріч. Він поговорив зі мною, редактором газети «Вільне слово» Андрієм Бабінцем», редактором «Літературної України» Сергієм Козаком. Особливо він був зворушений,

коли місцевий хор «Берегиня» виконав старовинну поліську пісню.

«Моя мама любила цю пісню», – сказав він, і було ввідчутно, що він ледве себе стримує, щоб не розхвилюватися.

Четверта дошка присвячена Галині Гордасевич, яка проживала у Городці у 1943 – 1953 роках. Вона переїхала сюди зі своїм батьком Леонідом Гордасевичем [священником] після того, як село покинув настоятель місцевої Свято-Миколаївської церкви (побудована у 1825 році) Артем Селепина, у гостях приятеля якого я побував у місті Міннеаполіс (штат Міннесота, США) в 1995 році. Саме там опинився після війни цей видатний священник, котрий, емігрувавши, став главою Консисторії УАПЦ у Північній Америці.

Галина Гордасевич у автобіографічній художньо-документальній повісті «Соло для дівочого голосу» згадує, що її батько «чудово розбирався в іконах, міг без кінця репетирувати з хором (хоч це і не входило в його обов'язки), знав мало не напам'ять Святе Письмо. Коли він відправляв службу, це було як урочиста вистава, а коли говорив проповідь, то сільські жінки заливалися сльозами».

У 1946 році батька арештовують і засуджують на 10 років концтаборів за «зраду батьківщини» (сумнозвісна стаття 54-І-а КК УРСР), а насправді за те, що він не захотів для КГБ розкривати таємницю сповіді. Він «відбув 8 років при чому в найстрашніших місцях: Братськ, Тайшет, Анчарлаг, нарешті, зловісні золоті копальні Колими. Чудом залишився живий, після звільнення ще 15 років працював там же, в Берельосі, на автобазі, поки заробив собі пенсію і зібрав досить грошей, щоб купити дім в Україні. Більше, здається, ніякі органи ним не цікавились, хоча він брав активну участь у релігійному житті Черкас, керував церковним хором, підмінював священників, а в останні роки, коли почали відкриватись нові церкви,

а священників не вистачало, він почав служити в селі поблизу Черкас...».

Моя мама, яка була на 2 роки старша за Галину, розповідала, що дружила з нею, адже будинок священника Леоніда Гордасевича і наш (мама разом з батьками проживала в ньому тимчасово після депортації нашої сім'ї із Польщі у 1946 році) були поруч на так званому Кутку. Звідси недалеко до церкви.

– Чим запам'ятався Городець поетесі?

– Городець періоду Другої світової війни став для Галини місцем, де її нове оточення допомогло вирізьбити характер патріотки. Вона зазначала: «Я просто запам'ятовувала і вбирала в себе все, що чула довкола. А всі люди, які жили в Городці, – ну, може, за дуже невеликим винятком, але той виняток тоді мовчав, – були проти більшовиків і проти німців. Вони були за самостійну Україну і віддавали для того найдорожче, що мали: свою молодь. Бо всі молоді чоловіки і хлопці були в партизанах... Ні, не в партизанах, так говорили про поляків або про радянців, а про українських рідко і обов'язково з додатком «українські»... То ким же я могла вирости в тих умовах, як не ярою «націоналісткою»? Тим більше, що повстанські провідники Мішка Бистрий або Карпо Лоза – це були молоді, вродливі, веселі хлопці, яких на селі любили і поважали...».

Арешт спіткав і неповнолітню Галину, бо коли навчалася у педучилищі в Острозі, то з'ясувалося, що вона дочка засудженого «ворога» народу і приховала це, а вирок був стандартним: за антирадянську агітацію серед студентів. Під час відкриття меморіальної дошки і їй, і Юзефу-Ігнацію Крашевському виступив лавреат Національної премії України імені Тараса Шевченка Анатолій Кичинський. Він був щиро подивований з того, як Городець демонструє особливий менеджмент культури, як дбає про увічнення пам'яті видатних земляків.

Тодішній головний редактор «Літературної України», уродженець Рівненщини, письменник, публіцист, доктор Українського вільного університету (Мюнхен) Сергій Козак відзначив, що тут побачив, як справді цінять людей красного письменства і торкнувся питання вивчення творчої спадщини представників Полісся, розкиданих по світах: «Поліського цвіту – по всьому світу. Сьогодні не існує континенту, де не були б видані праці про волинське Полісся, і де не були б наші люди. Інша справа, що нам потрібно це вивчати». Галина Гордасевич вже у зрілому віці відвідувала Городець. Тут у неї не було ніякої рідні, але зустрічали її як дорогу гостю.

– Як би Ви сформулювали завдання сучасного менеджменту вшанування письменників?

– В усіх названих мною історично-літературних пластах я бачу культурологічну лінію з виразним початком і таким же зрозумілим продовженням – вона не надумана, вона існує, її хтось ніби вів, вкладав у неї життєві долі, найвиразнішою ознакою її є письменницький слід і сучасне письменницьке буття. З таким розумінням слід підходити до вшанування пам'яті про майстрів слова – ці можливості для утвердження її існують на всіх територіях України: треба лише не проминути невмирущі знаки тих постатей, які є славою наших земель.

Водночас, коли ми залучаємо до цього суцільних серед нас трудівників красного письменства, то зміцнюємо свій дух і скрашуємо життя, вносимо в нього неповторну гордість. Саме її відчули, беручи участь у церемоніях з відкриття меморіальних дощок та в «Городецькому автографі» в різні роки й інші лавреати Національної премії України імені Тараса Шевченка – Олексій Дмитренко (я, закінчуючи Львівський університет, писав дипломну роботу про його творчість), Степан Сапеляк, Михайло Слабошпицький, Петро Перебийніс, а також інші письменники – Павло Вольвач, Євген Безкоровайний,

Марія Якубовська, Роман Дідула, Степан Бабій, Петро Велесик, Євген Шморгун, Ніна Дворницька, Василь Басараба, Олексій Городний, Лідія Рибенко, Микола Береза, Юрій Береза, Юлія Бундючна, Микола Кашук, Микола Пшеничний, Любов Пшенична, Іван Сидорчик.

Ділячись враженнями від відвідин Городця, Михайло Слабошпицький, наприклад, зазначав: «Я багато подорожую обласними Україною, але такого, як в Городці, не бачив ніде. Тут відчувається величезний інтерес людей до літературного процесу. І що найсуттєвіше – вони вже є його учасниками!»

Стверджую, що сам Бог своїм благословенним перстом вказав на цю точку планети, послав сюди енергетику нечуваної сили, аби вона у різні часи притягувала сюди передових людей свого часу.

Всі письменники, які приїздили на «Городецький автограф», залишили часточку себе на землі мого дитинства у посаджених ними вишнях, яблунях, калині на Алеї письменників України – єдиній такій у нашій державі. Я часто спілкуюся із цими побратимами і завжди запрошую приїжджати сюди куштувати плоди їхніх дерев...

Розмову вів Ігор Фарина,
письменник.

«КРОВ РЕПОРТЕРА»: У РІВНОМУ ОБРАЛИ ЛАВРЕАТА ПРЕМІЇ ІМЕНІ УЛАСА САМЧУКА

Марчук І. «Кров репортера» : у Рівному обрали лавреата премії імені Уласа Самчука [Електронний ресурс] / І. Марчук // Суспільне : [сайт]. – Режим доступу: <https://suspilne.media/15618-krov-reportera-u-rivnomu-obrali-laureata-premii-imeni-ulasa-samcuka/> (дата звернення : 19.07.2022). – Назва з екрана.

Лавреатом цьогорічної премії імені Уласа Самчука став письменник і журналіст Віктор Мазаний. Міську літературну відзнаку присудили йому за книгу «Кров репортера». Ця публіцистична збірка вмістила його художньо-документальну повість, діалоги та есеїстику.

– Цьогорічного лавреата обрали таємним голосуванням, – пояснила голова комітету з присудження премії Галина Кульчинська.

Загалом же претендентів, з її слів, було п'ятеро. При визначенні лавреата, вважає Галина Кульчинська, вплинуло й те, що Віктор Мазаний понад 20 років активно досліджує і популяризує творчість Уласа Самчука. Літературну премію імені Уласа Самчука вручають 8-й рік, вона становить 14 тисяч гривень.

Голова комітету з присудження премії Галина Кульчинська:

– За всі 8 років – це перший рік, коли рівень поданих літературних творів дуже високий, там і романи є. Ми просто традиційно не називаємо номінантів, щоб не було образливо. Із п'яти номінантів 4 твори я брала додому на тиждень: не можеш прочитати повністю романи, але розумієш рівень того чи іншого письменника, коли прочитаєш один розділ – цього достатньо. І ти розумієш, про що це. Плюс – критично-аналітичний матеріал. Я думаю, що тут велику роль зіграла і особистість самого лавреата. Це геніальна думка Віктора Мазаного, що творчість Уласа Самчука – це шахта, де лежить ще багато недобутого золота.

Лавреат премії імені Уласа Самчука Віктор Мазаний:

– Улас Самчук у одному зі своїх листів написав таку фразу: «Треба писати кров'ю свого серця». І от кров Уласа Самчука була різноманітна: і репортерська, і публіцистична, і суто письменницька. Бо писав і документальні твори, і художні. І, власне, тут саме образне значення цієї назви полягає в тому,

якою кров'ю написані ці твори. Тут зібрана моя художньо-документальна повість «Із Капітолійського пагорба» про мої подорожі США, про мої зустрічі з президентом Біллом Клінтоном, сенаторами. Книга також про наших земляків – Героїв України Бориса Возницького і Володимира Козявкіна.

Іван Марчук,
журналіст.

Віктор Мазаний :
«ПИСЬМЕННИК ПОВИНЕН ЙТИ
ДО ЧИТАЧА ПРАВЕДНИМ ШЛЯХОМ
І БЕЗ ФАЛЬШІ ТА СТРАХУ»

Мазаний В. Віктор Мазаний : «Письменник повинен йти до читача праведним шляхом і без фальші та страху» / В. Мазаний ; розмову вів З. Жижара // Молодь України [Київ]. – 2008. – 5–6 лют. – С. 4.

Серед талановитих імен, які в останні роки вагомо заявили про себе в царині сучасного українського красного письменства, є і самобутній прозаїк з Рівненщини Віктор Мазаний. Тож і не дивно, що його книгу «Тінь павука», котра побачила світ у 2006 році, висунуто на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка. Про витоки написання повістей, що входять у книжку, самобутність її змісту й форми, сьогоднішнє покликання літератури загалом і письменника зокрема і йдеться в розмові кореспондента Укрінформу з Віктором Мазаним.

– Вікторе, у повісті «Тінь павука» ти постав несподівано з модерним, так би мовити, сюжетом без сюжету. Яке виправдання такому прийому?

– Річ у тому, що події в цій повісті відбуваються ніби на двох фізичних рівнях – у реальному й потойбічному світах. За

аналогом такого паралелізму побудовано фрагменти, які пересипані, на перший погляд, безладно, а тому для сприйняття даються важко.

– Такий самобутній підхід до форми виправдовує себе?

– Це саме мій спосіб осмислення художньої реальності, який інтуїтивно підказаний мені бажанням якнайглибше розкрити людські душі. Кожен, хто заглибиться у твір, зрозуміє асоціативні ниточки, що дозволяють відчутти послідовність у діях головних героїв повісті – повстанців Збислави, Брови і їх губителя Гарбаря. Вони перебувають в екстремальних умовах і те підкреслено у відповідності із типом їхньої поведінки. Свідомість наша багатовимірна, і ця властивість дається взнаки, коли ти переймаєшся завданням перетлумачити правду життя, яка є лише натяком, відлунням для творення художньої реальності. Адже письменник не белетризує історію, а вибудовує події так, як би він хотів їх бачити.

Те означає, що у книзі «Тінь павука» розповідь не відтворює щось достоту документальне, точне. Це версія подій, навіть коли йдеться про трагічний розбрат у національному середовищі, яке завжди було розколоте через «вождизм» і спричиняло міжусобне кровопролиття. Адже дехто хотів будувати державу, а окремі – «партійку». Так само використано опис для означення трагічної карми нащадків тих, хто знищував національно-визвольне підпілля у воєнні та перші післявоєнні роки. Воістину: все, що відбувається з нами, – то або кара, або вдячність долі за прожите.

– У повісті «Погляд сльози», яка входить у книжку, вперше в українській художній літературі осмислено трагічне виселення українців з Польщі у 1944 – 1946 роках. Відчувається твоє глибинне знання цієї теми...

– Я народився у сім’ї депортованих. Тому про Холмщину, її звичаї, культуру, загалом про трагізм знаю з перших уст. У пам’яті чимало епізодів. Наприклад, коли моя родина покидала домівку, то всі цілували двері, вікна... На них залишалася сльоза... Мій дідусь просто снів поверненням назад. Він часто спирався на ворота, наvertsав свій погляд на призахідне сонце і незворушно дивився, так, ніби бачив над небокраєм якісь видива. Я, малий, помітивши той ритуал, запитав якомсь: «А чому ви так дивитесь в той бік?». «Додом хочу», – відповів він. Власне, звідси йдуть витоки сюжетної канви, за допомогою якої і будується головна тема – спроба повернення у звичний світ. Тільки-но герої повісті зійшли із вагонів на чужу їм, невідому землю, вони впевнюються, що треба вже з цього моменту діяти так, аби якнайшвидше рушити у зворотний бік – туди, де залишилася власна земля, рідні домівки, криниці... Головний герой прагне перейти кордон, але безуспішно. Саме в особі Тимоша Сухави виводиться образ українства, яке, либонь, одвічно приречене на пошук шляхів виходу із рабства. Звісно, образ головного героя збірний. На одній із зустрічей читачі говорили про нього як про реальну людину, висловлювали жаль, що він гине. А інші заперечували: у фіналі не цілком очевидно, що хлопця вбивають при спробі подолати прикордонну заставу, просто він полетів, поранений, з мосту у ріку ідесь ще впливе...

– Приємно, що критика помітила твір, звернула увагу на індивідуалізовану мову персонажів, зокрема, на забужанську говірку...

– Та я ж цю мову почув, як тільки з’явився на світ. У моєї родини забрали все, лише забужанську говірку ніхто не зміг відняти. Питома лексика холмщанського етносу є справжнім діамантом української мови. Попри весь трагізм долі твоєї родини, доля дала тобі подарунок – народився ж бо ти у селі

Городець, яке було літературною столицею Західного Полісся у середині XIX століття... Так, тоді тут, у палаці місцевого пана, мешкав класик світової літератури, польський письменник, художник Юзеф-Ігнацій Крашевський. До нього з'їжджалися його побратими з усіх усюд. Тут була бібліотека, яка налічувала двадцять тисяч томів, а в ній чимало раритетів, рукописи на пергаменті, оздоблені мініатюрами з позолотою. Були й оригінали картин Леонардо да Вінчі, Рубенса, Рафаеля, колекції старовинних монет. Відомо, що нумізматичну збірку напередодні Першої світової війни закупив Дрезденський музей, деякі картини нині є в музеях Відня й Варшави.

Про історію свого села я дізнався, як не дивно, під час навчання у США. В Міннеаполісі, в Музеї всевітньої імміграції, до моїх рук потрапила славнозвісна енциклопедія Олександра Цинкаловського «Стара Волинь і Волинське Полісся». У цьому музеї, в його українському відділі, до речі, виставлена моя книга про подорож по Сполучених Штатах «З Капіталійського пагорба».

Додам також, що у Городці народився відомий у 20 – 30 роках минулого століття поет, літературний критик, драматург, театральний режиссер Авенір Коломиєць. Тут пройшли молоді літа поетеси Галини Гордасевич. Моя мама з нею дружила, адже жили по сусідству – будинок моєї родини, з якого господарів виселено в Сибір і де тимчасово кілька років проживали сім'ї депортованих, був поруч із обійстям священника, Галининого батька. Перед ним парафію очолював отець Артем Селепина, котрий наприкінці Другої світової війни виїхав на Захід, а потім у США став видатним діячем УАПЦ.

– Широко відомий не лише в Україні, але й за кордоном твій проект літературно-мистецького свята «Городецький автограф», а також Поліський літературний музей, засновником якого є також ти...

– Справді, вже чотири рази ми його провели за участю лавреатів Національної премії України імені Тараса Шевченка В'ячеслава Медведя, Олексія Дмитренка, а також поетів Петра Перебийноса, Петра Засенка, прозаїка Романа Дідули. Вони біля місцевої школи посадили свої дерева на Алеї письменників України. Це ж зробили і багато членів нашої обласної письменницької організації, яка є співорганізатором свята. Ми перейменували центральну вулицю з Жовтневої на Авеніра Коломийця, відкрили земляку меморіальну дошку під час відзначення сторіччя з його дня народження. Мені дуже хочеться, щоб у Городці побувало багато лавреатів – такий формат і передбачено «Городецьким автографом» із самого початку. Хотілося б у Городці створити своєрідний літературний пантеон, встановити величний знак у вигляді сторінки книги. То свята справа: збирати і поширювати відомості про всіх письменників, котрі побували або проживали в селі, хто прикипів до цієї місцини серцем. Пам'ять про них тут буде завжди, і діти матимуть змогу вчитися на високих зразках літератури.

До речі, на одній із таких зустрічей у Городці В'ячеслав Медвідь подав думку про скликання першої Асамблеї лавреатів Національної премії України імені Тараса Шевченка. Ця ідея, як відомо, щасливо втілилася навесні минулого року в Рівному, і було сформовано оргкомітет нової громадської організації – Академії Шевченківських лавреатів. Одним з організаторів цієї акції був Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, де я викладаю.

– Сьогодні немає централізованого книговидання, що призвело до мізерних тиражів, неможливості навіть письменників знайомитися з найсвіжішими новинками літератури. Як вирішити цю проблему?

– Справа, можливо, в іншому. Навіть при сучасному стані є в кожного можливість друкуватися в журналах, а потім і книжку мати. Це – найправильніший спосіб. Якщо ти ставиш перед собою завдання бути в українській літературі – це одне. І тоді ти старатимешся, щоб твої твори, умовно кажучи, пройши своєрідну експертизу, були прочитані вдумливими редакторами, оцінені і випробувані публікаціями в спілчанських часописах. Якщо ж ти боїшся, що твій твір «зарубають», що він не пройде рецензування і прагнеш просто мати склеєний у вигляді книжки папір, то збирай гроші і тобі будь-яка друкарня зробить зшиток. Мої обидві повісті побачили світ спочатку у журналі «Дзвін», схвалені його редактором Романом Кудликком. А перед тим їх читали Степан Бабій, В'ячеслав Медвідь. Повість «Погляд сльози» повністю опублікувала газета «Молодь України», уривок вмістила «Літературна Україна». Є праведний шлях до читача, і ним треба йти без фальші і страху.

Розмову вів Зіновій Жижара,
заслужений журналіст України.

СВІЧІ ДОЛЬ УКРАЇНОК ДОГОРЯЮТЬ І СЬОГОДНІ

Берега Ю. Свічі доль українок догоряють і сьогодні / Ю. Берега // Вісті Рівненщини. – 2002. – 11 верес. – С. 4.

Мабуть, з вами також траплялося таке в житті. Ви йшли крутою й незнайомою стежиною. І раптом необачно полетіли в урвище... Коли прийшли до тями та відчували біль у тілі, подумки поклялися: «Нізащо й ніколи більше не вирушатиму в мандри без провідника...». Але минав час, рани гоїлися. І ви знову подавалися пізнавати світ. Бо ви – не байдужа і спостережлива людина. Якщо траплялося подібне з вами, неодмінно

зрозумієте прихід в українську художню літературу досвідченого журналіста Віктора Мазаного.

Зі шкільних років Віктор почав прилучатися до художнього слова. І коли вивчився на журналіста, улюбленої справи не полишав. У проміжках між газетними буднями шукав радощі спілкування з поезією. Інколи його віршовані рядки знаходили підтримку старших колег, які благословляли твори початківця, уродженця села Городець Володимирецького району, на публікацію в газеті чи в колективному збірнику. Бо було в тих рядках щось його, власне, нехай і не зовсім довершене.

А потім Віктор Мазаний як літератор зник надовго з поля зору своїх читачів. Лише журналістська робота на різних посадах нагадувала багатьом шанувальникам його таланту, що Віктор Мазаний таки пера не полишає...

«...Перед твоїм від'їздом Гнат Симчисько палив у барі «Вечірня ватра» журнал, де була надрукована його стаття. Він довго говорив про малозрозуміле для тебе – своє невдячне заняття і, шукаючи співчуття, шепотів: «Це остання. Розумієш, Ксеніє, мені все нутро перевертається від цього літературно-критичного жанру. Я не завжди був чесним із самим собою, писав іноді про книжки друзів так, начебто були справжні неперевершені шедеври. І знаєш, заздрих їм. Вони все ж залишали якийсь слід, а я? Я ж переживував погризене. Тьху... Все, зав'язав. Я хочу нарешті щось дати людям, як різьбяр дає свої вироби. Скільки разів напливали думки, скільки я прокидався вночі, і картини дитинства з'являлися, як на екрані. Сядь, запиши, згрупуй давні події, зведи знаних тобі людей в якісь ситуації і розвивай, розвивай. Але то видавалося дріб'язком, не вартим уваги. Сам же якось розбив талановитого хлопця за його самокопання у власному малолітстві. Мені незабаром сорок і вже не хочеться корчити міни повчителя всіх. Я хочу робити своє. Ти чуєш, Ксеніє?»

Ці слова належать одному з персонажів щойно виданої книги прози Віктора Мазаного «Осінь жінка», яку складає невеличка однойменна повість. Вони видаються мені дещо особистісними по відношенню до автора. Він їх списав ніби з себе. У них – авторське зізнання про те, чому лише тепер, коли йому за сорок, він повернувся до художнього слова, що манило з дитинства і яке так несподівано було обірвалося.

Чи ж обірвалося? Очевидно, воно всі ці літа жевріло в серці Віктора Мазаного, не давало спокою. Адже написав публіцистично-документальні книги «...І мить у вічність проростає» (1998 р.), «Спалах ядра» (2000 р.), «Рівненська АЕС: доля» та «З Капітолійського пагорба» (2001 р.) й ось цілком самостійний художній твір. Та лише після його прочитання розумієш, що писався він саме в ті «мовчазні» літа Віктора Мазаного. Молодий прозаїк просто сьогодні її відшукав у своїй шухляді, доопрацював – і запропонував читачам.

«Осінь жінка», попри вчорашню нашу життєву упаковку (робота молодого спеціаліста за направленням, студентські будзагони, будівництво азотівського підприємства, зачіски жінок «аля-копичка», карбованці й т.д. й т.п.), – про те, що існує й сьогодні: про кохання. На жаль, нещасливе. Вчорашня випускниця вузу потрапляє на роботу й заодно в такі міжособистісні лабіринти, які ведуть, здавалося б, її до бажаного та омріяного, насправді ж (завдяки самовпевненості тієї ж героїні) залишають красиву жінку біля «розбитого корита».

Автор повісті знайомить читача зі своїми персонажами нарочито уривчасто, забігаючи то вперед, то повертаючись у їхнє минуле. Знайомить їхніми ж устами. Як це робить і головна дійова особа – Ксенія. Та й інші персонажі часто-густо розмовляють подумки, немов би зважують свої вчинки. Сама ж Ксенія постійно запитує себе: «Де моє кохання: в літі чи в осені?» Але так і не може знайти відповіді. Бо «була писанкою

для ночі» якій «подобалося вивищуватися над усіма». Вона ж жахається: «Втікала, а куди прийшла?» Максими, Романи, Гнати, Йосипи, Івани, Сильвестри... Втіхи минули, залишилася сльоза та догоріла свіча.

Зрештою, повість «Осіння жінка» – то ніби сорок прагнень (твір складається із сорока коротких розділів) запалити свічу справжнього кохання. Однак воно гасне з вини героїні, котра змушена вкотре зізнатися: «Заметіль у душі, ой гірка заметіль. Чому ж мучиш мене? Ксеніє, хтось тобі казав, що іноді людям вдається стати на якийсь берег, де враз яснішає суть існування? Певно, з тобою це було...».

Хіба ж сьогоднішні «писанки для ночі» так себе не дерзують? Утім, повість Віктора Мазаного торкається досить складних морально-етичних проблем. Жаль лише, що запізнилася в часі. Як жаль і те, що свічі доль українок догоряють і сьогодні. На рідній землі, як це сталося в повісті з Оксенією, і на чужині...

Юрій Береза,
письменник.

ВІКТОР МАЗАНИЙ: «КНИГА ПРО ДУБНО – ЦЕ РОЗМОВА З ЕПОХАМИ»

Мазаний В. Віктор Мазаний : «Книга про Дубно – це розмова з епохами» / В. Мазаний ; розмову вів М. Мороз // Замок [Дубно]. – 2015. – 19 берез. – С. 5.

Вийшла ілюстрована високохудожніми фото книга українського письменника Віктора Мазаного «Дубно – зоря століть». Вона видана при сприянні дубенського міського голови Василя Антонюка, депутатів шостого демократичного скликання міської ради – із присвятою громаді Дубна.

Автор першого такого унікального видання про Дубно дав інтерв'ю газеті «Замок».

– Як народилася ідея створити цю книгу?

– Я маю досвід написання аналогічних книг – скажімо, три подібних видав про Рівненську та Хмельницьку АЕС, дві – про Рівненську область. А, знаючи Дубно, я завжди вважав, що воно гідне бути зафіксованим у респектабельному повнокольоровому презентаційному томі або й кількох томах. Ідея підживлювалася моїм уявленнями про історичні епохи, свідками і символами яких є і замок, й інші споруди, а також мене приваблювала завжди українська душа Дубна, патріотична аура його людей, котрі живуть західноєвропейськими цінностями.

Отже, коли зрозумів, що в мені народився світ цієї книги, коли вона почала, так би мовити, дихати, жити мене, тоді і було складено план, який передбачав філігранну роботу зі створення образу міста.

– Чим характерна структура книги?

– Книга складається із моєї передмови, поданої українською та англійською мовами, і розділів. Скажімо, у розділі «Голоси віків» у формі есе відображено окремі знакові фрагменти історії (всі їх просто не осягнути) та контексти майже тисячолітнього існування княжого граду на волинській землі. Тут Дубне ніби говорить до нас мовою століть, уособленням якої є і публіцистичні та художні тексти, й ілюстрації – репродукції давніх часів, а також світлини, де показано сліди, залишені історією для сьогоденного Дубна. Саме тому виникає настрій подорожі, коли перегортаєш сторінки: лаконічна стилістика дає можливість проїнятися подвижництвом засновників та будівничих міста князів Острозьких, для яких воно було головною середньовічною резиденцією, і зрозуміти, оцінити працю діячів 17 – 21 століття, котрі тут звершували змісти свого життя. Ось вони, знамениті постаті: Іов Почаївський,

Іван Вишенський, отець Віталій, Касіян Сакович, Іван Мазепа, Пилип Орлик, шведський король Карл XII, Войцех Богуславський, Ференц Ліст, король Речі Посполитої Станіслав Август II Понятовський, Тадеуш Чацький, Доменік Мерліні, Діонісій Міклер... Йдеться і про світової слави людей, котрі увічнили ім'я Дубна на літературно-мистецьких скрижальях, – Миколу Костомарова, Оноре де Бальзака, Миколу Лисенка, Юзефа-Ігнація Крашевського, Наполеона Орду, Тараса Шевченка, Ярослава Гашека, В'ячеслава Липинського, Бориса Возницького, Уласа Самчука, Авеніра Коломийця...

– Саме, очевидно, тому в передмові вказуєте, що, «здається, сам Господь вказав перстом на це місце планети, щоб сюди сходилися творці в усі часи, аби на ньому завжди діявся чин освіти, науки, національного визволення».

– Звісно, це так!

І вже в наступному великому розділі, який має назву «Втішаюсь тобою», така думка розвинута... Все, що тут зображено, – це результат зосередження на фрагментах зовнішньої краси Дубна, на архітектурних нюансах – тих, які, можливо, для звичайного ока непомітні. Також тут вміщено текстові і фотографічні розповіді про значущі позиції дубенського ділового світу.

Нашим завданням було показати місто з несподіваного ракурсу, продемонструвати, що воно має безліч привабливих рис. Воно європейське! Воно чарівне, треба лиш вдивитися, осягнути, сприйняти...

Розділ «Пам'яті свіча» – про вшанування жертв Голодомору та героїв Небесної сотні, «Шлях добра» – про почесних громадян Дубна, «Сонце роду свого» розповідає про дотримання традицій національно-культурних товариств. Окремі розділи («Музика юного серця», «Під білий вельон, під фату...», «Дитя-

ча врода») присвячені всеукраїнським мистецьким імпрезам, місцем проведення яких є Дубне. Вони у книзі стали метафорами і стверджують, зокрема, про те, що Дубне є особливим оберегом української і культури інших народів, що воно вміло дотримуватися міжнародних протоколів проведення фестивалівних заходів тощо.

Розділ «Поетика століть» відображає сучасний досвід поводження із музейними надбаннями, які є в експозиціях Дубенського замку Державного історико-культурного заповідника. Цим розділом посилено звучання історичного мотиву книги, яке розпочате з її перших сторінок.

Коли ви перегорнете її всю, то у вас складеться враження, що пройшли від весни, через літо, осінь і потрапили в зиму – на кінець року, коли настає Коляда. Саме її настрої витає на сторінках, об'єднаних розділами «Сніги над епохами» і «Під небом Різдва».

– Яке образне значення мають дві передостанні сторінки?

– Їм відведена особлива роль. На одній із них Божа Матір ніби благословляє кожного, хто завітав у Дубне, а на іншій – фігура із вказівників, що стоїть на перехресті європейських шляхів перед в'їздом у місто: вона ніби проводить і зустрічає всіх, чиї шляхи пролягають через Дубне, де гостинно і щедро...

Книга, отже побудована, ніби симфонія, – у ній слова, які хочеться читати вголос, і тоді будете чути мелодійну мову; у ній переплетіння історичних асоціацій і дивертисмент міських пейзажів; у ній звучання віковичних мурів на вітрах століть і музика під куполами храмів, і погляд ікон – у самісіньке серце... Ця книга має свій ні з чим незрівнянний натхненний голос і несе дух благодоства.

– Крім тексту, у книзі є і фоторозповіді. Як визначали їх теми?

– Щодо фото, то близько 130 з них зроблені мною, а втричі більше – членом Національної спілки фотохудожників України, відомим рівненським майстром світлин Анатолієм Похилюком. Фотозйомки проходили за певними сценаріями. На кожному об'єкті були визначені ракурси зйомки, у відповідності з якими створювалися кадри для сюжетів. Стояло завдання: світлини повинні відображати головне за допомогою характерних деталей. Там, де йшлося про архітектурні об'єкти, ми намагалися знайти символи, які б промовляли, які б відображали зміст краси зодчих елементів. Ми вважали, що нам обов'язково потрібні зйомки з висоти. Тому, наприклад, піднімалися на дзвіницю Миколаївської церкви, де потрапили в інтер'єр 1629 року... Також Анатолій Похилюк зійшов по драбині на вежу, що на території дільниці «Дубноводоканалу» – це найвища точка над містом. Використовували і автомобільний підйомник на околиці Дубна (неподалік траси Київ – Чоп).

Робили зйомки у різні пори доби, року, щоб виокремити певні грані міста, підкреслити їх особливості, естетичне значення. Для цього використовували спеціальні зйомки (в тому числі і вночі), залучали до них комунальних працівників, які в усьому сприяли. Саме тому у нас є, наприклад, фотографії вогнів міста, що відбиваються на мокрому асфальті. Цим підкреслюємо: треба помічати красу кольорів Дубна...

– Прикметно, що у виданні широко представлено храми Дубна...

– А інакше й бути не могло! Про кожну церкву ми зробили по кілька десятків фото. Жаль, що обсяг цієї книги не дозволив використати їх всі. Ми були захоплені тим, що побачили у храмах. Багато пізнали, нами оволодівало істинне замилюван-

ня під час зйомок. Це дивовижа – дубенські церкви. Це гідні місця для розкриття своєї душі і розмови з Господом.

– **Чи довго працювали над книгою?**

– Ілюстрації показують, що в книзі відображено Дубне в усі пори року – отже, не все так швидко робилося... Почали ми її у 2012 році, а закінчили у 2014-му.

– **Як би Ви визначили її жанр?**

– Вона написана у формі есе і за типом є художньо-публіцистичним виданням, у якому продемонстровано погляд на Дубне письменника. Але, якщо не вдаватися до літературознавчого наукового канону і характеризувати цю книгу суто емоційно, то хочеться її назвати своєрідною поемою про Дубне...

– **До роботи над книгою Ви були знайомі із нашим містом?**

– У мене особливе особисте ставлення до Дубна, у яке я вперше у журналістських справах приїхав наприкінці 70-х років минулого століття. Я добре знав всіх його керівників, а надто музикантів, письменників, лікарів. Тут у 1987 році я вперше зустрівся із нині почесним громадянином Дубна Володимиром Козявкіним (про нього є розповідь у книзі), з яким спілкуємося й досі. Чимало теплих спогадів у мене про вже покійного директора Дубенського культосвітнього училища, заслуженого діяча мистецтв України Василя Горностая, який був чудовим організатором культурного життя.

Саме біля Дубна, їдучи з нього із відрядження, на луцькому перехресті я випадково познайомився зі своєю дружиною, за що вдячний долі. Відтак, Дубно – це столиця наших обох сердець...

– **Чи вдалося Вам реалізувати всі свої ідеї у книзі?**

– Задумуючи цю книгу, я вирішив, що вона повинна нести місію. Вірю: саме так вона сприйматиметься читачем, адже

«Дубно – зоря століть» – це розмова з епохами. Вона показує, що нам є що любити, чим втішатися, захоплюватися, радіти, пишатися і що захищати в українському світі.

Нам вдалося випустити повнокольоровий розкішний фоліант на 240 сторінках формату А-4 в обкладинках з вибіркоким лакуванням, які схожі на старовинні шкіряні палітурки. Міський дубенський голова Василь Антонюк, коли ознайомився із виданням, сказав: «Дубно чекало цієї книги дев'ять століть».

Я з вдячністю приймаю таку оцінку.

– Ви автор 13 художніх і художньо-документальних книг, співавтор 15-ти. Яке місце займає «Дубно – зоря століть» у такому списку?

– Я недавно відвідав Святу землю – побував у Єрусалимі, біля Гроба Господнього, на Голгофі, на річці Йордан, у Вифліємі. У цю поїздку взяв із собою книгу «Дубно – зоря століть». Але не треба шукати символів, бо вони – це щось умовне. Просто ця книга – то частина мого ества і вона є уособленням вдячності Всевишньому за мої скромні кроки по земній дузі. Приношення цього дару на Святій землі відбулося саме на мій ювілей...

Розмову вів Микола Мороз.

ВСЕ, ЩО ВІДБУВАЄТЬСЯ З НАМИ, – ТО АБО КАРА, АБО ВДЯЧНІСТЬ ДОЛІ ЗА ПРОЖИТЕ

Мазаний В. Віктор Мазаний : «Все, що відбувається з нами, – то або кара, або вдячність долі за прожите» / В. Мазаний ; розмову вела З. Дудко // Молодь України [Київ]. – 2005. – 17 берез. – С. 4 ; Те саме // Рівне-експрес. – 2005. – 3 берез. – С. 3.

– Вікторе, далеко не кожного з Ваших колег визнають почесним громадянином села, в якому він народився.

Саме в Городці Вам прописали таке звання. А чи не прописали Ви цього села навзаєм до свого серця?

– В усіх моїх книжках я прагну певним чином торкнутися аури, яка існувала з давніх-давен у Городці. Це була літературна столиця Полісся 19 століття. Впродовж багатьох років відвідував село великий польський письменник Юзеф Крашевський.

Поліська природа надихала його на написання романів і повістей. Тут він пізнав правдиве кохання, тут одружився, у Городці народилися його син і донька. Всіх колег знаменитого поляка вабила атмосфера високого творчого духу, що панувала у місцевому маєтку Антонія Урбановського, який мав унікальну бібліотеку, що налічувала 20 тисяч томів. Серед них – оригінал Литовського статуту 1506 року й інші стародруки 16 століття. У Городці народився відомий у 20 – 30-х роках 20 століття поет, драматург, театральний режисер Авенір Коломієць, тут пройшли молоді літа поетеси Галини Гордасевич, яка створила багато творів у чарівній поліській глибинці. До речі, моя мама з нею дружила. Значний культурно-просвітницький слід залишив після себе і настоятель тутешньої церкви Артем Селепина, який після війни очолив греко-католицьку церкву в Канаді. Парадоксально, але факт: все це про своє село я дізнався під час стажування у США, де мені потрапила до рук славнозвісна енциклопедія Олександра Цинкаловського «Стара Волинь і Волинське Полісся», видана в Канаді. Лише тоді мені відкрилася історична велич Городця... І в книжці «З Капітолійського пагорба» я намагаюся сполучити світ своїх відчуттів із далекими голосами історії, які почути може лише той, хто дуже прагне цього...

Сьогодні ми умовно продовжуємо традицію: мені вдалося разом із нашою письменницькою організацією заснувати тут літературне щорічне свято «Городецький автограф» – воно

проводилося вже двічі. У цьому селі ми заклали Алею письменників України. Я докладатиму зусиль, щоб тут щовесни садили свої деревця побратими-письменники – лавреати Національної премії України імені Тараса Шевченка.

– Принагідно зауважити, що до суто художньої творчості Ви прийшли через написання публіцистичних книг. Тяжіння до образних трансформацій, на мій погляд, найбільше проявилось саме у щойно згаданій, яка, до речі, введена у фонди українського відділу Всесвітнього музею імміграції, що знаходиться у Міннесотському університеті США...

– У книжці йдеться переважно про українську імміграцію, надто ту, яка утвердила себе у США після Другої світової війни. Саме ця обставина і звернула, як зазначено в офіційному листі до мене, увагу збирачів бібліофондів. Загалом же, книжка написана у формі асоціативних фрагментів, які вибудовують цілісну картину побаченого мною у США. Екскурси в історію, лірико-філософські відступи, мовна поліфонія – це ті інструменти, якими я намагався створити образний лад подорожніх нотаток. Тут важливо було дотриматися законів художньо-документальної прози, у якій факт потрібно, так би мовити, обігріти, приласкати, щоб він блиснув несподіваними гранями, щоб ненав'язливо підвести кожного читача до розуміння феномену американської країни.

Це книга не лише про ознаки американського менталітету, про принципи виживання між жорнами жорсткої боротьби за місце під сонцем, але й про особисте, адже у США мені довелося випадково зустрітися із земляками, колишніми вояками Української Повстанської Армії, людьми, доля яких певним чином переплітається із моєю. Це неймовірно! Але все, що відбувається з нами, – то або кара, або вдячність долі за прожите... Якщо брати ширше, то книга також досліджує код

демократії того суперечливого суспільства, де ти можеш вельми багацько досягнути в міру інтелектуальної здатності і потуги. Останнє твердження ілюструю, сказати б, банально – на прикладі долання життєвих бар'єрів Біллом Клінтоном. Але я зробив це лише тому, що зустрічався із 42-им президентом США після однієї конференції у місті Еймс, у штаті Айова. Ми, правда, розмовляли лише чотири з половиною хвилини...

– Коли Ви писали присвяту у цій книжці своїм дітям і дружині, мріяли про те, щоб і вони пройшли Вашими слідами у Штатах?

– Звичайно! І так сталося. Ми вдома жартуємо, що з нашої сім'ї лише мама не була за океаном. А що стосується дітей, то обоє вони стали переможцями навчальної програми «Акт на підтримку свободи» і навчалися у США – донька Юлія закінчила одинадцятий клас у штаті Нью-Джерсі, а син Микола – десятий у Небрасці. Власне, поїхати за океан не так-то вже й складно, але важливий спосіб, у який вони здобули право студіювати там: шлях їм проклало знання англійської мови та здатність бути «маленькими послами України». Такі дві вимоги цього конкурсу.

– У часи, коли Ви писали «Осінню жінку», годі й уявити було про подібні подорожі ...

– Так і видати її тоді було годі...

– В анотації до цієї книги зазначено, що повісті іноді запізнюються до читача, як пані на побачення, але все ж приходять... Що стоїть за такою інтригуючою ремаркою?

– Цей твір пролежав багато років. У радянські часи я не зміг його опублікувати, адже тоді були «непрохідними» сюжети, у яких показано, як жінка-керівник середньої ланки торгує своїм тілом заради власної кар'єри, вступаючи в «амур» із керівником вищого рангу... Автор тут ніяким чином не виступає

моралізатором, а намагається розгадати мотивацію вчинків своєї, героїні, котра все ж прагне справжнього кохання, але шляху до нього так і не знаходить.

– Не так давно, а точніше 3 січня нинішнього року, по радіо «Свобода» прозвучало інтерв'ю з Вами, у якому Ви торкаєтеся трагедійної сторінки – депортації українців із Польщі у 1944 – 1946 роках. Йшлося також про Вашу повість «Погляд сльози». У ній звертаєш увагу на діалект персонажів. Звідки знання цього?

– Та я ж цю мову чув з пелюшок – від діда, бабці, матері, своїх родичів. Вони зазнали гіркоти переселення з Польщі 1946 року. Їх, як і ще п'ятсот тисяч етнічних українців, позбавили всього – майна, землі. Але ніхто не зміг відняти забужанської говірки – вона, а також віра в Бога були стійкими основами їхньої ідентичності. Недоторканими! У дитинстві я часто спостерігав, як дід ввечері зіпреться на ворота і дивиться на Захід, де ховається сонце. «Додому хочеться», – казав мені. Він все думав, що повернеться на свій «ґрунт», що хтось змилюється над такими, як він... І повторював не раз: «Булись-мо хазяями, а стали лайдаки...». Отож, історичним тлом повісті і є оця трагедія вигнанців. В особі молодого головного героя Тимоша Сухави виводиться образ українства, яке, либонь, одвічно приречене на пошук шляхів, виходу із рабства. Йдеться про страждання воєнної та повоєнної пори, коли юнака разом із тисячами земляків вигнано з прабатьківщини й кинуте на нові страждання у країні, де правила бал сталінська оприччина. Рефреном проходить і доля його батька, котрий в Америці здобуває гіркий хліб, де його також пригнічують невдачі та зло – питомі супутники заробітчан. Звісно, образ головного героя збірний. На одній із зустрічей читачі говорили про нього як про реальну людину, жаліли, що гине. А інші заперечували: у фіналі не цілком ясно, що хлопця вбивають при спроб

перейти кордон, просто він полетів, поранений, з мосту у ріку і десь ще впливе... Очевидно, люди сприйняли персонаж, він відклався у їхній свідомості, наче якийсь знайомий.

– **То, може, вім «вирине» у новому задумі?**

– Ні, не хочеться бути у наступній повісті таким, яким я був у попередній. Вже вдивляюся у серця створених уявою інших дійових осіб, окидаю внутрішнім зором поставу їхнього духу... Йдеться про повість «Тінь павука». Я ще не знаю цілком, як діятимуть у ній сюжетні фігуранти, але якісь несподіванки будуть, бо така природа художнього буття: не ти ведеш персонажів, а вони тебе...

Розмову вела Зоряна Дудко.

ВАГОВИТА ВІЗИТІВКА ДУБНА

Рибенко Л. Ваговита візитівка Дубна / Л. Рибенко // Українська літературна газета. – 2016. – 30 верес. – С. 17.

Є різновид книг, які з особливою приємністю береш у руки – вишукані ілюстровані фоліанти на гарному глянцевому папері зазвичай великого формату. Це дорогі подарункові видання, серед них – фотоальбоми, присвячені краєзнавчій тематиці, своєрідна візуальна подорож певними маршрутами, селами й містами, світлини яких дають уявлення про їх найцікавіші й найвидатніші місця, особистості й події. Зазвичай тексту там негусто, упереваж це інформація із вкрапленнями різного роду цифр – дати, кілометри, тонни тощо.

У цьому сенсі творчий доробок українського письменника Віктора Мазаного – книга «Дубно – зоря століть», яка вийшла за сприяння міського голови Дубна Василя Антонюка та депутатів Дубенської міської ради, приємно здивує читача (саме читача!) – чудові фотографії, більшість яких зроблено про-

фесійним фотохудожником Анатолієм Похилюком та самим автором, доповнюються (а чи навпаки – фото є доповненням) низкою есеїв, на яких хотілося б зупинитися докладніше, не даремно ж бо книга належить до художньо-публіцистичних видань і, як сказано в анотації, «... це своєрідна розмова з епохами. У формі есе автор відобразив окремі знакові фрагменти історії та контексти майже тисячолітнього існування княжого граду на волинській землі. Вабливий образ його (Дубна – Л. Р.) у виданні створено і світлинами, які метафорично показують сутність людських діянь, духовну потугу і гордість за самобутню стародавню та сучасну красу, виплекану на перекресті правічних світових шляхів».

Звісно, писати про древнє місто, колишній княжий град, овіяний вітрами століть, що став знаменитим завдяки генію Миколи Гоголя (котрий, до речі, на відміну від Тараса Шевченка, сам ніколи в Дубні не був, детальному ж опису фортеці й підземель маємо завдячувати знайомим письменникам, які надали авторові «Тараса Бульби» потрібну інформацію), – справа благодатна, позаяк не бракує як фактажу, так і артефактів, найголовніші з яких – збережені й відреставровані муровані свідки стародавніх епох.

Однак Віктор Мазаний не обмежився адаптацією сухої мови історичних джерел для сьогодення, його надзавдання, з яким він успішно впорався – одухотворити їх, донести до сучасника дух минувшини, показати неперервність поколінь українців, котрі спредка-віку жили на цих землях і завжди – на вістрі епохальних подій. У цьому йому допомогло майстерне володіння словом, тож його есеї виходять за рамці публіцистики і сприймаються як довершені художні твори, цікаві як з погляду інформативності, так і красного письма з усіма його атрибутами.

До прикладу: «Дубно, столице наших сердець!»; «Минуле передало тобі в долоні і замкову велич, і письмена вправних середньовічних книжників, сторінки яких – то високі прапори твоєї шляхетної долі»; «... через віки до Острозької Біблії прийшов ще один неофіт, аби задивитися, змаліти й звеличитися, стишитись і затамувати віддих, вклонитися, увірувати й вимовити хвалу Всевишньому...»; «... Дубно, середні віки. Історія тут прощалася з ними із вдячністю»; «Геніальний майстер краси, змістовної пишності і затишку... Зодчий, який залишив у камені образ урочистих рис аристократичного Дубна» (про Доменіко Мерліні); «під мерехтливим течивом впокоєних сніжинок...»; «Слова у листах були для нього ще і видивом її тонкої пещеної легкокрилої руки...»; «Доля заздальгідь вимощувала їм спільні шляхи, зароджені у Дубні» (про Івана Мазепу та Карла XII); «... захована від ока фортечною стіною, що вічна, мов слово. Стіною, за якою живе літературна тінь всепоглинаючого кохання» (про повість «Тарас Бульба»); «... Дубно прихляє до себе людей, інструментом самоутвердження яких стала література...»; «Дубно – місто воїнів Слова».

Гортаєш аркуш за аркушем розділи «Голоси віків», «Погляд святинь», «Поетика століть», вчитуєшся в рядки, присвячені історії Дубна з найдавніших часів по сьогоднішній день, вдивляєшся в галерею портретів князів, княгинь, королів, митців, державних мужів, у світлини середньовічних бастионів, зразків зброї, ікон, сторінок неоцінених святинь – Острозької Біблії та Пересопницького Євангелія – і уривки колишніх знань про місто доповнюються й обростають «м'ясом» наглядності, змушуючи відчутти пульсацію живого мегаорганізму – міста людей, простежити за його народженням, становленням і розвитком. Так сталося, що великий княжий град, перлина Волині, у часи новітні поступився пріоритетом меншому й непримітному на його тлі Рівному, котре стало обласним центром, але від цього

Дубно не стало менш вагомим у сенсі міста-пам'ятника з його особливою аурую. Можливо навіть, що саме це посприяло кращому збереженню старих будівель, які у великих містах так нещадно зносяться або ж недолуго ремонтуються, втрачаючи своє первісне обличчя.

Утім, і сучасне Дубно також ошатне й привабливе, тут діє низка підприємств, добре розвинута інфраструктура, заклади культури, а головне – тут живуть небайдужі люди, патріоти свого міста і своєї країни – про це нам повідають десятки світлин, вміщених у розділах «Втішаюсь тобою», «Пам'яті свіча», «Музика юного серця», «Вечірня рапсодія», «Мистецтво назавжди», «Осінні чари», «Сніги над епохами».

В есеях, присвячених землякам-сучасникам, почесним громадянам Дубна (рубрика «Шлях добра»), автор вдається до форми звертання: «У Дубні Вас вів спогад по вулицях, де Ваше дитинство пізнавало місто...», «... бо бажали, аби жителі рідного Вам міста звикали до присутності духу великих мистецьких дивовиж, їх енергодійної сили, що народжує художні смаки» (про «володаря кам'яних перснів» Бориса Возницького); «Напевне, ніде немає такої картинної галереї, як у Вашій клініці, – малюнки тут зроблені пальчиками, які Ви розсудомили» (про медика Володимира Козявкіна); «... де явилось трепетне усвідомлення неперервності і спадковості часоплину, до знаків якого – соборів, церков, вигладженого колесами й підосвами темно-синього бруку – могли просто доторкнутися; де набулися серед книг й начарувалися ними...», «...очі підводитимете догори, і ввижатиметься, що на синьому білопір'їстому небі – живому, рухливому – підхмарна надбрамна кам'яниця пливе і пливе...» (про академіка Миколу Жулинського).

До слова, кожний есей закінчується одним-двома короткими реченнями або навіть словами, котрі афористично завершують оповідь.

...Завершувати ж знайомство з книгою читач навряд чи захоче – він знову й знову братиме її до рук й гортатиме сторінки, кожного разу надихаючись цим воістину твором мистецтва.

Лідія Рибенко,
письменниця.

ЇЇ ВЕЛИЧНІСТЬ НОВИНА

Садівничий В. Її величність новина / В. Садівничий // Сім днів. – 2022. – 15 верес. – С. 4.

Вийшов перший в українському журналістикознавстві навчальний посібник про творчість інформаційного агентства, написаний практиком.

Методичні поради, які дає у навчальному посібнику заслужений журналіст України Віктор Мазаний, дадуть можливість студентам засвоїти важливі для написання новин правила, що діють в усіх інформаційних агентствах світу.

Автор тут демонструє цінний досвід, адже має тридцятирічний стаж роботи власним кореспондентом Українського національного інформаційного агентства Укрінформ – світового засобу масової інформації, який видає тексти українською, англійською, німецькою, французькою, іспанською, польською, японською мовами. Ця обставина надзвичайно суттєво вплинула на виклад навчального матеріалу, який має ознаки популярного, доступного для сприйняття та дає можливість зануритися в атмосферу цікавої журналістської творчості.

Прикметно, що це перший в Україні навчальний посібник із журналістики інформаційного агентства, автором якого є працівник цього засобу масової інформації.

Така обставина зумовлює новаторський підхід і до демонстрації теоретичних засад написання новини, інтерв'ю й коментаря – основних жанрів інформаційних агентств. Крім того, подано зразки творчого доробку автора українською та англійською мовами.

У посібнику детально показано, як журналісти інформаційних агентств неухильно виконують вимоги редакційних кодексів, що є основою культури створення, наприклад, новин. І який би елемент новини автор не брав, він вміло, на високому методичному рівні пояснює принципи її побудови. Наприклад, викладаючи фундаментальну аксіому про те, що новини на сайти інформаційних агентств не випускають, якщо немає покликання на джерело, обґрунтовує таку вимогу, виходячи із принципів загалом сприймання інформації реципієнтом і надання їй достовірних ознак.

Автор, який є доцентом факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка С. Дем'янчука, звертає увагу на необхідність чіткого усвідомлення особливостей жанру новини, серед яких об'єктивність, точність, правдивість, збалансованість. Він також аргументує, що для новини інформагентства категорично неприйнятною є присутність авторського «я», адже цим порушується принцип об'єктивності. І наголошує: для споживача новин повинно бути зрозуміло, звідки журналіст дізнався про нові факти, як їх оцінюють конкретні свідки, очевидці, посадові особи тощо.

Саме до останніх та до багатьох інших ідентифікованих джерел автор радить звертатися журналісту, якщо той прагне виконати вимоги, що ставляться до якісної журналістики.

У порадах, показуючи способи покликання на джерело, автор цілком слушно стверджує, що саме цитата підвищує довіру до тексту. Він також дає можливість зрозуміти, використо-

вуючи приклади новин, у якому місці журналіст має наводити непряму чи пряму мову тих, хто виступає коментатором подій, фактів, явищ, висловлює своє враження тощо.

Цінними у посібнику є методика написання новин та поради, як її втілюють професіонали. Це ефективний і своєрідний майстер-клас, адже Віктор Мазаний показує, зокрема, як визначати інформаційний привід для новини, виконувати при її написанні правило однієї теми, створювати заголовки новини для сайту українською та іноземною мовами, викладати інформацію за принципом «перевернутої піраміди», використовувати бекграунд тощо.

Приділено значну увагу мові і стилю новини та контекстам, що виникають за допомогою гіперпосилань.

Цей посібник вносить вклад як у теорію журналістики, так і в практику, адже він запропонував системний підхід до вивчення жанру новини інформаційного агентства та практичного використання таких знань.

Володимир Садівничий,
доктор наук із соціальних комунікацій, професор Сумського державного університету.

КЛЮЧІ ДЛЯ ЖУРНАЛІСТИКИ

Мітчук О. Ключі для журналістики / О. Мітчук // Вільне слово. – 2022. – 15 верес. – С. 12.

Вийшов навчальний посібник заслуженого журналіста України, доцента факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка С. Дем'янчука Віктора Мазаного. Це перше в Україні видання про специфіку функціонування інформаційного агентства,

створене практиком, який впродовж тридцяти років працював в Укрінформі.

Навчальний посібник «Журналістика інформаційного агентства» увібрав у себе власний досвід автора та його колег з інших світових інформаційних агентств. Саме тому тут продемонстровано, як у щоденній роботі втілюються редакційні принципи написання новин, інтерв'ю, коментарів – основних жанрів цих засобів масової інформації.

Водночас автор подає широку теоретичну базу, якою обґрунтовує творчий процес інформаційних агентств як сучасних якісних медіа в інтернеті.

Ця книга – про технологію творчості, а тому має специфічні дидактичні інструменти, які стосуються, наприклад, написання новини. Тому й бачимо, як дохідливо автор пояснює сутність її композиції, визначає роль кожної із її частин, доводить, що така архітектоніка зумовлена вимогами актуальності, правдивості, цікавості, об'єктивності, збалансованості – рисами, що є жанроутворюючими чинниками цього жанру.

Важливо й те, що Віктор Мазаний дав обґрунтування функції заголовка новини, проаналізував на власних та прикладах колег з інших інформаційних агентств його синтаксичні конструкції, показав, як він виникає із масиву інформації про подію, порадив, як його будувати для новин іноземними мовами про події в Україні.

Неординарністю відзначається і методика написання тексту новини, зокрема, її головної складової – ліду. Ця демонстрація опирається на глибоке знання автором теорії масової комунікації, особливості психології споживачів інформаційного продукту агентств саме через «заспівну» частину новини, якою і є лід. Автор, зокрема, пояснює, як треба застосовувати певні види лідів у залежності від теми та об'єктів відображення, вказує, за якими моделями будувати речення, розкриває

принципи аналізу змісту та суті події, які допомагають її висвітлити за найвищими стандартами, прийнятими у світових інформаційних агентствах. Застерігаючи від помилок при написанні ліду, автор пропонує творчі ключі для створення новин, що враховують також необхідність покликання на джерело інформації та його цитату, щоб забезпечити цілковиту об'єктивність повідомленню.

Така методика є суттєвим вкладом у процес практичного навчання високопрофесійних журналістів. Виконання цих настанов дозволить майбутнім журналістам робити поступові кроки в оволодінні майстерністю, а відтак спонукатимуть утверджувати культуру новинного жанру. Навчальним посібником можуть скористатися не тільки студенти, викладачі інститутів, факультетів, відділень, кафедр журналістики, а й журналісти-практики, фахівці пресслужб, соціальних мереж.

Ольга Мітчук,

*доктор наук із соціальних комунікацій, професор
Київського університету імені Бориса Грінченка.*

ЧЕРЕЗ СПОРІДНЕННЯ ДО ДОСКОНАЛОСТІ

Гуля С. Через споріднення до досконалості / С. Гуля // Демократична Рівненщина. – 2001. – 15 черв. – С. 6.

Нашого земляка, журналіста Віктора Мазаного особливо представляти немає потреби не тільки на Рівненщині, але й в Україні. Хоча б тому, що довгий час працював власним кореспондентом газети «Молодь України» по Рівненській, Волинській, Тернопільській областях, а нині є власним кореспондентом Укінформу по Рівненській області. Але мало хто знає, що Віктор Мазаний – автор чотирьох книжок: «...І мить у вічність проростає», «Спалах ядра», «Рівненська АЕС : доля»,

«З Капітолійського пагорба». Про їх презентацію ми вже писали, а рецензію на твори відомого журналіста подаємо нижче.

Основою зацікавленості публіциста є Рівненська атомна електростанція, про народження якої, формування й еволюцію колективу В. Мазаний випустив три оригінально оформлені книги. «Червоною ниткою» крізь усі розповіді проходить переконання автора, що лише освячена духовністю діяльність людини робить її непересічною особистістю, перетворює у творця, а результати творчості – гідними для прикладу і наслідування; вони мимоволі закладають і в інші душі зерна високості, очищають від фальші, байдужості. Бо душа не може бути поганою, нести в собі негативні емоції: це те, що святим є у людини, духовним, що відрізняє справжню людину від людини-функції, покруча.

Фундаментом діяльності людини є Земля з усією її розмаїтістю, все інше – вторинне, надбудова, і саме про це повинен не забувати діяч, беручись за відповідальну справу реалізації прагматичних проєктів, що неминуче веде до вторгнення в земну віковичну гармонію. І чим вагоміший для фактичного спожитку є проєкт, тим більшою повинна бути відповідальність за наслідки його функціонування, за вплив на екологію земного простору, на терені якого цей проєкт реалізується.

Серед таких витворень цивілізації чи не найнебезпечнішими, а тому й найвідповідальнішими є ті, що зв'язані з атомною промисловістю, й саме почуттям духовності, небайдужого ставлення до наслідків їх впливу на природу просякнуті талановиті розповіді публіциста Віктора Мазаного про хід будівництва Рівненської АЕС та її незмінного упродовж більш як чверть століття генерального директора Володимира Олександровича Коровкіна.

Знайомлячись через книги Віктора Мазаного з директором АЕС, його безпосередніми помічниками та колективом

станції в цілому, можна стверджувати, що Рівненська АЕС не будується, а створюється, бо творчий дух, натхнення супроводжують кожне зусилля людей, причетних до зведення енергетичного гіганта на Поліссі.

В есе-монологах, що складають зміст книг В. Мазаного про Рівненську АЕС, ґрунтовно досліджено духовно-інтелектуальний рівень її директора, а також діяльність його соратників – приборкувачів ланцюгової реакції, котрі на сторожі загрозливих технологій поставили власне сумління. За допомогою образного письма автор подає філософсько-художні та науково-популярні роздуми на тлі складних обставин сучасності.

Декілька слів про мову розповідей. Вона високохудожня, емоціональна, інтелігентна. Ось як починається «Спалах ядра»: «... У всесвіті цвіту розкошує бджола. Диво-дивнее, скільки б не приходив до своїх вуликів, а наче вперше його дивувала такою заданою доцільністю робота бджоли. Серед цього дзижчання здалося йому на мить, ніби пелюстки підморгують черевастим трудівничкам, припрошуючи й вихваляючи свій нектар. Не поспішав відгонити наплив видива, бо таки чоловіку стало добре від цього фантазування, дарма що лиш на хвилю воно затуманило клопоти... Вмій вловити із користі присмак радощів, що тече в серце й очищає його».

Є в його творчому доробку художньо-документальна книжка «З Капітолійського пагорба», в якій автор цікаво розповідає про враження від перебування в Сполучених Штатах Америки. З неї читач дізнається про технологію газетного виробництва в США, про життя і турботи української діаспори, побут корінних мешканців країни. Усіх їх єднає повага один до одного, працелюбство. Дещо з американського досвіду і нам, українцям, варто було б запозичити. Наприклад, прин-

цип відбору фахівців на відповідальні посади в управлінні, який здійснюється на конкурсній основі.

Переконує читача Віктор Мазаний у тому, що шлях до успіху в суспільній діяльності, до благополуччя пролягає через сумлінне ставлення до своїх обов'язків, щире переживання за успіх справи, через освіченість, небайдужість, через неспокій...

Сергій Гуля,
письменник.

ДВА МІСЯЦІ В АЙОВІ

Мазаний В. Два місяці в Айові / В. Мазаний ; розмову вів І. Пащук // Вільне слово. – 1995. – 24 черв. – С. 3.

Нещодавно повернувся після двомісячного перебування в США власний кореспондент Укрінформу по Рівненській області Віктор Мазаний. Пройшовши попередній конкурсний відбір у Львові, він спочатку прослухав курс лекцій у Міжнародному центрі журналістики в штаті Айова, а потім працював у «Зе газет» [«The Gazette»], готуючи різножанрові публікації. Його відрядження за океан здійснювалося за програмою розвитку незалежних засобів масової інформації в Україні спільно з Інформаційним агентством ЮСІА. Пропонуємо з ним розмову.

– Вікторе Степановичу, як проходив попередній конкурс?

– На цей тур навчання відбиралося п'ять представників з нашої молодшої держави. Окрім зацікавлень актуальними проблемами сучасності, потрібне було знання англійської мови. Мені вдалося успішно подолати цей бар'єр. Повинен сказати, що Міжнародний центр журналістики займає дуже високі позиції в системі журналістської освіти. До нашого приїзду його

вже закінчили понад 50 працівників засобів масової інформації з посткомуністичних країн.

– Як було організоване і забезпечене ваше перебування у США?

– Президент центру Боб Андерсен усе зробив для того, щоб ми змогли максимально відчувати спосіб життя на Середньому Заході Сполучених Штатів. Спочатку слухали лекції, поліпшували знання англійської мови на спеціальних заняттях, вивчали стилеві особливості американської преси. Хочу відразу сказати, що найталановитіші американські репортери пишуть коротко, але сильно, мають чудові технічні засоби для роботи. Якщо для мене, наприклад, з передачею [новин] в Україну виникали проблеми, то для них такого не існує і не може існувати, в якій би країні вони не були, бо кожен має переносний персональний комп'ютер у вигляді невеличкої книжки. І таких клопотів і проблем, як у нас, у них уже давно немає.

Якщо перший місяць мого стажування обмежувався лише навчанням, то другий я працював у буквальному розумінні цього слова у популярній газеті «Зе газет» – одній із найстаріших і найавторитетніших на Середньому Заході. У ній всі працівники дуже приязно ставилися до мене. А моїми постійними кураторами були два досвідчені журналісти. Вони й люб'язно виконували роль редакторів моїх матеріалів, писаних англійською мовою. Зокрема, я підготував кілька статей про співробітництво України зі США, серед яких – нашої агрофірми «Зоря» з компанією «Піонер», про атомну енергетику і її проблеми, пов'язані з чорнобильською аварією, про співпрацю наших підприємств з американськими фірмами тощо.

– І як сприймалися ваші публікації?

– Для значної кількості читачів це було відкриттям нашої держави, яка розбудовує свою самостійність, бо такі факти дуже рідко доходять до них, а то й про них вони майже нічого

не знають. Часто при слові «Україна» мене не раз перепитували: «Це десь у Росії?» А якось у Вашингтоні один службовець готелю, де я зупинився, взагалі нічого не чув про таку країну. Отже, з огляду на це моє перебування у США дало ще одну маленьку можливість – розповісти простому читачеві про нову державу на земній кулі. Мої матеріали завжди супроводжувалися схематичною картою України з додатком інформації про населення, географічне розташування, погодні і екологічні умови. Хочу сказати, що до мого приїзду ця газета не одержувала жодних матеріалів про Україну. Правда, значно ширшу інформацію публікують діаспорні українські видання. За мій час перебування вдалося виступити також на сторінках газет «Українські вісті» (Детройт), «Новий шлях» (Торонто) і «Свобода» (Нью-Йорк). Передавав матеріали і для Укрінформу.

– Окрім суто газетної роботи, вам, мабуть, доводилося зустрічатися з багатьма людьми, бувати у різних місцях. Які від них за лишилися враження?

– Так, під час однієї сільської конференції я мав розмову з Біллом Клінтоном, з віце-президентом Елом Гором. Пощастило також познайомитися з відомими людьми США – суперниками Клінтона на майбутніх виборах Робертом Долом і Річардом Лугаром. А взагалі, «Зе газет» щомісяця організовує зустрічі для читачів у кав'ярнях в відомими політиками і знаменитими людьми. Таке спілкування дуже популярне. А жив я у різних сім'ях, мав змогу наочно бачити, як живуть і працюють прості американці. Мене всюди приймали дуже добре. Ознайомився з роботою двох американських атомних станцій у різних штатах, заводі, де виготовляють панелі для приладів «Боїнгів», бував на концертах... Коротше кажучи, жодних обмежень для мене не було. Тільки вистачало б часу на все. Навіть шукав щастя, як кожен американець, але не знайшов, в одному з найвідоміших казіно.

А щодо вражень, то їх багато. Кажучи по-американськи, моє відрядження було сторінкою життя, заповненою лише добримими новинами. А про все побачене і почуте отак відразу коротко не скажеш.

Віднині маю хороших друзів серед американських журналістів. Ми домовилися обмінюватися інформацією, не поривати наших зв'язків.

– Дякую за відповіді. Але чи матимуть змогу читачі Рівненщини та й України детальніше ознайомитися з вашим відкриттям Америки?

– Думаю, що так. Готую свої щоденникові записи, де буде сповна висвітлене моє двомісячне стажування, мої бачення і роздуми над окремими фактами і подіями. Що б не говорили, а усім нам ще потрібно довго вчитися.

Все залежить від кожного з нас, від подолання старих стереотипів.

Розмов вів Іван Пащук.

ПОГЛЯД ІЗ КАПІТОЛІЙСЬКОГО ПАГОРБА

Жижара З. Погляд із Капітолійського пагорба / З. Жижара // Вісті Рівненщини. – 2002. – 6 берез. – С. 4.

Ще років кільканадцять тому ці слова у нас більшістю сприймалися би як святотатство: «Коли ти повертаєшся із США, то, здається, заряджений небувалою відвагою і думаєш, що завдяки цьому якщо не враз, то поволі розсупониш весь формат своєї душі...». Адже за часів колишнього Союзу про цей «другий світ – другий спосіб життя» писалося лише зверхньо, підкреслено вип'ячуючи наші «незаперечні» переваги. Журналіст-публіцист Віктор Мазаний у своїй новій книжці «З Капітолійського пагорба» спробував підійти до цього як лю-

дина нової формації, вихлюпнувши у рядках те, що відчуло його серце.

Саме цим і пояснюється форма видання – асоціативні фрагменти, які, нехтуючи хронологією американських зустрічей під час стажування в тамтешній регіональній пресі, ще більше підсилюють значимість тих чи інших подій і фактів для розуміння феномену поступу Сполучених Штатів. І не важливо, чи то йдеться про розмову із сорок другим президентом Вільямом Клінтоном, про його програму, яка гарантувала США найвищий економічний злет, чи бесіду зі звичайнісіньким представником української діаспори, чи із сенатором або вчителькою молодших класів, що віддала педагогіці сорок літ. В основі успіху кожного з них і лежить нестримне бажання якнайкраще себе реалізувати, проявити, доскочити найвищої життєвої планки. Лежить отой невтомний дух змагальності, який існує в кожній царині і не залишає ображених.

Тому-то час від часу автор, вдивляючись в обличчя Америки, вникаючи в код її демократії, хоче він цього чи не хоче, мимоволі, але не нав'язливо, порівнює побачене із нашою дійсністю, з нашою свободою, немовби дивлячись сам на себе «з Капітолійського пагорба». Ще більше цих порівнянь закономірно робить читач, довідавшись, наприклад, що американське суспільство ревно оберігає пуританські традиції (на американському громадському телебаченні неможливо навіть припустити, аби демонструвались оголені жіночі перса, або ж що США домоглися величезних успіхів у боротьбі із курінням, яке просто-таки виходить із моди!). А в нас? А в нас – лише розводиш руками. Це ж можна сказати і про масове навчання американських робітників задля їхнього власного прогресу й добробуту та поступу виробництва; і про безвідвальний обробіток землі, який не веде до руйнування гумусу (ми цим методом знехтували і «плуги продовжують вивертати лискучі скиби старооранки на поталу вітровіям»).

Цій книжці, що має підзаголовок «нотатки на межі світів», властива поетична стилістика. Вона звучить у висоті почуттів, означених образним асоціативним мисленням, витонченому письменницькому слові майстра художньо-документального ліризму, довірливій манері викладу, яка тебе не відпускає. Тому книгу цю не можна переказати, а потрібно прочитати і ви, либонь, зрозумієте, як людині важливо у буднях помічати врочистість життя, співміряти себе з вічністю...

Написана легко й талановито, ніби на одному диханні, вона, безумовно, збагатила українську публіцистику, зайнявши в ній гідне місце і явивши приклад совісного погляду на американців без жодних порухів колінопреклоніння. У ній, власне, ви й знайдете дешифру тієї очікуваної відповіді на хвилююче й щемке запитання, що ним завершується розповідь: як нам дорости до рівня цієї країни?

Стосовно себе особисто, то автор Віктор Мазаний на це відповідає ще у передмові: слід робити поправки у своєму особистому українському житті щодень. Із цими словами не можна не погодитись.

Зіновій ЖИЖАРА,
власкор Укрінформу, заслужений журналіст України.

ТАТО, ДОНЬКА, СИН...

Юркова О. Тато, донька, син... / О. Юркова // Голос України [Київ]. – 2004. – 3 серп. – С. 8 ; Те саме // Вільне слово [Рівне]. – 2004. – 4 серп. – С. 8.

Сім'я Віктора Мазаного з Рівного з-поміж інших вирізняється тим, що троє її членів свого часу навчалися у США. Глава сім'ї Віктор Степанович, журналіст за фахом, наприкінці дев'яностих навчався в Айові, у Міжнародному центрі жур-

налістики за підтримки американського уряду. Донька Юлія 2001-го закінчила у Штатах одинадцятий клас. Нещодавно повернувся звідти на Батьківщину і син пана Віктора Микола – учень школи № 15 Рівного.

Микола Мазаний опановував науку в десятому класі міста Сент-Пол (штат Небраска) за програмою «Акт у підтримку свободи» (FSA), одним із переможців якої став, як і сестра (обоє вільно володіють англійською мовою).

– Мені сподобалося, що у США старшокласники самі вибирають предмети – улюблені, бажані, знання яких дасть можливість у майбутньому опанувати фах в університетах, – ділиться враженнями Микола. – А нерідко буває, що за неуспішність учня залишають на другий рік.

Середовище тут, звісно, суто англомовне. Микола в ньому освоївся швидко, з часом почав одержувати оцінки «Ей» і «Бі» (найвищі за американською класифікацією). Звернув увагу на повсюдне панування сленгу, згадує, що всім подобався його акцент. Ним завдячує своїй улюбленій вчительці, світла їй пам'ять, Тамарі Миколаївні Пукас, яка, на жаль, не дочекалася чергового свого учня – фіналіста FSA – відійшла передчасно у вічність.

Микола Мазаний розповів, що йому цікаво було вивчати американську літературу, історію, природничі науки, мистецтво. Свої враження намагався викладати в есе. Про новини з України дізнавався із сайту українських центральних видань. На неозорих полях Небраски (за площею цей штат дорівнює десяти таким областям, як Рівненська) їздив за кермом «Джипу» та іншої техніки під наглядом господаря сім'ї, у якій проживав. Як зізнався юнак, йому важко було розставатися з цією американською родиною, в якій знайшов затишок і підтримку.

У школі панує культ спорту, тому хлопець одразу влився в колектив таких само одностатків, котрі займаються різни-

ми видами. Грав у американський футбол, але після однієї із грізних сутичок між суперниками покинув це заняття. Потім був баскетбол, інтенсивно займався бігом на 200 і 400 метрів – представляв на змаганнях свій навчальний заклад, здобув чимало медалей.

З усмішкою згадує Микола, як виступав перед п'ятикласниками цієї американської школи, розповідаючи про Україну, це передбачено програмою. Адже її фіналісти є маленькими послами України, як завжди підкреслює координатор програми на західноукраїнських теренах Михайло Гнатишин. Микола розповідав про землю, звідки приїхав до Америки, а коли попрохав ставити запитання, один хлопчина підвівся: «А чи є у вашій країні пошта?»

Утім, юний лектор не здивувався, адже він помітив, що про нас тут майже нічого не знають... Про це писав ще його батько у книжці «З Капітолійського пагорба». Але, зазначає Микола, завдяки цій, ініційованій Біллом Клінтоном, програмі із 1992 року їздять до США сотні юних посланців України, тож кожен по-різному талановито приносить на заокеанський континент істинні зеренця нашої культури.

Олександра Юркова.

FARM FUTURES

Ukrainian, Iowa farmers exchange agriculture ideas

Lucas M. Farm futures / M. Lucas // The Gazette. – 1995. – 10 Apr. – P. 1B, 5B.

By Marlene Lucas, Gazette rural affairs writer.

Victor Mazaniy, a journalist from Lviv, Ukraine, looked into the future of his country when he toured two Iowa farms Thursday.

The lands of collective farms in the former Communist country are slowly being returned to descendants of the original owners or divided among the workers of the farms. In the western Rivne Region, where Mazaniy writes about agriculture, 158 independent farms have been carved from some of the giant stateowned farms since the country's independence four years ago.

"It is difficult" for the new farm owners to make a start, he said.

"Now if we have land, where will we get tractors, combines? Many we have not. Equipment expensive. One of our biggest problems in this moment."

The new government has programs to help farmers obtain equipment, and Americans, including several Iowa companies, are working through joint ventures to sell and produce American hybrid seeds and equipment there.

"I feel certain that in future, farmers will have (smaller equipment), not expensive," Mazaniy said.

The need for affordable equipment is common among farmers in Iowa as well as Ukraine. Paul Bierschenk, who farms north of Newhall, has found a way around that problem. He farms in a partnership with his two brothers, and they share equipment.

"Family farm same as collective farm," Mazaniy concluded after touring Bierschenk's farm.

The brothers farm 1,600 acres and sell calves from 65 cows. They also sell 2,500 to 3,000 hogs from their farrow-to-finish swine operation.

Ukrainian collective farms range from 3,700 acres to 9,880 acres. From 60 to 250 people work on each collective farm, with women usually caring for the livestock and men handling the machinery, Mazaniy said.

Bierschenk told Mazaniy that he tends the cattle and swine on the farm unless a veterinarian is needed. The veterinarian, 30

miles away in Keystone, usually comes within an hour of being called, he said.

Veterinary service is not so reliable in Ukraine, Mazaniy said. “Sometimes have not car, have not gas.”

Mazaniy compared his country’s smaller, independent farms to Paul Hemingway’s farm northwest of West Branch.

Hemingway works alone with the help of his retired father, who moves equipment from one farm to another and drives a combine during harvest. He raises corn, land soybeans and has no livestock other than his children’s pet goats, dog and cats.

“Do you talk in acres or hectares?” he asked Mazaniy when the introductions were complete. He pulled a calculator from his shirt pocket and, after a few punches, said he owns and rents a total of 200 hectares, or almost 500 acres.

Independent farms in Ukraine average 40 hectares in size and are run by two to five workers. The typical farm would have 10 cows, seven pigs, one tractor, one combine and one planter, and crops would be vegetables, com and sugar beets.

Hemingway explained that he can farm so many acres because he uses no-till, a method of planting seed in undisturbed soil that is covered with the stalks and leaves from last year’s crops. The practice of leaving the ground covered, rather than turning the crop residue into the soil, reducing erosion from wind and rain.

“Twenty years ago, our government became very worried. We were losing the soil,” he said about the switch from plowing to no-till. “We do it for economics. It’s faster and takes less money. Farmers must farm more and more to make enough money to live. Also, they’ve developed herbicides to control weeds.”

Hemingway gave Mazaniy a seed cap after showing him the stacks of seed sacks that had just been delivered. He showed him how Iowa farmers bend the bill “so we can look in the mailbox for our checks” without taking the cap off, he said, laughing at the joke.

Mazaniy noticed the small leather case hanging from Hemingway's belt and asked why all Iowa farmers wear one.

"These are my pliers," Hemingway said, reaching to his side, "and I carry a pocket knife and this for measuring," as he pulled a measuring tape from his pocket.

At the end of the tour, Mazaniy concluded that differences in Iowa and Ukraine farms were few.

"The difference, the difference," he said, "we live in Ukraine, and you live in U.S."

But there was more to it than that. On the ride back to the city, Mazaniy said, "It is mystery. Two hundred hectares, one fanner. If I talk about 200 hectares, one farmer, in Ukraine, they go ..."

ВІКТОР МАЗАНИЙ: «МОЯ ПРАЦЯ – ЦЕ ТЕ, ЧИМ Я ЖИВУ...»

Мазаний В. «Моя праця – це те, чим я живу...» / В. Мазаний ; розмову вела І. Чорна // Вільне слово. – 2013. – 6 черв. – С. 5.

Кожен з нас – унікальна особистість. Кожен може досягти всього, чого забажає. Важливо лише обрати свій шлях, скористатися даром Божим, проявити себе. Не варто зважати на труднощі і за перших невдач відступати назад, адже піднятися наверх можна лише рухаючись і долаючи перешкоди. Спілкуючись із відомими шанованими людьми розумієш, що їм довелося пережити, аби бути Майстром, бути кумиром та прикладом для більшості.

Відомий український письменник та журналіст Віктор Мазаний є одним із тих, кого не зламали обставини. Тому сьогодні ми маємо прекрасну можливість вчитися у нього майстерності, розглядати його творчість і просто отримувати задоволення від спілкування з ним.

– Вікторе Степановичу, кажуть, що творчі люди – мрійники. Про що ж мрієте Ви?

– Мрію написати підручник для майбутніх журналістів. До цього мене спонукала наукова і творча діяльність професора Володимира Йосиповича Здоровеги. Я спостерігаю за науковою сферою журналістики. Є багато застарілих книг і нових видань, на сторінках яких зустрічаються недопустимі сьогодні стереотипні твердження. Саме тому і мрію підготувати власне наукове видання. Я прагну робити те, що вмію... Мрію писати щось нове.

– Що слугувало тим рушієм, котрий підштовхнув до вибору саме цього фаху? Можливо, то була якась ситуація з життя?

– Моя праця – це те, чим я живу, це моє призначення. Дуже важливо прожити своє життя, не чиесь. До речі, в дитинстві я мріяв стати радіоконструктором і, навіть, власноруч сконструював детекторний приймач. А вже пізніше захопився літературою, хотів стати письменником. Та, все ж, вирішив розпочати з журналістики. Я й не уявляв собі, наскільки це важка професія. Але ж Бог дає людині не те, що вона хоче, а те, що їй треба. Ще навчаючись в шостому класі я писав етюди, вірші, надсилав їх до редакцій газет. Виникло велике бажання, аби мою творчість друкували. Однак спочатку приходили неохвальні відповіді, мовляв, ще треба вчитись та відточувати свою майстерність. Я не зневірявся, продовжував писати і вдосконалювати свої вміння. Щось мене постійно вело вперед. Одного разу мені надійшов лист із редакції, написаний в доволі жорсткій формі, в якому мені дали пораду, щоб я перестав псувати папір та чорнило і йшов працювати до колгоспу. Проте подібна жорстокість не вбила в мені снаги до письма. На той час я вже написав невеличку замальовку про першу вчительку під назвою «Лелеки з дитинства». Я купив останнього

конверта і надіслав свій твір до районної газети. Вже через тиждень отримав листа від літературного редактора, де йшлося про те, що мій матеріал дуже хороший і його обов'язково надрукують. Саме ці слова і підштовхнули мене йти далі.

– Що Вас надихає у творчій діяльності? Звідки черпаєте енергію для нових досягнень у літературі та журналістиці?

– Надихає бажання донести людям цікаві невідомі факти нашої історії, зафіксувати конкретні явища. Поштоvhом до праці є життєві події, інтерпретацію яких прагну передати читачам. Творчим щастям є той момент, коли ти пишеш, коли входиш в образ. Цей стан можна порівняти з милозвучністю мелодії, котра своїм ідеальним звучанням тішить тебе. Мене надихає перший сніг, осіннє золото, світанки, захід сонця... Радість від життя людина отримуватиме лише тоді, коли вона хоче мати ту радість, помічати її.

Енергії для творчості та життя додає успішність власної праці, того, чого я вже досяг. Енергію дає читання, подорожі, сім'я, поїздки до сестри в село... Снагу до життя надають відвідини церкви, віра в Бога. Не варто забувати дякувати за те, що ти маєш... Треба жити за біблійними канонами, справедливо йти життєвою стежиною, вчити інших правди, усвідомлювати свою українську ідентичність. Низька, нікчемна людина ніколи не зможе написати шедевр. Не можна бути відомим та успішним журналістом, якщо ти не будеш в собі поєднувати тих всіх найкращих якостей. Ти повинен бути духовно сильною постаттю.

– Які ще якості повинен мати журналіст, аби бути справжнім майстром своєї справи?

– Тут вагомими критеріями є самодисципліна та вміння всього себе віддавати своїй професії. Я працював на трьох роботах і ніколи не запитував при влаштуванні, яка в мене буде

заробітна плата. Головним для мене було здобути визнання, досвід, набути майстерності, аби бути корисним та писати краще ніж інші. А щоб бути кимось, треба щось вміти. Необхідно знати жанри, щоб усвідомлено щось робити. Журналіст – це така професія, після здобуття якої треба вже мати вдосталь досвіду, бути професіоналом. Сьогодні дуже велика конкуренція... і між журналістами теж. Тому важливо практичних навичок набути ще за час навчання. Не варто забувати себе вчити і вдосконалювати свої вміння. Найголовніше – здобувати свою кваліфікацію. Потрібно бути найкращим. Тоді приходять високі посади і зарплати.

– Сьогодні журналіст повинен бути універсальним спеціалістом чи досконало розглядати лише декілька тем?

– Журналіст повинен бути універсальним у знанні базових жанрів. Важливо вести власний тематичний архів. Потрібно визначити свою тему, тому що в ЗМІ, як правило, є різні відділи. Лише маючи власний тематичний напрям можна кваліфіковано написати якісний матеріал. Журналіст повинен орієнтуватися по ситуації, він може писати новини на будь-які теми, однак поглиблено вивчати і досліджувати лише декілька тем. Спеціалізація людини веде до її унікальності. Така людина має повагу серед колег.

– Що є гарантом хорошого інтерв'ю?

– Писати інтерв'ю – це мистецтво. Головне – це цікава тема. Треба писати про те, про що до цього ще ніхто не писав. Не треба боятися того, що ви чогось не знаєте. Уточнюйте, перевіряйте відомості. Немає такої людини, котра знала б все. Важливо бути співрозмовником, який розуміє. Тобто, потрібно дати зрозуміти людині, з якою ви спілкуєтесь, що вам знайома і цікава тема розмови.

– Наші студенти чекають нових цікавих зустрічей і сподіваються на Вашу допомогу. Хто ж найближчим часом завітає до СІА [Студентське інформаційне агентство]?

– Всіх планів і задумів я не відкрию, бо зустрічі з новими людьми повинні бути для студентів приємною несподіванкою. Та й обставини часом складаються не так сприятливо, як хотілося б. Однак незабаром плануємо провести декілька пресконференцій. Гостями СІА будуть: начальник УМВС України в Рівненській області Василь Іванович Лазутко, прокурор Рівненської області Василь Степанович Присяжнюк та головний редактор волинського тижневика «Віче» Василь Васильович Простопчук. Плануємо також запрошувати гостей із Києва.

– Що для Вас означає робота в університеті, спілкування зі студентами?

– Спочатку я не мав на меті викладати. Та коли дізнався, що в МЕГУ є кафедра журналістики, а згодом утворився факультет, задумався. Мені подобається втілювати свої ідеї тут і готувати справжніх спеціалістів у сфері інформаційних технологій. Важливо було залучати студентів до практики. Згодом виник задум створення Студентського інформаційного агентства, котрий вдало втілили всім колективом факультету. Мені цікаво розповідати студентам історії із власного життя, котрі могли б їх чомусь навчити. Я зрозумів, що можу допомогти студентам, бо я до своїх вмінь йшов досить довгий час, а свої набуті знання можу передати дітям за період їх навчання тут. Я прийшов на факультет з місією – передати свої знання тим, хто мріє стати майстром своєї справи. Хочеться навчити дітей заробляти на хліб своєю майстерністю та винятковістю, своєю постаттю журналіста як особи, яка може слугувати прикладом.

Розмову вела Ірина Чорна.

Тексти нарисів, статей, рецензій, інтерв'ю Віктора Мазаного

НЕВІДОМЕ КОХАННЯ УЛАСА САМЧУКА

Мазаний В. Невідоме кохання Уласа Самчука / В. Мазаний // Буковинський журнал [Чернівці]. – 2020. – № 4. – С. 216–240.

В українському літературознавстві давно утвердилася думка, що в Уласа Самчука було три, так би мовити, «музи», яких він любив: дружини Марія Зоц (перша), Тетяна Прахова (друга) й поетеса Олена Теліга – з останньою біографи не приписують йому роман, але вважають, що й вона його надихала...

Проте справжньою сенсацією стала перша в Україні (проведена в Рівному) публічна демонстрація письменником Віктором Мазаним вивчених і відсканованих ним в архіві Уласа Самчука 16 машинописних копій листів, які свідчать про досі невідоме кохання автора «Волині» із молодшою на 19 років за нього художницею, теж українською емігранткою, Любою Генуш.

Ця епістолярна спадщина класика української літератури зберігається у відділі рукописних фондів і текстології Інституту літератури імені Тараса Шевченка у Києві. На думку дослідника, до таких листів не було раніше широкого інтересу, можливо, тому, що на папці, у якій вони складені, є трафаретний опис характеру листування: «приватного змісту про свої літературні плани». Аналогічних анотацій багато на інших теках, тому ця й не зацікавлювала науковців, тим паче, що йшлося про листи до зовсім невідомої особи. Та й, можливо, кількадесятилітній стереотип про три «музи» не дозволяв вести пошуки ще однієї...

«Дайте руку і біжим у великий світ!»

Пристрасні стосунки між відомим українським письменником і вже знаною маляркою зав'язалися зимою 1952 року у Канаді – Улас Самчук із Тетяною Праховою вже чотири роки проживав у Торонто, куди прибув у 1948-му із Німеччини.

Із першого листа (всі вони написані у Торонто), датованого 4 лютого 1952 року, з'ясовуємо, що, очевидно, в Уласа Самчука із Любою Генуш, мешканкою Монреаля, була перед тим зустріч, після чого прийшов до нього лист, який приніс сорокасемирічному чоловіку велику втіху і наче розкрилив його (листів Люби Генуш до Уласа Самчука немає у його архіві, тому про їхній зміст можемо здогадуватися лише із відповідей прозаїка).

Писав він у понеділок, а лист він одержав ще у п'ятницю минулого тижня. Мабуть, адресант роздумував, зважував, як відгукнутися. Він всі ці дні перебував у всепоглинаючій радості (тут і далі збережено орфографію листів): «Любонько! У п'ятницю минулого тижня у моїй соняшній кімнатці було не тільки соняшно, але й радісно. Я тримав в руках шматочок паперу, списаний словами... Я так часто і багато маю діло зі списаними паперами, але цей папір і ці слова винятково хвилювали мене».

І вирішив вже на початку сказати про збіг оставин: у ресторани, де обідав, раптом зазвучало із музичного автомата танго «Чи справді ми ще зустрінемося знову». Він одразу формує свою асоціацію на фоні оркестрової композиції: «Дещо банальні мелодія і звичайні сентиментальні слова. Все-таки я чув в тому заклик судьби. Хтось здалека кликав мене. Я сам перетворювався в мелодію і мені було до болю приємно переживати ту суміш щастя і нещастя, радості і смутку, безнадії великої і разом віри, що ніхто, ніщо і ніколи не позбавить мене мого добра...».

Тобто, тої нагороди, якою стало знайомство з нею, того, що дала їхня зустріч. Все це він «витворив в собі і викупив глибиною великого страждання».

Про те, що таке знайомство було підсвідомо давно очікуваним попри всі інші пригоди його особистого складного життя, свідчить його звертання до неї: «Моя хороша, моя велика і моя золота мріє! Дякую, Любонька! Дякую тій малій, тонкій ручці з тими гарними, загостреними пальчиками, що написали ті слова. Поцілуйте їх моїм іменем і скажіть кожному: дякую!»

Поряд із цим Уласа Самчука насторожує її ремарка в листі «не чекайте скорої відповіді». У цьому вбачає не її зізнання, мовляв, «не вмію писати», а її нерішучість, невпевненість, постійний опір «тій силі, що жене нас назустріч одне одному».

Вже у цьому першому листі Улас Самчук прагне чітко визначити стосунки, особливо закликає до цього адресатку, щиро кажучи: «Я ніяк не хочу неволити Вас, упокорювати чи бентежити Ваші первісні, ще не оформлені у справжню жіночість, почування. Коли Ви маєте (і не безпідставно) сильні гамуючі первні, що стоять на перешкоді Вашого до мене почуття, – рішайте так, як каже Вам Ваше те справжнє у Вашій істоті. Питайте рішуче Ваше почуття естетики, Ваше відчуття міри реального, Вашу мудрість...».

Судячи із цього, схилиюся до думки, що перед цим листом вже були якісь стосунки, бо навряд чи після однієї-єдиної зустрічі могла йти мова про з'ясування того, чого обоє хочуть у цих взаєминах: «Я знаю всі ті Ваші клопоти і невдоволення, і коли я все-таки рішуче настоюю на потребу нашого зв'язку, – роблю це з якихось іраціональних вимог. Повірте мені, кохана моя, що не пригода, не бажання звичайної насолоди, відіграє тут головну роль».

Аргументуючи своє почуття як підґрунтя його наміру, він зазначає: «Я шукаю людей, я хочу пронести своє життя серед

живих мені подібних, я хочу виправдати себе, як мистця, я хочу творити свою власну космічну систему вічності і тому шукаю собі відповідних партнерів. А коли я побачив Вас і коли наша майже перша зустріч була супроводжена таким окликом, як «Я хочу бути людиною», і коли я вичув трепет пригніченої тієї самої Людини у Вашій зовнішній оболонці, мені до болю захотілося визволити Вашу Людину, приєднати її до мого космосу і втілити її в Любов, в Вічність, у Великість, у Часовість і Просторовість. О! Даруйте, що я такий зарозумілий. Може, це й зле, але що я можу тут порадити».

Також повідомляє про свої буденні літературні клопоти: «Написав нарешті п'єсу і прочитав її публічно перед невеликою кількістю слухачів... Були приватні (сальонові) сходини нашого Літ-мистецького Т-ва, мав кілька запрошень на весілля, дістав пропозицію видання «Марії» в іспанській мові (з Аргентини), роблю старання перевидання «Волині», видання «Осту» т. 2, і вже мрію написати ще один новий роман. І так всього багато, а сили так не багато, а життя коротке і тікає...».

Очевидно, у її листі були якісь хвилювання, бо заспокоює її: «А Ви не переживайте свого стану...». Й одразу запрошує – аби подолати все, треба їм бути разом: «Дайте руку і біжим у великий світ! Назустріч, хай оманній, але все-таки Великості. Щастя різне, ми з Вами приречені бути жрецьями Любови».

**«Лишаюсь для Вас, яким був,
завжди Вас любив...»**

Через два місяці, 2 квітня 1952 року, письменник, відповідаючи їй, ніби просить вибачення, що в першому листі «наговорив там стільки несотвореного, що Вам забило в горлі дихання і ті два місяці не були довгим терміном, щоб Вам нарешті віддітхнути».

Він, либонь, реагує на її своєрідний коментар, у якому вона його почуття до неї назвала лиш плодом... Самчукової уяви.

«І що тут допоможуть патос, зойки, заклинання і різні інші «гарматні стріли», – знічено пише їй Улас Самчук. І додає, мовляв, «мила Любонька не лишає своєї жертви в повній безнадії, вона все-таки «щаслива, що бере участь у цій моїй казці» і навіть простягає свою долоню, щоб «плентатись» у «дійсно великий світ».

Він займає самоіронічну позицію і констатує свою правду: «Бідний Уласе! Ти п'єш з келиха самотньо, хоча інколи і таке вино буває солодким, особливо коли в тому справжня, жива, інтригуюча, творча сила, що вовносить нас до висот, куди не сягають комплекси гімназисток, і де поезія, мистецтво і огненна мисль живуть своїми законами».

Водночас він готовий відступитися: «Хіба спробувать дати Вам святий спокій? Бо й справді, чи гарно мені бути таким безнадійним Дон Кіхотом? І не лякайтесь: я насправду не маю наміру бентежити Вас, заволочувати Ваш спокій і Ваші почуття...».

І тут висловлює сумнів щодо свого любовного успіху: «...я таки переконався, що все то безнадійна справа, що ніколи не виллється у те справжнє, чого прагнула моя природа».

У цьому листі він схвалює її план вчитися в Торонто і готовий допомогти їй в усьому. У кінці пише: «Лишаюсь для Вас, яким був, завжди Вас любив, шанував, вичував Вас до глибин, цінував високо Ваше мистецтво...».

Повідомляє, що незабаром, 13 – 14 квітня має бути у Монреалі, тому виказує сподівання побачитися, якщо вона захоче, а коли трапиться така нагода (для неї, зрозуміло) у Торонто, то «вількомен!»

«...Любонька, кохана моя, хороша і ясна!»

16 червня 1952 року – день, коли письменник виповів у черговому листі свою повноту щастя – від зустрічі, яка відбулася того дня із нею.

Судячи із цього листа, все раптом у їхніх стосунках набрало зрозумілості, певності, такого стану, якого він прагнув. Тому одразу йому захотілося сказати їй, очевидно, ще більше ніж під час щасливого, трепетного побачення: «Я тільки вернувся з прощання з Вами, я йшов пішки, ніс у собі безодню сонця, хотілось співати, сильна Гльорія звучала в моїй душі. Дома я сів писати, але Ваш образ... Ні, не образ... Ваша ніжність, ясність, соняшність заливали мене і я не видержав. Я захотів передати Вам хоч маленьку частинку своїх почувань. Ні, Любонька, кохана моя, хороша і ясна! Я не хочу рахувати, хто буде перший писати, коли і як! Я хочу сам писати, співати, робити музику, почувати і жити! Я лиш кличу Вас зі собою, хочу знищити Вашу зневіру, влити у Вас силу пружности, щоб також жити і жити повно, міцно, яскраво!»

Що відбулося між ними? Що стало тим зарядом піднесеності: чи вогонь обіймів, чи поцілунків, чи?... Розгадку шукаймо у цих словах: «Ви, Любонько, дали мені так багато і в такій чарівній, чистій формі, що було б моїм великим гріхом, щоб я не віддячився Вам. І вірте мені – Ви не будете ніколи, ніколи каятись, що зустріли таке ество людське, як я недолужний. Зараз я повний плянами, проектами, мислями і в у всьому тому живете Ви, в тисячах відозмін, у різних виглядах і завжди все то гарне, приемне, соковите, барвне».

У цю мить натхненних сподівань на спільне майбутнє він закликає: «Любонько! Чарівна моя мріє! Не будьте пасивною, беріть палету, ставте мольберт, думайте і... кохайте! Щоб я дав, щоб міг наповнити Вас цією великою, Божою силою так необхідною для всіх, що родились перетворювати природу, буду-

ючи її все наново і наново у безлічі видозмін. І не забувайте, або не будьте байдужою до Вашого єдиного, неповторного і незамінного друга, якого Ви щойно там попрощали».

Ця зустріч, певна річ, була надзвичайно обнадійливою. І тому йому кортить пізнати ще раз таку ж або бурхливішу радість: «Хочу думати і хочу вірити, що ми зустрінемося ще і ще раз...».

Звертаємо увагу на фразу, яка є певним натяком на один із бажаних наслідків, які можуть бути завдяки таким зустрічам (зважмо, що Улас Самчук ні з першою, ні з другою дружиною не мав дітей): «...ми перейдемо з Вами через життя великими дорогами і подаруємо йому ту найкращу частину нас самих».

Либонь, це була зустріч, яка, на його думку, відкривала їм обом зрозуміле щастя: «Хай буде вічно, в часі і просторі, благословенно святе прагнення, що виповнило нас цього дня і щоб перейшло воно до майбутности.

Вітаю Вас! Чекаю Вашої скорої відповіді. Будьте, мила моя, сильною!»

«Моя Ви і більше нічия».

І побачення відбулося! Стосунки міцнішають, обоє стають ближчими одне одному...

Значення цього Уласу Самчуку захотілося передати образно, і він використовує на перший погляд, тривіальну метафору, якою неприваблива осінь перетворюється у нього на весну – символ почуттів, які оживають, мов паростки, що дають цвітіння. Саме такий стан його душі відображено у листі до неї 22 жовтня 1952 року після його зустрічі з нею у Монреалі (він їхав туди й назад поїздом): «Любонько, біля мене страшно багато осени. Море бронзового, мідяного, рудого листа. Вітер жене ті барви хідниками, а дуби і клени за тиждень моєї від-

сутности обернулись у пожежу, особливо коли на них летється сонце з вітром...».

Але «... як писати про осінь, коли в мені безліч весни. І це не перебільшення. І не поетичний вислів. Чую і бачу в собі весну – все квітне, все буяє. І смуток, і радощі, і все сплітається в сон чи півсон. Ах, Любонько, Любонько! Простіть ці мої настирливі ахання, Вам, не сентиментальній душі, вони звучать не гаразд, але що я зроблю, коли сказати хочу і мушу і виходить воно в мене саме так. Я люблю, Любонько, і що мені все інше. І не лише Вас. Разом з Вами я люблю весь світ, всесвіт, ціле вічне життя. Так мені гарно і я щасливий».

Він наводить зовнішній чинник, що є, очевидно, для нього важливим і показовим: «Багато людей і часто говорять мені компліменти, а того й не знають, що говорять вони не мені, а моїй любові».

Можна судити, наскільки захоплюючим і важливим для нього було те перебування коло неї, яке залишило «смуток, але добрий, гарний. Смуток, бо Ви провели мене і зісталися. У потязі було чисто, ясно, просторо і яка розпач, що те порожнє місце біля мене було дійсно порожнім. Їхати кудись з коханою людиною видається мені одним з великих щасть. На цей раз я переживав його лише в уяві. Але все те, що я пережив перед тим, було все-таки дійсністю... Усі ці дні я живу тим, Ви біля мене, в мені, чую Ваш голос, бачу Вас танцюючу, усміхнену».

Він цим листом утверджує – і для себе, і для неї – фундаментальне переконання: «Так, Любонько! Моя Ви і більше нічия. Зо мною чи без мене, там чи тут, тепер чи колись – все одно. Бо для того, щоб так сталося нас проведено континентами і океанами, а головне: нам дано силу взаємно себе вичути і збагнути. І та радість, і те тепло, і та відданість, і та справжність, і та велика грядуча назустріч сила, що бере і жене, і не питає...».

Уласа Самчука цілком охопила ця пристрасть, він не опирається навалі почуття: «Як гарно, що ми не боги, а люди, і ми маємо право грішити, щоб творити святощі. Любонька!»

Як і майже у кожному листі, у цьому розповідає їй про свої письменницькі справи, до яких повернувся у Торонто, називає це місто «великим, пелехатим селом» – таким він побачив його після Монреалю. А, можливо, Монреаль перед ним видався величнішим тому, що там – Вона?

Повідомляє про свої клопоти: «Українське Торонто все гуляє. Застав на своєму столі не більше не менше, як п'ять запрошень на балі, забави, чаї, бенкети. Видається, що всі лише бавляться. Десь невдовзі має бути Гірняк зі своєю трупкою з Нью Йорку, даватимуть «Мину Мазайла» і ще щось, і буде в нашому клубі для нього прийняття».

Незважаючи на всі імперзи, він має намір «працювати і то цупко... І думати про Вас. І надіятись. І чекати...».

Закликає її: «Кохана моя – пишіть мені. Що-небудь і як-небудь, але пишіть. Знаю, знаю, що Ви «не вмієте», але коли Вам «щось таке» підскаже... Привіт Вашій мамі, Вашим картинам і тому повітрю, яким Ви дихаєте. Міцно тримайтесь, як Ви це вмієте робити, і будьте...

Нун? (Соняшна усмішка).

Ваш завжди – во віки і віки!»

«Любонько, сило моя велика, трепетна ніжносте моя...».

Через місяць, 23 листопада 1952 року, він пише їй листа, сповненого тривожної невпевненості, здогадів, версій... Причина проста: він не одержав від неї відповіді на свій попередній лист, а тому не хоче більше чекати й вирішив потурбувати: «Шукав за причинами Вашої мовчанки, багато передумав і приходжу до виснівку, що це певного роду демонстрація... Бо

ж росталися ми, смію думати, по-приятельськи, і Ви обіцяли мені писати».

Усвідомлює, що, либонь, не слід бути таким нетерплячим, однак «неясні речі вимагають світла».

Цей лист є ключовим у їхніх взаєминах, оскільки Улас Самчук ще раз намагається пояснити свою нестриму пристрась до неї, але вже із деякою холодністю розуму, передчуваючи щось недобре... І вкотре освідчується в коханні: «Моя зустріч з Вами не є справою звичайної випадковості, ані наслідком легковажності. Ця зустріч – це судьба. Я Вас полюбив, більше: я Вас шаную. Більше: Ви стали для мене необхідністю. Люблю і шаную Вас як жінку, як мистця, як людину, вичуваю Вас і вірю у Вас. Сила чуття, ніжності і разом сила мислі і логіки втілені у Вас, Ви людина не будена і не випадкова, а тому Ви для мене велика вартість.

Але від самого початку нашого знайомства ми зуміли себе пізнати. Ми бавились у гру «сліпа баба», знаєте на чому вона полягає? Люди ловлять себе зі заплющеними очима. Але і ця гра мусіла до чогось вести, спочатку флірт, далі пристрась, далі... Що далі? Бажання бути разом...».

Він хоче допомогти їй розібратися у протиріччях, які сковують її: «Ваш шлях до мене був дещо відміннішим від мого до Вас, бодай назовні, бо по суті він той самий. Вас тягнула до мене найкраща Ваша сила, що Ви її в собі маєте, і Вас відштовхувала від мене та ж сама сила – сила чуття і сила розуму».

Після цього наважився ствердити, що її почуття до нього не таке велике, він його піддає... сумніву: «Ви ніколи не були щодо мене, рішені, Ви не могли бути рішені. Для цього існує багато дуже поважних причин. І нарешті дійшло до того, що в цьому НЕРІШЕНОМУ стані, Ви готові були стати моєю дружиною». Очевидно, в одній із розмов під час їхніх, зрозуміло,

таємних зустрічей вона сказала про таке бажання, бо із самого листування це не впливає.

Тепер він, борсаючись здогадах, чому не пише, припускає, що «Ваше таке «рішення» (стати дружиною) запало нагло, з відчаю... Вас не потягнула до мене непереможна сила любови, а бажання знайти «будь-який вихід з Вашого сучасного положення, яке Ви чомусь вважаєте за дуже для Вас ненормальне».

Тут, вважає, слід розважливо підійти, подумати: «Чи було б правильно, що б ми з Вами піддалися такому «рішенню»? Усе кинути, порвати всі зв'язки з минулим, утекти, заплющити очі, злегковажити обов'язками? Так. Було б правильно. Але для цього потрібно любови, любови і ще раз любови. Любов освячує навіть злочини».

Він закликає, аби вона була чесною насамперед сама із собою: «Але признаймося собі, Любонько: Ви тієї сили в собі не маєте. Яка ж інша сила може Вам допомогти в майбутньому виправдатись: перед самою собою, перед людьми, перед світом, перед життям? Ні! Любонько! Не думайте, що я Вас не розумію, агітую, дорікаю Вам. Я тільки кажу... Те що думаю... Що знаю...».

Разом з тим знову оголює свої почуття: «Любонько, сило моя велика, трепетна ніжносте моя, правдо моя і істино! Не «люблю» Вас тією любов'ю, що її день-денно в міліярдах слів, стилів і випадків розсівається по всій земній кулі. Люблю Вас глибинністю мого найсвятішого в мені, люблю Вас, як чудо Найвищої сили, вложеної в мене Богом. Ви для мене Благословення...».

Переборюючи себе, проявляє благородність: «І не дивлячись на все це, я ніколи не сягну по Вас, щоб Ви стали частиною мене, бо це все одно, що на гаряче залізо лити воду. Не

сягну на Вас, не дивлячись на те, що з'єднання з Вами було б для мене моїм найбільшим щастям».

Улас Самчук вважав за потрібне сказати і про свою та її індивідуальність, що надала певного тону їхній любові, адже обоє вони – митці, і від цього – особлива одухотвореність любов'ю, яка надихає, спонукає його, як ми розуміємо, до письменницької праці. І на це треба зважати: «Я, Любо, не той, що співає, танцює, жартує, сміється, бавиться, любить життя... Тобто: не лише той. Я також мистець, посланник, приреченець. Правди, вложені в мою душу, не сміють бути злегковажені. Я б убив себе, наколи б я не виконав волю сили, що мене послала у світ. Ви для мене лише зоря, одна з тих космічних великостей, на яку я задивився і бажаю наблизити її до себе».

Він допускає, що й вона могла б одержати аналогічний, особливої сили спонукальний заряд для своєї творчості від його особистості: «Те саме може бути і з Вами по відношенню до мене, бо і Ви є мистець. Великий мистець!»

І ми повинні жити життям саме допасованим, відповідним, окремо для нас створеним. Це саме нас єднає. Це нас тягне одне до одного. І було б нашим благословенням, наколи б ми цю ласку зуміли вивжити. Але не лише як мистці, але й як люди».

Витончений ліричний виклад (він характерний для всіх без винятку листів до неї) мав би, за логікою, зачарувати будь-яку жінку, котрій присвячені такі рядки про справжнє почуття... Тут все правдиво, без велемовності, адже він ніби виправдовується, що йому дано Богом хист неординарно говорити про любов, і що ж цим робити: його винятковість у тому, що він як літератор здатний вповісти свої думки переконливими словами, образами, які властиві таланту його світосприйняття та здатності відображати. І тут ще й криється, можливо, докір: невже її як жінку не тішить самолюбство, що саме до НЕЇ лине

зізнання в коханні від найвідомішого українського письменника Америки... Чи й оцінить? Втім, його зовсім не хвилює власне марнославство, якого в нього й немає, – то лише наші здогади про те, що десь глибоко в душі міг ворухнутися якийсь нерв самолюбства при такому спротиву його любові...

Далі він торкається ще двох причин, які потенційно могли б вплинути на долю їхніх взаємин: «А що нас роз'єднує? Мій вік, моя зовнішність і моя одруженість. Дуже важливі причини і ними не слід легковажити. Їх можна переступити, лише будучи озброєними великою силою того, про що я вже сказав: любови».

Під час прочитання цих листів дедалі більше непокоїть думка: а що ж Тетяна Прахова, дружина? Чи знала вона про листування? Відповіді на це немає... Можемо лише здогадуватися, що він їх одержував десь на пошті в окремії, тимчасовій скриньці, читав і... знищував. Де писав на них відповіді, в яких умовах? Природно допустити, зважаючи на їхній конфіденційний зміст, що це робив якимось затаємничено...

Звісно, він вважав обов'язком пояснити для адресатки своє ставлення до існуючих власних шлюбних стосунків: «Я не залишу напризволяще моєї жінки, яку я любив і яка мене любила (звертаємо увагу, що сказано в минулому часі: «любив», «любила»). Не залишу легковажно і нагло. Інакше Ви самі мене не поважали б. Я б лише відійшов від неї, як тієї, що не вповняє мене до кінця. А яке може бути життя подружжя, що себе взаїмно не вповняє. І мусів би я це зробити так, щоб вона не почувала себе покривдженою. Це можна зробити, але для того потрібно часу і дуже напруженої, справжньої доброї волі...

Отже: я сказав. Чи все? Ні. Чи Ви мене зрозуміли? Не знаю».

Йому нелегко було збагнути еквілібристику цієї жіночої натури...

Наступні (останні) два абзаци цього листа – свідчення запального поєдинку двох сутностей Уласа Самчука: з одного боку – вислів нестримного кохання, а з іншого – примирливе усвідомлення того, що, ймовірно, настав кінець «творити святощі»: «Любонько, ще раз і в останнє кажу: я Вас люблю, Вами живу, Вами болю. Болю знов фізичними болями. Всі мої дні і всі ночі виповнені Вами. Я не працюю, бо не можу. Я терплю. Я хочу нести ці болі, бо вони мені солодкі. Бо я люблю... І я щасливий!»

Закінчує без сподівань: «Нічого від Вас не вимагаю, не вимагаю відповіді на цього листа, не буду більше чекати відповіді взагалі. Я Вам сказав і мені вже добре. До цього часу мені здавалось, що я Вас до чогось силував, тепер я хочу досягти лише, щоб Ви мене хоч трохи розуміли і більше нічого.

Прощайте, моя кохана!»

Звісно, такий аналіз насторожує, і ми схильні вважати, що справа йде до розриву... Чи лише її довга мовчанка стала причиною появи цього листа? Чи, може, це крок письменника на випередження, аби першому погамувати цю пристрасть як таку, що не матиме бажаного завершення, і дати повний спокій Любі та із полегшенням відступити?

Здавалося, що на цьому все мало закінчитися...

«Коли б Ви знали, що таке Любов...».

Але 4 грудня 1952 року Улас Самчук знову їй пише – відповідь на її лист, який все-таки прийшов: «Любонько, кохана, майже несподіваний лист. Дякую. Два місяці. Що ж тут допоможуть «вибачення» чи «кара»? Тут входять в гру значно більші речі, що їх ані вибачиш, ані не покараєш. Ваш настрій... Є то, розуміється, аргумент, але чи хотіли б Ви, наприклад, бути жертвою настрою чи навіть примхи? Тоді, коли Вам, наприклад, «противно бачити кого будь», у мене являється бажання

вийти з обсягу досягнення Вашого діяння, щоб пізніше Вам не приходилося ще і ще раз вибачатись. Навіщо, навіщо!»

Він докоряє: «Чи можна одночасно хотіти «бути чиймсь», бажати вічної приязні і разом... не знайти в собі сили на пару слів, написаних на шматку паперу в час, коли такі слова к о н е ч н і? Що ми тоді варті, як можемо претендувати на любов, дружбу, щастя?»

Очевидно, Люба Генуш у своєму листі згадує якогось Березовського, котрий покинув цей світ. Улас Самчук у зв'язку із цим викладає свій погляд на життя і смерть із властивою йому іронічністю: «Ваші натяки на Березовського... Господи Боже! Є життя в життю і життя в смерті. Кожному вільно вибирати. Я лише знаю, що те друге не омине нікого, але злегковажити тим першим добровільно в ім'я безсилля, не спробувавши вивжити тих скромних можливостей, що нам преподносить звичайна доля, не є абсолютно ніякою штукою. Є то хіба глупий шаблон, банальність, до якої прибігають особи без фантазії. Памятайте, що по «тому боці» нема ніякої нагороди за поспішне зникнення з життя. Є то вічна порожнеча без початку і кінця, яка існує лише як тло, на якому великий майстер малює свою чудову картину життя. Щоб в ньому могла Люба Генуш «лежати плазом» і цим прославляти величність творіння».

Він так сердито відреагував тому, що, либонь, не цій темі хотів присвятити свій лист, а гірким для нього обставинам, які починають руйнувати взаємно-невзаємну любов. Ще раз звертається: «Простіть мені мої настирливі вмовляння. Ні, ні! Робіть по-своєму! Я завжди казав Вам, що гріх насилувати чужу волю. Люди лише тоді цікаві, коли вони Вільні з великої літери. Наприклад, що варта виплакана чи виблагана приязнь? Мені така приязнь навіть противна. Ні! Я хочу щоб вона прийшла сама – вільно і гордо... і до кінця, і віддано. Щоб в тому чулась жива, червона, гаряча кров і духманна, оп'янююча, як

вино, душа. І тоді лише не буде шкода пережитого, і тоді лише не буде місця на квиління. Повірте мені! О, повірте мені!»

Наступні речення – від великого відчаю і від того, що він починає втрачати віру в неї. У них якимось різко, навіть жорстко (аж дивно) допікає, а, по суті, дає їй характеристику: «Коли б Ви знали що таке Любов... Або Честь! Або Слава! Коли б Ви змогли піднятися трохи вище ніж надпересічність... Коли б Ви любили життя не лише проблисками, Ви б соромились почуття слабості, як соромиться негарна жінка своєї наготи. Або... Верніться до п е р е с і ч н о с т и... Тоді Вам знов буде добре, бо не будете усвідомлювати свого місця в життю, а автотомати є завжди щасливими».

Відгукуючись на прохання, мабуть, з її листа не покидати її, він попереджає: «Ні, Любонько, я Вас лишу, як що Ви і далі не хотітимете мене так, як не хотіли до цього часу. І коли я до цього часу «вертався» до Вас, то я ще не знав, що Ви «не можете хотіти». Мені все здавалось, що я розбуджу у Вас силу, зірву у Вас бурю, навчу Вас бажання великої амбіції. Але коли Ви не хочете... Тяжко йти в ногу з людиною, що не чує такту маршу. Памятайте, що всі ті речі, як «сміливі бажання», «гарні мрії» лише додаток до цілі, а не самоціль...».

Далі вже демонструє їй своє знання сімейного життя: «Глупо одружуватись, коли нема мети життя. І навіть нема відваги життя... Щоб потім знов квилити, скакати півнями і по- ідіотськи і одно одному докоряти, як це буває у тисячах і тисячах випадків з людьми, що «не хочуть».

Реагує і на те, що вона скаржиться на своє бідне становище: «Вас турбують матеріальні труднощі. Хто їх немає. Особливо ми мистці і тут. На чужині. Лише ми часто горді з того, що в цих умовах ми знаходимо собі місце. Я сливе щотижня дістаю зо всіх кінців світа листи від своїх колег і все ті ж нарікання. Ну, що ж. В даному випадку я лише дуже відчуваю себе

недобре, що не можу поки що учинно найти Вам можливості виходу з положення. Може, знайдемо! Може! Діймо і надіймося!»

Схоже, він намагався якнайшвидше закінчити написання цього листа: «Нема більше чого казати. Все сказано! Не чекаю від Вас скорої відповіді.

І буду намагатися допомогти і собі... Останні два місяці були для мене винятково болючі. Але вони підбадьорили мене і навчили... Навчили ще більше любити життя!»

Отже, залишається лише такий результат цього кохання не кохання?

Він наважується зрештою застерегти: «І ще одно: якщо Ви і далі захочете «любити» мене лише під настрій, або жертвуватись собою для мене, або почуватись під терором моєї настирливості – прошу Вас! Не робіть цього. Я не зношу рабства. Якщо я це далі вичуватиму, не одержите від мене більше відповіді. І не як гнів чи кара це буде, а як нормальний вияв моєї свободної, чистої, дружньої волі.

Будьте здорові!

Ваш недобрий, суворий Амікус».

«А Вас я не лишу, Ви для мене конечно потрібні...»

Очевидно, що вона все-таки відповіла, і 26 січня 1953 року Улас Самчук знову «вибухає»:

«Любонько, дорога, кохана! «Не схочете». Схочу! Хотів, хочу і буду хотіти. Завжди Ваш і завжди з Вами».

Вітає активність, яку вона проявляє, захоплено дивується: «Люба: ще вчора «лежить плазом» або гасає по Монтреалю за «дешевим помешканням», а вже завтра привіти з Нью Йорку, де вона «раює». Браво!»

Спробував пояснити настрій, спричинений її листом: «Ваш «злий лист» наробив мені дещо шелесту, ніби навмисне, щоб підкреслити свою «злобність», але був він одним з найскладніших Ваших висловів про Вас, висловлених письмом, і коли б Ви оминули в нім шматок неправди, що є очевидно даниною Вашому жіночому у Вас, то Ви, на мою думку, вже пересягнули б ту надпересічність, що за неї Ви ніби гніваєтесь на мене грішного».

Тут він, вважаючи що є людиною, яка допускає «різні ґатунки і породи у природі людській», не бачить смислу поклати їй: «... але задля чого маю толерувати Ваші химери і примхи, що Ви їх виправдуєте назвою «настроїв», а що є в дійсності ремінісценціями знаного російського нігілістичного світосприймання. Коли в дійсності Ви є людиною і цілою, і гарною, і сильною, і талановитою».

Улас Самчук чуйно реагує на якісь прикрощі, що їх зазнала Люба: «Розуміється, я співчуваю Вам, коли Вам щось болить. Любонько! Мила! Завжди готовий Вам на допомогу, чим тільки можу. Але не думайте, що моєю помічю має бути потурання Вам і у всьому. Болію Вашими болями, Вашими невдачами, бо знаю Вас, знаю причини Ваших невдач...».

І тут же знову, підтримуючи її, наголошує, що вона заслуговує «більшого в життю...», і що він «рідко зустрічав людей з такою жадобою пізнавати явища», як вона, і йому прикро, коли вона панікує, а їй «треба лише не здаватись і нагорода прийде».

Він наче відчуває провину за те, що писав їй раніше: «Останні мої листи до Вас мали багато невластивого, можливо, зайвого, але Ви знаєте, яка сила водила моєю рукою при писанню їх. І невже Ви наважитесь знехтувати такою щирістю, якої Ви, можливо, ще й не переживали? І Ваша легковажність

по відношенню до таких почувань... Я не знаю... Може, вона і має якесь виправдання, може, це дійсно кара за якийсь гріх».

Наступний абзац листа показує, що Улас Самчук не погоджується відповідати заниженим (бажаним для неї) параметрам особистості, які «виставляє» Люба до нього. Мабуть, вона хотіла б мати іншого Уласа, такого, як склався її стереотип... Зрозуміло, що він рішуче проти цього: «Зрештою, Любо, я мігби бути і таким, яким Ви хочете мене бачити... («дайте руку і поплентаємось», на мою пропозицію «бігти»), але проти «плентання» ціла моя природа; не люблю квилення, як самонасолоди, не люблю статички, як єдинозасобу. І коли таким мене зробіте – я Вам зайвий».

Йому немає ніякого резону уподібнюватися їй, оскільки вважає, що тоді настав би крах для його особистості: «Коли я наслідуватиму Вас і цілими місяцями не даватиму про себе знати, виправдуючись тими чи іншими настроями – кінець. Поставте наді мною точку. І тільки пустоцвіти не хочуть «завершення», «рішення» бо все має свій кінець, але один дає рум'яний, соковитий плід, інший лише шматочок гною, оминувши той плід. Ну, навіщо, до дідька, та літеплість там, де конечна температура високого дихання. Це ніяка агітація Вас (чого Ви «не можете» дати), це мої особисті міркування».

Подальші його звернення до Люби можна сприймати як стислий виклад життєстверджуючої естетики Уласа Самчука, що сформувалася за час його нелегкого життя, в якому завжди мусив бути твердим борцем. Цей досвід дає йому право сказати: «Ми живемо в такому часі і такому просторі, що нам ніхто, ніде, ніколи і нічого не дасть даром, ми мусимо здобути для себе місце і респект силою нашого духового наставлення, а тому мусимо бути такими, що зможуть себе тут виправдати. Ця «амбіція» потрібна нам не ради амбіції, а ради чисто людського і морального в природі людській».

Антиподом морального він вважає «слабість, кволість, упадок, бо такий стан людини переважно штовхає її в бік негативного, нездорового, часто на край відчаю...». Але не треба впевнювати себе, що всюди безвихідь, а «щоб запобігти цьому, Велика Сила включила в нас поняття чести, слави, амбіції, знов-таки не, як самоціль, а як засіб для виправдання в нас нашого універсально-людського».

Він вирішив дати урок, адже побачив, що Люба далека від такого розуміння: «І мене дивує, коли Ви кажете, що Вам такі речі байдужі. Само слово «байдужість» у цьому випадку – неморальність. По-моєму, Ви просто цих речей не продумали до кінця, або Ви є під впливом певного поняття «скромности», що є нічим іншим, як чеснотою (за Ніцше) «дурнів і старих дів».

Незважаючи на все це, він обіцяє: «А Вас я не лишу, Ви для мене конечно потрібні, якась незнана мені сила визначила Вас для мене... (Недурно я роджений під знаком Риб, а Ви Ваги, а Вага є відповідником Риб). І я мав нагоду не раз переконатися в цьому».

Він згадує, як був на «одній забаві», і відчув, що бракує її, Люби: «Здавалось, що я в пустині, а Ви для мене видавались фата-морганою далекого зеленого, свіжого острова. Малими, сірими і пісними видавались мені ті люди (гарної половини), що були біля мене, в порівнанню з Вами...».

Бажання бути з нею всюди – і це ще одна причина, чому він так добивається взаємності: «... а тому я продовжую, «контра спем сперо», лити воду на гаряче залізо, сподіваючись, що може з тієї пари блисне одного разу самоцвіт».

Останні слова – це мовби вступ до іронічної образності у кінцівці листа (щоб не видаватися надоїдливим ментором): «І також я вже, до певної міри, акліматизувався в кліматі Ваших висот і широт і зрезигновано чекаю днями, тижнями і місяця-

ми вислову Вашої реакції на мої патетичні заходи, благаючи для Вас благословення Великого Тобі і батька його батька, і хай почастують Вас хлібчиками печеними для святого крокодила, ті, що потрясають небом і землею – бог землі Таті і бог небес Ру.

Салют Вашій м'якій твердості і незакоханій закоханості!
Ваш ідол».

Чи допоможе така жартівливість розвивати стосунки?

«Безодню справжньої ніжності ношу в собі для Вас...»

У період між 26 січня і 25 березня 1953 року був написаний лист без дати, у якому він ніби бідкається, що його «попередній лист міг бути неправильно» нею зрозумілий: «Моя Любонько! Не маю спокою. Знаходжусь під тиском великої динаміки, в доброму значенню, але тому буваю загарячий у словах і заодвертий у мислях. Простіть, якщо Вас десь торкнув неприємно».

І знову поспішає з перших рядків засвідчити своє почуття: «Ви для мене були, є і будете дорогою і незмінно рідною, і все, що Ви і як Ви дієте, є мені зрозумілим, і так воно бути має і мусить».

Тобто, він ладний змиритися і вже сприймати її такою, якою вона є. До цього, либонь, спонукало те, що й вона виявляла «завжди безліч такту і витримки» щодо нього, а також його кінцеве усвідомлення об'єктивної обставини: «... кажучи по суті, я Вам був накинутий долею без Вашої на це згоди, а дуже часто проти Вашого бажання, навіть тепер».

Продовжуючи «контра спем сперо», не заспокоюється, самокритично ніби розпинає себе через те, що він «знов настирливий до огиди», і що інший на його місці керувався б відчут-

тям «міри і потреби», а він «ці речі, видно, загубив», і не знає «де вони...».

На фоні незрозумілої, хаотично-примхливої поведінки Люби його ество і пригнічене, і бунтарне: «Безодню справжньої ніжності ношу в собі для Вас, і вона стає дуже часто великим для мене тягарем. Тому і бушую, тому і перечу, тому чекаю, що хтось прийде і допоможе мені її розвантажити... І зрозуміє тим зрозумінням, що дуже часто допомагає бачити світ долиною щастя, а не тією мучарнею, що...».

Чи не тому розраду шукає в Ніцше – «... світ жорстокостей, що його носив в собі той божевільний, впливає на мене і так діткливого, дуже неприємно».

Повідомляє що пише роман «Ост», в окремих місцях твору йому видається, що відкриває нові планети, «а в дійсності це, мабуть, лише моя злуда людини, обтяженої цілою серією комплексів». Це натяк на те, що деякі невдачі в писанні пов'язані із тим, що серце його неспокійне...

«Любаня дорога, пречудова, мудра і...» – звертається до неї, тої, котру обожнює і не перечить своєму письменницькому уявленню малювати її як образ його мрії. І далі, вважаючи, що їй подобається синтез романтично-іронічного звертання, просить, аби написала йому «кілька добрих слів». Він уявляє її собі в цю хвилину – «... бачу Вас заклопотаною і розсіяною в жадобі життя і творчості в оточенню Ваших глибинних задумів, що вийшли з Вашої гарної голівки і почіплялися до стін».

У цю ж картину вміщує і «суворого типа (себто, себе – В. М.) побіч зелено-синьої невинної, як екстаза, голівки, що дивиться переляканими оченятами на світ і питає: ти що тут робиш? Ти звідки?

І посміхається не устами, а серцем, що вилонюється зо всієї її ніжної оболонки».

Як їй сприймати цю гру?

Відповідь у пораді: «Любонько! Усе що я кажу, пишу, що б не було, не беріть зле. Це моя звичка казати іноді щось таке, і я буду намагатися, будь-що-будь, такого надалі не вживати.

Люблю Вас!

Цілую – Ваш».

«Любонько, мила, хороша, золота!..»

Надзвичайно зрадів, що одержав від неї відповідь, і 25 березня 1953 року пише: «Любонько – рідна. І нарешті вістка від Вас. Дякую, дякую, дякую. Хай хоч така. Чекав цілу вічність, сподівався, тратив надію, але останніми днями знов почало в мені відроджуватись те моє вічне – туга, мрія, надія. Уявляв Вас і гадав, що, може, й Ви мене хоч якось згадуєте.

І не помилився».

Він стурбований, що вона не одержала його «довгий лист перед тим малим», коли він їхав у Віндзор, а тому нарікає на пошту – і чому то вона «у нас в Канаді така недобра?»

Просить не звертати уваги на його сентенції: «Ви ніколи не беріть моїх претензій близько до серця, я можу і мушу витримати, а до того мої до Вас претензії такого роду, що вони не повинні добавляти Вам клопотів».

Він наче просить вибачення, що є таким ущипливим, тим паче, що до неї «чіпляється різня напасть з тими всілякими отруєнями». Від нього вона може сподіватися підтримки не тільки моральної: «І як тільки мені вдасться перемогти деякі мої труднощі, можливо, і я могтиму прийти Вам з речовою допомогою... Вірмо, надіймося, а головне «не падаймо духом» – речення досить банальне, але завжди актуальне і помічне, наколи воно не самі слова. Боротись, особливо коли є сила, і коли нам стільки свіжих, бадьорих років життя, як це у Люби... Господи Боже! Що може бути кращим?»

Звісно, йому б хотілося більше знати про її життя, творчість: «Шкода, що я так мало поінформований про Ваші клопоти. Чому? За віщо? Як? Нічого, нічого не знаю. Самі натяки. Люба не любить інформувати мене, навіть про найважливіші свої справи. Лише говорить про наслідки і то печальні».

Мабуть, Улас Самчук відчував, що цей життєвий його роман незабаром закінчиться, тому вирішив сказати про своє потаємне бажання, яке могло б здійснитися, якби їхня любов була однакової сили... Залишається лише жаль: «І яка шкода, що ми не можемо бодай інколи зустрічатися. Ніжність і туга моя вимагають цього, образ людини з великими бажаннями з почуттям краси і великими талантами переслідує мене вперто, і я дуже і дуже часто впадаю в розпуку, що той образ не творить в моїй орбіті ближчого до мене... ну, ембріону. Хотів сказати інакше, але, може, Ви зрозумієте».

На що натякав? У чому загадка? Чи не в бажанні продовжити свій рід, мати спадкоємця?

Він прагне і прагне її, хоче знати час зустрічі: «Коли Вас знов побачу? Бодай побачу».Тобто, він згідний навіть на всілякі платонічні заборони при побаченні, аби лише торкнутися її, бо вона залишається для нього неземною привабою: «Завжди вважав і вважаю, що Ви є дуже цікавою людиною, що Ви прекрасна і надзвичайна... Надходить весна, і коли гріє гарно сонце і я проходжуся нашим парком, мені так хочеться, щоб побіч мене диботіла на своїх високих закаблучках людина з Монтреалю.

І щоб вона мені щось оповідала і сміялася».

Заохочуючи її, аби розповідала більше про себе та спільних знайомих, подає приклад – наводить перелік власних турбот: «Я, як звичайно, почувуюся гаразд... Муза моя рідше навідує мене, пишу листи, пляную нові речі, не скінчивши старих, пишу статті газетні, буваю на різних зборищах, відкриваю та

закриваю наші клюбові сходини, приймаю відвідувачів і інколи п'ю горілку».

У розкладі його діяльності також поїздка «десь в кінці квітня» в Оттаву, і хоче «при цій нагоді заскочити до Монтреалю». Просить, аби вона дала свій номер телефону...

Закликає знову: «Любонько, мила, хороша, золота! Пишіть мені частіше! Чи Вам шкода так чорнила і паперу?

І хай буде благословенно Ваше ім'я во віки! Ора про нобіс. Ваш завжди».

«Дякую і за ті шматочки почувань»

Лист із Торонто 5 грудня 1953 року дає зрозуміти, що у них зовсім недавно була зустріч. Його мляють якісь передчуття: «Любов! – Страшно братися за «перо». Ні слів, ні думок – голе трагічне почуття, якого не сказати, не описати, ні заперечити. А назустріч німа безпосередність, сонна байдужість, бездонна і безмежка твердість певних умов.

І хочеться дуже послати все то геть від себе і ступати гордо і певно своєю дорогою через планету, коли Бог чи чорт додав до моєї істоти бажання бути стадним еством і хотіти терзання тваринних почувань».

Тоді, мабуть, стало відомо, що все стає на те місце, куди скеровувала доля: «Багато згадую з минулого тижня – яскраві, барвисті, мокрі вулиці, непевні зустрічі, голосні надриви розмов і пелюстково-платонічні прощання. Ах, Люба, Люба...».

Називає її «моя метеликокрийльна», себе – «орангутангом», з яким нелегко їй поєднатись... «Але й не легко іншим почуватися безплатним додатком (має на увазі себе – В. М.) до різних сміхотворних випадковостей, що їх так щедро сипле перед Вами Божа долоня».

Він реагує на те, що в неї є хтось інший: «Можете рівняти мене до мавпи, навіть до паука, але на одну згадку, що мене

мінняють на китайця чи іншого людського чужинця, у мені перевертається догори ногами шлунок і я дістаю морську хворобу».

Але сам себе припиняє: «Мабуть гупо сердитись, тим більше, що це ознака слабости – почуття тієї самої меншевартости!»

Не може стримати себе в іншому – його освідченням, здається, немає меж: «Даруйте, Любонько, – чиста і прозора Вакханко, у Вашому маленькому храмі чистоти, мистецтва, таємних, мовчазних стремлінь. Бачу кожний Ваш образ, вилитий з Вас в диких барвах освоєною, рахманною рукою, і почуваю сонні дотики Ваших долонь, що хотіли б багато казати і багато дати, коли б мали мову і дорогоцінності. Дякую і за ті шматочки почувань. Де багато огню, там нема потреби на великі намагання його розпалити. Коли б тільки видержати і не згоріти передчасно, бо іноді голову розривають думки і я дивуюся, яким чином вона ще на своєму місці».

Та зустріч стала рятівною для обох: «Також дякую за раптову зміну Вашої тактики поводження зо мною. Так. Мусимо на щось рішитись – або до кінця і до краю БУТИ, або так само розійтись. Ми не раби і не статисти. І брати життя, яким воно є».

І сам себе (а, може, і її) заспокоює: «Скиглення властиве маленьким цуцикам, що ще не можуть зіп'ястись на власні лапки».

Хоче ще зробити подарунок, але не сподівається, що він сколихне її: «Шлю Вам мою «Марію» – не будете її читати, не Вашого смаку річ, але хай все-таки буде. Одного разу Ви її ДУЖЕ прочитаєте».

Улас Самчук розумів, що її бажання епістолярно з ним спілкуватися вже зникло, тому приречено пише: «Не надіюсь на скору відповідь і не прошу її, нічого не вимагаю – Ліберте,

Фратерніте, Егаліте! (Свобода! Рівність! Братерство! – В.М.).
Амін!»

Вже й у завершенні дає собі вбивчо-іронічну характеристику: «Вами замотаний, гупо закоханий, раб-рабів і цар-царів».

Вони відновили листування через рік.

«Тепер же ставимо над цим велику крапку...»

Із Торонто 23 грудня 1953 року звертається до неї із захопленням:

«Дорога Любов Леонідовна,
Колосально, феноменально, монументально! Ура, ура,
ура!

Нарешті, нарешті! Лише Ви не прозрадили імені того, що потрапив перейти огненне коло і вдертися у тричі зачароване, замкнуте на сто замків Ваше серце, і тому Ви все ще для мене тим ким була – Генуш».

З усього видно, що вона вийшла заміж.

Отже, настало полегшення – їй відкривається подружнє життя, а йому...

«Так. Це в якійсь мірі звільнило і мене – стонещасного, вперше і, можливо, востаннє, так зненацька і безнадійно заангажованого у сферу Вашого бування, що за свою безодню чуття не зміг дістати сливе нічого. Але буває і так. Чому дійсно не мусіло статися цього і зо мною?»

Йому залишається прийняти і цей виклик та повертатися у те, що було раніше: «Тепер же ставимо над цим велику крапку і спробуємо відложити все ад-акта, хіба як матеріял для наших літературних вправ».

Справді, не був би це письменник такої величини, щоб не скористатися з цієї поразки, – використати її у... творчості, адже ця історія на її фініші вже ніби сама почала проситися в художнє орнаментування.

Звісно, йому важко змиритися, але він, щоб заспокоїти її і не викликати в неї жалю до нього, ділиться: «Усе в порядку. Вийшла моя нова книжечка «П'ять по дванадцятій» і нарешті в друкарській роботі мій томище другий «Ост»-а, під назвою «Темнота», що вийде, мабуть, десь на весну».

Знаючи, що вже тепер їй байдужий його світ турбот, і вона ним не буде перейматися, вважає за потрібне не приховувати своїх душевних митарств, мовляв, нехай вона знає, як на нього вплинув такий фінал у їхніх стосунках : «Мав злучий, можна сказати, диявольській настрої з різних причин, пробую вдертися до деяких нових для мене царин діяльності і думаю що це мені вдасться... А взагалі напруження, боротьба, невдоволення, знов боротьба, падання, вставання, борюкання... Рай і пекло – хай йому сто чортів!»

І чисто із-за ввічливості, ніби мимохідь: «Привіти з Вашим новим станом, Новим Роком і всім іншим».

«Любонько, Любонько! Ах!.. Краще не треба!»

Із Торонто 16 січня 1956-го звертається до неї «Друг – Любонька». Тепер вже він просить вибачення, що «затягнув відповідь», посилаючись на свята, гору писанини, і дякує за картину – «акмеїстичну Мадонну». Ця робота викликала в нього безліч асоціацій: «Вона стряснула моєю естетикою і наштовхнула на безліч питань про добу атому, про релігію сил космосу... Я, молочний син скепсису, не завжди маю силу вірити у наші чудові, людські, наївні Віфлієми з ягнятами і биками, що «дихають на мале дитятко і огрівають його своїм теплом». Але я, як і всі, спокійно пливу за течією життя на землі, а в небо лише інколи заздрісно поглядаю, щоб, як казав Гоголь, було легше тут жити».

У цьому і в наступних листах вже більше мови про звичайні житейські речі, наприклад, про його поїздку у США, якою надзвичайно задоволений: «Мене ж вітали гой-би цісара еті-

опського, а в Чикаго навіть молебен для мене урочисто відправили. Об'їхав я 10 великих міст США, але це все мало. На весну пляную погуляти по меридіанах того прекрасного континенту від Бостону до Льюїс Анжелос і дещо задержатись в Денвері в Кольорадо під Рокі Монтењ, щоб подихати Америкою і полюбуватись її барвами...».

А після цього поїде у Південну Америку, далі – в Африку і Австралію, оскільки раніше на заваді були «завжди паспортіві формальності, тепер же я підданий моєї чудової королеви і все те відпадає. Хочеться бачити плянету, а вона стає і все меншою і меншою... Африка, Африка! Джунгли, Ніл і піраміди... Батьківщина Нефрете...».

Але при згадці, що вона збирається у Європу, у нього таки прорвалося: «Пригадуєте наші мрії? Ну, що ж... Не суджено...».

Стосовно її вивчення теорії мистецтва, то зазначає, що «краще прочитати кілька добрих романів і дещо пережити. Професори вчать лише педантизму і зарозумілості, а мистецтво вимагає інтелекту і то розвиненого. Розуміється, добре при цьому і дещо формально знати, але це не рішає...»

І не стримується, ніби викрикує з розпачу: «Любонько, Любонько! Ах!.. Краще не треба!»

Й етикетно правильне завершення: «Вітаю Вас і всіх біля Вас. Безліч Вам щастя, добра, сили, темпераменту, фантазії.

Ваш».

«Як мені з Вами побачитись?»

Через чотири з половиною роки він наважився написати їй – 26 серпня 1960-го:

«Дорога, Прекрасна Пані Любо!

Сам не знаю чому порушую це табу – Ваш стоїчний спокій і Ваше грізне мовчання. Не знаю який раз Ви матір'ю, скільки

дочок чи синів ви подарували планеті, але мені ось заманулось перегукнутись з Вами в стилі і дусі, мабуть, дуже давніх і неповоротніх років моєї «молодості».

У нього не зникає бажання зустрітися з нею: «І хотілося б також з Вами побачитись», аби насолодитися «чарівним хвилюванням невловимого почуття, що його лише тоді ціниш, коли дивишся на нього з перспективи». Щиро цікавиться: «Що Ви робите? За чим тужите? Які ідеї бентежать Вашу істоту? Чи щасливі? Чи веселі? Чи задоволені?»

А щодо нього... «Я, розуміється, хоті в би бозна-що «написати», але те, що пишу, не є тим, що хотілося б. О, Боже! Чому нам так справді мало дано!»

Хоч багато у нього сталося перемін, запевнює: «... лише не змінився я сам і моє до Вас відношення. Як мені з Вами побачитись? Думаю про поїздку до Монтреалю на якийсь відчит, але тепер відчити не в моді. Все-таки хотілося б спробувати».

Передає вітання її чоловіку і мамі.

Нагадує їй про її картину: «Ваш портрет висить над моєю канапою у приймальній кімнаті. Над ним часто відбуваються дискусії. Усі не погоджуються, що це я».

Після цих слів виникає знову запитання: чи знала дружина Тетяна Прахова, хто автор цього портрета, яким він потрапив до Уласа Самчука?

Про це ми ніколи не дізнаємося, можемо лише фантазувати версії...

Він згадує також: «Недавно я мав про Вас розмову з Я. Гніздовським. Він про Вас гарної думки. Ми провели з ним пару днів на одній фермі. Я переконаний, що Ви зробили великий поступ у Вашій творчій роботі!

Будьте бадьорі і сильні! Пишіть!

Ваш завжди».

«Багато тепер думаю над темою роману про наші зустрічі...»

Із листа від 21 грудня 1961 року: «Мила, дорога Любонько! Дякую за Вашу чудову картку, як також за слова до неї. Не маю під рукою нічого рівноцінного, тому обмежуюсь лише до цих слів».

Він захоплюється її творчістю: «Тішуся надзвичайно Вашими успіхами, на які Ви більше, ніж заслужили. Ваші праці на правду чудові, я пізнав, оцінив і полюбив їх в самих початках... У них багато ніжності, щирості і навіть пристрасті, коли брати пристрасть як вислів Вашого творчого інтелекту».

І нарікає сам на себе, що йому «не вдалося до цього часу написати щось про це більше у пресі. Але я сподіваюся ще одного разу надолужити моє недотягнення».

Тут вдруге він повідомляє про свій намір створити літературний твір про їхні взаємини: «Багато тепер думаю над темою роману про наші зустрічі, але все це не хоче компонуватися в цілість. А головне – нема фіналу, бо хотілося б, щоб ця композиція вийшла завершеною. Може, це прийде».

У нього прокидається знову непереборне бажання: «Можливо, також зустрінемося ще цієї зими, але тільки при умові, що це не буде творити Вам труднощів, як це було минулого разу» (очевидно, вони бачилися, коли вже вона мала статус заміжньої).

Сповнений бажань не переривати спілкування: «Був би Вам зобов'язаний за пару слів листа. Інколи хотілося б щось сказати, але Ви такі заприсяжено безмовні».

Вітає її чоловіка, її маму зі святами і Новим роком та бажає: «Ще більше праці, ще більше успіхів!

Ваш завжди».

«...люблю Вас, як якийсь символ мого ідеалу!»

Лист від 14 серпня 1963 року починає: «Мила Любонько! За старою звичкою все ще так Вас титулую – вибачте! Цілу вічність не писав Вам, не будучи переконаний, що це дасть Вам щось до Вашого щастя, і знаючи, що Вам «тяжко мені писати», і що Ви «мене боїтесь» і взагалі, моя духовна чи фізична присутність у сфері Ваших володінь і зацікавлень спричиняє Вам чимало клопотів і турбот. Але, пригадую, Ви просили мене писати, і я обіцяв...».

Та найголовніший привід до появи цього листа – прагнення висловити втіху від серії її картин, які він побачив у торонтській кав'ярні. Вони схвилювали «своєю свіжістю, безпосередністю і щирістю»: «... я так виразно побачив і відчув Вас з Вашим тріпотливим зацікавленням певними темами і проблемами, що мені невимовно захотілося сказати Вам кілька слів здивовання, адорації і подяки».

Радіє спогадом: «Мені приємно, що я відчув Вас з першого Вашого дихання, коли ще Ви писали Гордієві вузли, як бантики, і коли Ви свою пристрасть висловлювали згущенням барв і, не люблячи нічого і нікого, Ви змусили мене цілі роки бути Вашим своєрідним рабом, за що я Вам був, є і буду завжди вдячний».

Констатуючи зрозумілий їм обом такий парадокс, одночасно стверджує, що її присутність у його житті, здається, безперервна: «Я розмовляю з Вами досить часто, але Ви, очевидно, не чуєте моєї мови. Це буває, коли я абсолютно сам, і коли я хочу мати біля себе якийсь люксус... Якусь мовчазну істоту, яка говорить хіба своїм очима газелі чи краще допитливої, мудрої сови. Іноді це щось з минулого, навіть далекого минулого, якась така фараонша Нефертіте (не знаю чому Нефертіте!), або якась зовсім модерна Одри Геппурн, як я її бачив на фотографіях у одному ілюстрованому журналі...».

Чи не прагне цим підкреслити, що жіноча чарівність була, є і буде спонукою його натхненної роботи? Чи не хоче сказати, що письменник МУСИТЬ любити, а це рівнозначне поняттю «творити»?

Либонь, що так, адже формулює: «Признаюся, що дуже люблю жінок! Найкраще, що сотворено Господом Богом з ребра чоловіка.Найдосконаліше мистецтво найбільшого мистця. Чудо, містерія і насолода! І продовження роду людського!»

Але стосовно неї, Люби: «А щодо Вас конкретно – люблю Вас, як якийсь символ мого ідеалу – недосяжного, примхливого, нерівного».

То ж і в ці останні два тижні, коли був зовсім сам («Моя Таня відіхала до США на океан купатися») він писав, читав, рибалив і «я, вибачте, мріяв. А в тому також про Вас».

Він не сподівається, що вона йому «відпише», але просить не присилати «різдвяних карток»: «Не люблю цих округин зі столу багатого і скупого добродійства. Краще вже забутися взагалі.

Вітаю Вас міцно!

Ваш».

«Повний глибокої до Вас і пошани, і любови, і згадок...»

... Пройшло 16 років із часу написання ним першого листа до Люби Генуш.

19 березня 1968-го він відправив їй останнього.

Очевидно, що причиною цього став вихід його роману «На твердій землі», у якому Люба у головній героїні художниці Лені, мабуть, впізнавала себе і від того занервувала, занепокоїлась, що її тут можна надто легко ідентифікувати, і це їй не сподобалося... Можливо, розкритикувала чи зробила гостре зауваження, і за те одразу й попросила прощення...

Автор заспокоїв: «Мила Любонько, – нічого, абсолютно нічого не сталося. Не маю що Вам прощати, бо ніякого злочину Ви не зробили. Висловились, як могли, як почували і... як вивалось. І це добре!»

Він намагається їй пояснити специфіку художнього літературного твору, серед якої – надання персонажам властивостей конкретних людей: «Я, моя дружина і всі, що мають діло з літературною роботою, а також, мабуть, і багато взагалі культурних людей, знають, що кожний автор бере свій типаж з життя, найкраще пережитого і комбінує з нього за своєю вподобою своє твориво. Те саме, що і Ви робите, коли малюєте картину. І байдуже, як, хто і коли буде це сприймати. На сприймання й розуміння мистецької творчості немає регуляміну».

Письменник зазначає: «Мою книгу («тверду землю») читають масово, одні сприймають, інші ні, але вона їх хвилює і це головне». А щодо її сприйняття, якщо воно «не входить в рамці звичайного» просить йому вибачити: «Мені здавалося і здається тепер, що і тут не має нічого, що могло б Вам як будь пошкодити. Усім тим, що хотіли б робити з цього той чи інший вжиток, можна вказати на мою замітку, поміщену перед текстом книги».

Текст самої «замітки» в листі не наводить, її бачимо на шмуцтитулі першого видання роману: «Цей твір належить до жанру мистецької літератури, а тому всі описані тут події, як також всі виведені в нім людські постаті і характери, є вислідом творчих вимог і уяви автора».

Він передрік велику і щасливу долю цьому роману: «І будьмо певні, що одного разу, і мені, і Вам, і всім іншим, що причинилися до появи тієї книги, люди будуть тільки вдячні».

Його останні слова до неї у цьому листі: «Повний глибокої до Вас і пошани, і любови і згадок – тепер і завжди, Ваш».

«То ж та пречудова жінка була моя».

Про те, що прототипом головної героїні роману «На твердій землі» художниці Лени Глідерс – української емігрантки – була Люба Генуш, стало відомо лише через 52 роки після виходу цього твору – тобто, тоді, коли у відділі рукописних фондів і текстології Інституту літератури імені Тараса Шевченка були відкриті листи Уласа Самчука до неї. Зізнаюся: вони мене вразили, здивували так, що іноді й не вірилося у їхню правдоподібність... І – захопили, покликавши у мою самотійну уяву власні гіпотези, у тому числі й художньо-літературні...

У чому ж схожість, яка так схвилювала Любу Генуш? Подібність основна: професія Лени (вона теж художниця) і тип її непередбачуваної поведінки – «...молодої, гнучкої, хтиво-привабливої істотки з цією назвою Лена, яку ми можемо вимовляти як щоденне і буденне імення, а разом в якому криється глибинна, надглибинна, підглибинна містика богів і надбогів буття всіх вимірів і всіх просторів...».

Саме так думає про Лену закоханий у неї інженер Павло Данилів – теж український емігрант, який потерпає, страждає і водночас пізнає ласку палкого любовного вогню.

«І що мене ще поважно лякало – її мистецтво – туманність і абстрактність, небулярність, невмолимість, хижацькість, – роздумує, згадуючи її, він. – Ця андромедна небулярність, дезорганізована і безвладна, паралізувала мою певність, я трапив почуття міри і правди, відчував розгубленість. А до того: «ніколи не буду коханкою». Що за гістерія, навіщо ті конвульсійні заперечення? Я розторощений цілковито».

Як і реальна Люба Генуш, Лена виходить заміж за іншого. Отже, у цьому невдалому коханні назбиралося доволі карколомних ситуацій, які, можливо, Павло колись викладе в якомусь творі, адже задумується над тим, чи не стати йому письменником (він дописував у газету «Свобода»)...

«Перейшла» і така властивість Люби до Лени, як лінощі щодо написання листів у відповідь: «Дуже дякую за листи. Чудові! Вони були для мене великим посиленням. І вибачте, що я так мало писала, ви ж знаєте, я не вмію, просто не вмію, не знаю що писати, хоч хочу писати». Отже, письменник вирішив не відмовлятися від акценту у романі ще й на такій звичці її хаотичної натури як подразника для того, хто її кохає.

У книзі листування є способом емоційного з'ясування стосунків між Павлом і Леною, але справжні свої епістолярні тексти Улас Самчук у цей твір буквально не вводить, хіба що зустрічаємо вираз «Гордіїв вузол», ім'я Нефертіте – Павло порівнював вроду Лени із цією дружиною фараона.

Можна лише за аналогією асоціативно впізнати любовні послання Уласа Самчука у листах літературного героя Павла Даниліва: їх автор вкраплює дозовано, поступово і послідовно – на потребу плавності письма та композиційної логіки роману, збагачуючи самохарактеристику образу Павла. У реальності ж листи Уласа Самчука до Люби Генуш написані сумбурно, адже їх Улас Самчук друкував на машинці і змушений був іноді повертатися до попередніх думок, тому його абзаци «стрибаючі», у них драматизм, сказати б, «розсіяний».

Подібність вловлюється у констатації причин звертання Павла: «Лено! Цілу дорогу з Монтреалу до Торонта Ти ані на одну секунду не залишала мене. Ти була зі мною також весь день біля моїх машин. Ти зі мною, біля мене, в мені. Ти говориш – я чую. Ти дивишся і бачиш, Твій і мій погляди зливаються і я не маю чарів їх роз'єднати. Чую Твоє дихання, звучання Твоїх слів, биття Твого серця...».

Від справжнього листування взято у твір і драматизм очікувань та прощань – із цим у деякій мірі пов'язана сюжетна гострота.

Автор «пожалів» свого героя – не захотів, аби доля піднесла Павлу гіркоту, а тому в сюжеті з'являється ще одна лінія – він поєднує своє життя із українською емігранткою Катериною, яка приносить спокій і є основою їхнього сімейного раю.

Те, що замовчував Улас Самчук у листах, – інтимні стосунки під час зустрічей із Любою, – у романі між Павлом і Леною відображається художньо однозначно, образно, іноді поетизовано. В автора тут одне завдання – підкреслити апофеози любові:

«А дуже скучав? ...Вона пригортається, закладає руки за шию, підставляє уста, спокусливо сміється – тиха, рівна, спокійна постіль і така ж атмосфера, ми втомлені розлукою і спрагнені чеканням, такі тривожно нетерпеливі...

...–Я боюсь! – чув той неповторний шепіт, що його може висловити лиш жінка, і разом з цим вона ближче горнеться, ніби їй мало обіймів, ніби прагне увійти, розчинитися, злитися... Гарячі, мокрі... люди можуть дихати справжнім вогнем викресаного з крові силою нагих грудей, розбитого тіла і гостро колючого насіння, що виривається з нутра утроби.

...То ж та пречудова жінка була моя. Наша постіль єднала нас повсякчасно. Нас годі розірвати. Наша пристрасть розгорілася і не могла згаснути. Це вже пожежа під час посухи, це злива вогню. Нам слід лиш торкнутися і ми вже готові. Ми справляли авансом наш медовий місяць у всій його насолоді, ми всіх і все забули і були вдоволені, що нас забули також».

Передбачення Уласа Самчука стосовно долі його роману збулося: він знаний і читабельний.

А відтепер розширилося розуміння творчої лабораторії майстра слова – ми маємо змогу побачити приклад, як дійсність, кинута у літературну битву із образами «населення» художнього твору, позбувається реалізму і перетворюється

у принади фантазійного письма, процес якого стає творчою хвилюючою втіхою.

Браво, маестро Улас Самчук!

Віктор Мазаний.

«КОСМІЧНИЙ»... ПОХРЕСНИК УЛАСА САМЧУКА З NASA

Мазаний В. «Космічний»... похресник Уласа Самчука з NASA : [есе] / В. Мазаний // Літературна Україна [Київ]. – 2022. – 29 січ. – С. 24.

Дослідник творчості Уласа Самчука Віктор Мазаний з'ясував, що у США проживає... похресник класика української літератури Уласа Самчука. Це – астрофізик українського походження, головний науковець дослідницьких програм Центру космічних польотів NASA, доктор Теодор Костюк.

«Мої хрестини відбулися вже після війни...»

Коли я з'ясував, що він є сином видатного українського літературознавця-емігранта Григорія Костюка – друга Уласа Самчука, – то у спогадах останнього негайно почав шукати, чи не згадує він про свого похресника.

Згадує! Але раніше на це не звертали уваги, а в наш час хіба міг хто припустити, що похресник – сьогодні такого статусу діяльна людина...

У книжці «Плянета Ді-Пі» Улас Самчук пише: «Ще раз став кумом... На цей раз Тодьо (*так називали свого первістка його батьки – Авт.*). Похресник вже трохи переріс, йому ось півтора року, «на руках» держати не випадає, тому він стояв на дзиглику весь розгублений, не розуміючи, чого від нього властиво хочуть... За куму – концертна та оперна співачка Ганна Шерей...».

А перша зустріч майбутнього хресного із Тодьом відбулася, коли хлопчику був рік: «Мама держала його, дуже маленького й делікатного, на руках, побачивши мене, він так радісно до мене розсміявся, що це одразу зробило нас добрими приятелями».

Через 76 років після цього випадку і я налагодив спілкування із Теодором Костюком, який у США проживає із лютого 1952-го – тоді разом із батьками емігрував сюди.

Приємно вразила його чудова українська мова.

Він зазначив: «Хрестини відбулися вже після війни – такі пізні були викликані тим, що тоді, у Німеччині, коли я народився (12 серпня 1944 року – Авт.), наша сім'я була в таборі переміщених осіб, ще йшла війна, і батькам було не до того... А пізніше час прийшов. Моя хресна Ганна Шерей була дуже близька мені. Як рідна нашої родини. Вона і її чоловік Василь завжди святкували головні свята з нами. Вражаюча співачка – і виглядом, і голосом. Вона виступала на багатьох вечорах, концертах і в операх в діаспорі. Я її відвідував в будинку перестарілих на півночі Нью-Йорку в її останні роки. Щорічно буваю біля її могили на Українському цвинтарі святого Андрія в Нью-Джерсі».

Була у нього ще одна хресна – письменниця Докія Гуменна. Вона часто гостювала в Костюків у Нью-Йорку, а вони – в неї. Під впливом її книжки «Велике Цабе» восьмирічний Тодьо створив і свою – ручної роботи – «Маленьке Цабе»: написав текст, а потім надрукував його на машинці, склеїв... Він мав і ще одного хресного – Юрія Шевельова (видатний мовознавець, літературний критик).

Батько Теодора у своїй знаменитій діалогії «Зустрічі і прощання» написав, що Улас Самчук «мав талант глибоко бачити, відчувати і розуміти дитячий світ». Певна річ, таке спостереження базується і на тому, як письменник любив спілку-

ватися із Теодором, коли проживав у Костюків у Нью-Йорку (приїжджав на з'їзди об'єднання українських письменників «Слово»).

«А як мені було 12 років, то мене батьки відправили в Торонто на ціле літо до нього, – сказав Теодор. – Хресний мене познайомив із Торонто і квітами, які він плекав на своєму городі. Я тоді заразив дядю Уласа рибальством і дружба продовжилася.

Я відвідував його влітку декілька разів і ми їздили рибалити на Онтаріо. Потім, коли я навчався в університеті в Сиракуз (штат Нью-Йорк), – це десь 200 миль від Торонто, – і мав друзів в Торонто, я приїжджав частіше...

Улас Самчук приїжджав на моє весілля в липні 1970-го. Після мого одруження я рідше зустрічався з ним. Десь, може, наприкінці 70-х років він відвідав Нью-Йорк і моїх батьків в Нью-Джерсі. Ми жили біля Вашингтону, і я поїхав до батьків, забрав його до нас, а тоді через Меріланд і Вірджинію поїхали на море ловити рибу. То, здається, була наша остання зустріч».

Теодор Костюк відзначив товариську Уласа Самчука: «Умів зрозуміти і описати людський характер, спілкуватися із людьми різних поглядів і різного рівня, – від дітей до професорів. Звичайно, він був популярний і завдяки своїй творчості... Мій батько шанував його літературну творчість, розум, працю з ним в письменницьких рухах – МУР, «Слово». Їхні погляди співпадали, а головне в Уласа Самчука характер був родинний, веселий. Як і мій батько, він умів пристосовуватися до різних людей, хоч мій батько був більш серйозний».

Він має всі книги Уласа Самчука, подаровані автором. Улюбленою є «Волинь». «Це як його автобіографія, і хоч я читав цей роман вже давно, проте і досі пригадую, як важко малому було виростати в селі в Україні... Його опис про період війни, таборів мене також цікавив. Звісно і «П'ять по дванадцятій»...

Теодор знав багатьох письменників з оточення свого батька та Уласа Самчука. Зокрема, Івана Багряного, якого «особисто зустрів, коли він приїжджав до Нью-Йорка на з'їзд «Слова» і до нас. Я тоді був ще не досить дорослий, але пізніше читав його «Тигролови» з приємністю».

Був знайомий і з Тодосем Осьмачкою, Василем Баркою, Остапом і Мартою Тарнавськими, Ларисою Онишкевич, Леонідом Лиманом, Іваном Керницьким, Миколою Понеділкою та іншими визначними літераторами української діаспори в Америці.

«За 20 років люди будуть на Марсі»

Після закінчення університету Теодор Костюк присвятив себе вивченню космосу в NASA. Він працював разом зі знаменитим Нобелівським лауреатом з фізики Чарльзом Таунсом, астрономом Карлом Саганом – його батько і батько Теодора були земляками. Він – член Американського фізичного та Американського астрономічного товариств, відомий у світі як автор відкриття явища природного лазера на вуглекислому газі в атмосфері Марса, був керівником багатьох програм NASA.

Завдяки своїй роботі знає астронавтів українського походження, зокрема брав участь у конференціях із Гайді Стефанишин-Пайпер, співпрацював із керівником проєктів створення орбітальних станцій для міжпланетних польотів, діячем українсько-американської громади Михайлом Яримовичем.

А чи знайомий з Ілоном Маском?

«Особисто ні, – відповідає Теодор, – але компанії, які він очолює, передбачають здійснити його фантастичні наміри налагодження польотів на Марс... Чому саме на Марс? Марс є планета в зоні орбіти навколо Сонця, де можуть існувати рід-

ка вода, необхідні обставини для розвитку життя, яке ми знаємо. Атмосфера Марса була в минулому більш густою і тому більш теплою, бо елементи, з яких складаються живі клітини, існують по цілому космосу, тому Марс має або мав всі потреби для розвитку й існування «життя». На Марсі поверхня, вода, і температура така, що дозволяє людині вижити можливими способами».

«Чи є, крім Марса, ще якісь планети, які можна освоювати?» – запитую.

«Крім Марса, немає, але є місяці: нашої Землі, а в далекому майбутньому – деякі місяці Юпітера і місяць Сатурна Титан, який має атмосферу та обставини, подібні до ранньої еволюції Землі. У Титана – розмір планети, а гравітація трохи вища від земної. Люди би прибавили десь більше половини ваги на його поверхні...

Якщо люди виживуть ще мільярди років, то мусять тікати із Землі. Еволюція, яка триває на Сонці, приведе його до розширення. Воно стане «червоним гігантом» і наша планета опиниться в гарячій атмосфері Сонця. Маємо вибиратися або на Титан, або на подібні планети інших зоряних систем.

Атмосфера Титана складається більшістю з азоту, як на Землі. Тому, що Титан десь у 10 разів далі від Сонця ніж Земля, він дуже холодний, і кисень може існувати тільки в рідкій чи замерзлій формі (вода, лід), а озера, хмари і дощ складаються тут із рідких вуглеводневих газів метану і етану. Це все може змінитися, якщо Сонце наблизиться до Титану».

Принагідно я попросив його прокоментувати слова видатного українського астронома Кліма Чурюмова: «Ми всі – діти зір...». Таке загадкове твердження особливо мене непокоїло після того, коли я одного разу подивився у нічне небо через телескоп, який розташований біля райцентру Андрушівка

Житомирської області, і був вражений тим, як виглядають зорі...

«Клим Чурюмов був мій добрий друг, – сказав Теодор. – Стосовно його вислову... Ядерний горючий процес в зорях і їхнє знищення (вибухом) творить атоми і молекули, з яких міжзор'яні хмари (пил), сонячні системи, планети і все інше складається. Подальші хімічні процеси вживають світло з зірок. Таким чином, всі наші клітини колись були матерією зірок...».

Цікавлюся, куди люди долетять у найближчі 100 років?

«Відповідь на це питання може бути не однозначною. Але головне – освоїти і охоронити «космос» нашої планети і її майбутність. Технологічні досягнення прийдуть. За 20 років люди будуть на Марсі. За 50 років може тут з'явитися колонія. Освоюватимуть Місяць. А за 100 років – тільки Бог може передбачити...».

Віктор Мазаний.

ШЕВЧЕНКО НА ВОЛИНІ: ЗДОГАДИ І КОНТРВЕРСІЇ

Кралуєк П. Шевченко на Волині: здогади і контрверсії / П. Кралуєк ; розмову вів В. Мазаний // Літературна Україна [Київ]. – 2013. – 12 груд. – С. 4.

Ототожнювати місця на Волині, якими пройшли герої повістей і поем Тараса Шевченка із тими, що він відвідав насправді під час участі в роботі Київської археографічної комісії восени 1846 року, не слід, щоб не зашкодити істині. Робити це можна лише на підставі достовірних джерел. Таку думку висловив доктор філософських наук, професор, письменник, проректор Національного уні-

верситету «Острозька академія» Петро Кралюк, який дослідив волинські шляхи Тараса Шевченка.

– Пане професоре, із наближенням ювілею Кобзаря краєзнавці знову звертаються до теми перебування його у тій чи тій місцевості нинішньої Волинської, Тернопільської та Рівненської областей, які є територією історичної Волині. Чи скрізь це виправдано?

– У нас немає достовірних фактів, які б стовідсотково свідчили про перебування Кобзаря в конкретних містах і селах Волинського краю, окрім Почаєва, а також губерньського центру Житомира. Те, що написано про його волинську подорож, часто носить гіпотетичний характер й переважно ґрунтується на фрагментарних згадках, узятих із повістей Т. Шевченка. І хоча вони мають автобіографічний або частково автобіографічний характер, все-таки до тих згадок слід ставитися обережно.

Т. Шевченко міг відвідати Кременець. Хоча немає прямих свідчень про його перебування у місті, однак, гіпотеза про те, що він тут був, має право на існування. Її підтверджують кілька непрямих фактів.

По-перше, із офіційного розпорядження Житомирської духовної консисторії впливало, що Т. Шевченко мав би відвідати це місто. Адже посприяти йому повинен був не лише благочинний кременецьких міських православних церков, а й керівництво Волинської духовної семінарії. Остання в 1835 році розміщувалася в приміщенні колишнього монастиря єзуїтів у Кременці.

По-друге, згадка про Кременець зустрічається в повісті «Варнак». Герой цього твору, відвідавши Почаїв, подався до Кременця, подивився на «королеву Бону», тобто на гору, що піднімається над містом, і також оглянув приміщення католицького монастиря.

По-третє, у творах Т. Шевченка є згадки про діячів, пов'язаних із Кременцем і Кременецьким ліцеєм. Зокрема, у повісті «Варнак» знаходимо панегіричну згадку про Тадеуша Чацького, польського історика Й. Лелевеля (про останнього Шевченко пише в повісті «Художник»). У повісті «Прогулянка із задоволенням і не без моралі» згадано Тимка Падуру – польсько-українського поета, життя якого було пов'язане з Кременцем.

По-четверте, Кременець незадовго перед Т. Шевченком відвідав Микола Костомаров. Цілком імовірно, що той рекомендував поетові оглянути це місто.

– Ведучи мову про волинську подорож Т. Шевченка, дослідники цитують повість «Варнак», де названо населені пункти, які герой цього твору пройшов: село Вербу, міста Дубно, Острог, Корець (нинішня Рівненська область)... Може, так само подорожував і автор?

– Без сумніву, пишучи повість «Варнак», Т. Шевченко використовував свої волинські враження. Але головного героя повісті все-таки не можна ототожнювати з Т. Шевченком!

Напевно, поет недовго перебував у Вербі (нині село Дубенського району). Тут не було чогось такого, що могло б серйозно його зацікавити. Принаймні про цей населений пункт інших згадок у творах Кобзаря немає.

Складніше із Дубно. Це було одне з найбільших повітових міст Волинської губернії, що берегло чимало старовинних архітектурних споруд. Серед них – замок, збудований наприкінці XV – на початку XVI століття. Він навіть фігурував у знаменитій повісті Миколи Гоголя «Тарас Бульба». Цей твір Кобзар читав і, здавалось би, Дубенський замок мав би його зацікавити.

Проте, коли Шевченко в повісті «Прогулянка із задоволенням і не без моралі» пише про волинські замки, він згадує лише Острог і Корець. Дубно ж випадає із його поля зору.

– Але ж у Дубно встановлено меморіальну дошку, яка засвідчує, що тут побував Тарас Шевченко...

– У цьому є рація. А взагалі-то про це місто письменник ніде не згадує, окрім повісті «Варнак». Виникає запитання – чому? На нашу думку, Шевченко в Дубно був лише проїздом. У цьому випадку варто враховувати, що він, подорожуючи по Волині, користувався рекомендаціями М. Костомарова. Але останній, перебуваючи у Волинському краї, з якихось причин так і не відвідав Дубно. Хоча Рівне, де він викладав у гімназії, розташоване зовсім недалеко від цього міста. Кобзар же, не маючи достатньої інформації про пам'ятки старовини в Дубно, міг його проігнорувати.

Але під Дубно Шевченко, схоже, на якийсь час затримався. У повісті «Варнак» є місце, де дуже реалістично описано хутір біля Дубно. Опис дуже яскравий, і доводиться припустити, що автор твору перебував в тому місці.

– Що можна сказати про відвідання Кобзарем Острога – міста, яке у XVI столітті зажило слави Волинських Афінів?

– Перебування Т. Шевченка в Острозі видається цілком імовірним. Тут свого часу побував М. Костомаров, їдучи працювати викладачем у Рівненську гімназію. Він міг розповідати про острозькі пам'ятки старовини Т. Шевченкові. Острог згадано як у повісті «Варнак», так і в повісті «Прогулянка із задоволенням і не без моралі».

– Ви допускаєте, що М. Костомаров рекомендував Т. Шевченкові відвідати і Корець?

– Цілком. Не викликає сумнівів факт перебування Т. Шевченка в Корці. У цьому старовинному місті, як і в Острозі, зупи-

нявся М. Костомаров. У Кобзаря Корець згадано й у «Варнаці», і в «Прогулянці із задоволенням і не без моралі». До того ж, у «Прогулянці...» йдеться не просто про Корецький замок, а й про церкву, де зберігалися бальзамовані останки графів Корецьких. За словами Т. Шевченка, вона перетворилася на руїну. Звісно, таке написати могла лише людина, яка це бачила.

– Як Ви гадаєте, Т. Шевченко ступав по полю Берестецької битви?

– Перебуваючи в Почаєві й Кременці, він знав, що неподалік знаходиться поле Берестецької битви. Берестечко Т. Шевченко згадував у містерії «Великий льох». Для нього це був символ козацької звитяги часів Хмельницького.

Т. Шевченко чув від кобзарів і свого друга М. Костомарова про Берестечко. Про можливе перебування Кобзаря на полі Берестецької битви свідчить поезія «Ой чого ти почорніло...» У ній зустрічаємо деякий фактаж (чотири милі «круг містечка Берестечка»), який є підставою для припущення, що поет самостійно оглядав це місце, бо використав таку географічну деталь.

Очевидно також, що емоції, викликані перебуванням на полі Берестецької битви, відобразилися і в Шевченковому вірші «За байраком байрак».

– Є версія, що Кобзар мандрував і Волинським Поліссям, зупинявся неподалік від Ковеля...

– Справді, існує думка, що Кобзар побував і неподалік від Ковеля. Там він ніби зробив два малюнки чорною тушшю, на яких зображено церкву в селі Вербка, де було поховано князя Андрія Курбського, а також церква в селі Секунь.

Якщо це справді малюнки Шевченка і на них зображено церкви в названих селах, тоді мусимо визнати, що він був у цих населених пунктах, а також у Ковелі – повітовому місті, розташованому неподалік від цих сіл.

Малюнки описав і оприлюднив М. Шугуров. У 1894 році у відгуку на статтю О. Левицького про археологічні екскурсії Шевченка він згадав про ці малюнки. М. Шугуров бачив їх у О. Дорошенка, а той купив малюнки у колишнього професора Київського університету О. Роговича.

М. Шугуров писав: «На двох малюнках тушшю зображені: 1) церква в с. Вербка, де було поховано князя А. Курбського, за три верстви від Ковеля, і 2) церква, побудована в с. Секунь приятелем Курбського Климентом. Додане до першого з цих малюнків креслення: а) подає вид церкви і б) місця, де знайдено склеп.

На аркуші паперу, прикладеному до цієї колекції малюнків, є записка колишнього (з 1844 р.), а потім (1848-1857 рр.) голови Київської археографічної комісії М. Судієнка такого змісту: «Я показував малюнки Дмитру Гавриловичу (Бібікову. – П. К.), він же їх схвалив і дозволив літографувати. М. Судієнко». Проте з усіх малюнків, про які йдеться, лише один, саме вид церкви в с. Вербка, було відтворено у літографічному знімку, вміщеному (без зазначення імені художника) у виданій Археографічною комісією книзі «Жизнь князя Андрея Михайловича Курбского в Литве и на Волыни» (том 2), примітки, таблиця 1-а.

М. Судієнко, М. Шугуров, а пізніше письменник Б. Грінченко та мистецтвознавець О. Новицький вважали, що згадані малюнки є творами Т. Шевченка.

– Існували й певні легенди про перебування Т. Шевченка в с. Секунь...

– П. Жур писав, що в 1979 році він розмовляв із місцевим жителем, 86-літнім Мефодієм Рижком. Останній свідчив, ніби «дід його Іван розповідав йому про те, що в Секунь приїжджав Шевченко, що він малював стару церкву, не нинішню, збудовану пізніше, а ще стару, ветху... Шевченко не тільки змалював ту церкву, а й намалював на дошці для неї ікону Богородиці. Коли

церкву розібрали, то ту ікону перенесли до кладовищенської каплички.

– Ще за часів Польщі, – свідчив М. Рижко, – говорили, що та ікона Шевченкової роботи і що вона принесе нам волю.

Ми поїхали з дідом Мефодієм на кладовище і побачили цю ікону. Богоматір – в короні, дитя в короні, золоте намисто... Навряд чи це робота Шевченка. Якщо це легенда, то, мабуть, не випадково вона виникла в селі на Ковельщині: поет тут побував. І не випадково з його іменем народ пов'язував свої надії на визволення від шляхетського гніту».

Загалом можна погодитися з наведеними міркуваннями П. Жура. Справді, розповідь, що Шевченко малював ікону для церкви в с. Секунь – типова легенда. Він, наскільки відомо, не займався іконописом. Але в цьому випадку Кобзареві приписували створення сакральної речі. Ба більше, ікона нібито була «чудотворною» і мала принести волю селянам. Узагалі в Україні набули поширення різноманітні легенди, які пов'язували ім'я Шевченка з майбутньою волею.

Але, звичайно, легенди не з'являються на порожньому місці. Мусить бути якась основа – якщо не фактологічна, то соціально-психологічна. Можливо, Шевченко справді відвідав с. Секунь, як і с. Вербку. Проте це лише припущення.

– Що могло покликати Кобзаря на Волинське Полісся?

– Єдиноможлива відповідь – особа князя Андрія Курбського й пам'ятки, пов'язані з його діяльністю. Слід брати до уваги, що російські офіційні історики саме в той час, 30-40 роки XIX століття, активно творили міф про князя Курбського – великого інтелектуала і захисника православ'я на Волині у XVI ст. Творення цього міфу розпочалося з публікації М. Устряловим творів, які приписували князеві. Міф потрібен був самодержавству як ще один аргумент на користь приєднання Волині

до Російської імперії. До творення цього псевдонаукового міфу долучилася й Київська археографічна комісія.

Можливо, Шевченко отримав усну рекомендацію замалювати пам'ятки, які мали відношення до князя Курбського. П. Жур висловлює таке припущення: «Мабуть, ще й за особистим дорученням М. Іванишева, який працював над книгою «Жизнь князя Андрея Михайловича Курбского в Литве и на Волыни», Шевченко повинен був відвідати в околицях Ковеля, де колись були володіння Курбського, пам'ятки старовини, пов'язані з іменем князя, і замалювати їх». Справді, Іванишев тоді працював над згаданою книгою і йому потрібен був ілюстративний матеріал. Перебуваючи у дружніх стосунках з Шевченком, він міг попросити його здійснити подорож на Волинське Полісся, а Шевченко не вважав за потрібне йому відмовити. Можна також припустити, що про Ковельщину, Луцьк Шевченкові міг розповідати Прушинський, із яким він працював на розкопках у Переп'яті. І тому в Кобзаря виникло бажання побачити ці краї.

Насправді був Т. Шевченко на Волинському Поліссі чи ні – схоже, це питання так і залишиться відкритим.

– Як Ви думаєте, які висновки зробив Кобзар для себе після відвідин Волинського краю?

– Певна річ, подорож помітно розширила світобачення Т. Шевченка. Він тепер не просто вводив волинські сюжети у свої твори, а й намагався створити відносно цілісне бачення тієї частинки української землі, якої він до цього часу практично не знав.

Розмову вів Віктор Мазаний.

ЦІЛЮЩА ТРАВА

(Один день із І. М. Носалем)

Мазаний В. Цілюща трава : [нарис] / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1985. – 2 лип. – С. 4.

Пам'ятаю погляд фіалки...

Коні пішли самопаш, затулились туманом, пофуркували десь на узліссі, в якому вже почали солов'ї.

А фіалка вже наклікала метеликів. Вони падали в її обійми, складали крильця на пелюстки, обціловані, притьмом відпурхували, втікали від п'яного духу.

Повертали назад, до дикого дурману фіалки. Нічниця, любка, люби-мене-не покинь царювала над усім вечірнім світом.

Ой ти, спокуснице, ой ти, радосте ночі, трунку прихильності – не бентеж...

«Я – квітка, що радію смерканню. Про мене казали, ніби я грішководниця і соромлюся пахнути при сонячному світлі. Це правда. Як істина й те, що здавен у народі дівчата брали мене собі в поміч, аби привернути коханих. І я обвивала юнака й вже не дозволяла відступатися від милої. Я наvertsала суджених – до суджених, перемагала відстані й широти, і тих, хто чекав, наділяла надією, а жданим вказувала найкоротшу дорогу до близького серця. Така мені випала легенда. Але про мене правильніше говорити як про зілля, що зцілює недуги. Моє коріння наділяє силою хворих людей, надто тих, котрі в переживаннях знекровились, дійшли до відчаю...

Намистинки з моїх бульбочок носили на шиях козачки Запорізької Січі. Малися добре зі мною, бо в далеких і близьких походах втоляла їм голод. Корінець мій був і щемливим нагадуванням про землю нашу. А ще вихваляюся своєю материзною – орхідними. Зауваж, що коли селекціонеру-дарвіністу Лютеру Бербанку порадили зайнятися вдосконаленням мого роду, він немало подивувався:

«Хіба орхідеї ще можна поліпшувати?» Так, небайдужими були до мене вчені мужі ботаніки і мистецтва. Метерлінк одного разу записав: «В орхідей ми знаходимо найдовгоршеніші і гармонійні прояви розуму квітів».

Казко дитинства! Дяка тобі, що сяйнула знову, озвалася забутим. Дяка тобі. Але сьогодні даруй, що прийшов до тебе, не пастушком, якому так часто випадало ходити в нічне, і якого ти чарувала до млості. Маю намір, проте, не розвінчувати тебе, ні. Я прикладатимуся устами до твого мудрого начала, як і тоді. Та хочу твоє зерно кинути на тверду раціоналістичну долоню й подати потім людям, котрі чекають його.

Я не сам, казко. Зі мною книга, на сторінках якої зважуватиму тебе. Зі мною цікавість і все те ж захоплення. А ще – чоловік, котрий все своє життя звільняє тебе від знахарської половини.

... Розкошуємо з ним у травах. Ось він подався до лісу, а я пускаюся навздогін за його думою. Низенький, сивий дідок длубався чогось між трав, присідав навпочіпки, то вистоював незворушно. Можна здалеку було міркувати, що збирає квіти, але можна було й подивуватись: скільки он нипає тут, а в жмені жодного стебельця.

Ніби вгадую погляди відпочиваючих: «Чого топчешся-трешся, визеленюєш свої білі холоші? Хапай цвіт та й гайни на базар, не заважай нам бавитися, хіба не зауважив?»

Помітив. Як компанія молодиків і дівиць поквіткувала свій намет, як ганялися одне за одним, оберемками рослини жбурлялися – бачив.

І вже не дідусь, а мов парубійко, бігом мчить на голоси, відмахується від осоки, тільки злітає збитий пилок.

І стає враз у гніві. Видалося спершу йому, що начіпляли тут, натрусили чогось вжиткового, а то ж... Любка!

Віддих затримався в грудях, бо вже нагло спішили слова:

– Та ви, чортополохи, що робите?

(– Іване Михайловичу, невже це ви? Такий гречний завше, а тут – з кулаками...

– Е, добродію, хто Носаля знає, то пам'ятає: поранити його можна лише оцим – показати вирвану з коренем рослину чи зім'ятий знічев'я листок або зіжмакану квіточку. Ой, болить, хай йому грець!)

Зійшлися напроти – гурт розімлілих веселунів і він.

– То ж любка дволиста, а ви її ногами. Вас би так...

– Любка чи перелюбка – добра цього, хоч коси. А вам що, шкода?

Своєму внучкові він би сказав, що квітам теж болить. І малий повірить. А оцих галаганів не зупинити дитячими аргументами. Дитячими? А стривайте-но. Знали б ви про один експеримент. Якось стебло ячменю з'єднали спеціальними шнурами із осцилографом і корінь вмочили в окріп. Як стрепенулася стрілка на шкалі! А стрічка намотувалася і намотувалася – на ній лишалися незбагнено покручені лінії, наче на перфокарті, коли вам знімають кардіограму. То протестували клітини. Їх біль не можна придумати. І ніяка це не містика – страждальний їх голос. Доведено (і цим випадком в тому числі), що тканини трав здатні подавати імпульси. Вони чимось схожі на нервовий струм.

Не полінуйтеся почитати «Життя рослин» К. А. Тімірязева. Там є таке: «...якщо під чутливістю розуміти реакцію на подразнення, то ми повинні визнати цю здатність і за рослинами». Отак.

Навіть з такого жалісливого погляду хай не замахнеться ваша рука на лікарську рослину.

Нині я знаю еталон любові до неї. Це – Носаль.

Покладіться на моє відчуття: Носаль – то книга, яку хочеться читати і читати. Популярність йому дала праця «Лікарські рослини і способи їх застосування в народній медицині»¹.

...Ми йшли полями і ярами, де відбула його молодість. Де заставали дощі і грози, де лиш ночі переривали невтолимий пошук. П'ятдесят років тому юний ботанік гасав тут і на велосипеді – від села до села, від людей відкритих, охочих поділитися таїною зілля, і до жмикрутів, котрі своє знахарське ремесло прикривали відмовками, посилаючись на божественну длань, яка, буцім, забороняла відкривати секрети. Мовляв, смертному простому їх не збагнути.

– Коли я натрапив на таку затятість, то щоразу уявляв отих зболених і нещасних, котрі з усієї округи тягнулися до мого батька, щоб позбутися немощів. Вам, теперішнім, годі й уявити, як то було... Спробуй з глибинки дістатися до містечка. Та за який гріш бідняцький? Часто батько був безсилим, бо ще мало він знав засоби, які застосовував, – трави. Ось чому і я став таким собі розвідником – випитував по людях, випитував...

Із листування І. М. Носаля з академіком Віктором Дроботьком:

«Вікторе Григоровичу! Відгукуюся на прохання, висловлене Вами в післямові статті у журналі «Природа». Додаю список трав, у яких, вважаю, є антибіотики.

Про себе. Із шестирічного віку знаю рослини. До цього спонукала батькова практика. Але він, крім усього, вів записи, спостереження над народною медициною. Серед них є вже багато і моїх матеріалів».

Через п'ять днів – відповідь: «Надсилайте негайно! Для початку покажіть кілька нарисів».

¹ Книга написана Іваном Михайловичем Носалем у співавторстві із його батьком, священником Михайлом Андрійовичем Носалем.

Носаль-син разом із стислим проспектом відправляє оцього:

«Про користь суниці.

У ній є кислоти – яблучна, лимонна, хінна, а також дубильні речовини, вітамін С. Лікування суницями в народі дуже популярне.

...Не слід шкодувати коштів на придбання суниці. Йдіть і самі в ліси на осончені місця нечіпаних пагорбів і збирайте, збирайте, збирайте.

...Давайте її дітям, давайте багато, її слід їсти стільки, щоб через три тижні набридла. Споживайте цю ягоду з молоком, молодю сметаною, з цукром. Вона – не святковий делікатес, не балощі. Вважайте суницю необхідною, мов хліб, крупи, картопля.

...Якби прижився напій із листя суниці, як чай, здоров'я в людей побільшало б.

...Коли б усі хворі на подагру, виразки, катари, ті, що мають камені в нирках і жовчних шляхах, збираючись на курорт, змогли спочатку в себе вдома провести лікування суницею, вони б великою мірою підготували б успіх видужання.

...Можна парити листки суниці – 50 г на літру води. Така ароматна речовина вживається для очищення крові, при висипках, прищах, лишаях, рахіті.

...Затямте: в хаті, де їдять суниці, лікарю робити нічого».

В. Г. Дроботько: «Судячи з викладу надісланого, робота цікава. 80 описаних рослин – то вже книга. Прошу Вас: всі назви подавайте так, як чули в масах. Ваш обов'язок – повернути народу очищеним те, що від нього взяте».

Спілкування їх – зворушливе. Якби не воно, навряд чи книжка Носалів побачила б світ.

– У нашій картотеці був просто досвід народу, і цим вона зацікавила вченого. Інтересував і сам процес збору даних.

Він характерний: бувало, дізнавшись, що люди застосовували таку-то квітку чи корінь від певної недуги, я шукав ще три – п'ять підтверджень: хотів переконатися навіч. Нині ж все нове, що мені щастить добути про якості рослин, віддаю на дегустацію науці. Треба допевне знати. Ось так, скажімо, я повернувся до чорнозілля.

Витяг із доповіді І. М. Носаля на першій республіканській конференції з медичної ботаніки: «Чорнозілля в народній медицині застосовують при інфекційних гепатитах та інших вірусних інфекціях. Воно швидко знімає жовтуху. Крім того, нормалізує склад крові при захворюваннях, що супроводжуються підвищеним вмістом лейкоцитів. Добре зарекомендувало себе, ліквідовуючи окремі ниркові недуги.

У деяких місцях Ровенщини чорнозілля настільки цінне, що сировинна база його надто підірвана і рослину вже вишуковують як рідкість. Працівникам ботанічних садів слід подумати, як його ввести в культуру, адже з точки зору медицини воно вельми перспективне».

Носаль виступив із ще одним повідомленням – про підмаренник весняний. Зовсім недавно він виявив: цю рослину ефективно застосовують при гінекологічних хворобах. Практики-лікарі були просто приголомшені. Чорнозілля ж Іван Михайлович знав із студентських років, але тодішнє його застосування вважав неточним. Аж ось через десятки років – випадок із одним студентом, у якого дуже частими були рецидиви хвороби Боткіна. Після прийняття ним навару чорнозілля все припинилось. Безповоротно. Значить, чорнозілля – на озброєння. Конференція так і рекомендувала.

– Чоловіченьку добрий, а скільки таємниць ще лишилося! – погляд просвердлює мене сумом. Бачу, ятрить йому щось, болить.

Якось він почув, що на Волині один дід лікує від епілепсії. Поїхав до пацієнтів – таки справді. Ось парубок – раніше був зовсім нежиттєдіяльний, а то вже й сіно косить. Ось і від дівчини вже відсахнулось. Нівроку стала, вчиться в технікумі. Носаль спробував підійти до старого по-людському, та натрапив на опір. Знахар! Не давав Іван Михайлович йому спокою своїми візитами, мало не на колінах просив розповісти про його таємницю – люди ж страждають. Не відкрився. Ще й собаками нацькував.

Вже потім Носаль дізнався, що знахар помер. І в могилу забрав із собою знання.

– Чи ж не злочин? Знахарство мені осоружне, бо воно гріється на підґрунті зиску, стає ремеслом збагачення.

Але шкодить не тільки це. Екологічна неграмотність у масовому вияві ще злочасніша. Від неї – один крок до убогості, сліпоти.

...Носаль ішов в аптеку, аби подякувати фармацевтам за невеличку ділянку валер'яни, висадженої тут обіч вулиці. Бач, таки від розмов дехто переходить до дії, культивує собі любісінько цілющу рослину. Не сьогодні – завтра вона викине цвіт, коріння розбухне, забродять у ньому соки. Почекаєш трохи – і копай, переробляй, наповнюй флакончики.

Вже зняв капелюх і лиш обмовився про свою радість, як у молоді дівчини за віконечком напливла сльоза.

– Ой, на траву нашу вже косу мантачать, бо прийшло розпорядження ліквідувати ці зарості. Вони, бачте, комусь заважають. Мовляв, бур'яницько якесь розвели, бадилляччя – псує лиш вигляд аптеці. Всяко просили й умовляли, втовкмачували, для чого посіяли, – не допомагає. Загрожують, керівним пальцем сваряться.

І знаєте, таки не стало валер'яни...

– Тут – адміністративний раж, духовне безкультур'я, екологічна беріївщина. І поставте поруч вигук: «Валер'яні слід ставити пам'ятник!» А під цими словами опинилися б підписи мільйонів людей, котрим спасенною є крапля тунку із цього вславленого й недевальвованого віками зела.

Хоча... Справжній мудрий підхід виявляється не тільки в тому, щоб вирощувати лікарські рослини. Ми повинні зберегти природні багатства.

Не віримо безтурботності, яка промовляє псевдовірою: всім того добра вистачить. А от недавно я кинувся за ромашкою по аптеках – катма. Дубової кори – возом не вивезеш, а цього – ні пелюсточки, ні пилинки.

– Всім треба знати, – каже Носаль, – що витолочивши одну рослину, годі сподіватися на хороший ріст її сусідок. Людина, бува, чахне без друга, квітка всихає від браку запаху іншої. Знову ж таки, це не містика. У 30-х роках відкриті фітонциди. Вони захищають рослину від хвороб, вбиваючи бактерії. Ви ніколи не зустрінете поруч тюльпан і троянду. Вони не терплять одне одного. Навіть постав їх в одну вазу – цариця квітів поблякне, зіщулиться.

Самозахист у рослинному світі дивовижний. Ясинець білий, занесений до «Червоної книги», у спеку викидає потужні фітонциди. Піднеси до нього запалений сірник, і вони спалахнуть, рослинці ж – нічого, не обпечеться, не стулиться... Знаймо, що природа в усьому доцільна й викінчена.

...Дивлюся в очі сімдесятидвохлітнього чоловіка. Які молоді вони! Чи не тому, що завше шукали корисне, чи не секрет їх у тому, що перед ними пливла і пливла краса, але не минала, не забувалася, а відкладалася і відстоювалася?

На пагорбі залопотіли під краплями подорожники. Ще блиснув червоно під вкрадливим промінчиком сонця іванчай. Дощ сполохав дику бджолу, метнувся на білоцвіт терну; враз відвернувся, на якусь мить сяйнув веселкою, аж залемнен-

тував Носалів внучок. Дощ-стрибунець кинувся на його погук і погас у ще не вибіленому літечком чубі...

Носаль:

– Душевне ставлення до квітки-травинки синтезує в кожному необхідну якість – лагідність. Якщо ви з дитиною, наприклад, йдете лугом, то неодмінно розповідайте, яка це квітка, а яка та...

Ідемо стежкою. Іван Михайлович вказує на фіолетові пухкі краплинки в траві.

– Суховершки. Кожна молода мама мусить їх мати. Якщо розлад у шлуночку маленького – дуже помічне. А он там, бачте, рожева свічечка? То брат любки дволистої зозулинець. Його корінець має вигляд людської п'ятірні. Було, мій внучок після хвороби геть охляв, ні апетиту, ні дитячої рухливості. Я розповів лікарям, що народна медицина здавна вживала зозулинець як засіб, що повертає міць ослабленому тілу. Приготували мікстуру – допомогло, до речі, хай не видасться мрійництвом, але скажу: настане час, і ми вирощуватимемо зозулинець. Наука виведе такі сорти його, у яких корінь буде з куряче яйце. Вірю: знайдеться ботанік-селекціонер, которого зацікавить ця проблема.

Ще згадалось. Після виходу нашої з батьком книжки я одержав лист із Житомирщини від дівчини, яка сповіщала про свою хвору маму. Діагноз, що тут же був у конверті, одразу дав мені асоціацію: від такого недугу трави позбавили багатьох знаних мені людей. Звертаюся до керівництва лікарні, де лежала мати адресатки, і висловлюю припущення: а що, коли спробувати зілля? Спасибі спеціалістам, які поставилися до поради уважно. Це повернуло здоров'я. Отож, перш, ніж братися за трави як панацею, треба проконсультуватися. Лише лікар, який знає перебіг хвороби і її історію, потребу організму в певних речовинах, може сказати останнє слово.

...Іван Михайлович присідає і торкається місця, де струнка рослина сходиться із землею. Невігласу байдуже – росте собі щось, квітує пурпурово. Хіба лиш тому на неї заглядатися, що одна-єдина на цьому п'ятачку? А може, Носаль слухає її? Бо то ж...

«Я – лілія. О, як я в середньовіччя надратувала алхіміків. Як нареготалася з їхніх марних потуг. Адже звабила жовтим настоєм свого коріння. Вони поливали ним метали – норовили перетворити їх на золото. Мене ніколи не обминали увагою, навіть у Франції я вважалась свого часу символом влади. Колись мене могли зустріти де завгодно...

Нині ж поменшало моїх родичів, поменшало... Мене вже рідко здиваєш у лісовій гущавині, тому й занесено до «Червоної книги». Як гірко бува, коли грибівники знічев'я ламають мій цвіт, не знаючи, що тим перебивають повітря кореню. Захистіть мене! Адже це ж для вас я бережу свої соки, якими ви вмить розкладите зморшки. Я, зрештою, відведу нервову напругу, присплю, пригашу її».

Іван Михайлович промовляє:

– Знання лікарських рослин – це теж певна культура, набуток духовний. Множмо його, розумно берімо від землі її дар. Від лозунгів перейдімо до діла і перше, що зробімо, – клаптики городців своїх віддаймо під лікарські рослини. Тут можемо виростити мелісу, рум'янок, радіолу, руту, любисток, шавлію, алтей, калину. Хай ростуть на здоров'я!

...Ввійшовши у храм Природи, опусти очі, ти побачиш, як трави вдивляються в нас і нас очищають.

Не кривдьмо їх.

Сущі в спільному нашому світі – не зрадзьмо!

Віктор Мазаний.

БОЛОТО

Екологічний нарис

Мазаний В. Болото / В. Мазаний // Молодь України [Київ]. – 1985. – 12 черв. – С. 4.

Поїзди тут не зупиняються. Та й навіщо? Ні села, ні хутірця, ні хижі якоїсь самотньої – одне болотисько обабіч залізниці. Зі східців тамбура хіба що можете шубовснути у воду до пояса, а там засмокче й глибше, якщо не натрапите на купину.

А все ж знайомий машиніст, який на цьому маршруті з десятирок літ, стишує тут хід. Показує недалекий острівець посеред багновища, де завважуємо кількоро птахів, схожих на буслів. Але ж вони ніби в сажі!

– Це чорні лелеки, – каже чоловік. – Якось цілий виводок їх стовбичив на узвишші. А візьми ще недавно – не зустрів би отутечки довгоногих. Бач, як косують – без видимого переляку чи дрижаків.

За мерехтливою стіною рідкого вільшаку враз вибухнули крила і темні силуети попливли нам навздогін...

Заплющую очі.

Нас привела сюди загадка журавлів, яких ми шукали. Вже п'ять весен поспіль.

І марно.

Ось знову прилягли на твердій місцині. Очікуємо, звідки ж почуються знані колись високі й гармонійні голоси.

Туман уже безсилів, його пасма прозорішали, і раптом над очеретом у зарослях хтось з нас помічає, як стрепенувся букет довгодзьобих голівок.

Невже...

Під чобітьми чавкнув мох, а над болотом враз стрепенувся тривожий крик.

Крила розмололи залишки туману, потягли рідкий його шлейф в бік сонця і лиш ухкали від задоволення мочарі, хапаючи вітер, що зривався з-під крил сильної птиці.

То – журавлі.

Так довго виглядали їх, а зараз не залишилося нічого... І було прикро, що так швидко вони опинилися в небесах. Та як би там не сталося, ми вірили: завтра і післязавтра побачимо їх на цьому ж стійбищі.

Мої друзі-орнітологи все літо виходили в засідки, і такі передчуття не підводило: журавлі, з усього видно, уподобали собі яринівські болота знову. Значить у прадавньому пристановищі своїх предків почувалися вже не кепсько.

Повернення птаства такого – в Природі не будень.

...Болото не буває красивим. При першій зустрічі з ним утверджуєшся на думці, що це все таки рана землі чи лісу. Пригнічена вологою рослинність, чахлі покарлючені деревця... Здається, Природа забула тут щедро повести рукою, розкрити свій дарунковий міх.

Та й підступне ж...

Ось і мій супутник тої ж:

– Знаєш, одного разу цікавість завела мене в хащі, я провалився і мало не розпрощався зі світом. Ось його зловісна сила. А тебе послухати, то болото слід мало не любити. Золото яке знайшов у ньому чи що?

Знаєш, мій раціоналістичний опоненте, давай без емоцій. Хоч, коли вдаватися до них, то чом би мені не навести слова вчених мужів, котрі називають болото коморою сонця, маючи на увазі його багатство – торф? Та, либонь, це слабкі аргументи в суперечці з тобою, тому беру на свій бік об'єктивних суддів – науку і передову практику, які, цілковито розуміючи одна одну, в супрязі дійшли відрядного результату: сьогодні

на Поліссі взято під охорону близько 90 тисяч гектарів заболочених територій.

– Болото – заповідник? – вигукує мій співрозмовник і розводить руками. – Нісенітниця та й годі. Яким би було Полісся, якби не здійснилася перетворююча програма меліорації, знаєш? Скільки дало осушення у соціальному плані. Знаєш?

Мені, корінному поліщуку, відомо це, сперечальнику. Якби не було вдячності людської, не постали б велично пам'ятники першопрохідцям нашої цілини над спілою землею. Ти можеш побачити їх у Костопільському і Рокитнівському районах. Знаю, який хлібородний гектар. Оздоровлений ґрунт зажив святом плодоносіння – то вже інша річ, як підтримують його силу, леліють. Меліорація – синонім новизни. Перспектива Полісся знову ж таки пов'язана з нею – тільки абсолютно скрізь логічною, продуманою, веденою екологічно грамотною рукою.

Але ж...

Подекуди забуто про святую святих – рівновагу у нашому зеленому світі. Про викінченість його, при якій без найдрібнішої комахки не може жити найкрасивіша квітка, без травинки, що народжується, квітує і гине в мокві, не гніздитиметься пташина...

Ми забули, що весною болото напуває річку цілющою водою, яка вбиває у ній шкідливі мікроби; що воно стає в квітневу пору для риби госпіталем, куди заходячи, вона позбувається багатьох хворощів.

Ми стали бачити далеко, водночас не помітили під ногами джерельця, яке, причавлене, схлипнуло і витекло, як вражене гостряком око, в канал.

Вода, настільки була нашим норовистим ворогом, настільки ж потім і благальницею, яка подала перші сигнали тривоги: чи не оговтаєтесь? Чи не заговорить у вас чуття міри?

І ось влітку 1982 року комплексна наукова експедиція вчених АН України йде в нетрі Полісся і повертається, обтяжена спостереженнями, – здебільшого симптомами тривоги. Вона рекомендувала виділити як заповідники, заказники, пам'ятки природи 103 найцікавіших у господарському і науковому плані болотних і лісоболотних комплекси з охоронними зонами навколо них.

У 1983 році Рада Міністрів ухвалює постанову «Про заходи по підвищенню економічної ефективності і екологічної обґрунтованості осушувальних меліорацій в зоні Полісся». У межах регіону, як передбачено цим документом, необхідно взяти під захист 245 болотних масивів.

У наведеній хронології – схвильована поєднаність, закономірність.

...Олександр Попов, співробітник науково-дослідної станції, затоптав дотліваючі жаринки і спустився до Льви.

Над рікою вже зависла пара і проціджувала крізь себе місячне молоко. Тремтливі сиві клубки ліниво повзли й повзли, перерізаючись в осокових плавнях.

Пору таку для зустрічі з Кременним обрав зумисне. Вона – на роздум. О цій порі ти не розпорошуватимешся на дрібниці. Тобі блисне ясніше суть – ось її підсвітить місячна доріжка у край якої запросто вмочив руки.

Отже, Кременне. В імлі лежала глуха долина – ні шелесне. Звідси й на тисячі гектарів вперед ліворуч і праворуч – один із найбільших масивів Полісся. І єдиний, що залишився в незайманій своїй первісності. Еталон неосушених, де ніщо не здригнулось.

Кременне...

«По болотах я ходив із почуттям країн незвіданих». А Мо-
пассан: «...на болоті своє буття, свої осілі і мандрівні мешкан-
ці, свої голоси і шурхіт, а головне – своя таємниця».

Що ж, чоловіче, твоя місія тут нелегка. Ти прийшов сюди,
аби підписати вирок болоту або ж захистити його. У цьому ба-
лансуванні ні середини, ні третього не дано. Проте ти можеш
собі спростити завдання: потакнути господарникам – хай
освоюють кошти, риючи і відводячи багно. Але ж стривай, що
буде далі з цією землею? Ти ж сам не раз долучав свій голос
до тих, котрі застерігали від огульного наступу на мокровись-
ка. Хіба ж не ти із одnodумцями чиниш опір нерозбірливому
виконавцю, котрий, меліоруючи ту частину, яку слід, безпе-
речно, освіжити, займає і перехідні болота, що опиняються
в зоні наступу? Йому ліньки обійти ці неродючі п'ятачки, бо
дещо незручно. Та й проєктант не намалював тут якогось об-
воду, не поставив заборонного знака. А болітце таке в масиві
не зашкодить, воно не зволожувало б надмірно вже прооперо-
вану землю.

Природа, безумовно, не закричить, не заволає, але її крив-
дників обпече сором, коли якимось наткнеться в полях на ділянки
мертвої землі, яка не може родити, бо не достигла, не вистояв-
ся в ній гумус – ще б йому років сто. Хіба не так вже сталося?
Вже сотні гектарів вивернутого догори дном болота – німі.

«Добре наодинці з Природою, коли ти в ній шукаєш вті-
хи. Коли ж вона твій безправний співрозмовник, тяжко стояти
перед нею, людоньки, тяжко...» – звертання О. Ф. Попова у час
свого вибору таке ж чесне, як і саме рішення.

Беремо з об'ємної праці його лише висновки (сприймаймо
їх як докази самої Природи) :

по-перше: вся територія масиву належить до торфовищ із
бідними ґрунтами, меліорувати які ні до чого, бо для сільсько-
господарського використання непридатні;

по-друге: подумаймо про того ж бобра, козу, лося, кабана і черепаху, сірого журавля та чорного лелеку. Куди їм, бідолашним буде поділитися із домівки? Підуть врозтіч? Чи їй виживуть без своєї квітки, своєї води, свого деревця?

по-третє: ви бачили озеро Сомине? Повірте, з поліських перлин перлина. Але менш відома, тому що турист сюди не дістанеться. Так ось, крайня південна частина Кременного є зоною живлення озера. Якщо ж болото осушити, рівень води знизиться до 70 сантиметрів, а голубе дзеркало, мов шагренева шкіра, звужиться на 5 – 6 гектарів. Гадаєте, як Сомине має 70 га, то це пройде безвідчутно? Еге, якби-то. Гарантії, що процес цей одноразовий – аніякої. Значить, знекровимо округу, ой, як знекровимо.

І це – тривога не одного тільки Попова. Тут вчуваються застереження десятків спеціалістів, котрі займалися Кременним, у тому числі і дослідників із Інституту ботаніки України.

Сьогодні вже наче турбуватися нічого: рішенням уряду республіки тут став із лютого минулого року заповідник «Сомине» загальною площею 9 тисяч 799 гектарів.

Співробітник Сарненської науково-дослідної станції з освоєння боліт О. Ф. Попов міркує:

– На жаль, до охоронного об'єкта не входить нижня частина Кременного, тобто ліва заплава ріки Льви. А якщо сюди прийде техніка, станеться біда: збідніє верх комплексу. Кажу, отже, про необхідність перенесення кордонів заповідника. На користь же таки Природі. Я ж немало знаю випадків, коли зникали із лиця землі озера й болота тільки тому, що заблизько від них прокладали меліоративні канали. Трошки б відступили – не було б цього.

Справді, одержано такі вже уроки, що їх би годилося гарячим головам запам'ятати. У районі озера Нобель, наприклад, необачно проведені магістралі винесли води більше, ніж по-

трібно. Ось чому в колодязі довелося додатково опускати по два цементових круги – джерелиця десь ринулась в глибини. Тут же, недалеко від Прип'яті, обстеження показали, що після ліквідації болота порушився процес живлення сосново-березового лісу. Ботаніки зафіксували зменшення приросту дерев на 11 процентів...

Межа Соминого. Не схибити б землекористувальникам, не перейти б її. Не почати б з неї, а від неї б відступитися бодай два кілометри. Тоді б менше загрози було водним жилам боліт – сюди не дістають їхні судини.

На Кременному надіялися організувати нове господарство, культивувати тут сіножаті. Щоправда, прогнози відносно того, скільки можна тут зібрати щороку, ніхто не наважився дати. В непевному ділі навіть найохочіші провидці спасували.

Нині живе незаймана пуща з мотивом журавлиного «курли». Не як альтернатива меліорації, а як її прекрасний виняток, що мусить бути конче.

Мусять існувати Преброди зі своїми усіма дивовижними беркутами, пугачами – всього тут оселилося 10 із 28 видів птахів, які занесені в Червону книгу України; із льодовиковими реліктами – лапландською та чорницевидною вербами.

І Сирій Погоні – найпівденнішому в країні верховому болоту – теж місце в ландшафті Полісся. Природою узаконене.

І Соминому не втрачати своєї ролі резервату, бо ми не повинні допустити, щоб уже й Полісся почуло осугу на губах своєї землі.

... Болото не буває красивим.

Але якось довелося натрапити на зарості, що квітували блідо-рожевим цвітом. Ця пляма на сірому фоні ще й гула. Так і є: іван-чай, обліплений бджолами.

Ні, то неправда, що тут існує тільки бездарна рослина. Дослухаймося ліпше до ботаніків, які знають: болота – скарбниця генофонду. Почуєш і про інше: вона тремтить під дамкловим мечем пограбування. Тут росте 15 видів (всі!) зозуленців, офріс – імена із Червоної книги України. А скільки журавлини. Коли відчули, що можемо втратити її, стали вирощувати. І виходить непогано. Та то ж витрати які. А в дикому стані той мед ложкою греби – ніякої тобі собівартості.

Знавці й цінителі флори нині хапають за поли меліораторів і просять: ви ж не розмахуйте так зубатими ковшами, озирніться навкруги, обережніше, будь ласка. Хай не підніметься рука на болото, бо зникне валер'яна, дягель, брусниця, андромеда, синюха голуба, родовик лікарський, бобововник, ірис болотний, латаття біле й жовте, лохина, любка лісова, які дедалі рідкіснішими стають на планеті. Ви згадайте, як доводилося в аптеці випрошувати трави, які стали дефіцитом лише тому, що самі ви, не підозрюючи, про час розплати, проїхалися по них гусеницями чи підрізали їх по живому.

А я собі уявляю, як біля трясовини стоїть немолодий чоловік – мало не бризкає в нього з очей сльоза, лиш зітхання, скільки не здушував його, все ж прорвалося. Він прийшов сюди, щоб зустрітися із своєю тофільдією. «Своєю» казати і вважати мав право більше, ніж будь-хто серед ботаніків усього світу. Він знайшов її на одному з рокитнівських боліт через двадцять років після повідомлення в журналах, що тофільдія чашечкова зникла назавжди.

Микола Бувальцев, колега Попова, стрепенув наукові кола, бо ж інтерес до рослинки невгамовний: вона вельми перспективна з погляду генної інженерії. Особливий набір хромосом її дозволяв бути вихідним для створення трав'янистих.

І ось його улюблениця зачахла, а згодом пропала, коли води від верхнього пласта, де розкошує його величність корі-

нець, по-зрадницькому відійшли кудись у прориті канали. Я вірю Бувальцеву, що в нього був такий стан, ніби оце розпрощався навек із чимось дорогим-дорогим.

Величина втрати – від величини знайденого. Ясно, такі випадки – рідкість. Та от на те, що лежить під ногами, маємо дивитися зіркіше. Нині знаємо, як не обчиривувати в Природі її життєдіяльні пагони, бо ж навчилися проводити меліорацію з двостороннім регулюванням води. Та й це не буває виходом, якщо хоч одна гадючка ворожості до болота ворущитиметься, якщо не почуємо його застережного дзвінка.

І от ще одне, мій співрозмовнику. 1973 року в координаційному комітеті ЮНЕСКО «Людина і біосфера» зародилася ідея створити біосферні заповідники, які покликані зберігати репрезентативні екологічні системи Землі з усім їх генетичним різноманіттям. Так от, до Поліського біосферного входять, зокрема, Сомине, Переброди і Сира Погоня.

Віктор Мазаний.

ЛЕСИНА ПІСНЯ, ВИШИТА СЕРЦЕМ

Унікальну рукотворну книгу «Лісова пісня»
із 68 560 вишитих літер на 48 сторінках презентували
на Рівненщині

*Медведева О. Лесина пісня, вишита серцем [Електронний ресурс] /
О. Медведева ; розмову вів В. Мазаний // Укрінформ : [сайт]. – Режим
доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3197401-lesina-pisna-visita-sercem.html> (дата звернення: 29.01.2023). – Назва з екрана :
11 кольор. фотоіл. – Фото В. Мазаного : Без підпису.*

Член Національної спілки письменників України, лауреатка літературної премії імені Уласа Самчука, авторка дитячих

книг, майстер народної творчості Олена Медведєва вишила повний текст драми-феєрії «Лісова пісня» Лесі Українки на 48 полотняних сторінках розміром 60x42 см.

Це її подарунок до 150-річчя з дня народження великої поетеси.

Раніше вона вишила повністю у такому ж форматі чотири Євангелія – від Івана, від Марка, від Луки та від Матвія, збірки поезій Івана Франка «Народна пісня» та Ліни Костенко «Я поцілую мальву у щоку», а також «Кобзар» Тараса Шевченка 1840 року. У її доробку також «Ода молодості» Адама Міцкевича польською мовою, та «Біблія» англійською (обидві формату А–5).

Вигляд фоліантів цим вишитим книгам надають палітурки, обтягнуті шкірою. Кожне Євангеліє вміщене у спеціальний дерев'яний футляр, оздоблений художньою різьбою.

Майстриня також вишила за міжнародним стандартом мініатюрні книги розміром – 9x8 см – у них є уривки з творів Тараса Шевченка, Лесі Українки, Івана Франка та з роману «Волинь» Уласа Самчука.

Із роботою «Євангеліє від Матвія» Олена Медведєва увійшла до Книги рекордів України.

Кореспондент Укрінформу розпитав майстриню, як вона вишивала «Лісову пісню».

МЕНІ БУЛО ЗА ЧЕСТЬ ВИШИТИ ЛЕСИНОЮ ГОЛКОЮ

– Очевидно, що із «Лісовою піснею» ви ознайомилися ще у шкільні роки...

– Саме так. Але тоді мені більше імпонувала казка Лесі Українки «Біда навчить». Це був перший Лесин твір, який я прочитала. Потім постійно перечитувала «Метелика», «Лелію», «Чашку». Згодом закохалася у «Сліпця». І це кохання на

все життя. До «Лісової пісні» я доростала поступово, як і до «Одержимої», «Міста смутку», «Трьох хвилин».

Я розглядаю вишитий фоліант, мені цікаво, чому майстриня вирішила обрати для вишивання текст саме із видання «Лісової пісні» 1914 року? Олена Медведєва нагадує, що Лесина драма-феєрія була написана влітку 1911 року, в так званий грузинський період поетеси, і публікувалася частинами. Лише в січні 1914 року «Лісова пісня» побачила світ окремим виданням. Отже, саме в цьому році вона була цілісно надрукована. Тож первісток вишитий, за словами майстрині, мав бути схожий на первістка друкованого. Все закономірно.

Але, щоб вишивати такі великі тексти, потрібна певна сміливість. Запитую, чи не виникало думки, що треба вишити скорочений варіант «Лісової пісні»?

– Мені не було страшно перед таким обсягом роботи. Вважаю, що вишити повне видання – це зберегти цілісність твору, його самобутність, незрівнянну красу, сам Лесин задум. Це ніби проспівати пісню від початку до кінця і ніде не сфальшивити, і не вкоротити її через те, що якийсь момент цього музичного твору тобі не вдається.

Коли б я неправильно підбрала шрифт і внаслідок цього таке вишите видання складалося б із двох чи трьох томів, навіть тоді б його не скорочувала, незважаючи на матеріальні витрати.

Майстриня розповідає, а я згадую попередні наші розмови. Тоді, вишиваючи «Кобзар», Олена Медведєва стояла перед дилемою: який обрис повинні мати вишиті букви? Але сьогодні вона є авторкою трьох гарнітур вишитих шрифтів, тож до «Лісової пісні» вже, мабуть, приступала впевнено. Втім, виявляється, насправді було зовсім не так.

– Ні, я вагалася у виборі висоти і ширини літер. Ніхто і ніщо (навіть всезнаючий Google чи комп'ютер) не могли мені допо-

могти у цьому. Адже все потрібно було робити у реальному форматі. Для вишивання використала нитки DMC французького виробництва діаметром 1 міліметр, букви всі – прописні, висотою 5 міліметрів. Коли вишила половину твору, то зрозуміла, що рішення було ухвалене правильне. Книга вмістилася в один том. Цей факт приймаю як подарунок Бога. Як, власне, і цю можливість – вишити увесь твір. А щодо назв авторки і твору, то вони вишиті за прообразом гарнітури у друкованому виданні 1914 року.

– Ви вишивали новою голкою чи тою, що й попередні свої книги?

– Тема голки для мене сакральна. Це не просто інструмент у моїй роботі, вона авторка і виконавиця дива. Як пензель для художника, так голка в моїх руках виконує роль путівника й помічника, супроводжує всілякими манівцями протягом всьенької роботи. Вона – наче моя колега.

«Лісова пісня» вишивалася голкою, яка «брала участь» у гаптуванні всіх попередніх полотняних книг. Її неможливо замінити чи відмовитися від неї. Вона не має відпустки і не йти-ме на пенсію, у цьому я переконана. Бо це – серце моїх рук.

– Що відчували, коли в Колодяжному, в Лесиному будиночку біля фортепіано тримали голку, якою вишивала Леся?

– Щодо голки родини Косачів... Можу сказати, що вона досить тендітна. Тоненька така, гостра. Коли діставала її з гольника, то здавалося, ніби торкаюся історії руками. Трепет, тривога, хвилювання, захват, ніжність... Мені було за честь вишити Лесиною голкою кілька її слів у «Лісовій пісні». Це для мене епохальна подія, якесь Боже провидіння, і невидима присутність поетки у цій роботі...

Коли доторкнулася до клавіш її унікального французького фортепіано відомої у всьому світі фірми «Ignace Pleyel», згадала Лесин вірш «До мого фортепіано»:

Мій друже! Ті хвилиноньки яснії,
Я при тобі найбільше мала їх,
Твої кохані струни голоснії
Будили зграї красних мрій моїх.

ВОЛИНСЬКИЙ ЛЬОН, МАМИН ОРНАМЕНТ

Звертаю увагу на полотно, вибране для вишиваних сторінок.

– Для вишивання Лесиної вишуканої поезії я свідомо придбала тканину волинського виробника. Це льон сірого кольору. Полотно виткане спеціально для вишивання хрестиком. Така структура полотна допомагає мені витримувати цю рівну лінію рядків, коли вишиваю тексти технікою «стебнівка», – каже майстриня.

А для сторінок й обрамлення обкладинки вишивальниця взяла за зразок орнамент із колекції Олени Пчілки.

– Вибираючи візерунок №295-а із альбому Олени Пчілки «Український народний орнамент. Вишивки, тканини, писанки» (факсимільне видання 2010 року), бачила свій майбутній фоліант тандемом-обіймами матері й доньки. Хотілося, щоб вони були удвох серед нас у вишиваній книзі й після того, як відійшли у засвіти... Тим більше, що саме цей візерунок обрамлював обкладинку вже згаданого альбому – його першого, 1876 року видання. Отже, я сприйняла цей факт як натяк, підказку для своєї книги. «Треба добре знати народ, аби змогти прозирнути його душу», – так вважала Олена Пчілка, і її альбом – це намір саме задля розширення знань про український народ.

Взятий мною орнамент, як і всі представлені у її альбомі, походить із тодішнього Новоград-Волинського повіту – нині однойменний район Житомирської області. «Весь вміщений тут матеріал зібраний мною на Волині. Ця обставина додасть йому, очевидно, характеру винятковості», – зазначила Олена Пчілка у передмові. У той же час вона аргументовано пояснює, що ця орнаментика уособлює в собі загальноукраїнський тип, обстоює своє твердження про оригінальність і ніяку не запозиченість українських орнаментів.

Однак на основі глибокого вивчення, наукового порівняльного аналізу Олена Пчілка підкреслює, що українська вишивка багатша і розмаїтіша за «великоруську» і не опольщена. Вона стверджувала, що «...великоруська орнаментика, маючи кілька точок дотику з українською, ...настільки відхилилася вбік, що (відрізняючись до того ж розфарбуванням), утворила між собою й українською орнаментикою саме цілу прірву. Я не буду вдаватися у причини цього явища; дуже може бути, що п. Стасов (російський етнограф – авт.) правий, вважаючи великоруську орнаментіку тільки відголоском азіатської і візантійської...».

Орнамент промовляє голосом тієї епохи, у якій він творився. У ньому заховалася доля людини, яка його вперше вишила на полотні, й про яку ми ніколи нічого не довідаємося.

Нещодавно гортала сторінки Пчілчиного альбому. І раптом помітила, що на 26 листку, поруч із взірцем, що вишитий на Лесиній книжці-фоліанті, у верхньому лівому кутку зображений візерунок, який я відтворила на своїх новорічних ялинкових іграшках десять років тому, і кожного Різдва ними прикрашала зелену красуню у своєму домі...

Крім орнаменту, мені цікаво щось дізнатися і про кольори, один із них – традиційний червоний, такий же обрала май-

стриня і для обкладинки свого фоліанту. Чи випадково і чому саме червоний?

– Спершу думала про зелений колір обкладинки, адже це «Лісова пісня». Згодом зрозуміла, що потрібно набратися хоробрості й поламати правила стереотипу – у відповідності з Лесиною харизмою й навіть деякою екстравагантністю. Червоного кольору багато у «Лісовій пісні» – у кількох її героїв у одязі є елементи, забарвлені ним. Червоний – колір кохання, вогню, індивідуальності.

Коли фоліант вже був повністю готовий, якось побачила друковану «Лісову пісню» в червоній обкладинці, тоді зовсім заспокоїлася: ще є на світі «інакомислячі» видавці. Зрозуміла, що рішення було ухвалене правильне.

ЛЕСИНА ПОЕЗІЯ ТКАЛАСЯ ІЗ ЯСНИХ БАРВ

– Вишиваючи, ви промовляєте подумки кожную букву, кожне слово. Що у лексиці «Лісової пісні» вас вразило? І ще – у вишитій вами Лесиній книзі є ілюстрації, розкажіть про них.

– Стосовно промовляння кожної літери подумки, то це я робила не один раз, адже її вишиваєш не за одну секунду. Мабуть, тому я не тільки розмовляю, думаю, мовчу, вишиваю українською, а й дивлюся нею на світ...

Залюбила, заколисала, зачарувала, приговорила мене на-роднорозмовна лексика «Лісової пісні», її прекрасні діалекти, архаїзми. Вони наче взяли на себе роль забарвити рядки цієї поезії у незвичні нам, жителям ХХІ сторіччя, кольори.

Таке враження, ніби Леся розшукала у сховку вічності давню-предавню чарівну палітру, на якій дивом збереглися незвичайні фарби. Ось цим скарбом вона й розмальовувала лісове полотно в золоте сяйво.

Словосполучення «Не руш!», яким зверталася Мавка до Перелесника, я стала вживати у своєму сучасному мовленні до онука. І він, будучи іноземцем за походженням, розуміє це прохання. Або розмовний прислівник «по-наськи», тобто «по-нашому» – родом із волинського села – звучить досить мило. Його я теж вживаю. Та й десятки інших лексичних перлин збагатили мене, додали колориту моєму мовленню.

Колись Олесь Гончар казав, що Лесина поезія ткалася із ясних барв народних говірок. І в цьому краса її мовної тканини. То як її було не перенести на сучасне полотно?

Леся Українка у листі до Агатангела Кримського 14 жовтня 1911 року зазначала, що на честь волинських лісів написала драму-феєрію – мала на увазі «Лісову пісню». Вона була закохана в цю красу і сумувала за нею, як за дорогою серцю людиною. А скільки разів вона писала про це у листах своїм рідним! І з якою любов'ю вона це робила! Саме туга за Волинню та її лісами стала імпульсом до створення драми-феєреї, в основу якої лягла трагічна доля стосунків людини із природою.

Леся – художниця в слові та музиці, у любові та людяності... Все це відчутно в її своєрідних етюдах про природу в «Лісовій пісні». Цю казку поліського лісу надзвичайно наочно передають відомі ілюстрації до «Лісової пісні» видатної української художниці Софії Караффи-Корбут, яка їх створила до 125-річчя від дня народження Лесі Українки.

Репродукції робіт Софії Караффи-Корбут уперше я побачила в книзі «Лісова пісня» видавництва «Місіонер» у 2000-х роках. Пригадую своє зачудування. Тримаю в руках це нетипового розміру видання, гортаю – і не можу намілуватися. Такі вони оригінальні, повітряні, не схожі на інші ці ілюстрації. Обличчя Мавки та Лукаша – живі, чуттєві. А які промовисті їхні очі! Вони дивляться в душу одне одному і розмовляють мовчанням.

Оригінали ж робіт пані Софії (а їх досить багато – тридцять шість) вперше побачила кілька років тому в Колодяжненському літературному меморіальному музеї на Волині. Це було справжнє позитивне заціпеніння. Дивилася і слухала цю красу, ніби вперше читала «Лісову пісню» по складах. Одухотворені образи говорили голосом кохання, туги, болю... Стильно, оригінально, графічно-тонко, з проживанням долі натягнутого колоса в руках Мавки поруч із лезом серпа і найвищої ноти Лукашевої сопілки...

Авторка присвятила їм п'ять років щоденної праці й закінчила роботу над шедеврами за два роки до смерті. Я обрала їх тому, що вони мене вразили своєю душею. Але ці малюнки у моїй книзі представлені у вигляді ручного розпису в техніці шовкографії. А допомогла мені у цьому рівненська художниця Наталія Серветник.

ЛЕСЯ УКРАЇНКА НОСИЛА «ЛІСОВУ ПІСНЮ» ПІД СЕРЦЕМ

Олена Медведева каже, що складові її майстерності у цій роботі – то любов, терпіння і час. Леся Українка зазначала у листі до сестри Ольги 27 жовтня 1911 року, що писала «Лісову пісню» упродовж 10 – 12 днів, «...і не писати ніяк не могла, бо такий уже був непереможний настрій». Майстриня вишивала її значно довше. Олена переконана, що мистецтво має бути настояне на часі. Вишите рідне слово на українському полотні, старовинна орнаментика сучасними нитками, палітурка. Адже не досить було вишити драму-феєрію, треба було надати їй форму сторінок, наклеївши на картон полотно із вишитими рядками, оздобити обкладинкою, кутниками, псевдобинтами, закладкою. Лише при наявності цих складових вишита книга вважається книгою. У цій справі майстрині допомагає син Андрій.

– Леся Українка носила «Лісову пісню» під серцем, як носить матір своє дитятко. Написала майже в маренні, як власне, й «Одержиму». Очевидно, її всі образи квапили, кликали, не давали спокою, а відчуття і розуміння фіналу спонукало її швидше завершити, і вона це все робила на одному подиху, бо визріло давно. Вона писала у листі із грузинського міста Хоні до матері 20 грудня 1911 року: «Видно, вже треба було мені її колись написати, а тепер чомусь прийшов «слухний час» – я й сама не збагну чому».

Народилася ж ця дитина за два роки до того, як Леся зібралася у засвіти. Народилася, щоб стати вічною.

Я ж вишивала цю книгу протягом двох довгих щасливих років. У мене в цей час народився другий онук Даніель, і було написано кілька творів для дітей...

А ще майстриня розповідає, що під час вишивання вона слухала не музику, а саме слово – твори Лесі Українки. Олена Медведєва каже, що Лесина Мавка для неї – це «вічність у коханні й кохання у вічності – воно не від світу цього».

– Це інопланетне дитинча, зіткане з любові, яке з'явилося поза людськими часом і правилами. Стосовно себе можу сказати словами Лесі Українки про Мавку: «Зачарував мене сей образ на весь вік» (із листа Лесі Українки до матері 2 січня 1912 року).

Нещодавно я видала книгу для дітей «Крамниця часу». У цій казковій історії маленька білява Мавка купує у крамаря Юліана весь сьогоднішній час для розквітлої у лісі папороті...

Підозрюю, що мавки до письменників приходять із різною метою.

ЩО СКАЗАЛА БИ ОЛЕНА ПЧІЛКА?

Мене весь час, поки спілкувався з Оленою Медведєвою, цікавило, що ж би то сказала матір Лесі Українки – Олена Пчілка?

ка, побачивши отаку вишиту «Лісову пісню»? Насамкінець не втримався і запропонував порозмірковувати про це.

– Думаю, я отримала б достатньо запитань від пані Олени... про якість полотна, як виконані хрестики, який вигляд має виворіт роботи. Адже у майстринь існує неписане правило: «Зовнішній вигляд вишивається для людей, а зворотній бік – для Бога». Чи грамотно вишитий текст, чи виправлені всі помилки? Фантазувати можна багато, бо це б запитувала факхівчиня...

Відомий факт, що у віці шести років Лариса Косач передала сім'ї свого дядька Михайла Драгоманова, котра мешкала тоді у Болгарії, подарунок. Це була сорочка, яку вона вишила власними руками. Людмила Драгоманова, її тітка, вкрай подивована гарною роботою маленької дівчинки, запитувала: «Як можна так вишивати?»

Виявляється, можна. Лесю Українку все життя цікавило мистецтво її народу, зокрема того краю, де вона народилася і виросла. Вона завжди вважала себе волинянкою і була переконана, що нічого кращого за Волинь не існує.

Леся справді гарно вишивала. Мені пощастило на власні очі побачити її вишиваний рушник, який вона привезла колись до Канева на могилу Тараса Шевченка. Філігранна робота! А вишивати Лесю навчила матір, як і інших своїх доньок. І вона була вимогливою й до цього їхнього заняття.

Тому вважаю, що моя робота була б ретельно оглянута та критично оцінена Оленою Пчілкою...

А у відповідь на питання про те, що ж таки спонукало майстриню вишити цей твір і чи довго визрівав задум, Олена Медведєва зізнається, що плекала його крізь усі роки попередніх своїх вишиваних книг.

– Задум щодо «Лісової пісні» Леся плекала чи не все життя. Як довго виношувала я свій? Довго. Це моя відповідь мис-

тецтвом на мистецтво. Це любов до Лесиних творів з доброї волі, а не з примусу. Я лише собі уявила, як вона, нездужаючи тілесно, перемогла весь біль, дискомфорт свого стану і – творила «Лісову пісню». У вже згаданому листі до сестри Ольги вона писала, що після завершення драми-феєрії «...була хвора і досить довго приходила до пам'яті».

– **Чи емоційно люди реагують на цей фоліант?**

– Народний художник України Іван Марчук, торкнувшись до сторінок цієї книги, запитав після паузи: «І це ви своїми руками?» Так от, перше враження у людей поєднане зі здивуванням: як таке можна зробити, вишити?! А потім їх цікавить, чи тут лише уривок, чи повний текст, а скільки часу потратила мисткиня на вишивання... Після цього, ще не вірячи своїм очам, починають додивлятися до букв, чомусь значна більшість людей вголос читають і кажуть потім, що таке проказування у них виходить мимохіть... «Лісова пісня» зачаровує!

Та найвідвертіше реагують діти. Їхній подив: «Як це? Такого не може бути!» – вкотре переконує мене в тому, що у житті може бути все.

Розмову вів Віктор Мазаний.

ІЗ ГОРОДЕЦЬКОГО ГРОНА

Мазаний В. Із Городецького грона / В. Мазаний // Коломиєць А. Жити так, щоб не гасла жадоба краси : твори / А. Коломиєць. – Рівне : Азалія, 2010. – С. 61–68.

Якось із Григорієм Дем'янчуком після виходу його книжки «Воскреслі до життя» ми домовилися, що зустрічатимемося, і спеціально говоритимемо лише про мій Городець. Це був твердий намір, адже для мене відкриття літературознавця про те, що в Городці народився Авенір Коломиєць – відомий у

30–х роках український поет, прозаїк, драматург, театральний режисер, – було як спалах, що освітив, підохотив мої нові наміри...

Бо ж натоді вже визрів проект, який би мав привернути увагу до факту перебування у Городці класика світової літератури, великого польського письменника Юзефа Крашевського. Ідея щодо вшанування його пам'яті теж виникла завдяки дослідженням Григорія Дем'янчука. Коли він розповідав про це, то мені видавалося, що веде мене своїми улюбленими стежками в минувшину мого села. Він казав: «Городець у середині 19 століття був літературною столицею Полісся!»

Саме тому хотілося зафіксувати це у якійсь формі в селі – уявлявся стенд у школі... Бо ж треба, аби діти знали, що в Городці періодично, починаючи із 1832 року, проживав Юзеф Крашевський. Прихистком для нього був маєток Антонія Урбановського, який мав унікальну бібліотеку, що налічувала 20 тисяч томів, серед них і оригінал Литовського статуту 1506 року й інші стародруки 16 століття. А картинна галерея! Оригінали полотен Леонардо да Вінчі «Святий Іоанн», Рубенса «Оголена жінка в хутрі» та «Благовіщення Богородиці», Рафаеля «Святе сімейство», Роланта Савері «Вихід звірів із Ноєвого ковчега».

У нумізматичній колекції були рідкісні монети й медалі Греції та Риму, зокрема десятидукатовий литовський португал 1562 року із зображенням Сигізмунда-Августа й герба Литви у квітковому орнаменті.

На березі ставка біля панського палацу, біля джерела в урочищі Тріцава Юзеф Крашевський малював знамениті картини... Ця природа надихала його і на написання романів та повістей. Тут він пізнав правдиве кохання, тут одружився, у Городці народилися його син і донька. Сюди на зустрічі з ним залюбки приїжджали його сучасники, зокрема, поет Владис-

лав Сирокомля. Йому Крашевський присвятив повість «Ярмола», дія якої відбувається на городецьких берегах Горині.

Ось воно, те місце, де через шістдесят років після того, як тут востаннє ходив Юзеф Крашевський, народився Авенір Коломиєць. У час, коли він з'явився на світ, городецький маєток належав нащадку бельгійських магнатів Камілю де Пурбе.

Тоді село мало статус волосного центру, тут діяли земська поштова станція, магазини, майстерні. Була гуральня (випускала 8376 відер сорокаградусної горілки щорічно – підприємство знищив вогонь у 1944 році).

Вважалося, що тут існувало сприятливе для ремісничого бізнесу середовище. Тому батько Авеніра Каленик як адвокат мав чимало роботи, зокрема він вів справи власника доколишніх земель (близько 6 тисяч гектарів) Каміля де Пурбе. Батько не раз водив малого Авеніра в панський палац, крокував з ним доріжками унікального парку, створеного за проектом австрійських спеціалістів ландшафтної архітектури. Вони зупинялися біля шеренги старезних сімох осик, стовбури яких обхопити могло лише четверо чоловік. Йшли на гору Вертеп, з якої було видно надгоринську долину...

Малого ж вабив найбільше ставок неподалік, а ще він тягнув татуся за руку і просив дозволу наблизитися до греблі, де через шлюзи перевалювалися потоки води, спадали з висоти на жовту дерев'яну підлогу й ховалися у гойдливому високому шумовинні...

Городецький період життя Авеніра тривав недовго: коли хлопчику було вісім років, помер батько. Мати з Авеніром та його сестрою Ніною, молодшою за нього на чотири роки, переїжджає до родичів у село Бережницю Дубровицького району (від Городця 19 кілометрів).

Народжений у Городці, я змалку теж любляв бувати на «панському»... Мене тягнула сюди якась сила...

Я любив ці місця, одухотворені привибами жасминів, тут уява моя намагалася шугати в глибини минулого... Приходив сюди і в місячні ночі, аби наслухати шемрання дерев та вдивлятися в чистоводдя ставу, і надвечірньою призахідною порою, і коли день прокльовувався з туманів... Тут мріяв, мучився, що бракло слів для опису свого радісно-лоскотного і тривожного, розбурханого і піднесеного, всеохопного і не до кінця усвідомленого почуття серед чарів осикового шепоту.

Мене вабило сюди. Але що?

Розгадка прийшла тоді, коли на моєму освітньому горизонті постали сподвижники духу... Мені враз сяйнула істина: в ареалі, де я вчився сприймати красу, либонь, витав мистецький дух, що долинув з відбулих епох упереміш із космічною срібною пергою і залишився як загадкове послання від тих, хто відпив тут любов і співміряв себе із Всесвітом, розмовляв із хвилями, вербами, зорями.

Із вічністю...

Саме тому давня палітра Городця хвилювала.

Спочатку було засноване тут літературно-мистецьке свято «Городецький автограф».

19 листопада 2005 року воно відбулося вдруге. Під час нього з нагоди сторіччя з дня народження Авеніра Коломийця встановлено меморіальну дошку на його честь, його іменем названо, згідно із рішенням сесії сільської ради, центральну вулицю села, яка досі була Жовтневою. Щоб відбулося саме так, доклали зусиль директор місцевого дослідного господарства «Городецьке» Василь Василюк, сільський голова Лідія Кузьмич, директор школи Ганна Сернюк.

Вперше у форматі конференції представлено вчителями та учнями незначну частину (з того, що вдалося знайти) доробку Авеніра Коломийця.

Вшанування пам'яті Авеніра Коломийця набрало ознак творення цікавої сторінки в літературному процесі України. Такий формат зустрічей дає можливість реалізувати нові освітні технології у вивченні та популяризації творчості несправедливо забутих чи колись замовчуваних письменників. Водночас «Городецький автограф» спонукає старшокласників та їх наставників через рецензування на практиці випробувати свої знання. В цьому й суть задумки, адже вона зміщує акценти в діалозі і з нині суцими письменниками, у стосунках «письменник – читач», надаючи останньому можливість взяти ініціативу, залишаючи автору шанс уточнити якісь естетичні шукання чи відборонити свої позиції.

Стало очевидним, що під час Коломийцевих читань теоретичні ресурси для літературознавчих спроб виступаючими надбані, і що, наприклад, молодь здатна спрагло всотати в себе ніжні поетичні справжності, вона обстоює їх, а також не навманя йде шляхами співпереживань, даючи зрілі оцінки образам.

У той день було відкрито також Поліський літературний музей, де основна експозиція присвячена Авеніру Коломийцю.

На початку експозиції — його великий портрет, намальований рівненським художником Миколою Гореловим. Тут же виставлено робочі матеріали Григорія Дем'янчука, за якими він писав свій нарис про Авеніра Коломийця. Також вміщено деякі його вірші, ксерокопії листів. Представлено відгуки сучасників про нього, зокрема Докії Гуменної.

На видному місці розміщено спеціальні аркуші з цитатами Авеніра Коломийця. Ось одна з них: «Люблю я рух, асфальт, машину й гомін міста, але до цієї любови, виплеканої життям, тулиться інша, що, мабуть, зі мною вродилася, любов поліщука до своїх лугів, Горині, бузьків, це просто залюбленість,

вона мені стільки дає, так мене оздоровляє, я стаю глибшим і кращим, коли прокидається вона в мені, і як же її від мене забрати! Може, не раз тому і боротьба в мені і навіть мука, що сплелися «і Уйтмен-міщух і бортник деревлянський».

Першими відвідувачами музею стали лауреат Національної премії імені Тараса Шевченя В'ячеслав Медвідь, лауреат премій імені Андрія Малишка та Павла Тичини Петро Засенко з Києва, рівненські письменники – керівник обласної спілчанської організації Лідія Рибенко, Степан Бабій, лауреат премії імені Лесі Українки Євген Шморгун, Іван Сидорчик. Вони виступили перед учнями ліцею та вчителями-словесниками і бібліотекарями району.

Учасники урочистостей висадили на алеї письменників України яблуні та липи, наче підкреслюючи: земля ця однаково благодатна для проросту кореня і слова.

В'ячеслав Медвідь, який звернув увагу на предметну стилістику свята, вбачає у цьому серйозні системні підходи до популяризації імені Авеніра Коломийця. Скупий на оцінки, він одначе схвильовано сказав: «Там, де присутні культурні феномени, особистості, вже не йдеться про розмір поселення. І це демонструє «Городецький автограф», головним персонажем якого є книга. А Поліський літературний музей – це вже ознака стабільності, повз яку ніхто не пройде байдуже».

Оцінюючи зроблене земляками Авеніра Коломийця, Петро Засенко підкреслив: «Радію, що тут люди люблять українське слово непроминуше, сприймають його як животворну вологу. Хотілося б, щоб таких явищ і зустрічей було якнайбільше в нашій Україні».

Він подарував музею книгу «Князівство трав», кілька екземплярів якої вдалося врятувати у 1969 році, адже весь її тираж було пущено «під ніж».

Це стане традицією – дарувати книги і музею, і бібліотеці школи. До речі, тут нині найбільша в області колекція видань із автографами письменників України, в тому числі й лауреатів Національної премії України імені Тараса Шевченка. Проект «Городецького автографа» саме й передбачає їх участь у цій творчій імпрезі.

На початку 2010 року подарунок зробив музею і Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Польща Олександр Моцик – уродженець Городця: передав близько ста примірників раритетних видань творів польською мовою класика світової літератури Юзефа Крашевського. Це зібрання він за особисті кошти придбав у варшавських букіністів.

Дипломат продовжує формувати не лише аналогічну серію, а й збирає науково-дослідницькі праці про період перебування письменника у Городці та загалом на українській землі.

Незабаром поповняться і контексти головної експозиції музею про Авеніра Коломийця. Йдеться з-поміж іншого про моє листування із його синами Жданом і Тарасом, котрі проживають в Австралії. Обидва вони народилися в Дубні. Був у них ще старший брат – Авенір, який загинув в Австрії на залізниці в результаті нещасного випадку. Відомості про це надав син рідної сестри Авеніра Коломийця Ніни Юрій Охінський – нині мешканець польського міста Кельце.

Коли виникла дискусія, чи справді Городець є місцем народження Авеніра Коломийця, Юрій на моє прохання поїхав у Варшаву і в архіві інституту театрального мистецтва знайшов анкету, заповнену Авеніром Коломийцем під час вступу. Там у графі «місце народження» стоїть виведений його рукою запис: Городець.

В одному з листів Юрій розкриває багато невідомих нам раніше даних, що стосуються долі Авеніра Коломийця та його

родини (подано з правописом оригіналу). Також ніби визначає напрямки майбутніх дій, які дадуть змогу поповнити джерелознавчу базу про Авеніра Коломийця.

Він пише:

«Як я вже згадував, Ждан – священник, а Тарас відомий адвокат – баністер. Не дуже знаю що це таке, але знаю, що він виступає в суді в тозі та, здається, в перуці.

Чи у них є якісь Авині (так в розмовах Ю. Охінський називає Авеніра за прикладом своєї матері – *В.М.*) матеріали, можу відповісти відразу. Є і то дуже багато. Практично всі вони знаходяться у Тараса. Він їх з великим трудом вивіз із Австрії. Але Тарас над ними дуже, що цілком зрозуміло, трясеться.

Я маю намір найближчим часом, як тільки мене відпустить грип, зустрітись з паном Моциком. Я розмовляв з ним по телефону і він зацікавився цією темою. Як тільки видужаю, поїду до Варшави.

Думаю, що завдяки йому, може, вдасться через українські дипломатичні канали намовити Тараса, щоб зробити копії творчості Ави, щоб пізнала їх Україна.

Дуже б хотілось побачити портрет Шевченка, котрий, як Ви кажете, заховався в Бережниці. Якщо це той, про котрий я думаю, то це портрет малював не Ава, а його товариш – Іван Труш.

Між іншим. Пам'ятник Тарасові, котрий стоїть в Бережниці – робота учениці моєї мами Федосі Бриж.

А в маминих спогадах про Аву називалися прізвища перед которими мимоволі встаєш струнко: Юрко Косач, Микола Колесса, Іван Труш.

Ава якось написав вірш «Було колись Погориння», мелодію до котрого написав саме його товариш – Микола Колесса. На жаль, мама не пам'ятала цілого вірша, а тільки перший куплет та мелодію».

Коли я розповів Ждану Коломийцю про те, як у Городці вшановано його батька, він прислав листа:

«Христос Воскрес!

Вельмишановний Пане Віктор Мазаний!

Сердечно дякую Вам за вашого листа. Прошу вибачити мені таку довгу мовчанку, але був дуже зайнятий і ще до того мав клопоти з моїм старішим комп'ютером.

Переслав ваш лист до брата Тараса і вірю, що він з Вами зконтактується.

Шкода, що коли був в Україні у 1991, 1992 і 1994, то не мав нагоди стрінутись з кимсь, хто міг мені дещо про мого тата сказати. Радію тим, що сьогодні його шанують і про нього пишуть.

Ще раз дякую і щиро здоровлю Вас.

Остаюсь з правдивою пошаною та християнським привітом,

о. Ждан Коломиєць».

Завдяки розповідям Юрія Охінського ми дізналися і про складну долю сестри Авеніра Коломийця Ніни.

Вона закінчила юридичний факультет Варшавського університету. Під час навчання познайомилася зі своїм майбутнім чоловіком – поляком Владиславом Охінським. Він бував часто у відрядженнях – в останньому у Празі. Збирався приїхати в Бережницю, де перебувала Ніна із двомісячним Юрієм, одразу після 1 вересня 1939 року. Однак почалася Друга світова війна і його сліди загубилися...

Ніна під час окупації вчителювала. У 1946 році вона одержала сигнал про те, що нею зацікавилися із НКВС, тому виїжджає з Бережниці (фактично тікає до Львова), де їй добрі люди дають документи на прізвище Марія Іванівна Карпінська. Звідти вона із сином мандрує спочатку у Кривий Ріг, потім у Полтаву. Там її син закінчує школу, вступає в педінститут, з

якого його виключають за «помилкове трактування лінії партії». Тоді із матір'ю вибуває у Таджикистан. Вона важко працювала до сімдесятишестирічного віку на різних роботах і померла у 1990-му.

Після цього Юрій їде у Польщу, знаходить документи, які засвідчують, що він уроджений поляк, доводить своє прізвище по батьку і одержує громадянство.

Він не раз бував в Україні, відвідав і Городець. Казав, що якесь особливе трепетне відчуття в нього було, коли йшов у поліському селі вулицею імені свого дядька Ави...

Подружився він і з сім'єю письменників Любові та Миколи Пшеничних із Мирогощі. Від них довідався чимало про дубенський період життя Авеніра Коломийця, особливо 1939 – 1944 років.

Робота з увічнення пам'яті про Авеніра Коломийця стала початком й інших кроків щодо розвитку музейних експозицій. Одна з них присвячена Галині Гордасевич.

Мені про неї розповідала ще в дитинстві моя мама. Сім'ї мого діда, депортованої із Польщі у 1946 році, надали порожню хату саме поруч обійстя священника. Відтак мама подружилася із майбутньою поетесою, його донькою.

Духовна аура села уявляється ще змістовнішою, коли ми звертаємо увагу і на іншу постать – отця Артема Селепину, у гостях приятеля якого я побував у місті Міннеаполіс (США). Саме там опинився після війни цей видатний священник, який був настоятелем Городецької Свято-Миколаївської церкви (побудована у 1825 році) із середини тридцятих років до 1943-го. Емігрувавши, він став главою Консисторії УАПЦ у Північній Америці.

Отже, в усіх цих історичних пластах я бачу культурологічну лінію з виразним початком і таким же зрозумілим продовженням – вона не надумана, вона існує, її хтось ніби вів,

вкладав у неї життєві долі, найвиразнішою ознакою яких є художньо-духовні висоти.

Стверджую, що сам Бог своїм благословенним перстом вказав на цю точку планети, послав сюди енергетику нечуваної сили, аби вона у різні часи притягувала сюди передових людей свого часу.

Віктор Мазаний.

ЖЕНЕВА: ОСТАННІ ДНІ Ю.-І. КРАШЕВСЬКОГО

Мазаний В. Женева: останні дні Ю.-І. Крашевського / В. Мазаний // Українська літературна газета [Київ]. – 2020. – 11 верес. – С. 18.

Класик світової літератури, польський письменник Юзеф-Ігнацій Крашевський у 30 – 40-х роках 19-го століття періодично проживав у селі Городець – тодішній літературній столиці Полісся (нині Володимирецький район на Рівненщині). Тут він одружився, тут народилося двоє його дітей. Він залюбки працював у бібліотеці палацу місцевого землевласника Антонія Урбановського (вона налічувала 20 тисяч томів, велику колекцію оригіналів живопису відомих західноєвропейських художників, у тому числі Леонардо да Вінчі та Рубенса). Прототипами героїв його повістей «Ярина», «Уляна», «Остап Бондарчук» стали місцеві селяни.

Упродовж багатьох років творчість прозаїка вивчає письменник, заслужений журналіст України, виходець із Городця Віктор Мазаний, який створив тут літературний пантеон із меморіальних дощок, одна з яких присвячена пам'яті Ю.-І. Крашевського, інші – уродженцю цього села поету, драматургу Авеніру Коломийцю, Галіні Гордасевич (тут пройшли її дитячі роки) та лауреатам Національної премії України імені Тараса Шевченка Степану Сапеляку й Олексію Дмитренку. Останні

двоє були учасниками літературно-мистецького свята «Гордецький автограф», яке регулярно проводить письменник у рідному селі.

...Із набережної Густав Адор (Quai Gustave-Ador) біля Женевського озера видно на протилежному боці готель «Hôtel de la Paix», над яким на височенній щоглі, що ніби змагається із 147-метровою рухливою фонтанною стрілою із бризок навпроти, розмашисто вихитується велетенський червоний сувій із білим рівноконтурним хрестом посередині – прапор Швейцарії. Позаду нього навскісно рвучко цілиться в небо, набираючи висоту, авіалайнер, на синьому вертикальному крилі хвостового оперення якого можна розрізнити жовте коло, а в ньому – силует синього журавля. Подумалося: емблему для цієї німецької авіакомпанії створив уродженець Січеславщини, художник-графік Робер Лісовський у 1927 році, і з того часу вона розносить на крилі звістку світу про якість, швидкість, надійність і комфорт...

Легко й самовільно напросилася мила метафора: український у небі слід... А подивишся вниз – бачиш біля причалу на припоні між поважних шиястих білих лебедів десятки притихлих яхт, накритих жовтими, синіми, сірими, малиновими чохлами...

Йду через міст у напрямку готелю – саме його тримаючи в полі зору, ненароком (от неухажний!) натрапляю на пари, які цілуються. А над ними – сміливі і прудкі задоволено шугають чайки...

Праворуч примхливо виграє веселка на женевському фонтані (Jet d'Еau), від якого долітає хвилями приємна волога, що, немов кокетливий димний туман, лагідно зволожує обличчя.

Стою вже на набережній Монблан, 11 (Quai du Mont-Blanc 11), перед шестиповерховим «Hôtel de la Paix», його

величезним віконним простором, який із часу відкриття готелю у 1865 році не став старомодним, а й нині свідчить про велич і надійну стандартну гарантовану п'ятизірковість як знак західноєвропейської вишуканої заможності. Звідси такий же вигляд на протилежний берег: там біля нього теж похитуються яхти... А вдалині, поверх фешенебельного кварталу, біліють вершини Монблану, одну з яких «Шпиль Півдня» висотою 3842 метри над рівнем моря ми вчора з донькою та дружиною підкорили, добравшись підйомником із містечка Шамоні, в якому все мені видалося близьким, милим, ніби десь я вже був у такому оточенні Часу...

Можливо, ті, хто ввозив на інвалідній колясці Юзефа-Ігнація Крашевського у цей готель 15 березня 1887 року, звернули увагу майже німечного письменника на фонтан (він тоді був нижчим і трохи поодаль від місця, де знаходиться нинішня)...

Хтозна... Чи їм було до того?

«Наполеон літератури», як називали Юзефа-Ігнація Крашевського сучасники, згасав у Женеві.

...«Їду до свого дому», – сказав він у суботу, 12 березня 1887 року, почавши несподівано готуватися до подорожі поїздом від Сан-Ремо (Італія), де проживав, до Лозанни – у Швейцарію. Він нікого не попереджав про це раніше, лише повідомив своїм помічникам – панам Ландро і Шнайдеру (останній – архітектор, брат леді Хайніц, сім'я якої опікувалася літератором вже понад 20 років).

Незважаючи на те, що його вже домучувала онкохвороба, 75-річний письменник відважився на подорож.

Зупинився у Турині. Його знесли на руках – від вагона до карети.

Відпочинок тривав до вівторка (15 березня), тоді ж він приймає рішення продовжити мандрівку. Вже о 20 годині в

той же день прибув на залізничний вокзал Корнавен у Женеві.

На нього чекали працівники «Hôtel de la Paix», котрі посадили його на інвалідний візок і підвезли до карети, якою Юзеф-Ігнацій Крашевський вирушив в останню свою життєву подорож – до цього готелю, де поселився у кімнаті №10 на першому поверсі.

– Mais il est moribond! («Він помирає!»), – сказав професор медичного факультету Женевського університету Зигмунт Ласковський про Юзефа-Ігнація Крашевського полковнику З. Мілковському у середу, 16 березня 1887 року, коли вони зустрілися о 22 годині у номері письменника і побачили його стан.

Стало зрозуміло, що хвороба прогресувала, і вони були пригнічені...

Професор Зигмунт Ласковський попросив цілодобово доглядати за ним студентів-медиків В. Генрика і Ф. Полценюша та студента-хіміка Ф. Хірзберга, які допомогли опікунам письменника.

Самопочуття знаменитого автора погіршувалося з кожним днем, незважаючи на моменти, в яких до нього поверталася свідомість.

«Він бажав від усієї душі жити і працювати», – пізніше згадував польський прозаїк Теодор-Томаш Єж (справжнє ім'я Зигмунт-Фортунат Мілковський), який в ті дні був біля хворого (до речі, Теодор-Томаш Єж багато писав на українську тематику).

Вранці 19 березня попри застереження лікарів Юзеф-Ігнацій Крашевський не зміг собі відмовити в половині «папіроски», адже був «пристрасним» курцем – він, бувало, викурював до 30 улюблених сигарет «Імперіал» за день. Він якось

сказав: «Коли я вже не матиму бажання курити – це буде просто смерть»...

Він помер, сидячи у кріслі в «Hôtel de la Paix» 19 березня 1887 року о 15:38.

Через кілька годин Ганна Мілковська намалювала три портрети покійного, художник Едвард Лав'є відобразив готельну кімнату, фотограф Лакомба зробив чотири фотографії померлого. Знято також посмертну маску, а професор З. Ласковський приготував тіло для бальзамування, яке залишалося в готельному ліжку до 18 години наступного дня (неділі) завдяки дозволу власника готелю пана Вебера.

Офіційні формальності були полагождені зусиллями З. Ласковського.

У неділю останній раз накладено на обличчя покійного шар захисного крему, і о 18 годині тіло в тимчасовій труні перенесене у будівлю медичного факультету Женевського університету на вулиці Rue de l'École-de-Médecine, 20, де знаходилися Анатомічний музей і лабораторія професора З. Ласковського.

Бальзамування почали о 20 годині, воно тривало до 2-ої ночі. Незважаючи на серйозні зміни, спричинені на тілі хворобою, процес пройшов без труднощів. Професору допомагали вже згадані студенти медицини та технічний персонал.

У понеділок, 21 березня, о 7:30 покійного перенесли в каплицю на цвинтарі Пленпале – його ще називають Цвинтар Королів. Право попрощатися саме в цьому місці дав голова району пан Думеннт, а до цього тут було давно заборонено проводити такі церемонії.

Місцева газета «La Tribune de Genève» (заснована у 1879 році й виходить донині) так відгукнулася на смерть видатного літератора: «Польська літературно-мистецька громадськість, вчені Женеви, а також друзі сумують із болісної втрати, яку зазнала Польща в особі Юзефа-Ігнація Крашевського, котрий

помер 19 березня в Женеві. Вшанування його пам'яті відбудеться у вівторок, 22 березня, об 11 ранку в Пленпале».

22 березня о 7:30 тіло у присутності професора З. Ласковського поклали у спеціально підготовлену подвійну труну, обтягнуту зсередини білим атласом. Покійний був одягнений у чорне. Каплицю прикрашав пан Вахона, садівник кладовища Пленпале. Тут встановили польський прапор, накритий кременом, розташували 67 вінків від громадськості, газет та приватних видавців. Об 11 годині все приміщення було заповнене – прийшло 150 осіб різних національностей. Від сім'ї був син померлого, сорокашестирічний Ян Крашевський (народився у Городці) – він вранці прибув у Женеву.

Звучали промови...

Першим звернувся до присутніх по-польськи З. Мікловський – він представляв низку товариств, посланці яких не змогли прибути на цю сумну церемонію. Французькою мовою сказав про покійного друга професор З. Ласковський – від всіх поляків в еміграції. Після нього – адвокат із Туріна Аттіло Бегей, а також Чесарі Корренті, який попросився із померлими від імені королеви Італії та італійського народу. Від польських товариств у Швейцарії виступив польською мовою Тадеуш Вітковський із Цюриха. Після нього – Олександр Щавінський-Брохоцький із Мілану: він говорив французькою, а польською від польських студентів – пан Карпінський із Цюриха.

У середу, 23 березня 1887 року, близько 11 години в церкві Серця Христового зібралися поляки, які проживали в Женеві. Вони оточили катафалк, встановлений на центральному проході. Відправу здійснив парафіяльний священник Йозеф. У проповіді прозвучала фраза «Requiescat in pace» (в перекладі з латини означає: «Хай спочине з миром»). Як свідчать джерела, у той час відправляли панахиду по Юзефу-Ігнацію Крашевському у багатьох церквах Європи та на американському континенті.

Тіло померлого перебувало у каплиці до 31 березня 1887 року.

Сім'я покійного вирішила поховати його у Кракові в підземеллі Церкви піарських отців у Крипті Заслужених на Скалці.

Професор З. Ласковський доручив знайомому підприємцю здійснити всі формальності, пов'язані із транспортуванням тіла зі Швейцарії через Австрію та Німеччину. Однак виникли ускладнення: на це не давала згоди німецька влада, хоч офіційно уряд канцлера О. Бісмарка не заперечував.

31 березня в каплиці зустрілися З. Ласковський, З. Мілковський та зять покійного В. Межинський і місцевий чиновник, делегований від влади, в присутності якого запаяли металеве віко труни, та на неї прикріпили офіційні знаки Женевської Республіки.

Потім домовину перевезли у спеціальний залізничний вагон, який запломбували, а З. Ласковський та З. Мілковський звернулися до тих, хто зібрався на вокзалі.

Женева попрощалася зі світовим класиком, великим трудівником, який жив за принципом «Nulla dies sine linea» – «Жодного дня без рядка»...

Запланований на 31 березня 1887 року від'їзд потяга із Женеви опівдні через відсутність офіційної згоди німецького консульства був затриманий на 12 годин: ешелон лише опівночі відправився в Цюрих, а далі – у Відень, а 5 квітня о 12:30 прибув у Краків.

18 квітня 1887 року після служби в церкві Святої Марії Юзефа-Ігнація Крашевського поховано у Крипті Заслужених на Скалці в саркофазі №4 поруч із Яном Длугошем, Вінсенто де Поллом, Луціаном Сіменським. Тут розміщено і олов'яну скриню, заповнену газетами зі статтями про великого письменника, які вийшли впродовж останнього місяця.

...Чи не тому послане мені долею перебування у Женеві, щоб з-поміж різного баченого торкнутися і доріг, якими про-

йшла та жалібна процесія, сумуючи за літературним світочем, який уславив і мій Городець?

Чи не тому, аби розкрити досі невідому вітчизняним літературознавцям сторінку його біографії, стежки мого дитинства із ареалу бібліотеки у Городці раптом з'єдналися із набережною Монблан, де стоїть як посланець історії «Hôtel de la Paix», у якому закінчив свій земний шлях Юзеф-Ігнацій Крашевський?

Віктор Мазаний.

ДОЛЯ, СТВОРЕНА ТАЛАНТОМ

Мазаний В. Доля, створена талантом : [нарис] / В. Мазаний // Сторінками пам'яті. До альма-матер через 40 літ : випускники факультету журналістики 1977 року Львівського національного університету імені Івана Франка про мрії та сподівання, про долі і вдячність / упоряд. С. Герилів, М. Зубик. – Рівне : Волин. береги, 2017. – С. 160–166.

Коли я побачив 16 серпня 1972 року прізвище Володимира Боденчука у списку прийнятих на перший курс факультету журналістики Львівського університету, то подумав: а чи це не той автор новели «Вир», яка була опублікована місяць тому у рівненській молодіжній газеті «Зміна». Хотілося, аби то був він, адже це означало б, що навчався б я разом із земляком у незнайомому Львові.

Щойно закінчилася перекличка на першому занятті (тоді це була фізкультура), і я побачив, хто відгукнувся на прізвище Боденчук. Підійшов до нього, познайомилися. Ми були в різних групах, і вирішено між собою влаштувати турнір з футболу. Я помітив, що Володя добре володів м'ячем. Коли він відривався від захисників, ніхто не міг його наздогнати. Мав колосальну спринтерську швидкість. І не диво: як потім з'ясувалося, він – першорозрядник із бігу, виступав на районних та обласних

змаганнях. Під час гри у нього склалося блискавичне взаєморозуміння із ще одним нападаючим його команди – невисокого росту світловолосим хлопцем, який, наче вивірка, проходив поміж оборонцями і різко, справді-таки хвацько, бив по воротах. То був Василь Базів, наш однокурсник, одногрупник Володі.

Володя тоді не проживав у гуртожитку, але йшли до наших студентських апартаментів ми утрюх – зав'язувалася розмова: обговорювали наш матч, спортивні події, у яких Володя дуже добре орієнтувався, адже, як виявилось, був читачем «Спортивної газети» із шкільних років. Я довго вагався, чи сказати, що пишу вірші, і нарешті несміливо зізнався в цьому. Володя, ніби у відповідь, продовжив, що кілька гуморесок створив... Запитували один в одного, хто є звідки, згадували вступні екзамени. Щодо останнього, то у нього особливих прикметних спогадів не було, адже він – золотий медаліст, і складав лише один іспит, а ми з Василем пройшли всі тривожні перипетії вступників.

Земляцька приязнь, що зав'язалася поміж нами, поклала початок дружбі. Ми обоє та Василь Базів разом ходили в університетську бібліотеку на вулиці Драгоманова, в академічну імені Василя Стефаника (тут кожен мав «свій» стіл), у кіно, у театр імені Марії Заньковецької, грали у футбол. Володя ще любив настільний теніс – малою ракеткою володів бездоганно. Між нами було невидиме суперництво: кожен прагнув не відставати один від одного в навчанні – цим вимірювалася наша само- і взаємоповага.

Наступного року вже всі разом проживали в одній гуртожитській кімнаті «на Майорівці».

Якось познайомилися і з його батьком Іваном Васильовичем, який одного недільного ранку, о годині сьомій, приїхав провідати сина, навіз всілякої їжі і сказав: оце, хлопці, для вас

усіх... Одного із наших товаришів вже не було в кімнаті – ми пояснили гостю, що той хлопець пішов у бібліотеку. А батько тоді: «А він що, відстаючий?»

Потім у житті у нас із Володею було багато чого навпіл – і хліб, і сіль...

Після другого курсу я, Володя та Михайло Зубик поїхали на практику у сокальську районну газету. Я тоді намагався писати зарисовки, відповідаючи свою ліричну схильність, Володі вдавалися аналітичні кореспонденції, як і Михайлові.

Під час практики у «Молоді України» після третього курсу ми поринули у світ проблем студентських будівельних загонів, їздили у відрядження в області України, писали, намагаючись відповідати стандартам висококласної журналістики. Це була перша наша найцінніша школа – ми називали її по-футбольному: вища ліга!

Володя залюбки брався за критичні матеріали. Він поїхав на Рівненщину і після повернення написав фейлетон «Біг за «довгим» карбованцем» про зловживання керівників одного із студентських будівельних загонів. Який галас зчинився тоді! З точки зору жанру тут є елементи, як ми сьогодні би сказали, розслідувальної журналістики, є вбивча сатира і саркастичні нотки, є вміння «закільцювати» сюжет, творити публіцистичне обрамлення. Дивовижно, але питомі властивості якісного письма тут постали з усією очевидністю. І вже старші колеги із «Молоді України» почали поважно поглядати на Володимира Боденчука. Паралельно він починає писати і для «Спортивної газети». Практично, матеріали Володі ніхто не правив – не було в тому потреби.

У гуртожитку ми нерідко ввечері писали свої матеріали. Коли я дивився не раз на рукописи Володі, то помічав, що в них майже немає закреслень. Він вмів формулювати думку точно і з першого разу.

Ми повезли в університет хороші характеристики. Публікацій мали більше ніж потрібно було для захисту практики.

Наша друга поїздка у Київ після четвертого курсу принесла багато незабутніх вражень. Володя якось одразу вмів зав'язувати контакти з усіма, в тому числі і в друкарні. Бувало, що треба переверстати сторінку або й повністю текст перебрати по-новому, чи нагально виготовити кліше, то він не чекав, аби дозвіл на це брав у начальства редактор, а сам підходив зі сміхом-жартом до дівчат нонпажистів чи лінотипистів, чи до робітників у цинкографію, і все вирішувалося дуже просто.

Потім цілий рік ми працювали разом у «Студентському гарті» на штатній основі, проживали в гуртожитку на вулиці Сім'ї Хохлових, а згодом я із Києва переїхав у Рівне. Після роботи кореспондентом тодішньої центральної республіканської газети «Радянська Україна» на будівництві Рівненської АЕС (1979 – 1980 роки) на початку 1981-го я одержав пропозицію від Володі: а чи не хотів би я бути власним кореспондентом «Молоді України» у Рівненській, Волинській і Тернопільській областях? Цю ідею благословив тодішній редактор Ігор Федорович Лубченко – він підписав символічний наказ про моє нове працевлаштування у вагоні потягу сполучення «Ковель – Київ», який відправлявся із Рівного, де мій майбутній шеф був у відрядженні... Цей факт потім обростав легендами... Таким чином, здійснилася моя мрія студентських літ – працювати у «Молоді України»! Сталося це, звісно, «з подачі» Володі. Згодом власкором «Молоді України» у решті західноукраїнських областей став Василь Базів і, отже, наша трійця почала знову обертатися на одній орбіті. Але те, що ми були друзями, ще нічого не важило для Володі, якщо йшлося про роботу: він вже був одним з керівників газети, а тому вимагав добряче, іноді давав перцю, виносив свій вердикт деяким власкорівським звичкам. Стосовно мене, зізнаюся, грішний: було за що...

Характер Володі потрібно було знати до глибини, щоб його розуміти. Одних боденчуківський сарказм відвертав від нього раз і назавжди, відштовхував. Інші ж, усвідомлюючи, що це не є справжньою ознакою Володимира Боденчука, намагалися стати понад ущіпливими зачіпками і старалися вколоти і його – він був відкритий для такого паритетного, а не меншовартісного спілкування, тому на його вбивчі характеристики чи іронізування потрібно було знаходити щось рівнозначне, а то й дошкульніше. Це лише зовні видавалося, що він до всього ставиться скептично, іноді черство. Я, можливо, як ніхто інший, добре знаю, що то не була справжня сутність Володимира Боденчука, а лише якийсь обмежуючий панцир, який не давав надто наближати до себе. Либонь, то була оболонка для взаємовідносин із жорстким світом, у якому прояви делікатності могли розцінюватися як слабкість. Проте під таким захисним шаром існувала інтелігентна, розумна і вразлива душа Володимира Боденчука. Свідченням цього є його творчість, у якій сповна видно його таланти оповідача, репортера, публіциста, обстоювача високих духовних справжностей. Фактично він відкрив в Україні космічну тему, заприятелювавши із космонавтом Павлом Поповичем. А ще згадаймо, наприклад, серію його інтерв'ю під рубрикою «Олімпійська вітальня» чи знамениті нариси, де він розкривав характери проникливо і вміло. І тут вже цілковито послуговувався широким інструментарієм журналістської та літературної творчості. Він був жанровик найвищої проби! Ми бачимо автора, який намагається проникнути в характер, і саме тут проявляється його естетика майстра слова, душевність, зацікавлення моральними глибинами героїв. Він вмів створити публіцистичний образ засобами документалістики, зображав не прямими епітетними означеннями, а малюнком ситуацій, що настроює нас на розуміння чеснот людських і величі діянь видатних особистостей.

Він любив вживати стилістичні фігури, що дозволяли йому через помічені тільки ним деталі повномірно показати нам чи то риси Олімпійського чемпіона (він висвітлював чотири Олімпіади!), чи актора, чи шахтаря. Це ж стосується і численних подорожніх нарисів про десятки країн світу, де побував разом з президентами України, у приватних справах. Я певен, що його творчість треба досліджувати на університетському рівні.

Він завжди шукав цікаві приводи, щоб розповісти про явище. Пригадую поїздку в Туреччину, куди нас обох, а також генерального директора УКРІНФОРМу Віктора Чамару запросив Надзвичайний і Повноважний Посол України в Туреччині, мій однокласник Олександр Моцик (пізніше він був Послом України у Польщі та США). Поки ми із господарем резиденції та керівником інформаційного агентства роздивлялися багатющу колекцію картин, Володя «розговорив» дружину Посла Наталю. І коли ми повернулися до столу, він задоволено промовив: «Старики, є сто рядків про діяльність дружини Посла в Туреччині». І справді, на другий день після повернення додому у «Молоді України» вийшов його матеріал, що був високо оцінений, зокрема, в дипломатичному середовищі.

Одним із епізодів, яким ми пишалися з ним, була підтримка лікаря з міста Дубно Рівненської області Володимира Козявкіна. Наприкінці вісімдесятих років він почав займатися мануальною терапією, допомагав діткам, враженим церебральним паралічем. Влада піддавала Козявкіна анафемі, вважала його знахарем. Тоді я, будучи вже власкором РІТАУ у Рівненській області, написав протестний матеріал «Руки, які бачать» і вирішив запропонувати його саме рідній «Молоді України». Попросив Володимира Боденчука опублікувати його. Без жодних розпитів він зробив це негайно. Через три дні після публікації я поїхав у Дубно і біля будинку лікаря побачив десяток легко-

виків із найближчих областей – хворі про цілителя дізналися із «Молоді України». А через тиждень ще більше прибуло людей. Газета, отже, відкрила талановитого фахівця, повідала його плани про створення в Україні грандіозного медичного центру, захистила добре ім'я. Але не на Рівненщині реалізував свої задуми Володимир Козявкін. Хто він сьогодні? Герой України, доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, генеральний директор Міжнародної клініки відновного лікування, Інституту проблем медичної реабілітації та Реабілітаційного центру «Еліта» у Трускавці, почесний доктор багатьох зарубіжних медичних академій.

Володя впродовж свого унікального творчого життя підтримав сотні людей! А праця його на ниві публіцистики – то справжній подвиг. Він видав книги «Погляд із п'єдесталу», «Вогонь наших буднів», «Честь прапора», заснував газету «Український футбол» та Українську гільдію головних редакторів засобів масової інформації України. Очолювана ним «Молодь України» досягала 900-тисячного тиражу. До нього тягнулися найвідоміші люди. І причина цього проста – його порядність. Про вдачу Володі як людини і редактора свідчить розповідь про його стосунки із класиком світової літератури Олесем Гончарем «Олесь Гончар і «Молодь України». Причиною для написання цього есе став телефонний дзвінок письменника до Володі грудневого дня 1990 року, коли Олесь Терентійович повідомив, що вирішив вийти із лав КПРС. Новина про це була поставлена в номер. Володю тоді одразу покликали «на килим». Але догани його не злякали... «Мене ж найбільше вразило те, що для такого принципового кроку в своєму житті Гончар обрав саме нашу газету, – пише Володя. – Очевидно, він розумів, що такої «крамоли» у той час ніхто не надрукує. Крім нас».

Про Володю у 2011 році випущено книгу спогадів «Доля, створена талантом» (упорядники Юрій Бондар та Михайло Сорока). Назву видання одержало від назви мого нарису про нього. У книзі є також розповіді про Володю наших однокурсників Богдана Токарського, Василя Базіва та Миколи Босака. Тут подано і дешифрування із багатого, незрівнянно ваговитого доробку Володимира Боденчука – його 28 стилістично впізнаваних творів: написані та опубліковані ще в рівненській молодіжці, коли навчався у школі, гумореска «Спринт», згадувана новела «Вир», фейлетон «Золота яма», різножанрові «Капітан чемпіонів», «Стелла Захарова», «Наш космос», «Турищева і Борзов», «Прапор над Києвом», «Наші в Канаді», «Редактор, який завжди був готовий до вчинку», «Бремен. Слідами музикантів» тощо.

У моїй родині завжди були раді приїзду Володі. Коли надходила Пасха чи Різдво, або інші свята, ми знали, що одного разу пролунає дзвінок і Володя скаже: «Алле! Вже проїхали Житомир» або «Ми вже у Корці», або «Кампазітор, ми майже у Рівному, так заїжджаємо на корпункт чи ні?» Моя відповідь була на його манір: «Єс, оф кос!»

Він любив спілкуватися із моїми сином та донькою, дружиною, жартував, створював атмосферу урочистості. Це були яскраві епізоди-гостини, що завжди мали своєрідний ритуал зустрічей і провіджань мого друга.

І сам він знаний як хлібосольний чоловік. Бувало, вмовляє залишитися на день-другий в Києві і відвідати його домівку. Не завжди мені виходило, але коли потрапляв у його дім, то тут був оточений щирістю й увагою господаря та господині Тетяни.

Таку гостинність пізнав і Володимир Йосипович Здоровега – у професора була велика дружба із Володею Боденчуком, котрий 18 років очолював «Молодь України». Наш вчитель у

сім'ї Боденчука був як член родини, Володя радо зустрічав і проводжав львівського гостя, вони довіряли один одному найсокровенніше. Володимир Йосипович надзвичайно втішався професійним успіхами Володі, адже його учень був саме таким еталонним редактором з українською душею, про якого мріяв вчений, і яких потрібно так багато для втомленої нашої Вітчизни.

Володя, спілкуючись зі мною, ніби ненароком не раз запитував, у чому треба допомогти, особливо дітям. І слід підкреслити, слова свого дотримувал, наполегливо турбувався, багато посприяв у вирішальні моменти.

Бути щедрим – то у нього генетичне батьківсько-материнське. Я часто відвідував його батька і маму Валентину Іванівну у селищі Клевань на Рівненщині, де Іван Васильович працював директором школи-інтернату, а мама викладала українську мову й літературу. Іван Васильович був хазяйновитим чоловіком, діловим, мав багато відзнак за працю, в тому числі й орден, його любили учні і вчителі. Вимогливо і строго ставився до сина та до доньки Галі. А які страви вмів готувати! На жаль, рано помер – вийшов опівночі подивитися, чи все спокійно на інтернатівській території, присів під деревом і більше не встав...

Дивовижною була мама Володі Валентина Іванівна, царство їй небесне. Вона прожила більше за чоловіка на шістнадцять років, і впродовж цього часу ми часто спілкувалися по телефону, а коли із Києва – регулярно, не рідше раз на місяць – приїздив Володя із Тетяною та синами, я зі своєю дружиною бував у її охайній хатині неподалік соснового та дубового масивів.

Останнім, що написав Володя, було есе «Про тата». Він встиг сказати те, що давно хотів, закінчивши словами: «Да-

вайте любити своїх батьків і вчитися у них любові». Через два тижні Володі не стало – відійшов у вічність у віці 51 рік.

...Дзвоню синам Володі Юрію та Ярославу – своєму похреснику... Хлопці стали кожен на свою стежку – старший працює дипломатом, менший – у банківській сфері. Обоє мають сім'ї. Вони, як і їхній батько, творять власну долю своїми руками. Сьогодні у них з-поміж інших є і найголовніший заповітний імператив – берегти маму Тетяну, сприяти, щоб вона, народна артистка України, ще довго-довго тішилася дітьми, внуками і дарувала свій неповторний талант піаністки-віртуоза людям, пізнаючи всеосяжне творче щастя.

Вони піклуються про неї так, аби у неї з очей ніколи не впала кривдна сльоза...

Віктор Мазаний.

БОРОНЯЧИ СВІЙ ХРАМ

Мазаний В. Боронячи свій храм : [рецензія] / В. Мазаний // Літературна Україна [Київ]. – 2012. – 23 лют. – С. 10.

Насування панівної комуністичної ідеології на західно-українські терени, зокрема Галичину, у 50 – 60-х роках минулого століття спричинило щось на кшталт вітчизняної війни невдовзі після закінчення війни попередньої. Для партійних учасників цього фронту із ницою свідомістю антихристів оволодіння храмами та його святинями – хрестами, а відтак душами людей, стало напрямком і смислом життя заради свого кар'єрного благополуччя.

Рецидиви такого безчестя відображено у романі «Хрест» Василя Базіва, письменника, Надзвичайного і Повноважного Посла України.

Не слід, прочитавши «Хрест», одразу тягнутися до історичних енциклопедій, аби звірити, чи був, наприклад, Самоплатов (в реальному житті Судоплатов) у Галичині, чи гнів він у кадебешній в'язниці і хто з діючих тоді осіб міг стати прототипом іншої керівної мерзоти. Автор не надто переймається відповідністю своїх персонажів історичним прототипам. Головне для нього – різні рівні інтерпретації подій із життєпису, які стосуються, зокрема, знакових вихідців з галицької землі (історія провідника ОУН Євгена Коновальця). Є у романі й гротескні сцени із минулого – епізоди гостини галицької «люксусової» повії у генсека Брежнєва в Трускавці.

Показуючи спроби знищення духовного, Василь Базів сягає такого рівня художніх узагальнень, які властиві Василю Барці та Уласу Самчуку в зображенні ще одного трагедійного українського болю – ліквідації українства голодом.

У твердо витриманій художній течії тексту монологічні пласти, викладені автором, є однією з дивовиж цієї книжки. Вони вбивчі, саркастичні, уїдливі, вони є точним інструментом-ключем, що відкриває зміст душі персонажа. Взяти, наприклад, самооцінки Паші Харкавого, які і є ілюстрацією атеїстичного збочення. «Можна все, коли немає Бога! Як то легко, просто і солодко! Бреши, кради, убивай, гвалтуй хоча б п'ятирічну сусідську дитину посеред поля – чому ні. Коли можна!» – ось ознака патології свідомості комсомольського потороччя. Тут, як і в інших епізодах, мутація людської психіки показана майстерним письмом. Змалювання змін у психології цього персонажа, а також начальника районного відділу КДБ Феофанова через їхнє вслуховування в себе виконано по-Шекспірівськи глибоко, чим створено виняткову художню реальність.

З першого погляду може видатися, що автор став послідовником магічного реалізму Маркеса, Кортасара, Борхеса,

які по-модному залюбки вкраплювали у текст містичне. Однак у «Хресті» автор демонструє зовсім інше розуміння зумовленості, наприклад, природних та техногенних катаклізмів. За Василем Базівим, вони не щось містично-непояснене, язичницько-загадкове, вони є карою, причини якої вишикувані в строгих постулатах Біблії. Непідкорення засторогам веде до бід, деградації Паші Харкавого, його батька, водія, котрий вивозив понівечені хрести.

Коли автор зметає реальність і примушує її відхилитися від курсу (випадки припливу сили в Андрія, катастрофа, спричинена водорієм), то він ніби загострює обставини, стверджуючи, що Бог не прощає відступництва.

Отже, на протигагу магічному реалізму, Василь Базів вводить у літературу власний спосіб пізнання причин події, знаходячи їх за допомогою Біблії – саме цим означено його прозу.

Соціально-історичні контексти знуцання над західною гілкою українського народу є тлом, на якому українці стають носіями протесту, і в цьому їм допомагає віра. Спротив простої сім'ї імперській войовничій потузі – це ніби зіткнення цивілізацій. З одного боку – родина Бальтазарів як усоблення християнської віросповідальної вежі із трьох сердець, а навпроти – система механізованого знищення людей, що перетворила їх на тварин, – система Гітлера-Сталіна.

Сотні вогників свічок, побачених Пашою Харкавим з висоти храму у темряві внизу, що видалися йому зорями на небі, яке перевернулося... Собачий гвалт навколо пам'ятника Леніну, обквецяного медвежим жиром... Кладовище хрестів у водяних глибинах... Стадо корів в оточенні дивізії КДБ... Це прийоми, що ставлять автора у перший ряд творців промовистих художніх деталей. За силою це можна порівняти із символами, виведеними нобелівською лауреаткою Гертою Мюллер у «Гой-

далці дихання» або з деталями «Музею невинності» Орхана Памука, теж нобелівського лауреата.

Сцена, коли збожеволілий водій уподібнюється до тварини, чи розповідь про походження тамплієрів, епізод, коли водяна стихія зриває з дна озера поховані комсомольцями хрести, роздуми про паству Божу і сатанинську, – хоч би про що йшлося, ми бачимо оригінальний вимір художнього мислення Василя Базіва, якому понад усе важить естетика, краса зображення, а не лише ретрансляція історичного плину.

«Хрест» привертає увагу до гуманітарної катастрофи середини двадцятого століття на маленькому клаптику планети. Автор переконаний: його сучасники в усьому світі мають бути обізнаними з тим, що було винайдено для знищення українського духу будь-коли в історії цивілізації. Із цією місією художня ментальність «Хреста» цілковито підходить під мірки європейського канону.

Роман Василя Базіва «Хрест» здатний виробляти смаки і покликаний вчити людей відчувати таку художню літературу, яка, за прикладом героїв-патріотів твору, допомагає побудувати стосунки із Всевишнім. Так, як це відбувається з підлітком Андрієм Бальтазаром, котрий знає, що «...над усім цим сонмом земних геніїв найвище підноситься Ісус...», і що віра в Бога здатна чинити метаморфози й може підносити серце до розуміння істини у формулі «Думай про кінець»...

На естетичних ярусах постбіблійного детективу (так означив автор жанр твору) лежать різні типи свідомості – родини Бальтазарів, Феофанова, Паші Харкавого, Єдлова. Вивчаючи їх, можна пізнати історію того часу, коли невеличке галицьке село повстало супроти цілої радянської імперії, боронячи і свій храм, і витончену християнську шляхетну душу.

Віктор Мазаний.

НОВИЙ ШЛЯХ ПЕРЕСОПНИЦЬКОГО ЄВАНГЕЛІЯ

Лубківський Р. Новий шлях Пересопницького Євангелія / Р. Лубківський ; розмову вів В. Мазаний // Українська літературна газета [Київ]. – 2015. – 28 серп. – С. 1, 4–5.

Розмова із лавреатом Національної премії України імені Тараса Шевченка, поетом Романом Лубківським про те, як Пересопницьке Євангеліє стало символом державної незалежності України, про утвердження інших духовних атрибутів на зорі нової державності.

– Романо Мар'яновичу, Ви були у 1991 році ініціатором проведення процедури прийняття присяги Президентом України на Пересопницькому Євангелії. Як прийшла така ідея?

– Здається, сама пані Історія підводила до тієї великої події різними шляхами. І нас, депутатів Верховної Ради, і представників влади – тих людей, які тоді переходили з однієї політичної ситуації в іншу.

Мені було відомо, що у багатьох країнах вже є усталені норми – президенти приймають присягу, кладучи руку на священну книгу – Біблію. Як же діяти нам?

Перший варіант у мене був такий: взяти для цього Остромирове Євангеліє. Чому? Тому, що це одна з найвидатніших пам'яток старослов'янського письменства, вважається найдавнішою книгою Русі, і вона була створена у столиці, в Києві. Але складається вона лише із окремих листків! Хоч цінність їх величезна, проте вони не творять образу книги. З іншого боку, я також бачив у цій ролі й Острозьку Біблію, хоча вона в той час (до перекладу), не мала такого резонансу (Острозька Біблія вийшла в перекладі українською мовою Рафаїлом Турконяком у 2006 році, за що він удостоєний Національної премії України імені Тараса Шевченка – *Авт.*).

Я в цих роздумах випадково на вулиці зустрів академіка Миколу Жулинського. І розповів йому про свою ідею. Тоді також у цьому ряду назвав і Пересопницьке Євангеліє, хоча воно, мені здавалося, трішки віддалене від тих головних книг. А Микола Григорович сказав: «Я б підтримав би думку стосовно Пересопницького Євангелія, тому що нинішнє село Пересопниця, яке в часи Київської Русі було столицею великого удільного князівства, розташоване недалеко від батьківщини Президента Леоніда Кравчука – села Великий Житин того ж Рівненського району».

Я знав, що Леонід Кравчук із Рівненщини, але деталі, названі Жулинським, мені були невідомі.

У продовження розмови Микола Жулинський додав: «Між іншим, я недавно надрукував статтю в одній із центральних газет про Пересопницьке Євангеліє».

Після цього, я, зважуючи «за» і «проти», подумав, що, можливо, таке зближення понять, як Пересопницьке Євангеліє і батьківщина Президента Леоніда Кравчука може зіграти з певних міркувань і негативну роль: Леоніда Макаровича не долюблювали деякі «демократи», а ще більше – недавні колеги -партократи. Та вирішив йти, як мовиться, напругу: будь що буде...

Я зі своєю пропозицією підійшов до Дмитра Павличка – на той час голови комісії Верховної Ради із закордонних справ, в якій я працював. Він же тоді очолював і групу, що вела підготовку до інавгурації Президента.

А Дмитро Васильович із властивим йому темпераментом почав доводити, що найголовніше вже зроблено – у Верховній Раді на місці ідола-Леніна встановлено наш український національний прапор. Але згодом, після моїх аргументів став прихильником ідеї, і запитав: «Як це зробити?».

Я відповів, що свого часу директор бібліотеки імені В. Вернадського пан Олексій Онищенко висловлювався, що хотів би, аби цю книгу побачили у світі, звернули на неї увагу, бо вона є унікальною.

Того ж таки дня я запитав у директора, чи реально все це – взяти в бібліотеці Пересопницьке Євангеліє, а потім внести у зал Верховної Ради для того, щоб Президент під час складання присяги поклав на книгу свою долоню.

Олексій Онищенко відповів ствердно. Тому я вирішив повідомити про ідею особисто новообраному першому Президентові.

Приходжу в сесійний зал Верховної Ради і бачу, як Леонід Макарович готується до інавгурації. Я спостерігаю: він жестикулює, тобто входить в роль як людина, котра серйозно поставилася до майбутньої події, у якій буде ключовою фігурою.

Я підійшов і розповів про свій задум. Кравчук сказав, що не заперечує, але сам вирішити цього не може і попросив піти на пораду до першого заступника голови Верховної Ради Івана Плюща.

По дорозі до мене випадково долучився депутат Іван Заєць, який, дізнавшись, з якого приводу йду до Івана Степановича, побажав бути свідком розмови.

Іван Плющ сприйняв пропозицію іронічно ...

Але я йому сказав, що може дізнатися про книгу зі статті в «Урядовому кур'єрі». Зрештою він погодився і ... відіслав до Леоніда Кравчука, аби передати, що заступник голови парламенту підтримує думку Лубківського. Що я й зробив.

– І...

– Президент погодився.

Я тоді ще не знав, що ця книга має велику історію, і що до неї має причетність гетьман Іван Мазепа. Якби це стало відо-

мо комуністам з більшості, так званої групи 239, то вони не дозволили б на такій книзі складати присягу Президента.

Наступні дії: за допомогою працівників канцелярії вдалося переконати робітників, аби вони поставили спеціального столика біля трибуни, на який мали б покласти Пересопницьке Євангеліє.

Далі телефоную Олексію Онищенку, домовляємося. За декілька годин до інавгурації книгу привезли, вийняли із футляра, поклали на столик біля трибуни. Це було величезне диво! Депутати, котрі перебували ближче до трибуни, кинулися подивитися на книгу, почали перегортати сторінки. Директор бібліотеки сприймав це боляче, він закликав обережно торкати сторінки – для такої справи годилися б одягнути рукавички...

Десь працівники канцелярії знайшли дерев'яний валик і поклали його між сторінок, зафіксувавши один з мальовничих розворотів.

До інавгурації книга знаходилася в кабінеті Леоніда Кравчука. Але документ, який, так би мовити, регулював таке перебування, стосувався особисто мене: я 5 грудня 1991 року дав розписку Олексію Онищенку, що отримав від нього в тимчасове користування на 4 години Пересопницьке Євангеліє і зобов'язуюся зберігати книгу та відповідаю за це. Один примірник такого документа Онищенко залишив собі, іншого передав мені.

Перед інавгурацією я попросив у секретаріаті Верховної Ради, щоб знайшли місце в залі для Онищенка, аби він спостерігав за процесом прийняття присяги і пильнував поглядом книгу...

І ось Леонід Макарович починає виголошувати присягу. Одночасно його рука стала наближатися до того столика, на якому було Пересопницьке Євангеліє – воно лежало трішки збоку. У мене таке враження, що його рука досить близько під-

сунулася до книги, але він не поклав на неї свою долоню. А, можливо, я не все зміг побачити (ця деталь мене турбує й понині). І після цього настала урочиста мить – вперше прозвучав гімн України (у музичному виконанні). Потім була коротка перерва між засіданнями Верховної Ради.

Після перерви підходжу до Олексія Онищенка і бачу: він схвильований – стоїть розгублений і говорить, що зникло Пересопницьке Євангеліє! Я йому: «Я ж Вас просив дивитися!» Відповідає, що на мить відвернувся, а коли глянув на місце, де воно лежало, його там уже не було...

Почалася тривога. Ми йдемо на пошуки, добилися до приймальні голови Верховної Ради – я як депутат аргументував, чому мені потрібно сюди. Виявилось, що працівниці канцелярії забрали книгу і заховали, а самі вийшли попиту кави...

Нарешті книга лягла у бібліотечний футляр. Олексій Онищенко передав мені другий примірник розписки, котрий я зберігаю й понині. Разом із першим...

– На мій погляд, це унікальний, що претендує на державне значення, документ, від якого попри його канцелярський стиль віє рішучістю, сміливістю, неординарністю мислення двох небайдужих людей ...

– Безумовно, він засвідчує і продовження шляху Пересопницького Євангелія.

Справді, так почався новий етап життя цієї книги. Вона працювала. І вже під час наступної інавгурації Леонід Кучма подолав психологічний бар'єр і поклав руку на Пересопницьке Євангеліє.

Коли прийшов третій Президент, то сталася така дивна річ. Професор Ігор Юхновський вирішив привести його до присяги на Біблії. Комуś, певно, довелося довго й аргументовано переконувати, що цього не слід робити, бо ж маємо вже узвичаєний прекрасний атрибут процесу присяги. Зрештою, все ж

урочиста церемонія відбулася за участі саме Пересопницького Євангелія.

– Чому ж немає досі державного рішення, яке б узаконило акт прийняття Президентом України присяги на цій книзі?

– Це, звісно, державний недогляд. Адже ж є вже традиція, вона міцно склалася, утвердилася. Книга зі статусу видатної рукописної пам'ятки українського народу перейшла у статус важливого державного символу. А такими є Державний Прапор і Державний Гімн. Вона стала причетною до долі конкретної людини, водночас і причетною до всього народу. Саме Пересопницьке Євангеліє є феноменом історичним, який працював у минулому і працює тепер, працює на майбутнє.

– Як опинилася факсимільна копія цієї книги у Вашій домашній бібліотеці?

– Це завдяки тому, що Українська Православна Церква здійснила факсимільне видання і я одержав його із відповідним документом – сертифікатом №385, датованим 15 листопада 2009 року. Цікаво, що під час одержання її моїм сином Данилом (я не зміг прибути) стався конфуз – книгу хотів перехопити Петро Толочко. Цим було викликане велике здивування і в отців церкви, і в присутніх на церемонії. До речі, через Толочка я тоді покинув Гуманітарну раду при Президентові України, бо я не міг бути поруч із таким «діячем».

Через цю книгу для мене стала ближчою Рівненщина. Я був на відкритті величного архітектурного комплексу, присвяченого Пересопницькому Євангелію.

– Це єдиний пам'ятник книзі у світі...

– Думаю, що не тільки єдиний, але й унікальний за експозиційним змістом.

– **Отже, Ваше коло переживань, турбот про Пересопницьке Євангеліє замкнулося саме на землі, де Першопника народилася. Що відчували тут?**

– Вдячний Господу, що провів мене цим шляхом. Я хочу сказати: для мене велике щастя, що я маю певну причетність до пошанування нашої національної святині.

–**Історії зі звеличення Пересопницького Євангелія передували й інші дії. Які з них ніби готували цей знаменитий крок?**

– Здається, всі події сесії першого скликання саме і вели до того, щоб потвердити суспільне визнання Пересопницького Євангелія.

Отже, повернімося уявно у сесійний зал Верховної Ради.

У цьому приміщенні відбувалися свого часу процеси, нищівні для нашого народу і, очевидно, як кажуть психологи, там сформувалася певна патогенна зона або я б її назвав психопатогенною. Якоюсь мірою так, а якоюсь – ні. Чому? Тому, що там відбувалися, крім засідань Верховної Ради радянської України, і письменницькі з'їзди. Один із них, у 1966 році, був історичним. На ньому виступили Олесь Гончар та Андрій Малишко. Їх промови фактично зробили великий пролом в ідеологічних твердинях режиму.

– **Якось Ви сказали, що таке національне піднесення було тільки на тому одному письменницькому з'їзді з-поміж багатьох, у яких брали участь. Чим він був особливий?**

– Даруйте, може, я патетично тоді сказав, але факт незаперечний: ми на повну силу відчули, що може сказати письменник на захист рідної мови, культури, історії.

Пам'ятаю також післячорнобильський письменницький з'їзд, що теж проходив у приміщенні Верховної Ради – це 1986-й рік. Тоді Іван Драч сказав, що в генетичний код нашої

нації вдарив атомний грім – це теж викликало певне потрясіння. Вже окрім таких, дуже потужних речей, говорилося про українську книгу, умови для творчості письменника. Йшлося і про ювілеї Івана Франка та Маркіяна Шашкевича.

Тобто, у цьому залі ніби витала різкополярна аура...

І ось – рік 1991-й. Після прийняття Декларації про державний суверенітет України настав час державних діянь. Особлива необхідність у них виникла, коли почалася підготовка до згадуваної інавгурації Президента України у грудні цього року. Отже, йшлося про те, щоб у цьому приміщенні утвердити якісь нові традиції, які потім були б сталими, зокрема й інавгурація. У цьому брали участь люди, котрі були «родом з минулого». Таким був і новообраний Президент Леонід Кравчук, котрий, так би мовити, по-своєму перейшов із минулого в сучасне.

До моменту інавгурації мені вдалося із Михайлом Косівим, депутатом Верховної Ради, домогтися зняття в залі засідань Верховної Ради комуністичного символу – фігури Леніна.

– Як це було?

– Пропонувалися різні способи, як це вчинити, в тому числі і, скажімо так, лобові варіанти. Ми з Михайлом, хоч люди радикальні (але радикальні в сутності, а не за формою), написали заяву до Президії Верховної Ради: необхідно привести інтер'єри Верховної Ради у відповідність із прийнятим Актом про незалежність України. Подали на розгляд відповідної комісії свої міркування, а комісія довела їх до відома Президії. І остання вирішила: демонтувати фігуру та передати її кудись на збереження, щоб у майбутньому, коли буде створено музей тоталітаризму, як у країнах Східної Європи, ця фігура давала уявлення про добу комуністичного режиму.

Нам здавалося, що цей масивний бовван був створений із дорогого каменю – граніту чи мармуру. Але виявилось, що це – підробка!

– **Невже? Важко повірити...**

– Так всі думали... Коли робітники почали демонтаж, то зрозуміти, що фігура насправді дуже легка. Зачепили гаком і відірвали її верхню частину. Виявляється, вона була зроблена із пап'є-маше, а по-народному, з бібули. Тобто, пресована, полакована, покрита фарбою, підігнана під колір білого мармуру. По частинах її і розібрали.

І зал набув іншого вигляду, він став інакшим. Відтак залишилася ніша. У неї було запропоновано встановити український національний прапор, який вже був фактично узаконений для користування під час зустрічей з іноземними делегаціями, державних церемоній. Він був, правда, без державного герба – з останнім досі тривають болісні процеси... І ось таким чином зал уже був доведений до того стану, в якому дійсно можуть приймати присягу Президенти нашої держави.

Думалося, що в такий момент наявність лише атрибутів держави – це замало, тут повинен бути створений певний святковий, урочистий настрій.

– **Повернімося до прапора. Ваша пропозиція внести його у сесійний зал Верховної Ради викликала неоднозначні вигуки...**

– У вересні 1991 року я підійшов до другого мікрофона у Верховній Раді, від хвилювання не представився, і запропонував внести до залу національний прапор України. Йшлося про те, щоб він набув статусу державного.

З іншого мікрофона мене підтримав В'ячеслав Чорновіл. Він не посилався на мене, але сказав, що пропонує внести прапор ще й у зв'язку з тим, що наш прапор був у Москві, коли

виступав Єльцин під час відомих серпневих подій 1991 року. Я думаю, що це був певний «хід» В'ячеслава Максимовича – він хотів переконати лівих, комуністів, росіян у Верховній Раді, що якщо наш прапор майорить у Москві поруч з Єльциним, то в цьому виявляється певна символічність, і ми повинні її потвердити відповідним проявом.

– А як на це зреагував Леонід Кравчук, який тоді був головою Верховної Ради?

– Поставив на голосування наші пропозиції.

Отож, один прапор внесли, а друге полотнище доручили встановити на куполі Верховної Ради. Мені запропонували взяти участь у цій урочистій церемонії.

Шлях туди вів якимись закапелками, через горище, гвинтовими сходами. Вийшовши нагору, я відчув під ногами бляху – вона лунко ніби вистрілювала під підошвами. Глянув за край купола і побачив, що весь парк заповнили люди. Леонід Кравчук наказав, що треба підняти прапор над куполом, але зберегти і прапор УРСР, який там висів. Він не наважувався так різко відійти від одного і перейти до іншого. Пригадую, піднявся також монтер, який дістався на купол по драбині. Він опустил прапор УРСР і до нього прикріпив прапор український, а потім підняв їх разом.

Вітер розвіяв багатоколірну композицію, а люди внизу загули, почали обурено кричати, багато їх кинулося до входу у Верховну Раду, протестуючи проти того, що поруч із синьо-жовтим знаходиться червоно-синій прапор.

І тоді Леонід Кравчук прийняв рішення зняти останній. Але ж раптом зник монтер! Незабаром, правда, його знайшли і було виконано необхідну операцію знову – тепер уже синьо-жовтий розкинувся розкішно над куполом, здавалося, над усією нашою країною...

Розмову вів Віктор Мазаний.

ГЕОМЕТРІЯ СЛІДУ ВЕСЛА

Мазаний В. Геометрія сліду весла : [рецензія] / В. Мазаний // Мейта С. Берестяна грамота : поезії / С. Мейта. – Рівне : Волин. береги, 2022. – С. 3–8.

У днях Вашої поетичної ніжності ми йдемо до Ваших переживань по метафорах, як сходинках, чи то пак хитких і розсунутих небезпечно перекладинах мосту, під якими ярчить Черемош або інша неспокійна ріка часу, – так по-художницьки виправдано ведете нас до розуміння того, що відбувається з Вами, а точніше – з поетесою, а ще точніше – із ліричною, як прийнято казати, героїнею, що насправді – одне і те ж...

О, не заламуймо складені навхрест персти,
Помсти, а навіть такої, нікому не треба.
Ми залікуємо рани. Нам треба рости.
Просто, як соняшник, треба тягнутись до неба.

Очевидно, саме через оптимізм воскресає жіноча душа і виринає потреба після її поразок влити цю розтривожену душу в ласкаву форму скрипки, притлумити образу і невинно сподіватися знову на того, хто, граючи, приносить і радість, і розчарування:

Призабутого щастя кришталевий напій,
Як сльоза променисто-гарячий:
На життєвій сторінці малювати тобі
Все, що виплачеш, все, що пробачиш:
І рипучі сніги, що заліплюють путь,
І тріскучо мовчазні морози,
І себе серед них не забудь! Не забудь –
Ніжну скрипку в руках віртуоза.

Літературні образи цієї книги накладаються на тривкі відбитки нашої емоційної пам'яті. Навіть якщо вона вже загасла

в когось, то заглиблення у такі строфи неодмінно роздмухає бодай нетривку іскру. Бо ця поезія відновлює і показує шлях не у безвихідь, а у прощення, за яким – надія: «Майже прощаєм пекучу чужу необачність І відбудовуєм знову кленові мости».

У Вашій поезії цей мотив не є натяком на приреченість жінки, а природним малюком її жертвності, бо щастя складається теж із цього, воно не оглядається на заборони і обмеження, і, у Вашому розумінні, не вимагає будь-яких сатисфакцій:

Скільки слів присвячено тобі!
Скільки сліз не висохло ще й досі!
Тільки так голублять голубів
І нічого в голубів не просять...

Тут типізація почуттів всеосяжна, адже пишете про те, через які духовні чужі (а чи й свої) провини відбуваються поразки кожного серця, яке, вважаєте, у людини є єдиним мірилом її сутності – справді незрадливою субстанцією, що живе за правилом:

А свій Едем – у серці, в глибині,
В – душі, в – естві, у всіх його законах...
І так від цього радісно мені,
Немов від переходу рубікону.

Це формула особистої втіхи? Коли думаєш про це, то хочеться говорити про персонажа кожного вірша, а з іншого боку, роз'єднати ту ефемерну істоту з авторкою не виходить і край. Бо поезія Світлани Мейти є свідомством саме про її невидуману сутність як людини, котра, збагачена мудрістю епох, що пройшли крізь неї, служить своєму покликанню ретранслювати набутки власної душі поетичним словом. Звідси – розкішність Вашого асоціативного мислення, яке дає кров метафорам, що як художні деталі у прозі, створюють картину розлогої думки і

переконають: емоція від враження таким чином описана най-достовірніше, тому й приваблива:

Все навскоси та навскоси,
Як в першій класі – перший зошит,
Отак, як зрілі злаки косять,
Дощі перетинають синь,
Нагадуючи нам про осінь....

.....

Вервиця думки, як вудка, закинута вгору,
Хоче спіймати рибину не з срібла чи злата,
Тишу – з високого синього-синього моря.

Щодо Вашого «прочитання» осені – такого часто вживаного «поетичнопридатного» фону для міркувань і застосування мірок при образних підсумках, коли літа несподівано зайшли вже далеко... І Вас не обійшла спокуса взятися за елегантну пору...

Але як це зробили!

Ви ступили на хвилю падолисту і зачерпули її... веслом, стали «Ловити лист, як слизького карпа, Щоб відпустити за зустрічним вітром», і для Вас всі принади цього стану змішалися, що вже й не відділиш, де осінь, а де весняний мотив у осені, що стала плесом ріки, а, може, моря : «Сліди в ефірі, ніби на воді, Осінніх весен і крилатих весел...» (Цикл «Сліди від весел»).

І в цих метаморфозах гри почуттів допоміг Вам грецький фразеологізм «Проводжати одинадцятьма веслами», тобто виявляти особливу повагу. Кому чи чому? Тому, що відбуло? Чи то Ви проводжаєте різнофігурними помахами свого весла всі Ваші пори, коли було найкраще, найлюбіше? І у дивній геометрії прощального цього руху Ваша вдячність? Та рано ж...

Що ж, хай буде так, бо це – майстерно.

І ще – про коло, яке замкнуло свої лінії. Це вірш «Село», а радше його за сутністю тексту можна ідентифікувати як поетичну новелу. На таку форму може наважитися лише той, хто не лише лаконічно підносить сюжет, а й має для розв'язки свій висновок. Умови ці Ви виконали: стислий момент прощання із тим, хто відійшов у кращий світ, і фінальний акорд у дуже доречній формулі: «Коротке слово. Вічності вінець. Важливий не початок, а кінець».

Прагнення до лапідарної епічності (прокрустове ложе вірша не прийме розлогих фабульних описів) все ж у майбутньому приведе Вас до осмислення, яке властиве поемі, а нині Ви малюєте строфами короткими, де дуже затишно роздумам і неспокійно від викликаної ними втіхи поринати у Ваш космос, у якому кожний зустрічає і своє хвилювання, яке не міг пояснити, а тут знайшов розгадку... Ви допомогли багато що зрозуміти і, може, заспокоїти своєю простою правдою, вповідаючи моральність і даючи відповідь на запитання: яким ти станеш перед судом Божим? Це занепокоєння з Вашого художнього світу переходить в поетичні ознаки за допомогою метафор, які наголошують на незворотності: «Пригадай, що й тобі ту вузесеньку постіль застелять...», «Кожному – єдине гарантовано: Дерев'яний човник у землі».

Нашій українській жіночій поезії надзвичайно необхідна природна мудрість – не вичитана в когось, а своя. І ось вона зафіксована – у Світлані Мейті втілена та ще й збагачена плодами цивілізаційного пізнання жінкою-філософом «secret of life».

Разом із поетичними відкриттями і такими ж справжностями Ви гідно постали у долі української літератури.

Віктор Мазаний.

МИХАЙЛО ЯКУБОВИЧ: «Я НАМАГАВСЯ ТОЧНО ПЕРЕДАТИ САКРАЛЬНІ СМИСЛИ ЦІЄЇ КНИГИ»

Якубович М. Михайло Якубович: «Я намагався точно передати сакральні смисли цієї книги» / М. Якубович ; розмову вів В. Мазаний // Літературна Україна [Київ]. – 2012. – 17 трав. – С. 14 : 1 чорно-біла фотоіл. – Фото В. Мазаного : М. Якубович.

Сигнальний примірник першого повного перекладу Корану українською мовою вийшов у «Центрі імені Короля Фагда з друку Преславного Сувою» у місті Медина в Саудівській Аравії.

Фоліант має 933 сторінки, на яких текст оригіналу та український відповідник подані паралельно. Видання ошатне, випущене незвичним форматом за світовими технологіями поліграфічного мистецтва.

Наша розмова – із автором перекладу, кандидатом історичних наук, викладачем Національного університету «Острозька академія» Михайлом Якубовичем.

– Мусульмани вважають, що неможливо перекласти Коран іншими мовами, – можна лише піднести в іншій мовній інтерпретації його смисли. Ви ж насмілилися, і зрештою комісія експертів «Центру» прийняла рішення оприлюднити Вашу роботу. Чим зацікавив переклад цю поважну інституцію?

– По-перше, я переклав Коран із оригіналу, з арабської мови, а, по-друге, ставив перед собою завдання здійснити роботу так, щоб переклад істинно відображав дух Корану. Відтак українська версія Корану відповідає доктринальним вимогам тлумачення Священної Книги мусульман. Коли я запропонував таке виконання, то «Центр» визнав його як відповідне.

– У нинішньому столітті і в минулому ще жоден рядок перекладу Корану українською мовою не зазнавав такої прискіпливої експертизи...

– Подібна експертиза проводиться лише у випадку, якщо «Центр» береться за видання перекладу Корану – на будь-яку мову, – засвідчуючи таким чином, що зроблено переклад канонічний.

– Якою є методика оцінки перекладів Корану?

– У «Центрі» розроблена типова методика оцінки перекладу Корану, яка враховує специфіку тої чи іншої мови. Кожна частина мого перекладу перевірялася експертом-коранознавцем. Зокрема, таку функцію виконав доктор В. Абдур-Рахім. Він – автор дуже популярного підручника «Уроки арабської мови», визнаного в усьому світі. Його вважають одним із найкращих арабських філологів сьогодення. Він голова комісії і керівник відділу перекладів Центру. Знає багато східних мов і всі основні європейські, в тому числі читає українською.

Аналогічну роботу щодо правдивості мого перекладу здійснили також шейх Хазім Хайдар, шейх Омар Хавія – визнані в мусульманському середовищі фахівці, які спеціалізуються на коранічних науках. Вони викладають в університетах, мають багато друкованих праць.

Консультантом був також професор Мединського та університету Аль-Азхар в Каїрі Ахмад аш-Шаркаві.

Це фахівці, які мають і релігійний авторитет, і науковий. У «Центрі», що по суті є містом у місті зі своїм життєзабезпеченням, таких працює дуже багато.

– Були зауваження з боку арабських фахівців до Вашого перекладу?

– Не було. І завдяки тому, що я дотримувався доктринальних основ при перекладі. Скажімо, якби вираз «рука Божа» я переклав «сила Божа», то це було б порушення доктрини. Якщо

написано в оригіналі «рука Божа», то так слід і перекладати. Такі моменти я відобразив буквально, без інтерпретацій, які могли б виглядати як непотрібне у цьому випадку довільне втручання. В останньому криються підступні небезпеки для перекладача Корану. Обійти їх – означає правильно передати зміст Священної Книги. Ось чому цей переклад Корану є таким, яким його бачить мусульманин.

Під час роботи над цим я уніфікував термінологію – з неї зробив словник. Все це заради того, щоб переклад вийшов адекватним, без погрешностей.

Саме тому під час перевірки перекладу ми могли кваліфіковано обмінюватися думками. Були і дискусії. Світочі кораністики вели їх доброзичливо і толерантно. Висловили мені також рекомендацію – додати більше коментарів, зробити їх простішими, аби краще сприймалися.

– Багато з них є Вашими, авторськими?

– Навіть мовою оригіналу – арабською – є чимало коментарів до Корану. Взяти хоча б ті, що вміщені у 32 томах – їх автор визначний мислитель середньовіччя Фахр ад-Дін ар-Разі. Вони, до речі, не перекладені на жодну європейську мову. У них та багатьох інших авторитетних тлумаченнях (працях ат-Табарі, аль-Багавві, ібн Касіра) я черпаю, зокрема, трактування смислів. Для українського читача подаю лише пояснення загадкових метафор Корану – вони як ознаки мудрості, східної двозначності. Наприклад, ось фраза: «Ті, які називають своїх дружин «хребтами матерів»... (Коран, 58:2). У доісламські часи, якщо араб називав свою дружину «хребтом матері», то це означало, що він хоче розлучитися з нею... Є мої коментарі, де порівнюються біблійні назви коранічного варіанту, ремарки стосовно історичних подій тощо. Жодним чином не хочу перевантажувати такими доповненнями, але доречність їхня мотивується бажанням дати ключ до пізнання іншої культури.

– На чії кошти здійснено видання?

– На кошти «Центру». Це перший випадок стосовно перекладу українською мовою з часу створення королем Фагдом цієї структури у 1984 році. Відтоді тут схвалено і видано 50 перекладів Корану різними мовами – все за рахунок державного фінансування. Опікується цією справою Міністерство у справах ісламу Саудівської Аравії.

– А чи реалізована ідея мати до Корану аудіодиск?

– Так, і я задоволений цим. На ньому моїм голосом звучить майже третина Корану – 36 сур. Я записував ці фрагменти у спеціальній студії в «Центрі». На цьому ж диску змонтовано і відповідний текст арабською – його читає імам мечеті пророка в Медині Алі аль-Хузейфі. Сприйняття Корану на слух – це традиція в арабському світі. Цьому надається велике значення. Є вже розробка, яка дозволяє слухати Коран з мобільного телефону, є електронна версія Корану арабською мовою для друку, щоб можна було брати цитати й вставляти у тексти. Тобто, всі наявні сьогодні мультимедійні технології в Саудівській Аравії використовуються для того, аби Коран був доступний людям у будь-якій формі.

– Запис вели одночасно з імамом?

– Ні, його голос копіюється з диску, який є в «Центрі». Манера читання Святого Письма цією людиною визнана в арабському релігійному середовищі еталонною. Його вимова звучить мелодійно, з наспівом – у стилі мусульманської проповіді. У «Центрі» його запис монтують із записом перекладача з будь-якої країни, причому розміщують таким чином: спершу аят (вірш) арабською, а за ним переклад його українською. Я мав зустріч з імамом не в студії, а в «Центрі», де його офіс. Це східний мудрець, авторитетна особа, він справив на мене потужне незабутнє враження. І йому, і науковцям, з якими спілкувався, я розповідав про «Острозьку академію»,

зокрема про започаткування у ній сходознавчих досліджень. Це сприйнято з великим зацікавленням.

– Довелося наслідувати арабського читця?

– У деяких моментах я дотримувався такої ж інтонації, що стосувалося, наприклад, есхатологічних образів. А загалом я читав аяти, наче рядки української поезії. До речі, у звуковому варіанті коментарів немає. Є лише короткий вступ.

– У Вашій статті, що вийшла в журналі «Journal of Qur'anic Research and Studies» в Саудівській Аравії, я звернув увагу на Вашу тезу про те, що українська мова має унікальні лінгвістичні можливості для відтворення смислів Корану. Хто ще наважувався скористатися саме цим?

– Довгий час текст Корану був майже невідомий європейцям, і лише у 12 столітті було здійснено першу таку спробу – латинською мовою. Що ж до української... Існуючі надбання її конфесійного стилю є великим творчим підґрунтям для мене. Частковий переклад священної книги мусульман українською мовою здійснювали Ярема Полотнюк, Валерій Рибалкін. А започаткував таку працю сто років тому Олександр Абрамчак–Лисинецький. Однак повного перекладу досі не було. Звичайно, я ознайомився і з багатьма зарубіжними перекладами. Англійською їх існує близько ста, є кілька французькою, німецькою. Це свідчить про високий рівень розвитку сходознавства. Загалом я опрацював понад 40 повних коментарів до Корану, більше 1000 джерел використав. Мене дуже зацікавив і польський переклад Йозефа Білявського – він має ясний та зрозумілий стиль.

– Що вкладаєте в це поняття?

– У підході до перекладу Корану є певна стратегія. Слід відштовхуватися від того, що Коран, який ділиться на 114 сур (розділів) та 6236 аятів (віршів), має характерні ознаки поетичного твору, і деякі спеціалісти вважають, що його слід саме так інтерпретувати. Проте я відмовився йти цим шля-

хом. Насправді, якщо вникнути, то за формою це є поетична проза, а тому відповідно треба і відтворювати зміст. Але Коран – не художній твір, а джерело мусульманського вчення, тому його обов'язково слід доносити саме як сакральний текст у відповідній релігійній традиції. Щоб передати це все, треба адаптувати нашу синтаксичну інверсійність, намагатися не загубити звучання фрази. І пам'ятати, що слово – то лише інструмент. Не проявляти самозакоханості у лексиці – тоді ніхто не дорікне тобі в тенденційності, яка може проявитися, наприклад, у вживанні українських архаїзмів чи діалектизмів.

Із полісемічного багатства української вибрати одну точну стрілу, щоб вона була рівнозначна у стократ полісемічнішій арабській... Тобто, моє завдання – сконструювати український варіант мусульманського конфесійного стилю.

– Очевидно, що тут недостатньо знання трансляційних відповідників – важливіше відчутти дух мусульманської релігії, ментальність, оперувати скарбами народного досвіду, перлинами філософії Сходу...

– Отож бо, саме з цих освітніх атрибутів я й починав. До цього привели наукові зацікавлення, адже, досліджуючи філософську думку ісламського світу, її вплив на західний цивілізаційний потенціал, почав вивчати арабську мову – спочатку самостійно, а потім – під керівництвом відомих фахівців. Набуті знання дозволили перекласти ті філософські трактати, які досі ніколи не перекладалися. Зараз підготував монографію, присвячену мусульманській філософії – раніше ця тема в Україні не вивчалася. Починаючи роботу над сакральними текстами ісламу, перекладав лише окремі аяти, а також хадіси (висловлювання пророка Мухаммада). До речі, сорок два із них вийшли в моєму перекладі окремою невеличкою книжкою в Олександрії (Єгипет). Вони допомогли заглибитися в Коран.

– Не маєте наміру доповнити цю збірку?

– Так, я збираюсь перекласти з арабської збірку хадісів «Сади праведних». Тут зосереджено висловлювання пророка, що стосуються етики у практиці життя.

Перекладатиму також древніх арабських філософів та мандрівників, котрі писали про Україну. Я маю ксерокопії стародавніх арабських праць, у яких згадується, наприклад, Волинь (звучить Валінана), і трактується як земля, з якої брала витoki Київська Русь.

Так що у цьому загадковому світі мудрості є багато несподіваного...

– Коран і Біблія схожі?

– Коран відрізняється від Біблії і змістом, і формою. Коран алегоричний і сповнений символів. Але є спільність у підході до суті віри. Це проглядається в концепції монотеїзму, тобто єдинобожжя. Мусульманин – відданий Богу, релігія для нього – єдиний даний Богом закон. Християни та іудеї названі в Корані як люди святого письма. Це дуже характерний текст у плані заклику до толерантного співіснування людей різної віри і різних національностей. У Корані написано: «Ми створили вас чоловіками й жінками та зробили народами і племенами, щоб ви знали одне одного» (Коран, 49:13). І ще: «Немає примусу у релігії» (Коран, 2:256).

– Яке місце займає Коран в системі освіти в Саудівській Аравії разом з його аналогами інших релігій?

– У навчальних закладах там є факультатив «патріотичне виховання». Його мета – навчити етиці, ставленню до природи, до старших. Іслам тут єдина офіційна релігія, яка базується на Корані, відповідно ця книга є об'єктом вивчення – звичайного домашнього, університетського, теологічного. В Саудівській Аравії немає християнських церков. Однак тут є курси, які стосуються вивчення сучасних релігій – досить ґрунтовно, з ши-

роких позицій. Це співвідносне із темою моєї кандидатської дисертації, яка саме присвячена погляду ісламу на інші релігії. Треба розуміти, що тут традиціоналістичним ісламом, який панує в Саудівській Аравії, вже сформульована оцінка інших вірувань.

У згадуваному «Центрі» є багато літератури, яка стосується вивчення різномовних перекладів Біблії. Є тут книги німецькою, англійською мовами. З українським відповідником, на жаль, немає нічого.

– Де буде поширюватися перекладений Вами Коран?

– По-перше, серед паломників, надсилатимуть його безкоштовно мусульманським общинам в Україні, а також демонструватиметься на виставках в Західній Європі, США. Буде він і в одній з найбільших у світі мечеті пророка в Медині серед колекції Коранів іншими мовами. Звичайно, використовуватиметься і як джерело, бо досі не було такої можливості – читати повний переклад.

– Подальші Ваші наукові плани пов'язані зі Священною Книгою мусульман?

– Хотілося б у майбутньому підготувати видання «Вступ до Корану», у якому за допомогою коментарів та власних спостережень пояснити глибини цієї книги.

– Коли Ви, нині двадцятип'ятирічний, вперше взяли в руки Коран?

– Мій батько служив у Середній Азії, і він привіз цю книгу, перекладену російською мовою – мені тоді було дев'ять років. На той час я вже мав п'ятирічний читацький стаж, тому зміг подолати багато сторінок. А, навчаючись в «Острозькій академії» на спеціальностях «релігієзнавство» і «філософія», особливу увагу приділив вивченню мусульманської релігії, бо хотілося зайнятися чимось неординарним, маловідомим. І коли почав, то відкрив для себе цілу планету мудрості, гума-

нітарної величі. Тоді ж прийшов і до Корану. Зрозумів, що цій книзі варто присвятити себе – перекласти її, ввести в нашу культуру. Вірю: це і є мій ексклюзивний шлях у науці. Звичайно, то важка ноша. Судіть самі: перекладаю вже кілька років, й іноді над одним аятом міркуеш цілий день...

Я паралельно працюю над дослідженням поглядів ісламських традиціоналістів на сутність та історію релігії. Зацікавлення цими контекстами дає можливість одержати чітку відповідь на запитання, чому Коран визначає щоденне життя мусульман, забезпечує їх духовну ідентичність, є основою принципів правової системи. І зовсім, здавалося б, побутове: чому таке шанобливе ставлення до Корану навіть як просто до книги (в поліграфічному розумінні) – на неї мусульманин ніколи не покладе іншу книгу, адже Коран сприймається як «благородний сувій».

Розмову вів Віктор Мазаний.

PIONEER, UKRAINIAN VENTURE BEARS FRUIT

Mazaniy V. Pioneer, Ukrainian venture bears fruit / V. Mazaniy // The Gazette [Аїзова, СІІІА]. – 1995. – 9 Apr. – P. 10F.

By Victor Mazaniy.

Editor's note: Victor Mazaniy, a correspondent for the Ukrainian National News Agency, was the first journalist in the Ukraine to describe the cooperation between Pioneer Hi-Bred International of Des Moines and the agriculture firm, Zorya, in Rivne, Ukraine. Mazaniy is currently a guest journalist at The Gazette, under the sponsorship of the International Center for Community Journalism in Grinnell. Here he writes about the history of this international partnership.

Sept. 15, 1989 – Zorya, in a joint venture with Company Pioneer, has begun the production of corn hybrids of an early ripeness. The Rivne region of Ukraine is the production base.

The first phase of drying and plant calibration, which has no precedence in Ukraine, has begun to function here. Seed corn grown in the fields of the collective farms of the region, based partly on Pioneer seeds and technology, will be dispatched to the different districts of the country for planting.

“Beginning in 1987, Pioneer, has successfully cooperated with Ukraine’s agriculture firm,” the representative of Pioneer, Milutin Nedeljkovic, said.

“You can see the results of this work in the fields of our partner, where we test more than 40 of our hybrids and also hybrids of Ukrainian and Moldavian selection. No less than 10,000 kilograms of grain per i hectare, on land with 14 percent moisture, have been sowed.”

In Nedeljkovic’s opinion, the operation will become the main technological center of the joint venture. The first phase of the plant was built in the shortest practical time – less than four months.

When the plant reaches capacity, it will supply corn seed of high quality for 450,000 to 500,000 hectares of arable land. Every year it will be possible to yield more than 3 million tons of grain.

In addition to seed, the farms will get competent agronomist service, detailed analysis of climatic conditions, recommendations concerning cultivation and preparation of soil plant protection, harvesting and highly energized forage production.

The experience gained by Zorya was generalized at a symposium that took place in Zorya in the framework of the traditional Field Days. Scientist from Austria, USA and Ukraine took part in the symposium. The guests became acquainted with trial fields, which demonstrated the application of new technologies, the use and non-use of herbicides, and the testing of density of sowing.

“My presence here is not accidental,” the vice president of Pioneer, Jean Daemen, said. “We try to support business, relations with partners who, in our opinion, show the models of farming and have a special interest for corn. Zorva is such partne for us in Ukraine.”

Sept. 8, 1990 – I’ve never seen such silage as grown on this farm. It was yellow with corn grains, crushed very small.

“That is our gain,” the chairmen of Zorya, Volodimir Plutinsky, said. “We changed our methods of work on ‘princes’ of the field after contact with Company Pioneer. (Princes of the field is a Ukrainian expression for corn standing in the field.)

“Just compare yourself. Before the moisture content was high. Our foreign partners noticed that mostly we got high, water content forage, with very low corn energy potential. In three years of our common work, we have produced silage with low moisture content. These were Pioneer hybrids ‘Mona’ and ‘Dea’.”

Processing of the grain into forage is one of the main gains to be reached by Zorya with the help of its foreign partner. The joint Ukrainian-American venture supplies seed for a wide range

of corn growing. Today Zorya is one of the biggest Pioneer hybrid corn seed suppliers.

“Our first item was to find corn available for growing in northern regions. Now we are on the right way,” Milutin Nedeljkovic said. “In this Rivne farmour hybrid ‘Skandia’ was good. Its vegetation period is 75 days... By the way, 1989 hybrids from Zorya had high figures in germination. In some test samples we got 100 percent.”

Pioneer methods, spread also by Zorya, help establish new market areas. A new system, Zorya-Corn, was organized. Any farm can enter this system. Here farm specialists can get training. The system also provides service such as hybrid corn seed supply and fertilizer.

May 24, 1991 – The collective farms of Ukraine have finished the sowing of corn for grain. Now, for the first time, it was done within the framework of the system, Zorya-Corn, which was founded by the Ukrainian-American joint venture. As the biggest producer of Pioneer hybrid seed, this farm provided the whole complex of agri-service in the fields.

“The system helped 1,200 collective farms of Ukraine in planting corn nearly 200,000 hectares,” the general manager of the system, Vasil Metelyuk, said. “All these farms have made contracts with Zorya for five years. We provide the farms with high-productive seed of Pioneer hybrids, which were grown in our fields and processed at the local calibrating plant. We have also allotted them herbicides and means for plant protection.”

All technological processes are carried into practice in accordance with American methods, which are authorized in Zorya, Metelyuk said. “All works are made by specialists trained in our system. The system also pays for their work.” He said Zorya takes full responsibility for agronomy “because we have guaranteed our

wards a considerable increase in yield. If nothing comes of it, we shall sustain losses.”

This year the hybrids bravely survived in the north regions of Ukraine, for example, in the Chernigiv and Summy regions. And it means that the grain corn will be able to take the leading place in the forage production there, as it is in other regions of the world where production is organised by Pioneer.

CHORNOBYL OFFICIALS QUESTION SHUTDOWN

Mazaniy V. Chornobyl officials question shutdown / V. Mazaniy // The Gazette [Аїюва, США]. – 1995. – 18 Apr. – P. 2A.

By Victor Mazaniy Special to The Gazette

The international community is worried because Chornobyl’s nuclear plant continues to operate, although Ukraine’s President Leonid Kuchma has announced the station will be shut down by the year 2000.

Kuchma made this known last week at a meeting with representatives from the French presidium of the European Union, the European Commission and the Canadian presidium of the Group of Seven.

The Ukrainian side is due to reveal by May 15 a timetable for closing the plant. However, this solution is controversial, said Serhiy Parashin, director-general of the Chornobyl (also Chernobyl) plant.

According to Parashin, the need to close down Chornobyl remains economically and financially unsubstantiated. He said Chornobyl has been among Ukraine’s safest nuclear power plants, and \$300 million has been invested in its upgrading over the past nine years. Parashin said recurrence in any form of the 1986 accident has been absolutely ruled out.

The Chernobyl plant has three operating units. The No. 4 reactor exploded in 1986, releasing radiation and killing 31 people.

The Chernobyl plant generates 11 million megawatts of power annually, about 5 percent of Ukraine's total. Shutdown would cost Ukraine \$4 billion, said Parashin.

The technical quality of the station was analyzed by an international team following the accident. At that time, 170 experts from 12 countries did not conclude to shut down nuclear plants that use this type of reactor, the RBNK. (RBNK is a type of reactor manufactured by Russia.)

The experts outlined 400 recommendations to improve safety levels at these plants. Most of those requirements are fulfilled at the Chernobyl plant.

Parashin talks about technical characteristics, but many specialists also see the political aspect of this issue. They ask: Why, for instance, does the West expect to shut down the Chernobyl plant but does not pay attention to the Smolensk and Kursk plants of Russia. These plants, which have the same type of reactors, are located close to the border between Ukraine and Russia. A fifth RBNK reactor is being built at the Kursk plant.

So, why are Western experts participating in the reconstruction of Russian nuclear plants, which use the same type of reactors? The West gives financial support to these plants, but future relations between Ukraine and the European Union are connected by some forces with the Chernobyl issue.

What is the condition of the covering at Chernobyl's fourth reactor? (A concrete encasement was built around the No. 4 reactor after the 1986 accident.) It is important to remember that the covering has not been 100 percent tested. The reason for it is the large radioactivity, up to 10,000 roentgens.

Ukraine is looking for a solution than will bring no surprises. Work is continuing on creation of a vacuum-system covering. The project is bein considered by a European consortium.

Ukraine has proposed forming an international public fund for this aim, but there are no donors at the present.

Ukrainian experts have set stipulations for shutting down Chornobyl's nuclear power plant. They include building two new sections near the city of Slavutich. (See story below.) This project would cost \$4.5 billion.

Today, the international community is promising only \$300 million for the project. So to be or not to be? That is the question.

Editor's note: Victor Mazaniy is a correspondent for the Ukrainian National News Agency. He is currently a guest journalist at The Gazette under the sponsorship of the International Center for Community Journalism in Grinnell. In Ukraine he writes primarily about agriculture and nuclear power issues. Mazaniy recently visited the Duane Arnold Energy Center near Palo, Iowa's only nuclear power plant.

POWER OPTIONS: WIND, WATER, MODERNISZE

Power options: Wind, water, modernize / V. Mazaniy // The Gazette [Аїюва, США]. – 1995. – 23 Apr. – P. 24A.

By Victor Mazaniy Special to The Gazette.

Options for replacing electricity from the Chernobyl nuclear power plant, if it is shut down, include wind and water energy and upgraded fuel-fired plants, according to a joint American-Ukrainian study.

Ukraine President Leonid Kuchma, under strong encouragement from the European Union, announced recently that the en-

tire Chernobyl station will be closed by 2000. Others question if it can be achieved.

Chernobyl station provides 5 percent of Ukraine's power. The five nuclear power plants in Ukraine supply about 35 percent of the nation's electrical energy. All are old-type reactors, and 70 percent were made in Russia and constructed by Russians under the Soviet Union.

Ukraine's 14 conventional electric plants, which were built 30 to 50 years ago, do not produce enough energy to meet the country's needs. They also do not meet international environmental standards at times.

Experts with the American-Ukrainian project determined that reconstruction of some plants will be required. Cost estimates for modernizing five of the 14 stations range from \$275 million to \$1.2 billion.

Another option is to create wind energy systems. Three areas in Ukraine, where the wind is strong and steady, have been identified. The first turbine using wind energy is already operating in the Crimea.

The balance of energy in Ukraine will be improved when the Dnistrovska hydroelectric station is completed in southwest Ukraine.

Increasing capacity at conventional plants isn't Ukraine's only concern. The country also is working on cleaning up the fuel-fired plants.

The KotloPromInvest company in eastern Ukraine has signed a contract with the American company Babcock & Wilcox to acquire a license for manufacturing cleaner boilers.

The Ministry of Power Industry intends to introduce the advanced coal burning technology at all Ukrainian fuel-fired power plants by the year 2000. The technology is expected to drastically reduce harmful emissions and allow Ukraine's power plants to

switch from costly imported petroleum and natural gas to cheaper domestically extracted coal.

Also, Ukraine is working at ways to improve its nuclear power system. It is necessary to solve some main issues:

The plants need to address the issue of low pay. Some employees are emigrating to work for better pay.

A program is needed to establish the industrial enterprises to produce nuclear power equipment.

Editor's note: Victor Mazaniy is a correspondent for the Ukrainian National News Agency. He is currently a guest journalist at The Gazette under the sponsorship of the International Center for Community Journalism in Grinnell. Mazaniy covers nuclear power issues in the Ukraine.

The Gazette

The Gazette is a daily print newspaper and online news source published in the American city of Cedar Rapids, Iowa.

The first paper was published as an evening journal, branded the Evening Gazette, on Wednesday, January 10, 1883.

The newspaper is distributed throughout northeastern and east-central Iowa, including the Cedar Rapids and Iowa City metropolitan areas. It was formerly called The Cedar Rapids Gazette.

The employee-owned Folience parent owns Gazette Communications, Inc. (formerly “The Gazette Company” and “Gazette Communications” and “SourceMedia Group”) which publishes The Gazette and other newspapers including the Penny Saver in Linn County and the Community News Advertiser in Johnson County.

The Gazette Company owned KCRG-TV9 (the call letters stand for Cedar Rapids Gazette) until selling it to Gray Television, with the transfer being completed on October 1, 2015.

The company also owned KCRG radio (1600 AM) until selling the station to the owners of another local broadcaster, KZIA FM 102.9. The sale was completed on October 31, 2006, with the radio station’s call letters changing to KGYM as a result. SourceMedia Group also owned Decisionmark, which runs the TitanTV website, until selling it to a syndicate led by Turnstone Capital and Capitol Broadcasting Company.

In 2019, Gazette Communications, Inc employed roughly 125 people.

ТАК ПРОМОВЛЯЛА ЙОГО НІЖНІСТЬ...

Мазаний В. Так промовляла його ніжність... / В. Мазаний // Буковинський журнал [Чернівці]. – 2015. – № 4. – С. 161–163.

П'ятнадцятирічним Олег Потурай написав:

Першого вересня
Й сонце
Стає
Дитиною.

Так промовляла його ніжність.

Чи знав я його у студентські роки, чи у віці майже шести десятків літ, а вона була в ньому незнищенна, а вона – мудра ніжність – жила, як щось дане від природи й призначене нести все життя.

Олег – син Волині, і ця обставина давала йому важливе романтичне опертя, а її ландшафтно-чуттєва атрибутика дарувала лаконічні деталі-образи – вже перше моє знайомство із ним під час його виступу у літературній студії Львівського державного університету «Франкова кузня» у 1973 році це підтверджувало.

Ось про дивовижне озеро Свитязь, яке постає як могутній природний творчий чинник-побратим:

З тобою вірші я колись писав,
Вбираючи неспокій твій у груди.

Тоді, у студентські роки, він був якийсь небагатомовний, скупий на слова, аж іноді було прикро від тої мовчазності! Зате яка мовна течія у його віршах!

Коли йдеться про Олега, то в мене завжди в пам'яті виникає тандем: він і Григорій Мацерук – теж волинянин. Вони були однокурсниками і друзями. Товаришування їхнє не зава-

жало гостро, іскрометно сперечатись на теми літературні – це бувало не раз до ранку у коридорах студентського гуртожитку на Майорівці, де ми проживали, на засіданнях «Франкової кузні», участь у якій була важливим мірилом нашого бажання стати причетними до української літератури... Я як їхній земляк подружився з ними, був учасником дискусій... Григорій вмів розрізняти і цінував поетичні справжності як і загалом всілякі мистецькі, він дивився на літературу як на дану особисто йому Богом можливість виповісти вроджений (він це безапеляційно усвідомлював!) талант оповідача, новеліста, котрий уособив селянські болі...

Для обох слово було смыслом і способом утвердження. Прозаїк Мацерук – сам із сильним поетичним талантом – націлював Потурая на раціональне в поезії, на метафоричність живу, власну, авторську. В аналізі творчості один одного вони були безкомпромісні і чесні, а тому зростали, вирівнювалися, удосконалювали перо... Ми, молодші, дивилися на ці приклади, просили поради в цих «маститих», бо всі йшли в одному напрямку: нам хотілося мати власні збірки.

Всі ми в ту пору мріяли про них, вважаючи, що наші книги – це єдине свідоцтво того, що ми були колись на Землі...

Олегова поезія спонукала думати про високе і вічне, вона наповнена символами, особливо якщо йдеться у ній про Львів, яким ми зачаровано бродили... Ми причащалися Львом, як медом, як терпким вином – то вже фраза із мого вірша... Це місто дощів і понині зорить мені тим, що пізнав у ньому людей цільних і цілющих. Олег один із таких – він мав у своєму характері таке, що надихає...

Волині своїй Олег посвятив всього себе – перша його поетична книжка «Малюнки на асфальті» (львівське видавництво «Каменярь», 1985 рік) засвідчувала саме такий творчий орієнтир.

Наступні книжки давалися йому непросто. Причиною цього було одне суттєве застереження його естетики: він зазначав, що «...завжди погано сприймав рамки української радянської поезії». Вона дратувала його «своїм силуваням оптимізмом і смисловими стандартами, уникати яких вдавалося небагатьом. Відтак ніби навмисне я писав «неправильно». І дарма, бо це вело не до благородного дисидентства, а лиш до того, що вірші залишалися в чернетках невідредагованими, напівнародженими».

Але він хотів уникнути долі представника соцреалізму:

Тому-то бездарність горласта суне рогато, –
Геть, очмано!
Тому-то, сказати бажаючи дуже багато,
Ми – мовчимо.

Скільки пам'ятаю, Олег завжди був самоіронічний. Характеризуючи свій стан у дев'яностих роках, він зазначав, що вони закарбувалися в його пам'яті «калейдоскопом тинікомунетребя. Поетичну думку тоді насмерть затоптала інша, утилітарна – вижити: «Пишучи вірші, можна було хіба що красиво померти. Я вижив – померли вірші. Не народившись».

Слава Богу, що раптом десять років тому йому сяйнуло: треба поглянути на себе по-іншому, і він почав рятувати ті давні вірші, що «залишилися напівживими...». Очевидно, що справдилася мудрість, виведена ним у поетичних рядках у студентські літа:

Хто заблудиться, – конче знову
До початку свого прийде.

Так виникла книга вибраного Олега Потурая «Ліхтар у закутку», у якій він зібрав вірші, що сяяли, як він самокритично стверджував, «кожен своїм, лише йому властивим світлом. Не особливо яскравим, але чистим і щирим».

Він згрупував їх, «здмухнув з кожного рядка пил часу, зняв павутину зайвих чи випадкових слів, хустилкою свіжої думки протер скельця дещо притьмянілих променів-образів...».

Олег протє не був самозакоханий, не мав «найменших надій на те, що засяє той збірник на всю Україну». Робив він це, як казав, із «внутрішнього обов'язку».

Для нього було завжди первинним усвідомлення поезії як формули думки. Це особливо прикметно у його ліриці. Взяти хоча б незабутні рядки із вірша «Розлука, якої нема», написаного у 1980 році:

Лиш осінь у двері постука, –
Сказала мені жартома, –
Й між нами проляже розлука.
Та знай же – розлуки нема.

Або:

Спадає лист на днів холодне ложе,
В осінній час цвітіння – без мети?
Весною цвіт – на це спроможен кожен,
От без весни попробуй зацвісти!

Варто зазначити, що Олег, закінчуючи факультет журналістики, захистив дипломну роботу на своїх фейлетонах, опублікованих у районній та обласній пресі під час практики, зокрема у тодішній львівській газеті «Вільна Україна». Він жартував: вийшов з університету дипломованим сатириком...

Цим жанром у класичному розумінні йому недовго довелося займатися, але він надав йому інших ознак, демонструючи вдалий синтез художньої прози, політичної документалістики і класичної сатири. Як стверджував, «реальність незалежної України виявилася такою, що найкраще вкладається в рамки сатиричного жанру».

Сім років тому він видав книгу із цими здобутками «Бакс, ату!»

Такий він – різнобічний талант Олега Потурая.

Але чи вволю натрудився цей чоловік на ниві української літератури?

Ні, бо планував себе присвятити їй сповна, відрікшись від міської суєти і оселившись у затишному закутку Волинського Полісся, – там він створив собі комфортні умови праці.

Не судилося.

Чи збулося його щастя в літературі?

Так. І свідоцтво цьому – його книги, наче потиски руки друга.

Віктор Мазаний.

ЛІТЕРАТУРНУ ПОГОДУ ДИКТУЄ ПИСЬМЕННИК ВОЛОДИМИР ЛИС

*Лис В. Літературну погоду диктує Володимир Лис / В. Лис ; розмову
вів В. Мазаний] // Вільне слово [Рівне]. – 2012. – 12 січ. – С. 11.*

Своєрідною літературознавчою сесією став творчий звіт популярного українського письменника Володимира Лиса. Зокрема, було представлено його останній роман «Століття Якова», що переміг у конкурсі «Гранд-Коронація слова» і вже вийшов чотирма накладками.

Пропонуємо інтерв'ю із Володимиром Лисом.

– Якби не було досвіду написання Вами дев'яти романів, п'яти п'єс – останні поставлені в театрах України, – якби не перемога у літературному конкурсі «Коронація слова» у 2008 році (роман «Острів Сильвестра»), то «Століття Якова» не визріло б?

– Без сумніву. Поруч із тим всім, що я писав, «Століття Якова» йшло незримо. За багато років у мене сформувався інтерес до показу простої людини на тлі історії. У цьому романі йдеться про дрібні та величні перипетії життя, і ось тут люди відчули щось таке, що зачіпає за душу. Доля поліського селянина спонукає кожного заглянути у свої власні таємниці, проревізувати їх і теж вирішити, як з ними бути. Тому роман і про трагедію цілого століття, і про трагедію окремо взятої душі, яка прагне зберегти себе. Що може бути ближчим для розуміння, співчуття?

Герой твору не пристосованець до певних історичних колізій, як деякі критики «розгадали», а постійно бореться різними способами за свою родину, за її честь, він не голосний, він щирий українець.

Один читач з Луганська написав мені, що прочитав роман і теж відчув себе українцем.

– Цілком очевидно, що долею Якова Ви перегоріли, глибоко пустили його в свою душу. А як з іншими персонажами?

– Та так само ж! У художній реальності, що безмежно відмінна від звичайної, тобі близьке абсолютно все. Такий закон жанру. Я думаю, що в Якову є щось від мого діда, який, маючи 81 рік, якось сказав: життя його, мовляв, минуло, наче одна мить. Ось тоді я і почав створювати свою мить у формі столітнього проміжку – тут герої діють за часів, коли Волинь перебувала під владою Польщі, потім гітлерівських загарбників, показано участь населення в УПА, відображено реальність післявоєнна радянська, частково нинішній період.

Є тут персонажі, прізвища яких я не змінював. Це колоритні постаті, то не важить, яке ймення приклеювати. Є багато епізодів нафантазованих, але про червоного коня – це правда, факт.

– Вводячи образ Зосі, Ви зробили реверанс у бік українсько-польських стосунків, пошлюбивши польку й простого хлопа-українця?

– Зовсім про це не думалося... Я знав про такий випадок – біля нас по сусідству в селі колись жила Зося. Щось у ній було, як казали, не наше – в поставі, у виразі очей. Ми знали: це – полька. З нею, вертаєчись зі служби у польському війську, познайомився місцевий чоловік і привіз у село, де вони й побралися та проживали собі тихо-мирно. Їх доля дала мені поштовх до конструкції в романі ключової лінії кохання. До речі, справжня Зося не загинула, а померла, доживши до глибокої старості.

У романі певним чином відображено українсько-польське протистояння в роки минулої війни, але я зосереджую у творі увагу на благородстві, яке проявлялося з того й іншого боку заради недопущення трагедій. Наприклад, Яків стримав свого брата, аби той не намагався палити польську колонію, він також йде із Зосею рятувати українське село. Так було і в реальному житті.

Поляки й українці є об'єктивно героями моїх романів. Я, зокрема, написав багато нарисів про тих волинян, які служили у польському війську і 1 вересня 1939 року прийняли бій з гітлерівцями. Українці і поляки не лише жили разом, а й були приречені на одну долю.

От нині я зацікавився Герасимом Яскевичем – полковником козацького війська, родичем Богдана Хмельницького, котрий народився у Луцьку. Його друга дружина була полькою, то від цього він певний час потерпав – його звинуватили у зраді. Заступився за нього Іван Богун, котрий сказав: «Якщо ми засудимо за любов українця з полькою, то ми засудимо Україну та Польщу».

– Вірні слова...

– Дивно, що не запитуете про погоду... То й добре, я б не хотів цього...

– Чому?

– Тому, що я вже не буду займатися цим. Я – письменник, і прагну сповнити саме це своє призначення у світі. Бути в літературі – найвища честь. Якось мені знайомий священник порадив, щоб я не займався більше передбаченнями, адже таке заняття свята церква не схвалює, бо це не по-біблійному. Наступним був сигнал радикальніший, коли мені стали погрожувати, мовляв, прогнози не справдилися, а, отже, ти обманюєш народ. Тому я прийняв для себе відповідне остаточне рішення. Прийняв легко. І дружина моя, відома дитяча письменниця Надія Гуменюк, підтримує в цьому.

– Але ж то цікавий досвід...

– Це – хобі, яке пройшло. Це епізод мого життя, і слава Богу, що він був. Я його розпочав випадково...

Якось мені у 1988 році незнайомий чоловік розповів, що на основі спостережень з 26 по 6 січня можна скласти прогноз погоди на цілий рік.

– Чому саме з 26 грудня?

– Бо це перший день, коли сонце, як кажуть в народі, на літо повертає. З цього часу і до 6 січня кожен день відповідає місяцю: 26 грудня – це січень, 27 грудня – лютий і так далі.

– Як вели спостереження?

– Мій досвід свідчить, що слід спостерігати у відповідний день за опадами, корою дерев та кущів – мокра чи суха, фіксувати напрямки вітру – північний означає холодну погоду, західний – теплу і вологу, південний – теплу і дуже теплу, східний – холодну і суху. Коли, наприклад, 1 січня сонячно, але морозно, то буде теплим липень (чи його частина), хоч і без опадів. Втім, це лише один з можливих варіантів. Мої прогнози були дійсні в радіусі 120–150 кілометрів від місця спостереження. Тобто, кожен може це робити там, де проживає. Були випадки, коли до мене зверталися з претензіями люди із, скажімо, Одеської області, що

нічого не справдилось. А було, що з Кубані дзвонили і говорили, як точно все співпало у моїх прогнозах про їхнє літо...

Якщо комусь самому пощастить зробити вдалий прогноз, то з тим і вітаю. Треба лише ставитися до цього заняття не надто серйозно і буквально.

Перший мій самодіяльний прогноз був надрукований у січні 1989 року у вигляді статті в газеті «Радянська Волинь», де я працював і продовжую працювати (нині «Волинь-нова»). Цей матеріал схвалив тодішній редактор Полікарп Шафета. Цікаво, що все у тому році у природі ставалося в основному так, як я і «віщував». Тоді в редакцію пішов потік листів...

А потім був 1994-й рік, у якому я передбачив засуху за результатами спостережень 31 грудня – 1 січня 1993 року. Про весь мій досвід я написав у книзі «Таємна кухня погоди», яка вийшла у Луцьку...

– А у збірці «Посмішка чорного кота», в якій надруковано письменницькі забобони, Ви зазначили, що прогнозування погоди – це Ваше персональне стихійне лихо...

– Так і є насправді...

– Чи міг би прототип народного синоптика стати головним героєм художнього епічного твору?

– Думаю, що ні, бо якби йшлося, наприклад, про того, хто здатен передбачати, то варто було б радше вивести героя, який би прогнозував події в житті людей... А так... Який смисл?

– Тріумфальне «Століття Якова» триває. А з якою ще часточкою художнього світу Володимира Лиса читач зустрінеться?

– Сподіваюся на вихід нового роману «Іван і чорна пантера», у якому йдеться про поліське село Кукурічки, де всього сто дворів. Мова тут про сучасну деградацію традицій добра, совісті, честі та про тих, хто виживає тут і чинить спротив безвиході. Мій герой Іван мріє, щоб все ж не були знищені ці хати,

аби існувало сто обійсть, бо вважає, що то магічне число. Він міркує: «Якщо в село придуть німці, з нами нічого не станеться. Німці люблять порядок. Побачать, що в селі сто дворів і скажуть: «Палити це село не будемо, бо воно хороше». Читач дізнається про мрію Івана – запросити в Кукурічки американську супермодель. В романі її ім'я Таумі Рембел ...

Розмову вів Віктор Мазаний.

НЕ ПРОЩАВАЙ, СОБОРЕ!

Не прощавай, соборе! / В. Мазаний // Українська літературна газета [Київ]. – 2019. – 26 квіт. – С. 7 : 1 чорно-біла фотоіл. – Фото В. Мазаного : Собор Паризької Богоматері ; Те саме // Вільне слово [Рівне]. – 2019. – 18 квіт. – С. 16 : 1 кольор. фотоіл. – Фото В. Мазаного : Таким був Собор Паризької Богоматері.

Печально, важко було дивитися на вмираючий Собор.

У якусь мить подумав, що вслід за центральним шпилем ось-ось впадуть дві колони, над якими – вхід у храм. Телеканал CNN весь час зосереджував увагу саме на цій частині споруди...

Але вона, головна опора Собору Паризької Богоматері, вистояла!

Ще недавно ти тут дослухався до своєї душі, де викликані якоюсь силою почуття ніби спонукали тебе подати руку Вічності і Смислу, думати про цей карб на землі як незвичну подяку Богові, створену трудівничими століттями.

Тут молитва ворухить твої вуста і стаєш впевненим, що тебе чує Той, котрий склав шляхи твого життя таким чином, щоб ти опинився тут.

Постав перед ним.

Задивився у нього.

Збагнув у зодчому втіленні задум Бога щодо себе...

Ще недавно ти чув його дзвони. То був голос із глибини, наче зібрані в єдину тональність тисячі людських подихів.

Вони говорили, ті дзвони! Ти оглядався на їх звук, вже пливучи по Сені далі й далі – попід мостами...

У Віктора Гюго, в «Соборі Паризької Богоматері»: «... нескінченний передзвін починався з першою молитвою і тривав аж до останньої вечірньої відправи, – то благовіст на обідню, то повнозвучні гами під час вінчання або хрестин пролітали по малих дзвіничках і перепліталися в повітрі, немов різнобарвний візерунок чарівних звуків».

Головний герой цього роману «любив їх, пестив, говорив до них, розумів їхню мову. До кожного з них він був сповнений ніжності, починаючи від найменших дзвонів ажурного шпиля аж до найбільшого дзвона порталу. Центральна стрілчаста дзвіничка та дві башти були для нього немов три великі клітки, в яких виховувані ним птахи співали тільки для нього...».

Цей – не перший в історії Собору спопеляючий вогонь – є чи то знаком людству, чи то засторогою-попередженням, чи передвісником кари за лихі нестримні пристрасті світу... Зло не втихомирюється... У храмі зафіксована ця парадигма: тут і мармурові статуї королів, святих, єпископів, і фігури страховиськ та демонів... Персонажі-владці у романі Віктора Гюго головному герою були друзями і благословляли його, а зі страховиськами, які його оберігали, теж приятелював...

Коли ж дзвони Notre Dame de Paris, у яких «відчувалася присутність якогось гомінкого й свавільного духу», знову оживуть, виспівуватимуть «мідними устами»?

У Віктора Гюго: «Тепер цей дух наче зник. Собор здавався похмурим і охоче зберігав мовчанку...».

Написано у 1831 році.

Віктор Мазаний.
м. Париж.

ЗАПАЛЮЙМО ЙОГО СВІЧУ...

Мазаний В. Запалюймо його свічу / В. Мазаний // Мистецтво збагнути день : спогади про Володимира Здоровега / [авт.-упоряд. О. І. Наливайко ; за ред. І. І. Паславського]. – Київ : Експрес-Поліграф, 2013. – С. 120–126 : іл. – (Золоті імена української журналістики ; вип. 3).

У моїй долі професор Володимир Йосипович Здоровега відіграв ключову роль: направивши мене після третього курсу на практику у «Молодь України» влітку 1975 року, він показав шлях до відважної мети, до омріяного. Таку ж «директиву» одержав тоді й мій земляк із Рівненщини, близький мій друг та однокурсник Володимир Боденчук (на жаль, нині покійний).

Вже згодом нам стало відомо, що професор прийняв таке рішення, зваживши на поради тих, котрі рік перед тим практикувалися у цій газеті та її щотижневому додатку «Студентський гарт», – Володимира Краснодемського та Алли Носової. Вони відмінно пройшли практику, а тому керівництво газети через них передало пропозицію для факультету знову прислати таких хлопців та дівчат, які б хотіли випробувати себе, конкуруючи зі штатними працівниками.

Під час практики у нас склалося все змістовно – ми перебували під опікою знаменитого сміливця-редактора Ігоря Федоровича Лубченка, керівника «Студентського гарту» Бориса Олександровича Чайки, завідуючих відділами, серед яких були відомі письменники Федір Зубанич, Анатолій Драгомирецький. Ми також одержали унікальні можливості їздити у відрядження в різні області України. До того ж, ми причащалися Києвом, його красою! Києвом, де нас чекала наша доля.

Оцінюючи наш доробок восени, Володимир Йосипович сказав, виділивши один мій і один Володимира нарис: «Навіть якби ви написали лише по одному цьому матеріалу, то я

б все одно вам поставив би відмінні оцінки. Наступного року поїдете знову у «Молодь України».

І справді: ми поїхали ще раз – влітку 1976-го!

Принагідно хочу підкреслити: потім у професора була велика дружба із Володею Боденчуком, котрий 18 років очолював «Молодь України». Наш вчитель у хлібосольній сім'ї Боденчука був як член родини, Володя радо зустрічав і проводжав львівського гостя, вони довіряли один одному найсокровенніше. Володимир Йосипович надзвичайно втішався професійними успіхами Володі, адже його учень був саме таким еталонним редактором з українською душею, про якого мріяв вчений, і яких потрібно так багато для втомленої нашої Вітчизни.

...Перебування тоді в Києві дало мені можливість познайомитися із письменником, публіцистом Олексієм Дмитренком – мій професор радив обов'язково знайти можливість зустрітися з ним. Річ у тім, що у своїй книзі «Пошуки істини, утвердження переконань» В. Й. Здоровега багато цитує його, вважаючи найталановитішим українським публіцистом, котрий спрямував письменницьку нестримну допитливість у русло досліджень глибокої хвороби суспільства – варварського ставлення до Дніпра, Карпатського лісу, маленьких і великих джерел, що живлять природу країни і є метафорами батьківщини... На книгах нарисів Олексія Дмитренка «Бо ти на землі людина», «Роса на листку подорожника» професор вчив нас, як підкріпити висвітлення тих чи інших суспільно вагомих ситуацій чи явищ художніми образами у вигляді чи то тропів, чи промовистих деталей, чи синтаксичних конструкцій на кшталт періодів, обрамлень та інших таких журналістсько-письменницьких «штучок». Стверджую також, що саме у книзі «Пошуки істини, утвердження переконань» на прикладі «розщеплення» професором таємниць хисту Олексія Дмитренка я збагнув технології створення промовистого публіцистичного

образу, що виникає із художнього світу автора. Ось воно, ось запорука висококласності журналіста, який прагне працювати за законами публіцистики: наявність глибокого художнього світу!

Він дбав, аби ми збагачували себе такою ознакою, властивістю, закладали фундаментальні підвалини свого духовного «я».

Пригадую, я у листопаді того ж року радісно показав професору книгу Олексія Дмитренка «Пам'ять Долини смерті» із автографом, написаним ним, коли я гостював у письменника. Незабаром Володимир Йосипович подарував мені і свою «Пошуки істини, утвердження переконань», яку зберігаю й досі. І він, і Олексій Дмитренко в автографах сформулювали побажання, до яких повертаюся впродовж всього свого творчого життя, аби звірити орієнтири і нещадно запитати себе: чи став, ти, чоловіче таким, яким уявляли тебе в майбутньому ці дві великі людини, твої наставники?

Забігаючи на два роки вперед від того моменту, зазначу, що Володимир Йосипович порадив мені писати дипломну роботу про публіцистичну творчість Олексія Дмитренка, що я й зробив. Захистив її на «відмінно», щоправда, голова ДЕК Й. Т. Цьох зробив зауваження, мовляв, автор дипломної винайшов якесь таке визначення «асоціативні фрагменти», що є підозрілою термінологічною вольницею. Але ж все це я «випробував» на Володимирі Йосиповичу і він навіть схвалив! Бо публіцистичні твори Олексія Дмитренка побудовані за принципом кінокадрів, що змінюються, однак асоціативно перегакуються. Та навіть якщо вони самостійно-сміслові, то все ж є інструментарієм для виведення основної ідеї твору. Про це я тоді не говорив, але наполягав на своєму, спостерігаючи краєчком ока, що мене підтримує мій керівник професор Володимир Йосипович Здоровега.

Захистивши роботу, ще й зробив одну копію її в твердих палітурках, на якій Володимир Йосипович написав кілька теплих слів – присвяту Олексію Дмитренку, зазначивши, що це перший такий в Україні студентський «трактат» про його творчість. Згодом цей зшиток я вручив своєму літературному кумиру, і він ним пишався. Знаю про таке ставлення до студентської дипломної справи, адже про неї пізніше згадував не раз лауреат Національної премії України імені Траса Шевченка Олексій Дмитренко, з яким ми, особливо в останні роки, часто зустрічалися і завдяки поважній думці якого моя збірка малої прози «Тінь павука» була висунута на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка і пройшла у фінальний, третій тур, цього конкурсу у березні 2008 року.

Варто зауважити, що збоку професора ми відчували особливу турботу. Вже на старших курсах мене та хлопців із другої групи Володимира Боденчука, Василя Базіва, Миколу Босака Володимир Йосипович вибрав для занять у своєму майстер-класі з літературознавства. Завдання нам давав винахідливо: купує білет на кіносеанс і разом з нами йде дивитися, а після перегляду каже: «Пишіть рецензії».

Ми з Володимиром Боденчуком особливо зраділи, коли одного разу він покликав нас і сказав, що домовився із головним редактором журналу «Жовтень» (нині «Дзвін») Романом Федорівим про публікацію наших рецензій на нові книги українських письменників.

Ми святкували вихід наших рецензійних спроб у вересні 1976 року – тоді у дев'ятому номері часопису вперше з'явилися наші імена. Я написав про збірку нарисів Григорія Дем'янчука «Барви Полісся». Виявилось, що Володимир Йосипович знайомий із цим автором, який закінчив факультет журналістики

Львівського університету у 60-х роках, і зрадів виходу його книжки.

Журнал наче нас з'єднав із Володимиром Йосиповичем через 30 років, коли я подарував йому примірник «Дзвону», де була опублікована моя повість «Тінь павука». Я вручав професору примірник, кажучи у жартівливій формі про те, що дорогу мені до нього проклав саме він, але за це я навіть не спромігся виставити каву, то ж сьогодні є для цього нагода...

Надзвичайно товариський, тоді ж Володимир Йосипович мені у відповідь подав свій підручник, що вийшов у видавництві «ПАІС» «Теорія і методика журналістської творчості», і написав зворушливий автограф, назвавши у ньому мене своїм другом. У той момент я ще не знав, що цей підручник рекомендуватимуть для опрацювання студентам факультету журналістики Міжнародного економіко-гуманітарного університету в Рівному, де за сумісництвом викладатиму. Власне, саме Володимир Йосипович під час однієї вечері у рівненському готелі переконав мене в тому, що варто йти викладати...

За участю Володимира Йосиповича, котрий приїздив у Рівне зі Львова читати лекції та проводити семінарські заняття, відбувалися для факультету знакові новації. Наприклад, він благословив запровадження мною Студентського інформаційного агентства (СІА) і взяв участь разом із лауреатом Національної премії України імені Тараса Шевченка, фотохудожником Василем Пилип'юком у першій пресконференції СІА.

Ми не раз обговорювали із професором мій різноплановий досвід роботи власним кореспондентом «Молоді України», Укрінформу і він уважно поставився до моєї практичної методики підготовки журналістів для роботи у центральних та зарубіжних ЗМІ. Зокрема, його зацікавило, що студенти на другому курсі під час вивчення інформаційних жанрів левову

частку практичних занять присвячують, наприклад, написанню новин за світовими стандартами. Йшлося, зокрема, про стандарти, запроваджені інформаційними агентствами, адже саме винятково в цих ЗМІ точно дотримуються прийнятих у світі правил написання новин.

Володимир Йосипович, усвідомлював, що до його теоретичних трактувань жанрів у підручнику «Теорія і методика журналістської творчості» потрібно докласти руку практикам, аби грамотно впровадити в реальній діяльності вимоги, що їх ставить професор до якісної журналістики.

Я бував на його лекціях, проведених у Рівному, і наче повертався у свої далекі студентські роки: професор у відмінній формі, його думка ширяє вільно й немає їй ніяких перешкод в узагальненнях, у формулюваннях. І так само його слова-паразити «так би мовити», що звучали разів зі сто впродовж виступу, додавали якоїсь оригінальної, неповторної мовної барви цій течії розумної оповіді.

Перебування його на факультеті було справжнім святом для студентів, а надто для викладачів – вони спілкувалися із самим Здоровею! Проте він ніколи не вимагав до себе якоїсь особливої уваги, опіки – це було для нього невластиво. Разом з ним особливу атмосферу піднесення створювали також у різний час його колеги, котрі тут теж викладали, – професори Іван Крупський, Василь Лизанчук, доценти Ігор Паславський, Наталя Габор та інші.

Ми завжди проводжали його до Львова зі Здолбунова. Я хотів якнайдовше побути з професором. Здається, ніколи не бачив його втомленим. Ми говорили про всілякі речі на світі – його прояви інтересу до життя були, як шмагання батогом по лінощах, безпорадності, безглуздю. У нього могли повчитися всі: ті, хто багатство здобув і хто його вже втратив, ті, кого люблять і кого розлюбили, хто вже прийшов кудись і домігся

свого, і хто лежебочить та снить про благодійні меди... Енергетично він був потужний – за генетичною колосальною мірою таланту. Всі, хто спілкувався з ним, бачили таке харизматичне, сказати б, випромінювання.

Одного разу він поспішив до газетного кіоска на вокзалі купити свіжі газети, при цьому сказав, між іншим, що є надзвичайно жадібним читачем. Певна річ! Очі цієї людини увібрали мільйони сторінок текстів різними мовами. Кажучи про це, я думаю про ще один урок незабутнього професора, який екстранагально слід засвоїти всім, адже тотальне нечитання, яке вразило українців, може привести, як писав Євген Маланюк ще у 1967 році, до втрати незалежності.

Володимир Йосипович Здоровега збагатив світ мудрістю і відійшов у вічність. Людина європейської слави, він був простим, його серце відкривалося тим, у кому бачив жагу до пізнання і відображення світу. Він заповів, аби кожен із його вихованців ставився вдумливо до життя і зважував слово. Скільком талантам він дав дороговказ! Він вів нас за руку побатьківському, хотів, щоб принципи совісної журналістики, модель якої створив своїми теоретичними засадами, стали нашою щоденною філософією.

Так вийшло, що я викладаю на факультеті «Вступ до спеціальності». На першу лекцію із цього предмета щороку 1 вересня я приходжу із портретом Володимира Йосиповича. Запаляю свічку, спостерігаю, як іскряться очі юнаків і юнок, від яких наче летять мені назустріч запитання і невидимі, але відчутні мені, хвилі радісно-збудженого подиву, і починаю розповідати про професора – його душу, його образ, його сенси і смисли життя, його болі, про які ми лише здогадувалися...

Віктор Мазаний.

ШЕВЧЕНКОВА МАРКА

Мазаний В. Шевченкова марка : як наша діаспора домагалася вшанування пам'яті Тараса Шевченка у США / В. Мазаний // Літературна Україна [Київ]. – 2014. – 4 верес. – С. 11 : 1 чорно-біла фотоіл. – Фото В. Мазаного : Без підпису.

Як українська діаспора домагалася вшанування пам'яті Тараса Шевченка у США

...Кладу троянди до підніжжя пам'ятника Тарасу Шевченку у Вашингтоні.

Велично виглядає монумент, вражаюче. Скульптор Леонід Молодожанин зобразив постать динамічно. Переді мною – образ Шевченка майже рвійного, юного і водночас статечного, котрий благородною своєю поставою владарює над простором, над клопітливим спокоєм американської столиці.

Подих на якусь мить перехоплює, наче у хвилини, коли звучить гімн Вітчизни...

Ураз пам'ять розігналася єднати часи моїх дитячих та зрілих літ – від завзятого читання «Гайдамаків» під світлом гасниці у батьківській домівці й до доторку до сенатських дверей у Капітолії, до рукостискання із президентом та віцепрезидентом Сполучених Штатів... Перші спроби римувати – вони від Шевченка, і розуміння того, що слово – теж цінність і сила, і Батьківщина...

То справді: отак передумаєш усе своє життя. І зміряєш особисту дорогу до слова, завдяки якій і опинився тут. Воістину: все, що з нами відбувається, то є кара або вдячність долі за прожите...

Оцей прихід на площу, де домінантою архітектурного модерного доокола є бронзова фігура Поета, де зусібіч сходяться шляхи, де найчастіше у Вашингтоні почуєте українську мову, де місце побачень і прощань, – оця можливість прийти сюди

чи не є найщедротнішою віддякою за скромні кроки твої по земній дузі?

Тут Шевченко зображений молодим, і подумалося, що в Україні всюди пам'ятники Кобзарю – у вигляді старого діда в жупані чи кожусі, чи в грубесних накидках-плащах. Стоїть він похмуро, гнітюче, набурмосено, аж моторошно. Таким вимагала зображати поета радянська калікувата естетика соціалістичного реалізму, аби він виглядав непривабливо, як музик, а, отже, не гідний ніякого наслідування... Ті пам'ятники – справжня монументальна кривда. А от всі покоління нащадків українських імігрантів сприймають візуальний образ Тараса Шевченка саме таким, який утверджено вашингтонським пам'ятником.

Ціла епоха минула, поки українці у США довели, що вони є кипуча сила, вірна національним власним устоям, яка шанує-береже ім'я пророка, котрий і на чужині з ними, адже слово Шевченка і віра в Бога підтримували в еміграції їхній дух.

Боротьба за встановлення пам'ятника велася купно і без розбрату – так у рішучу мить проявився вищий гонор української громади. Рішення вшанувати Кобзаря таким способом – важливий крок американської держави. Ним визнано, що українці пасинкували добро і гідність на цій землі.

Тому й нагороджені пам'ятником.

27 червня 1964 року під час його відкриття виступив колишній президент США Дуайт Ейзенхауер. Довірмося хронікером: сто тисяч українських американців слухали, заповнивши довколишній простір...

Бронзова фігура чемпіона волі, як називають Тараса Шевченка англомовні джерела, з'явилася завдяки організаційним зусиллям патріотів, об'єднаних у різні громадські й політичні організації українців, які ревно переконували керівників США у необхідності існування у столиці монумента Кобзарю.

«Оскільки це треба для них, це треба і Сполученим Штатам» – такого висновку дійшло багато видатних людей. Після знайомства із спадщиною поета вони усвідомили його геніальність.

Президент Ліндон Джонсон писав: «Шевченко був більше, ніж українським, – він був діячем світовим. Він більше, ніж поет, – він доблесний борець за права і свободу людини».

Президент Джон Кеннеді: «Мені приємно додати свій голос до вшанування великого українського поета Тараса Шевченка. Ми цінуємо його за титанічний вклад у культуру не лише України, але й усього світу. Його праця є величною частиною всіх історичних досягнень».

Ще ґрунтовніше розуміння величі Кобзаря прийшло до американських урядовців, коли проводилася акція на підтримку видання у США поштової марки, присвяченої Тарасу Шевченку.

Кампанію розпочав на початку 60-х років автор марки, художник українського походження Михайло Бабій із Клівленда (штат Огайо). Ініціатор подав на ім'я найвищого керівника американської пошти відозву, підписану 448 громадянами українського походження – знайомими митця. У тексті послання він наводив такі аргументи: «Шевченко як найбільший український поет, борець за свободу народів, як трибун демократії і гуманізму, що всією силою генія ненавидів тиранію, деспотизм і поневолення, заслуговує на те, щоб його в Америці відповідно вшанували. Тим більше, що Шевченко ідеалізував Америку з її свободою і законами».

Завдяки зусиллям українців із творчістю Тараса Шевченка ознайомилися видатні люди США, що дозволило їм сформулювати свої про думки про її значення та підтримати акцію.

Сенатор Томас Додд: «Шевченко в першу чергу належить українському народу. Але, у великому смислі, він належить

всьому людству. Ми шануємо його як борця за свободу, який натерпівся через переслідування та утиск. Ми схилиємося перед ним як перед спільним героєм і як моральною опорою всіх часів».

Конгресмен Елвін Бенлі: «Нам усім відома натхненна ідея, яку Шевченко, сучасник Авраама Лінкольна і пошанувальник Джорджа Вашингтона, дав українській нації і людям інших країв».

Конгресмен Даніель Флуд називав Шевченка всезагальним символом боротьби за свободу у світі.

Сенатор Хуберт Хемфрі: «Його життя і творчість відіграли величезну роль у формуванні українського національного почуття. Його ідея національного самовизначення і демократичної влади залишається світлим орієнтиром сьогодні...».

Чи сподівався художник на позитивне рішення стосовно друку марки? Безперечно, адже його заклично вабив аналог: у серії марок про визначних мислителів уже була видана подібна на честь першого президента Чехії Томаша Масарика. Закликав до цієї справи теж мешканець Клівленда Карел Заграднічек, який зібрав 48 тисяч підписів американських чехів.

Михайло Бабій з однодумцями теж добився, аби спочатку муніципалітет Клівленда звернувся до головного поштмейстера США із проханням випустити марку.

Але інші українські громади виявилися пасивнішими...

Зенон Винницький у газеті «Гомін України» за 16 жовтня 1965 року зазначає з цього приводу: «Звісно, якби посадники і міські ради тих великих міст Америки, в яких є значні українські громади, пішли слідом за Клівлендом, тоді б можна було ставити проблему на форумі губернаторів, а відтак, можливо, і в Конгресі США».

Надалі Михайло Бабій обирає іншу тактику, аби не бути залежним, за його словами, від «наших людей і їхніх капризів».

Як відзначала газета «Українське життя», «він задумує здобути американську суспільність і через неї вплинути на урядові чинники у Вашингтоні».

Відтак звертається до мерів міст, губернаторів, окремих впливових громадян.

Один за одним губернатори апелюють до генерального поштмейстера США. Показовим у цьому є лист керівника Нью-Джерсі Річарда Г'юза: «САМЕ ТОМУ, що громадяни українського походження цього штату слушно гордяться Тарасом Шевченком, найбільшим українським поетом, трибуном демократії і гуманності, який також з усією силою ненавидів тиранію і невільництво, мріяв про таку волю і справедливість для України, яку створили для Америки Джордж Вашингтон і Авраам Лінкольн, і

ТОМУ, що Президент Ліндон Джонсон у своїй декларації 26 жовтня 1964 року визнав, що «Шевченко заслуговує на почесні», і

ТОМУ, що американські громадяни українського походження, котрі живуть у США, вносять петиції до генерального поштмейстера,

ТОМУ я, Річард Дж. Г'юз, пропоную, щоб генеральний поштмейстер видав поштову марку Тараса Шевченка».

Зрештою, зусилля Михайла Бабія підтримали губернатори 15 штатів, 134 члени Конгресу, п'ять мерів, п'ять керівників американських університетів, 15 тисяч громадян.

22 травня 1967 року конгресмен М. Фієн повідомив Михайла Бабія, що Громадський марочний комітет дорадників при генеральному поштмейстерові США запланував видання марки на 1968 рік. Такому рішенню передувало звернення М. Фієна до генерального поштмейстера США Л. О'Браєна – конгресмен просив останнього поставитися прихильно до вирішення справи, у якій він, М. Фієн, надзвичайно зацікавлений.

Однак марка тоді так і не була надрукована...

Проте чесна сподвижницька активність Михайла Бабія допомогла жителям США усвідомити велич і значення творчості Тараса Шевченка. Художник хоч і був розчарований, проте зазначив у своїй книзі «Спадщина Т. Шевченка і наша акція за його марку» (наведені вище цитати американських діячів про Тараса Шевченка взяті із цього видання): «Всі документи з величезної акції за видання на честь Шевченка американської поштової марки дають наочну картину про неоціннімі скарби Шевченкової спадщини з його діяльності як високої кляси мистця-маляра і графіка, якого називали другим Рембрандтом, як геніального поета і як великого державного мужа, який запалював український і другі народи до боротьби за встановлення в світі гуманітарних законів співжиття і вільної творчості кожного народу, його суверенітету...». (Збережено стиль оригіналу – В.М.)

Час для марки настав у 1976 році, але це було не урядове видання – її випустив Український музей-архів у Клівленді разом з конвертом із зображенням пам'ятника Тарасу Шевченку у Вашингтоні. Тоді ж Український конгресовий комітет Америки в Чикаго видав марку «Шевченко і Вашингтон» у філателістичному блоці, присвяченому визначним українцям.

...Кладу троянди до підніжжя пам'ятника Тарасу Шевченку у Вашингтоні.

Стою перед Вершиною і вклоняюся їй.

Віктор Мазаний,
м. Вашингтон.

ЗЛЕТИ ЧЕСНОГО СЕРЦЯ

Мазаний В. Злети чесного серця : [рецензія] / В. Мазаний // Гуля С. Про них в газетах... : незакінчений роман. Повісті / С. Гуля. – Рівне : Волин. береги, 2020. – С. 3–10.

Той, хто слідкував за прозою відомого українського письменника Сергія Гулі, помітив, що із його повісті у повість переходить одне і те ж ім'я головного героя – Павла Заворожка. Але в кожному новому творі автор показує його несподівані грані, з яких складено повнокровний літературний образ, що проходить крізь сюжетні перипетії, означені роками дитинства, періодом вибору життєвого шляху, зрілості і утвердження особистості у непростих обставинах, що постають переважно як інструмент випробування духовних якостей цього літературного персонажа. Відтак перед нами із різних книг постає повнокровний життєпис долі.

Чому не відпускає зі свого художнього світу автор Павла Заворожка?

Його «характер» Сергій Гуля вибудовує на основі особистого життєвого досвіду, адже мав він долю складну, зокрема, був надовго «засекреченим», бо ж певний час працював на підприємствах атомно-енергетичного комплексу колишнього Радянського Союзу у Сибіру.

Тут він зустрів сотні таких самих приїжджих із України, які хто за інститутським розподілом, а хто в пошуках романтики прибули сюди, не зовсім уявляючи, в які жорсткі умови потрапили, – вони виготовляли на таємних заводах компоненти для атомної зброї. Багатьох-багатьох з них смертельно вразила радіація, тисячі з них одержали дози опромінення,

які знекровлювали їх потім впродовж десятиліть... Про таких тоді не писали в газетах...

Там люди переважно покірно асимілювалися, зросійшувалися, вони усвідомлено викидали зі свого вжитку українську мову, так ніби й ніколи її не знали. Сергій Гуля був у гущі цих метаморфоз і ревно переживав, дивлячись, як землякам ріднішим ставало не рідне, як Україна – географічно далека – залишилася для них маревом, що його забували назавжди...

Ці реальні враження перейшли у світовідчуття Павла Заворожка у незакінченому, на жаль, романі «Про них в газетах...», який вийшов у видавництві «Волинські обереги» завдяки зусиллям доньки та дружини після смерті письменника.

Він звертається до своєї сутності: «Хто ми є? Де наша Батьківщина? І чи уже потрібна вона нам? Мені? І чи потрібні ми для неї? Безбатченки! Чи ж не так?»

Усвідомлюючи з гіркотою таку риторичність, роздумує: «А це не що інше, як люди без кореня. Нелюди. Безхарактерники. Безхребетники. Які роблять те, що від них вимагають, а не те, що серце велить. Совість. Сумління. Істоти випадкові, без любові, без пристрасті на світ явлені. Богом не освячені. До святого Хреста вуста не прикладали, нехристі. Що нас тримає на світі? Чим тримаємося?»

Автор застосовує гіперболу утопічного плану, показуючи, що рятівним у цьому може стати створений десь (в умовному просторі) Інститут Болю, і аспірант цього «закладу» Анатолій Житній збирає матеріали про українців «за межами України», аби їх об'єднати. Павло Заворожка схвалює таку ідею, він намагається збагнути у розмові із молодим вченим основну ідеологему започаткованого процесу:

«...Інститут Болю.

– Чому болю? – саме собою вихопилося запитання.

– А тобі хіба не болить те, що робиться з Україною? – гнівом вибухнув Анатолій Житній».

Чи сприймуть наміри потенційного кандидата наук вихідці з України? Вони тут ніби перетворювалися на умовні одиниці із певними номерами у суцільній «засекреченості» – тут, втративши душу свою українську, не слід було її згадувати чи проявляти, а ліпше – оповити її куці залишки таємницею...

У цьому теж ознаки автобіографічного, які Сергієм Гулею перенесені в образ Павла Заворожка: «...Таємниця. Без таємниць не існує жодна жива істота (надто ж людина), жодна особистість. Либонь, саме у володінні якоюсь таємницею і ховається відчуття власної неповторності, окремішності, індивідуальності. Ось оце лише я один знаю, – непокоїть нагальна думка, і більше ніхто у світі цього не знає і знати не буде, – із внутрішньою гордістю говорить сама собі людина...».

Схоже, герою це подобається! Він пишається цим і з цим погоджується, а для свого виправдання стверджує: «Таємницями нагороджує людину природа із самого початку її життя. З часом з'являються таємниці надбані, без яких життя втрачає привабливість, неповторність. Та ж таки таємниця кохання, особливо першого, таємниця сімейного співіснування...».

У такій ситуації повністю пригнічена воля головного героя, адже він навіть коханій дівчині не може про себе все розповісти, бо «...язика треба за зубами тримати... Тому не ображайся, дорогенька, якщо у листах я буду стриманий... Я потрапив у той світ, про який в газетах не пишуть. Воно й зрозуміло, якщо розібратися спокійно, без суєти, не кваплячись, без зайвих емоцій».

Проте він все ж усвідомлює своє становище невільної людини, адже не може сповна скористатися таким припадком шансом – написати відвертого листа, розуміючи, що через відсутність таких послань обривається духовний зв'язок між людьми і вони черствіють, втрачають надію...

Цей приклад свідчить про особливу увагу автора до художньої деталі, через яку він передає складну гаму внутрішніх протиріч, властивих літературній «особистості». Також показує письменницьке мистецтво створення суперечливої постаті, до якої читач ставиться із довірою, співпереживає разом з нею.

Своїх героїв у повістях, які також ввійшли у книжку, автор виводить на промисловому тлі, але не заради наголосу на ньому, а для того, щоб розгорнути широкі картини людських пристрастей, акцентувати на обстоюванні справедливості, порядних стосунків, що стають для Сергія Гулі рушійною силою художнього відображення драматичних подій, творцями й учасниками яких є його персонажі.

Увага прозаїка передусім зосереджена на сутності людини. Наприклад, Павло Заворожко («За стіною прозорою») перебуває у пошуку свого «я», свого призначення на землі: «...чого я прагну в тому далекому світі?.. Чи, може, в кожній живій душі існує вселене Богом щось безмежне, глибоке, укрите товстою ковдрою утаємниченості, і збагнути його сутність є наше життєве покликання. І бодай би вистачило на те часу і натхнення...».

Серед помітних здобутків Сергія Гулі і повість «На світанку», яка веде читача в юнацький світ його героїв, котрі спішно прагнуть пізнати доросле життя, потрапивши у шахтарський край. Історичним періодом, у якому розгортаються тут події,

є середина 50-х років минулого століття. Такий часовий вимір взято не випадково, адже в основі розповіді – пережите самим автором, коли він після закінчення школи шукав кращої долі, подавшись на Донбас.

Очевидно, що завдяки знанню тогочасного життя образ його головного героя (тут теж ним є Павло Заворожко) увібрав у себе величезний інформаційний масив, що сприяв творенню персонажа із яскравими індивідуальними ознаками. Відповідно це вплинуло і на конструювання особливостей характеру героя, якому надано риси, властиві молодому поколінню людей із того минулого. Власне, саме такий часовий фон досвідченому письменнику дає можливість наголосити на моральних першопричинах вчинків героя. Він виводить ситуації, витоки яких – у чийсь жадобі одержати життєві блага за рахунок грабунку, розбою, крадіжок. Відтак брудні вчинки інших змушують хлопчика стрепенутися, аби самому не наробити біди. Селянський хлопець, зіткнувшись із цими проявами, а надто підлістю, приймає правильні рішення, – у міру своєї совісті.

Саме такий аспект діагностики душі Павла Заворожко є вдалим письменницьким підходом, щоправда іноді із проявом зайвої публіцистичності.

Автор посилає й іншим своїм юним героям чимало випробувань, кидає у вир ще незнаних спокус, ставлячи перед собою художню мету: він ніби безпристрасно спостерігає за їхніми діями, даючи можливість читачу співчувати, обурюватися, засуджувати, обговорювати...

До того ж наяву – якісна індивідуалізація мовлення героїв.

Характерною ознакою твору є монологічна насиченість. Це стало прикметною рисою розповіді, адже завдяки цьому створюється відповідний її темпоритм, що дозволяє після діалогічного перебігу тексту заглибитися у розлогі міркування, пізнати глибини думок.

Щодо останніх, то вони у різних творах Сергія Гулі стосуються широкого спектру причин – почуття вини і обов'язку, усвідомлення грішних вчинків, неуваги до ближніх. А ще – відчуття батьківщини, яку його герої покинули, шукаючи щастя, наприклад, у Сибіру, де працювали на атомному виробництві («За стіною прозорою»): «Які ж ми збіднілі й обмежені у бажаннях на чужині... Усі життєві сили, які призначені на розвиток, на творення, витрачаємо на пристосування до умов, а почуття власної гідності ховаємо якомога глибше в душевні надра, і тільки залишившись наодинці з собою, підживлюємо його замріяними спогадами про те далеке і неповторне, чому не існує заміни, як би ми її не шукали...»

Він нарікає: «... і знову мовчазно тягнемо далі життєвого воза, в який з доброї волі або ж з примусу дозволили себе впрягти. Частіше необхідно окроплювати душу тими усамітненими спогадами, чистішою вона тоді залишиться, життєздатнішою...».

Особливістю прози Сергія Гулі загалом є те, що вона, так би мовити, загартована на матеріалі післявоєнної пори. Герої книги «Серце чує» – знову молоді шахтарі. Автор наділяє їх міцними характерами, які випробовуються різноманітними складними перипетіями, тут він тестує тестує і доброчинність, і підлість, і любов, і зраду...

Привабливими рисами, що можуть слугувати еталоном для нинішнього молодого покоління, наділяє автор головного

героя Павла Заворожка, який проходить через багато ситуацій, що додають до цього образу (з погляду художнього тлумачення) властиві його душевній структурі щоразу нові ознаки. Письменник створив персонажа цільного, такого, котрий змінюється трансформаційно, поступово, і тому це приваблює, адже читач є ніби учасником створення його портрета – і в ситуації, коли неофіт вперше опускається у шахту, і коли стиється із несправедливістю, і коли бачить ганебне пияцтво, у якому гублять себе розчаровані в існуючій дійсності юнаки та дівчата, і коли стає безсилим протидіяти комсомольцям, що руйнують церкву...

Тут відзначаємо майстерне вибудовування монологів, за допомогою яких автор досягає письменницького надзавдання – показу внутрішніх духовних платформ персонажів. При цьому наче нанизує пласти розмірковувань, які кладуться в канву розповіді за принципом очевидних асоціативних фрагментів. Поряд із цим слід відзначити вміння автора вивершувати по висхідній психологічну напругу у драматичних ситуаціях – доброю підмогою в цьому є поширені синтаксичні конструкції, періоди, авторські відступи, синонімічно багаті нашарування.

Цією книгою Сергій Гуля, без сумніву, заявив про свою письменницьку зрілість, демонструючи вірність напрактикованому стилю талановитого, переконливого оповідача.

З-поміж тематичних аспектів, що знайшли художнє вирішення, у Сергія Гулі є образ материнства як моральної надвисоти і джерела всіх чеснот на землі. Одна із його збірок має назву «У село, до матері», де в однойменному оповіданні його герой висловлює фундаментальну думку-бажання, яка робить кожного сина чи доньку щасливими: «Мимоволі уявило-

ся мені, – і я щиро в це повірив, – що мати почуваються добре, ... вірилося, що будуть вони завжди...».

Емоційні впливи такого плану посилюються, коли персонаж звертається до матері, наче вона поруч нього, за порадою («За стіною прозорою»): «Мамо! Може, ви знаєте, чого мені не вистачає все життя, може, ви про те відаєте?».

Сергій Гуля є також автором багатьох оповідань. Секрети цього жанру він осягнув давно – ще на початку свого творчого шляху. Про це свідчить, зокрема, і його збірка «На вістрі ножа». Це теж емоційна палітра відображення, зумовленого його небайдужим, неспокійним ставленням до життя і бажанням за допомогою слова викликати в людині потребу ставати досконалою і кращою.

Такий же характер мають і його есе, основані на документалізмі та пройняті болем чутливого письменницького серця.

Сергій Гуля попрацював в українській літературі плідно і самовіддано чесно.

Він став носієм глибокої письменницької культури.

Він був і є.

Віктор Мазаний.

Науково-довідкове видання

Мазаний Віктор Степанович

Біобліографічний покажчик

Упорядник:
Лідія Малишева

Комп'ютерний дизайн і верстка:
Андрій Тригуба

Підписано до друку 30.03.2023 р. Формат 70x100 1/16.

Папір книжковий. Гарнітура PT Serif. Друк цифр.

Ум. друк. арк. 52,24. Наклад 100 пр. Зам. 21.

Видавництво «Волинські обереги».

33028 м. Рівне, вул. 16 Липня, 38; тел/факс: (0362) 62-03-97;

e-mail: oberegi97@ukr.net

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта видавничої
справи ДК № 270 від 07. 12. 2000 р.

Надруковано у друкарні видавництва «Волинські обереги».